612.02
H15
4

ELEMENTA PHYSIOLOGIÆ CORPORIS HUMANI.

AUCTORE

ALBERTO v. HALLER,

PRÆSIDE SOCIETATIS REG. SCIENT. GÖTTING.
SODALI ACADD. REG. SCIENT. PARIS. REG. CHIR. GALL.
IMPER. BEROLIN. SUECIC. BONONIENS. BAVAR.
SOCIET. SCIENT. BRITANN. UPSAL. BOT. FLOR. HELVET.
IN SENATU SUPREMO BERNENSI DUCENTUMVIRO.

TOMUS QUARTUS

CEREBRUM. NERVI. MUSCULI.

LAUSANNÆ,
Sumptibus FRANCISCI GRASSET.

MDCCLXII.

2894

PRÆFATIO.

INcredibili ſum dolore adfectus, cum nuperum L. V. *Adnotationum* ſummi viri B. S. ALBINI accepi, juſtum, mihi ſoli obpoſitum volumen.

Non ideo dolebam, quod graviſſimum, & peritiſſimum, & acerrime animoſum adverſarium eſſem nactus, qui artis univerſæ anatomicæ peritiſſimus, etiam minutiſſimos errores aptus eſſet detegere, ſuaque, qua excellit, earum rerum cognitione, defenſionem omnem reddere difficillimam. Cum præterea tot ab annis in magiſtratum Patriæ translatus duabus nunc præfecturis defungar, a cadaverum humanorum uſu longe ſemotus, rebusque civilibus & gubernandæ meæ Provinciæ meas horas debeam.

Non, inquam, ideo animus meus ab ea lite abhorret. Nam vel erro in deſcriptionibus corporis humani, vel verum ſcribo. Vera ſi dixi, etiam his omnibus lectis, quæ contra VIR SUMMUS urget, habebo tot teſtes, quot viris placuerit easdem corporis humani partes ſecare, de quibus litem mihi movit ALBINUS. Magna res eſt veritas, & prævalebit.

Si omnino erravi, magno me beneficio vir ILL. adficiet, quando vaſtum meum opus erroribus liberabit, qui absque ejus cenſura id ipſum dehoneſtarent. Ideo id opus ſuſcepi, ut, quæ vera fide ſub medium ſeculum XVIII. innotuerint, ea in compendium contracta poſteri legere poſſint. Legent autem plena cum fide, quando ALBINI cenſura acceſſit, nulli parcitura mendo. Ego vero, ut ſoleo, in corrigendis iis, quæ utiliter correxerit noſter PRÆCEPTOR, adeo non dolebo, ut ſummæ mihi voluptatis loco ſit mihi, meos averruncare errores (1).

Alia

(1) Vide ante hæc ſcriptam Oper. minor. T. I. præfationem.

Alia ergo mihi dolendi cauſa fuit. Traducor ab ALBINO coram tribunal, & hujus, cum quo vivo, ſeculi, & eorum, quæ ſequentur. Accuſor, quod PRÆCEPTOREM, virum laude anatomica maxime conſpicuum, vexaverim (2), provocaverim; quod ei ſubripere ſim conatus inventa ſua; quod improbanti ridicule laudes meas voluerim extorquere; quod in ea tota lite prævaricatus ſim mille modis.

Nunc poſſum gradum meum in civitate tueri, etſi non ſum magnus Proſector: tueri nequeo, ſi ingratus ſum, ſi fallax, ſi cavillator, ſi inſidioſus. Odio mihi vita foret mea, ſi ejusmodi haberer a juſtis judicibus.

Oportet ergo, & conſentiunt amici, meum tueri nomen: nolunt me ſilere, ne, quæ iræ ſuæ ALBINO perſuaſerunt in me dicere, ea tanquam irrefragabilia, reus confeſſus, vera eſſe patiar.

Oportet autem ita me tueri, ut ne obliviſcar nunquam deponendæ perſonæ diſcipuli: ut ne venerationem, quam cum univerſo literatorum coetu VIRO SUMMO debeo, de oculis unquam ſinam decedere. Grave vero & arduum eſt, etiam non dolenti, etiam frigidi ſanguinis homini, & avertere graviſſimas accuſationes, & ab omni in adverſarium acrimonia abſtinere: gravius mihi, cui natura ſentientem apprime animum dedit, ut aptum amori, ita juſto dolori penetrabilem.

Conandum eſt tamen, & ſtudioſe enitendum, ut meum quidem boni viri gradum vindicem; ſuum, ſupra omnes hujus ſeculi inciſores poſitum, ALBINO intactum relinquam. Brevi vero libello ad inſigne volumen reſpondebo, cum neque otium mihi ſit, neque videam, quid publicæ utilitatis ex minutiori & per ſingula curioſa defenſione ſit rediturum. Quare continuo oſtendam, & dudum, & ante ullam umbram offenſionis, ALBINUM me omni occaſione ſuis preſſiſſe odiis. Deinde me cum ſummo doloris moderamine reſpondiſſe: denique in anatomicis illis quæſtionibus, quid vitii meis rebus ſubſit, exponere conabor.

Facillima

(2) L. V. p. 136.

Facillima erit prima ingrati laboris particula. Ante annum 1754. me quidquam, etiam verbulum, protuliſſe, quod potuerit ALBINO ingratum ſonare, omnino tutus nego, neque ipſe vir, qui ſe ipſum nimis acrem fatetur eſſe in ſuſpicando (3), quidquam ſimile mihi objecit. Contra exſtant mea, numeroſa nimis ſcripta, in quibus continuo mihi Commentarius in BOERHAAVII *de ſtudio* (4) *medico prælectiones* recurrit. Quomodo ibi de ALBINO ſenſerim, numque verba poſſint inveniri pleniora veræ venerationis, ego lectorem judicare malim.

Verum & prius non ſilentio ſolo, ſed amicis meis ſæpe teſtibus, omnibus modis famam naſcentem diſcipuli vir ſummus depreſſit, neque ſivit unquam voculam ſibi elabi, qua ejus aliquem laborem probaret. Deinde anno 1754. edidit vir ill. *adnotationum* L. I. (5), quo primum opere aliqua judicia de aliis ſcriptis continentur. In eo continuo ſtudium totum vaſorum (5) depingendorum, in quo diu fueram verſatus, deprimit, non alteri nociturus, quam mihi. Neque enim facile eo tempore memoria recurrit alterius auctoris, qui vaſorum tabulas depictas dederit.

Idem eodem volumine me cum illis exoſis BOERHAAVIO diſcipulis (6) cenſet, qui magni viri *lectiones* M. S. ediderant. *Quo in numero*, inquit ALBINUS (7), *quæ ab auditoribus ſuis prodierant, haberi voluerit* [BOERHAAVIUS] *declarat in præfatione ſuæ chemiæ.* Et ne non ſufficeret hoc acerbiſſimum judicium (7), paulo poſt totam legem petente BOERHAAVIO latam recudit (8). Nunc, quæ BOERHAAVIUS cum dolore videbat ſibi tribui, erant potiſſimum *Elementa chemica* ſpuria, erat miſerrima lectionum *botanicarum* editio. His me adnumerat hominibus ALBINUS, adſtipulatorem, niſi me omnino amo nimis, inventurus neminem, ut vitioſa ea eſſe poſſint, quæ edidi. Qui tamen toties, ubi quid manifeſto vitioſi ſuberat, in me cul-

 pam

(3) p. 66.
(4) p. 298. 546. &c.
(5) p. 8. 9.
(6) p. 46.
(7) Minime in L. V. mollitum.
(8) L. III. p. 83. ſeqq.

pam ſumſeram, a PRÆCEPTORE averteram. Sed ea ſunt in omnium manubus.

Scribebat porro anno 1754. ALBINUS, neque ignorabat, nam ſæpe Prælectiones eas citat, multis prius annis tomum ejus operis, anno 1741. dicatum fuiſſe Comiti THOMSIO, hæredi BOERHAAVII; qui ſi ferre poſſet editionem ſcholarum ſui ſoceri, non videbatur cauſæ ſupereſſe, cur alii non ferrent. Exſtant mecum THOMSII Epiſtolæ.

Altero anno 1755. nondum provocatus, certe non viſis illis *relationibus* noſtris, ALBINUS mihi vitioſum de involucro (9) celluloſo penis judicium exprobrat: quod quidem interim annis 1747. & 1751. emendaveram in *primis lineis*, quæ & ipſæ ALBINI ſæpe cenſuram ſunt expertæ. Inde ad cauſam erectionis (10) tranſiit. Omitto voces paſſim ſummo viro elapſas, plenas maximi contemtus (10*).

Vides, æque LECTOR, antequam vel verbulo ALBINUM irritaſſem, me ab eo depreſſum fuiſſe, vexatum, numeratum cum miſerrimis ſcriptoribus. Quæ poſtea ſcripſerit, quo ab animo ſit profectus Liber III. IV. & V. nunc nolo repetere, TU ipſe vides. Incommode certe anno 1754. accidit, ut WACHENDORFIUS, in literis ad me datis, conquereretur, nullam ſui mentionem factam eſſe in deſcriptione nova, qua membranam pupillarem ALBINUS in L. I. propoſuiſſet. Metuebat vir optimus, & idem in me tranſiit metus, ne quæ noſtro labore ingenui inveniſſemus, ab hominibus parum æquis ita tribuerentur ALBINO, ſe ſolum auctorem excitanti, ut denique parum de diebus annisque curioſi, nos haberent pro plagiariis. Ejus metus dudum exempla dedi aliqua, in quibus potuiſſet ALBINUS aliqua ante ſua meo ſtudio edita citare in ſuo libro, quo multos citat, laudat, cenſetque. Neque vanus fuit metus (11). Nam diſertis verbis ALBINUS diſcipulis ſuis detrahit, quæcunque olim in ſcholis ſuis propoſuerit (11*). Quid? etiam ſi eo anno non docuit, quo ei viri eum audive-

(9) L. II. p. 42.
(10) p. 78.
(10*) Phyſiologi quales nunc dantur. Locus excidit.
(11) Vide ſimilia ab ANONYMO in *Götting. Anzeig.* 1756. n. 109. adnotata.
(11*) p. 10. 11. &c.

audiverant? etiam ſi nondum eo tempore invenit, quo Leidæ vixerunt? etiam ſi illi ultra ornarunt? & addiderunt vocibus PRÆCEPTORIS? Etiam ſi in codices non receperunt? Si multo tempore annisque triginta interlapſis ſunt obliti? Etiam ſi nunquam oſtendit cuiquam?

Non adeo inſane laudium ſum cupidus, ut eas ALBINO, herculi clavam, extorquere velim: ſed videbatur mihi, mitis fore, & amantis ſuorum viri, quæ ante ſe eſſent certo prolata, cum aliquo ſui conſenſus teſtimonio repetere: ita tueri a malevolis judiciis diſcipulos, ut ſibi quidem ſua vindicet, eos vero proprio labore potuiſſe verum inveniſſe candidus adgnoſcat. Eæ ſunt, quas deſiderabam ab humanitate PRÆCEPTORIS laudes, & in eum ſenſum WACHENDORFIO (12) ſatisfecit ALBINUS, etſi ſibi priorem epocham inventi vindicat. Mea fortuna non fuit ejusmodi.

Nominata fuerant aliqua a me, aut certe ab auctore *indicum*, quos vocant, quibus equidem a novem nunc annis non ego præſum, ſed ILL. MICHAELIUS, & quos nunquam tanquam meos citavi, ſed RELATIONES (13) utique; nominata, inquam, fuerant aliqua exempla, in quibus potuiſſet ALBINUS diſcipulorum ſuorum ſuperſtitum pene antiquiſſimi (13*), qui ſua ante PRÆCEPTOREM edidiſſet, nomen absque dedecore repetere.

Hic VIR SUMMUS duobus modis reſpondet. Quæ vera, ea vulgo nota ſunt: quæ nova ea ALBINI. Reliqua falſa HALLERI. Eo certe totus nuperus iſte liber redit.

Adeone theatrum Gottingenſe fuerit *illaudati Buſiridis ara*, in qua verum certe quærens, nunquam niſi errorem invenerim. Ad Te provoco ALBINE, non credis, nemo credit. Potui erraſſe, nihil veri detexiſſe pene ſi ſtuduiſſem, non erat in tanta opportunitate, & conſtantia laborum ſperabile.

Sed eamus per ſingula: & primum de iis, quæ ſibi vindicat ALBINUS: deinde de iis, quæ improbat.

(12) L. III. p. 83.
(13) Ad L. V. p. 122.
(13*) Qui ante 37. annos Leidam adierim.

Omiſit de epididymide dicere, in qua auctor ejus (14), quem vocat, *indicis* monuerat, aliquantum ultra ALBINIANA me progreſſum eſſe. Nempe cum vir illuſtris (15), eam particulam anno 1755. depingeret, non viſum eſt ei adgnoſcere, ſuo loco quidem, ſe epididymidem repleviſſe, me caput ejus vaſculi in conos vaſculoſos diviſiſſe, vaſcula ex teſte efferentia addidiſſe, & rete ſub albuginea, & vaſa recta teſtis, & demum vaſa ſerpentina repleviſſe (16). Hoc tamen unum in noſtris fuit, quod ALBINUS non culpavit. Alterum eſt, veſiculæ ſeminalis figura. Propoſuit eam ALBINUS (17): ego, in eodem, quem modo citavi, libello aliam, in qua expreſſum erat, ut veſicula ſeminalis, non ex confuſis cellulis, ſed ex inteſtinulo unico conſtet, quod poſſit in ramos, ſæpe ramoſos dividi. Id ad LEALEM LEALIS retulit (18). Dederat is Cl. vir aliquam ejusmodi figuram, ſed rudem omnino. BASSIUS potius propius ad verum acceſſerat. Erat autem in mea ipſius naturæ expreſſio, quam, ſi in alio opere inveniſſet, forte non absque approbatione dimiſiſſet: nunc in diſcipulo ſuo, etſi non vere reprehendit, tamen propior eſt reprehenſioni. Repletione & evolutione demum natura ejus particulæ innoteſcit; in glomere, cum GRAAFIO relinquere, facile eſt. Sed in altero latere reliqui.

Liceat, nam eodem pertinet, de fabrica arteriæ pulmonalis (18*) me repetere, eamdem a me cum menſuris, & proportionibus vaſorum, & interno ductus arterioſi habitu dudum, ad ipſam naturam fuiſſe propoſitam (18**). Et fuiſſe etiam hic benignæ PRÆCEPTORIS memoriæ locum, niſi me a reliquis mortalibus certum fuiſſet ipſi diſtingui.

Majus quid eſt fabrica membranarum ex celluloſa tela. Eam & a ſe, & a KAAUWIO propoſitam eſſe, experimenta vero, quæ ego protulerim, a SCHUYLIO (19) famulo theatri, olim facta eſſe, nunc repetit Vir Ill. ſuumque *amatum olim diſcipulum* cum homine ſibi familiari

(14) *Götting. Anzeig.* 1759. n. 150.
(15) L. II. *tab.* 3. f. 1.
(16) In *progr.* anno 1745. edito, in *Phil. tranſ.* n. 497. cum tabula recuſo.
(17) L. IV. *tab.* 3. f. 1.
(18) p. 99. &c.
(18*) L. II. p. ult.
(18**) In *progr.* potiſſimum de *Valv. Euſt.* anni 1748.
(19) p. 120.

liari, ſed certe *αμενσω* ita comparat, ut præferat SCHUYLIUM. Ego quidem memini, & citavi ALBINI monita, quæ etiam ſunt ipſius BOERHAAVII, quod præter vaſa repleta in cerebri cortice, & alibi, aliquid ſuperſit, quod nunquam repleatur. Sed experimenta flatu facta, & aqua, quibus omnes membranæ in celluloſam telam reſolvuntur: & viciſſim morborum vim, quæ celluloſam telam in membranas vitioſas compingit, omnesque omnino membranas, præter incumbentia non magni voluminis vaſa, celluloſam eſſe (20) compactam telam, neque olim ALBINUS docuit, ſed neque nunc, quantum video, docet, neque quisquam docuit, præter eos viros, quos excitavi, ad quos Cl. v. GEUNS accenſeri debet (21), & J. SAMUEL HALLE (22). Et tamen hæc res eſt alicujus momenti. Addit, Vir ILL. ut ridiculi quid ſubſit, admirationem famuli, & *fungoſi* (23) textus vocem, qui conſtanter *ſpongioſus* verti debuit.

Involucrum linguæ nunquam mihi adrogavi inventum. Vere deſcriptum eſſe in *primis lineis* (24), & ad naturam, non ex ſummi viri ſcholis, etſi eas antiquiores eſſe non negaverim, tutus quidem, repeto. Laudem hic non quæro, cur maluiſſem citari, ejus rationem dedi (25).

Nunc ſequuntur ea, quæ non ſolum non nova eſſe, ſed falſa ALBINUS monet. Et primum de *Valvula coli.* Vix meis oculis credo, dum ea hic lego, quæ adeo fuſe, & minute ſcribit vir ſummus, ut non poſſim mihi negare, ſcripta eſſe. Celluloſam nempe telam ileon ad colon religare, eam deleri debere, ut de colo ileon exeat, ita valvulas ad circulum primo, deinde ad nihilum reduci, & nerveam ilei tunicam exire de colo, angulumque rectum fieri negat ALBINUS (26). Facile vero credo, neque diſſimulavi, etiam muſculoſas fibras incidi. Sed non ideo celluloſitas ab ea plica abeſt, aut non debet

(20) L. II. p. 22.
(21) *De vita* p. 7.
(22) *Geſchichte der Thiere* p. 56.
(23) L. V. p. 32.
(24) Ibid. p. 17.
(25) p. IV.
(26) p. 53. 54.

bet incidi, ut diſcedant inteſtina. Tantum do interim ſummi viri auctoritati, ut hanc ipſam valvulam novis experimentis mihi ſumam recolendam, quibus in VII. vol. *Phyſiologiæ* aut cum ALBINIANIS mea conciliare, aut emendare ſtudebo. Satis enim video, me in pueris mea experimenta feciſſe, ALBINUM in hominibus adultis, id diſcrimen ad colorem filorum utrumque inteſtinum religantium potuiſſe conferre.

Quæ in ſiccatis inteſtinis vera viderim, vera ni fallor, neque aliter eſſent absque cenſura prætermiſſa, ea ALBINUS uno verbo jugulat, ſicci nempe inteſtini inutilem eſſe conſiderationem (26*). Et tamen ante me in ea erant verſati, quicunque hanc litem adtigerant, & ſunt, quæ niſi in ſicco corpore oſtendi nequeunt, ut veri valvularum limites, earum figura, directio vera, quæ omnia in recente & inciſo inteſtino fluitant, & incerta ſunt. Eas valvularum vices, & menſuras, & ſitum, & retinacula deſcripſeram, ad multa Gottingæ ſuperſtitia inteſtina, neque quidquam hic non vere dici ALBINUS ipſe objicit.

Nolo hic me in litem pene infinitam dimittere, & paucis repeto; me relectis meis adverſariis, & nuper recuſo programmate anni 1742. nihil deſiderare, niſi muſculoſarum fibrarum pleniorem memoriam, quarum, cum infantum uterer inteſtinis, ut modo monui, nullam feci mentionem, & quas eandem ALBINUS pro ſua peritia eſt proſecutus (27).

Involucrum penis non ad ſcholas aliquas, qui aliter ab iis ſcholis ſenſeram, ſed ad repetita exempla deſcripſi (28) in *primis lineis*, qualia vidi, & in theſauris Gottingenſibus oportet ſupereſſe. Denſa tela celluloſa, membranæ ſimilior, proxima corporibus cavernoſis incumbit. Ea laxatur, ut ad cutem accedit, & in tenerum celluloſum, inflatilem, bombycinum textum abit.

Nunc

(26*) p. 62.
(27) L. V. plurimis locis ut p. 57.
(28) n. 795.
(29) L. V. p. 123.

Nunc quidem videor mihi, me reſpondiſſe ad ea, quæ ſunt anatomicæ ditionis: infinitas vero contemtu & odio pleniſſimas ALBINI voces intactas dimitto. Boni viri cariſſimus mihi gradus eſt, cætera eodem loco non habeo. Id unum addo, tum ut ALBINUM excuſem, tum ut me, ſummum virum nonnullis interpretationibus vocum mearum eſſe accenſum, quæ merito potuerant diſplicere, ſi eæ vere aut mihi elapſæ fuiſſent, aut auditoribus meis, ſed quæ vere non ſint elapſæ. Ita oportet patrii ſermonis penitus eſſe oblitum, quando vocem *die Lage* (29), quæ *poſitionem*, & hoc loco *conditionem* ſignificat, per *inſidias* præter omnem repugnantis linguæ voluntatem reddit, qua voce ſi uſus foret auctor indicum, pariter ego cum ALBINO hominem condemnarem. Adeone Leidæ erat nemo, quem primus ALBINUS de odioſiſſimæ vocis ſenſu conſuleret, & oportuit, eum ipſum ſenſum mihi imputari, nam imputat ALBINUS, cum adeo fuiſſet facile doceri, mite eſſe & innocuum vocabulum.

Ita *minutius* dixi (30), ALBINUM quædam eſſe perſecutum, laudaturus ſtudium, ipſeque totus locus ſuadet, ut ita legatur. Ipſe *minutias* legit, typographi vitio.

Retinæ membranam vaſculoſam non dixi unquam RUYSCHIO (31) ab ALBINO ſubreptam fuiſſe: ex boni ſenis vocibus unice oſtendi, eam vaſculoſam membranam in *Epiſtola* XIII. reperiri (32).

Fila (33), ex quibus involucrum penis conſtat, ſunt textus celluloſus (34).

Plectas, quæ ex chylifero exeunt (35), citat ALBINUS. Auctor indicum id chyliferum totum ſyſtema ne verbo quidem tetigit. Coni vaſculoſi ſunt, qui ex *teſte*, [*dem geilen*] prodeunt. Nihil ergo is auctor meis in ductus thoracici iconibus laudavit, quas ea occaſione ſibi

(30) L. V. p. 5. 21.
(31) L. V. p. 66.
(32) ALBIN. ibid. p. 67.
(33) L. V. p. 75. 86.
(34) *Fadichtes Gewebe.*
(35) L. V. p. 95. 96.

ſibi ſumta ALBINUS deprimit. Et ideo, ut caſu & præter conſilium PRÆCEPTORIS natas adnotationes omitto.

Forte alia ſubſunt, quæ PRÆCEPTORIS mentem accenderint: quis enim in ejusmodi lectione poſſit diligentia uti, in qua ſingula verba ſunt aculei. Forte & odia aliorum ſummum virum exſtimularunt, ut me conſtanter, & absque exceptione, premeret. Omnia credere malim, quam ab EJUS viri conſcio animo ipſo hanc ſcribendi rationem eſſe profectam.

Ego quidem ab ingratiſſimo labore reſpiro, lætusque ad eos redeo, qui non mihi tuendo, ſed publicæ utilitati deſtinantur. Invenit ALBINUS hactenus, nullo contrario exemplo, memorem antiquiſſimi Leidenſis ſtudii animum, neque vocem mihi ſum paſſus elabi, quæ diſcipulum dedeceat. Inveniet porto parem ubique ſui venerationem, & immutabilem ſui auditoris gratitudinem: neque ullus dolor, ullave EJUS cenſura, ſi poteſt aliqua hac iſta acerbior naſci, de officio me depellet.

Et etiam hoc loco, dum recens vulnus crudumque dolet, non majus certiusque amoris mei teſtimonium me edere poſſe perſuadeor, quam id, in quo deſino. Exoratum velim SUMMUM VIRUM, ut hunc totum librum ſuum ſubprimat, & quæ ei videbuntur anatomice a me errata eſſe, ſola, eodem experte irarum ſermone reprehendat, quo alios ſcriptores corrigit. Ita cum fama maximi anatomici, mitis etiam, & exorabilis, & humani, viri fama ad poſteros perveniet, nihilque deerit EJUS laudibus. Hæc amor mihi dictavit. Neque ullus verus ALBINI amicus fuerit, cujus non idem ſit conſilium. Rupe Veragrorum d. 12. Mart. 1762.

ERRATA.

In Tom. III. pag. 138. not. (*u*) dele voces in equo.

T. IV. p. 3. fin. Utique quinque ſunt tubercula præcipua ſuperiora cerebri, in omnibus piſcibus, conf. addenda. Quando vero, ut in cyprino, glandula pinealis adeſt, & ſtriata tubercula, tunc octo poſſunt numerari: & ſeptem, quando glandula nulla eſt, & tubercula ſtricta adſunt.

Occulta tubercula ſuperiora ſunt, tuberculum cordis forma, etiam duplex, & quadruplex: pontis mammillaris eminentiæ duæ, cornua Ammonis.

Inferiora ſemper ſunt duo paria.

p. 7. l. 16. ante parvum adde *pariter.*

p. 22. l. ultima. Suſpicior hic errorem ſubeſſe. Etiam in cyprino cerebrum quaſi oleo circumfunditur, verum tamen ſubeſt, & illi ſimile, quod eſt in quadrupedibus.

p. 28. l. 6. lege SWEDBORG.

p. 48. l. 8. habitum lege *halitum.*

p. 68. Sect. II n. 5. Utique pro cerebello haberi poteſt tuberculum medium poſterius, plerumque maximum, ſimiliter duobus quidem cum cerebro proceſſibus connexum, & duo alia ad medullam ſpinalem addens.

p. 167. dele l. 11. 12. 13. nunc enim intelligo BERTINO de ſinubus pituitariis ſermonem eſſe, non de ſanguineis, Clarumque virum deſcribere additamenta ſinus ſphenoidei.

p. 172. not. (*a*) dele VANDELLII citationem.

p. 180. l. blandam, lege *blandum.*

p. 186. l. 9. caveo, lege *cavo.*

p. 227. l. 8. dele ad *muſculum internum.*

l. 12. lege *muſculo ſtapidis.*

p. 228. not. (*y*) 2749. lege 1749.

ad acceſſorium adde „Cl. LOBSTEN in egregia nupera diſſertatione, ab omnibus intervallis nervorum poſteriorum eum nervum deduxiſſe: ganglion in conjunctione cum Primo cervicis nullum reperiſſe: cum octavo pare eum reperiſſe conjunctum, & etiam a ſecundo cervicis radicem acceſſorium habuiſſe.

p. 274. l. 20. HAAK lege HAAR.

l. 21. nervum lege *tendinem.*

p. 279. adde Prodiiſſe nunc Cl BURKHARDI experimenta, facta in anulo abdominis, manu, maſtoideo, ſplenio, tendinibus ad malleolum internum deſcendentibus, etiam coram Collegio Medico Tigurino repetita; in *Saml. der Zurch. Geſelſch.* Poſt quæ experimenta alia in eodem conventu, inque aponeuroſi abdominis facta ſunt, eventu ſimili.

p. 286. not. (*m*) poſt p. 318. adde &c.

p. 302. not. (*a*) l. 5. lege *a concuſſione.*

p. 303. pro Denique lege *Sed.*

p. 306 not. (*a*) lege SAVIARD.

p. 310. l. 18. pro A. lege Cl. BURKHARDUS, & non abſque multa admiratione, cum eſſet contraria perſuaſus, duram matrem in femina inſenſilem reperit l. c. p. 322.

p. 344. n. 34. l. 15 pro Deinde, lege *Denique.*

p. 377. l. 5. pro edidit lege *credit.*

p. 409. l. ult. ad l *edit.*

p. 451. l. 5. ſupra imam loco præduximus lege *produximus.*

p. 459. l. 5. ante fibra, lege *in.*

p. 464. l. ult. pro vitulo, lege *vetulo.*

p. 466. dele l. 3. 4. 5 6. & 7. & notas (*c*) & (*c**). Nam ſimilia redeunt p. 559.

p. 479. l. 10. proprius lege *propriis.*

p. 488. not. (*k**) l. 2. comprehendentem, lege *comprehendente.*

p. 508. l 13. pro ſudat conſpicere lege *ſedat conſpicuam.*

p. 527. dele not. (*a*) & (*c*) & ad notam (*b*) præmitte (*a*).

p. 533. l. 4. ſupra ult. pro ſumi lege *ſubveiti.*

ELEMENTORUM PHYSIOLOGIÆ
TOMUS QUARTUS.
LIB. X.
CEREBRUM ET NERVI.
SECTIO I.
CEREBRUM PROPRIE DICTUM.

§. I. *Cerebrum in univerſum ut in inſectis ſe habeat.*

QUo majus cerebri nervorumque in omni vita animali momentum eſt, eo majori etiam ſtudio hanc hiſtoriam oportet proſequi, ne vel in hypotheſes audaces evagemur, quæ ab experimentis evertantur, aut citra ea ſubſiſtamus, quæ certa fide tenemus; hoc ipſum enim etſi magis venia dignum, vitium tamen eſt. In ordine video carpi poſſe, quod a dura membrana cerebri initium ſermonis non faciam. Sed eam hiſtoriam non viſum eſt a venis cerebri ſeparare, neque iſtas ab arteriis divellere.

Cerebri nomine εγκεφαλον hic ſumimus, totam nempe mollem illam maſſam, a qua ſentientes funiculi propagantur, & quæ capite animalium continetur. Eam paucis ab animalibus abeſſe reperio, ut a microſcopicis illis, rotundis fere beſtiolis, quarum varias facies JOBLOTUS, diraque bella *Johannes* HILL deſcripſit: tum a polypis illis dulcis aquæ, & congenere gente, majoris quidem molis, tæniarum, urticarum marinarum, & aliorum Zoophytorum, in quibus ſumma cum laude *Vitalianus* DONATI verſatus eſt. Et in iſtis quidem vix videtur cerebrum latere potuiſſe, ſi ſubeſſet, grandia quæ ſint, & etiam abſque microſcopio conſpicuas partes habeant.

In iis vero animalibus, in quibus caput eſt, & oculi ſunt, in iis omnibus etiam cerebrum, & una medulla ſpinalis reperitur, neque credo, aut oculos abſque cerebro, aut abſque oculis cerebrum in ullo animale reperiri. Sunt ergo ſua cerebra vermibus (*a*), mytulis (*b*), cochleis (*c*), cancellis (*d*), aſtacis (*e*), araneis (*f*), acaris (*g*), monoculo (*h*), ſcarabeis (*i*), muſcis (*k*), apibus (*l*), ephemeris (*m*), erucis (*n*), pediculis (*o*), neque adeo bene ſcriptum eſt, absque cerebro inſecta eſſe (*p*).

Id utique huic theoremati eſt pro excuſatione, ſimpliciſſimum his animalibus cerebrum eſſe, atque inter ea reperiri non pauca, quibus parum in capite medullæ ſit, præter nervorum opticorum originem, ut in pediculo (*q*), acaro (*r*), monoculo (*s*), muſca (*t*), ape (*u*), cancello (*x*), vipera ipſa. Frequentiſſime ſemibifidum iis animalculis cerebrum eſt rarius omnino lobis duobus vere diſtinguitur. Simplex eſt & ſemibifidum in ape (*y*), eruca (*z*), ephemero (*a*), ſcarabeo (*b*), verme aſili (*c*), acaro

(*a*) WILLIS *anim. brut.* T. IV. f. 1. VANDELLI diſſert. II. p. 123. tab. 4. f. 4.
(*b*) SWAMMERDAM *biblia natur.* tab. 4. f. 6. tab. 6. f. 1. Male negabat LISTER *de cochl.* p. 149.
(*c*) SWAMM. ibid.
(*d*) SWAMMERDAM ibid. tab. XI. f. 9 p. 134.
(*e*) WILLIS *anim. brutor.* tab. 3. f. 1. p. 19.
(*f*) Magnum tarantulæ cerebrum eſt III. SERAO de eo animalculo p. 50.
(*g*) SWAMMERDAM tab. 43. f. 7 p. 706.
(*h*) SCHÆFFER *vom Waſſerfloh.* p. 39.
(*i*) SWAMMERDAM l. c. tab. 28. f. 1. 3. tab. 29. f. 7. p. 315.
(*k*) Muſca aſilo SWAMMERDAM tab. 41. f. 7. p. 665. 680.
(*l*) IDEM p. 429. 497. tab. 20. f. 4. 5. 6. tab. 22. f. 6.
(*m*) IDEM p. 253. 254. tab. 14. f. 1. tab. 15. f. 1.
(*n*) IDEM tab. 34. f. 7. p. 577. 578. In bombyce tab. 28. f. 3. In eruca ſalicis Cl. LYONNET in admirabili ejus animalis anatome, quæ nunc quidem in meas manus incidit.
(*o*) IDEM tab. 2. f. 6.
(*p*) LINNÆUS *ſyſtem. natur.* Ed. X. p. 339.
(*q*) SWAMMERDAM l. c. tab. 2. f. 7.
(*r*) IDEM l. c.
(*s*) SCHÆFFER l. c.
(*t*) SWAMMERDAM l. c.
(*u*) IDEM ibid.
(*x*) IDEM l. c.
(*y*) SWAMMERDAM tab. 22. f. 6. tab. 20. f. 4. 5. 6. p. 429. 497.
(*z*) Tab 34. f. 7 tab 28. f. 3. LYONNET Tab. 18. f. 1. a.
(*a*) SWAMM. Tab. 14. f. 1.
(*b*) Tab. 28 f. 1.
(*c*) Tab. 40. f. 5. tab. 41. f. 7. p. 680.

acaro (*d*), cochlea (*e*), lumbrico (*f*), cancello (*g*), aſtaco (*h*), vipera etiam (*h**) & teſtudine (*i*). Duo lobi ſunt in pediculo (*k*), rana (*l*), ſepia (*m*), chamæleonte (*n*). Quare in univerſum duo fere lobi in ſimpliciſſimo cerebro ſunt, aut evidentius diſtincti, aut minus manifeſto. Tres in monoculo lobulos facit Cl. SCHÆFFER (*o*).

§. II. *Inque piſcibus.*

Paulo minor in piſcibus frigidi ſanguinis eſt ſimplicitas, & plura pro cerebro tubercula (*p*), ut tamen ea ſui ſimilia ſint, quantum reperio, neque ulla vera cerebelli diſtinctio (*q*) a NATURA deſignatur.

Quinque ſunt tubercula bene multis piſcibus, paria nempe duo, & quintum impar, quæ fabrica non longe ab avium natura recedit.

Hi proceſſus, in iis, quæ ego quidem vidi animalibus, ſunt olfactorii nervi ex ſua origine antrorſum in conum extenuati, & duo alia tubercula, demumque transverſum tuberculum, quod proceſſus a cerebro ad medullam ſpinalem conjungit. Sunt autem quinque cerebri lobi in torpedine (*r*), anguilla (*s*), trocta (*t*), umbla (*u*), perca (*x*), gallo marino (*y*) ROND. tinca (*z*), lucio (*a*), harengo (*b*), cane piſce (*c*).

A 2 Quin-

(*d*) Tab. 43. f. 7. p. 706.
(*e*) Tab. 4. f. 7.
(*f*) VANDELLI l. c. WILLIS l. c.
(*g*) SWAMMERDAM tab. 9. f. 7.
(*h*) WILLIS l. c.
(*h**) CHARAS *de la vipere.*
(*i*) CALDESI *delle tartarughe.* tab. 2. f. 5.
(*k*) SWAMMERDAM tab. 2. f. 7. niſi etiam hic ſimplex eſſe malis.
(*l*) C. BARTHOLIN. epiſt. ad JACOBÆUM tab. 3. f. 3.
(*m*) SWAMMERDAM tab. 52. f. 2. 3. 5. niſi huic tria ſunt tubercula.
(*n*) *Memoir. pour l'hiſt. des anim.* P. I.
(*o*) l. c.
(*p*) GERING in ſalmone COLLINS p. 1108.
(*q*) LORENZINI *anatom. of the Crampfiſh* p. 63.
(*r*) IDEM T. 1. f. 1. 3.
(*s*) COLLINS *Syſtem.* tab. 63. f. 3.
(*t*) Ibid. f. 5.
(*u*) & f. 6.
(*x*) Tab. 66 f. 3.
(*y*) Tab. 67. f. 1.
(*z*) Tab. 69 f. 3.
(*a*) Tab. 69. f. 1.
(*b*) Tab. 67. f. 6 Plura numerantur in *Leipziger Abhandlungen* T. IX. p. 114.
(*c*) Ita intelligo REDUM *degli animali negli animali.* T. 7.

Quinque etiam in vipera ſunt (*d*), inque lacerto quem coram video, majori viridi.

Non multum ab iſtis differunt aliorum piſcium cerebra, quibus poſtremus proceſſus diviſus eſt, ut ſex numerentur lobi, ut galeus (*e*), aſellus (*f*), cuculus (*g*), mullus (*h*), gobius (*i*), ſalmonis ſpecies (*k*), ſilurus (*l*), hippogloſſus (*m*).

Plura ſunt tubercula, in aliis, ut ſeptem in eperlano (*n*), piſce *pope* Anglorum (*o*).

Octo tubercula, ſive paria quatuor, habent acus (*p*), raja (*q*), raja ſpinoſa (*r*).

Numeroſa omnino & agminata ſunt cyprino (*s*), piſci *prill* anglor. (*t*) paſſeri (*u*), & aſpero (*x*) & fluviatili (*y*), & bugloſſo (*z*), & piſci gurnet (*a*), & percæ alteri (*b*).

§. III. *In quadrupedibus.*

Quinque diximus multis frigidis animalibus cerebri eſſe tubercula, quinque etiam avibus (*c*) ſunt & quadrupedibus, & piſcibus calidi ſanguinis, quibus itaque eadem, quæ quadrupedibus fabrica eſt, & etiam artus pedes

(*d*) CHARAS l. c. p. 18. 19. SEVERINUS duo facit *Viper. pyth.* p. 238.
(*e*) COLLINS T. 60. f. 1.
(*f*) IDEM l. c. tab. 63 f. 1. tab. 66. f. 1.
(*g*) T. 64. f. 5.
(*h*) Tab. 68. f. 2.
(*i*) Tab. 66. f. 5.
(*k*) Tab. 68. f. 3. Vocat *Salmonpeal.*
(*l*) *Ichthyotheolog.* p. 755.
(*m*) COLLINS tab. 65. f. 6.
(*n*) IDEM tab. 67. f. 4.
(*o*) Tab. 67. f. 5.
(*p*) Tab. 68. f. 1.
(*q*) Tab. 61. f. 1.
(*r*) Tab. 62. f. 1.
(*s*) Tab. 64. f. 1.
(*t*) T. 65. f. 1.
(*u*) f. 2. ibid.
(*x*) Ibid. f. 3.
(*y*) f. 4. ibid.
(*z*) f. 5. ibid.
(*a*) Tab. 67. f. 3.
(*b*) Tab. 69. f. 5. Vocat *Pearch.*
(*c*) Conf. COLLINS T. 56. 57. 58. &c. connumeratis nempe thalamis nervorum opticorum.

pedes & brachia quadrupedum imperfectiora imitantur. In eo differunt, quod his calidis animalium claſſibus cerebri quatuor tubercula manifeſto fabricæ diſcrimine a quinto & perpetuo poſteriori diſtent, quod *cerebellum* vocatur, exque transverſis ſulcis adgnoſcitur. Avibus tamen lobi cerebri anteriores maximi ſunt (*d*), neque alii poſteriores lobi, niſi thalami nervorum opticorum. Homini volumen poſteriorum loborum ſuperat.

Uti ſimplex autem inſectorum & vermium cerebrum eſt, ut inſectis quidem nodulus, qui cerebrum vocatur, parum ab aliis medullæ ſpinalis nodulis differat (*e*), ita piſcibus etiam & frigidi ſanguinis animalibus encephalon hujus medullæ aliqua quaſi adpendix videtur (*f*). Piſcibus in univerſum exiguum (*g*) cerebrum eſſe, dudum eſt adnotatum, tum peculiariter in loligine (*h*), acipenſere (*i*), galeo (*k*), ſiluro (*l*), trocta (*m*), xiphia (*n*). Perexiguum etiam eſt ranæ (*o*), chamæleonti (*p*), & vaſtæ belluæ crocodilo (*q*).

Accuratius autem hæc pondere definiuntur, Ad molem totius corporis cerebrum habuit ſe in galeo piſce uti 1 ad 1344 (*r*), in teſtudine terreſtri uti 1 ad 2240 (*s*), in cane carcharia uti 1 ad 2496 (*s**), in teſtudine

 ſtudine

(*d*) COLLINS T. 56. &c.

(*e*) In cancello SWAMMERDAM T. XI. f. 9. in bombyce T. 28 f. 3. in eruca T. 34. f. 7. & inprimis Cl LYONNET p. 96.

(*f*) De ranis C. BARTHOLINUS l. c. de crocodilo VESLING. Epiſt. V.

(*g*) WILLIS *de cerebro* p. 40. STENONIUS *myolog. ſpec.* p. 83. RICHTER *Ichthyotheolog.* p. 146.

(*h*) LISTER *conchyl. bivalv.* l. c. SWAMMERDAM p. 893.

(*i*) RICHTER l. c. p. 716.

(*k*) CHARLETON in *mantiſſa* p. 86. GOYEAU *Mercure de france* 1757. Dec.

(*l*) RICHTER p. 725. In huſone MARSIGLI *Danub.* Tom. VI. tab. 19.

(*m*) RICHTER p. 146.

(*n*) SCHELHAMMER in ejus piſcis anatome vix tria cochlearia reperit.

(*o*) Vide ſpatium exiguum cranii CHESELDEN *oſteograph.* cap. 8.

(*p*) Lineam fere longum PARISINI in ejus animalis anat.

(*q*) PARISINI & JESUITÆ Sinamenſes in *obſſ de phyſique & de mathemat.* p. 44.

(*r*) Quartam partem unciæ cerebrum pendebat, animal libras 25. quas pono 12 unc. eſſe REDI *degli animali negli animali* p. 114

(*s*) CALDESI p. 75. T. 2. f. 5. nempe granorum ſex, cum animalis pondus eſſet librarum 2 unciarum quatuor.

(*s**) Cerebri pondus trium denariorum erat, cum piſcis eſſet librarum 26. N STENONIUS poſt *myolog. ſpec* p. 115. In cane *requiems* cerebrum vix ovi mole TACHART *voy. de Siam* T. 1. p. 34.

ſtudine marina uti 1 ad 5688 (*t*), in cane alio, a ſummo anatomico diſſecto, ut 1 ad 12000 (*u*), in thynno uti 1 ad 37440 (*x*).

Major in quadrupedibus omnibus cerebri ad reliquum corpus eſt ratio, minor tamen in animalibus ferocibus (*y*), quorum vitæ genus maximos muſculos temporales poſtulat, quibus ad prædam vincendam idonea reddantur. Exiguum eſt leoni (*z*), urſo (*a*), lupo (*b*), vulpi (*c*), canî (*d*), feli (*e*), viverræ (*f*), marti (*g*), lynci (*h*).

Caſtori, non rapaci animali, ſed robuſtiſſimi morſus, cum ligno manducato alatur, cerebrum minimum eſt (*i*).

Animalia herbivora partim majora cerebra habent, partim minora. Multum autem his in experimentis refert, num de pingui animale ſermo ſit, num de macilento: deinde num de adulto, an de juniori. Junioribus enim animalibus cerebrum pro portione grandius eſt, macris certe corpus

(*t*) Caldesi p. 74. Redi l. c. p. 114. Animal integrum erat librarum 79. cerebrum ſextæ partis unciæ.

(*u*) Animal librarum 3000. cerebrum unciarum trium Stenonius p. 83.

(*x*) Pondus animalis 390. l. cerebri $\frac{1}{8}$ pars unciæ Redi l. c.

(*y*) Parisini in leonis anatome

(*z*) Parisini. Quatuor unciarum diametro.

(*a*) *Comm. Lit. Nov.* 1734. hebd. 38. majus tamen quam leoni Parisini.

(*b*) Huic ad 64 libras 16 uncias, quod pondus erat totius corporis, cerebri univerſi unciæ quatuor & drachmæ tres cum ſemiſſe fuerunt Buffon *hiſt. naturelle* T. VII. p. 60. ſive pars $\frac{1}{230}$.

(*c*) Nempe $\frac{1}{205}$ Arlet *Mem. de Montp.* 1746. p. 67. In vulpe Buffoniana ratio eſſet 1 ad 44. Sed videtur pondus totius corporis 12 l. $\frac{1}{4}$, valde exiguum, aut vitium typographi eſſe, aut ad animal junius pertinere T. VII. p. 90.

(*d*) Corpus librarum 62. cerebrum totum drachmarum 26. quæ ratio eſt 1 ad 305. Buffon T. 5. Diverſa eſt ratio & fere $\frac{1}{47}$ apud Cl. *Joſephum* Pozzi, ſi corpus ſemunciarum fuit 83. & cerebrum drachmarum proxime 7. *commentar. epiſt.* p 86. Schneideri canis drachmas cerebri habuit 18. p 181. Alias habet rationes Cl. Arlet, quæ ad $\frac{1}{154}$ & $\frac{1}{50}$ redeunt.

(*e*) Corpus pondere unciarum 76. cerebrum drachmarum 7. gr. 24. quæ ratio eſt $\frac{1}{82}$ Arlet l. c. Iterum alia eſt ratio Cl. Pozzi, cum animal librarum eſſet 8., cerebrum drachmarum 6 granorum 32. Eſt fere $\frac{1}{156}$ l. c. Schneideri felis habuit drachmas 5. gran. 50. Sed ea junior fuit p. 181.

(*f*) Corpus drachmarum 256. cerebrum drach. 2. granorum 20. ſive $\frac{1}{135}$ Arlet l. c.

(*g*) Aliquanto minus ſive $\frac{1}{365}$.

(*h*) Uncias tres Schneiderus, Non plus cerebri quam agno p. 180. Tigridi magnum eſſe Parisini, ſed nihil definiunt.

(*i*) Parisini. Drachmarum 11 cum ſemiſſe Schneiderus p. 181. Sed caſtoris pondera ſunt ſupra 30 l. Paris. l. c. p. 137. Ea ratio eſſet $\frac{1}{292}$.

corpus reliquum majorem habet ponderis rationem, cum cerebrum ſolum non pingueſcat. Cerebrum fetui 1152 (*k*) adulto homini fuit 9120. Fetum ſi feceris librarum 8. adultum hominem librarum 120. erit iſte prioris 15 plus, cerebrum vero quadruplum, pene quadruplo ergo major cerebri ad totum corpus in fetu, quam in homine adulto ratio eſt. Et in nuper nato cerebrum 15 unciarum cum ſemiſſe fuit, corpus quinque librarum, unciarum ſex, ut corpus univerſum cerebri vix eſſet quintuplum (*l*). Sic vitulo (*m*) cerebrum fuit unciarum 7. cum bovi eſſet unciarum 20. & in alio exemplo etiam quadruplo major ad corpus univerſum ratio (*n*) cerebri reperta eſt. Propono autem, quæ meliora colligere licuit.

Elephanto parvum (*o*) cerebrum eſt, longum uncias octo (*p*), latum uncias ſex, librarumque decem in juniori elephanto, quem ignis Dublini (*q*) conſumſit, in alio librarum ſeptem (*r*). Ea ratio eſſet $\frac{1}{500}$, cum Petreſcianus elephantus librarum fuerit 5000. Camelo parvum cerebrum eſt (*s*). Bos 1500 librarum, valde certe obeſus, cerebri habuit (*t*) libras duas; in alio bove pondus cerebri unciarum viginti fuit (*u*), in alio unciarum 15. & drachmarum duarum cum ſemiſſe (*x*): in alio 16 unciarum gr. 10. (*y*), cum animal eſſet 866 l. in alio 12 unc. (*z*). Hæ rationes, variæ equidem, dant cerebrum humano minus, & fere $\frac{1}{750}$, aut $\frac{1}{850}$ corporis proprii.

Equo par aut corporis moles eſt, aut cerebri, aliquanto tamen plus cerebri habet (*a*). Reperio fuiſſe unciarum 28 (*b*), in alio libræ unius, quæ ratio erit, equo ſumto librarum ſeptingentarum, $\frac{1}{700}$ aut $\frac{1}{400}$ (*c*).

Aſinus

(*k*) SAUVAGES *embryolog.* p. 10.
(*l*) ARLET p. 69.
(*m*) SCHNEIDERUS l. c. p. 180
(*n*) Nempe in bove $\frac{1}{860}$ in vitulo $\frac{1}{219}$ ARLET.
(*o*) BLAIR *Philoſ. Tranſact.* n. 326. Parva cavitas PARISINI.
(*p*) PARISINI T. III. P. III. p. 135.
(*q*) In ejus animalis anatome p. 37.
(*r*) RUYSCH apud BLANCAARD *Jaarregiſter* C. VI. n. 99.
(*s*) PARISINI.
(*t*) REDI l. c. p. 114. Sed pondus 1500 l. obiter ponit, non expertus.
(*u*) SCHNEIDERUS *de catarrh.* L. II. p. 179.
(*x*) BUFFON T. IV. p. 496.
(*y*) ARLET p. 67.
(*z*) HENSING *exam. chem. cerebr.* p. 22.
(*a*) SCHNEIDERUS l. c.
(*b*) IDEM ibid.
(*c*) BUFFON T. IV. p. 319.

Aſinus, alter equus, non pro fama exiguum cerebrum habet; omnino ad uncias 12. drachmas 2. gr. 48. cum totus penderet 198 l. ut æquaret libras $\frac{1}{254}$ (*d*) ſui corporis.

Cervo potius plus (*e*) eſt cerebri, quam bovi, ad uncias undecim drachmas 5. in cervo 161 libr. quæ portio eſt $\frac{1}{250}$ (*f*). In alio cerebrum ad libram pependit (*g*).

Capello majus fuit ad $\frac{1}{94}$ (*h*) totius corporis, ſed oportet meminiſſe junius eſſe animal (*i*). Ovi minimum eſſet ex calculis BUFFONII, & ad $\frac{1}{351}$ (*k*). In vervece aliquanto majus vidit SCHNEIDERUS (*l*), & multo majus in agno (*m*), ex cujus obſervatione diverſiſſima ratio prodit.

Lepori cerebrum fuit ſui corporis $\frac{1}{228}$: cuniculo, alteri (*n*) leporis ſpeciei, $\frac{1}{140}$ (*o*).

Inter omnivora porcus, grandius animal perexiguum cerebrum habet (*p*). Mures multo majus & aquaticus ille, quem LINNÆUS ad fibros accenſet, $\frac{1}{124}$ (*q*). Mus domeſticus major, grandius aliquando, & $\frac{1}{76}$ (*r*); mus vulgaris $\frac{1}{43}$ (*s*); mus agrarius omnium maximum, quod ſit ſui corpuſculi $\frac{1}{31}$ (*t*).

Quare repetitis, quæ collegimus, quadrupedum minimum cerebrum aut bos habet aut elephas; maximum mus, & ſatis inverſa in ratione voluminum univerſi corporis cerebra eſſe videntur. Non ideo in tardis minus, in celeribus plus eſt cerebri (*u*). Nam aſino majus eſt quam equo. Non

(*d*) BUFFON T. IV. p. 423.
(*e*) SCHNEIDER L. II. p. 182. Alci parvum eſt cerebrum PARISINI.
(*f*) BUFFON T. VI p. 112. ſqq.
(*g*) SCHNEIDER p. 180.
(*h*) ARLET p. 67. nempe corpus 19 l. cerebrum drachm. 25. gr. 46.
(*i*) p. 7.
(*k*) Corporis pondus l. 57. cerebri drachmarum 21. & $\frac{1}{3}$ L. V. p. 35.
(*l*) Drachmarum 22. gr 20. l. c. p. 180. & in alio drachm. 26.
(*m*) Unciarum trium SCHNEIDER l. c.
(*n*) Drachmarum 7. ad uncias 200. ARLET p. 97. Drachmarum trium SCHNEIDER p. 181.
(*o*) Drachmarum $2\frac{1}{2}$ ad uncias 41. ARLET l. c. ipſe facit $\frac{1}{135}$.
(*p*) Unciarum quatuor SCHNEIDER p. 180.
(*q*) Grana 32. in drachmis 55. BUFFON T. VII. p. 356.
(*r*) Grana 34. in drachmis 36. IDEM p. 286. 290.
(*s*) Grana 7. cum ſemiſſe in granis 324. IDEM p. 316.
(*t*) Grana 10. cum ſemiſſe in granis 472. IDEM p. 336.
(*u*) ARLET p. 68.

Non majora ſunt cerebra quadrupedum claſſi natatili, ſive cetaceæ, etſi ſint qui magnum in phoca vocent (*x*), & majus quam vitulo; magnumque in turſione (*y*), & delphino etiam maximum eſſe aiant. Nam etſi ſunt, qui delphino tantum faciant, ut $\frac{1}{36}$ (*z*) & $\frac{1}{25}$ (*a*) corporis univerſi æquet, alii tamen egregii auctores ſunt, in quorum calculis delphini cerebrum univerſi corporis partem $\frac{1}{66}$ (*b*) & $\frac{1}{102}$ (*c*) non ſuperavit. Sed neque turſioni ſupra $\frac{1}{93}$ totius animalis efficit (*d*).

Quare cetis hactenus grandius eſſe cerebrum admitti poteſt, quod multo majorem, quam in aliis piſcibus, portionem efficiat.

§. IV. *In avibus.*

Avibus pleriſque grande eſt cerebrum, minus quidem in ſtruthiocamelo (*e*), turdis (*f*), gallo indico (*g*), anſere (*g**), inque claſſe carnivora, nam aquilæ non eſt ſupra $\frac{1}{160}$ (*h*) partem corporis; majus in ululis. (*i*) Iterum majus fuit cerebrum gallo vulgari (*l*), unciæ nempe cum totus penderet uncias 25. neque parvum eſt in columba, cum ſit granorum 26 (*l**). Paſſeribus grande eſſe, & caput totum replere, caput vero non longe abeſſe a quinta parte univerſi ponderis totius animalculi, olim LINDENIUS (*m*) auctor fuit, quæ ita definivit Cl. *Joſephus* POZZI

(*x*) PARISINI.
(*y*) TYSON in ejus animalis anatome p. 39.
(*z*) CALDAN. Ep. II. p. 387.
(*a*) 21. unciarum in l 25. ARLET p. 67.
(*b*) Unciarum 36 in libris 200. REDI p. 112. 113.
(*c*) In 380 librarum piſce non ſuperavit uncias 58. IDEM ibid.
(*d*) Unciarum 16 cum dimidia, cum animal eſſet librarum 96 TYSON. p. 39. 15.
(*e*) Unius unciæ VALISNERI *notom. d'un ſtruzzo* p. 250.
(*f*) Drachmæ dimidiæ, cum animal penderet drachmas 34. BROWNE *err. popul.* L. IV. p. 439
(*g*) Granorum 99 SCHNEIDER p. 181.
(*g**) Drachmarum trium SCHNEIDER p. 181. In anſere 108. unc. reperi 30. carat ſalin. ſive granor 144. quæ eſt pars totius corporis $\frac{1}{360}$.
(*h*) BORRICH *hermet. Ægypt. ſap.* p. 265.
(*i*) Ululæ, quam gallo pavoni majus eſt *Mem. de l'Acad.* 1736. p. 127 Digna adeo Minervæales.
(*l*) POZZI p 86.
(*l**) SCHNEIDER p. 182.
(*m*) *Phyſiolog.* p. 397.

Pozzi ut in erithaco (*n*) cerebrum ſui corporis faceret $\frac{1}{32}$; in paſſere vulgari (*o*) $\frac{1}{25}$, in canarienſi demum $\frac{1}{14}$ (*p*) æquare reperiret, cui adeo inter omnia animalia eſſet grandiſſimum. Ego dum hæc ſcribo, fringillam aperio, ponderibus uſus accuratis, docimaſticis. Totum animal eſt partium $71\frac{1}{4}$; cerebrum totum partium $2\frac{5}{8}$, quæ ratio eſt $\frac{1}{27}$ proxime, non diverſa ab iis, quæ apud Cl. Pozzium legimus.

§. V. *In homine.*

Denique claſſis humanæ proxima (*q*) cerebra grandia habet Pygmæus ille *Eduardi* Tyson (*r*) cerebri habebat uncias 11. drachmas 7. nihilo certe humano minus, ſi conſideraveris id animal 26 unciis non longius fuiſſe, hominem ad 6 pedes adſcendere.

Homini cerebrum aliquando libram cum ſemiſſe (*s*) in adulto homine non ſuperavit: alias fuit trium l. (*t*) & trium l. atque 8 unciarum cum $\frac{3}{4}$ (*u*) & quatuor (*x*) librarum; quatuor porro & unciarum trium (*y*); quatuor & unciarum tantumdem (*z*), quatuor ad quinque (*a*); quinque denique & ultra (*b*).

Ego in puero ſex annorum, pondus librarum 2. drachmarum 28. cum ſem. reperi, quæ ratio, cum ægre 50 l. ejusmodi puer æquet, fuerit fere $\frac{1}{22}$. In Pozziano exemplo fuit proxime $\frac{1}{30}$ (*c*). In Arleti altero fuit omnino $\frac{1}{25}$; in altero $\frac{1}{35}$, & ſi cerebri pondus rotundo numero 4 l. expreſſeris, hominis vero adulti libris 140. circa $\frac{1}{35}$ calculus fere ſubſiſtet.

Nunc

(*n*) Grana 11. in granis 350.

(*o*) Grana 21. in granis 520. Pondus 526. In paſſere reperit Cl. Muys *de fibra muſcular.* p. 301. Grana 15. in avicula 584 gr. ſive ſui partem $\frac{1}{39}$ Browne l. c.

(*p*) Grana 13. in granis 180.

(*q*) Cercopitheco majus quam vulpi Willis *de cerebro* p. 188. ed. 8.

(*r*) *Anat. of a pygmy* p. 54. Humano majus Buffon T. VII. p. 17.

(*s*) *Breslauer Samlung. Verſuch.* 1722. p. 693.

(*t*) Schneider l. c. p. 179.

(*u*) Pozzi p. 86.

(*x*) Sennert *de cerebro* n. 22. Riolan. p. 256. Arlet p. 67. *Bresl. Saml.* l. c.

(*y*) Arlet ibid.

(*z*) Loesel *de renib.* p. 58.

(*a*) Bartholin. *anat.* p 262. Bauhin. *theatr.* p. 301.

(*b*) Piccolhomineus

(*c*) l. c. cum corpus pondere fuerit 114. l. unc. 6.

Nunc ab omni retro tempore (*d*) fere ſcriptum eſt (*e*), maximum inter animalia homini cerebrum eſſe, neque hanc ex obſervata natura perfectam propoſitionem neceſſe eſt deſerere. Quadrupedum nullum hominem ſuperat, pleraque infra eum ſunt, vidique, collatis cerebris, grandius homini, quam bovi eſſe vel equo. Aviculæ, in quibus aut æqua videtur cerebri portio, aut ſuperior, eæ quidem macilentiſſimæ ſunt, obeſus homo. Sed adipis rationem habere non oportet, qui non ſit inter partes corporis animalis conſiſtentes (*f*). Deinde oculos habent grandiſſimos. Cæterum vel obiter inſpecto cranio hominis, cumque quadrupedum craniis comparato, adparet, longas iſtas, & ad latera compreſſas (*g*) calvas, anteriori parte longe ad nares pertinere; homini & altius, & latius, & longius demum cerebri tabernaculum eſſe: cavum etiam inſigniter & rotundum aviculis.

§. VI. *Cerebri figura.*

Cerebrum in univerſum ſumtum, figuram quidem, quam cum mathematicorum figuris recte conpares, nullam habet. Eſt tamen in eo aliquid elliptici (*h*), quod anterius verticem habet graciliorem (*i*), in averſa vero capitis parte rotundo, craſſiori arcu terminatur (*k*).

Superius hujus cerebri cameræ lacunar profunda cavea facit, in oſſibus frontis, ſincipitis, & occipitis exſculpta (*l*).

Latera paulo planiora & rectiora ad baſin deſcendunt.

Poſterius planum fere hemiſphærii ſimile eſt.

In ea figura iniqua eſt diameter, quæ à ſupremo vertice ad baſin, quæ vocatur, cranii deſcendit. Nam minima anterius cerebri craſſities eſt, & lacunar cranii orbitæ (*m*) ſuperpoſitum altiſſime ſe effert. Inde

 aliquan-

(*d*) ARISTOTELES *hiſtor. anim.* L. I. c. 16. *part. anim.* L. II. c. 7. RUFUS p. 54. PLINIUS L. XI. c. 37.

(*e*) CHARLETON *propriet. cerebr. hum.* p. 67. BIRCH T. IV. p. 537.

(*f*) L. I. p. 28.

(*g*) Conf. in urſo *Comm. Litt. Noric.* 1734. hebd 38.

(*h*) Fig. noſtr. faſc VII. T. 1. RIDLEY *of the Brain* T. 1. RUYSCH Epiſt. XI. T. 13. EUSTACH. T. XVII. f. 3. 4. 6. T. XVIII f. 2.

(*i*) Faſc. VII. T. I. WILLIS *de cerebro* f. 1. CASSER L. X. tab. 10.

(*k*) Faſc. VII. T. 1. RIDLEY T. 1. EUSTACH. T. 18. f. 2. CASSER. L. X. Tab. 4. f. 1. 2. Tab. 5. 10. &c. WILLIS l. c.

(*l*) Compara CASSER. L. X. T. I f. 1. & 2.

(*m*) *Ic. anat.* Faſc I. T. 6. CANT. T 2. f 3. RIDLEY f. 2. B. g. s. &c. BIDLOO T. 9. f. 1. TARIN *adverſ.* T. 1. f. 3. BONHOMME T. 2.

aliquanto profundius, ad oſſium potiſſimum cuneiformium (*n*) propriam caveam cerebrum ſe demittit, ea adeo parte craſſius. Denique, nam in cerebri nomine nunc cerebellum continemus, iterum major cerebri craſſities eademque poſtrema eſt, qua ſe in oſſis occipitis profundiores caveas ea parte ſe inmittit, quæ cerebellum dicitur (*o*).

Ita laterales encephali partes ſe habent. Media, quæ dextrum & ſiniſtrum hemiſphærium dicitur conjungere, ea parvis alis ſphenoideis, deinde ſellæ turcicæ, denique leni valleculæ innititur, quæ proceſſui oſſis occipitis anteriori inſculpitur (*p*).

Denique, ex eminente oſſe petroſo utrinque (*q*) exit ſeptum, in multis (*r*) animalibus, ferocibus inprimis (*s*), magna pro parte oſſeum (*t*), in homine membranaceum (*u*), quod pene tranſverſim in os occipitis retrorſum eductum cerebrum peculiariter dictum a cerebello dividit, ut cerebrum ſuperius ſit, & cerebellum ſub eo ſepto lateat (*x*). Tentoria vocant.

§. VII. *Cerebrum proprie dictum.*

Ejus figura: lobi.

Major pars hujus mollis maſſæ peculiariter cerebrum dicitur, quæ nempe orbitis (*y*) incumbit, inque oſſium cuneiformium alas deſcendit (*z*), & denique tentoriis innititur (*a*). Hæc portio encephali dimidium fere ovum refert, cujus ſectio cranio incumbit, ut tamen media pars & inferior in tuber utrinque intumeſcat, quod his ipſis foveis, alas inter minores & oſſis petroſi jugum interceptis continetur.

Ejusdem

(*n*) Faſcic. I. a Q. ad 21. CANT. ibid. RIDLEY ibid. r. l. y. V. &c. BONHOMME T. 2. C. BIDLOO l. c.

(*o*) BONHOMME D. &c. BIDLOO l. c.

(*p*) CANT. l. c.

(*q*) Faſcic I. l. c. CANT. l. c.

(*r*) Nullum oſſeum ſeptum eſt ſimiæ (PARISINI) hyſtrici (PARISINI) cervo DIONIS *anat.* p. 517. CHARRIERE *anat. de la tête* p. 128.

(*s*) CHESELDEN p. 218. 219.

(*t*) *Leoni* PARISINI: Tigridi IIDEM: Lynci IIDEM, feli HOFMANN *apolog.* p. 219. WILLIS p. 81: cani VESAL. *de rad. chin.* p. 143. HOFMANN, WILLIS: feli zibethicæ PARISINI, BLAS *miſc.* p. 267: urſo IIDEM; vulpi HOFMANN, WILLIS: urſulo coatimondi PARISINI, phocænæ TYSON p. 39. 44. equo WILLIS.

(*u*) Conf. reliquias in faſcic. I.

(*x*) Conf. faſcic. I. & T. II. f. 1 TARINI.

(*y*) TARIN T. 2. f. 1. ad 3. vide p. not.

(*z*) n. 6.

(*a*) TARIN Tab. 2. f. 1. ad h.

Ejuſdem dimidii ovi (*b*) convexa facies cranii notiſſimam cavitatem replet; media pars, uti diximus, a dextro, lobo in ſiniſtrum continuatur, anterior & poſterior ſulco penitus dividitur.

Ita duæ naſcuntur quartæ partes (*c*) ovi, quas *hemiſphæria* vulgo vocant, & quæ, omnino uti in ovi ſectione fit, anteriorem verticem aliquanto acutiorem (*d*), poſteriorem obtuſiorem (*e*), partem mediam, ſed paulo una poſteriori fini propiorem, eamdem latiorem habent (*f*). Poſtrema ſedes aliquantum ultra cerebellum ad averſam capitis ſedem producitur (*g*). Pars exterior tum ſuperius convexa eſt, tum inferius; facies interior, qua ſe reſpiciunt hemiſphæria, in planum abit rectilineum (*h*).

Eorum hemiſphæriorum intervallum diſſepit membrana, quæ alias rectius deſcribetur, & a media cavi cranii longitudine, ex conjunctione dextri & ſiniſtri frontis oſſis, dextrique & ſiniſtri oſſis occipitis, ad perpendiculum deſcendit; partemque cerebri anteriorem (*i*), ad proceſſum uſque cribosi oſſis, qui criſtam galli vocatur, non adeo totam partem cerebri, impoſitam orbitæ (*k*), penitus dividit; poſteriorem vero ad tentoria usque diſtinguit. Media in ſede, & aliquanto majori, cerebrum non a ſummis ad ima dividitur (*l*), dextrumque hemiſphærium cum ſiniſtro, lata trabe (*m*) medullari, ſub ea vero aliis, quas enarrabimus partibus conjungitur. Pars denique cerebri poſterior iterum tota in partem dextram & ſiniſtram diſſecatur (*n*).

Non rariſſimum eſt tamen obpoſita illa hemiſphæria, dextrum cum ſiniſtro, per ejus ſepti intervalla coaleſcere (*o*), quo debebant diſtingui. Sæpe enim ita ſe habuiſſe vidi. Inæqualiter nonnunquam cerebrum di-

 vidi

(*b*) WINSLOW T. IV. *tr. de la tete* n. 53.
(*c*) WINSLOW n. 55.
(*d*) In omnibus animalibus mihi notis acutior eſt.
(*e*) p. 11.
(*f*) RUYSCH l. c. EUSTACH. tab. 18. f. 2. Faſcic. VII. ad C. CASSER. T. IV. f. 1. 2. tab. 10.
(*g*) VESAL. *rad. chin.* p. 132. VIEUSSENS tab. 4. RIDLEY tab. 1. RUYSCH l. c. BONHOMME tab 9. Faſcic. VII. tab. 1. TARIN tab. 2. f. 1. In aliis multis figuris id negligitur.
(*h*) EUSTACH. T. 17. f. 2 tab. 18. f. 3. 4. 6. CASSER. tab. 10.
(*i*) EUSTACH T. 17 f. [illegible] T. 18. f. 3. 4. 6. CASSER. T. 10. RUYSCH l. c.
(*k*) RIDLEY f. 5. TARIN. Tab 1 f. 1 CASSER tab. 6. f 2 Faſcic. VII. T. 1. ad II. Corporis enim calloſi pars aliqua orbitarum intervallo inminet.
(*l*) EUSTACH. T. 17 f. 2. CASSER T. 2. f. VIEUSSENS T. 3.
(*m*) Corpore calloſo EUSTACH. ibid CASSER. ibid &c
(*n*) EUSTACH. l. c. BONHOMME T. 3. 4 &c Ic. anat. T. VII. ad 3.
(*o*) SPRINGSFELD *de coalitu morboſo* p. 17. GUNZ *de gland. pineal. lapill.*

vidi facile credidero, non perinde promtus credere, plerumque dextrorſum inclinari (*o**),

Superior, tum lateralis, & infima demum cerebri portio, quæ oſſibus cuneiformibus & tentoriis incumbit, in homine (*p*) & nonnullis beſtiis (*q*), profundis ſulcis dividitur, qui membrana aliqua conjuncti, hac remota cerebri ſuperficiem in ſpeciem inteſtinorum ſerpentino ductu dividunt, alternis, rotundis, inflexis angulis, ut tamen juga jugis incumbant, & linearum ſimiles abſque latitudine ſulci ſint, ad ſuperficiem cerebri magis dilatabiles. In fetu minus profundi ſunt, quam adulto homini (*r*), & in hydropicicis nonnunquam evaneſcunt (*s*). Minoribus animalibus (*t*), muri (*u*), lepori (*x*), cuniculo (*y*), marſupiali (*z*), erinaceo (*a*), hyſtrici (*b*), caſtori (*c*) hi ſulci minus conſpicui ſunt. In fele zibethica pauci adparent (*d*). Simiæ anterius aliqui, poſterius nulli (*e*). Avibus (*f*), piſcibusque (*g*) frigidis nulli.

Eorum porro ſulcorum duo grandiſſimi ſunt, qui a lateribus ſellæ turcicæ anterius incipiunt, atque ſenſim adſcendentes, etiam ramoſi, demum evaneſcunt. Profundi cum ſint (*h*), cerebri quodque hemiſphærium

(*o**) GUNZ *memoir. des ſavans ètrang.* p. 288.

(*p*) RIDLEY T. 1. LIEUTAUD *Eſſays* T. I. II. COLLINS T. 47. f. 1. TARIN T. 2. f. 1. BONHOMME T. 1. 9. EUSTACH. ubique, VIEUSSENS T. II. III. V. BIDLOO T. 8. & 9. CASSER. L. X. T. 2. f. 1. 2. T. 3. f. 1. T. 7. f. 2. Homini numeroſiores in cerebro gyri CHARLETON *propriet. cerebr. hum.* p. 76. WILLIS p. 15.

(*q*) Elephanti MOULINS p. 37 Ruminantibus, etiam rupicapræ, vitulo, capreolo, ovi, COLLINS T. 51. f. 1. tum in carnivoris ut cani, in omnivoris ut porco.

(*r*) RUYSCH Theſ. I. aſſ. 2. n. 13.

(*s*) SENAC *du cœur.* T. II p. 302. 303.

(*t*) WILLIS p. 23. 125.

(*u*) Ratto BUFFON T. VII. p. 290. muri WILLIS p. 23. etiam marmotæ PARISINI, hyſtrici IIDEM.

(*x*) CHARRIERE *anat de la tete* p. 141. WILLIS ibid. COLLINS T. 55. f. 6.

(*y*) WILLIS ibid. COLLINS ibid. f. 1.

(*z*) *Phil Tranſ.* n 290.

(*a*) MURALT p. 268.

(*b*) PARISINI.

(*c*) PARISINI, MURALT *vademec.* p. 475.

(*d*) BLAS *miſcell.* p. 267

(*e*) PARISINI etiam cum icone.

(*f*) COITER p. 130. MURALT ibid. WILLIS p. 68. COLLINS T. 56. f. 49. p. 1090 In graculo hibernico ALDROVANDUS *Orn* T. I. p. 799.

(*g*) COLLINS p. 1109 T. 60. ſeqq. WILLIS p. 125.

(*h*) *Foſſa Sylvii* eſt, gallis dicta, Cl. *Franciſco* de le BOE deſcripta *Diſſ med* IV. n. 9. deinde a COLLINS T. 48. a BLASIO *miſc.* p. 128 J. v HORNE *microcoſm.* p. 89. WEPFERO *cicut.* p. 115. & C. BARTHOLINO *Inſtit.* p. 262. *anat.* p. 471, cum ic. porro a WINSLOWO T. IV. *tr. de la tete* n. 61. Faſcic. VII. p. 7. C. Tab. 1.

rium in duos quaſi lobos pene totum dividunt, quorum minor, anterior (*i*), orbitæ innititur: major poſterior (*k*), & cuneiformium oſſium foveæ incumbit, & tentoriis. Præter anteriorem lobum, & poſteriorem, veram diviſionem nunquam vidi (*l*), qua lobus poſterior in medium porro & peculiariter poſteriorem diſtingueretur. Clari vero viri ſunt (*m*), quibus ejusmodi fabricam videre contigit, etiam nuper (*n*). Omnes autem iſtos ſulcos, & præcipuum etiam illum SYLVIANUM, arteriis recipiendis paratos eſſe, alias fuſius oſtendemus, & dudum a Cl. viris demonſtratum eſt (*o*).

Aliis animalibus cerebrum etiam in lobos dividitur, ut tamen poſteriores in avibus perparvi ſint, merique thalami optici.

§. VIII. *Involucra cerebri.*

Arachnoidea membrana.

Vera ſentientis pulpæ membrana equidem unica eſt, quam vulgo piam dicimus. Nimis enim facile in medulla ſpinali adparet, arachnoideam membranam intervallo a medulla diſtare, & demum toto pede longius produci quam medulla. Cum tamen in cerebro utique, multis certe locis, piam matrem proxima obvolvat, hactenus ad velamenta encephali referri poteſt (*p*), cum non minus late, ſed latius potius, quam encephalon pateat.

Quam late cerebri ſuperficies in gyros contorquetur, unum, continuum involucrum pellucidum, extenditur, tenue, firmulum (*q*) tamen, vaſis

(*i*) WILLIS f. I. A. A. ant. RIDLEY T. I. B. Faſcic. VII. l. c. B. BONHOMME T. 9. A. EUSTACH. T. 17. f. 6. tab. 18. f. omn. VIEUSSENS Tab. 4. 5. CASSER. tab. 9. f. 2. C. COLLINS T. 48.

(*k*) VIEUSSENS p. 57. RIDLEY p. 114. T. I. B. B. WILLIS A. A. poſt. Faſcic. VII. T. I. A. BONHOMME T. IX. E. EUSTACH. l. c. VIEUSSENS T. 4. 5. CASSER. l. c. B. COLLINS T. 48.

(*l*) Nobiſcum ſentit Cl. GUNZIUS *de cerebro* Progr. I. n. IV.

(*m*) *Conſtantius* VAROLIUS *de nerv. opt.* p. 5. &c. WINSLOW n. 53. 55. DISDIER *ſplanchnolog.* II. p. 179.

(*n*) Cl. KALTSCHMIDT in hydrocephalo.

(*o*) VIEUSSENS p. 33. conf. Faſcic. VII. p. 7. & WILLIS f. I. ad Q. BONHOMME T. 9.

(*p*) SANTORIN. *obſ. anat.* cap. 3. n. 5. Non tamen recte æque fuſam dixeris ac dura membrana eſt.

(*q*) RIDLEY p. 15.

vaſis undique deſtitutum, ut repleta ſpinali medulla inprimis confirmor, a cujus arachnoidea conſtanter vaſa abſunt, quando pia plurimis pingitur (*r*). Neque in ſulcos deſcendit idem, ſed a jugo ad jugum rectum tranſit, pontisque modo ſulco inſternitur, ut vaſa ſulcorum hoc inter velamentum ponantur, piamque.

Idem grandiores ſulcos longius protegit, fiſſurasque illas majores conjungit, a dextro hemisphærio in ſiniſtrum trajectum. Eo modo etiam in baſi cerebri, a lobis anterioribus, trans nervos opticos (*s*), his interior, & trans pontem continuatur (*t*), & cum arachnoidea pariter membrana de cerebello prodeunte conjuncta, demum infundibuli modo, ſed amplior, ſpinalem medullam continet (*u*). Eoque modo cerebrum, cerebellum, pontem, & medullam ſpinalem conjungit (*x*), aque cerebello potiſſimum ad cerebrum ita manifeſta tranſit, ut ea ipſa membrana inciſa demum vaſa interjecta pateſcunt (*y*). Ea ſede remotior a cerebro & a pia meninge, totis truncis vaſorum vertebralium ſeparata, laxior cerebro circumvolvitur, latisque laminis diſſidet: eademque pontem cum cerebro & cerebello conjungit.

In cerebelli ſuperficie, ne repetere neceſſe ſit, ſimillima reperitur (*z*).

Quando flatus (*a*) per vulnuſculum hujus membranæ impellitur, tunc quidem ſurgit de pia membrana, inque veſicas elevatur: tenera tamen fila celluloſa (*b*) habet, quibus cum ea meninge revincitur, eaque filia faciunt, ut parvæ (*c*) primo bullæ naſcantur, quæ tamen in grandiores (*d*) veſicas confluunt, quod hæc celluloſa fila ſuas cavernulas non undique claudant. Ejusmodi etiam celluloſa tela, interius quam arachnoidea membrana, juga obpoſita in gyris revincit (*e*). In eas cellulas

(*r*) Nulla Ruysch Theſ. IV. n. 6. Rariſſima ſi ulla Idem Epiſt. IX. p. 8. Videtur tribuere aliqua Winslow n. 52.

(*s*) Casser. T. 8. f. 2. H. lacerata.

(*t*) Casser. L. X. tab. 9. f. 2.

(*u*) Casser. Tab. 7. f. 2. G G. tab. 8. f. 1. E. F.

(*x*) Varolius, Schrader *obſ. anat. med.* 7. *Decad.* 1.

(*y*) Faſcic. VII tab. 3. Ventriculos colligat Swammerdam ad f. 3. T. 28.

(*z*) Ruysch *theſ. anat.* III. n. 29. 45. Theſ. IV. n. 6.

(*a*) Ruysch *Epiſt.* IX. tab. 10. C. A. a Bergen in T. II. noſtrar. *diſſ. anat.* p. 836.

(*b*) Winslow l. c. n. 51. C. *Aug.* a Bergen p. 836. 837. Ob ea tres laminas numerat Cl. a Gorter, arachnoideam, celluloſam, piam *Chirurg. repurg.* p. 167.

(*c*) Ita picta eſt apud *Sam.* Collins T. 47. etſi pro vaſis ſeroſis habet.

(*d*) Ruysch. epiſt. IX. tab. 10.

(*e*) Conf. C. A. a Bergen p. 837. 838.

ſulas aqua non rariſſime effunditur (*f*), ut ipſe vidi, & aliquando, ſed rarius adeps (*g*). Ab aqua ſuffuſa inprimis fit, ut latas laminas integerrimas ſeparare poſſis, etſi etiam absque ejusmodi morbo late aliquoties ſeparavi, ſolo cultro uſus (*h*).

Neque pro piæ membranæ lamina exteriori haberi poteſt (*i*), quæ ſulcos non ſubeat, ſæpe digitum altos; & multo in medulla ſpinali longius deſcendat: neque ab arachnoidea membrana id naſcitur velamentum (*k*), quod ventriculos cerebri inveſtit. Id enim & vaſculoſum eſt, & medullæ proximum adhæret, cum eam inter & membranam noſtram pia mater interponatur. Rectius a BIDLOO (*l*), & a BOHNIO (*m*) pro peculiari membrana proponitur.

Ejus membranæ veſtigia apud VAROLIUM (*n*) reperiuntur, lucida nempe membrana eſt & robuſta, cujus ope anterior medullæ pars cerebro nectitur, poſterior cerebello. *Andreas* LAURENTIUS (*o*), quando piam meningem duplicem eſſe ſcripſit, hanc noſtram membranam intellexiſſe potuit, ſi omnino experimentum habuit, quo adfirmationem fulciret. In *Julii* CASSERII poſthumis tabulis expreſſa reperitur, in baſi quidem cerebri, qua ſede manifeſtior eſt (*p*).

Potiſſi-

(*f*) RIDLEY p. 13. Hæ hydatides ſunt piæ matris FANTONI ad PACCHION. p. 75. MISTICHELLI *dell' apopleſſ.* p. 166. Gelatinam eo loco vidit FANTONUS *opuſc.* p. 21. COMM. *Petr. nov.* T. III. p. 397. 398. Effuſa in eas cellulas aqua & gelatina WEPFER *de apoplex* p. 344. WISEMANN *oper. chir.* p. 134. WILLIS *anim. brut.* p 217. Lympha coagulabilis ſuper piam membranam effuſa de HAEN T. IV. p. 170. Gelatina ſecundum originem nervorum FANTON obſ. 2. Tenax lentum ſerum concretum ad baſin cerebri frequens adhæret LAWRENCE *prælect.* p 108. Cerebrum gelatinæ obductum poſt convulſiones & lentum morbum HARDER obſ. 33.

(*g*) Piæ matri hunc adipem tribuit RUYSCH *Theſ* V. n. 13 *Theſ.* IX n. 42. Sed omnino, exteriori faciei piæ inpoſitus, ad arachnoideam pertinet; niſi veræ glandulæ fuerunt.

(*h*) Ita pingit BIDLOO T. 8. f 5 G. G

(*i*) Habuerunt Cl. viri WINSLOW l. c COWPER ad BIDLOO tab. 8 f. 5. RIDLEY p. 15. VERDIER *abregé* T. II. p 263. LIEUTAUD *eſſays* p. 389. & C A. a BERGEN p 8 9 alio quidem modo, cum nullam præter arachnoideam & celluloſam, telam, piam adgnoſcat: & in medulla ſpinali VIEUSSENS p. 29.

(*k*) C. A. a BERGEN vir Cl. p. 839.

(*l*) T 8 f. 5.

(*m*) p. 291.

(*n*) *De nerv. opt.* p. 7. b.

(*o*) p 523.

(*p*) l. c.

Potiſſimum vero ſocietas anatomica, Blasii, Sladi, Swammerdamii, Quinæ & Gotzke, quæ Amſtelodami in collegium privatum coaluerat, eam membranam circa annum 1665. & 1666, & invenit, & arachnoideæ nomine diſtinxit (*q*). Deinde *Johannes* v. Horne eam diſcipulis oſtendit anno 1669. (*r*). Anno 1685. a *Samuele* Collins depicta eſt. Ab anno 1639. demonſtravit eam J. M. Hofmann (*r**) deinde Bohnius, & nunc vulgo nota eſt.

§. IX. *Pia mater.*

Verum (*s*) cerebri involucrum hæc ſola tenuis meninx (*t*) eſt, quam *matrem* ex Arabicæ linguæ analogia tamquam membranarum principem, ex barbaro vocis ſenſu *piam* anatomici nuperiores dixerunt. Ea enim & ſola, & ubique, & contigua cerebrum, cerebellum, medullamque ſpinalem inveſtit, & quoties ſulcis quibuscunque, aut foraminibus cerebri natura effoditur, eos ſulcos, eaque foramina ſubit, ne aliqua pars aut medullæ aut corticis, absque hac tunica ſit, in eo tunicas aliorum viſcerum proprias imitata. Nam & in cerebri gyros eorumque profundas & ramoſas ambages ſuos proceſſus & quaſi falces emittit (*u*), multo quam quidem eminus adparet, profundiores, & magis compoſitos, ut omnis gyri cujusque ſuperficies ſuam piam membranam habeat, inque intervallo, exteriori faciei ejus tunicæ circumpoſito, vaſculoſi trunci repant. Eodem modo in ſulcos transverſos cerebelli ſubit (*x*), inque utramque fiſſuram medullæ oblongatæ (*y*), & ſpinalis (*z*); ſingulosque demum nervorum lacertulos tenerrimos undique veſtit. Sed etiam in cerebri baſi paſſim foramina ſunt, & occulti meatus, per quos mollior

(*q*) Ruysch epiſt. IX. p. 8. *reſponſ. ad vindic.* Bidl. p. 16.
(*r*) Apud F. Schrader *obſ. anat. med.* D. I. obſ. 7.
(*r**) *Idea anat. pathol.* p. 229.
(*s*) Ridley cap. 2. p. 10.
(*t*) Λεπτὴ μῆνιγξ Oribas. p. 6. Χοριοειδὴς Herophilo apud Rufum *appel.* 1. p. 36. Vocantur etiam [illegible] Pollux L. II. c. 4. Aristoteli dicta eſt *hiſt. anim.* L. III. c. 13. L. I. c. 16. Membranam venoſam vocat.
(*u*) Albin. *adnot.* L. 2. Tab. 2. f. 1. d. d. f. 3. Ruysch epiſt. 7. tab. 8. f. 4. Theſ. X. p. 28. Winslow n. 50.
(*x*) Ruysch Theſ. V. n. 24. Ep. VIII. f. 1. 2. 3.
(*y*) Faſcic. VII. T. 1. ad a. a.
(*z*) p. 9.

mollior membrana cerebri ad intimos viſceris receſſus continuatur. Ejusmodi iter ad thalamos opticos per medullam adſcendit (*b*); aliud in anteriora ventriculi tertii, fornicis partem cavam, commiſſuram anteriorem, & ſeptum lucidum ducit (*c*); aliud minus ad ventriculum tertium, thalamos opticos & commiſſuram adſcendit (*d*); aliud pontem inter & medullam oblongatam (*e*): aliud inter pontem & eminentias mamillares ad imum fundum ventriculi tertii, nervum opticum, crura fornicis, commiſſuram poſteriorem, geminum ſemicirculare centrum & aquæductum vaſa ducit (*f*). Per eos aditus omnes, & vaſa, & una piæ membranæ propagines ad interiora cerebri ſubeunt.

Iterum eadem pia membrana a lobo poſteriori cerebri undique ſe inmittit in ventriculum, quem dicemus, anteriorem, inque triangulare velum (*g*) expanſa, late incumbit eminentiis quadrigeminis, conario, thalamis opticis, pulcherrime vaſculoſa (*h*).

Hujus veli finis eſt ad anteriorem crurum poſteriorum (*i*) fornicis receſſum. Idem ad latera cum plexubus, quos dicemus, chorioideis (*k*) continuatur, quorum adeo membrana & ipſa piæ membranæ eſt propago.

Denique ventriculorum eminentias, caveasque, mollis & vaſculoſa & alba membrana (*l*) inveſtit, quæ & ipſa cum arteriis (*m*), quarum aliquas expoſui (*n*), advenit in ventriculos (*o*).

(*b*) p. 6.
(*c*) p. 6. T. I. 8. vitioſe ibi ventriculus quartus nominatur.
(*d* p. 6. T. II. r. T. III. p. q.
(*e*) p. 10.
(*f*) p. 11. T. I. *v. v.*
(*g*) *Faſc.* VII. T. 2. p. 13. RAMSPEK diſp. p. 12. EUSTACH. T. 17. fig. 4. RIDLEY T. V. g. g. nimis anguſta. CASSER. Tab 5. f. 1. 2. T. 6. f. 1. In *ſyllabo anat.* Petropoli edito pro plexu chorioideo pingitur tab. 19. f. 5.
(*h*) Faſcic. VII. l. c.
(*i*) Idid. ad O.
(*k*) Ibid. L. X.
(*l*) PIGAFETTA apud SCHNEIDER *de catarrh.* L. II. c. 8. SMETIUS L. X. *miſcell.* WINSLOW n. 67. In aquæductu ipſo GLASER p. 42.
(*m*) Cum arteriis advenire BAUHINUS.
(*n*) Conf. Sect. IV.
(*o*) J. BERENGARIUS CARPENSIS in *Iſag.* & in MUNDINUM p. CCCCXXXV. COLUMBUS p. 191. BAUHIN. *Theatr.* p. 294. RIDLEY p. 10. 11. 59 inque *obſerv.* p. 219. *Car. Aug.* a BERGEN eam nominat originem, quæ circa originem ſepti lucidi reflectitur. Cum pia meninge eam removit VOGLI *hiſt. ſpir.* p. 32. Negaverat VESALIUS p. 788. & MOLINETTUS diſſert. Ed. I. p. 78. & WILLISIUS p. 8.

Porro ejusmodi natura mollioris meningis eſt, quæ fere membranarum, quibus viſcera veſtiuntur, aliquanto potius tenerior, alba, quoties vaſculis non pingitur (*p*).

Vaſcula vero numeroſiſſima (*q*) accipit, ſive duplex lamina ejus ſit (*r*), uti quidem ex conjectura magni viri docuerunt, ſive potius, celluloſa tenerrima tela vaſcula unice colligat, in retia intricata, plenaque anaſtomoſium (*s*). Eadem tela in facie exteriori membranæ uberior, denſiorque, veriorem membranam (*t*) repræſentat, cum interiori de ſuperficie vaſcula eadem laxiora tenerrima (*u*) de pia tunica ſecedant. Ea in corticem (*x*) frequentiſſima, numeroſa etiam, ſed majora, in medullam (*y*) deſcendunt, ut in ponte & medulla ſpinali adparet.

Ob ea vaſcula paſſim, & in cerebro atque cerebello potiſſimum, rubet pia meninx, maxime quando aut ſanguine in ſtrangulatis (*y**) infarta, aut cera repleta turget, ut paſſim pro ſolo vaſorum ſincero (*z*) tegmine habita ſit (*a*); minus tamen in ventriculis coloris habet, in quibus paucioribus vaſis pingatur (*b*). Ob eadem vaſcula, quando meningem de cerebro revulliſti, interior facies piæ meningis aſpera videtur, & cortici tenaciter adhæret, ut abſtrahi nequeat, quin idem violetur, niſi in morbis nonnunquam, quando ſero multo ſuffunditur (*c*). Quare hæc præcipua videtur piæ membranæ utilitas, molliſſimum viſcus continere (*d*), firmare, vaſaque ipſi undique ſuppeditare, eaque vaſa ordinare

(*p*) RUYSCH paſſim.

(*q*) ORTHAS. p. 6.

(*r*) Ut WINSLOW n. 52.

(*s*) RUYSCH Epiſt. VIII. tab. 8. f. 2. 3. 4. Epiſt. IX. tab. 10. Theſ. I. tab. 4. f. 3. ALBIN. *Adnot* L. II. Tab. 2. f. 3.

(*t*) RUYSCH Theſ. II. aſſ. 6. n. 7. Theſ. III. n. 40. Theſ. V. n. 24.

(*u*) RUYSCH Epiſt. XII. Tab 14. f. 1. 2. 3. Theſ. VIII. n. 72. Icon in Ep. ad BOHL. CUR. RENOV n. 154. ALBIN. *adnot.* L. II. p. 41. 42. tab. 2. f. 2. 4. 5.

(*x*) Epiſt VIII. f. 4 Epiſt. XII. Tab. 14. f. 2. 3. Theſ. VIII. n. 18. Theſ. III. n. 40. Icon. Epiſtolæ ad BOHLIUM, ALBIN. l. c. p. 41. 42. tab. 2. f. 2. 3. 4. 5. LEEUWENHOECK *Epiſt. phyſiolog.* XXXIV. p. 330. 335.

(*y*) ALBIN. p. 43. 44.

(*y**) Poſt cephalalgiam & deliria WILLIS *de anim. brut.* p. 210. In morbis inflammatoriis HELVET. *œcon. anim.* p. 79. 80.

(*z*) Pene tota fit arteriolis RUYSCH *Theſ.* I. aſſ. 2. n. 13. Tab. 4. f. 3. *Theſ.* II. aſſ. 2. n. 8. *Theſ.* III n. 68. *Theſ.* VIII. n. 18. *Ep.* ad BOHL. p. 10.

(*a*) VIEUSSENS *ſyſtem. vaſor.* p. 235. de medulla ſpinali.

(*b*) Faſcic. VII t. 2. ad G. H.

(*c*) CAMERAR. *de apoſpaſ. piæ matris.* Putrido utique in corpore facilius avellitur VOGLI *ſpir. anim.* p. 2 Gelatina inter eam & cerebrum PALFYN *Chir. anat. tal.* T. II p. 98. Candela admota ſecedit CAMER. *apoſp. piæ matr.* p. 203.

(*d*) ARISTOTELES *hiſt. anim.* L. III. c. 13.

nare & fundare (*e*). Cum meſenterio olim VESALIUS comparabat (*f*).

Vinculi porro modo vicinas paſſim partes cerebri continet, dum ab altera tranſit ad alteram, & cerebrum cum cerebello, cerebri lobos inter ſe mutuo, cerebrum cum ponte, cerebellum cum ponte, hunc cum medulla ſpinali colligat. Tenuis enim ut ſit, neque craſſior quam $\frac{1}{1698}$ pollicis (*g*), non eſt absque firmitate (*h*). In cane certe preſſionem tulit ponderis 1. 36. atmoſphæræ antequam rumperetur, quæ preſſio in aream = 0. 03143 parti pollicis eſt unciarum novem, denariorum trium, & ſesquigrani (*i*), ut in pari craſſitie plus quam ſedecies aortæ robur (*k*) ſuperet. Neque adtinet obſervaſſe, membranam noſtram craſſitiem ſuam (*l*) potiſſimum ab arteriolis ſuis habere. Eæ enim nativæ & perpetuæ ejus velamenti partes ſunt.

Sentire, nervoſve accipere (*m*), quantum experimenta docent, non videtur. Detracta nempe duriori membrana, nudata pia mater butyri antimonii aliorumque venenorum violentiam experta eſt, neque animal ſe commovit (*m**) Offeas in ea tunica laminas & ego vidi & alii (*m*†).

§. X. *Cortex cerebri.*

In omnibus animalibus, quæ incidi, neque enim inſecta incidi (*n*), neque vermes, duplex natura eſt ejus, qui *Encephalus* dicitur. Quæ in cerebello, & in parte ſuperiori, atque lateribus cerebri, exteriorem ambitum tenet, ea *corticis* ſive partis corticalis nomine innotuit, pridem

 ante

(*e*) ORIBASIUS p. 6. RUYSCH Theſ. IX. n, 17.
(*f*) L. VII. c. 3.
(*g*) *Clifton* WINTRINGHAM *exper. inquiry* p. 139.
(*h*) RIDLEY obſ. p. 213. In bove valde craſſa BIRCH T. III. p. 483.
(*i*) CLIFTON l. c.
(*k*) Ibid. p. 94.
(*l*) RUYSCH *Theſ.* III. l. c. *Theſ.* V. n 24. *Theſ.* IX. n 36. *Theſ.* X. N. 17.
(*m*) A ſeptimo pare LANCIS. *de ſede cogit. anim.* p. 309.
(*m**) *Second Memoir. ſur les parties ſenſibles & irritabl* exp. 129. 130. 131. 132. 133. CASTELL Sect. 4. CALDAN. Epiſt. I. p. 289 ZINN *Mem. de l'Acad. de Berlin* T. IX, p. 142.
(*m*†) CHESELDEN p. 221
(*n*) In apibus ſubſtantia cerebri corticalis pulchre medullari interponitur SWAMMERDAM *bibl.* p. 498 utraque ergo natura in cerebro conjungitur.

ante *Archangelum Piccolhomineum* (*o*), cui hanc laudem ſolent tribuere. Eadem in quadrupedibus, & in avium lobis anterioribus cerebri, atque cerebello ſedem tenet eamdem: cumque in homine cerebrum totum undulatis, & rotunde inciſis proceſſibus (*p*) in ambitu exuberet, reperitur hic cortex in omni etiam eorum proceſſuum peripheria, in profundiſſimis etiam ſulcis, ut in ipſa media medulla non raro ejusmodi ſulcorum ultimi termini inſulas (*q*) corticales faciant, qualem unam utrinque præcipuam depinxi (*r*).

Ut ſe in pleraſque interiores cerebri partes cortex admiſceat, & in medulla ſpinali, atque cerebello ſe habeat, ſuo loco melius dixero.

Natura corticis cerebri tenerrima & molliſſima eſt, ut nihil in homine mollius ſit, ad pultis fere modum. Color ex cinereo, rubro (*s*) & flavo componitur, & pene pellucet (*s**), quando lamella tenuis eſt. Omnium plurimam inter partes corporis humani ſui portionem exhalando amittit nempe 8508. 8450. 8100 (*t*) & 8096 partes 10000.mas (*u*) aut $\frac{24}{25}$ (*x*) ſui ponderis. In fetu (*y*) manifeſto fluidum, ſeroque ſimile cerebrum eſt, quo tempore alia viſcera conſiſtentem naturam induerunt, deinde lactis coacti (*z*). In piſcibus marinis etiam majoribus a gelatina parum differt (*a*) ſi recte ſcriptores intelligo. Cum ætate in homine pondus

(*o*) VESALIO nempe, qui cineream in ambitu cerebri partem & interiorem albiſſimam dixit L. VII. c. 4 p. 781. & in figuris expreſſit; ante eum vero DRYANDRO in MUNDINUM qui in cerebro p. 54 b. in cerebello p. 55. b. deſcripſit & *Gualthero* RYFF in *icon.* p. 27. VESALIUM ſecutus erat *Johannes* VALVERDE L. V. c. 2.

(*p*) Exteriorem cinericiam partem cerebrum dixit, interiorem medullam *prælect anatom.* p. 252.

(*q*) EUSTACH. T. 17. fig. 1. 3. 4. 5. 6.

(*r*) Faſcic. VII. tab. 3. ad ξ.

(*s*) GUNZ *de cerebro* Progr. I p. VI. certe non infrequenter. In apoplectico *Comm. Acad. Petr.* T. III. p. 397. 398 In nigritis magis fuſcus eſt MEKEL *Mem. de Berlin* T. XIII p. 69.

(*s**) Le CAMUS *Mem. ſur le cerveau* p. 4. 9. &c.

(*t*) HAMBERGER *phyſiol. med.* in vacca p. 188. In porco 7851. 7825 p. 585. In fetu vaccæ 8693. & 8522. p. 183.

(*u*) p. 190. in cane.

(*x*) BARRY *on the lungs* p. 79.

(*y*) HARVEI *de gener.* p. 169 de toto capite. De trimeſtri fetu *Cosmopol.* p. 94. De cerebro MAITREJEAN *de la form. du poulet* p. 168. & in noſtris T. II. p. 193. T. I. obſ. 139. 144. 220.

(*z*) HARVEI *de gener.* p. 234. & in infante p. 182.

(*a*) COLLINS p. 1109. in cane carcharia. In torpedine LORENZINI p. 63: In ſiluro RICHTER p. 725. In galeo GOYEAU *merc. de france* 1757. Dec. In xiphia pene fluidum vocat P. C. HARTMANN. Mucum cerebro circumfuſum habet COLLINS p. 1117. in cyprino, aquam viſcidam in rana piſcatrice G. CHARLETON p. 81. & in galeo p. 86.

pondus internum, ut in aliis partibus corporis creſcit (*h*). Per ætatem etiam in homine paulum dureſcit, & per morbos. Arte demum RUYSCHIANA cerebrum dureſcebat, ut ſciſſile fieret (*h**).

Fabricam quod adtinet, nudus continuo oculus in cortice vaſa multa detegit, quæ eadem ex pia membrana in corticem tendunt. Manifeſtiora ſunt in hominibus ſtrangulatis, ſideratis (*c*), aliove modo cum ſanguine in caput congeſto exſtinctis (*d*); manifeſtiora etiam in nonnullis animalibus, ut in anſere (*e*), cui plurimi trunci arterioſi evidentes corticem cerebri percurrunt.

Verum multo plura, & manifeſtiora vaſa in cortice adparent, uti nuperrime deſcripſi, quando oleum terebinthinæ cinnabari tinctum, aliusve tenuis liquor (*f*), feliciter in vaſa cerebri impellitur. Tunc enim, etiam in noſtris experimentis, manifeſtiora in cortice, tenerrima, tomenti ſimilia, vaſcula, numeroſiſſima, totum pene corticem videntur componere, quorum trunci (*g*) ex pia membrana veniunt, rami (*h*) in ſummam denique ſubtilitatem diviſi, & molliſſimi, pultis ſimiles (*i*) tenerrimis ſuis ſurculis medullæ adhærent (*k*); neque enim hic de truncis majoribus ſermo eſt, qui ex cortice nati, & longe cylindrici, medullam perforant (*l*), diſſectique aut ſanguineam guttulam emittunt, aut ceraceum punctum pro veſtigio habent (*m*).

Hæc

(*h*) Una 53. ma HAMBERGER p. 188.

(*h**) RUYSCH *Muſ. rar.* p. 138. 139. *Theſ.* III. n. 65. 71. *Theſ.* VI. p. 12. *Theſ.* VIII n. 35. etiam ſponte nonnunquam per moram & quietem, in fetu de utero non excluſo *Theſ. max.* n. 40. 158. VATER *catal.* p. 2. & in cadaveribus HILDAN Cent. V. obſ. 4. inque puteo BORELL Cent. II. obſ. 36. aut fodina HENKEL *flor. ſaturn.* p. 534.

(*c*) *Act. Petrop.* V. III. p, 398. 399. CHESELDEN p. 224. In paralytico PETZOLD obſ. 60.

(*d*) In phreniticis BOERHAAVE prax. T. I. p, 314. 315. T. II. p. 154, RHODIUS Cent I. obſ. 39. FANTON obſ. 25. In hyſterica WILLIS *convulſ.* p. 175. In variolis ſanguis in cortice effuſus SYLVA p. 36.

(*e*) SWEDBORG in œcon. ſuæ T. II.

(*f*) ALBIN. p. 42. 43. Argentum vivum tranſiit in corticem cerebri VIEUSSENS *obſſ. d'anat. & de pratique* p. 283.

(*g*) ALBIN. *adnot.* L. II. c. 12. p. 41. 42. Tab. 2. f. 1. b. b. RUYSCH in icon. paſſim, Ep. ad BOHL. f. B.

(*h*) ALBIN. p. 42. RUYSCH *Epiſt.* XI. p. 18. IDEM in icone BOHLII & alibi.

(*i*) RUYSCH *Ep.* VII. T. 8. f. 4. *Exp.* XI. p. 18. T. 14. f. 1. 2. 3. *Theſ.* I. aſſ. 3. n. 30, *Theſ* III. n. 33. *Theſ.* VI. n. 73. *Theſ.* X. n. 12. Ep. ad BOHL. C. D. *Epiſt. de fabric. gland.* p. 66. ALBIN. p. 42.

(*k*) ALBIN. p. 43. 44. f. 4. 5. WEPFER *apoplex.* p. 109. 112.

(*l*) Nonne ALBINUS p. 44. 47. & f. 5. ad a.

(*m*) RUYSCH Theſ. V. n. 45. add. WILLIS p. 97.

Hæc vaſcula ſanguinem (*n*), certe qua parte ex pia deſcendunt, evidenter continent; rami, ut ex microſcopicis videtur, liquorem pellucidum. Sanguinea vocat RUYSCHIUS, & *Antonius* v. LEEUWENHOECK (*o*), verumque in cortice cerebri ſanguinem in morbis variis Cl. viri viderunt (*p*).

Inter eas arteriolas etiam venulæ (*q*) ſunt, minus conſpicuæ, quia, dum arteriæ efficacius ab inciſore replentur, eodem liquore etiam venæ fere turgent.

§. XI. *Ejus fabrica inviſibilis, an glanduloſa.*

Cum vero etiam poſt feliciſſimas *injectiones* multa tamen pars corticis cerebri non (*r*) vaſculoſa ſuperſit, quæ muci ad modum in vaſis fundum ſubſidet, quæſitum eſt, quid id ſit in cortice, quod non repletur (*s*), neque adeo ipſo oculi teſtimonio vaſculis conſtat.

Primus (*t*) vir per ſua merita illuſtris *Marcellus* MALPIGHIUS (*u*) eamdem cerebri corticis, quam aliis glandulis fabricam eſſe, partim ex conjectura docuit, partim nonnullis adjutus experimentis. Ex ovatis ergo cavisque folliculis cortex, in ea ſententia conſtat, per quorum quidem folliculorum membranam vaſcula (*x*) minima in rete intricarentur, medullæ vero fibrillæ locum tenerent ductuum excretoriorum (*y*).

Id ita ſe habere, præter analogiam, ſibi perſuaſit vir Cl. quod cerebrum in oleo coctum (*z*) in rotunda tubercula coaguletur: & atramentum

(*n*) Epiſt. XI. p. 18. *Theſ.* I. aſſ 3. n. 30. *Theſ.* II. aſſ. 6. n. 12. *Theſ.* V. n 44. 45. *Theſ.* VI. n. 73. *Theſ.* VII. n. 12. *Theſ.* X. n. 33 & 153. In medulla ſpinali RUYSCH *Theſ.* I. aſſ 3. n. 9. *Theſ.* III. n. 60. p. 26.

(*o*) *Epiſt. phyſiolog.* XXXVI. p 330.

(*p*) CHESELDEN, WILLIS p. 97 PETZOLD, BOERHAAVE l. c. Effuſus ſanguis in cortice & ſuper meninges in variolis SYLVA *de la ſaignée* p. 36.

(*q*) ALBIN. p, 51. Negabat RUYSCHIUS ſe invenire *Theſ.* VI. n. 73. Olim contra GALENUM venas per totam cerebri ſubſtantiam euntes confirmavit J. *Philippus* INGRASSIAS *de tumorib.* p. 310.

(*r*) RUYSCH *theſ. anat.* VI. n. 73. *Theſ* IV. n. 78. ALBIN. p. 51. 52.

(*s*) RUYSCH *theſ.* IV. n 78.

(*t*) Quando enim l. auctor inter Hippocratica ſcripta exſtantis *περι αδενων* cerebrum inter glandulas memorat, non ad minutam fabricam, ſed ad aliquam in habitu obiter inſpecti viſceris cum glandulis ſimilitudinem reſpexit.

(*u*) *De cerebri cortice* p. 78.

(*x*) Ibid. p. 81.

(*y*) Ibid. p. 78. 81.

(*z*) p. 78 VIEUSSENS *de cerebro & nervis* c. 10. p. 54. *Syſtem vaſor.* p. 231. la CHARRIERE *anat. de la tete* p. 143.

mentum ſuper corticem cerebri effuſum in rimas quaſdam media inter tubercula ſparſas ſe recipiat, magis tamen in volucrium piſciumque cerebris. (*a*). Adducebat etiam lapidem (*b*) mori ſimilem, ex tuberculis coagmentatum, inque cerebro repertum. Addi poteſt, in avibus corticem globulis numeroſis fieri (*c*), tubercula miliaria in cortice cerebri, fibris albis cum medulla conjuncta, pro veris glandulis corticalibus mole auctis habita eſſe (*d*).

Hanc ſuam opinionem adeo perſuaſit nonnullis prioris ſeculi ſcriptoribus, ut eas, de quibus cogitaverat, glandulas ipſi manifeſtas depingerent (*e*). Sed etiam magnus olim BOERHAAVIUS ad eamdem fabricam animum inclinaverat, ut tamen in ultimis denique vitæ annis ad RUYSCHIANAM theoriam proniorem ſe dederit (*f*).

Neque enim ad quæcunque medullæ, minima certe & incredibilis atque oculos facile fugientis ſubtilitatis, vaſcula, craſſa illa tubercula corticis cerebri videbantur congruere: Idem argumentum ad MANGETI experimentum redit.

Cum porro celerrima voluntatis imperia, corporumque ſentientes nervos longe a cerebro ferientium velociſſime ſuccedentes in anima repræſentationes, videantur ejusmodi liquorem in nervis requirere, qui celerrimo fluento nervos percurrat, videtur alieniſſima ab ea theoria glanduloſa fabrica eſſe. Oſtenſum eſt enim (*g*), lenteſcere in receptaculo quocunque effuſum humorem, moramque agere tanto longiorem, quanto major eſt luminis folliculi ad lumen vaſculorum humorem effundentium ratio.

Si porro velles ab ejusmodi glandulis, potius quam a corticis cerebri arteriolis, ſperare motus celeritatem, quo ſuus per medullam cerebri ſuccus feratur, non videbatur a corticis cerebri ſumma mollitie, alicujus momen-

(*a*) MALPIGH. l. c. Cerebrum glanduloſum adparere RIDLEY p. 18.
(*b*) Ibid. ex KENTMANNO *de lapid.* c. 1.
(*c*) COLLINS p. 1100.
(*d*) MANGET *biblioth. anat. prælimin* p. 67.
(*e*) BIDLOO Tab. 10. f. 2. BLANCARD *anat. reform.* tab. XI. f. 3. Defendit etiam glandulas cerebri LISTERUS *Exerc: anat.* II.
(*f*) In Prælectionibus inprimis a Cl. FELDMANNO exceptis.
(*g*) L. VII. p. 449. & in *Prælect. Boerh.* T. II. p. 498.

momenti contractio ſperari poſſe, qui præterea nullo ſigno irritabilem naturam demonſtret.

Iterum coctio corticis in oleo deformat proculdubio tenerrimam pulpam, neque poteſt a ſummo eo calore, quo demum oleum ebullit, niſi ruina tam mollis tomenti, atque confuſa (*h*) criſpatio exſpectari. Notiſſimum eſt enim, oleum fere triplo demum calore ebullire, in quo aqua fervet (*i*).

Hydatides utique in cerebro (*i**), & ovium potiſſimum (*k*), frequentes vaſtiſſimas bullas excitant, quæ ab elementalibus illis folliculis nimis diſſident, quibus poſſit liquidum parari, cujus vaſcula in medulla nullo microſcopii etiam auxilio adhibito conſpicua reddi queant. Deinde hydatides illæ exteriores cerebri manifeſto in celluloſa tela arachnoideæ membranæ, inque gyris jugorumque intervallis (*l*) ſedem ſuam habent. In iisdem ovibus pene perpetuæ in celluloſa pelvis membrana hydatides reperiuntur, quantum ego quidem in multis ejus generis animalibus inciſis vidi.

Rotundas in cortice avium glebulas nunquam numeroſis in exemplis vidi.

§. XII. *An cortex cerebri vaſculis conſtet.*

Cum in tot exemplis Cl. RUYSCHIUS vaſcula ſola in cortice cerebri reperiret, anno 1698. primum docuit, ex meris vaſculis eum corticem componi (*m*): idemque infinitis locis hanc ſuam de ea fabrica opinionem repetiit, tum in cerebro (*n*), tum in cerebello (*o*), & in ſpinali (*p*) denique medulla: & in ultimis ſuis demum ita in ea ſententia perſtitit, ut

(*h*) RUYSCH *Epiſt.* XI. p. 15. *Theſaur.* VI. *proœm* p. 12. *Theſ.* VIII. n. 35. *Theſ.* X. n. 32. Cerebrum coctum glebæ terreæ varie fiſſæ ſimile fit SBARAGLI *ment.* & *oculor. vigil.* p. XXXIV.

(*i*) Oleum gradu 609. aqua gradu 212. BOERHAAVE *Elem. Chem.* T. I. p. 747. 748.

(*i**) In cortice aſthmatici, ut omnino glandulæ corticis conſpicuæ fierent RIDLEY *obſ. pract.* p. 159. Poſt convulſiones & ſopores cerebrum plenum puſtulis aqueis BARTHOLIN *hiſt.* 80. *Cent.* III.

(*k*) Auctor. l. περι ἱερης νουσου.

(*l*) WEPFER *apoplex.* p. 275.

(*m*) *Proœm. ad Theſ.* VI. p. 10.

(*n*) Epiſt. XI. p. 18. *Theſ.* I. aſſ 3. n. 19. *Theſ.* II. aſſ. 6. n. 13. *Theſ.* III. n. 33. *Theſ.* IV. n. 78. *Theſ.* V. n. 44. 45. 84. *Theſ.* VI. n. 73. *Theſ.* X. n. 33. 153. *de fabric. gland.* p. 66.

(*o*) *Theſ.* V. n. 48. *Theſ.* VI. n. 121.

(*p*) *Theſ.* I. aſſ. 3. n. 9. *Theſ.* III. n. 60. & de oblongata medulla *Theſ.* VII. n. 12.

ut arteriolas in aliam formam degenerare fateretur (*q*). Aliter etiam ſentientem SCHELHAMMERUM (*r*), acrem virum, miſſo cortice ſua manu repleto convicit.

Hæc opinio, quæ nunc fere ubique recipitur, etiam ab *Antonio* v. LEEUWENHOECK alia per experimenta ſtabilitur. In primis quidem ſuis experimentis anno jam 1684. cerebri corticem in avibus (*s*) præter vaſcula vitreo quodam & pinguedinis ſimili humore conſtare ſcripſerat; ut tamen etiam hæc pellucida materies ex minimis vaſculis componeretur (*t*).

In eo humore viderat globulos alios ſexies (*u*), alios trigeſies ſexies globulis rubris majores (*x*); in ipſis demum vaſculis globulos 512es rubro globulo minores (*y*): & alia vaſcula adeo tenuia, ut millies & ultra eo globulo tenuiora eſſent (*z*); alia pilo ſubtiliora (*a*), alia ejusmodi pilo æqualia intercedere (*b*). Et vaſcula tamen corticis conſtanter ſanguiflua vocat (*c*), & etiam ruborem aliquem habere, eoque colore corticem inficere (*d*) ſcribit.

Deinde in nuperioribus ſcriptis (*e*), cum interim RUYSCHIANA illa prodiiſſent, vaſa corticis cerebri ſanguinea in ove pene parallela depinxit (*f*), ex quibus fibrillæ, quas vocat, cerebri, ad angulos rectos perinde ſibi parallelæ prodirent (*g*), quæ ab arteriis ſuum alimentum acciperent (*h*), inque rugas amarent collabi (*i*), & fibris carneis bovis quadruplo eſſent tenuiores (*k*), perinde grandes in mure & porco (*l*) aut ali-

D 2 quanto

(*q*) Ep. ad BOHLIUM p. 10.
(*r*) SCHELHAMMER *ars med.* T. I. p. CCLXXXII.
(*s*) *Anat. & contemplat.* p. 30. 36. 37.
(*t*) p. 37. 38. 39.
(*u*) p. 30. 34. 35. Conf. de globulis cerebri *Phil. Tranſ.* n. 136.
(*x*) p. 30. &c.
(*y*) p. 31.
(*z*) p. 33.
(*a*) p. 37.
(*b*) p. 33.
(*c*) p. 31. 32. 34. &c.
(*d*) p. 34.
(*e*) *Epiſt. phyſiol.* XXXIV. quæ ann. 1717. prodiit.
(*f*) p. 330. 331. f. 1. 2.
(*g*) p. 330. 331. 334. 335. 339. f. 1. 2. 7. 10.
(*h*) p. 333.
(*i*) p. 335. f. 7.
(*k*) p. 335.
(*l*) p. 354.

quanto minores. Denique alia vaſcula minora, ſanguifera tamen, in rete intricata (*m*) addit, etſi ipſæ fibrillæ videntur ad vaſcula pertinere.

Sed etiam *Antonius* VALISNERIUS (*n*) corticem cerebri vaſorum minutiſſimorum rete adparere, quando microſcopio luſtratur ſcripſit, & in anſere confirmat *Emanuel* SWENDENBORG (*o*), & nuper in homine *Johannes* HILL (*p*). Porro VIEUSSENIUS in nuperiori opere corticem cerebri ſpongioſum fecit (*q*), inque pia matre ductus cinereos deſcripſit, ex arteriis natos (*q**), a quibus rami in cerebrum deſcendant (*r*), & ab his ramis nervorum principia oriri putat (*s*). Addit in ultimis poſthumis operibus, ſuum argentum vivum non in corticis ſolas arterias ſed in ductus lymphatico nerveos (*s**), & demum in medullam ipſam penetraſſe (*t*), corticemque vaſorum omnino congeriem eſſe (*t**).

Duplex hic dubium ſupereſt, num nempe vaſa corticalia cerebri rubra ſint, nam ab ea ſententia & BOERHAAVIUS (*u*) alienus fuit, & alii clari viri (*x*) receſſerunt; deinde, ſi in cerebri cortice vaſa ſunt, num ideo totus cortex vaſculis conſtet.

Rubra quidem corticis vaſa ipſe color oſtendit, quem alias excitavimus (*y*); tum inermis non raro oculus, qui rubras arteriolas ex pia matre continuari in corticem indicat. Ruber etiam ſanguis in cortice cerebri de fractis vaſculis paſſim effuſus legitur (*z*). Ruborem aliquantum diminutum, ſive flavedinem, cortex cerebri, & ſemper aliquam, & in nonnullis morbis evidentiorem (*a*) oſtendit.

Rubris

(*m*) p. 335. 336. f. 3. 9.
(*n*) T. III. oper. p. 213.
(*o*) l. c.
(*p*) *On nerves* p. 4.
(*q*) *Nov. vaſor ſyſtem.* p. 234.
(*q**) p. 228. 229. *obſ. d'anat.* p. 284.
(*r*) p. 231. 232.
(*s*) *Obſ. d'anat.* p. 284.
(*s**) p. 282. 283.
(*t*) p. 285.
(*t**) Ibid. p. 283.
(*u*) *Prælect. Acad.* T. II. p. 374. ſeqq.
(*x*) Nihil liquoris ex arteriis in corticem penetrare SBARAGLI *vigil. ment. & ocul.* p. 53. 54. Per injectiones, quas vocant, cerebrum non mutari MISTICHELLI *de apoplex.* p. 18. neque repleri corticem ſed meninges IDEM *aggiunta* p. 18. 19.
(*y*) p. 22.
(*z*) In variolis SYLVA l. c. in peſte *Collect. de la peſte* p. 339.
(*a*) VANDERMONDE *Journ. de medec.* 1756. Feb. poſt febrem bilioſam, H. v. HEERS *obſ. oppido rar.* p. 45. in hominibus in ſecundam infantiam relapſis.

Rubris vaſis tenuiora alia in cortice cerebri reperiri, quæ certe in homine ſano rubro colore deſtituuntur, & ipſe cinereus color indicat, & auctus per inflammationes (*b*), & per materiæ ceraceæ (*c*) injectionem rubor. Is enim manifeſto a rubro ſanguine, rubrove liquore factus eſt, qui in vaſa prius non rubra tranſiit. Ipſa ſumma teneritas, a minimis etiam vaſculis ſanguineis capillaribus unius globuli capacibus aliena, videtur oſtendere, dari in cortice vaſcula multo iis ſubtiliora, quæ globulos rubros vehunt. Et cum iſtis LEEUWENHOECKIANA (*d*) illa conſentiunt.

Quare & rubra vaſa arterioſa, & non rubra, in cortice cerebri non probabiliter unice ponuntur, ſed manifeſto reperiuntur.

An ideo totus cortex meris ſit vaſculis? Multa cum pars ejus nunquam poſſit repleri, cumque neget Ill. ALBINUS (*e*), cujus merito ſumma in rebus anatomicis eſt auctoritas, poſſit dubie reſponderi. Plurimam partem vaſis fieri manifeſtum eſt. Totus nempe cortex uniformem cinereum, & vitreum colorem refert, antequam ars inciſoris acceſſit. Deinde modica cum felicitate impulſus liquor, de ea cinerea pulte aliquam partem in rubra vaſcula convertit (*f*). Multo majorem partem vaſculoſam eſſe feliciſſime ſuſcepta repletio demonſtrat, ut totus cortex eximie rubeat (*g*). Quod ergo cinereum fuit, ejus magna pars vaſculoſa eſt, ut probabilis inde naſcatur ſuſpicio, totum vaſculoſum eſſe. Pone enim aliquid vaſculoſi eſſe, aliud minime vaſculoſum. Qui ergo fit, ut utriusque & tubuloſæ & ſolidæ ſubſtantiæ eadem ſit facies, idem color, par teneritas.

Certum ergo videtur ex arteriolis, venulis, & tenerrima celluloſa tela maximam partem corticis cerebri conſtare; valde demum probabile, eamdem telam id efficere, quod non repletur, & in ſuſpendendo cortice perit: etſi utique non pari cum evidentia ſenſuumve æque firmo teſtimonio, totum abſque ulla exceptione corticem vaſculis fieri pronunciare licet.

(*b*) p. 23.
(*c*) Ibid.
(*d*) p. 27.
(*e*) l. c. p. 52.
(*f*) RUYSCH *Theſ.* V. n. 46.
(*g*) *Theſ.* VI. n. 73. *Theſ.* X. n. 56. &c.

§. XIII. *Medulla cerebri.*

Nuda medulla in cerebri parte ima, inque ſpinali medulla, in ſuperiori cerebri parte cortice (*h*) tecta interiora tenet proceſſuum. Alba eſt, aut ab adſperſo ſanguine flaveſcit (*i*), rubicundior, quo junior homo eſt, inque aethiopibus ſubnigre flava (*k*), ut tamen ab aere candorem recuperet (*l*), mollis, cortice tamen tenacior, & melius figurabilis, firmior in ſanis hominibus, & nonnunquam in morbis, qui caput infeſtant, inque ipſo hydrocephalo (*m*), & in repueraſcente ſene (*n*). Ita viciſſim in pueris mollis, aliquando in morbis pene diffluit (*o*). Plus ſolidarum partium, quam cortex habere videtur (*p*).

Ejus medullæ fabrica obſcura eſt, neque nunc elementalem illam requirimus, in quam rectius tunc inquiremus, quando de nervis ſermo erit. Quantum ſenſus, nullo præſidio adjuti, declarant, uniformis eſt pulpa, nulli alteri in corpore humano parti ſimilis, unice paſſim ab arteriis veniſque rubris longe perforata (*q*), quæ per medullam, quaſi canaliculos faciunt, & diſſectæ ſanguinem ſtillant, uti monuimus. Sed ea vaſa recta, cylindrica, ad diſtantes partes (*r*) medullæ eunt, neque ex ordine ramos in eam cerebri partem diffundunt.

Porro in medullam vaſa tenerrima corticis cerebri ita ſe inmittunt, ut numeroſa ſint ea, cumque medulla vere continuentur (*s*): totusque cortex cum medulla inſeparabili nexu ita conjungitur, ut in iis locis, in quibus

(*h*) p. 22.
(*i*) Sæpe flaveſcere GUNZ *de cerebro* progr. I. p. VI.
(*k*) MEKEL *Mem. de l'Acad. de Berlin* T. 13. p. 69. & prius T. IX.
(*l*) Ibid.
(*m*) KALTSCHMIDT *hydroceph. intern. deſcr.*
(*n*) HEERS l. c.
(*o*) In ſomnolento molle KERKRING. obſ. 35.
(*p*) Certe de cortice partes 8096. de medulla 6894. difflatas eſſe legas apud Cl. HAMBERGERUM p. 190.
(*q*) Puncta hæc rubra habent BERENGARIUS CARP. in MUNDINUM p. CCCCXXXIII. VESAL. p. 783. & in *exam obſ. Faliop.* p. 96. EUSTACHIUS *de dentib.* p 60. FALLOP. *obſerv.* p. 134. b. CÆSALPINUS *Quæſt Perip.* L. V. c. 3. HOFMANN *de thorac.* L. II. p. 28. *Fr.* SYLVIUS diſſ. IV. n 18. RIDLER f. 5. HELVET. *œcon. anim.* p. 79. 80. GAUTIER *anat. de la tete* paſſim, WEPFER *de cicut. aquat.* p. 116. Medulla vaſis fuſcata BIDLOO apud TEISSIER *de medull cerebri* c I. n. 5.
(*r*) Hi videntur pori cerebri bubuli lapidei, quos BARTHOLINUS deſcribit hiſt. L. VI. n. 91.
(*s*) p. 23.

bus medulla quaſi in flammas colligitur, alternis proceſſibus cortex in medullam producatur, & in corticem medulla.

Præter hæc, quæ ſunt paucilſima, in humano cadavere non multa adparent. Id tamen ubique reperimus, amare medullam in lineas rectas lacertulosque conprimi & figurari, quos variis cum nominibus repetemus, in cruribus cerebri & ponte VAROLII & corpore calloſo adprime conſpicuos, unde in medulla rudior aliqua fibrarum ſimilitudo naſcitur (*t*).

Porro pectinatæ in piſcium cerebris (*u*) fibræ evidentius adparent, inque eorum ventriculis (*x*).

Eædem in fetu, quando cerebrum in aceto (*y*) aut ſpiritu vini (*z*) maceratur, conſpicuæ redduntur, tum in eodem viſcere, quando in oleo coquitur (*a*). In corporibus ſtriatis nihil mutatis adeo diſtinctæ fibræ ſunt, ut nonnunquam liberæ ſublevari poſſint (*b*).

Sed etiam in congelato cerebro, aquam in ſtrias longas per medullam diſpoſitam vidi, quæ ſimiles adeo medullæ ſtrias diſtingueret.

Nihil hic ultra volumus, niſi in medulla eam naturam eſſe, ut amet in longos ſibique parallelos faſciculos colligi, neque nunc de eorum faſciculorum natura diſputo. Neque *Antonii* v. LEEUWENHOECK fibras huc refero, quas valde probabile ſit, aut vaſa eſſe (*c*) aut fibrarum faſciculos.

Celluloſam vero medullam eſſe (*d*), aut ſpongioſam (*e*), aut veſicularem, & inflatæ telæ celluloſæ ſimilem (*f*), aut confuſam omnino, neque organicam maſſam (*g*), id quidem ex hypotheſi ſcribitur.

Sed neque vaſa reticulata rubra intelligo (*h*), quæ medullam componunt. Vehementer etiam negat ALBINUS vaſculoſam medullæ fabricam eſſe (*i*).

Sed

(*t*) MALPIGHIUS *de cerebro* toto libello, & in icone ex piſce ſumta. Pro fibris cerebri MORG. *adv.* VI. p. 15. VIEUSSENS p. 55. & evidentiſſima in animalibus fila vidit SENAC *du cœur.* T. II. p. 689.

(*u*) In piſce *bolybut* COLLINS p. 994.

(*x*) MALPIGH. l. c. p. 4.

(*y*) MAITREJEAN p. 168.

(*z*) PETSCHE n. 86.

(*a*) BAYLE *de apoplex.* p. 18. 19. VIEUSSENS *de cerebr.* p. 152. conf. BLANCARD *de circul. ſang. per fibr.* p. 13.

(*b*) MORGAGN. *adverſ. anat.* VI. p. 15.

(*c*) *Epiſt. phyſiol.* XXXIV. vide p. 27.

(*d*) *Idée de l'homme phyſique* p. 126. Nihil habere fibroſi LE CAMUS p. 9.

(*e*) ASTRUC. *de phantaſia* n. 7.

(*f*) BETBEDER *de hydroceph.* p. 22. ſed in morbo.

(*g*) MISTICHELLI *de apoplexia.*

(*h*) RAMSPEK *ſpecim. inaugurat.* I. p. 17.

(*i*) L. I. *adnot.* 12.

Liceat hic, etſi parum utilem, analyſin addidiſſe, quæ igne obtinetur. Adeps equidem in hominis cerebro ſecundum naturam nullus (*k*), neque alibi viſus eſt, quam in piæ membranæ celluloſa tela. Neque oleum reddit, ut verus adeps, quando ignis ſubiicitur, ſed aquam limpidam ad duodecim uncias (*l*), quæ ſub finem deſtillationis aliquo urinoſo ſale turbatur (*m*): deinde phlegma fortius urinoſum, quod cum acore effervefcit: mutato vero vaſe alium ſpiritum ruſum, ſalem volatilem album (*n*), oleum aliud butyraceum flavum (*o*), aliud fœtidum, nigrum, piceum (*p*). Denique de unciis 22. manet caput mortuum, in quo ſalis fixi albidi non lixivioſi (*q*) drachmæ duæ, & aliqua terra (*r*) ſupereſt. Ex putrido cerebro, igne ſubjecto, vapor elaſticus prorupit (*s*), & vas vitreum diffregit. Alia ratione, pulverem ex cerebro nigrum paravit Vir Cl. qui in aere ignem conciperet & ſcintillaret (*t*).

Num ſentiat, & quænam medullæ in homine vivo officia ſint, alias requiremus.

§. XIV. *Centrum ovale.*

Oportet autem peculiares cerebri regiones explorare. Et primum, quando taleolas cerebri horizonti parallelas deinceps demetimus, augetur ſubinde medullæ latitudo, & ſequitur denique aliqua cerebri ſedes, in qua omnium latiſſima, a dextro hemiſphærio in ſiniſtrum continuatur. Ea ſedes, quæ corpus calloſum comprehendit (*u*), non valde mathematico nomine *ovale centrum* dicitur, centri vero nomine *Raymundus* VIEUS-

(*k*) VESAL. L. VII. p. 776.

(*l*) VIEUSSENS *tr. des liqueurs* p. 209. 210. Ad tres quartas partes totius maſſæ BURRHUS *Epiſt. de cerebr.* p. 15. Paucam eſſe NEUMANN oper. T. III. p. 656 Habet etiam HENSING *exam. chem cerebri* p. 9. & copioſam p. 13. Ex medulla BETBEDER *hydroceph.* p. 20.

(*m*) Vetuſtam muriam olere BURRI *de cerebro* p. 15.

(*n*) Non habet Cl. HENSING.

(*o*) HENSING p. 9. 11. Duodecim olei drachmas ex uno cerebro IDEM p. 15. Quintam partem pinguis materiei, ex qua oleum inflammabile paraverit BURRHUS l c.

(*p*) VIEUSSENS l c. NEUMAN, HENSING p. 10. 24. Olei empyreumatici ex medulla parum BETBEDER.

(*q*) VIEUSSENS, HENSING p 17.

(*r*) Ex medulla BETBEDER. Parum omnino VIEUSSENS *de l'oreille* p. 99.

(*s*) HENSING p. 12.

(*t*) HENSING p 22. 23. conf. *Act. Lit. Suec.* 1720. p. 116.

(*u*) WINSLOW n. 64.

VIEUSSENS (*x*) circulum interiorem album, circulo, quem cogitabat, exteriori corticali concentricum, intellexiſſe videtur. Hanc medullæ amplitudinem phyſiologicæ ſpeculationes memorabilem fecerunt.

§. XV. *Corpus calloſum,*

Hippocampi.

Qui criticam anatomen, botanicæ imitaricem ſcribit, multam inveniet mutandorum in cerebro nominum cauſam. *Calloſum* (*y*), ab albore cicatricum ſimili *corpus*, medullaris (*z*) eſt arcus, qui primus, quando a ſuperioribus ordimur, cerebri dextrum hemiſphærium cum ſiniſtro conjungit (*a*), & latior adparet, quando ea hemiſphæria molliter ad latus diducuntur, neque enim unice diſtantiam hemisphæriorum pene nullam tenet, ſed late hemisphæria incumbentia geſtat. Anterius uncia, poſterius ad tres uncias cerebro brevius eſt. Pia membrana utique obducitur. Avibus nullum eſt (*b*) piſcibusque.

A falciformi duræ membranæ cerebri productione anterius aliquo intervallo hic albus arcus diſtat, poſterius ab eadem falce tangitur (*c*) verior ſi placeret nomina recepta mutare (*d*), fornix, in fine anteriori & poſteriori humilior (*e*), inter eos fines altior, latior idem (*f*), quo poſteriori cerebri ſedi propior, anguſtior ad anteriora. Finis anterior & poſterior conſpicui hujus fornicis ora craſſa, & quaſi deorſum recurva terminatur.

Anterior terminus originem ducit a cerebri utrinque hemisphærio, paulo ſuper egreſſum nervorum opticorum, retro commiſſuram anteriorem, ad finem anteriorem ventriculi tertii, in partem crurum cerebri medullarem

(*x*) Ad Tab. VI. ibidemque B. B. B.
(*y*) Τυλλοειδες.
(*z*) CASSER. L. X. T. 3. f. 1. VESAL. L. VII. f. 3.
(*a*) WILLIS p. 68. MONROO *compar. anat.* p. 113.
(*b*) Conf. GUNZ p. VII. Totam falcem a corpore calloſo remover BONHOMME Tab. 8.
(*c*) VIEUSSENS p 61.
(*d*) TARIN T. III. f. 1. GAUTIER *de la tete* tab. 4. Convexum VESAL. L. VII. c. 5. p. 784.
(*e*) LANCIS. *Sed cogit. anim.* f 1. BONHOMME T. 3. GUNZ p. 8.
(*f*) WINSLOW n. 62. LIEUTAUD p. 390.

larem, quæ a lobo anteriori advenit. In tota longitudine ſua utrinque medulla cerebri ſtriata, transverſa, accedente augetur.

Poſterius in duo magna tubera, architectorum emblematibus ſimilia deſinit, quæ dimidia cylindro libera eminent, reliqua parte in cerebri medullam confunduntur. Ea tubera ad terminum poſteriorem ventriculi anterioris finduntur. Pars brevior in unguis (*g*) incurvi avis rapacis modum retrorſum & paulum introrſum venit, propriumque ſibi finem ejus ventriculi replet. Ab eadem ſimilis omnino columna in ventriculi deſcendens cornu venit, ejusque poſtremam ſedem tenet. Pars longior cum proxima cruribus fornicis interjecta cerebri medulla unitur (*h*), & cum *hippocampo* comparata, in arcum flectitur (*i*), atque deorſum antrorſumque reflexa, ſulcis non valde profundis ab incumbentibus cerebri jugis notatur, quos ad decem usque numeravi (*k*). Arctata quidem columna iterum lateſcit (*l*), denique arcu extrorſum convexo, introrſum concavo terminatur, & una finem exteriorem ventriculi anterioris perficit. Is hippocampi inferior terminus tribus (*m*), quatuor, aut quinque partibus obtuſis, aliqua cum ſimilitudine pedis animalis fiſſipedis, ſed unguibus deſtituti finitur. Vidi pedes duos magnos ſuperiores, duos parvos inferiores fuiſſe. Medulla equidem tegitur, quam tamen continuo ſequitur (*n*) corticalis natura, ut intimus digitus totus cinereus ſit.

Qua vero unciam latam trabem refert callosum corpus, ea facies ſuperior non ſimplex, aut ſimilis undique ſui medulla eſt. Parte potius media modice deprimitur, in ſulcum (*o*), quem *raphen* dicunt.

Ad ejus ſulci latus utrumque eminet tractus medullaris, nervi ſimilis, quem longitudinalem dixit LANCISIUS (*p*), qui totam corporis calloſi longi-

(*g*) MORAND *Mem. de l'Acad.* 1744. T. 15. G.
(*h*) ARANT. obſ 3. p. 45.
(*i*) Primus, ni fallor ego, ann. 1740. *Comm. ad Prælect. Boerh.* T. II. p. 509. a corpore calloſo hos hippocampos deduxi, deinde Cl. GUNZ progr. II. p. VII. & C. *Aug.* a BERGEN in *nov. ventric. cerebri fig.* not. f. Negat equidem TARINUS *adverſ.* ad T. 2. F. 3. Sed recte nobiſcum Cl. MORAND T. XV. f. 1. D. & p 316. 317.
(*k*) Septem vel octo numerat TARIN *anthropol.* p. 230. Habet etiam Cl. AUBERT. Spirales vocat DUVERNOI *Act. Petrop.* T. IV. p. 138. & pingit T. 12. f. 9.
(*l*) MORAND p. 318.
(*m*) Tres quatuor MORAND p. 319. adde f 2. & TARIN *adverſ.* tab. 2. f. 3. 4. 5.
(*n*) Recte etiam MORAND p. 318. LIEUTAUD p. 392.
(*o*) GUNZ p. 8.
(*p*) l. c. d. *Deux petits cordons* WINSLOW n. 63. Habet HEUERMANN *phyſiolog.* T. II. tab. 3.

longitudinem relegit, ſerpentinus (*q*) & undulatus. Anterius aliquoties ſimplicem vidi (*r*), alias duplicem (*s*). Ei arteria utrinque incumbit.

Finis ejus nervi anterior utrinque ad ſedem commiſſuræ anterioris cerebri in partem thalamorum opticorum inferiorem evaneſcit (*t*). Finis poſterior perpetuo duplex (*u*) eſt, uti duæ arteriæ corporis calloſi a ſe invicem ea in ſede diſcedunt. Eos fines iterum in thalamos nervorum opticorum LANCISIUS deduxit (*x*), neque enim hic proprium experimentum habeo.

Alios duos tractus, longitudinem calloſi corporis ſecundum ejus latera ſequentes, cinereos, non raro Cl. GUNZIO (*y*) viſos, non memini me vidiſſe, niſi eſt ipſa craſſior corporis calloſi ora.

Reliqua tota corporis calloſi ſedes ſtriis transverſis medulloſis (*z*), ab hemisphærio in hemiſphærium tranſeuntibus (*a*) ſulcatur: manifeſtius quo magis ad occiput acceditur, cæterum in hemiſphæriis, quam in calloſo corpore tenerioribus (*b*). Aliquando decuſſatæ viſæ ſunt (*c*).

In natura interiori corporis calloſi ſtriæ cinereæ & albæ externe ſe excipiunt.

§. XVI. *Fornix, Fimbriæ, Pſalterium.*

Inferior quam calloſum corpus (*d*), & anterius multo brevior (*e*) & gracilior (*f*), cæterum parallelus in univerſum alter medullaris arcus eſt, quem peculiariter FORNICEM ſolent vocare. Ejus media baſis ſimplex

E 2

(*q*) Non rarum eſſe GUNZ p. 8.
(*r*) Ad ſedem frontis parum diſtare GUNZ p. 8.
(*s*) Ita LANCISIUS ad g.
(*t*) LANCIS. f. 2. d. d.
(*u*) GUNZ, LANCIS. ad c.
(*x*) LANCIS. f. 3. d. d. p. 307.
(*y*) l. c. Medullares limbos habet LANCISIUS f. f. neque nervos vult vocari.
(*z*) Nimis diſcretas, & in ſtrias alterne collectas, habet LANCISIUS e e, rectius fere HEUERMANN ibid. e.
(*a*) GUNZ p. IX. PETIT *Lettres d'un Medec.* I. p. 12.
(*b*) Conf GUNZ p. 10.
(*c*) WINSLOW n. 63. ASCHE *de* 1. *pari nerv.* p. 39.
(*d*) TARIN *adverſ.* T. 2. f. 1. BONHOMME T. 8.
(*e*) TARIN ibid. & tab. 1. f. 1. GAUTIER *tr. de la tete* tab. 4.
(*f*) TARIN f. 3.

plex (*g*), uti calloſi corporis, incumbit (*h*) interiori convexo jugo colliculorum medullarium, qui thalami dicuntur opticorum nervorum. Antrorſum magis declivis eſt, deorſum minus (*i*). Nullus in avibus eſſe dicitur, ejus vero locum tenent duæ trabes medullares parallelæ, pariter ventriculo tertio impoſitæ, per quarum ſulcum magnum vas rubrum decurrit.

Utcunque triquetra (*k*) craſſitie ſe inter eos colles inmittit, ſuperne planior & inter thalamos in quamdam quaſi raphen producitur (*l*) : Ad latera tenuior (*m*) eſt.

Et anterius idem & poſterius in duo crura diſcedit. Anteriora ſibi viciniora (*n*), minora, recta fere (*o*), deorſum retro (*p*) commiſſuram cerebri anteriorem, ſub thalamis nervorum opticorum, in crurum cerebri medullam (*q*) eunt. Vidi etiam id crus in uſque eminentiam mammillarem veniſſe (*r*), ut eam ſuſpenſam teneret. Sed plerumque citeriora terminantur, poſterius quam trabs illa transverſa, fibramque a gemino centro ſemicirculari (*s*) accipiunt, alteramque a linea alba, quæ in thalamo utrinque optico ſe effert. In commiſſuram anteriorem ſe inmiſiſſe alii viderunt (*t*). Finis hujus anterioris cruris latior eſſe ſolet, bulbilli ſimilis.

Poſteriora fornicis crura exteriori, ſed minori, non perpetua (*u*) parte in Hippocampos ſe inmittunt, unde factum eſt, ut eæ columnæ a multis,

(*g*) IDEM ibid.
(*h*) CASSEB L. X. tab. 4. f. 2. C C.
(*i*) TARIN f. 1.
(*k*) LIEUTAUD p. 392. Quadrangularis ob ſtabilimentum incumbentis ſepti lucidi GUNZ Progr. II. p. 1. Eam lineam habet VESAL. p. 790.
(*l*) VESLING. cap. 14. f. 4. PLATER p. 180.
(*m*) VIEUSSENS p 61. RIDLEY p. 118.
(*n*) Hinc pro uno crure numerata, ſiquidem Ill. WINSLOW voce *voute à trois piliers* utitur n. 69. Unicam radicem habet D. de MARCHETT. p 19. *Vordere Schenkel* vocat HEUERMANN T. II. tab. 4. c.
(*o*) TARIN Tab 2. f. 1. BONHOMME T. 7. Paulum tamen retrorſum curvantur.
(*p*) *Ic. art. cerebr.* T. 3. k. k. Poſt eam GUNZ p. IV. WILLIS Tab. 3. F. F. BONHOMME T. 7. LIEUTAUD T. I. II.
(*q*) VIEUSSENS Tab. XI. b. E. F. Tab. 12. D. Tab 13. H.
(*r*) Vidit etiam GUNZIUS Pr. 2. p. 11. & eas eminentias bulbos vocat fornicis. Ita etiam habet PETIT Ep. I p. 13. Inventum ſibi tribuit SANTORINUS p. 60.
(*s*) Vidit idem Cl. GUNZ Pr. 2. p. IX. RIDLEY p. 117
(*t*) GUNZ Pr. 2. p. IV. TARIN tab. 2. f. 1. LIEUTAUD p. 392. VIEUSSENS tab. 9. 10.
(*u*) Videtur conſentire GUNZIUS Pr. 2. p. VII.

tis, & illuſtribus viris fornici ſint adtributæ (*x*). Parte interiori, majori, perpetua, degenerant in planam *fimbriam* (*y*), ſtriatam, latamque, quæ in arcum pariter cum hippocampo circumducta, cui incumbit, ei adjacet interior (*z*), & acie ſua libera fluctuat. Finis eſt in albam ſtriam, quæ ungui hippocampi intimo ſe inmittit, cis digitos (*a*), & in principio diviſionis unguium.

Alias duas vidi ejusmodi tænias. Altera ex hippocampo ultimo ad columnam anonymam exteriorem ventriculi deſcendentis, in ipſa origine cornu poſterioris ibat. Alia tenuis, recta, adſcendebat in thalamum nervi optici. In utramque tænia terminabatur,

Vidi etiam fimbriam bifidam: ut altera tænia in extremum hippocampum excurreret, inque cerebri medullam, altera brevior in digitum intimum ſe terminaret (*b*),

Inter diſcedentia hæc poſteriora fornicis crura triangularis (*c*) medulla eſt, quæ retrorſum lateſcit, & a vaſis *plexus medii* multis lineis inſcribitur, quæ nonnunquam truncum medium rectum, transverſasque habent lineas, ex quibus pſalterii nomen ortum eſt (*d*), Vidi truncum (*e*) medium ex angulo diviſionis fornicis retrorſum iviſſe: ab eo fibras inter ſe parallelas tetendiſſe ad crura fornicis, ad angulos antrorſum (*e**) acutos, alias demum transverſas rectas curvaſve (*e*†) a crure dextro ad ſiniſtrum tetendiſſe, atque truncum medium rectos ad angulos ſecuiſſe. Alias transverſas unice, ſed nitidiſſime delineatas vidi (*f*). Alias omnino nihil in his ſtriis diſtincti fuit (*g*), uti quidem vaſorum non certi aliqui ductus ſunt.

 §. XVII.

(*x*) WINSLOW n. 70. MARCHETT. l. c. DUVERNOI l. c. LIEUTAUD p. 392. EUSTACH. Tab. 17. f. 5. RIDLEY p. 119.

(*y*) GUNZ Pr. 2. p. VII. MORAND *mem.* l. c. p. 317. 320. tab. 15. f. 1. F. Limbum dixit F. SYLVIUS apud BARTHOLINUM p. 49. & MOLINETTUS diſſ. Ed. I. p. 81. diſſ. Ed. II. p. 186. Corpora fimbriata WINSLOW n. 70.

(*z*) TARIN f. 3 4. VESLING. Tab. 2. c. 14.

(*a*) MORAND p. 320.

(*b*) Duas membranulas ab hippocampi pede deſcendentes ad cerebrum pingit MORAND f. 1 E.

(*c*) TARIN Tab. 1. f. 1. p RIDLEY f. 5 A. A.

(*d*) Vel a ψαλλίδιον antiquo fornicis nomine ORIBAS. p. 11. GALENUS L. VIII. cap. XI. Etiam καμάριον dicebatur ORIBAS. ibid.

(*e*) Aliquando vidit GUNZIUS l. c. A baſi ad apicem TARIN p. 6. In icone T. I, f. 1. colorata.

(*e**) Magis evidentes ab uno baſis angulo ad alterum TARIN p. 7. T. I. f. 1.

(*e*†) Curvas GUNZ l. c

(*f*) Sæpe ita ſe habere GUNZ progr. 1. p. XII.

(*g*) Transverſas habet WINSLOW n. 71.

§. XVII. *Septum lucidum.*

Diximus corpus calloſum fornice longius eſſe (*h*). Deinde non penitus parallelum eſt, & rectius protenditur, fornix (*i*) potius in arcum deorſum flectitur. Ita fit, ut anterius corpus calloſum a fornice valde remotum ſit (*k*), poſterius ad eum accedat, & eum denique contingat (*l*), qua plexus chorioidei conveniunt (*m*), cumque eo connaſcuntur. Intervallum adeo fornicis & calloſi corporis inique triangulum eſt, cujus angulus maximus ſit ſuperior (*n*) & anterior: vertex (*o*) in utriusque trabis medullaris contactu.

Nunc a corporis calloſi (*p*) inferiori facie abſcedit utrinque medulla cerebri (*q*), molli membrana tecta, atque venis picta (*r*) conſpicuis, cæterum tenuis lamina, quæ flatum vix ferat. Duæ hæ laminæ, dextra & ſiniſtra, ſimiles ſibi & parallelæ, a calloſi corporis inferiori facie in ſuperiorem faciem fornicis (*s*) deſcendunt. Medium imaginabile intervallum (*t*) nonnunquam liquore (*u*), etiam ſatis notabili copia repletur. Omnia enim cum plena ſint, præter eum vaporem, lamina dextra ſiniſtram contingit Poſterius ea cavea in gracilem caudam extenuatur (*x*), uti ea ſede corpus calloſum ad fornicem propius accedit.

Lami-

(*h*) p. 35.
(*i*) GUNZ p. XI. conf. TARIN adv. T. 2. f. 1.
(*k*) TARIN ibid.
(*l*) GUNZ progr. II. p. VI. TARIN ibid. & conf. *anthrop.* p. 232. VIEUSSENS p. 60. GAUTIER *de la tete* tab. IV.
(*m*) Parti anteriori fornicis adhæret VIEUSSENS p. 59.
(*n*) TARIN l. c.
(*o*) TARIN l. c.
(*p*) VESAL. l. c. GUNZ progr. I. p. X.
(*q*) Conf. SYLVIUS apud BARTHOLINUM p. 492.
(*r*) BONHOMME tab. 8. GAUTIER *de la tête* l. c.
(*s*) VIEUSSENS p. 60. VESAL.
(*t*) GUNZ p. X. XI. PETIT Letre I. p. 13. WINSLOW, LIEUTAUD p. 391. TARIN p. 232. VIEUSSENS p. 59 Caveam DUNCANI vocari ſcribit Cl. DEIDIER *anat.* p. 250. Hiatus eſt F SYLVII l. c.
(*u*) PETIT l. c. WINSLOW, RIDLEY, TARIN, CASSEBOHM, COWPER append f. 30. DUVERNOI. Sesquipinta RUYSCH *Muſ. rarior.* p. 150.
(*x*) Pro novo canali Cl. PETIT l. c conf. PETITI Cel. filium ad *anat. chirurg.* PALFYN T. II. p. 358. Pingitur a CASSERIO L. X. tab. 4. f. 1.

Laminæ duæ (*y*), pro una habitæ, *ſeptum lucidum* efficiunt, neque tamen pellucent: Hactenus ventriculos interſtinguunt (*z*) anteriores, quod inter corpora ſtriata deſcendant, eaque ſeparent.

Facies inferior calloſi corporis, quæ ſeptum lucidum deorſum emittit, eo remoto quaſi perinde raphen (*z**) habet, mediam totam longitudinem ſequentem, & fibras transverſas (*a*). Duplex cum lamina ſepti ſit, ea raphe fiſſura quadam dividitur (*b*).

Puncta etiam circumſcripta in ejus corporis facie ad fornicem reſpiciente dicta ſunt, quæ duplici ordine diſponantur (*c*), & proprio cingantur quaſi parvo ſphinctere, quæ ego quidem pro vaſis in medullam ejus fornicis ſe penetrantibus habeo.

An eadem natura fuerit papillarum, quas Cl. viri in laminis ſepti lucidi viderunt (*d*).

§. XVIII. *Ventriculi laterales.*

In homine, in quadrupedibus (*e*), & ipſis etiam avibus (*f*), in piſcibus (*g*) demum & nonnullis inſectis (*h*), cerebri maſſa non ſolida eſt, neque ſibi a cranii lacunari ſuperiori ad cranii baſin continua, etſi enim aliter ſe habet in aliis animantium claſſibus, his certe, quæ incidi, omnibus ſuperiorem inter (*i*) medullam & inferiorem cerebri imaginabilis eſt intercapedo, non

(*y*) WINSLOW n. 68. RIDLEY p. 120. GUNZ p. XI. TARIN *anthrop.* p. 232 CASSEBOHM *ſect. viſc.* p. 45. DUVERNOI.

(*z*) RIDLEY l. c. VESALIUS L. VII. c. 5. p. 785. VIEUSSENS p. 59.

(*z**) PLATER *anat.* p. 180. CASSER L. X. tab. 4. f. 2. WINSLOW n. 68. WILLIS f. VII. & *anim. brut.* Tab. 5.

(*a*) GUNZ. Progr. I. p. IX. WILLIS *anim. brut.* Tab. 5. Sagittatas WILLIS f. 7.

(*b*) TARIN tab. 1. f. 4. R. f. 5. S. SYLVIUS diſſ. IV. n. 13.

(*c*) PETIT l. c.

(*d*) DUVERNOI l. c. p. 133. & in tab.

(*e*) WILLIS p. 23.

(*f*) Negabat HARVEIUS *de circul. ſang.* p. 159. Sed habet PERAULT *Eſſays de phyſiq.* T. 3. p. 162. tab. 9. f. 1. & in ſtruthione PARISINI, inque ipſo anſere, de quo negat HARVEIUS, certo vidi. In aquila deſcribit BORRICHIUS *hermet. ſapient.* p. 266. Adgnovit WILLISIUS l. c. p. 69. & WILLOUGHBY *Ornithol.* p. 5 & MALPIGHIUS *poſthum.* p. 82.

(*g*) PERRAULT l. c. p. 164. tab. 9. f. 3.

(*h*) In aſtaco MURALT *vademec.* p. 585.

(*i*) Subtiliter uti formentur a continuata medulla ſpinali, ſuper ſe ipſam duplicata, deſcribit F. SYLVIUS diſſ. IV. n. 11. apud BARTHOLINUM p. 491. 492.

non (*k*) ea vere cava, dum animal vivit & ſanum eſt. Hactenus tamen lacunar ſuperius a pavimento inferiori diſtinguitur, ut libera, neque cohærens facies cava ſuperioris medullæ, liberæ pariter faciei convexæ inferiori contigua unice incumbat, & mobilis altera ſuper alteram, figurata utraque ſuaque membrana molliſſima veſtita ſit, atque membrana membranam tangat.

Quando aqua, frequens enim vitium eſt, eos *ventriculos* replet, tunc utique paries ſuperior ab inferiori intervallo diſſidet, pariterque diſtat, quando inciſor per arterias gluten piſcis huſonis impulit: id enim tremulum & figuratum ventriculos replet, & eorum formam accurate exprimit, poſtquam in frigore conſtitit.

Ea cavea aliter paulum in avibus ſe habet, potius poſterior (*l*). In homine utriusque hemiſphærii latus ad utramque fornicis oram tenent, ut anterius, & poſterius, & ad latus multa medulla cerebri media comprehendatur.

Dexter eſt ventriculus & ſiniſter, pares ſibi ſimilesque, nomenque merentur *lateralis* (*m*), aut *tricornis* (*n*), nam *anteriores* (*o*) vetat dici cornu poſterius, quod adeo manifeſto pone ventriculum tertium producatur.

Figura ventriculi difficultatem aliquam in hominis cerebro habet, cum non in eodem plano totus ponatur, & pars quidem major, vulgo cognita, cerebri longitudinem ſequatur, parallela fere horizonti, ut tamen poſterior finis humilior ſit: Pars autem deſcendat, inque multo inferius planum ſenſim ſe ſubducat.

Pars

(*k*) PECHLIN *de apoplexia* n. 5. 6 BOHN *progymn.* XX. p. 283. HUNAULD *Mem. de l'Acad.* 1740 p. 375. BOERHAAVE *prælect* T. II. p. 529. 530.

(*l*) Cerebri ventriculi in avibus [neque enim hic caveam thalamorum deſcribimus] quando hemiſphæria ſenſim diducuntur, ſtriata, radiata. ex fornice retrorſum adſcendente medulla remota adparent, unico cum tubere corticali, ſtriati corporis ſimili. Ea membrana remota, ſequitur medullaris colliculus non penitus in anteriorem partem productus, in poſteriorem magis, & ultima pars inferior ventriculi iis corporibus incumbit, quæ ſunt pro ſtriatis, verum nempe crus anterius cerebri.

(*m*) STENONIS, WINSLOW n. 65. BARTHOLINUS p. 490.

(*n*) Conf *iconem novam ventricul. cerebri* Cl. C. *Aug.* a BERGEN.

(*o*) Ita veteres & ORIBASIUS p. 8. Ventriculum in cerebro jam ARISTOTELES cognoverat in *hiſt. anim.* & ERASISTRATUS apud GALENUM *de Hipp. & Plat. decret.* L. VII. c. 3.

Pars ſuperior (*p*) ventriculi longa, inflexa, duo contrarii ductus habet cornua. Eorum quod anterius eſt, idem a ſodali ſuo leniter & obtuſe extrorſum (*q*) recedit (*r*).

Inde retrorſum lateſcit, inque latiſſima fere parte finditur, pene ultra finem baſeos fornicis poſteriorem (*s*). Non tamen dimidiam cerebri latitudinem tenet.

Pars ſuperior retrorſum in lobum poſteriorem cerebri, ultra ejus viſceris in hemiſphæria diviſionem, producitur, varia longitudine, finemque in eo lobo facit extrorſum curvata, ultimaque demum aucta particula introrſum tendit, alias tota longe° introrſum (*t*) reſpicit. Longitudo ei varia eſt, inque aliis cadaveribus duplo (*u*), quam in aliis longiorem & biuncialem fuiſſe vidi (*x*). Rectus (*y*) alias eſt colliculus, & ovalis, ſæpe curvus (*z*). Paulum deorſum inclinatur. Secundum, huic parallelum ſimilemque, receſſum cum (*a*) *ancyroideæ* cavitatis nomine Cl. collega deſcripſit (*b*), nunquam mihi viſum.

Pars deſcendens (*c*) ventriculi extrorſum primo, deinde conflexione facta

(*p*) EUSTACHIUS tab. 17. f. 3. 4. 5.
(*q*) Semper GUNZ Pr. II. p. V.
(*r*) Rectum finem facit EUSTACHIUS T. 17. f. 3. 4. Rectos fere & obtuſos TARIN adv. T. I. f. 1 Valde obtuſum & rectum CASSER. L. X. tab. IV. &c. VIEUSSENS T. VI. VESALIUS p. 786. L. VII. fig. 4. 5. 6.
(*s*) TARIN Tab. 2. f. 3.
(*t*) EUSTACHIUS ubique, TARIN f. 1. Tab. 1. & f. 3. Tab. 2. WINSLOW n. 67. BONHOMME T. IV. P. HEUERMANN *phyſ.* T. II. Tab. VI. CASSER. T. 4. f. 1. VIEUSSENS T. 6. C. *Aug.* a BERGEN l. c. c. c. MORAND l. c. G. Etiam extrorſum iviſſe GUNZ p. V.
(*u*) Duplo in altero latere longior EUSTACH. l. c. f. 4. Defuiſſe BARTHOLINUS p. 491.
(*x*) Similia habet GUNZ p. V. & TARIN *adverſ.* p. 7. Breve VIEUSSENS Tab. 6. longum & pergracile T. 7.
(*y*) Rarum eſſe GUNZ p. V.
(*z*) EUSTACHIUS tab. cit. f. 3. 4. 5. 6. MORAND ic. LIEUTAUD f. 1. a. a. Lunatum vocat D. de MARCHETT. p. 119.
(*a*) TARIN p. 7. 45. MORAND f. 1. a BERGEN p. ed. meæ 844.
(*b*) MORAND l. c. H. Non duos habet receſſus Cl. LIEUTAUD. Nam alter hippocampus eſt.
(*c*) Primus habet omnino VESALIUS, quando a poſteriori parte ventriculi *cornu* ad nervorum opticorum & olfactoriorum originem deſcendere dicit L. VII. c. 6. Deinde depinxit EUSTACHIUS tab. 17. f. 5. Renovavit VAROLIUS l. c. p. 5. b deinde J C ARANTIUS c. 1. p. 43. tum CORTESIUS miſc. I p. 25. f. 6. D de MARCHETT. l. c. SALZMANNUS obſerv. p. 55. GLASER *de cerebro* p. 33. LIEUTAUD p. 390. 391. SYLVIUS apud BARTHOLINUM. Veterum loca aliqua ex GALENO & HIPPOCRATE, quæ huc trahi poſſint, vide apud C. BAUHINUM *theatr. anat.* p. 307.

facta antrorſum introrſum (*d*) deſcendit, ſubque fine ſuo anteriori (*e*) in baſi cerebri ad nervorum opticorum de cerebro exitum (*f*), finem facit, ſola ibi pia (*g*) membrana tectus, quam ſi removeris, jam apertus eſt (*h*). Rimas vaſculis tranſmittendis deſtinatas non numero (*i*). In hoc cornu columnæ medullares ſunt, hoc ordine, certe in principio, corpus ſtriatum, geminum centrum ſemicirculare, thalamus nervi optici, tænia fornici continua, pes hippocampi, columna anonyma.

In avibus thalami nervorum opticorum cavi ſunt, propriumque ventriculum continent. In homine ſimile quid neceſſe eſt vidiſſe Cl. HEUERMANN, qui peculiares receſſus ex conjunctione trium cornuum ventriculorum cerebri prodiiſſe vidit, in eos thalamos per pollicem & ultra (*k*) demerſos.

In dextrum ventriculum dicitur ſiniſter aperiri, qua parte duo plexus chorioidei conveniunt, inter thalamos opticos, fornicem (*l*) & plexum chorioideum (*m*), ut unicum ventriculum eſſe dudum dictum ſit (*n*). Sæpius flatu eam viam relegi. Leniter tamen impulſo flatu non reperi aerem a dextra cavea in ſiniſtram tranſiiſſe, aut aquam in alterius lateris ventriculum miſſam agitaſſe, & dudum STENONIUS (*o*) nihil viæ inter fornicem eſſe & thalamos adnotavit, quando vis non acceſſiſſet, hiatumque, ſub fornice eſt membrana claudi (*p*) idem addit, & nuper Ill. SENAC (*q*). Hæc tamen quæſtio aliqua ulteriori in corpore humano diſquiſitione indiget.

§. XIX.

(*d*) GUNZ. Pr. II. p. VI. GARENGEOT T. II. p. 257. D. D.

(*e*) WINSLOW n. 66. Nimis exterius terminatur in icone C. A. a BERGEN l. b. nimis parvus eſt apud BONHOMME Tab. IV.

(*f*) Faſc. VII. tab. I. Θ. TARIN tab. 2. f. 3. LIEUTAUD l. c.

(*g*) GUNZ p. VI.

(*h*) Apertum eſſe parvo foramine GUNZ l. c. p. VI. Addit medullam TARIN p. 7. In alio opere facit apertos *anthrop.* p. 229.

(*i*) TARIN p. 7.

(*k*) T. II. p. 238.

(*l*) GUNZ Pr II. p VI. WINSLOW n. 70. Adde MARCHETT. p. 119.

(*m*) TARIN *anthrop.* p. 235.

(*n*) BARTHOLIN. p. 490. RIDLEY p. 117. MURALT *vademec.* p. 224. 505. COWPER *append.* f. 29. de HAEN *rat. med.* T. IV. p. 197.

(*o*) *Du cerveau* p. 18. nominat baſin cerebri, neque tamen ſenſus alius eſſe poteſt.

(*p*) p. 30.

(*q*) *Tr. du cœur* T. II. p. 689. Hinc in uno ventriculo, non in altero aqua RIDLEY p. 59. Hydropicum alterum ventriculum fuiſſe, alterum ſanum de HAEN l. c. p. 198.

§. XIX. *Aqua ventriculorum.*

Ne vero lacunar ventriculi pavimento connaſcatur, vapor facit, qui undique de membrana ventriculum veſtiente, deque plexubus, qui dicentur (*r*), exhalat, & modico madore omnem internam cavam ſuperficiem oblinit. Teſtes præter mea experimenta habeo & numeroſos (*ſ*), & ex principibus anatomicis. Cum enim modicus ſit halitus, non ſemper in aquam colligitur, atque a recentiſſimis & integerrimis cadaveribus abeſt nonnunquam (*t*). Id vero cum pericardii aquula (*u*), & pleuræ cavæ, & abdominis halitu commune habet.

Halat autem in vivo animale conſpicuus fumus, aut de exteriori cerebri ſuperficie, aut de cavea ventriculi (*x*).

Ex arteriis eam aquulam exhalare manifeſtum eſt, ſiquidem tenuis liquor, in arterias inpulſus, de omni ventriculorum ſuperficie exſudat (*y*), quod experimentum ſæpe iteravi.

Coloratas etiam, uti dixi, gelatinæ ectypos in ventriculis ſæpe vidi, quando arterias repleveram.

Neque obſcurius idem humor in venas ſorbetur. In magnos enim venoſos truncos ſi aquam puram tinctamve, aut gluten in ſpiritu frumenti diſſolutum egeris, nihilo obſcurius de omni eadem ſuperficie ſudabit perſpirabilis humor, quam per arterias exhalaverit (*z*).

Minime adeo dubium videtur, ut in pericardio, pleura, aliisve corporis humani caveas, ita in cerebri ventriculos, tenuem humorem per-

(*r*) RIDLEY p. 82. de chorioideo.

(*ſ*) N. MASSA *iſag.* p. 84. b. *Jac* CARPUS in MUNDINUM p. CCCCXXXVIII. b. POSTHIUS poſt COLUMBUM p. 512. VALVERD. p. 242. VESALIUS de ventriculo quarto p. 788 Nam in reliquis, dum aquam admittit, ſubinde addit reperiri p. 786. BRUNNER *de gland. pituit.* p. 15. 16. RIDLEY p. 82. STENON. *de muſc. & gland.* p. 42. GRUND *de hydroceph* SCHNEIDER *de catarrh.* L. II. c. 9. p. 99 MOLINETTI *disquiſ.* p. 181. In ſubito exſtincto aqua BARTH. *Cent.* IV. n 6. In avium ventriculis ad medullam ſpinalem pertinentibus lympha PARISINI.

(*t*) In recens decollato nulla ventriculorum aqua VERDUC *uſage des parties* T. II. p. 65. Vaporem humidum vocat BOUILLET *Suite des Elem. de Medec.* p. 35. poſt RIDLEYUM p. 82.

(*u*) L. IV. p. 280. 281.

(*x*) KAAUW. n. 542. x.

(*y*) KAAUW n. 549.

(*z*) Ex theoria KAAUW n. 614.

petuo de arteriis (*a*) exhalare, & perinde continuo per venas reſumi, atque aliarum in univerſo corpore cavearum exemplum hic conſentit.

Venarum vero officium quoties languet, ſolet autem in chronicis morbis languere, toties collectus mador in aquam colligitur (*b*), & mole etiam memorabili ventriculos cerebri diſtendit. In apoplecticis (*c*), ſoporoſis (*d*), phreniticis (*e*), convulſis (*f*), paralyticis (*g*), febribus epidemicis (*h*) aqua uberius in his ventriculis reperta eſt; in hydrocephalo etiam magis (*i*).

In cerebro hydropico 113 (*k*) uncias, inque ventriculis unam (*l*), duas (*m*), tres (*n*), quatuor (*o*), novem (*p*) & tredecim libras (*q*) reperio viſas eſſe.

Videtur hic halitus a morte aliquamdiu, ut alii vapores, de arteriis generari, hinc aliquot a morte horis multa in ventriculis aqua reperitur (*r*). Etiam abſterſus in animali noviter aperto cerebro redit (*s*).

Frequen-

(*a*) Ex plexus chorioidei glandulis N. STENONIUS, LITTRE *Mem. de l'Acad.* 1707. p. 129. Sed infinitis locis aquula reperitur, in quibus glanduloſi nihil eſt.

(*b*) Frequens eſſe FANTONUS ad PACCHIONUM *anim.* 10

(*c*) BONNET *ſepulchret. de apoplex* obſ. 40. ſeqq. SCHEID *de duob. oſſi* Quæſt. 5. KLAUNIG obſ. 13. WEPFER *apoplex.* p. 378. 379. WILLIS *anim. brut.* p. 30. HOME *med. facts* p. 132. 133.

(*d*) BARTHOLIN. hiſt. 80. Cent. III. CHIFLET.

(*e*) *Hiſt. de l'Acad. des ſcienc.* 1735. p. 18. ad duas libras. In maniaco BOEHMER præf ad faſcic. I. p. XVII. In ſtupido WISEMANN *oper.* p. 232. A cephalalgia & delirio WILLIS *anim. brut* p. 240.

(*f*) RHOD. obſ. 49. L I. WILLIS *de convulſ.* p. 131. *anim. brut.* p. 307. HARDER *apiar.* obſ. 33.

(*g*) PETZOLD obſ. 60. WEPFER *apoplex.* p. 344.

(*h*) LANCIS. Epidem. III.

(*i*) *Memoir. avant.* 1699. T. I. p. 249 SAVIARD obſ. 89. *Phil. Tranſ.* n. 256. *Hamb. Magaz.* T. XIX. p. 213. HILDANUS in epiſt. ad PALUDANUM, KERKRING obſ. 46. KALTSCHMID. *de hydrocephalo* ACRELL *Swenska Acad. Handl.* 1748. trim. IV. GILG *de ſpina bifida.*

(*k*) PECHLIN l. c.

(*l*) CHIFLET.

(*m*) TULP. obſ. 25. L. I. *Mem. de l'Acad.* 1735. l. c.

(*n*) DODART apud du HAMEL hiſt. p. 270.

(*o*) *Nicolaus* STENONIS F.

(*p*) L. I. c. 5.

(*q*) *Eph. Nat. Cur.* Dec. I. ann. 4. 5. obſ. 196.

(*r*) KAAUW n. 543.

(*s*) IDEM n. 542.

Frequentem cum reperirent, veteres pro excremento pituitoſo cerebri habuerunt (*t*).

Ingenium ipſi gelatinoſum eſt (*u*), & adfuſo acore minerali, aut vini ſpiritu, aut igne in membranas coit (*x*), & in aliis experimentis, ſecundum quæ a Cl. viris dicitur totus exhalare (*y*), putredo forte in cauſa fuit. Sic in cerebro piſcium diſſecto humor albuminoſus coagulabilis deſtillat (*z*), & in hydatidibus cerebri (*a*), inque celluloſa tela arachnoideæ membranæ (*a**). Quoties certe alia experimenta ſuccum aliquem coagulabilem faciunt, alia ſuadent evaporari, prioribus plus eſt præſtandum fidei. Mora enim & putredo evaporabilem reddere poſſunt, coagulabilem nullus caſus reddit (*a*†).

§. XX. *Tubera in ventriculis anterioribus anonyma.*

Lacunar ſuperius ventriculi lateralis parte magna corpus calloſum (*b*) facit, adque ejus latus cerebri ſinus, qui convexo ſtriato corpori & thalamo reſpondet. Neque fere ſolent ad id lacunar inciſores reſpicere. In pavimento vero inferiori anterior quidem præcipua pars ventriculi corpori ſtriato innititur. In poſteriorem illum receſſum primo unguis (*c*) ille, alias curvus, alias rectus, ita ab hippocampo (*d*) continuatur, ut non minima impreſſione, tamquam aliqua vallecula ſeparetur, non tamen integre dividatur. Alias id tuber obtuſum rectumque fuit. Bifidum trifidumque vidit Cl. TARIN (*e*).

 Soli

(*t*) VAROLIUS l. c. p. 8. *b.* & 9. HOFMANN *apolog.* p. 233. 234. BARTHOLIN. p. 499.

(*u*) PECHLIN obſ. 61. Cent. I. La PEYRONIE *Extr. des Mem. de l'Acad. de Montp.* 1708.

(*x*) BRUNNER *de gland. pituit.* c. 4. Pro natura concreſcibili vide FRACASSATUM *de cerebro* p. 324. 325. ed. Bonon. & BELLINUM *mot. cord.* p. 43. ed. belg.

(*y*) MALPIGH. *poſthum.* p. 162. BERGER *natur. hum.* p. 284. de HAEN T. IV. p. 174. 197.

(*z*) COLLINS p. 994.

(*a*) FANTON *anim.* p. 177.

(*a**) De HAEN T. IV. p. 170.

(*a*†) Negat tamen Ill. de HAEN, ſuum liquorem ſyrupum violarum tinxiſſe l. c. p. 174.

(*b*) Compara TARIN t. 1. f. 1. partem ſuperiorem h i h i f cum inferiori Q R. S. &c.

(*c*) Eminentia minor GUNZ Progr. II. tab. VIII. Calcar MORAND l. c. p. 321. & T. 15. G. Similis fere figura eſt Cl. TARIN tab. 1. f. 1. d. e. & aliquanto brevior tab. 2. f. 3. Habet etiam *anthrop.* p. 234.

(*d*) Cum corpore calloſo videtur conjungere TARIN *anthrop.* p. 234. cum fornice LIEUTAUD tab. 1. f. 2.

(*e*) *Anthrop.* l. c.

Soli duo viri Cl. MORAND (*f*), & aliquando, nec perpetuo J. *Godofredus* GUNZIUS (*g*) duo ejusmodi tubera viderunt interius quod diximus, exterius, a ſequente tubere retrorſum redeuns.

In cornu poſteriori ventriculi intimus thalamus eſt, eum hippocampus ſequitur, & utrique impoſita fimbria (*h*), intima columna, convexa & ſimplex (*i*), pauciſſimis dicta anatomicorum. Vidi eam ad cornu receſſus ventriculi poſterioris etiam de ſua medulla dediſſe, & vidit Cl. GUNZIUS (*k*).

§. XXI. *Plexus chorioidei* (*m*).

Dixi, quando de pia meninge egi, de plexu triangulari, elegante, plurimis picto arteriolis. Planus iſte eſt, & veli ad modum expanſus. Verum ei alii magis fere artificioſi plexus continuantur, ex parte ſui convoluti, teretesque, dexter & ſiniſter (*n*).

Nempe pia mater (*o*) in glomerem convoluta, irrepit in ventriculi lateralis utriusve cornu inferiori. Ea in ſede cranii plexus in baſin cerebri propullulat (*p*), liber, impoſitus naſcenti nervo optico, ſolaque pia membrana velatus (*q*).

Inde cum thalamo optici nervi ſurgit (*r*) extrorſum, retrorſumque & introrſum, & ad ſummum cornu deſcendens ventriculi (*s*) dilatatus, totum tegit hippocampum. Inde iterum contrahitur tæniamque ſolam a fornice ortam, proximamque partem thalami tegit, atque ita per ventriculi

(*f*) l. c.
(*g*) l. c.
(*h*) MORAND f. 2. L.
(*i*) TARIN tab. 2. f. 4. 5. 6. f. f. Habet, ſed pro non perpetuo GUNZIUS.
(*k*) l. c.
(*m*) Monet ita ſcribi debere HOFMANN *apolog.* p. 225.
(*n*) Videtur, quod duo ſint, ſibi tribuere RIDLEY p. 57. Sed binos dixit VIRUSSENIUS p. 61. & pridem VESALIUS L. VII. f. 6. duosque vermium nomine recenſet CARPUS in MUNDINUM p. CCCCXXXVII. *Iſagog.* 57. b. & ACHILLINUS p. XII
(*o*) Jam CARPO monente in MUNDINUM. Cum meſenterio comparavit VAROLIUS p. 8.
(*p*) ad ⊗ faſc. VII. tab. 1.
(*q*) WEPFER *de apoplex.* p. 46.
(*r*) C. A a BERGEN ic. Habet in ventriculi cornu inferiori ARANTIUS c. 3. & VAROLIUS f. 2. i. k.
(*s*) TARIN tab. 2. f. 3. conf. MORAND p. 318.

culi cornu ſuperius pergit introrſum, antrorſum, impoſitus thalamo (*t*) cumque plexu medio, quem deſcripſimus, quam longus eſt, continuatur (*u*), ad usque thalamorum finem anteriorem (*x*), & poſteriorem vero ſepti lucidi terminum.

Ea ſede dexter plexus ſiniſtro aut proximus (*y*), aut omnino conjunctus (*z*), aut vicinus, deinde extrorſum de ſodali recedens (*a*) evaneſcit, cumque plexu medio confunditur (*b*), a quo, in ipſum ſuum apicem grandes venas accipit (*c*), aliasque viciſſim in ſeptum (*d*) lucidum & fornicem emittit.

In fetu, puero, ſaniſſimoque homine, præter flocculentam membranam venas grandes (*e*), ſed paucas, nihil in hoc plexu eſt, præter arterias, quæ plurimæ in eo plexu ſunt (*f*). Eæ partim in plexu reticulatæ (*g*) manent, partim ad ſeptum lucidum, corpora ſtriata, thalamos, fornicem exeunt, ut alias dicetur.

Frequentiſſime (*h*) vero intercedunt in eodem plexu bullæ (*i*) ovatæ, cæcæ, membrana factæ tenera, & liquore plenæ rubello, ſimiles hydatidum, & quas vitio naſci crediderim. In ſtatu naturali minime & ſolo micro-

(*t*) Faſc. VII. p. 13.

(*u*) Faſc. VII. tab. 2. H. H TARIN *adv. anat.* tab. 1. f. 1. VIEUSSENS tab. 6. RIDLEY f. 5. BONHOMME tab. 4. 5.

(*x*) TARIN tab. 1. f. 1. VESAL. L. VII. f. 6. BONHOMME tab. 4. 5.

(*y*) EUSTACH. tab. 17. f. 3. 4. CASSER. L. 10. tab 4. f. 1. 2. RIDLEY f. 5. BONHOMME T. 4. 5.

(*z*) TARIN tab. 1. f. 1. BERGEN l. c. not. d d.

(*a*) Ita in omnibus etiam figuris tabulæ 1. c. 14. VESLINGIUS.

(*b*) RIDLEY p. 58. & fig. 5. VESAL. f. 6. L. 7.

(*c*) EUSTACHIUS l. c.

(*d*) Foramina, in quæ CASSERIUS plexum chorioideum mergit, videntur horum vaſorum eſſe introitus.

(*e*) Totum ex venis componi SWAMMERDAM *de reſpir.* p. 5. Major tamen venarum in plexu medio ratio eſt

(*f*) RUYSCH Epiſt. XII. tab. XV. f. 3. Theſ. II. aſſ. 5. n. 7. Theſ. III. n. 45. Theſ. V. n. 68. Theſ VIII. n. 100.

(*g*) EUSTACH. T. 17. f. 3.

(*h*) WINSLOW n. 89.

(*i*) VAROLIUS l. c. p. 8 & *reſolut. anat.* p. 9. F SYLVIUS diſſ. IV. n. XII. C. HOFMANN *de cerebro* n. 31. SPIGEL p. 298 WHARTON p. 163. qui addit compreſſas eſſe, J. v. HORNE *microcoſm.* p. 82 N STENONIS F. l. c. p. 42. GLASER p. 16. DIEMERBROECK p. 350 WILLIS p. 38 BARTHOLIN. hiſt. 32 Cent. I. *Anat.* p. 496. MOLINETT. p. 180 PECHLIN *apoplex* n. XI. VIEUSSENS tab. 6. 7. n. 61. 35. RIDLEY p. 62. SANTORIN. c. 3. n. 5. LIEUTAUD p. 393. *Mem. de l'Acad. de Chirurg.* T. 1. p. 377.

microſcopio conſpicuas eſſe (*k*), per morbum vero augeri magnus auctor exſtat (*l*). Suſpicionem auget, celluloſi ingenii eſſe, ſi vere liquor ab una in omnes premi poteſt (*m*). Sæpe ex mole augentur, ut hydatidum nomen mereantur (*n*). Vidi etiam degeneraſſe in tumores albos, vaſculoſa pictos membrana, ſteatomatis ſimilem, aut duriorem materiem continentes, duarum triumve linearum diametro, & unionis figura (*o*).

Eas bullas humorem ventriculorum ſecernere olim conjectura fuit (*o**). Verum vitio cum naſcantur, vix perpetuum habitum generare idoneæ erunt.

De lymphaticis hujus plexus vaſis alias quæremus.

In avibus elegantes omnino per ventriculos laterales, maxime poſterius plexus expanduntur, & inter colles ſtriatis corporibus ſimiles, cavosque thalamos eminent.

§. XXII. *Corpora ſtriata.*

In pavimento ventriculi cujusque lateralis inferiori duo potiſſimum paria ſunt colliculorum. Anterius, majus, primo ſolum, deinde exterius interiori oppoſitum, non incommode *corpus* dicitur *ſtriatum* (*p*). Finis ejus anterior fere obtuſus (*q*) eſt, retrorſum ſenſim idem gracileſcit (*r*), & introrſum (*s*) inque principium cornu deſcendentis ventriculi venit, ſenſim-

(*k*) WINSLOW l. c. MORGAGN. l. c.

(*l*) Pro hydatidibus habet RUYSCHIUS Epiſt. XII. p. 21. & pro contortis vaſis Theſ. X. n. 24. 25. Epiſt. cit ad f. 3. T. 15.

(*m*) VIEUSSENS p. 35.

(*n*) FANTONUS ad PACCHIONUM p. 177. FLAMERDINGH *de apoplex.* PEYER obſ. 6. MORGAGNUS l. c. FABRIC. *anat. pract.* p. 124. RIDLEY obſ. 160. TEICHMEYER *anthrop.* p. 192. GILG *ſpina bifida.* In epidemia Bagnareenſi FLASCUS apud LANCISIUM Epid. III. In jumentis vertiginoſis WEPFER l. c. p. 370.

(*o*) Simile malum deſcribitur in *hiſt. de l'Acad* 1700. obſ. 5. & duræ glandulæ apud Cl. La PEYRONIE *Mem. de l'Acad.* 1741. p. 208. & olim a PANAROLO *Pentecoſt* II. obſ. 9. & poſt lentos morbos & convulſiones ab HARDERO obſ. 33. Glandulam valde conſpicuam habet DIEMERBROECK p. 350. Calculum *Comm. Acad. Petrop.* T. III. p. 397. 398.

(*o**) STENONIUS *de muſc & gland.* p. 42. TAUVRY *Anat. raiſon.* p. 262.

(*p*) A WILLISIO, etſi res ipſa antiquior eſt

(*q*) VESAL. L. VII. f. 4. 5. L. M. f. 6. D. E. CASSER. L. X. T. 8. E. E tab. 4. f. 1. 2. tab. 5. f. 1. 2. tab 6. VIEUSSENS tab 6 E. E. tab. 7. D. D. Faſcic. VII. tab. 2. 3. TARIN tab. 1. f. 1. GARENGEOT *ſplanch.* T. II p. 257. Solus appendicem habet anteriorem EUSTACHIUS antiorſum ductam tab. 17. f. 3. 4. tum nuper HEUERMANN T. IV.

(*r*) TARIN ibid. WINSLOW n. 73. VIEUSSENS tab. 6. T. G tab. 7. D. D. tab. 8. E. E. tab. 9. E. E. tab. 11. D. D. tab. 12. C. C. Obſcur: RIDLEY f. 5. Δ. Δ.

(*s*) TARIN l. c. VIEUSSENS Tab. 9. E. E. tab. 10. C. C. tab. 11. 12. 13.

ſenſimque in crus medullæ oblongatæ degenerat. Corpora ſtriata oblique ponuntur, & anterius vicina ſepto lucido (*t*) ſeparantur, poſterius interpoſitis opticis thalamis (*u*). Membrana, quam diximus, teguntur, quæ pluribus utriusque generis vaſis (*x*) pingitur, a plexu jam ſæpe dicto extrorſum fere recedentibus.

Idem tuber non undique, ſed in fundo ſolo ventriculi, figuratum eſt, ſeque de cerebri medulla ad columnæ modum in pariete effert. Superior, & poſtrema, deinde inferior tota lata ſedes, & ad latera, cum reliqua vicina medulla confunditur, ima denique in crura, quæ dicemus, cerebri abit. Quare *corpora ſtriata interiora anteriora* VIEUSSENII (*y*), & *media* (*z*) Cl. viri, a vulgo notis colliculis non differunt.

Natura exterius eſt quæ corticis (*a*), colorque cinereus: quando vero ſive ad perpendiculum (*b*), ſive in linea ad horizontem parallela (*c*) inciditur, adparet utique in medio fere ſtriato corpore multa medullæ portio. In homine, paulum aliter quam in brutis animalibus, hæc medulla in lineam diſponitur, quam in parte occipiti propiori ſolida medulla, deinde ellipticæ (*d*), parum latæ, medullares inſulæ, ſibi parallelæ & ſimiles, ſua ſerie componunt. Inter eas tenues ſtriæ corticales intercedunt. Eæ lineæ & inſulæ a ſuperficie aliquo intervallo diſtant. Longiores (*e*) ſunt inſulæ, quotquot poſteriori loco ponuntur, antrorſum eædem breviores minoresque fiunt (*f*). Figuras Cl. virorum non poſſum laudare (*g*).

Decuſ-

(*t*) HEUERMANN tab. 4.

(*u*) EUSTACH. tab. 17. f. 4. VIEUSSENS tab. 6. 7. 8. TARIN l. c. WINSLOW n 74.

(*x*) VIEUSSENS tab. 6. HEUERMANN l. c. TARIN ibid. CASSER. L. X. tab. VI.

(*y*) Tab. 14. B. B.

(*z*) Tab. 15 D. D. tab 16. D. D. Repetit hos proceſſus F. PETIT l. c. p. 14.

(*a*) VIEUSSENS p. 66. GUNZ progr II. p VIII. In æthiope fuſca corticis colore ſtriata corpora vidit Ill. MEKEL *Mem. de Berlin* tom. 13. p. 69.

(*b*) WINSLOW n. 73.

(*c*) RIDLEY p. 120. GUNZ p. IX.

(*d*) Craſſiſſimas vocat GUNZ l. c. Craſſiores certe quam alii & hactenus melius COWPER *append* f. 30.

(*e*) Conf. de his ſtriis *Nic.* STENONIUM *du cerveau* p. 11. 12. 25. obſcurum tamen.

(*f*) Evaneſcere *Joſephus* la CHARRIERE p. 153.

(*g*) VIEUSSENS tab. 9 E. E tab. 10. C. C. tab. 12. C. C. tab. 13. 14. 15. 16. & Idem nimis continuas totamque craſſitatem perambulantes ſtrias pingit. Sed neque ſtrias a commiſſura anteriori in duas ſeries vidi dividi, ut pingit VIEUSSENS tab 14. B. B. C. C Similia fere video apud BONHOMME tab. 7. Figuram ſuam VIII. & *anim. brut.* T. V. ex ove eſſe monet WILLISIUS.

Decuſſatas fibras aut medullares, aut cinereas, a Cl. viro (*h*) dictas, non vidi, neque quisquam præter eum inciſor, ut raras viſu eſſe oporteat. Sed neque fibras in ventriculi pavimento, atque adeo in corpore ſtriato intelligo (*i*).

Præter eas inſulas paſſim micæ, variæ figuræ, lineolæ, & nuclei medullares, nullo ordine per cineream corporum ſtriatorum naturam ſparguntur (*k*).

Quadrupeda (*l*), quantum reperio, omnia hujusmodi corpora nacta ſunt. Non ita aves, etſi enim in ventriculo laterali utroque ſimilis eorum columna eminet, tota tamen cinerea eſt, ut accurate rimando confirmavi. Medius ventriculus duos colles accumbentes habet, ſtriatorum ſimiles, ſed minime duplici colore varios, in quos tota cerebri medulla terminatur.

§. XXIII. *Tænia ſemicircularis, ſive Geminum centrum ſemicirculare.*

Limbus poſterior corporis ſtriati (*m*) non male a WILLISIO (*n*) nominatur, cujus partem nudam VIEUSSENIUS eodem *limbi* nomine (*o*), profundam vero, mutata *centri* ſignificatione, *ſemicirculare* (*p*) dixit, *Frenula nova Petrus* TARIN (*q*). Alba inque arcum, cum ſtriato corpore flexa, ſtria eſt, quæ venam (*r*) ejus corporis, contra idipſum corpus adprimit, ſibi ſubjectam; limitemque communem ſtriati (*s*) corpo-

(*h*) GUNZ p. IX.

(*i*) COLLINS T. 49.

(*k*) An hæc puncta alba GUNZII l. c. ſed videtur Cl. vir voluiſſe, ex ſectionis ductu lineas in puncta verti. Nos & ellipticas inſulas, & micas, eadem in ſectione vidimus.

(*l*) Paſſim ex ove WILLISIUS tab. 7. *de anim. brut.* & *de cerebro* T. 5. In fele COLLINS T. 53. f. 2; in mure montano PARISINI; in elephanto G. STUKELEY Tab. 1.

(*m*) *Anim. brut.* p. 47. tab. 8. H. tab. 7. E.

(*n*) Vocaverat *Proceſſum medullarem transverſum de cerebr.* tab. 7. G. G. & p. 29.

(*o*) Tab. XI. a. c.

(*p*) p. 67 Tab. 13. G. G. Huc etiam pertinet *tractus medullaris transverſus* & *nonnihil obliquus* tab. 14. D. D.

(*q*) *Adverſ.* I. p. 2. t. 1. f. 1. 2. 3. v. v. *anthrop* L. I. p. 230.

(*r*) Habet GUNZIUS p. IX. Sed incumbentem vidit.

(*s*) VIEUSSENS tab. 10. 11. 12. Faſcic. *anat.* VII. tab. 2. I. tab. 3. E. RIDLEY f. 5. m. m. p. 122.

corporis & optici thalami ſequitur, & ab illo, quod cinereum ſit, manifeſtius, a ſtriato corpore ſubobſcura linea ſeparatur.

Finis poſterior eſt in cornu deſcendente ventriculi, quod per unciæ longitudinem ſubit, multisque fibris in cerebri ſubſtantiam terminatur, pone thalamum, & inferius (*t*). Anterior terminus varius eſt. Craſſa fibra ad cornu anterius fornicis accedit (*u*). Alia ante id corpus in lobi cerebri anterioris medulla, calloſo corpori ſubjecta, evaneſcit (*x*). Alia in commiſſuram craſſioris nervi æmulam (*y*) finitur, eamque, ut videtur auget. Ea major pars gemini centri eſt.

Inſertam ut habeant a linea alba thalami optici medullarem ſtriam, alias dicetur (*z*).

Non habet Ill. vir *Jac. Benignus* WINSLOW, neque quisquam ante WILLISIUM veterum.

§. XXIV. *Thalami nervorum opticorum* (*a*).

Poſteriori in parte ventriculorum lateralium alii minores colles eminent (*b*), fere ovati (*c*), extus in toto ventriculo, & in magna parte faciei ſuperioris cinerei (*d*). Dexter thalamus in cadavere, quod ab arte non mutatum eſt, ſiniſtrum contingit (*e*), rectilineo plano, non rotundo colle, & frequentiſſime, in parte ſuperiori, confuſa parte corticis, connaſcitur (*f*).

G 2 Inde

(*t*) VIEUSSENS tab. 10. conf. TARIN *anthrop.* l. c. GUNZ p. IX. paulo brevius omnes.

(*u*) VIEUSSENS tab. X. & TARIN f. 3. GUNZ l. c.

(*x*) *Faſc.* VII. tab. 3. ad L. TARIN p. 2. & f. 1. V. Hæc videtur eſſe inſertio fibrarum ab eminentiis mammillaribus in centrum geminum abeuntium, dicta Cl. PETIT *Epiſt.* I. p. 13.

(*y*) VIEUSSENS tab. 10. WILLIS *anim. brut.* tab. 7. c. 8. & p. 47. *de cerebro* f. 7.

(*z*) Id vocat, ab eminentia nervi optici naſci Cl. TARIN f. 1 2. 3.

(*a*) WILLIS *de cerebro* p. 30. *Crura medullæ oblongatæ* VIEUSSENS p. 67. & *ſtriata corpora poſteriora ſuperiora* VIEUSSENS tab. 10. & *poſteriora inferiora* EJUSD. tab. 4. Principium medullæ ſpinalis VAROLIUS dixit p 2 Anchæ ſunt *Jacobi* CARPENSIS p. CCCCXXXVII. b. *Capita medullæ oblongatæ* RIDLEY p 121.

(*b*) WINSLOW n. 75. VIEUSSENS tab. 6. 7. EUSTACH. tab. 17. f. 4. TARIN Tab. I. f. 1 2. 3. CASSER. tab. 5. f. 2 T. 6. f. 2. GARENGEOT l. c.

(*c*) LIEUTAUD tab. 1 f. 1. tab. 2. &c.

(*d*) Faſcic. VII. tab. 3. Plerique medullares vocant, ut Cl. RIDLEY, Quid aliud eſt tractus medullaris impoſitus ventriculo tertio VIEUSSENS p. 6.. tab. 7. G. G.

(*e*) TARIN p. 7. WINSLOW n. 76. &c.

(*f*) SYLVIUS apud BARTHOL p 493. RIDLEY p. 122 VIEUSSENS p. 67. WINSLOW n. 76. LIEUTAUD p 391. GUNZIUS p. X. XI. TARINUS p. 7. BONHOMME tab 4. KALTSCHMID *hydroceph.* Faſcic. VII. f. 3.

Inde recedit (*g*) dexter thalamus a ſiniſtro, atque retrorſum tendit unaque extrorſum (*h*).

Qua ventriculus lateralis verſus baſin cerebri deſcendit (*i*), ea parte ſubit idem cornu thalamus; & conflexus circa crura cerebri (*i*), e regione originis ſuæ, extrorſum primo, deinde introrſum venit, & ipſe de ventriculo exit (*k*) in cerebri baſin, atque ibi generat nervum opticum (*l*), quem nunc omittimus.

Reliqua medulla partem ſuperiorem crurum medullæ oblongatæ efficit.

Plerumque (*m*) autem præterea, de parte hujus colliculi anteriori ſuperiori, eminere video adſititium quaſi collem (*n*), qui ſuper convexitatem thalami eminet, ad latus centri gemini, anterius obtuſus, retrorſum in planitiem eductus (*o*). Eam eminentiam videtur mihi fornix thalamis interjectus efficere, qui partem proximam thalamorum deprimit.

Aliud humiliori loco ſitum tuber, ubi deorſum curvantur thalami, aliquando ſibi viſum Cl. vir (*p*) memorat, mihi ignotum.

Denique in facie poſteriori, ſupra *commiſſuram*, dexter thalamus cum ſiniſtro, medullari funiculo transverſo (*q*) conjungitur, retro commiſſuram poſteriorem, anterius quam conarium. Ab eo uniente quaſi nervo, linea alba (*r*) recta utrinque antrorſum ſurſum per thalami crepidinem producitur, inde fere horizonti parallela, demum deſcendit, atque diviſis

(g) LIEUTAUD l. c. BONHOMME T. 6. H. RIDLEY f. 5. VIEUSSENS tab. 6. 7. 8. EUSTACH. T. 17. f. 4.

(*h*) BONHOMME tab. 6. conf. VAROLIUM f. 1. T. 1.

(*i*) WINSLOW n. 78. TARIN tab. 1. f. 4.

(*k*) COLLINS tab. 49.

(*l*) EUSTACH. tab. 17. f. 6. SPIGEL. p. 188. primusque VAROLIUS p. 2.

(*m*) Perpetuum GUNZ Progr. II. p. IX. X.

(*n*) Habet VIEUSSENS tab. 6. 7. 8. 9. Videtur ad X. V. ſed inferiori loco, quam unquam vidi, notari a Cl. TARIN tab. 1. f. 2. cum fibra ad geminum centrum eunte. Addit vir Cl. non ſemper obvias eſſe. Habet etiam BONHOMME T. 6. & T. 7. o.

(*o*) Aliquanto fuſius deſcribit GUNZ l. c.

(*p*) GUNZ p. X. Habet alterum BONHOMME l. c.

(*q*) Hi ſunt *proceſſus* dicti WILLISII p. 31. Hic forte funiculus albus PANAROL. *Pentecoſt.* V. obſ. 38. Habent etiam DROUIN fig. 1. l. GUNZ p. XI. TARIN tab. 1. f. 3. k k. LIEUTAUD tab. 2. ad c. Faſc. VII. tab. 3. l. Male in explicatione ea conjunctio vocatur commiſſura poſterior.

(*r*) *Faſcic.* VII. tab. 3. TARIN l. c. LIEUTAUD l. c. BONHOMME tab. 7. Laminam vocat GUNZ p. XI. & lacunar tertii ventriculi. Nonne idem vult VIEUSSENS tab. 8.

ſis fibris & in geminum centrum (*s*) ſe immittit, ut modo innuimus, & in commiſſuram anteriorem, ante finem fornicis, & in crus ipſum (*t*) nonnunquam fornicis.

In hanc albam utrinque ſtriam non ſemper quidem, in optimis tamen cadaveribus, deduci poteſt ſubtiliſſimum utrinque filum (*u*), medullare, a glandula pineali natum, & antrorſum productum. Ipſam commiſſuram alii videntur glandulæ pineali tribuere, quam nunc dixi (*x*). Contra eos olim WILLISIUS monuit (*y*), nihil ad conarium facere. Nimis etiam craſſa eſt, neque poſſet a tam parva particula generari.

Thalamus nervi optici inciſus non (*z*) ſtrias, ut colliculus anterior oſtendit, certe in meis experimentis, etſi a Cl. viris aliter video doceri (*a*).

In avibus hi thalami manifeſto cavi facci ſunt (*b*): ſimilesque in piſcibus eſſe lego (*c*). Cavea in avibus ad aquæductus finem in ventriculum quartum hiat, fibræ ſuperficiei nervum opticum adeunt.

§. XXV. *Crura medullæ oblongatæ* (*d*).

Corpora ſtriata inferiora & exteriora (*e*), thalamique ſuperiores (*f*) & interiores, cum reliqua medulla undiquaque ex lobo anteriori, & poſteriori cerebri conveniente, confluunt in unam utrinque magnam columnam, quæ ſuperius in colles, quos nominavimus, continuatur, inferius

(*s*) Faſc VII. l. c.

(*t*) Faſc. VII. ibid. p 19. TARIN f. 3. ad a. Non quidem a fornicis cruribus oriri video, uti Cl. PETIT in PALFYN T. II. p. 369.

(*u*) Craſſos ſatis TARIN Tab. 1. f. 2. 3. Non habet, certe eo loco, Cl. GUNZIUS.

(*x*) LIEUTAUD tab. 2.

(*y*) p. 31.

(*z*) Obſcuras eſſe RIDLEY p. 123. Microſcopii uſu conſpicuas VIEUSSENS p. 67. 68. Minus conſpicuas LIEUTAUD p. 394 inordinatas GUNZ p. XI. Micas ſtriasque pingit HEUERMANN l. c. t. 6. e. f.

(*a*) Strias habere, ut ſtriata corpora WINSLOW l. c. Pingit etiam WILLIS *anim. brut.* T. 8. K & VIEUSSENS, manifeſtas iſte, trium ductuum, obliquas, longas, transverſas t. 10. 14. PETIT Ep. I

(*b*) Habet WILLIS p. 71. WILLOUGHBY p. 5. COLLINS p. 1101. T. 57. f. 6. T. 58 f. 1 &c.

(*c*) WILLIS p. 75.

(*d*) Medullæ ſpinalis pars, quæ ex cavitate cerebri naſcitur, VAROLIUS p. 3. & duæ magnæ radices medullæ ſpinalis p. 3. b. f. 2. 1. 2. 3.

(*e*) WINSLOW n. 106. RIDLEY p. 140. VIEUSSENS T. 15. D.

(*f*) RIDLEY p. 121. 139. VIEUSSENS tab. 14.

ferius nuda in baſi cranii adparet, teres hactenus, ſed compreſſa (*g*), lineis exterius ſulcata (*h*) longitudinem ſequentibus. Dextra columna ad ſiniſtram convergit (*i*), donec ſe contingant ad anteriorem pontis, quem dicemus, terminum (*k*). Eædem anterius craſſiores retrorſum eundo gracileſcunt (*l*).

Eæ columnæ, quando confluxerunt, cerebelli medullam ſibi ſubjectam hactenus ſociam accipiunt, ut intricentur potius fibræ medullares crurum cerebri, quam confundantur. Tenaces ſui ductus pergunt eædem rectæ ad ordiendam medullam, quæ oblongata dicitur, duobus, quando feliciter cerebelli medulla deraſa eſt, planis fibrarum. Eorum aliud inferius, ſuperficiei ſuæ columnæ propius, in corpus pyramidale (*m*) medullæ oblongatæ deſcendit. Aliud ſuperius, magisque reconditum, transverſis cerebelli fibris a priori diſtinctum, ſuperiorem & poſteriorem medullæ oblongatæ partem conſtituit (*n*). Ad olivaria corpora deduxit ejusmodi fibras Cl. PETIT, quas cinereas dixit (*o*), quam fabricam neque vidi, neque ideo velim refellere.

In homine majora eſſe, quam in brutis animalibus WILLISIUS auctor eſt (*p*).

§. XXVI. *Eminentiæ mamillares* (*q*).

Qua parte hæc crura cerebri ſibi viciniſſima, continuo confluent, habent interiori limiti adaptatum ſibi hemiſphæricum tuberculum, ſatis ſimile muliebri mammæ, medullari ſuperficie, intus cinereum (*r*), ad latera

(*g*) WINSLOW n. 106.

(*h*) COLLINS tab. 58. TARIN T. 1. f. 4. Fibras rectas VAROLIUS dixit p. 12. Chordas medullares vocat WILLIS p. 40. Habet WINSLOW n. 106.

(*i*) WINSLOW l. c.

(*k*) CASSER L. 10. t. 8. f. 9. RIDLEY f. 6.

(*l*) WINSLOW ibid.

(*m*) VIEUSSENS tab. 16. D D PETIT Epiſt. I. p. 11. 14.

(*n*) VIEUSSENS tab. 16. ad c. c.

(*o*) l. c. p. 14.

(*p*) *De cerebro* p. 40. CHARLETON *cereb. hum.* p. 38.

(*q*) EUSTACHIUS inventor tab. 18. fig. omnib. CASSERIUS L. 10. t. 10. non ſatis diſtincte, quæ eadem eſt f. 3. T. 3. c. 14. VESLINGII. MARCHETT. *anat.* p. 124. 125. qui ſibi tribuit inventas, tum apud filium *Alex.* de MARCHETT. *Phil. Tranſ.* n. 107. Duæ glandulæ ſunt WILLIS p. 39. tab. 1. y. y. Habet etiam DROUIN Fig. II. R R TARIN tab. 1. f. 4. RIDLEY f. 1. b b RUYSCH Epiſt. XII. tab. 13. VIEUSSENS T V k. k. Le CAT ic. p. 299. O. O. BONHOMME T. 9. *Icon. noſtr.* Tab. I. II.

(*r*) WINSLOW n. 113. SANTORIN p. 60.

latera in longitudinem productum, quod ad baſin cranii eminet, ſub cruribus fornicis anterioribus, & pone opticorum nervorum concurſum. Fibras inde etiam a thalamis opticis deduxit Cl. PETIT (*s*), & ad centrum geminum (*t*), adque anteriorem commiſſuram VIEUSSENS (*u*). De fornice diximus (*x*) In multis animalibus pariter ejusmodi minimæ reperiuntur (*y*), & etiam aves habent. Ab iis eminentiis ad conjunctionem nervorum opticorum corticalis cerebri ſubſtantia continuatur (in qua eſt infundibulum, de quo dicemus) ad lobum anteriorem cerebri, infra commiſſuram anteriorem (*z*).

§. XXVII. *Ventriculus tertius ſive anterior medius.*

Pedunculi cerebri, quos in baſi cranii diximus coire, in ſuperiori ſua facie, poſtquam convenerunt, veſtigium tamen ſui diſcriminis gerunt, crenam (*a*), qua medii dividuntur. Ab ea crena porro, inter thalamos (*b*) utrinque adſcendentes nervorum opticorum, imaginabilis (*c*) cavitas continuatur, quam ſuperius plexus inter chorioideos medius a nobis deſcriptus, & fornici ſubjectus terminat. Hanc caveam, *Ventriculum tertium* vulgo vocant, quæ & ipſa, cum plena ſint omnia, nihil eſt niſi contiguorum thalamorum limes. A connatis thalamis in ſuperiorem fornici contiguam, & inferiorem cruribus cerebri inſculptam caveam, imperfecte dividitur. Cum ventriculis anterioribus, quando omnia integra ſunt, non communicat, cum illi aqua pleni, ipſe inanis repertus ſit, & cum plexu, quem diximus, inpoſito finiatur (*d*). Communionem equi-

(*s*) p. 13. SANTORIN. p. 60.
(*t*) Ibid.
(*u*) p. 82. tab. 14. G. G.
(*x*) p. 36.
(*y*) In vitulo T 51. f 1. capreolo T. 52. f. 1. cuniculo & lepore T. 55. f. 1 2. porco T. 54. f. f. cane T. 53. f. 1. fele T. 53. f. 2. COLLINS.
(*z*) TARIN p. 7.
(*a*) Rima TARIN tab. 1. f. 2. 3. 4. tab. 2. f. 3. VESLING. tab. 14. f. 1. Q EUSTACH. tab. 17. f 6. & F. F. CASSER. tab 5. f. 2 & addatur VAROLII deſcriptio p 6 b. Eſt canalis rariſſimus ducens ad infundibulum VESALII c. 6. p. 787 c. 11. p. 791 J. C. BAUH. p. 310.
(*b*) EUSTACH. T. 17. f. 4. LIEUTAUD tab. 2. HEUERMANN tab. 7. 9. & tab. 6. e. etſi quartum errore aliquo vocat. Non ita bene BONHOMME tab. 6.
(*c*) TARIN adv. 1. p. 7. BONHOMME tab. 7. P. L. Vallis inter duos montes VESAL. p. 786
(*d*) *Phil. Tranſ.* n. 256.

equidem plurimi Cl. viri admittunt (*e*). Nobiſcum *Nicolaus* STENONIUS (*f*).

Suprema pars inter duos fines eſt, inde & ad anteriora demergitur, & ad poſteriora: ad anteriora etiam magis, & eo aqua defluit, qua tertium ventriculum repleveris (*g*).

In rima medullæ oblongatæ inſculpta fibras albas decuſſari lego (*h*), mihi non viſas.

§. XXVIII. *Commiſſura cerebri anterior.*

Anteriori termino ventriculi hic medulloſus, valens (*h**), funiculus prætenditur, qui medullam cerebri dextram cum ſiniſtra, ante (*i*) thalamos opticorum nervorum unit, & ante fornicis crura (*i**) anteriora.

In eam commiſſuram fibram albam, quæ per thalamos decurrit, & geminum centrum (*k*), & fornicis, ſecundum alios Cl. viros (*l*), crura filamenta aliqua alba dare, ſuis locis monuimus. Non a ſolo gemino centro naſcitur, quo toto craſſior ſit.

Ipſæ aves ejusmodi manifeſtiſſimam trabem habent.

§. XXVIIII. *Ventriculi tertii oſtium anterius.*

Via ad infundibulum. Infundibulum.

Quid multi & egregii ſcriptores *anum* & *vulvam* dixerint, ægre intelligo (*l**), neque facile cum meis comparo. Ita vero ſcripſerunt, quaſi thalamis opticorum nervorum lacunar incumberet, ſive fornicem id feceris, ſive aliam ignoratam medullam; quaſi porro id lacunar imperfectum foret, atque ad ejus anteriora (*m*), retro ſepti lucidi principium, rima

(*e*) WINSLOW n. 86. VIEUSSENS p. 64. MARCHETT. *anat.* p. 119. LIEUTAUD p. 391. VAROLIUS &c.

(*f*) *Du cerveau* p. 30.

(*g*) In figuris non exprimitur.

(*h*) GUNZ p X & conf. HEUERMANN ic.

(*h**) *Gros cordon* WINSLOW n. 70. 74. Proceſſus transverſus corpora ſtriata conjungens BARTHOLIN p. 479. Duos facit DROUIN f. 1. F.

(*i*) LIEUTAUD tab 2. BONHOMME tab. 7.

(*i**) Non bene pone ea crura TARIN f. 3. t. 1. RIDLEY p. 128.

(*k*) VIEUSSENS tab 10. 11. 12. 13. 14

(*l*) VIEUSSENS tab 9 b LIEUTAUD p. 294. etſi unice *videri* dicit.

(*l**) Vulvam COLUMBI C HOFMANNUS non intelligebat *apolog.* p. 235.

(*m*) VIEUSSENS p. 64. tab. 7. d.

rima in ventriculum tertium duceret, quam *vulvam* (*n*) dixerunt, aliud vero poſteriori (*o*) loco oſtium, vicinius natibus, in eumdem ventriculum aperiretur, cui *ani* (*p*) nomen dederunt.

Nunc quidem poſterius ejusmodi oſtium dari, repugnat omnino evidentiſſimo anatomes teſtimonio. Nam ea quidem in ſede ſub fornice continuum, & nunquam imperfectum velum natibus, inde thalamis opticorum nervorum incumbit (*q*).

Sed neque anterius inter fornicis crura anteriora, ſeptum lucidum, & hunc plexum oſtium ullum me memini inveniſſe: neque Cl. ante me viri viderunt (*r*).

Superior adeo hos veterum a ventriculis lateralibus in tertium apertorum meatus fuiſſe unice ſuperſtitem utrinque rimam, & ante lacunar cinereum thalamorum (*s*), & pone idem lacunar reliquum. Id ex WILLISII verbis (*t*) ſuſpicor, qui utique ad utrumque finem medii coalitus oſtium ponit ad tertium ventriculum ducens. Verum hæc imperfecta quidem incilia non a lateralibus ventriculis ad tertium, ſed a tertii ſuperiori cavea ducunt ad inferiorem (*u*).

Sed in ima utique & anteriori ventriculi ſede, cum & antrorſum devergat (& retrorſum), oſtium (*x*) manifeſtum ad baſin cranii ducit, ante eminentias mamillares, pone commiſſuram anteriorem, & pone fornicis crura. Is meatus ducit in caveam, ſub calloſo corpore, ſuper cinereum corticem (*y*), eminentiis papillaribus & nervo optico interpoſitum, quem inferius pia membrana (*z*) & arachnoidea ſubjecta conveſtit.

(*n*) LIEUTAUD p. 394. 412. conf. WINSLOW n. 86. TARIN p. 7. in deſcript. BACOAUT p 290.
(*o*) VIEUSSENS p. 64. tab. 7. *e.*
(*p*) LIEUTAUD p. 394. 412. TARIN p. 7.
(*q*) Faſcic. VII. tab. 2. & p.
(*r*) p. 55.
(*s*) p. 51. & vide fig. 3. faſcic. VII.
(*t*) *p. 30.
(*u*) p. 55.
(*x*) CASSERIUS L. X. tab. 5. f. 1. 2. tab. 6. f 2. tab. 7. f. 1. m. VESLING. c. 14. tab. 2. f. 1. T. TARIN adv Tab. 1 f. 2. x. f. 3 b. T. 2. f. 3 K *Foſſe profonde* LIEUTAUD p. 395. Multi tamen vulvæ ſimile foramen pinxerunt, ipſeque CASSERIUS & VESLINGIUS Hymenem etiam in ea rima vidit J. *Ad.* KULMUS *de monſtr.* p. 42. *Bresl. Saml* 1722 Dec. & eminentias laterales MOLINETTUS p. 186.
(*y*) Conf. TARIN tab. 1. f. x. DROUIN Tab. 2.
(*z*) Faſc. 7. tab. 1.

veſtit. Per eam quaſi cerebri cloacam, piamque (*a*) & arachnoideam (*b*), & denique per duræ membranæ (*c*) cerebri, interius glandulæ pituitariæ ſuperextenſæ, foramen, antrorſum *infundibulum* (*d*) deſcendit (*e*), cinereæ fabricæ (*f*), ſed exterius pia membrana (*g*) veſtitum, quod ſic ſatis nomine ſuo dignum, in glandulæ, quam continuo dicemus, lobi anterioris partem poſteriorem, aut lobum ipſum (*h*) poſteriorem (*i*) ita continuatur (*k*), ut cerebrum cerebro cohæreat, pia membrana infundibuli ſe ſuper pituitariam glandulam diſpergat.

Num cavum ſit infundibulum, dubitari poteſt (*l*). In cerebro certe gelu conſtricto, diſſectum caveam mihi non habuit, quam oportebat ex glaciali (*m*) nucleo prodi: neque in alio cadavere aquam continuit, cum in ventriculo eſſet plurima (*n*).

Non ideo negaverim, laxata medulla, in morboſis corporibus, poſſe aliquam aquæ partem eo ſibi viam aperire (*o*). In brutis animalibus (*p*) apertam viam eſſe, & canalem aqua repleri invenio. In homine adfirmat nuperus Clinicus, nonnunquam tamen aerem inflatum in ventriculos per infundibulum penetrare (*q*). Verum non videtur ejus viri præcipua cura

(*a*) VIEUSSENS tab. XI. XII. XIII. RIDLEY p. 71.
(*b*) CASSER tab. 8. f. 2. I. tab. 9. f. 2. P.
(*c*) CARP. p. CCCCXL. CCCCXXXVIII. LIEUTAUD p. 394 396. RIDLEY p 71. ſeqq
(*d*) Χοάνη ORIBAS. p. 20. Habet CASSER L. 10. t. 10. N. Inverſum & ſurſum lateſcens BONHOMME tab. 9
(*e*) VIEUSSENS tab 17.
(*f*) LIEUTAUD p. 395. VIEUSSENS *nov. ſyſtem.* p. 242.
(*g*) RIDLEY p. 71. VIEUSSENS p. 48. WILLIS *de cerebro* p. 39. ORIBAS. p. 20.
(*h*) VIEUSSENS tab. 17. f. 2.
(*i*) SANTORINUS p. 70. 71. BRUNNER *de gland. pituit.* p. 9. LITTRE l. c. p 129.
(*k*) VIEUSSENS tab. 17. f. 2.
(*l*) Primi per infundibulum quidquam in glandulam penetrare negaverunt AMSTELODAMENSES *colleg. priv. obſ.* Tum Cl. RIDLEY p. 77. infundibulum impervium reperit, fartumque medulla; deinde Cl. LIEUTAUD p. 395. ſolidum omnino fecit, & ſtipitem dixit pituitarium. Solidum etiam Cl PETIT ad PALFYN T. II. p. 361. Adparet præterea, jam VIEUSSENIO ſolidum viſum p. 49. & *Syſtem.* p. 242.
(*m*) Idem experimentum habet SCHNEIDERUS *de catarrh.* L. II p. 166.
(*n*) IDEM p. 160.
(*o*) In hydrocephalo KALTSCHMIDT in progr. de eo morbo & ACREL l. c.
(*p*) RIDLEY p. 77. In equo BRUNNER p. 11. In cervis per infundibulum ventriculi anteriores inflantur MANGET *biblioth.* T. II. p. 11. & in mure MURALTUS *vademec.* p. 546 Aqua plenum vidit infundibulum WILLIS p. 39. Eſſe lymphaticum vaſculum CHESELDEN p. 213. RIDLEY.
(*q*) De BORDEU *recherches ſur les gland.* p. 137.

cura in diſſectione corporum adhibita fuiſſe. Cl. TARINUS modo ſolidum infundibulum, modo cavum reperit (*r*). Verum non tantam crediderim naturæ inconſtantiam eſſe.

§. XXX. *Glandula pituitaria.*

In oſſe ſphenoide medio, inter parvas alas, poſterioremque eminentem quaſi murum, quem Inciſores ob angulos craſſiores duplici nomine proceſſuum clinoideorum deſcribunt, glabra fovea eſt, quam *ſellam* (*s*) vocant: & alia minor fovea anteriori faciei eminentiæ (*t*) inſculpitur, quam diximus, proceſſuum clinoideorum poſteriorum nomine venire.

Eam ſellam quidem lamina duræ matris exterior obducit (*u*), deinde ſuperiori loco, ut alias accuratius deſcribetur, duræ membranæ lamina interior, ſpatio aliquo diſtans, a dextro receptaculo ad ſiniſtrum migrat. In eo intervallo duarum laminarum duræ membranæ, præter alia corpora, etiam glandula ſedet (*x*), non acinoſa quidem, neque nullius alterius glandulæ ſimilis (*y*), quæ potius cerebri quædam ſit appendix. Veteres ex utilitate, quam huic particulæ tribuebant, dixerunt *pituitariam.* Eam lamina duræ membranæ interior protegit, præter foramen, quo infundibulum admittit (*z*). In ſanguine nudo verſari (*a*), nunc neſcio an experimenta confirment, quæ ſinui & transverſo & circulari ſuas dent membranas (*b*).

Ejus glandulæ duo quaſi lobi (*c*) ſunt. Anterior major (*d*), orbicularis, hilo retrorſum excavatus, ſed ſuperne compreſſus, tenet ſellæ equinæ ſedem. Rubra (*e*), vel ex albo rubella (*f*) pulpa eſt.

H 2 Poſte-

(*r*) *Anthrop.* p. 267.
(*s*) ALBIN. tab. oſſ. III. f. 2.
(*t*) ALBIN. ibid. l. *Faſcic. anat.* I. ic. baſ. cran g. g. g. Petite foſſe LITTRE l. c. Habet accurate MORGAGN. adverſ. VI. f. 4. a & p. 33.
(*u*) Conf LITTRE *Mem. de l'Acad.* 1707. p. 126.
(*x*) TARIN T: 3. f. 1. RIDLEY f. 2.
(*y*) WINSLOW n. 91. VIEUSSENS p. 245.
(*z*) LITTRE l. c. RIDLEY p. 71. LIEUTAUD p. 396. CARP. p. CCCCXL.
(*a*) LITTRE p. 127.
(*b*) RIDLEY f. 2.
(*c*) WINSLOW n. 91. VIEUSSENS Tab. 17. f. 2. Duæ in fele ſunt, inque cane WILLIS p. 54. & in leone PARISINI. Duas olim varii viderunt apud SCHNEIDERUM p. 172; qui equidem negat. Duas habet RIOLANUS *anthrop.* p. 261. Duas DRELINCOURT *prælud.* p. 184.
(*d*) MORGAGN. l. c. b.
(*e*) BRUNNER *de gland. pituit.* c. 1. p. 8. KOENIG *regn. anim.* p. 143.
(*f*) MORGAGN. adverſ. VI. p. 32. *Partie rougeatre* LITTRE p. 127.

Poſterior lobus, minor (*g*), cinereus (*h*), corticalis, mollior (*i*), tranſverſim latus, ovique figura, in receſſum oſſeum eminentiæ ſellæ poſterioris recipitur, mediæ poſteriori lineæ majoris portionis adaptata, a qua ad latera leni foveola diſtinguitur, in medio cohæret magis.

A pia matre, quam infundibulum adducit, uterque lobus ſuam membranam habet (*k*).

Vaſcula uterque plurima (*l*) a vicina utraque carotide accipit, aliqua etiam a pia membrana cerebri, quæ cum infundibulo advenit. Neque venæ deficiunt. Vaſcula lymphatica, quæ deſcribit Cl. VIEUSSENS (*m*), tela celluloſa eſſe videntur, neque quisquam Cl. LITTRII (*n*) veſiculas vidit, aut fibras, quas ad coctam demum glandulam Cl. VIEUSSENS dixit (*o*), Cl. vero LITTRIUS tanti fecit, ut glandulam exprimere poſſe perſuaderetur (*p*).

Salſam eſſe ſolus monet *Petrus* BAYLE' (*q*).

Non ignobilem hujus particulæ functionem eſſe, vel conſtantia promittit, qua eam natura in univerſis animalibus (*r*), quadrupedibus, avibus, piſcibus repetit; major tamen eſt in ruminantibus (*s*).

Communis (*t*) olim ſententia fuit, aquam ventriculorum cerebri per infundibulum, aut per patulum oſtium, aut per minutos poros (*u*), in eam glandulam venire: indeque porro, vel per hiatus aliquos cranii alias repetendo, in nares deſcendere (*x*), quæ vetuſtiorum ſcholarum fuit opinio: vel in venas (*y*) etiam os ſphenoides perforantes (*z*), ſive vicinos ſinus

(*g*) VIEUSSENS, MORGAGN. l. c.

(*h*) LITTRE p. 127. MORGAGN. l. c. p. 32. Albicans BRUNNER l. c. alba KOENIG ibid.

(*i*) BRUNNER l. c. KOENIG l. c.

(*k*) VIEUSSENS *Syſtem vaſor.* p. 242. 244. LIEUTAUD p. 396.

(*l*) De iis alibi Sect. IV.

(*m*) *Syſtem.* p. 245. 246.

(*n*) p. 127.

(*o*) IDEM p. 245. 256.

(*p*) p. 135.

(*q*) *De apoplex.* p. 21.

(*r*) BRUNNER p. 10. WILLIS p. 54.

(*s*) SCHNEIDER l. c. p. 182. L. II c. 16. In agno WILLIS p. 55. in bove ibid.

(*t*) ORIBASIUS p. 18. 20. CARPUS p. CCCCXLI. WHARTON p. 171. BRUNNER, LITTRE, VIEUSSENS, LOWER, WILLIS &c.

(*u*) WHARTON l. c. inconſpicuos VIEUSSENS *neurogr.* p. 49.

(*x*) ORIBASIUS p. 16. 19. CARPENSIS l. c.

(*y*) RIDLEY p. 80. VIEUSSENS *Syſtem* p. 260.

(*z*) LOWER p. 247. 248. WILLIS p. 56.

nus (*a*) utcunque refundi, cumque ſanguine ipſo de cerebro reduci, & ad cor redire: aut demum in vaſa lymphatica reſumi (*b*), aut vaporis ſpecie ſuas vias permeare (*c*). Adducunt etiam experimenta: ſcirrhoſam plerumque fuiſſe glandulam, cum cerebrum hydrocephalo laboraret (*d*): obſtructam tumidamve glandulam & cæcum infundibulum, cum ventriculi aqua pleni forent (*e*): preſſam glandulam per ambitum humorem tenues per poros ſudare (*f*); aut certe ex parte cinerea in mediam inter duos lobos caveam humorem exprimi (*g*): & inflato infundibulo poſteriorem, corticeam, partem glandulæ inflari (*i*), & ex infundibulo hydrargyrum in ſinus cavernoſos penetraſſe (*k*); eſſeque humidiſſimam (*l*): inque ea, cum intumuiſſet, glandula gelatinam repertam eſſe (*m*).

Primus contra ivit SCHNEIDERUS (*n*). Vetuſtas quidem per cranium vias facile oſtendit, clauſas omnes eſſe, & cartilaginem, duramque matrem, illis, inter ſphenoides os, & petroſum, intervallis præponi, quæ veteres ex inſpecta ſceleto credebant patere: foramina vero ſub pituitaria glandula verſus ſinum ſphenoideum ducentia, & arterias, & venas, in oſſis ſpongioſam naturam deducere, aque vaſe quoque totum oſſeum tubulum repleri (*o*).

Sed etiam glandulam pituitariam nimis in homine exiguam eſſe monet (*p*), quæ novem fere grana pendeat. Neque ejus ulla conſtans ad cerebrum eſt ratio, ut in ductu excretorio oporteret (*q*).

(*a*) LITTRE p. 134. VIEUSSENS p. 51. *Syſtem.* p. 243. 260. TARIN p. 267.
(*b*) BRUNNER cap. ult.
(*c*) RIDLEY p 81.
(*d*) PETIT *Mem. de l'Acad* 1718. p. 99.
(*e*) LITTRE p. 137. LOWER p. 255. gelatina plenam, obſtructam VIEUSSENS p. 251. tumidam *Hamb. Magaz.* T. XIX. p. 213,
(*f*) MANGET in theatr. Vide MORGAGNUM l. c.
(*g*) LITTRE p. 133.
(*i*) LITTRE p. 132.
(*k*) *Anthrop.* p 267.
(*l*) RIDLEY p 80. &c.
(*m*) WEPFER *apoplex.* p. 388.
(*n*) *De catarrh.* L. II. pené tot. L. I. p. 242.
(*o*) SCHNEIDER L I. p. 242.
(*p*) Pondere gr. 10. in homine L. II. p 179. granorum 9. L. III. p. 346 L. II p. 179.
(*q*) Homini, cerebrum maximum habenti, glandula eſt gr. 9. 10. Equo, cui multo minus erat cerebrum, & unciarum 8 glandulæ drachmæ dimidiæ pondus fuit. Bovi etiam minus cerebrum habenti 20. unciarum, grana 61 glandula pependit Verveci, qui totus homini minor eſt, & cerebrum habet drachmarum 26. glandula fuit granor. 16 & 14.

Neque caveam addit habere, quæ liquorem recipiat (*r*). Neque quidquam aquæ fuiſſe in glandula, cum cerebrum gelu conſtrictum eſſet (*s*), neque alioquin, cum aqua fuiſſet in ventriculis, vel in ea glandula fuiſſe repertam (*t*), aut ex infundibulo in glandulam viam patere injecto humori (*u*).

Nunc ſi præterea ſolidum eſt infundibulum (*x*) ſi ubique in corpore humano generatus vapor per ſuas venas reſorbetur (*y*), neque cloaca indiget, per quam effluat, non valde neceſſe eſt his porro hypotheſibus inmorari.

Experimentum Cl. TARINI ad venas inflatas refero, quæ utique ſub glandula pituitaria grandes ad receptacula cavernoſa ducunt. Venae etiam, quas LOWERUS per os penetraſſe vidit, & ipſe reperi, non ideo in caveam aliquam aperiuntur, quæ in glandula ſit (*z*). Compreſſam eamdem glandulam humorem, aut propriam ſibi materiem per poros ſudare negavit MORGAGNUS (*a*), & quam expreſſit SANTORINUS (*b*), eam pro propria glandulæ materie habeo.

Quid demum de ea glandula ejusque utilitate teneri oporteat, non facile dixero. Si nervulos ad quintum (*b**) vel ſextum par (*b†*) vel utrumque certo emitteret (*c*), non dubitarem habere pro cerebri adpendice, quæ perinde & cortice fieret, & medulla, ſuosque nervos educeret. Sed eos nervos nulla nuperrimorum de nervis ſcriptorum curioſitas reperit, neque noſtra cura confirmavit.

§. XXXI. *Eminentiæ quadrigeminæ.*

Exitum anteriorem ventriculi tertii expoſuimus; ſequitur alter, qui verſus occiput vergit. Ut autem planior de eo ſermo ſit, oportet de medulla

(*r*) *De catarrh.* L. II. Sect. 2. c. 16.
(*s*) Idem ibid p. 196.
(*t*) L. II. p. 160.
(*u*) SANTORIN. p. 71. VIEUSSENS *p.* 49. RIDLEY p. 76. ut intelligo.
(*x*) p 58.
(*y*) L. II. p. 152.
(*z*) Conf. BRUNNER p. 12. 27.
(*a*) l. c. p. 31.
(*b*) p. 71. & LITTRE p. 132.
(*b**) A quinto pare nervum recurrentem notabilem habere de BORDEU p. 129.
(*b†*) A quinto & ſexto pare nervos habere *Alexius* LITTRE *Mem.* 1707. p. 127.
(*c*) LIEUTAUD l. c.

dulla cerebri aliqua præfari. Ea inferius ad pontem usque Varolii dicta eſt. Superius eadem retro thalamos opticos continuo deſcendit (*d*), inque columnam fit vehementer declivem, quæ eadem anterius pontis nomen fert. Ea medullaris columna cerebrum inter & cerebellum poſita, poſterius iſthmi (*e*) nomine quibusdam Claris viris venit.

Nunc a dextro latere ejus iſthmi, ad ſiniſtrum, una (*f*) transverſa eminentia producitur, fere ad perpendiculum. Ejus eminentiæ facies poſterior figurata eſt, inque duo tuberum paria elevatur, quæ transverſim latiora, media parte ſuperiore undius ſegmentum ſphæræ, & hemiſphærio minus referunt; ad latera vero longe in planiorem collem exæquantur (*g*), extremis denique collium finibus in fibras medullares diſſolvuntur (*h*).

Horum colliculorum par ſuperius, propiusve conario (*i*), idem in homine majus eſt, modo inſigni portione (*k*), modo exigua (*l*), ut ſint Cl. viri, qui æquales fecerint (*m*), & pene æquales ipſe viderim. *Nates* veteres (*n*) ſcriptores dixerunt, quaſi poſterius poſitus ſpectator in imum dorſum hominis ſtantis reſpiceret. Non tamen deſunt, qui inverſo ſenſu vocis, *teſtes* dixerunt (*o*).

Infe-

(*d*) TARIN tab. 2. f. 2. Faſcic. VII. tab. 3.

(*e*) RIDLEY p. 126. conf. WILLIS f. 3. DRELINCOURT *præud.* p. 185. Regionem peculiarem vocabat WILLISIUS.

(*f*) RIDLEY f. 7. cc. dd. conf. WINSLOW n. 79. VESAL. L. VII. p. 791.

(*g*) ORIBASIUS p. 12. Faſcic. III. tab. 3. COLLINS tab. 48. VIEUSSENS tab. 8. 9. 10.

(*h*) TARIN p. 238. VIEUSSENS l. c.

(*i*) TARIN tab. 2. f. 2. Faſcic. VII. tab. 3. M. M.

(*k*) Majores WILLIS f. 3. & *anim. brut.* tab. 8. Sed eam tabulam VIEUSSENIUS ad vituli cerebrum pictum eſſe monet p. 72. Majores etiam VESALIUS pingit f. 10. L. VII. & COLLINS T. 48 & CORTESIUS f. 4. & BONHOMME tab. 6. 7 & majores dixit *Joſ.* la CHARRIERE p. 155 & Ill. MORGAGNUS Exp. XVI. n. 44. & ego multo majores aliquoties vidi. Majores plerumque reperit GUNZIUS, & raro exemplo æquales *de gland. pineal.*

(*l*) Aliquanto latiores WINSLOW n. 79.

(*m*) Pene æquales F. SYLVIUS p. 493. WILLIS *de cerebro* p. 35. in homine TARIN tab. 2. f. 2. RIDLEY p. 125. f. 7. cc. dd. VIEUSSENS tab. 9. 10. LIEUTAUD tab. 1. f. 1. tab. 2. & olim EUSTACHIUS tab. 7. f. 3. 4.

(*n*) ORIBAS. p. 12. GALENUS *de uſu part.* L. VIII.

(*o*) VESALIUS L. VII. p. 10. & p. 791. c. 9. VAROLIUS p. 7. *b.* cum teſtes a cerebro derivet, nates a cerebello. BUCRETIUS ad CASSERIUM L. X. tab. 7. f. 1. &c. & jam olim apud ORIBASIUM l. c. & GALENUM *util. part.* L. 8. c. 14.

Inferius par colliculorum in homine aliquanto minus eſt & planius; idemque plerique ſcriptores *teſtes* vocant. Exterior ejus facies alba (*p*), ſphærulæ aliquanto magis diviſæ (*q*) ſunt.

Interius utræque eminentiæ obſcuriuſculis ſtriis percurruntur (*r*), aut certe corticem cinereum medullæ admiſtum habent (*ſ*). Etiam extus in natibus rubellum colorem vidi, corticisque naturam. Eminentiæ, quæ iis natibus & teſtibus ſubjacet medullaris, natura etiam cinerea miſcetur (*t*).

Ejusmodi eminentiæ in omnibus (*u*) quadrupedibus reperiuntur, & in piſcibus calidis (*x*), nihil vero ſimile piſces frigidi (*z*) ſanguinis habent. Sed etiam in quadrupedibus frequenter ſuperiores colliculi, & glandulæ pineali propiores, multo majores (*a*), & univerſi quatuor colliculi pro cerebri portione grandiores ſunt (*b*).

In avibus eminentia ſimilis aquæ ductui imponitur, ſed absque rotundis colliculis (*b**).

Superius his colliculis velum imponitur, quod alias deſcripſimus (*c*).

§. XXXII. *Glandula pinealis ſive Conarium* (*c**).

Minuta particula ante ſeculum ad principatum inter corporis humani præcipua viſcera adſpiravit, cum in ea Cartesius, ejusque ſchola ſedem

(*p*) Vieussens p. 72.

(*q*) Eust. f. cit. Vieussens tab. 8. Heuermann tab. 7.

(*r*) Ridley p. 127. Willis *anim. brut.* tab. 8. Ad microſcopium adparere Vieussens p. 72.

(*ſ*) Winslow n. 79. la Charriere, l. c. Vieussens p. 12. Petit Epiſt II. p. 18. Etiam, qua teſtes ſe reſpiciunt, cinerei Tarin p. 238. Non bene totas medulloſas facit in homine, cane, vulpe Willisius *anim. brut.* p. 45.

(*t*) Petit Epiſt. II. p. 18.

(*u*) Monroo *comparat. anat.* p. 113.

(*x*) Tyson in anat. *tuſionis.*

(*z*) Willis *de cerebro* p. 32.

(*a*) Willis p. 18. 34. conf. in agno Collins Tab. 50. f. 3. in vitulo Tab 51. in capreolo Tab 52. f. 3. in cane Tab. 5.. f. 1. in fele Tab. 53. f. 2 in equo Bourgelat T. 2. P. 2. p. 49 Muralt *vademec.* p. 225. In ove etiam Willis *anim. brut.* f. -. Porco non eadem ratio eſt, & potius majores teſtes Collins tab. 54. Ego quidem in cane unicum tuber natium loco reperi.

(*b*) Willis p. 174. 32 34. 35 Bourgelat. Elephanti tamen parvæ Parisini, & carnivoris Willis.

(*b**) Conf. gallopavonem Collins t. 57. f. 3.

(*c*) Conf. tab. 2. faſcic. VII. cum tab. 3.

(*c**) Oribas. p. 10. Galen. *util. part.* L. 8. c. 14.

dem animæ ponerent, quam hypotheſin tarde, & quaſi invitæ (*d*) dimiſerunt. Corticeæ (*e*) naturæ eſt, præter albam baſin (*f*), conica (*g*) transverſim lata, mucrone retrorſum (*h*) inclinato. Eadem ſubjecta velo (*i*) illi ſæpe excitato, ſuperioribus eminentiis inter quadrigeminas media inponitur, duobus magnis ramis venæ præcipuæ medii plexus comprehenſa.

In ea particula variabilis moles eſt, & frequens morbida natura. Sæpe quaſi aqua ſuffuſa, ut ipſe vidi, intumeſcit (*k*), hydatidi ſimilis (*l*): frequenter etiam lapillis exaſperatur, non adeo quidem in meis, quam in aliorum clarorum virorum (*m*) experimentis, inque ejusmodi hominibus non

(*d*) GAUKES *med. mathem.* p. 208. Glandula pinealis eſt cerebrum parvum, dans me dullam ſuam natibus ZAMBECCARI apud CORTE p. 223.

(*e*) Ita etiam VIEUSSENS, LIEUTAUD p. 394. SANTORIN. p. 57. WINSLOW n. 82. LANCISIUS, GUNZ *de lapill. gland. pineal.* Sublutea C. BAUHIN p. 312. flava DROUIN p 25. corticali ſimilis MORGAGN. adv. VI. p. 10.

(*f*) LANCIS. f. 5. SANTORIN. WINSLOW n. 81.

(*g*) LANCIS. f. 4. 5. CASSERIUS paſſim WILLIS tab. 7. ex ove: LIEUTAUD p. 394. tab. 1. HEUERMANN l. c. SYLVIUS diſſ. 4. n. 22.

(*h*) Ita & Cl. GUNZ, & STENONIUS p. 20. & in icone CASSERIUS T. 6. f. 2 T. 5. f. 2. LANCISIUS f. 4. TARIN tab. 3. f. 2. Erectam pingit EUSTACHIUS T. 17. f. 2. HEUERMANN T. 7. ſurſum verſam VESALIUS l. c.

(*i*) Conf. *ſyllab part. corp. hum.* tab. 19. f. 5. n. 77. Suſtinendo paratam eſſe ORIBASIUS p. 12. AVICENNA L. 3. f. 1. Tr 1. c. 2.

(*k*) MORGAGN. l. c. p. 11. RIDLEY p. 83. Ovi mole in femina ſenſibus orbata MANGET. *Theatr.* p. 309. Cava in cervo MANGET. *bibl. anat.* T. II. p. 10.

(*l*) Similis veſicæ aqua plenæ KALTSCHMIDT *hydroceph. intern.* In bullam mutata WISEMANN p. 132. in ſtupida. In hydatidem SCHMIDT *de perioſt. oſſ. aud.* p. 16. Ideo forte ad lymphaticas relata eſt a CHESELDENIO p. 213. RIDLEYO p. 84. J. B FANTONO *manuduct.* & cum glandulis plexus chorioidei numerata a VAROLIO & MORGAGNO *adverſ.* VI. p. 10.

(*m*) Plena lapillis *Julii* VESTI. Dec. I. Duo in conario calculi PETERMANN Dec. I. obſ. 1. 10. *Joh.* a MEEKERN obſ. 55. app. obſ. 3. In calculoſo lapillus in glandula pineali *Phil Tranſ.* n 185. Duo, tres, quatuor in ea calculi CASE *compend. anat.* p. 163. Tres RUYSCH *Theſ.* 5. tab 3. f. 3. Arenulæ in glandula pineali fatuæ MAUCHART *de lumbric. in duct pancreat.* Adde VIRIDET *du bon chyle* p. 198. PECHLIN obſ. 17. Cent. I. BRUNNER *de gland. pituit.* c. 3. KING *Phil. tranſ.* n 189. CONTULI, WEPFER *de cicut.* p. 116. RITTER *Eph. Nat. Cur.* vol. VI SCHUYL. præf. ad *vet. med.* KRUGER *anatom.* [illegible] p. 38. FABRIC. progr. ann. 1759 Oſſea glandula pinealis LOESEKE obſſ. p. 30. Sæpe calculoſa SANTORIN p. 57 WINSLOW n. 83. BARTHOLIN p. 494. LIEUTAUD *eſſays* p. 394. NUCK *nov. invent.* p. 150. GRAAF *de pancreat.* p. 113. FABRIC. *anat. pract.* p. 125. & in progr. anni 1759. Sæpiſſime in ea corpus durum, ſubflavum, & aſperum reperit VIEUSSENIUS p. 71. & MORGAGNUS p. 10. Decies in ea calculos vidit MEIBOM. apud SCHURIG *Litholog.* p. 235. Rarum eſſe, abſque calculis reperiri Ill. LIEUTAUD *precis de la medec. prat.* p. 175.

non rarum eſt capitis vitium, mentisve aliquem errorem, dum vixerunt, adfuiſſe, ut cephalalgiam (*n*), memoriam deſtructam (*o*), ſtultitiam perfectam (*p*).

Reperiri ejusmodi conarium in quadrupedibus, ni fallor, omnibus (*q*) lego, non in avibus, aut frigidis piſcibus. In homine defuiſſe reperio, vereor autem, ne cum velo avulſa evanuerit (*r*).

Cum reliquo encephalo partim vaſis conjungitur, partim exiguis (*s*) pedicellis, qui non valde facile (*t*) conſervantur, & plerumque filamentorum ad modum ſunt graciliſſimi. Ii petioli medullares in ſtriam albam utrinque ſe inmittunt, quæ thalamorum opticorum (*u*) longitudinem (*x*) percurrit. Hi petioli in brutis animalibus majores, aliquando & in homine quaſi in bullas aliquas intumeſcunt. Vidi ad thalamos iviſſe, præter albam ſtriam, quæ antrorſum excurreret (*y*).

Fibroſas radices, quibus natibus necti dicitur (*z*), habuerim pro vaſculis.

§. XXXIII.

(*n*) AREND *de cephalalg.* Tophacea erat, ovi anſerini mole.

(*o*) *Phil. Tranſ.* n. 185. CONYULI *de calcul.* & *podagr.* p. 42.

(*p*) MEKEL *Mem. de l'Acad. de Berlin* Tom. X. p. 93. MAUCHART l. c. In quinque mente captis GUNZ *de lapill. gland. pineal.*

(*q*) Magna in agno VESAL. p. 190. Habet COLLINS T. 50. f. 3. In alce PARISINI, elephanto PARISINI, urſo *Comm. Lit. Nor.* 1734. hebd. 38. Habet etiam Camelus PARISINI, rupicapra IIDEM, leo PARISINI, canis HARDER *apiar.* obſ. 20. capreolus COLLINS tab. 52 f 2 Nimium videtur, quando in ſtruthione PARISINI, in aquila HARDERUS *apiar.* p 63 BORRICHIUS *hermet. Ægypt. ſapient* p. 266. in piſcibus SALZMANNUS de *gland. pineal.* p 6. hujus conarii meminerunt In avibus certe locum vidi, glandulam non reperi.

(*r*) KULMUS *monſtr* p. 42. WEISS ſpecim. 4. *Comm. Lit.* 1740. hebd. 35.

(*s*) Recte exiguos vocat SALZMANNUS *de gland. pin.* p. 10.

(*t*) Hinc negat cum ſtria arcuata conjungi RIDLEYUS p. 84. 85. hinc cerebro vix adhærere monet VESALIUS, niſi in brutis p. 790.

(*u*) In thalamos VESALIUS L VII. f. 17. WILLIS p. 36. T. 7. ex ove, SYLVIUS diſſ. IV. n. 22. TARIN tab. 1. f. 2. k. k. BONHOMME tab. 6. MEKEL l. c. p. 93. *Syllab part corp.* T. 19. n 82.

(*x*) In ſtriam, quæ per opticorum thalamorum crepidinem fertur WILLIS *anat. brut.* tab. 8. S. VIEUSSENS p. 71. Craſſos etiam pingit LIEUTAUD tab: 2. c. potius nimis craſſos LANCIS f. 5. Conf. porro TARIN Tab. 1. f. 3. HEUERMANN T. 7. WINSLOW n. 82. la CHARRIERE p. 151. Alio tamen fere modo, quam in noſtris adnotationibus, aut breviſſime glandulam pinealem cum ea ſtria conjungunt Cl. viri, aut craſſo petiolo

(*y*) Utramque inſertionem conjunxit SANTORINUS p 58. Duplices etiam pediculos vidit WINSLOW n 83.

(*z*) RIDLEY p. 83.

§. XXXIII. *Commiſſura cerebri poſterior.*

Proxime ante transverſam, quam diximus, trabeculam fibroſam (*a*) medullarem unientem thalamos, tum inferius, ab imo thalamo dextro in ſiniſtrum, ſuper ſulcum imo ventriculo tertio continuatum, in transverſum ducitur funiculus medullaris, teres (*b*), valensque (*c*), qu ſi ad pontis morem (*d*). Etſi frequenter, & accurate, a poſteriori conjunctione ſtriarum albarum thalami diſtinctum, etiam duarum linearum intervallo diſtantem vidi, opottet tamen, id diſcrimen non ſemper facile eſſe, cum plerique omnino ſcriptores, commiſſuram poſteriorem cum ſtria lineam albam utramque uniente conjunxerint (*e*). Separant tamen aliqui nuperi Cl. viri (*f*). Habent aves.

Sub ea nunc commiſſura, declivis, & ante eminentiam natibus inſculptam teſtibusque, incile (*g*) deſcendit (*h*) quod ſub ea eminentia in quartum ventriculum aperitur; valvula enim claudi, etſi experimento (*i*), cl. vir confirmare ſtuduit, omnino nequit, cum ea valvula ad medullam oblongatam nusquam adhæreſcat. Et flatus utique eam viam facile legit (*k*). Inſculpitur cerebri medullæ, verſus pontem deſcendenti (*l*). *Aquæductum* anatomici, neque incommode dixerunt, ſed dudum ante SYLVIUM (*m*) innotuerat (*n*).

I 2 Aves

(*a*) p. 52.
(*b*) TARIN *anthropot.* p. 235.
(*c*) RIDLEY p. 126.
(*d*) TARIN Tab. 1. f. 2. 3. j. j. T. 2. f. 2. g. LIEUTAUD p. 394. WINSLOW n. 83.
(*e*) GUNZ p. XI. tum VIEUSSENS & vetuſtiores omnes.
(*f*) Videtur ſeparare BONHOMME tab. 7. & LIEUTAUD. Separat TARIN tab. 2. f. 3.
(*g*) *Anus veterum Syllab. Ruff.* l. c. n. 82. VESLING. tab. 2. cap. 14. f. 1. *Ouverture commune poſterieure* LIEUTAUD p. 394.
(*h*) TARIN tab. 2. f. 2. h.
(*i*) VIEUSSENS *neurograph.* p. 110. du HAMEL *corp. animat.* L. III. c. 5. p. 649.
(*k*) HEUERMANN T. II. p. 242.
(*l*) TARIN tab. 2. f. 1.
(*m*) A quo nomen ſolent imponere diſſ. IV. n. 21. BARTHOL. p. 484.
(*n*) VESALIO L. VII. p. 787. & f. 8. & in *exam. obſ. falop.* p. 101. & ante eum GALENO & ORIBASIO p. 10. & J BERENGARIO CARPENSI p. CCCCXLII. & in *Iſag.* p. 55. inde ARANTIO c. 7. non eſt ignoratus. In CASSERII tab. 7. f. 1. etſi non valde bene, pingitur tamen apertus

Aves fere qualem quadrupeda canalem habent, qui a tertio ventriculo in quartum continuatur.

Alveus SYLVII *(o)*, a radicibus coalitis medullæ ſpinalis factus, & tenui clauſus membrana, omnino vix intelligitur, niſi foramen eſt, per quod arteriæ aliquæ ſuper pyramidalem corporum concurſum in medullam penetrant.

SECTIO II.

CEREBELLUM.

Παρεγκεφαλις ARISTOTELI (*p*) *Cerebellum* latinis dicitur altera Encephali portio, in homine, animalibus, quadrupedibus, & avibus (*q*) perpetua, ut etiam in piſcibus aliquid pene ſimile reperiatur (*r*): inſectis nullum (*s*). Situs ei vicinior ſpinali medullæ, & fere poſterior, in homine præterea inferior (*t*) eſt, ſub tentoriis cerebelli, in propriis foveis in oſſe occipitis præparatis. His majori convexitate reſpondet, ſuperne a cerebro comprimitur (*u*). A cerebro fabrica diſtinguitur, non mollitie, neque duritate. Etſi enim durius multis veterum dictum eſt (*x*), cum tamen potius plus corticeæ naturæ habeat (*x**), eaque, quam medulla, mollior ſit, & ipſum totum potius cerebro mollius (*y*) eſt, ut a minori pondere illapſo foveam recipiat (*z*). Num plus diſſletur de cerebello in exſiccatione, quam de cerebro, experimenta non conſentiunt. Plus

(*o*) SYLV. diſſ. IV. n. 23. BARTHOLIN *anat.* p. 484.

(*p*) *Hiſt. anim.* L. I. c. 16. RUFO L. I. *appell.* p. 36. ORIBAS. p. 8. &c. POLLUCI p. 175

(*q*) Satis magnum avibus COITER p. 130

(*r*) In galeo piſce COLLINS tab. 60. f. 1. lineis transverſis notatum. In orbe Cent. II. Hiſt. I.

(*s*) In aſtaco pingit WILLIS *anim. brut.* tab. I f. 3. Sed in optimis LYONNETI & SWAMMERDAMI iconibus nullum eſt.

(*t*) POLLUX, VIEUSSENS tab. 3. 4. BONHOMME t. 8. TARIN tab. 2. f. 1. tab. 3. f. 2. GAUTIER tab. 4.

(*u*) WINSLOW n 92.

(*x*) Vide C BAUHINUM

(*x**) Magis flavum eſſe POLLUX l. c.

(*y*) Ita jam SMETIUS monuit æque molle vel mollius eſſe *miſcell.* L. X. Non durius SANCTORIUS *method. vitand. error.* p. 187. Mollius aliquanto LAMURE apud de BORDEU *recherch. ſur les gland* p. 484.

(*z*) ARLET l. c. p. 73. LAMURE ibid.

Plus de ſua ſubſtantia cortex cerebelli amiſit in fetu vaccino (*a*) & in vacca (*b*), minus in porco (*c*).

Minus eſt, quam cerebrum, in varia ratione, homini fere ſubnoncuplum (*d*). Non longe recedit proportio bovis (*e*), canis (*f*) & vulpis (*g*). Majus in equo pro portione eſt, in ratione ſubquintupla (*h*), quæ in ove ſimilis repetitur (*i*): item majus in genere murino, ſubtriplum fere in mure majori ſive ratto (*k*): iterum majus in mure agreſti (*l*) maximum in mure vulgari, & ſub duplum (*m*). Homini adeo omnium minimum, pro cerebri portione, eſt cerebellum.

Solet autem præter locum, quem tenet, potiſſimum diſtingui, extus quidem ſulcis, non ad inteſtinorum formam fabrefactis, ſed arcum circuli, aut ellipſin referentibus (*m**), qui ſuperficiem cerebelli ad anulorum modum in omnibus animalibus mihi notis dividunt (*m*†).

Profundius ii ſulci deſcendunt (*n*), quam quidem continuo adparet, adparetque cerebellum, majoribus & minoribus alternis ſectionibus ita dividi, ut ſubrotunde diſſectos lobulos æmuletur (*o*). Cæterum, omnino ut in cerebro, trans eos ſulcos arachnoidea membrana continuetur (*p*), in eos imos vero pia mater demergitur, ne absque ea unquam cortex ſit.

(*a*) In ratione 8522. ad 8693.
(*b*) p. 185.
(*c*) Ut 8450. ad 8508. p. 188.
(*d*) Cum cerebrum eſſet unciarum 14. in puero nuper nato, cerebellum fuit ſeſcuncis decaplo aut undecuplo minus VESAL. p. 780.
(*e*) Cerebrum drachmar. 114. cerebellum drachmar. 12. cum ſemiſſe de BUFFON T. IV. p. 496.
(*f*) Cerebrum drachmarum 23. cerebellum drachmarum trium de BUFFON T. V.
(*g*) Cerebrum drachmarum 31. cum ſemiſſe, cerebellum drachmarum 4. IDEM T. VII. p. 90.
(*h*) Cerebrum unciarum 14. cerebellum unciarum trium IDEM T. IV. p. 319.
(*i*) Cerebrum drachmarum 17. cum ſemiſſe, cerebellum pene 4 drachmarum T. V. p. 35.
(*k*) Cerebrum granorum 26. cerebellum gr. 4. IDEM T. VII. p. 356.
(*l*) Uti 2. ad 5. Nempe cerebrum gr. ſeptem cum ſemiſſe, cerebellum granorum trium IDEM T. VII. p. 336.
(*m*) Cerebrum granorum quinque, cerebellum duorum cum ſemiſſe IDEM T. VII. p. 316.
(*m**) CASSER. tab. 7. f. c. tab. 8. f. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 11. tab. 9. 10. 11. *Faſc. icon. anat.* 7. t. 3. EUSTACH. t. 17. f. 2. t. 18. f. 2. MORGAGN. adv. VI. t. 1. f. 3. WILLIS *de cerebr.* f. 3. & p. 41. 42. WINSLOW n. 93. RUYSCH Epiſt. 12. tab. 15. f. 4. tab. 13
(*m*†) In vitulo COLLINS tab. 50. f. 2. in agno f. 3. in cane f. 5. & T. 53. f. 1. in capreolo t. 50. f. 6. in fele t. 53. f. 2. in lepore utroque t. 55. f. 1. 2. In avibus pariter IDEM t. 56. 57. 58. 59. & in piſce tab. 60.
(*n*) MORGAGNI p. 13. LIEUTAUD p. 396.
(*o*) GUNZ progr. I. p. VI. conf. icon HEISTERI in *comp. anat.*
(*p*) WINSLOW n. 101.

Deinde inciſo cerebello, etiam in omnibus animalibus mihi notis, medulla per corticem alio, quam in cerebro modo dividitur. Truncus equidem communis medullæ ut in cerebro adeſt. Verum is in ramos dividitur (*q*), quos lego numeratos fuiſſe, ut eſſent omnino undecim (*r*), cum alias pauciores ſint (*s*). Etiam in eo differunt ſcriptores, quod alii omnes truncos medullares tamquam totidem radios in unum circuli (*t*) centrum ducant, alii ex ordine poſt alios (*u*). Ii iterum ramoſi, ad minima usque, per corticem ſubrubellum ita diſtribuuntur, ut *arbuſculam* (*x*) referant, non in ſolo homine, & quadrupedibus & ipſo elephante (*y*), ſed in avibus ipſis, ut coram in anſere video, & in meleagride Calecutica pingit *Samuel* COLLINS (*z*).

Si lineam non ad perpendiculum, ſed ad horizontem parallelam cultro deſcripſeris, erunt quaſi concentrici circuli albi, miſti cinereis. Sunt tamen eædem ſemper arbuſculæ, quarum rami paralleli nunc ſunt, & longiores, & ad peracutos angulos naſcantur. In eo forte cerebellum humanum brutorum animalium cerebello ſimilius fuerit, quam cerebrum cerebro (*a*). Nam præterea aliæ certe & aliæ cerebelli in animalibus diviſiones ſunt, multo quam in homine numeroſiores, ut minuta diſcrimina omittam (*b*).

§. II. *Cerebelli Lobi.*

Vermis.

In univerſum duo ſimiles & æquales cerebelli lobi ſunt, quos falx, a dura membrana encephali nata, haud profunde bipertit. Eos porro lobos, obſcu-

(*q*) RYFF. icon. p. 31. EUSTACH. tab. 17. f. 2. CORTES *miſcell.* I. f. 9. CASSER. tab. 8. f. 8. WILLIS f. 7. HEISTER *compend. anat.* f. 16.

(*r*) *Janus* PLANCUS *ſtoria d'un cerebel'o* &c. Multos etiam habet BONHOMME.

(*s*) Quatuor etiam vel quinque EUSTACH. TARIN t. 2. HEISTER.

(*t*) EUSTACHIUS, BONHOMME tab. 7. 8. HEISTER l. c. LIEUTAUD tab. 2. TARIN tab. 2. f. 1. & paulo aliter, cum in alia ſectione crus medullare longius ſit, tab. 3. f. 2.

(*u*) VIEUSSENS tab. 12. MORGAGNUS l. c. WILLIS *anim. brut.* tab. 8. RIDLEY f. 7. GAUTIER *de la tete* T. IV.

(*x*) Arbuſculam vitæ vulgo vocant WINSLOW n. 103. Cum digitis manus comparaverat BARTHOLINUS Cent. I. hiſt. 92.

(*y*) STUKELEY Tab. I.

(*z*) Tab. 57. f. 5.

(*a*) DUNCAN *explic. des fonct. anim.* p. 53.

(*b*) Conf. icones COLLINSII in ove, vitulo, capreolo tab. 50. & p. 1037.

obſcure ſulci aliquanto profundiores, in tres (*c*) nonnunquam lobulos dividunt, quorum ſulci non perinde inclinati, & magis horizonti paralleli ſunt, qui poſteriores. Alii etiam plures proceſſus fecerunt (*d*).

Sed præterea in homine ſulci hemisphæria cerebelli dividentis finis in proceſſum ducit, qui, perinde fere ut corpus calloſum cerebri, dextrum cerebelli lobum cum ſiniſtro conjungit, valleculamque replet, quæ inter cerebelli lobos interjacet (*e*), ab anteriori fine per poſteriorem circumductus ad ſuperiorem. Non tamen is perinde medullaris eſt naturæ, corticeque multo miſcetur, & perinde per piam membranam in ſulcos fere transverſos ſibique parallelos dividitur, inque angulum planum faciei ſimilem medius adſurgit. *Vermem*, aut *vermiformem* proceſſum, remota jam antiquitas (*f*) dixit, quod anulos erucæ imitaretur. Ejus *proceſſus* (*g*) duo (*h*) potiſſimum fines, nusquam tamen intervallo aliquo ſeparati, a nuperis ſeparantur.

Superior (*k*) tangit totam valvulam cerebelli, & adplicatur ad glandulam pinealem, cumque ea ſuperiorem terminum ventriculiquarti ex calamo naſcentis ſub natibus perficit (*l*).

Inferior (*n*) inferiorem & latiorem finem ventriculi quarti claudit (*o*). Eum inter & naſcentem medullam ſpinalem exit plexus choricideus quarti ventriculi, & in cranii caveam propullulat.

A

(*c*) WINSLOW n. 95. Sex COLLINS t. 50. f. 1.

(*d*) Quatuor ſuperne, quinque utrinque inferne, & imparem PETIT *Epiſt.* I. p. 13.

(*e*) VESAL. p. 782. f. 8. P. f 9. C. CASSER. L. 10. tab. 8. f. 4. nam reliquæ nimis adfectatæ ſunt.

(*f*) Επιφυσις σκωληκοειδης ORIBAS. p. 12

(*g*) Unicum vermem veteres fecerunt ORIBASIUS, VESALIUS, PLATERUS p. 181. & nuper TARINUS &c.

(*h*) Duos ideo ejusmodi proceſſus numerant WINSLOW, ALBINUS, VIEUSSENS p. 74.

(*k*) TARINO: Superiorem faciunt potius icones EUSTACHII tab. 17. E. ALBIN. & VESALII c. 10. p. 792. f XI. D.

(*l*) TARIN tab. 3. f. 2. J. adplicat ad Y.

(*n* TARIN. Inferior in icone EUSTACHII l. c. G. ALBIN. & VESALII f. XI. d.

(*o*) TARIN tab cit. k. adplicata ad f. d. a. b. a. d. f. & conf. tab. 2. f. 2. q. q.

Ad latus ejus vermiformis eminentiæ latior utrinque colliculus (*p*), minus tamen quam reliquum cerebellum in transverſum extenſus, ſe effert.

Ut ſulcos transverſos, ita vermem & quadrupeda (*q*) habent, & aves (*r*), quibus cæterum indiviſum cerebellum eſt, ſi a thalamis opticis receſſeris.

§. III. *Crura cerebelli.*

Ea medulla, quæ ex omni cerebelli ambitu radicum ad modum confluit (*s*), denique in truncum quaſi abit, album quidem, qui tamen in craſſitie ſua interius lineas ſerratas, varias, intricatas habet, ſubrubellas, corticeas, quas nuperi ſcriptores *corpus rhomboideum* (*t*), tamquam ex rhombis compoſitum dixerunt.

Triplex porro ejus collectæ medullæ finis eſt. Princeps media pars & anterior, utrinque introrſum, & antrorſum curvatur, & dextrâ ad ſiniſtram accedit (*u*): donec ſe contingant, levi ſulco (*x*), quem arteria imprimit, ſeparatæ, fibris extus evidenter in univerſum transverſis (*y*), quas arteriæ venæque ſimilis ductus diſtingunt. *Crura cerebelli* (*z*) vocant, & crura minora medullæ oblongatæ (*a*), & aliis etiam nominibus.

Cum

(*p*) RUYSCH theſ. V. n. 52. WINSLOW ibid. VIEUSSENS p. 74. cum mala ic. T. 5. COLLINS t. 48. binas cerebelli partes habet, quæ vermiformi adjacent proceſſui. An TARIN T. 2. f. 2. r. r.

(*q*) In porco COLLINS T. 50. f. 4. in cane f. 5. in capreolo f. 6. in agno f. 1. in vitulo f. 3. in lepore T. 55. Si is verus vermis eſt.

(*r*) COITER p. 130. In ſtruthiocamelo PARISINI.

(*s*) p. 70.

(*t*) VIEUSSENS p. 78. tab. 13. d. d. Vaſa eſſe credit PETIT *Epiſt.* I. p. 14. Vaſa eo tendentia habet VIEUSSENS p. 34.

(*u*) TARIN tab. 1. f. 4. VIEUSSENS tab. 5. 14. 15. 16.

(*x*) VIEUSSENS p. 79. 81. PETIT *Epiſt.* I. p. 15. TARIN l. c. RUYSCH *Epiſt.* 12. tab. 15. f. 2. 6.

(*y*) Faſcic. VII. tab. 1. PETIT *Epiſt.* I. p. 15. VIEUSSENS tab. 5. 14. 15. 16. RIDLEY p. 136. RUYSCH *Epiſt.* 12. tab. 14. f. 4. tab. 15. f. 2. 6. *Theſ.* V. n. 66. WINSLOW n. 107. Interius decuſſatas eſſe SANTORINUS p. 61.

(*z*) VIEUSSENS p. 81. tab. 5. 14. 15. 16. Vide etiam iconem RUYSCHII *Epiſt.* 12. tab. 15. f. 6.

(*a*) WINSLOW n. 108.

Cum ea crura medullaria anterius ſe cruribus cerebri ſubjiciant (*b*), fit inde quaſi arcus, duobus fluviis coaleſcentibus impoſitus, quem ideo *pontem* dicunt & VAROLIO (*c*) tribuunt, alii *protuberantiam annularem* vocant (*d*).

Alia tamen a ponte fabrica eſt. Neque enim tota cerebelli medulla totis cruribus cerebri imponitur: ſed intricatio fit (*e*), difficilis ſolutu, hactenus tamen manifeſta, quod medulla cerebelli maxime anterior inferior ſit, transverſis fibris conſpicua, huic ſuccedant cerebri fibræ longitudinem capitis ſequentes (*f*): his aliæ a cerebello fibræ (*g*) transverſæ, multa cum natura corticea miſtæ; iisque novum & poſteriori ſuperiori loco poſitum ſtratum fibrarum, a cerebro deſcendentium, & medullæ longitudinem ſequentium.

Præterea aliqua tamen in fibris a cerebello natis obliquitas eſt. Quæ in ponte poſteriores ſunt, eæ proveniunt ab anterioribus fibris cerebelli: hæ transverſæ magis. Quæ anteriores & propiores ſuperficiei, eæ a cruris cerebelli fibris imis poſterioribus naſcuntur, & eædem paulum adſcendunt.

Ponti in univerſum colliculi fere late ovalis (*h*), ſed vertice utroque retuſo, figura eſt, modicusque tumor, qui cranii oſſibus, duræque membranæ reſpondet, qua proceſſus occipitis cuneiformis obducitur. A medulla, quæ proxime dicetur, oblongata vallecula (*i*) ſeparatur, quæ in medio profundior vaſa in medullæ craſſitiem ducit.

In homine (*k*) & vaſtis (*l*) animalibus major, in mediocribus animalibus (*m*) exigua eſt particula. In avibus deſideratur (*n*).

§. IV.

(*b*) CASSER. T. 8. f. 9. TARIN l. c. VIEUSSENS tab. 5. 14. 15- 16. RIDLEY f. 6.

(*c*) Nomen habet p 4. b. Inde SPIGELIUS p. 295. Sed habet EUSTACHIUS tab. 18. in omnibus figuris.

(*d*) WILLIS p. 204. 221. &c.

(*e*) Conf. etiam WINSLOW n. 108.

(*f*) VIEUSSENS tab. 16. p. 81. RIDLEY obſ. p. 160. Fibræ longitudinales RUYSCH Theſ. 5. n. 66.

(*g*) VIRUSSENS p. 81. RIDLEY l. c.

(*h*) Faſcic. VII. tab. 1. RUYSCH *Epiſt.* XII. tab. 13. Le CAT *des ſens* fig. ad p. 299.

(*i*) RUYSCH l. c.

(*k*) WILLIS p. 35. 44. 223. 226.

(*l*) Cane, vulpe, fele WILLIS p. 224.

(*m*) Ove, capra, lepore WILLIS p. 224. Cuniculo, mure p. 44.

(*n*) WILLIS p. 45.

§. IV. *Proceſſus a cerebello ad teſtes* (*o*).

Velum interjectum.

Neque tamen hæc tota via eſt, qua cerebelli medulla cum medulla cerebri conjungitur. Multa pars utrinque a crure magno cerebelli adſcendit introrſum (*p*), iſthmumque jam excitatum (*p**) cum ea cerebri alba parte componit, ſubque teſtibus finitur. Eos proceſſus diximus ſurſum convergere. Unitur autem non uno modo. Et primum transverſa ſtria alba (*q*), continuo ſub teſtibus a dextro proceſſu ad ſiniſtrum extenditur. Ex ea nonnunquam, non ſæpe tamen, nervus (*r*) quartus naſcitur. In meis certe magis ſollicitis inciſionibus exterius (*t*), quam hæc transverſa ſtria, nervus ortus eſt, & quam ea multo minor fuit (*u*).

Tractum (*x*) ab ea eminentia ad perpendiculum adſcendentem, ad teſtium intervallum manifeſto, non tamen ſemper æque pulchrum vidi.

Deinde, ſub hoc (*y*) tractu, qui cerebri illas commiſſuras refert, longitudinem reliquam ejus proceſſus ad cerebellum uſque conjungit (*z*), cum ſodali, tenuis medullaris lamina (*a*), rubra tamen, in felicioribus diſſectionibus, & vaſculoſa ſuperficie oblita (*b*), obducta pia membrana (*c*), ſurſum anguſtior (*d*), deorſum fere parabolice dilatata, cæterum

(*o*) VIEUSSENS p. 79. tab 12. M. M. WILLIS T. 13. R. non bene Incrementa fibroſa a cerebro ad cerebellum obliqua DRELINCOURT *præ'ud.* p. 85. Habet EUSTACHIUS tab. 17. f. 2. LIEUTAUD tab. 2. WILLIS tab. 3. & *anim brut.* t. 8. & COLLINS t. 49. Nimis rectos pingit TARIN tab. 3. f. 2. nimis horizontales RIDLEY f. 7.

(*p*) Faſcic. VII. Tab. 3. X. X TARIN tab 2. f. 1. GAUTIER *de la tete* t. IV.

(*q*) EUSTACH tab 17. f. 2. Faſc. VII. tab. 3. b. b. TARIN tab. 2. f. 2. i. tab. 3. f. 2. VIEUSSEN tab. 12. e e. tab. 11. i. tab. 13. c. c. quaſi 9. f. 9. LIEUTAUD f. 2. Nimis brevis WILLIS tab 3 tum ex ove tab. 8.

(*r*) Ita plerique RIDLEY f 7 WILLIS ad t. 3. etſi figura aliter ſe habet TARIN tab. 2 f 2.

(*t*) VIEUSSENS tab 12. 13. 9. 10. WILLIS l. c.

(*u*) Conf. l. c. f. cum b b Nimis tamen craſſam pingit RIDLEY f. 7. e. & WILLIS *anim. brut.* t. 8. & COLLINS t. 49.

(*x*) VIEUSSENS tab. 9. f. tab. 10

(*y*) VIEUSSENS t. 11. TARIN tab. 3. f. 2.

(*z*) TARIN l. c. BONHOMME tab. 7.

(*a*) WINSLOW n. 97. Expanſionem tenuem vocat STENONIUS p. 24.

(*b*) Tota cinerea, vulgo ſtriis medullaribus & corticalibus varia GUNZ *de gland. pineal.*

(*c*) LIEUTAUD l. c. BONHOMME ibid.

(*d*) Quadratum facit TARINUS tab. 2. f. 2. l. l. tab. 3. f. 2. Inverſe parabolicam & deorſum anguſtiorem VIEUSSENS t. 12. Ovalem LIEUTAUD p. 397.

rum perpendicularis (*e*). Eam poſterius vermis ſuperior contingit & fulcit, ante eam ventriculus quartus eſt (*f*). *Valvulam magnam cerebri* (*g*) a ſimilitudine aliqua vocant, cæterum ventriculum quartum quidem ſed poſterior perficit, quin autem cum tertio per aquæductum conjungitur, minime intercedit (*h*), quæ eo ductu poſterior ſit, cum anterius calamus ſcriptorius pone nates & teſtes in ventriculum tertium continuetur. Ponti adhærere (*i*) recte rejecit RIDLEYUS (*k*), ſed ad initium magnorum crurum de cerebello prodeuntium utique adhæreſcit.

Ab ea valvula, ejusque margine exteriori fibræ (*l*) exeunt, quæ trans proceſſum ad teſtes excurrunt. Earum ſuperior major, transverſa, crura cerebelli adit, minores duæ fibræ adſcendunt, & eidem cruri ad pontem adſcendenti adduntur.

Deinde a cruribus cerebelli adſcendentibus, ſub teſtibus, exterius quam nervus quartus, fibræ medullares naſcuntur. Earum aliæ uniuntur, & circumvolutæ ad cerebri baſin, inter id & cerebellum, denique ſunt nervus quarti paris. Sed aliæ ejusdem tractus fibræ, etiam tres, cruri cerebelli ſe reddunt, quod pontem facit, & in ejus pontis fibras transverſas continuantur (*m*).

Denique hic repeto, fibras duas, teneras, latiuſculas, a parte inferiori cruris magni duas cerebelli, ad pontem acceſſiſſe, pariter transvrerſas (*n*).

 Valvu-

(*e*) Icon TARIN tab. 3. f. 2.

(*f*) Conf. TARIN f. 2. tab. 2. Id vocat vermem dorſo glutiorum adhærere ORIBASIUS p 14.

(*g*) VIEUSSENS p. 76. LIEUTAUD. Velum apophyſi vermiformi obtentum DRELINCOURT *prælud.* p. 185. cui, aut STENONIO, videtur laus inventi deberi. Sibi tribuit Cl DRELINCOURT ſed *præludia* an 1670. prodierunt, STENONIS libellus an. 1669. Niſi eſt tenuis nec debilis membrana, quæ ſuperiorem partem ventriculi quarti tegit eademque glutium utcumque conjungit, & finis eſt vermis articulati GALENI *de util. part.* L 8. c. 14. ORIBASII p. 12. In cane eam valvulam reperi.

(*h*) Intercedere VIEUSSENS p. 76. du HAMEL *corp. anim.* L 3. c. 5. p. 619. qui a diſcipulo SYLVII ſibi ait demonſtratam, aliamque ſimilem a DUVERNEYO ſibi oſtenſam funiculo transverſo teſtes conjungenti nexam. Clauſum aquæductum vidit GUNZ *lapill. gland. pin.* Negat intercedere RIDLEY p. 131.

(*i*) Ita VIEUSSENS & DUNCAN p. 45.

(*k*) p. 129.

(*l*) Strias in iſta valvula, ſed numeroſiores, depingit TARIN f. 2. III. ſtrias etiam, uti citavimus, GUNZIUS vidit.

(*m*) Faſcic. VII. p. 10. not. r.

(*n*) Ibid.

Valvulas autem novas ſemicirculares inferiores & poſteriores Cl. TARINI (*o*) „ inter partem inferiorem eminentiæ vermiformis, & angu- „ lum a parte anteriori inferiori cerebelli & medullam oblongatam poſi- „ tas, quæ ab eo angulo ſeſe arcuando juxta latera inferioris eminen- „ tiæ vermicularis ſurſum hiantes adhærent „ de iis nunc quidem non facile recordor, cum quanam a me viſa particula poſſim comparare.

§. V. *Proceſſus a cerebello ad medullam ſpinalem.*

Similes in univerſum, & pariter convergentes columnæ medullares, a cruribus cerebelli deorſum tendunt (*p*), in medullæ ſpinalis principium, atque ſe ultimis finibus contingunt. Exterius modice de medulla eminent (*q*), niſi fine ſuo, qui ad clavæ (*r*) modum intumeſcens corpora aliqua olivaria æmulatur (*r**). Ad eorum enim proceſſum interna latera alii, ſed obſcuriores tumores (*s*) nonnunquam (*t*) eminent, ſubrubelli & corticeæ naturæ.

§. VI. *Ventriculus quartus.*

Ab his quatuor medullaribus columnis de cerebello adſcendentibus, & deſcendentibus, quatuor latera poſteriora rhomboideæ caveæ (*u*) finiuntur: quam *Ventriculum* cerebelli (*x*) veteres (*y*), nuperi *quartum* dixerunt (*z*). Superior finis obtuſus eſt. Media diametro latior, cum in cerebri vaſa gluten de piſce Belugâ coctum injeciſſem, maſſam nuci juglandi æqualem (*a*) continuit.

Ea

(*o*) Tab. 2. f. 2. & p. 8. *anthrop.* & p. 210.

(*p*) TARIN tab. 2. f. 1. VIEUSSENS tab. 12. in ſitu incommodo, tab. 13. Q. S. BONHOMME tab. 7. WILLIS tab. 8.

(*q*) Cum chorda comparat RIDLEY p. 136.

(*r*) Conf. VIEUSSENS tab. 13. in medio.

(*r**) TARIN tab. 3. f. 2. Faſcic. 7. t. 3. HUBER *med. ſpin.* f. 2.

(*s*) HUBER l. c. RUYSCH *Epiſt.* 12. ad tab. 14. f. 5. *theſ.* 10. n. 30. *theſ.* 5. n. 65.

(*t*) Semirhomboideus ventriculus, nempe dimidius TARIN tab. 2. f. 1. Rhomboideus EUSTACH. t. 17. f. 2. LIEUTAUD tab. 2.

(*u*) Non reperit SANTORINUS p. 69.

(*x*) ORIBAS. p. 10.

(*y*) Cum HEROPHILO notus fuerit GALEN. *uſ. part.* L. 8. c. 11. non poteſt GALENI inventum eſſe, ut autumat Cl. SCHNEIDER *catarrh.* L. II. c. 14.

(*z*) Etiam veteres aliqui apud GALENUM l. c.

(*a*) TARIN tab. 2. f. 2. WINSLOW n. 108. &c.

Ea imaginabilis, ut in cerebro, cavitas anterius VAROLIANO (*b*) ponte finitur, in cujus poſteriori, mediaque ſede ſimilis, ut in ventriculo quarto crena (*c*) eſt, cum aquæductu continua, quam cum *calamo ſcriptorio* comparant (*d*), & vaſculum rubrum replet. Eadem demum per ſpinalem medullam poſterior & media aliquotenus continuatur (*e*). In eam pia membrana cerebri, & una vaſcula ſe addunt. Diducta transverſas in medulla fibras videtur detegere, quas nunquam vidi in decuſſim ſe interſecare. Rimæ tumidus utrinque quaſi collis adjacet (*f*). Ipſe ventriculus ſuper primi paris cervicis egreſſum in meis experimentis ſemper deſiit. Alii Cl. viri longiorem viderunt (*g*). Ad latera ventriculi pedunculi cerebelli ſunt (*h*).

Poſterius & ii proceſſus, & præterea valvula magna cerebri (*i*), deinde cerebellum obverſum, eſt pro pariete (*k*).

In eam caveam ſimilis, ut in laterales cerebri ventriculos, in faſciculum convolutus (*l*) plexus *choroideus* ad latera termini vermis inferioris ſubit, inque cerebri baſi nudus pariter eminet (*m*), ſeptimi inter & octavi paris nervos, pone ſeptimum. Dexter ſiniſtro transverſo ductum ſuperne continuatur (*n*). Minor utique & ſubinde ægre conſpicuus (*o*) eſt, bullas tamen ſuas etiam habet (*p*). Qua prodit de ventriculo, aqua facile ſibi in medullæ ſpinalis circumjectum ſpatium etiam parat: eam aquam

K 3 enim

(*b*) ARANTIUS p. 49. ſimilia habet.

(*c*) TARIN tab. 3. f. 2. Faſcic. 7. tab. 3. LIEUTAUD l. c. p. 397.

(*d*) VESAL. p. 787. & olim HEROPHILUS.

(*e*) TARIN tab. 2. f. 1. faſcic. 7. l. c. C. HOFMANN *de cerebro* n. 62. BONHOMME tab. 7. ARANTIUS p. 49.

(*f*) WILLIS f. 8. Faſcic. 7. l. c.

(*g*) Ut EUSTACHIUS, tum, ſed in rariori exemplo, HUBERUS *de nerv. med. ſpin.* p. 6. Noſtris cum obſervationibus & cum ARANTIO p. 48. TARINI icon t. 3. f. 2. & HUBERI magis convenit.

(*h*) LIEUTAUD p. 397.

(*i*) T. 3. f. 2. TARINI.

(*k*) VAROL. p. 7. VESAL. l. c. CARPUS p. CCCCXLIII. Recte adeo negavit in cerebello eſſe, repetitque VAROLIUS.

(*l*) WILLIS, VIEUSSENS tab. 12. Faſcic. 7. tab. 3. TARIN tab. 2. f. 2. Nullum habet VESALIUS, & ARANTIUS p. 49.

(*m*) RIDLEY p. 133. qui eo loco facit oriri RUYSCH *Theſ.* III. n. 45.

(*n*) RIDLEY p. 174.

(*o*) Non habet VESALIUS L. VII. c. 6. p. 788.

(*p*) VIEUSSENS tab. 12. RIDLEY p. 133. Majores quam reliqui COLLINS 300. WILLIS p. 107.

enim difficulter omnino in tertium ventriculum & ad infundibulum redderet, quo ad perpendiculum oportet adſcendere (*q*).

Totum ventriculum pia (*r*) mater conveſtit, ipſaque medullæ oblongatæ ea facies exterius rubet, quæ ventriculo continetur.

Ex calamo ſcriptorio medio fibræ medullares, vario in variis cadaveribus numero exeunt. Earum una adſcendit ad transverſam fibram, in parte ſuprema valvulæ proceſſus ad cerebello a teſtes (*s*) poſitam.

Aliæ duæ (*t*) pluresve, extrorſum paulumque ſurſum eductæ, in nervum mollem (*u*) continuatæ, ſub crure magno cerebelli exeunt.

Alia ſimilis iterum ſtria, aut binæ ſtriæ, inferiori loco prodeunt, & ad nervum octavi (*x*) paris accedunt, non perinde faciles oſtenſu. Fibras ad nervum ſextum nondum vidi (*y*).

Certum eſt, me in eodem cadavere ſeptem ex calamo ſcriptorio exeuntes lineas albas numeraſſe, quæ ad proceſſum deſcendentem, aut ad nervum ſeptimum venirent, aut demum ſub eo prodirent. Raro vero is numerus adparet.

Quatuor ſcrobeculæ Cl. TARINI nonne fuerint vaſorum medullam ſubeuntium aditus (*z*)?

In quadrupedibus, ipſisque avibus (*a*), non valde diſſimilis, & cum tertio ventriculo pariter continuatus ventriculus reperitur, & eodem modo cerebellum inter & naſcentem medullam oblongatam ponitur.

SECT.

(*q*) Credit capite antrorſum inclinato evacuari LITTRE l. c. p. 132.

(*r*) WINSLOW n. 98

(*s*) Habet RIDLEY p. 137.

(*t*) Faſcic VII. tab. 3. Duas, ſed non bene gnomonicas, COLLINS tab. 49. coaleſcentes TARIN tab. 3. f. 2. coaleſcentes & iterum diviſas RIDLEY f. 7. i. i. Unicam HUBERUS. Unam vel duas TARIN *anthrop.* p. 242.

(*u*) RIDLEY p. 137. 138. 150. VIEUSSENS p. 78. MORGAGN. adv VI. p. 34. SANTORIN n. 19. p. 67. 68. An hæ duæ lineæ corticales LIEUTAUD l. c.

(*x*) VIEUSSENS p. 78. SANTORIN n. 20. p 68. Negat RIDLEY l. c.

(*y*) VIEUSSENS p. 78.

(*z*) p. 8. t. 3. f. 2.

(*a*) PERRAULT *Eſſays de phyſiq.* t. III. p. 162. t. 9. f. 1. F.

SECTIO III.

MEDULLA SPINALIS.

§. I. *Medulla oblongata.*

OBlongata medulla nobis peculiariter eſt (*b*), quæ ſub ponte varoliano ſequitur, & conjunctis cerebelli atque cerebri medullas habet. A ſpinali medulla non credidi ſeparari debere, quæ nullo evidente limite diſtinguatur, cum ne tranſitum quidem per atlantem in hominis integro cerebro facile ſit adgnoſcere.

Anterius a ponte VAROLII ſulco (*c*) diximus ſeparari, cujus in medio profundior quaſi canalis eſt. Ea ſede latior, ſub eminentiis, quas dicemus, diminuitur (*d*) medulla oblongata, nomenque deponit, quando de capite penitus exiit.

In principio quatuor eminentibus columnis inſcribitur, quarum exteriores aliquanto breviores (*e*), medullares (*f*), obtuſæ, *olivaria corpora* dicuntur, inventa ab EUSTACHIO (*g*), & a VIEUSSENIO nomen adepta (*h*).

Interiores & tumidiores colliculi, deorſum in mucronem diminuti (*i*) *pyramidalia corpora* audiunt (*k*).

In

(*b*) Caudam vocat WINSLOW n. 109. LIEUTAUD p. 399.

(*c*) Epiſt. XII tab. 13. tab. 15. f. 2. 6. PETIT in iconib.

(*d*) TARIN t. 1. f. 4. t. 2. f. 1.

(*e*) VIEUSSENS in omnibus figuris.

(*f*) PETIT p. 14. Intus in iis lineas fuſcas vidit.

(*g*) EUSTACH. tab. 18. f. omn.

(*h*) VIEUSSENS p. 82. tab. 4. f f. tab 14. O. O. tab 5. O. O. RIDLEY p. 141. f. 1. PETIT f. 1. B. B. RUYSCH *Epiſt* 12 tab 14. f. 4 A. adde f. 6. tab. 15. f. 2. B. LIEUTAUD p. 399. Vocat *pyramidalia* WINSLOW n. 112. *pyramidalia anteriora* TARIN tab. 1. f. 4. T. *anthrop*.

(*i*) WILLIS p. 4 qui olivaria non habet, deinde EUSTACHIUS tab. 18. f om. VIEUSSENS tab. 1. N N longiores tab 4. R R tab 5 N. N. tab. 6. I. I. RUYSCH Tab 4 B. t 15. f. 2. C. PETIT f. 1. C. Enormiter longa pingit le CAT l. c p p *Olivaria* corpora TARIN l c. V. V. *anthrop.* p. 24. *Olivaria* etiam vocat WINSLOW n. 111.

(*k*) VIEUSSENS tab. 5. &c. EUSTACH. tab. 18. f. 2. WILLIS p. 46. RUYSCH tab. 14. f. 4.

In ea fibræ, quas diximus, a cruribus cerebri rectæ deſcendunt (*l*).

Utrique prius in planitiem exæquantur, quam de capite medulla prodeat.

Medii colliculi ſulco (*m*) ſeparantur, qualem in poſteriori ejusdem medullæ oblongatæ ſede diximus: in quem multis cum vaſculis mollior cerebri membrana ſubit. Eadem rima porro per totam anteriorem faciem medullæ ſpinalis continuatur (*n*). Ad latus ejus rimæ modice medulla oblongata intumeſcit (*o*).

Hanc rimam ſi diduxeris, fibræ quaſi medullares adparent, quæ a dextra columna medullæ oblongatæ in ſiniſtram tranſeunt, transverſæ quidem, quas nunquam (*p*), cum ſæpe inquiſiviſſem, vidi decuſſari, aut ad obliquos ſe ſecare angulos, alii vero clari viri (*q*) viderunt.

Poſterior pars ejusdem oblongatæ medullæ fere e regione anteriorum corporum pyramidalium & olivarium, poſteriora illa habet, quæ enarravimus (*q**) tubercula. Sub iis anteriori faciei porro ſimilis, ſimilique rima diſtincta, de capite properat exire.

Proxima oblongatam medullam pia membrana coercet, tum exteriorem per ambitum, tum per utramque rimam, & pene bipertit.

Intus corticeam naturam cum medulla ſtriatim miſtam habet (*r*).

§. II. *Medulla ſpinalis in univerſum conſiderata.*

Præcipua hæc ſyſtematis nervoſi pars eſt in inſectis (*s*), in vermibus (*t*), neque

(*l*) PETIT p. 19. SANTORIN. p. 66.

(*m*) EUSTACH. l. c. VIEUSSENS f. omn. TARIN l. c. RUYSCH tab. 13. & tab. 14. C. tab. 15. f. 2. C. WINSLOW n. 109

(*n*) PETIT f. 2. conferendo A cum B. in medulla ſpinali.

(*o*) Vocat Cl TARINUS l. c. corpora pyramidalia poſteriora, tab. cit. S. S. cum alia dentur poſteriora.

(*p*) Non vidit Ill. MORGAGNUS *Epiſt. anat.* T. 1. p. 496.

(*q*) PETIT l. c p 14. f. 1. D. ſub nono pare f. 7. LIEUTAUD p. 400. WINSLOW n. 110. *Mem. de l'Acad.* 1739. p. 22. SANTORIN n. 12. p. 61.

(*q**) p. 76.

(*r*) La CHARRIERE p. 160.

(*s*) In bombyce MALPIGH. tab. 6. p. 20. 21. SWAMMERDAM t. 28. f. 3. p. 453. eruca IDEM p 577. 578. t. 34. Conf. de GEER *Mem. pour ſervir à l'hiſt des inſectes* tab 1. f 10. & LYONNETI admirabiles tabulas. In ape SWAMMERDAM t. 22. f. 6. In ephemero tab. 14. f. 1 tab 15. f. 1. p. 253. 254 In ſcarabeo naſicorni p. 315. t 28. f 1. In ſcorpio aquatico p 231. in acaro p. 706. in muſca aſili p. 665. 680. t. 41. f. 7 In cancello tab. 11. f. 9. in aranea p 51. in pediculo tab 2. f 7.

(*t*) In hirudine REDI *anim. vivent.* t. 14. POUPART *Journ. des ſavans* 1697. n. 28.

neque ignobilis in piſcibus (*u*). In illis quidem longi corporis, parvique capitis, animalibus cerebrum ipſum vix nodulo aliquo dorſalis medullæ grandius eſt, ut poſſit hic PRAXAGORÆ (*x*) & PLISTONICI opinio excuſari, quibus cerebrum ſpinalis medullæ appendix viſum eſt. Sed etiam ſerpentum generi exiguum eſt (*y*).

Quæ vero animalia grandius caput habent, iis utique cerebrum medullæ ſpinalis magnitudinem pari pro portione ſuperat, potiſſimum avibus (*z*), & quadrupedibus calidis. His, ſed avibus inprimis, & homini maxime, medulla ſpinalis exigua quædam cerebri appendix (*a*) eſt, cum præterea dorſi longitudinem non totam ſequatur (*b*), ſed circa primam (*c*) aut ſecundam (*d*) lumborum vertebram finem ſui faciat, reliquamque vertebrarum lumbalium, ſacrique oſſis, longitudinem alteri generi ſentientium (*e*) corporum concedat.

In univerſum medulla ſpinalis longa cylindrus eſt, ut tamen multa ſint, quæ non ſinant eam figuram exquiſite ipſi convenire. Primo quidem non eadem eſt ei craſſities. Qua nempe ex capite prodit, omnium latiſſima (*f*), diminuitur in prioribus colli (*g*), nonnunquam etiam continuo ſub

(*u*) STENON. *myolog. ſpec.* p. 108. Æque latam eſſe, pluresque quam cerebrum nervos dare.

(*x*) Apud GALENUM *util. part.* L. 8. c. 12.

(*y*) In teſtudine CALDESI p. 75.

(*z*) Avium medulla ſpinalis minor AZLET l. c. p. 71. tum piſcium calidorum, quibus nulli veri artus IDEM ibid.

(*a*) Effuſio cerebri eſt RUFO *appell.* T. II. p. 54.

(*b*) Totam ſequi crediderim in quadrupedibus ex BLASII ad canem, porcum & ovem factis iconibus. Inde vitioſæ icones WILLISII, ſi ad hominem transferas, vitioſiores etiam *Petri* BERRETINI, qui hominis cadaveri dorſo, quam longum eſt, medullam ſpinalem adpingit tab. 14.

(*c*) Non bene a ſexta thoracis vertebra VESALIUS p. 526. 534. BARTHOLINUS p. 479. aut a ſeptima DIEMERBROECK *anat.* p. 358.

(*d*) WINSLOW n. 124. HUBER in faſcic. I. n. 14. *Eph. Nat. Cur.* Dec. II. ann. 2. p. 158. EUSTACH. l. c. VIEUSSENS tab. 20. f. 2. 3. LAURENTIUS l. c. HENNING ARNISAEUS *de partu* p. 256. P. BERRETTINI tab. 25. CARPUS p. CCCCXCVI. a. b. certe ut non infra tertiam vertebram lumborum deſcendere dicat, & plerumque ad duodecimam finiri. Infra ſecundam MORGAGNUS adv. II. p. 73. 74.

(*e*) Hujus Sect. §. 6.

(*f*) Conf. Ic. *vaſ. med. ſpin. ant. & poſt.* in faſcic. VII. HUBER *med. ſpin.* p. 18. 19. LIEUTAUD tab. 3. f. 1. COITER p. 108. LIEUTAUD p. 420. EUSTACH. tab. 17. f. 2.

(*g*) Conf. HUBER p. 19. FALLOPIUS obſ. p. 106. Vix ſentias in EUSTACHII figura. Etiam in equo BOURGELAT T. II. P. 2. p. 64.

ſub capite, vertebris, iterumque in imis modice (*b*) grandeſcit, quando nervos brachiales producit.

Deinde per dorſi vertebras iterum ex ordine (*i*) ſenſim diminuitur.

In imo dorſo aliquantum iterum craſſeſcit (*k*).

Finem demum in duobus tuberculis facit, quorum primum utcunque ovale (*l*), alterum ex rotundo lente conicum eſt (*m*).

Iterum non undique teretem figuram ſervat. Et anterius & poſterius latior eſt & planior, in capite, inque collo (*n*).

In dorſo ea figura mutatur, ut anterior & poſterior planities minores ſint, laterales hedræ augeantur, totaque medullæ figura nunc fere ad quadratam (*o*), obtuſam quidem, accedat.

Situs, vertebrarum curvitatem ſequitur, ut in imo collo poſteriori loco ponatur, in ſummo dorſo anteriori, inde iterum retrorſum ſe recipiat, inque ſummis lumbis iterum paulo ſit anterior (*p*).

§. III. *Cortex, Medulla, Fibræ, Fiſſuræ &c.*

Natura medullæ ſpinalis eſt, quam vox declarat: medullaris omnino, maxima certe parte ſui, & externa tota facie.

Cum & ex calamo ſcriptorio poſteriori, & ex rima ſeparante pyramidalia corpora anteriori, fiſſura per orientem medullam ſpinalem deſcendat, & anterius (*q*), & poſterius (*r*) dividitur, tamen multo evidentius

(*b*) WILLIS p. 411. BONHOMME p. 96. C BAUHIN tab. 15. L. III *Conſiderablement* LIEUTAUD p. 422. tum VIEUSSENS tab 20. l. c Nimis inſigniter in collo auget LAURENTIUS & VIDUS T. 20. f. 1 & C. BAUHINUS tab. 15. f. 1. Etiam in teſtudine intumeſcit, qua parte brachii & pedis nervos edit CALDESI p. 75.

(*i*) Conf. HUBER p. 19 WINSLOW n. 124 Faſc. VII. tab. cit

(*k*) Faſcic VII. l. c LIEUTAUD p. 422. EUSTACH l. c. VIEUSSENS l. c. & HUBER p 19. Nimis vehementer LAURENTIUS l. c. C BAUHIN l. c.

(*l*) HUBER f. 2 d. p. 19.

(*m*) HUBER f. 2. d inf Unicum tuberculum faciunt VIEUSSENS tab. 20. f. 2. 3. TARINUS p. 248. WINSLOW n. 124. aliique, conf. COITER p. 108.

(*n*) Conf. *fig. med. ſpin. ant & poſt.* Faſc. VII. TARIN *anthrop.* p. 248. LIEUTAUD p. 422. WINSLOW n. 124

(*o*) Conf. HUBER f. 3. & Faſcic VII. ic. cit.

(*p*) Faſcic VII. p. 21. conf. L. VIII. p. 1. 2.

(*q*) HUBER, PETIT, TARIN, LIEUTAUD, WINSLOW, BLAS p 28. 48. &c.

(*r*) COITER p. 108. BLAS. p. 28. 48. f. 11. 12. 13. 14. 15. 18. PETIT p. 15. f 3. TARIN p. 249. LIEUTAUD p. 422. WINSLOW n. 125. Vidit etiam MORGAGNUS *adverſ.* VI. *anim.* 14. p. 17 18. Ipſam caveam, digiti capacem, longe per medullam deſcendiſſe auctor eſt IDEM vir ill. p. 18. Cavitatem veram in medulla ſpinali ad finem

tius anterius (*s*), poſterius aut nihil, aut manifeſto minus, in duas æquales columnas (*t*), dextram & ſiniſtram. Ea fabrica non longe tamen in plerisque quadrupedibus locum habere videtur (*u*), & in homine manifeſto vidi flatum inpulſum ex calamo ſcriptorio per medullam ſpinalem longe deſcendiſſe, lineamque ſuam, nempe rimam tenuiſſe. Utique vero uti nulla in media medulla arteria medullæ ſpinalis poſterior reſidet, ita hæc fiſſura pariter plerumque nulla eſt (*x*).

In ea parte, quæ fiſſura interior eſt, corticeæ ſive cinereæ naturæ aliqua in medulla ſpinali portio eſt (*y*), quadricruri in univerſum figura (*z*).

Vaſorum, quæ eum cinereum medullæ nucleum adeunt, pars per fiſſuram cum pia matre ſubit, pars aliis locis medullam perforat, ut in ea diſſecta puncta rubra (*a*) adpareant, & vaſcula minima (*b*). Fibras internas transverſas (*c*) longasque (*d*) non vidi, niſi iſtæ a pia membrana conpreſſæ ſunt.

Tota medulla molliſſima in aere diffluit (*e*), ipſo cerebro mollior (*f*).

L 2 ut

nem fiſſuræ poſterius, ſubrubra materie plenam habet BLASIUS p. 56. Sed ea cortex eſſe videtur. In avibus medulla ſpinalis propriam fiſſuram habet iterum coeuntem, & quaſi ventriculum PARISINI ut in aquila PERRAULT tab. cit. Duas cavitates medullæ ſpinalis per totam longitudinem NYMMANN *de apoplex.* p. 114. Duas & columnas quatuor BLASIUS p. 54.

(*s*) Anterius minus profunda PETIT p. 15. f. 2. BLAS. p. 48. non bene.

(*t*) Ita tota antiquitas ACHILLINUS p. XV. VESALIUS p. 293. PLEMPIUS p. 106. C. BAUHIN p. 328. BARTHOL. p. 682. COLLINS p. 1030. MOLINETTUS p. 210. WINSTON Lect. I. p. 253. &c.

(*u*) In Elephante fiſſa medulla STUKELEY L. 3. f. 3. In ove BLASIUS. In rana C. BARTHOLINUS. In piſcibus COLLINS tab. 62. &c.

(*x*) In aliis cadaveribus obſcurius vidit MORGAGNUS l. c. Omnino dividi negat HUBERUS *de nerv. med* p. 6.

(*y*) BLAS. p. 20. 54. VERHEYEN p. 234. VIEUSS. p. 152. MORGAGN. l. c. p. 18. LIEUTAUD p. 422. RUYSCH *Theſ.* I. p. 26. 27. *Theſ.* III. n. 60. MISTICHELLI p. 12. RAU p. 112. WINSLOW, HUBER *de med. ſpin.* p. 22. Minus candicare vidit COITER p. 108. Vaſa vocat, corticem eſſe negat PETIT p. 15.

(*z*) BLAS f. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. ex brutis variis. HUBER p. 23. & f. 3. Lunam cornubus retroveſis referre LIEUTAUD p. 422. WINSLOW n. 123.

(*a*) BARTHOLIN p. 682. hiſt. 9. Cent. 3.

(*b*) LEEUWENHOECK *Phil. Tranſ.* n. 136. decolora VIEUSSENS *ſyſtem. vaſ.* p. 235. 236. Annon huc corpuſcula albicantia BLASII f. 14.

(*c*) PETIT p. 15. f. 2. 3. WINSLOW *Mem. de l'Acad.* 1739.

(*d*) PETIT ibid. WINSLOW ibid.

(*e*) Et evaneſcit, pene nullo pondere relicto KEIL.

(*f*) Si ad aerem exponatur VIEUSSENS p. 152. MORGAGN. *adverſ.* VI. p. 16. Tres quartas amiſit KEIL *de velocit.* p. 30.

ut tamen perinde hic cortice medulla ſolidior ſit (*g*). Ideo recentiſſimam contemplari jubet PETITUS (*h*).

Inſectis filamentum eſt, quod frequentes nodi intercipiunt (*i*).

§. IV. *Pia mater medullæ ſpinalis.*

Continuata a medulla oblongata pia membrana cerebri meningi ſimilis eſt, tenuis, vaſculoſa, & cum medulla cohæret, ut tamen ſeparari ſe patiatur, & vaſcula medullam ſubeuntia ſecum abſtrahat. In facie anteriori arteriam ſpinalem mediam ſuſtinet, eaque in ſede ſplendidam (*k*) lineam efficit, a qua ſe proceſſu ſuo vaſculoſo in fiſſuram medullæ (*l*) inmittit, adque occultum corticem ſua vaſa defert. Deinde, & in dorſo potiſſimum, fibris transverſis pingitur (*m*) ſulciſque ſimilibus. Una cum medulla ſpinali ipſa, ad primam vertebram lumborum deſinit (*n*), & ex conico fine medullæ ſpinalis educitur cum arteriola, quam ſuo loco diceemus, eſtque ei pro vagina (*o*). Linea vero ſplendens in filamenta ſupra finem medullæ deſinit.

§. V. *Membrana arachnoidea* (*o**).

Ligamentum denticulatum.

Multo, quam in Encephalo, evidentior membrana eſt, & a pia meninge evidentiſſime diverſa (*p*), aquoſe pellucens, ſicca, in ſua teneritate firmula,

(*g*) BLAS. p. 54. Circa fiſſuras duriorem eſſe IDEM.

(*h*) Epitre I. p. 17.

(*i*) De GEER tab. 1. f. 10. SWAMMERDAM l. c. in bombyce t. 28. f. 3. p. 453. in hemerobio tab 14. f. 1. t. 15. f. 1. LYONNET ubique.

(*k*) Filum vocat CARPUS p CCCCXCVI. b. Sed negat, longe progredi. Filo etiam comparat hujus productionis initium HUBER *med. ſpin* p 16. *de nervis med. ſpin.* p. 5. & f. 3. Filum pingit BLASIUS f. XI. nimis latum MISTICHELLI *dell' appopleſſia* tab. 1. f. 2.

(*l*) Anteriorem ſolum VIEUSSENS p 144. HUBER p. 5. Faſc. I. not. 28. poſterius etiam COITER p. 108. Utrinque COLLINS, DIEMERBROECK p 358. PAU obſ XI MOLINETTUS, PETIT p 15 BLAS p 20. 28. Poſterius ſe inmiſiſſe non memini, ut minorem eam productionem eſſe neceſſe ſit, ſi eſt aliqua.

(*m*) A nervo 9 ad 16. HUBER ibid. & f. 3.

(*n*) MERY *progrès de la medec.* 1697 p 26.

(*o*) Faſcic. 7. tab. 5. β.

(*o**) Tertium involucrum VIEUSSENS p. 143. Tunica telæ arachnoidis ſimilis MOLINETTI p. 201. Habet RAU p. 112 BIDLOO Tab. 10. f. 1.

(*p*) Nobiſcum *Car. Au.* a BERGEN.

ſirmula, laxius piæ circumpoſita, neque adhærens, multoque longius producta, quæ totam ad imum os ſacrum (*q*) usque una caudam equinam complectatur, & inflata in farcimen (*r*) ſurgat, ejusdem, cum dura meninge longitudinis, ſingulisque etiam nervis vaginulam circumdet (*s*). Neque vaſa ſponte ſua conſpicua (*t*) habet, neque quidquam ſuis in partibus diſcriminis, tota ſimplex & homogenea. Ab ipſo cerebro continuatur, atque arachnoidea membrana, quæ pontem, hinc oblongatam medullam obduxit (*u*). In collo vidi celluloſæ telæ ope ad piam membranam adhæſiſſe, in lumbis liberior eſt. Cur non reperit MERYUS (*x*).

Deinde elegantiſſimum in medulla ſpinali tota ligamenti genus eſt, quo pia membrana ad duram membranam firmatur.

Natura ei robuſta (*y*), ſplendens, tendineæ ſimilis, multo quam arachnoideæ firmior eſt, cæterum perinde quantum memini, ſui ſimilis & vaſis deſtituta.

Primum tenui filo prodit, ſub nervi noni tranſitu (*z*) eum inter & arteriam vertebralem ad duram membranam encephali adnato.

Inde continuum, ſuperius gracile (*a*), inferius latius, adhæret toti longitudini laterali piæ (*b*) & arachnoideæ membranæ, inter nervos anteriores & poſteriores (*c*).

Deinde in caudas abit triangulares (*d*), non adeo conſtanter ejusdem aut latitudinis aut longitudinis, quæ in filamentum gracile (*e*) eductæ duræ

 mem-

(*q*) VIEUSSENS p. 143. adde MORGAGN. Epiſt. 16. p. 167.
(*r*) Conf. WINSLOW n. 128. v. HORNE.
(*s*) HUBER *med. ſpin.* p. 11.
(*t*) Poſt injectiones ſuas aliquando vidit RUYSCH *Epiſt.* IX. p. 8. Multa eſſe COLLINS 1073 aliqua BLASIUS p. 21.
(*u*) CASSER. L. 10. tab. 7. f. 2. tab. 8. f. 1. tab. 9. f. 2. Inde oſtenſa a J. v. HORNE apud SCHRADERUM Dec. I. n. 7 & in *Societate Amſtelodamenſi* RUYSCH *Vindic.* p. 16. etſi iſte de ſpina dorſi non definit. Habet etiam RAU p. 112.
(*x*) l. c.
(*y*) WINSLOW n. 127. VIEUSSENS p. 142. HUBER, ROEDERER theſ. n. 18.
(*z*) HUBER f. 2. *de nerv. med. ſpin.* p. 5. Ad tranſitum arteriæ vertebralis VIEUSSENS p. 142. Conf. LIEUTAUD p. 421. MORGAGN. Epiſt. XVI. n. 3 ad primam vertebram HUBER p. 14. conf. ill. ROEDERER.
(*a*) Duas lineas latum HUBER p. 13.
(*b*) HUBER p. 14. ROEDERER theſ. *decad. dupl.* n. 18. Arachnoideæ VIEUSSENS p. 143. LIEUTAUD l. c. WINSLOW n. 129.
(*c*) MORGAGN. l. c. n. 4. WINSLOW n. 127. VIEUSSENS.
(*d*) MORGAGN. Epiſt. 16. p. 167. n. 3. BIDLOO tab. 10. f. 1. HUBER f. 2. Faſcic. VII tab. 4. 5. LIEUTAUD t. 3. f. 1. 2. LE CAT l. c. Ex porco BLASIUS f. 8. ex ove f. 9.
(*e*) HUBER *med. ſpin.* p. 15. Faſcic. VII. l. c. paſſim.

membranæ ſpinalis columnæ firmiter adhærent. Non raro idem triangulum in duo filamenta (*f*) duræ membranæ adnata finditur.

Ultima longa cauda eſt, paulum ſupra finem medullæ ſpinalis, ad duodecimam dorſi vertebram (*g*).

Ejus ligamenti veſtigia apud CASSERIUM forte (*h*), & apud C. BAUHINUM (*i*), & BARTHOLINUM (*k*) reperiuntur.

§. VI. *Cauda equina.*

Etſi nondum nervos deſcribimus, non tamen videtur hæc nervorum collectio a medulla ſpinali poſſe ſeparari, quæ adeo vulgo a multis pro vera medullæ ſpinalis parte habita ſit.

Ergo, quæ inter primam, aut ſecundam lumborum vertebram, atque imum os ſacrum, arachnoideæ membranæ cavea eſt, eam totam replent nervi (*k**), ex imo dorſo demiſſi (*l*), ſummisque lumbis, in plicatos, fluitantes, molles, funiculos ficti, cum adjectis arteriis venulisve (*m*). Nimis accurate cum cauda equina (*n*) aliqui conpararunt, pro fibris alii Cl. viri habuerunt. Inſectis plerisque ima pars ſpinalis medullæ pene perinde in nervos diſſolvitur (*o*).

§. VII.

(*f*) Faſcic. VII. Tab. 4. 5.

(*g*) HUBER fig. 2. Faſcic. cit. tab. 4. 5. Infra penultimum nervorum dorſalium ROEDERER.

(*h*) l. c. tab. 7. f. 2. etſi nervos dicit BUCRETIUS, primum nempe filum. Neque enim foramen in dura membrana pingit, & acutum facit: utique tamen deſcendens.

(*i*) L. III. t 15 f. 1. neque enim nervos poſticos eſſe credidero, cum breviores & ſuperiores pingantur.

(*k*) *Hiſt.* 9. *Cent.* III *anat.* p. 682. nomine venoſi ſurculi ad latera medullæ decurrentis. Cum inani vaſe comparat VIEUSSENS

(*k**) EUSTACH. tab. 17. f. 2. C. BARTHOLIN. *vindic.* p. 23. ARNISEUS *de partu* p. 256. C. BAUHINUS l c. f. 1. VIEUSSENS tab. 20. f 2. 3. tab. 21. In fila ſolvitur COITER p. 108 Funiculi plurimi in fine medullæ ſpinalis PAU obſ XI. BLAS. p. 62.
Meros nervos eſſe monuit COITER p. 108. priorque CARPUS p. CCCCXCVI. & ACHILLINUS p. 15. tum PICCOLHOMINEUS p. 260. C. BAUHINUS l. c. & icon exprimit EUSTACHII, & habet PLATER p. 181. COLUMBUS p. 26. HENING ARNISAEUS *de partu* p 256. Hæ ſunt fibræ, quas infra ſecundam & tertiam lumborum vertebram BOHNIUS admirabatur *circul. anat.* p. 293

(*l*) Pulchre HUBERUS f. 2. & p. 56. vide Faſc. 7. tab. 4. 5.

(*m*) Faſcic. VII. l. c.

(*n*) LAURENTIUS p. 239. f. 3.

(*o*) In pediculo SWAMMERDAM t. 2. f. 7. acaro p. 706. coſſo ſcarabæi t. 28. f. 1. p. 315. &c.

§. VII. *Vapor.*

Ea in ſede, inque imo imprimis ſacco, quo medulla ſpinalis continetur, non infrequens, in fœtu tamen frequentior eſt aquula (*p*), ſubrubella, tenuis, ejusdem generis cum eo perſpirabili halitu, qui omnes caveas corporis humani replet. Num de coagulabilium humorum claſſe ſit, per mea experimenta non definio, cæterum in brutorum animalium nervis ejusmodi ſuccum eſſe, ut tenacitate gluten æmuletur, ex MALPIGHIO (*q*) diſcimus.

Fontes videntur arteriolæ duræ membranæ medullæ ſpinalis eſſe, etſi etiam hic experimentum non habeo. Non dubito, quin collecta ex ventriculis (*r*) cerebri aqua eo deſcendere poſſit.

Ejus nimia copia frequentem (*s*) in fetu morbum facit, quem ſpinam bifidam vocant. In eo malo dura membrana, quæ caudam equinam continet (*t*), ab humore diſtenta, molles ſpinas lumborum & ſacri oſſis, aut non ſinit coire, aut male conglutinatas dividit & obliterat (*u*), ſeque ſub ipſam cutim (*x*) videtur efferre. Recte adeo hydrocephali ſpeciem fecit Ill. TREWIUS (*y*). In adulto homine rarior morbus eſt, medulla tamen ſpinalis aqua tumens viſa (*z*).

SECT.

(*p*) COITER p. 108. Cum ſero ſanguinis in medulla ſpinali comparavit STÆHELINUS in ſpecim. an. 1731. edito. Ex medulla ſpinali læſa deſtillantem humorem legit *Godofridus* BIDLOO Exerc. 7. Dec. 2. p. 122. & Exerc. 1. p. 4. & in ſpina bifida le CAT *Memoir.* p. 29. Serum limpidum vocat BOEHMER præf. ad faſcic. II. obſ 8. Aqua limpida eſt in *Eph. Nat. Cur.* Dec. II. ann. 2. p. 158

(*q*) Huc enim liquorem glutinoſum ſponte concreſcentem refero, quem ex nervis obtinuit MALPIGHIUS *poſthum.* p. 39. & citavit BELLINUS. *Lemm. ad nerv.* I.

(*r*) ACRELL. *Swenska Acad. Handling.* 1748 Trim IV.

(*s*) Jam habet M. A. SEVERINUS *noviſſ. abſceſſ.* c. 19.

(*t*) Nervi per tumorem diſperſi TULP L. III. c. 29. 30

(*u*) TREW l. c. BOEHMER obſ. 8. præf. ad faſc. I. GILG *ſpin. bifid.* TULP. c. 29 HENKEL l. c. BIDLOO Dec. II. exerc VII. C. BAUHIN *de hermaphrodit.* p. 130. TITSING *ſpina bifida*

(*x*) HENKEL *Samlung.* IV. p. 51. C. BAUHIN TULP. L. II. c. 29.

(*y*) *Comm. Lit. Nor.* 1741. hebd. 20. 21. adde le CAT *Memoir ſur le mouv. des muſcles* p. 29. Cum hydrocephalo conjunctum malum *Eph. Nat. Cur.* Dec. II. ann. 2. obſ 58. RICHA *Conſt. Taurin.* III. p. 114. GILG l. c. ACRELL. l. c. Conf. le CAT *Mem.* p. 29

(*z*) COLLINS p. 1195. & in juvene FONTAN. *reſponſ.* p. 13.

SECTIO IV.

DURA MEMBRANA.

§. I. *In medulla ſpinali.*

SUo loco ſeorſim hoc involucrum tradimus, quod diverſa a cerebro figura ſit, quod cranio multo adcuratius quam cerebro adhæreſcat, & venis de cerebro reducibus vaginas peculiares præbeat. Initium ab ea parte duræ membranæ feciſſe præſtat, quæ medullam ſpinalem continet. Ex cerebro continuatur, conici ſpecie infundibuli (*a*), & ad ligamenta ſummarum vertebrarum (*b*) firmiter adhæret, totamque & medullam, & caudam equinam continet, inque imo demum ſacro oſſe finitur, ad perioſteum ejus oſſis internum, celluloſis fibris, revincta.

Diameter diverſa, non perinde tamen: ut in medulla ſpinali ſe habet. Ex cranio latiſſima advenit. In ſummo collo latior & planior, in medio contractior, ad imum collum lateſcit (*c*) circa quintam ſextam ſeptimam octavamque, inde a nona vertebra contrahitur, multo anguſtior in dorſo (*d*), in imo tamen dorſo iterum amplior, ampliſſima ad primam lumborum (*e*) vertebram, inde in conicum (*f*) cæcum finem ſenſim eminet. Vidi etiam, ſed rarius, ſimpliciorem fuiſſe (*g*), ut ex cranio ad quartam dorſi vertebram contraheretur, inde deorſum lateſceret.

Natura ipſi, quam in cranio habet, & potius firmior eſt (*h*), fibrisque longitudinem ſequentibus (*i*) pingitur: carneam (*k*) tamen non vidi, niſi ruber color claro viro impoſuit (*l*).

Imo

(*a*) HUBER f. 2.
(*b*) WINSLOW n. 418. LIEUTAUD p. 420. Conf. HUBER *med. ſpin.* p. 6.
(*c*) VIEUSSENS tab. 20. f. 1.
(*d*) VIEUSENS ibid
(*e*) Conf. HUBER p. 8. VIEUSSENS ibid.
(*f*) VIEUSSENS ibid HUBER f. 1.
(*g*) Talem deſcribit HUBERUS & pingit f. 1,
(*h*) HUBER p. 7.
(*i*) Habet etiam HUBER p. 7.
(*k*) VIEUSSENS p. 140. 142.
(*l*) HUBER p. 6.

Imo in ſacro oſſe, paulo prius quam ſui finem faciat, numeroſa filamenta (*m*) educit, in perioſteum ejus oſſis producta. Ea tamen non in ſolo oſſe ſacro & lumbis (*n*) reperi, ſed in dorſo demum, ipſoque collo, ut nervos quaſi geminos redderent.

Exterius & poſterius, qua vertebras reſpicit, circumjectum habet ſibi unctuoſum & oleoſum pinguedinis (*o*) genus, humidum, in maſſulas collectum. Etiam ea in ſede aqua colligitur (*p*). Anterius macilentior, vera celluloſa tela adeſt (*q*).

Non eſt diſſimulandum, mirum videri poſſe, & a medulla ſpinali duram membranam laxe omnino repleri (*r*), & multo magis amplum ſpatium inter ejus involucri exteriorem faciem eſſe (*s*), atque inter ligamenta (*t*), quæ columnam vertebrarum interius veſtiunt. Quomdo in vivo animale hoc ſpatium repleatur, quæri poteſt: An turgidior medulla dum homo ſpirat (*u*), poſt mortem in minus ſpatium ſe colligat? num vapore ea intercapedo unice occupetur.

Ad motum certe, pulſationemque Cl. viri dictam (*x*), multo, quam cerebri dura membrana aptior nata eſt, etſi nullo experimento mihi noto hæc pulſatio confirmatur.

§. II.

(*m*) VIEUSSENS p. 140.

(*n*) HUBER p. 6. 8. f. 1.

(*o*) VIEUSSENS p. 139. 140. BLAS. p. 22. 23. RAU p. 111. HUBER p. 23. WINSLOW n. 122. BIDLOO tab. 10. f. 7. COWPER *append.* f. 28. Humorem phlegmaticum vocabat CARPUS p. CCCCXCVI. b.

(*p*) HUBER p. 9. inque ſpina bifida GILG. l. c.

(*q*) HUBER *med. ſpin.* p. 7.

(*r*) Ab imo collo HUBER p. 6. Habet etiam LAWRENCE *prælect.* p. 47.

(*s*) PAW obſ. 9. A ſummo collo, totaque adeo in columna vertebrarum WINSLOW n. 122. LIEUTAUD p. 420.

(*t*) Nolo hic in eam litem deſcendere, quam Cl. WINSLOWO movit vir olim egregius *Joſias* WEITBRECHT. Ligamentoſum enim infundibulum clari viri tr. *des os frais* n. 317. 318. *de la tete* n. 120. MORGAGNO etiam dictum Adv. VI. p. 16. & ORIBASIO p. 28. Cl. WEITBRECHT rejicit, ſolasque duas, anteriorem faſciam f. 37. alias a nobis dictam, & poſteriorem admittit f. 38. 39.

(*u*) In vivo homine profundius in vertebras deſcendere ſuſpicabatur STÆHELINUS apud HUBER p. 7. 8. Cerebrum in viro magis tumere PACCHIONI p. 35.

(*x*) VIEUSSENS p. 141.

§. II. *Dura membrana Encephali in univerſum.*

Dura omnino, ſive firmi textus, in homine membrana eſt, neque ullam firmiorem novi. In piſcium aliquibus omnino cartilaginea eſt (*y*).

Eadem tamen in animalibus minoribus quadrupedibus avibusque tenuior eſt & mollior.

Ex cellulosa tela (*z*) intricata manifeſto conponitur, etiam cultro teſte: & ſiccata in ejusmodi laminas reſolvitur, & manifeſtius in aqua macerata (*a*) in flocculos, laminas & fila abit: inque celluloſum demum textum ſponte diſſipatur, quando nervos ſequitur (*b*).

Frequenter etiam celluloſa ea tela diſcedit, atque laxiores inter cohærentes fibras areæ intercipiuntur, aut omnino in rete (*c*) dura mater abit, etiam adeo vitioſe, ut per falcis intervalla cerebri lobi connectantur.

Arterias, præter celluloſam telam, & venas numeroſas haber, nervos nullos. Quos ex ſeptimo pare Ill. olim vir *Antonius Maria* VALSALVA (*d*) dixit, ii ſunt omnino memorabiles illi nervuli, qui a ſecundo pare quinti paris ad durum nervum accedunt, ab Ill. demum MEKELIO (*e*) evoluti, etiam a Cl. MORGAGNO (*f*) nervo quinto redditi Quos ex quinto pare LAGHIUS (*g*) dixit, tum alii (*g**), ii ex ſitus ratione, ſunt omnino arteriolæ receptaculi. Nervus enim quinti paris certiſſime, per accurata experimenta, absque ullo ſurculo dato, in tres magnos truncos finditur (*h*). Quos ex octavo pare nervulos deduxit J. *Benignus* WINS-

(*y*) In torpedine *anat. of a cramp fiſh* p. 63.
(*z*) Etiam in elephanto A. KAAUV *Nov. Act. Petrop.* T. I. p. 354.
(*a*) *Dav. Chriſtoph.* SCHOBINGER in diſſ. *de textu celluloſo.*
(*b*) ZINN *Mem. de l'Acad. de Berlin* T. IX. p. 331.
(*c*) In piſce, quem non nominat, id naturale eſſe COLLINS p. 980.
(*d*) Epiſt. XII. n. 35. Diſſ. I. n. 3. tum SIMONCELLIUS apud PACCHIONUM epiſt. ad FANTON. p. 164. & nuper BERTINUS *oſteolog.* T. II. p. 65. 832. *Car. Aug.* a BERGEN nervum 8. pari vicinum ad duram membranam euntem dicit *Comm. Lit. Nor.* 1738. p. 347.
(*e*) *De nervo quinti paris* p. 52. 53.
(*f*) *Adverſar.* VI. p. 34.
(*g*) In utraque Epiſtola mihi oppoſita ut II. p. 5.
(*g**) VIEUSSENS p. 3. LIEUTAUD p. 388. RIDLEY p. 6. WINSLOW *expoſ. tr. de la tete* n. 47. *des nerfs* n. 29.
(*h*) MECKEL p. 21. *Mem. de Berlin.* T. 7. p. 71. adde CALDANUM Epiſt. I. p. 297. 298. 299. Sed neque ipſe MORGAGNUS vidit p. 12. n. 35.

WINSLOW (*i*) & deinde deſeruit (*k*), eas aberrantes a vago pare fibras, peculiare petentes foramen, & ad gloſſopharyngeum nervum ituras, claris dudum viris dictas (*l*) eſſe facile intelligitur. Cum porro PACCHIONUS aliquos circa principium medullæ ſpinalis, & per ſinciput, nervos ſibi poſtremo viſos nominet, neque truncos certe dicit, neque ramos ita deſcribit, ut quid vir Cl. viderit, facile intelligas (*m*), ipſeque ſua dubia fatetur (*n*). A decimo pare nervos, quos excitat Cl. LIEUTAUD (*o*), accuratiſſimum ASCHII ſtudium nullos eſſe confirmavit. Quos alii a naſcente medulla derivant (*p*), etiam ſollicita cura nullos invenit. Aliis claris viris (*q*) nullum unquam filum nerveum adparuit, ut neque mihi, neque ſufficeret tantæ membranæ, ſi quod filum nos latuiſſet, exiguum utique, neque eam rationem ad duram membranam habiturum, quam nervi ad eas partes habere ſolent, quibus deſtinantur.

§. III. *Lamina exterior.*

In duas laminas non diſtinguerem, etſi paſſim ſcalpello longe ſeparare licet. Nam & celluloſæ fibræ a lamina in laminam crebræ tranſeunt, & ſipho ille WOLFIANUS (*r*) incertum, ſed majorem numerum laminarum ſeparat. Ut tamen duas laminas (*s*) numeremus, facit quod eæ paſſim, ex ipſius naturæ conſilio, memorabili intervallo ſeparentur.

(*i*) *De la tete* n. 47. & LIEUTAUD p. 388.
(*k*) Neque enim in ejus paris deſcriptione reperiuntur *des nerfs* a. n. 104. ad 142.
(*l*) C. *Aug* a BERGEN vidit in propr. progr. & MORGAGNUS Epiſt. 12. n. 35.
(*m*) Epiſt. ad FANTONUM p. 162. 163.
(*n*) p. 164
(*o*) p. 388.
(*p*) *Car.* STEPH. p. 270. CASSER. L. 10. tab. 8. f. 1.
(*q*) Nullum nervi veſtigium, cum dura mater ſiphonis WOLFIANI ope in laminas ſepararetur reperit R. P. URBANUS TOSETTI lettr IV. p. 23. 24. Nullum Cl. VERNA cum ſollicite quæſiviſſet in *Epiſt* nullum CALDANUS p. 297. 298. 299. nullos in priori opuſculo PACCHIONUS p. 87.
(*r*) J. *Guilielmus* PAULI progr 1721. edit in quinque laminas ſeparavit. In fetu in tres quatuorve laminas ſecedere VERHEYEN L. II. p. 381. Hinc negat, ex hoc experimento firmi quid ſequi *Antonius* PAUCCHIONUS Epiſt ad FANTONUM p. 149.
(*s*) MASSA introd. p. 83. COLUMBUS p 189 FALLOP. obſ p. 216. 217. PAREUS L. IV. c. 5. HILDAN obſ. 7. Cent. I. WINSLOW n. 5. LIEUTAUD p. 382. In fetu facilius ſecedit SLEVOGT *de dura matre* n. 5. In equo evidenter BOURGELAT T. II. P. 2. p. 6.

Ergo exterior lamina verum cranii perioſteum (*t*) eſt, neque enim calva aliud perioſteum nacta eſt, adque eam hæc duræ membranæ lamina ſe omnino eodem modo habet, ut ubique ad ſuum os ſe habet (*u*) perioſteum. Ad cranium enim undique, absque ullo intervallo, adplicata, figuram oſſium perpetuo ſequitur. Innumerabiles etiam in carnium undique ramulos (*x*) arterioſos emittit, minime exiguos aliquos, qui per intervalla porro fibrarum cranii decurrunt, inque diploen migrant. Eæ arteriæ faciliime cera replentur, ut de ſulcis cranii extractæ in duræ membranæ ſuperficie rigeant (*y*). Sed etiam absque artificio, quando de cranio dura membrana avellitur, vis magna ſanguinis ex abruptis (*z*) vaſculis plorat, inque guttas confluit, quæ & cranium (*a*) maculant, & duram (*b*) membranam. Ita etiam venulæ ex oſſibus calvæ partim ex tota longitudine cranii in ſinum falcis (*c*), partim grandiores aliquæ ex *puteis* calvariæ in venas duræ membranæ ſe recipiunt, uti manifeſtiſſimæ illæ, quæ perforato equidem cranio ſinum in falce contentum ſubeunt. Eorum vaſorum aliqua & per ſuturas (*d*), & per alia minora innumerabilia calvariæ foramina penetrant, inque exterius cranii perioſteum continuantur, uti viciſſim aliqua a pericranio veniunt, inque duram membranam ſe inmittunt (*e*). Inter iſta celebrior vena (*f*) eſt, una utrinque, quam dicemus & arteriola (*g*).

§. IV.

(*t*) FALLOPIUS p. 217. NESBIT *oſteogeny* p. 42. 43. WALSDORF p. 11. WINSLOW n. 6. LIEUTAUD p. 383. LAWRENCE *prælect* p. 19. POTT *of the wounds of the head.* p. 26. 28. Inde fit, ut nulli animalium deſit. In vipera habet VESLING. Oſſa cranii a dura membrana nutriuntur BELLOSTE p. 66.

(*u*) Vaſa in foſſulas ex perioſteo demerſa CLOPTON HAVERS *oſteolog. deſc.* p. 14. MONROO *of the bones* p. 16. &c.

(*x*) LIEUTAUD l. c. DUVERNEY *Mem. de l'Acad.* 1700. p. 204. LAWRENCE, POTT p. 26.

(*y*) Hinc ſuperficies exterior aſpera PACCHIONI *de dur. meningis fabr.* p. 19. GLASER *de cerebro* p. 5. Ea vaſa rejecit CORTESIUS *vuln. cap.* 217. 218. Sed ante tempora *injectionum*

(*z*) VESAL. p. 756. POTT p. 26.

(*a*) TULP L. I. obſ. 2. *Ido* WOLF obſ. p. 39.

(*b*) WEPFER *de cicut. aquat* p. 114. LIEUTAUD p. 383. J. v. HORNE *microcoſm.* p. 89. BIDLOO tab. 6. f. 1. POTT.

(*c*) CARPUS p. CCCCX. add. VESAL. L. VII. c. 2. CARPENSIS p. CCCCXXV.

(*d*) CARPUS p. CCCCXXV. VESAL. L. VII. c. 2. FALLOP. obſ. p. 126. PARE' *adminiſtr.* p. 396. WINSLOW n. 9. COLUMBUS l. c. &c. la CHARRIERE p. 130.

(*e*) CARPENSIS l. c. VESAL. ibid. ROUHAULT *des playes de la tete* p. 66. LIEUTAUD p. 133. ACRELL in egregio opere *om Chirurgiska händelſer* p. 17.

(*f*) Sect. 5. n. 34.

(*g*) VIEUSSENS p. 4.

§. IV. *Duræ matris nomen unde ſit.*

Ad hanc laminam cauſa pertinet nominis. *Matrem* dixerunt veteres, aut quod arabico idiomate operimentum, quo alia corpora defenduntur, mater appelletur (*i*), aut quod ab ea, ut a pia, membranas corporis humani reliquas gigni perſuaderentur (*k*), hactenus vere, quod dura membrana cerebri per omnia foramina cranii prodeat, in orbitam (*l*), cumque nervorum itineribus (*m*), & cum perioſteo capitis, & vertebrarum continuetur; perioſteum vero a quoque oſſe ad ea, quibuscum idem coarticulatum eſt, atque adeo dura membrana ad omnia perioſtea corporis humani, non interrupta propagine, producatur. Deinde in fetu cum pericranio contigua (*n*), & ægre ſeparabilis membrana eſt, prius quam media oſſea lamina ſe interponat, & etiam tunc per fiſſuras fibræ, & vaſcula per ſuturas eunt, easque membranas conjungunt (*o*). In fonte pulſatili utriusque membranæ conjunctio diutius ſupereſt. Denique favere poſſet veterum opinioni, quod ante plerasque corporis humani partes caput, & dura membrana, reperiatur, artus vero poſteriores quaſi ex corpore fetus germinare videantur. Verum, num aliqua corporis animati particula aliis antiquior dici poſſit, alias quidem inquiremus.

§. V. *Calvæ cavæ undique adhæret.*

Celebris, & magni momenti quæſtio eſt, num libera, mobilisque in cranio dura membrana ſit, num oſſibus fixa inmobilis adnectatur. Non

 defue-

(*h*) Græcis *παχεῖα μῆνιγξ* ORIBASIUS.
(*i*) SCHNEIDER *de catarrh.* L. II p. 13.
(*k*) Etiam oſſa & muſculos inde produci LE CAT *des ſens* p. 402. Viciſſim alii a pericranio duram membranam naſci malunt RIOLAN. p. 678. 707.
(*l*) WINSLOW n. 23.
(*m*) De productione orbitaria & ſphenomaxillari FLEISCHMANN n. 17. In univerſum Cl. ZINN l. c. WINSLOW n. 23.
(*n*) STENONIUS *myolog. ſpec.* p. 100. conf. RIOLAN. p. 678.
(*o*) Conf. VESAL. p. 287 RIOLAN. p. 678. WINSLOW n. 9. Efficere pericranium D. de MARCHETTIS p. 116. DROUIN *du cerveau* p. 2. BARTHOLIN. p. 458. FLEISCHMANN n. 8. De tentorio PACCHIONUS ad FANTONUM p. 151. Fungoſos late regnantes tumores cranii, hujusmodi in vaſculis, per parietalia oſſa penetrantibus fundari obſervavimus.

defuerunt, non valde quidem anatomici, phyſiologici tamen ſcriptores; aut quorum e re erat, duram matrem motu agitari perpetuo, qui duram membranam liberam (*p*) dixerunt eſſe totam, & in omnibus hominibus. Neque defuerunt, qui amplum ſpatium duram membranam inter & cranium eſſe ſcriberent (*q*), aere (*r*) denique plenum, & cum ipſi omnino eam membranam cranio adhærere reperiſſent, id vitio fieri crederent (*s*), & inde apoplexias oriri perſuaderentur (*t*). Adduxerunt etiam exempla, in quibus evidenter libera fuiſſet (*u*).

Deinde, certe in nonnullis ſedibus, liberam eſſe voluerunt, ut ſecundum falcem (*x*), in ipſa falce (*y*), in foſſis occipitalibus (*z*), & ſuperne in univerſum (*a*), ut demum interſepta mobilia ſint (*b*). Dabant iidem duram membranam ad baſin cranii (*c*) & ad ſuturarum ſedem (*d*) ſinuumque (*d**), & in junioribus corporibus (*e*) utique adhærere.

Verum dudum reperi inter inciſores, quo quisque magis cum cadaveribus conſueverat, eo firmius quemque pronunciaſſe, utique duram membranam undique cranio adhæreſcere, in fetu quidem (*f*) & junioribus homi-

(*p*) ORIBASIUS p. 8. in homine ſano PETRIOLI p. 266. Suſpendi *Car.* DIONIS in theſ. ann 1737. INGRAM *caſes* p. 101. in maniaco.

(*q*) Anterius a cranio ſeparatam eſſe GLASER p. 7. longe diſtare PACCHION. p. 141. amplum ſpatium eſſe BARTHOLIN. *Inſtit.* p. 247. *vindic. anat.* p. 17

(*r*) MOSCA *dell acre e de' morbi dell aria dipend.* T. I. p. 230. & T. II. p. 65. Aequilibrium cum diaſtole cerebri efficere IDEM ibid.

(*s*) SLEVOGT n. 18. PACCHION. p. 20. 35. DEIDIER *anat.* p. 17. A nimis arcta adhæſione, & compreſſo cerebro infantum, frequens ſomnus HARTLEY p. 47.

(*t*) BAGLIVI p. 287.

(*u*) PACCHIONUS ad BASSANUM p. 41. DOEBELN *Eph. Nat. Cur.* vol. I. obſ. 153. INGRAM *caſes* p. 101.

(*x*) RIDLEY p. 2. PACCHION *dur. mening.* p. 32. In exemplo etiam FANTONUS.

(*y*) PACCHION. *dur. mening.* p. 32.

(*z*) IDEM ibid.

(*a*) GOHL *Vom an Vorurtheilen kranken Verſtande* p. 159.

(*b*) PACCHION. p. 36.

(*c*) PACCHION. ibid. p. 30. diſſ. ad FANTONUM p. 141.

(*d*) COLUMBUS, DIONIS *cours d'anat.* FLEISCHMANN n. 23.

(*d**) De HAEN IV. p. 120.

(*e*) DIONIS *cours* p. 513. PETRIOLI in FABBRI *Racolta* T. II. p. 266. la CHARRIERE p. 126. DROUIN *du cerveau* p. 2. Pene cum cranio continuas eſſe TURNER *caſe of ſurgery* p. 5.

(*f*) In fetu BERTIN *oſteolog.* T. II. p. 35. FANTON. *anim.* 27.

hominibus (*g*) pertinaciſſime, ſed etiam in adultis, & in univerſum in hominum genere (*h*), idemque effatum in peculiaribus cadaveribus plurimi confirmarunt (*i*).

Toties hæc in homine nondum nato, & nuper nato, & adoleſcente, & adulto, & ſene vidi, adeo certus ſum in aliquot centuriis cadaverum aliter me vidiſſe nunquam, ut ſi quod contrarium exemplum unquam adparuit, id aut effuſo, qui duram matrem deprimeret, humori, aut morbo (*k*) & vulneri (*l*), aut putredini, quæ vincula ſolviſſet (*m*), aut vitioſæ adminiſtrationi (*n*), aut ſenii forte effectui tribuerem, in quo oſſium cranii vitrea lamina propius ad arctatam diploen acceſſiſſet (*o*), aut ſingulari atque ignotæ naturæ vitio, aut denique Cl. viros unice voluiſſe perſuadeor, alibi firmiorem, leviorem alibi connexionem ſe vidiſſe. Neque niſi pleniſſimum caput foret, arteriæ duræ membranæ illos notiſſimos ſulcos unquam cranio impreſſiſſent, aut glandulæ exteriores duræ membranæ in calvaria puteos ſibi effodiſſent, toties a me viſos.

Cauſa

(g) BARTHOLIN. hiſt. 25. Cent. III. in nuper nato, SCHWENKE *waterſcherling* p. 22. in puero, LANGGUTH *de polyp. infant. rachit.* ROONHUYSE p 167. FANTON. HARTLEY *on man* p. 47. FLEISCHMANN n. 27. HILDAN Cent. I. obſ. 7. WINSLOW, WALSTORF p. 11. 13. Male adeo in fetu mobiliorem eſſe PACCHIONUS Epiſt. ad TESTIUM p. 202.

(*h*) ARISTOT. hiſt. III. c. 13. & ειτχγ c. 49. CARPUS *iſag.* p. 79. b. in MUND. p. CCCCXXII. & *de fract. cran.* c. 10. MASSA Epiſt. T. I. p. 15. CARCAN *de vulner. cap.* p. 84. VESALIUS p. 715. VIDUS, SCHNEIDER *de catarrh.* L. II. c. 2. & *de oſſ. ſincip.* PLATER p. 127. C. HOFMANN *Inſtit.* p. 142. *Cæſar* MAGATUS, *vulner cap.* c. 41. Dom. de MARCHETT c. 14. CORTESIUS p. 197. DEVENTER *beenziekten* p. 101. DISDIER *ſplanchnolog.* T. II. p. 85. STAMPINI *de monſtr.* p. VII. SCHOUTEN *verwondt hoofd* p. 184. PLEMP *fund.lam.* p. 101. J. v. HORNE *Eph.* Dec. I. ann. 4. 5. obſ. 197. ROONHUYSEN *obſſ.* P. II. fuſe R. la CLOY theſ. in hæc verba *E. dura mater motum non a ſe* SANTORIN. obſ. p. 48. 49. MERY *hiſt. de l'Acad.* 1705. n. 5. WINSLOW n. 9. LIEUTAUD p. 382. POTT l. c. p. 25. 27. 58. LAWRENCE *prælect.* p. 19. Fatetur ipſe ſæpe totam adhæreſcere PACCHIONUS ad FANTONUM p. 178. in ſanis hominibus, & cranium undique plenum eſſe *Epiſt.* p. 35. 39. *oper. omn.* Cranium contingere undique ROUHAULT *Play. de la tete* c 4. BOHN *de trepan* p. 497. GORTER *mot. vit.* n. 32. Immobilem eſſe WILLIS *de convulſ.* p. 27.

(*i*) CARCAN p. 92. *Eph. Nat. Cur. Dec.* I. an. 4. 5. obſ. 196. ROONHUYSE l. c. RUYSCH apud SCHRADER Decur. I. obſ. 9 FANTON. *anim.* n. 27. p. 104. ROUHAULT apud SPRINGSFELD *coaleſc. morbor.* n 9. *Comm. Acad. Petr.* T III. p. 397. 398. *Nov. Comm.* T. I. p. 355. TABARRAN *obſ. anat.* p. 33. LANCIS. *ſubit. mort.* l c. *Phil. tranſ.* n. 335. *Bresl. Saml.* 1725. Dec. MERY l. c. DEIDIER conſ. L. III. p. 138

(*k*) Conſumto cerebro INGRAM.

(*l*) DOEBELN *Eph. Nat. Cur.* vol. 5. obſ. 153.

(*m*) FANTON. *anim.* p. 110.

(*n*) PACCHIONUS in exemto demum cerebro inquirebat de *dura mening.* p. 29.

(*o*) FANTON. p. 111. WINSLOW n. 10. la CHARRIERE p. 176.

Cauſa adhæſionis eſt in arteriis (*q*) venulisque a dura membrana ad os tranſeuntibus, & a celluloſo (*r*) pariter textu, qui & alias inter perioſteum & os, & inter duram membranam atque calvariam reperitur, quem non adeo unice excæcatis vaſculis tribuerim, cum & perioſtei, & duræ membranæ, adhæſio in fetu fortiſſima ſit, quo tempore vaſa pauciſſima occalluerunt.

Id omnino verum eſt, debilius aliquanto adhærere eamdem. quacunque ſede tenue os eſt, potiſſimum in lacunaribus orbitarum (*s*), & ad proceſſum adſcendentem, qui foſſam temporalem facit (*t*) vehementius vero ad oſſa craſſiora ad necti, ad ſuturas (*u*); qua ſede plurima vaſcula de cranio aut recipiuntur, aut emittuntur viciſſim; tum in nonnullis, a quibus firmatur, eminentiis, ut in clinoideis proceſſibus (*x*) anticis, oſſis petroſi margine, & occipitis (*y*) ſumma eminentia (*z*). Sed nusquam, unquam liberam reperi, aut absque violentia cranium de dura matre avelli.

In brutis animalibus aliquibus etiam fortiter adhærere lego (*a*); in aliis, uti in univerſum mollior (*b*) eſt, ita minus adhæret valenter, & ſulci ipſi vaſorum in aliis animalibus viſu rariores ſunt (*c*).

§. VI. *Lamina interior.*

Hæc, qua parte externæ laminæ obvertitur, utique celluloſis filis exaſperatur, quibus aut cum ea connectitur, aut certe receptacula aliqua, ſimili textu plena, cum ea intercipit, ut in occipitis cuneiformi proceſſu, in

(*q*) SPRINGSFELD l. c. WEPFER *cicut.* p. 114. LAWRENCE. Facile hinc largior, non adhærere, niſi ubi recipiat vaſcula *Fränk. Anmerk.* T. III. p. 67. Sed recipit ubique.

(*r*) Fila WEPFER, LIEUTAUD, WINSLOW, SPRINGSFELD. Fibrillæ PACCHION. *dur. mening.* p. 30. 31. 34. Proceſſuli a dura membrana in cranii baſin HEBENSTREIT *de baſi calvar.*

(*s*) HEBENSTREIT l. c.

(*t*) VIEUSSENS p. 3. PACCHION. *de dura meninge* p. 33.

(*u*) MASSA l. c. HEBENSTREIT, PLATER, SPIGELIUS, D. de MARCHETTIS, VAROLIUS, FANTONUS *anim.* 28. WINSLOW Ne ibi quidem adhærere DRIDIER *anat.* p. 17. non bene.

(*x*) VESAL. p. 775. PLATER.

(*y*) Tentoria cerebelli HEBENSTREIT l. c.

(*z*) PACCHION. l. c. p. 32.

(*a*) In equo AMSTELOD. *colleg. priv.* p. 12. in ſtruthiocamelo VALISNERIUS *notomia d'un ſtruzzo* p. 250.

(*b*) WALSDORF p. 45. DIONIS l. c. Ita in plerisque minutioribus avibus & quadrupedibus vidi.

(*c*) DIONIS.

in ſella equina, & ad ejus latera, in foſſis magnarum alarum ſphenoidearum, in ambitu oſſis occipitis. Qua vero piam matrem reſpicit, levis eſt & glabra (*d*), tenuior eadem exteriori lamina. In univerſum ſimilis, variis tamen locis recedit a perioſteo cranii, cumque eo ſpatia intercipit, quæ modo tetigimus.

Verum præterea memorabiles inprimis hæc lamina proceſſus edit, quibus encephali lobos partesque ſeparat. Primum, qui (*e*) ſecundum totam mediam calvariæ ſedem, initio ab ipſo multiformi (*f*) oſſe, pone criſtam galli facto, & ab ea criſta (*g*), & a conjunctione ſagittali duorum oſſium frontis, & a ſimili conjunctione oſſium ſincipitis, denique a media poſteriori ſede oſſis occipitis, undique a perioſteo cranii recedit, eo modo, ut dextra laminæ hujus internæ pagina inter cerebri lobos ſe dimittat, accedat ad ſiniſtram, eamque poſt intervallum aliquod adtingat, cumque ea parallela inter cerebri hemiſphæria producatur, abeatque adeo in ſeptum, in univerſum perpendiculare (*h*), anterius anguſtum, retrorſum perpetuo (*i*) & duplo denique latius, corpori calloſo inminens, cujus pars poſtrema ſe in tentoria (*k*), quæ nunc dicemus, fiſſa diffundit (*l*). *Falcem* hunc proceſſum a figuræ ſimilitudine dixerunt. A corpore calloſo anterius intervallo diſtare (*m*), poſterius idem late contingere diximus. Vidi tamen totam contigiſſe. Ea in ſede inque acie ſua inferiori, minus craſſa eſt. Inter duas falcis paginas & alibi (*n*) etiam inter duræ membranæ laminas (*o*), nonnunquam aqua, alias callus (*p*), frequentiſſime

(*d*) WINSLOW n. 11.
(*e*) WINSLOW n. 13.
(*f*) Non a cæco foramine, ut PACCHIONUS *de dura mening.* p. 18. neque ab oſſium naſi altero per foramen cæcum, ut PETITUS *Epiſt.* I. p. 12. Sed multo poſterius.
(*g*) BIDLOO tab. 8. f. 2.
(*h*) BONHOMME l. c. EUSTACH. tab. 17. f. 1. Dextrorſum fere inclinari GUNZ *mem. des ſav. etrang.* I. p. 288.
(*i*) WINSLOW n. 14. RIDLEY f. 4. BONHOMME tab. 8. CASSER. L. X. tab. 2. f. 2. tab. 3. f. 1. GAUTIER *tr. de la tete* tab. 3. f. 3.
(*k*) Ibi durior VESAL. p. 776.
(*l*) WINSLOW n. 13. RIDLEY inter A. & K. GAUTIER l. c.
(*m*) LIEUTAUD p. 383.
(*n*) PACCHIONUS ad FANTONUM p. 137. WINSLOW n. 14.
(*o*) Ad libras quinque BONNET *anat. pract.* c. 35.
(*p*) Dura ſicca & alba cruſta inter duram matrem & cranii baſin adhærens, in lue venerea frequens FALKENBURG apud SCHNEIDER l. c. p. 23. Calloſa concrementa & lapides in ſenibus VESLING. *ſyntagm. anat.* c. 14.

ſime vero oſſea materies effunditur. Vidi rhomboideum os duarum unciarum longitudine: ſimilia viderunt plurimi Cl. viri (*q*) & in falce, quorum aliquot excito exempla, & alibi in dura membrana (*r*), ubi & ipſe laminas latas oſſeas vidi, fibris duræ membranæ impreſſis inſcriptas, etiam inter glandularum agmina.

Avibus quidem nulla falx (*s*) eſt, quadrupedibus bene multis minor (*t*). In homine defuiſſe oppido rarum (*u*) eſſe crediderim.

Simili ut in falce ratione interioris laminæ ſuperior pagina de transverſo oſſis occipitis proceſſu exit, itidemque inferior, æqueque, contiguæ, fortiſſimi ſepti modo inter cerebellum (*x*) & cerebrum antrorſum procurrunt, paulumque ſurſum. Media utrinque pars harum paginarum elevatur utrinque, & in falcis paginam dextram & ſiniſtram continuatur. Reliqua, & lateralis, in eminens utrinque jugum oſſis petroſi (*y*) fortiſſime illigatur, deinde ad utrumque latus magni foraminis occipitis ad anteriores usque proceſſus clinoideos (*z*) producitur, quibus porro utrinque valente fine innaſcitur. Ita pro emittenda ſpinali medulla oſtium liberum relinquitur (*a*), cujus poſterior ad tentoria ſpectans finis dimidii ovi ſimilis, latera recta ſunt & parallela.

His

(*q*) Oſſiculum in falce *Eph. Nat. Cur.* vol. IX. obſ 57. Os amplum in falce *Act. Edimb.* T. II. n. 21. Oſſiculum ſemuncem longum CRELL. progr. ann. 1742. Oſſea in falce natura CHESELDEN *Phil. Tranſ.* n 237. Os grandiuſculum in falce BARTHOLIN *anat.* p. 466. Tendines quatuor ſinuum duræ membranæ oſſei LANCIS. *de ſubit. mort* L. I. c. 20. Oſſicula in falce *Hiſt. de l'Acad.* 1713. p. 21. le CAT *Mem.* p. 113. Oſſicula falcis duo SCHEID *duob. oſſic.* quatuor BOTALL. *obſ. anat.* 2. Dimidia falx oſſea *Eph.* I. *ann.* 6 7. obſ. 71. Falx tota oſſea SCHEID de *oſſ. dur. matr* Quæſt. 2. Falcis loco ſepimentum oſſeum SCHNEIDER *de capite* p. 27.

(*r*) Duræ ſquamæ oſſeæ cerebro adhærentes BARRERE *obſ. anat.* Ed 2. p 48. Dura mater ex parte oſſea III BAECK *tal om lazarethens* &c. p. 11 Sex oſſicula inter piam & duram BARTHOL hiſt. 85. Cent II Magna pars duræ membranæ oſſea CHESELDEN *anat.* p. 221. CHARRIERE p 45. Oſſicula in dura membrana SCHNEIDER *de catarrh.* L. 2. p. 23. WEISS ſpec. 1. Oſſicula ſex ad falcis latera BLASIUS ad VESLINGIUM l. c. FUIREN ad WORM. epiſt. p. 544.

(*s*) WILLIS p 67. FANTON. *anim.* 29. SLEVOGT n. 20.

(*t*) SLEVOGT, CHESELDEN p. 218. Nulla Zibeticæ feli BLAS. *miſcell.* p. 267. rupicapræ PARISINI. In caſtore levis SARAZIN hiſt. 1704. p. 60.

(*u*) GARENGEOT *ſplanchnol.* T. II p 211

(*x*) CANT f. 1. VESAL. L. 7. fig. 7. GAUTIER l. c. & tab. 6.

(*y*) *Faſcic. icon. anat.* VII. *Ic. baſ. cran* Faſc. I. BIDLOO tab. 7. f. 1. Ibi paginam inferiorem manere PACCHION. ad FANTON. p. 142.

(*z*) Faſcic. VII. BIDLOO t. 9. f. 3. GAUTIER l. c. LIEUTAUD p. 383. Ad frontem PACCHIONUS ad FANTONUM p. 43. Ad poſteriores proceſſus clinoideos non bene WINSLOW n. 16

(*a*) PACCHION. ad FANTON. p. 52. WINSLOW n. 15. conf. GAUTIER tab. 3. f. 3.

His, nam nimis ſimplex, aque conjectura purum hoc interſeptorum cerebri officium eſt, fortibus velamentis objectis efficitur, ut ne cerebrum ſubjecto cerebello & iſthmo medullæ oblongatæ (*b*) grave incumbat: neque capite in latus declivi dextrum cerebri hemiſphærium in ſiniſtrum (*c*) nitatur; neque in validis corporis agitationibus cerebri ſuccuſſi regiones ſe comprimant. Falcem tentoria firmant (*d*), & viciſſim ab ea firmitatem accipiunt, & alterutra apophyſi reſecta, laxatur altera (*e*).

Denique alia, ſed minor omnino & duriſſima (*f*), falx (*g*) obverſa priori & celebriori falci, a dextra & ſiniſtra pagina ejusdem internæ laminæ duræ matris naſcitur, & de medio proceſſu oſſis occipitis ſurgens, lobos cerebelli (*h*), qui & ipſi modice diſſident, brevior interſtinguit, & ad magni foraminis occipitis mediam ſedem ſenſim exæquata bifidaque evaneſcit. Addit WINSLOWUS, duplicem (*i*) nonnunqam eſſe, & alius Cl. vir dextrorſum inclinari, ut ſiniſtra major ſit (*k*).

Tentoria tendit, aut certe firmat (k*).

Ad has propagines exterior lamina nihil quidquam confert (*l*).

§. VII. *Fibræ duræ matris.*

In brutis animalibus uti mollior membrana eſt, quam in homine duram vocamus, ita non memini, me fibras tendineas vidiſſe, non tamen adeo multas ſpecies incidi. Sed in humani encephali craſſiori involucro fibræ paſſim tendinearum ſimiles adparent, cum ſplendore candidæ, teretes, quæ de communi ſimplicis membranæ plano emineant. Earum hiſtoriam dare neceſſe eſt, cum celebri hypotheſi fundamentum præſtiterint: neque tamen facilis labor eſt, cum auctoris ſermo ſit obſcuriſſimus.

(*b*) RIDLEY p. 9.
(*c*) Exempla uti falx cerebri mala accurate coercuit, ne a dextro latere in ſiniſtrum propagentur SLEVOGT n. 24.
(*d*) WINSLOW n. 17.
(*e*) WINSLOW n. 18. DISDIER *ſplanchnol.* T. II. p. 89.
(*f*) Conf. PACCHION. *de dura meninge* p. 4. qui equidem inferiorem partem duriorem vocat.
(*g*) Caudæ PACCHION. *de dur. men.* p. 9. ad FANTONUM p. 141. 155.
(*h*) WINSLOW n. 19.
(*i*) Ibid
(*k*) DISDIER *ſplanchnol.* T. II. p. 91.
(*k**) LAWRENCE *prælect.* p. 11.
(*l*) LIEUTAUD p. 383.

In externa qnidem lamina exiles (*m*) fibras, quæ a poſteriori parte cranii ad anteriorem excurrant (*n*), dudum video excitari. Addit alius vir Cl. eam laminam fibras poſteriores rectas habere, quæ fibras obliquas anterius poſitas interſecent (*o*).

Sed multo accuratius auctor harum elegantiarum *Antonius* PACCHIONUS duram quidem membranam in univerſum muſculum dixit *triventrem* (*p*), *quadritendineum* (*q*).

In eo muſculo ventres dixit duos, qui cerebrum continent (*r*), tertium qui cerebellum (*s*).

In hemiſphæriis ſtratum primum diverſis fibrarum ordinibus intertextum fecit (*t*).

Alterum ejus ſtratum contrario ductu prius interſecat (*u*), exiles tamen & contractæ fibræ ſunt, quibus conſtat.

Extimum reticulare (*x*) papillas edit, quæ in cranium ſe immittunt.

Tendines fibrarum cujusque hemiſphærii infra laterales oſſis ſphenoidis proceſſus inſeruntur (*y*).

Sed inprimis in falce tendinearum primo exteriorum fibrarum ſeries (*z*) fit pyramidalibus lacertis (*a*), quatuor ad ſex, qui inferne irretiti, ſuperius exporriguntur, & falcis etiam finibus ſuperatis utrinque ad hemiſphæria producuntur (*b*) in parte poſtica falcis ſpiſſiores & longiores, &

(*m*) RIDLEY p. 2.
(*n*) IDEM p. 4.
(*o*) FLEISCHMANN n. 10.
(*p*) Ad FANTONUM p. 140.
(*q*) Ibid.
(*r*) Ibid.
(*s*) Ibid.
(*t*) p. 147. Ubi porro difficillimum auctoris ſermonem malim a ſtudioſis harum rerum legi, quam quidem a me exſcribi. In priori opere iconem habet ex cerebelli dura matre ſumtum tab. 5. f. 1. & ex cerebro f. 2. Hoc eſt fibrarum ſtratum internum, a fibris transverſis antrorſum excurrentibus, & fibris rectis a falce advenientibus intertextum n. 10.
(*u*) p. 148.
(*x*) p. 150.
(*y*) p. 146.
(*z*) Ad FANTONUM p. 142. de *dura meninge* tab. 1. Fibræ nempe ex tentoriis, & ab acie falcis verſus ſinum longitudinalem ſurgentes, & utrinque diſſipatæ. In altera tab. 4. & tendo redit tentoriorum, & fibræ pyramidales cum transverſis quaſi vinculis dictis p. 4. Mergitum vero potius, quam pyramidum ſimiles, in arcum flexæ fibræ, obverſis convexis partibus ſe reſpiciunt.
(*a*) p. 143.
(*b*) *De dur. mening.* p. 4.

& intricatiſſimi. Anteriores ad os cribroſum protenduntur. Earum fibrarum tendo eſt in medio, ut in medio interſeptorum (*c*).

Interioris faciei ordo (*d*) a ſummo falcis dorſo ad extremum ejus limbum parallelus, ad tentorii poſterius latus defertur, inque ejus alterum fibroſum ſtratum penetrat (*e*), idemque transverſis fibris variis firmatur (*f*).

Tentoriorum (ſive interſepti) planum (*g*) oritur a margine foraminis, quod medullam oblongatam transmittit, nodique in ſingula fibra ſunt aliquot gangliorum ſimiles, ex lacertulis minoribus intorti: eædem fibræ ad hemisphæria usque perveniunt.

Caudicis chordæ (*h*) robuſtæ, lata baſi, a magni foraminis cranii margine poſteriori natæ, ſinduntur in duas expanſiones ſemicirculares, quæ maximam tentoriorum partem occupant, & ad limbum foraminis medullæ oblongatæ ſeſe extendunt.

Ita in poſteriori opere vir Cl. in quo paſſim priora effata emendat (*i*).

Etiam RIDLEYUS eas fibras deſcripſit (*k*), obſcure & ipſe, in hemisphæriis quidem, ſi recte virum intelligo, a ſumma falce tribus originibus natas, in arcus ductas varios (*l*).

In falce ipſa alias fibras dimidiæ falcis longitudine in ejus parte ſuperiori poſitas (*m*) ab anterioribus retrorſum decurrentes, alias transverſas habet, (perpendiculares potius) a ſinu quinto ad tertium adſurgentes, & in parte falcis anteriori conſpectiores.

Cl. vir *Adrianus* SLEVOGT (*n*) cum urinariæ veſicæ fibris comparet, quod varii earum ductus ſint. Rectas tamen plerasque & obliquas vocat,

 circa

(*c*) p. 143. Sed lege porro.

(*d*) *De dur. mening.* tab. 1. C. tab. 4. b.

(*e*) p. 145. Hoc ſtratum in tab. 4. delineatur.

(*f*) p. 146.

(*g*) p. 153. In tab. 2. primi operis a media parte tentorii & a tendine communi verſus originem ex oſſe occipitis palmatim diſſipatas pingit. Sed eæ icones ſunt ex morboſa femina, fatente etiam auctore *de dura mening.* p. 4.

(*h*) In priori opere reticulatum textum facit in parte hujus ſepti ſuperiori, deinde ab ejus termino ovalem, duplicem arcum, tendentem ad oſſis occipitis foramen, aliumque qui medium per proceſſum occipitis rectior ad idem foramen deſcendit tab. 3.

(*i*) p. 148. 154.

(*k*) p. 3. 4.

(*l*) p. 3.

(*m*) p. 4.

(*n*) *De dura matre* n. 6.

circa ſinus laterales vero in arcum flexas, in tentoriis denſiſſime congeſtas.

Quæ ego in repetitis cadaveribus vidi, nunc refe ro, variabilem vero his in lacertulis naturam reperi.

In dura membrana, cavam calvam conveſtiente, fibras exteriores in univerſum longitudinem ſequi, internas transverſo ductu ferri reperi (*o*). In baſi cerebri circa foramen cæcum transverſæ ſunt.

In falce plurimas fibras, maxime circa ſuperiorem ſinum, & non raro etiam circa inferiorem, a poſterioribus ad anteriora ferri conſtat. Has RIDLEYUS dixit, PACCHIONUS aut non habet, aut obſcuris certe vocibus exprimit.

Deinde in parte falcis poſteriori & tentoriis finitima fibræ adſcendunt verſus ſinum longitudinalem, perque falcem ſe palmatæ diffundunt. Has anterius nullas reperi. Earum poſtremæ fere rectæ adſcendunt a conjunctione cum tentorio, eæque cum fibris tentorii continuantur; earumque aliæ antrorſum tendunt, in mediam falcem, retrorſum aliæ inclinantur, ſeque transverſis admiſcent. Sub ſinu majori in reticula abeunt.

Tentoriorum cerebelli præcipuæ fibræ ab originibus oſſeis undique verſus conjunctionem cum falce tendunt, eæque, quæ a poſtremo dorſo oſſis petroſi naſcuntur, in ipſam falcem adſcendunt, ad ſupremum finem usque productæ. Ea ſede frequens eſt, diſſoluta reliqua falcis natura, foramina vera naſci, per quæ ipſa cerebri hemisphærium dextrum cum ſiniſtro conſervet (*p*).

Verum id potiſſimum tenendum eſt, in omnibus his fibris nihil rubri, neque carnei (*q*) locum habere, ſed pares fere lacertulos, quales in oſſium vinculis, ligamentisque articulorum paſſim vulgatiſſimi reperiuntur. Etiam in validiſſimis animalium eæ fibræ celluloſæ naturæ tenaces ſunt (*r*).

§. VIII. *Vapor inter duram membranam & arachnoideam.*

Duræ membranæ facies interior ab arachnoidea libera diſſidet, neque cum ea, quoties integerrimum corpus eſt, niſi per vaſa (*s*) ſanguinea cohæ-

(*o*) Similia habet COLLINS p. 980. an ex obſervata natura neſcio. Paulum diverſo modo VIEUSSENS p. 3. oblique nempe internas decuſſari ab externis.

(*p*) p. 13.

(*q*) Non eſſe muſculoſas FANTONUS ad PACCHIONUM p. 204. ſeqq. LAWRENCE prælect. I. p. 6. 7.

(*r*) KAAUW *Nov. Comm. Acad. Petrop.* T. I. p. 354. ex Elephanto.

(*s*) ORIBAS. p. 6. PACCHION. ad SCHROECK p. 113. Fila non bene addit.

cohæret, aut per glandulas, quas continuo dicemus (*t*), & tenuem eam cellulosam telam, quæ eas glandulas ſtabilit.

Verum duram inter & arachnoideam membranam plurimus ros tenerrimus exhalat, a quo & piæ membranæ externa facies, & interna duræ (*u*), perpetuo uvida redditur. Eum rorem tota dura membrana fundere videtur, totaque pia, cum de utriusque velamenti ſuperficie aquoſus humor, per arterias capitis inpulſus, exſudet (*x*). Ipſa tota materies piæ (*y*) & duræ membranæ eo humore inebriatur, ut exprimi poſſit (*z*). Etiam a morte expreſſus renaſcitur (*a*), & vitioſe ſæpe augetur (*b*). In hydatides etiam colligitur (*c*), & in gluten cogitur (*d*). In ebrio lympha coacta inter meninges digiti craſſitie viſa (*e*). Demum idem humor in cellulosam telam præternaturalem abit, & membranam duram piæ nonnunquam adnectit (*f*), ſpeciemque aliquam vitioſæ luminæ, duræ membranæ ſubjectæ, inde naſci poſſe, analogia pericardii, pulmonisve, & exempla confirmat (*g*). Lapideæ naturæ concrementum ea ſede repertum eſt (*h*).

§. IX. *Glandulæ in dura membrana.*

Sunt equidem diverſi generis glandulæ, quæ paſſim in utraque meninge habitant.

Ejus-

(*t*) n. 7.

(*u*) VESAL. L. VII. c. 3. GLASER p. 5. PACCHION. ad FANTONUM p 86. ad BAZZANUM p. 12. LINDEN *phyſiol.* p. 388. KAAUW n. 539. 541. LITTRE *Mem. de* 1707. p. 129. WINSLOW n. 47.

(*x*) De pia matre KAAUW n. 546.

(*y*) PACCHIONUS ad FANTONUM p. 87.

(*z*) LANCIS. obſ. 2. poſt. tr. *de mort. ſubit.* FANTON. ad PACCHIONUM p. 67. 69.

(*a*) PACCHION. p. 86. add. KAAUW n 548

(*b*) Aqua plurima inter duram, piamque matrem BLANCAARD *Jaarreg. Anat.* Cent. I. n. 73. KALTSCHMIDT *de hydroceph.* ZWINGER *act. helvet.* T. I. ab init.

(*c*) BARTHOLIN. hiſt. 49. Centur. II.

(*d*) DRELINCOURT *de conceptu perioche* 34. Pituitæ ſpecies *hiſt. de l'Acad.* 1705. p. 49.

(*e*) DRELINCOURT l. c.

(*f*) BOEHMER præf. ad faſcic. I. obſ. 6. Pia membrana calloſa A. de HAEN T. IV. p. 170. KAAUW *Nov. Comm. Acad. Petrop.* T. I. p. 356.

(*g*) Subrubella, ſeparabilis KAAUW p. 353.

(*h*) RUSSEL *œcon. natur.* p. 95. 96.

Ejuſmodi primo glandulas duras, rotundas, verrucarum ſimiles, acervatas reperio paſſim in ſuperiori cerebri facie, ad falcis naſcentis latus, in reticulatarum fibrarum ejus meningis intervallis repoſitas, inque cranii cavos quaſi puteolos receptas. Agminis baſis arachnoideæ membranæ inſidet: præcipuum agmen inter reticulares lacertos duræ membranæ ponitur; faſtigium de exteriori ſuperficie duræ membranæ exit. Hæc ſunt duo tubercula in dura membrana, quæ ingrediuntur foveas quasdam cranii VESALII (*i*). Excreſcentia piſo major cartilaginea reſpondens foſſæ cranii BARTHOLINI (*k*). Corpora externæ ſuperficiei duræ matris prope verticem prominentia PACCHIONI (*l*). Glandulæ protuberantes ad latus falcis HARDERI (*m*). Sub cranio corpuſcula miliaria, cum carie PARISINORUM (*n*). Tria agmina glandularum ad utramque meningis faciem conſpicua FANTONI (*o*). Corpuſcula firma, fungoſa, per foramina duræ membranæ, in puteos cranii emergentia GUNZII (*p*). Acervus glandularum exſtans ſub oſſe frontis SANTORINI p. 32. (*q*). Acervi in foveis oſſis ſincipitis non longe a falcis ſinu HEISTERI (*r*).

Deinde ſimiles aliæ, ſatis perpetuæ, plurimæ glandulæ reperiuntur in tota longitudine ſinus falciformis, in fibrarum laminæ internæ, cum ſinum efficientis intervallis (*s*), fine interiori piam membranam reſpiciente. Eas glandulas alias molles & albas (*t*), adipis ſimiles, plerumque duras vidi, & prioris claſſis glandulis adfines, & ſolitarias, & agminatas (*u*), & ex magnis, minutisque miſtas, cinctas textu celluloſo (*x*).

Vidi etiam lymphatica aliqua facie fuiſſe, quaſi pellucidas.

Solent

(*i*) L. 7. c. 2. f. 1. k. GLASER p. 5.
(*k*) Hiſt. 53. Cent. I.
(*l*) Ad FANTONUM p. 151.
(*m*) *Apiar. obſ.* n. 30.
(*n*) *Anc. Mem.* T. II. p. 25.
(*o*) Ad PACCHIONUM p. 66. 67.
(*p*) *De lapill. gland. pinealis.*
(*q*) *Obſ. anat.* p. 32.
(*r*) *Compend. anat.* T. II. p. 21.
(*s*) In areolis chordarum PACCHIONUS p. 110. 1. LIEUTAUD p. 385. add. PETIT Epiſt. I. p. 12.
(*t*) Cinereas vidit VIEUSSENS *ſyſtem. vaſor.* p. 229.
(*u*) Vulgo dictas, pictas a PACCHIONIO conf. LANCIS. obſ. 4. poſt L. *de mort. ſubit.*
(*x*) Carneas fibras vocat PACCHIONUS p. 110. 111. Deinde fibras, quibus ad duram membranam ad piam religentur *ibid.* p. 114.

Solent inſertioni venarum magnarum ejus ſinus adcumbere (*y*), & aliæ quidem caveam ſinus (*z*) contingere dicuntur, aliæ membrana interpoſita ab eo ſinu ſeparantur (*a*). An fuerint glandulæ parvæ, numeroſæ, in quinque vel ſex utrinque acervos congeſtæ, adhærentes interiori ſuperficiei duræ membranæ, prope falcem vicinæ parti ſuperiori ſinus (*b*) *Samuelis* COLLINS? an glandulæ vaſis appenſæ ad proceſſum falciformem HARDERI (*c*)? an glandulæ, quas in epilepticis frequentius reperiri ſcripſerat *Raymundus* VIEUSSENS (*d*)? an carneæ adhæſiones, quibus dura mater, quæ inter hæmiſphæria deſcendit, cerebro adhæret HUMPHREDI RIDLEY (*e*)? Certo ſunt glandulæ, quas anno 1697. ſe PARISIIS vidiſſe FANTONUS ſcribit ad PACCHIONUM (*f*). Sunt eadem grana, quæ deſcribuntur a *Johanne* MERY (*g*). Plerumque *Antonio* PACCHIONIO tribuuntur (*h*), & ea gloria ei cedit MERYUS (*i*), & FANTONUS (*k*).

Sed mollis etiam & alba facies aliarum glandularum eſt, quæ paſſim, pinguedinis ſimiliores, per piæ membranæ ſuperficiem reperiuntur (*l*). Eas pro adipe RUYSCHIUS habuit (*m*). Sed & ipſæ propriam illam calloſam faciem glandularum ſinubus adſidentium alias induunt. Cadavera tamen incidi, in quibus nullæ ullius generis glandulæ fuerunt, ut eo facilius pro morboſis concrementis (*n*) haberi potuerint, cum præterea in ſenibus & longo morbo confectis evidentius adpareant (*o*), alii

(*y*) *Hiſt. de l'Acad.* 1701. p. 50.
(*z*) SANTORIN. l. c.
(*a*) Ibid. PACCHION. p. 258.
(*b*) p. 982.
(*c*) l. c. p. 159.
(*d*) *Syſtem. vaſ.* p. 229. & G. de la PEYRONIE *Mem. de l'Acad* 1741. p. 206.
(*e*) *Of the brain* p. 8.
(*f*) Ad PACCHIONUM p. 222. 223.
(*g*) *Hiſt. de l'Acad.* 1701. p. 50.
(*h*) Fuſe deſcripſit PACCHIONUS in epiſt. ad SCHROEKIUM. Habet etiam PETITUS Ep. I. p. 12.
(*i*) Epiſt. ad PACCHIONUM p. 264.
(*k*) p. 222. ad PACCHIONUM.
(*l*) Glandulæ numeroſæ ad vaſorum piæ membranæ plexus WILLIS c. 7. p. 96. Eas dixit PACCHIONUS ad SCHROECK. p. 115. ut intelligo, & MORGAN. *principl.* p. 200 & LIEUTAUD p. 388 & POZZIUS *comm. Epiſt.* p. 87. & forte DROUIN p. 8. Huc etiam glandulæ in ſuperficie interiori duræ membranæ LITTRE *hiſt. de l'Acad.* 1704. n. 19. nempe eæ, quæ non ſunt juxta ſinus.
(*m*) Theſ. V. n. 1.
(*n*) PONSTIER ad FANTONUM p. 29.
(*o*) PACCHION. ad SCHROECK p. 111.

alii vero inciſores omnio negaverint, ſe reperiſſe (*p*). Quæ ſinui falcis adſident, eas Cl. J. *Nicolaus* WEISS pro venarum habuit valvulis (*q*). Verum vetat analogia tot aliarum, quæ longe a ſinu diſſident.

Aliquæ denique agminatæ glandulæ in fine anteriori tentorii cerebelli (*r*) a me repertæ ſunt. An hæ glandulæ numeroſæ circa cerebellum, nonnullis prioris ſeculi ſcriptoribus dictæ (*s*)? Negabat ad ſinus laterales reperiri PACCHIONUS (*t*). Quas trunco nervi quinti incumbere Cl. VIEUSSENIUS ſcripſit (*u*), eas non memini me vidiſſe.

Has glandulas conglobati generis eſſe (*x*), & vaſa emittere, per quæ lympham ſecernant (*y*), inventor propoſuit. Sed ea vaſa ex ipſa deſcriptione vehementer ſuſpiceris, non differre a celluloſo textu (*z*). Preſſas glandulas liquorem ſtillare facile credo (*a*), quæ poſſint eodem, quo dura membrana, humore ebriæ eſſe. Cæterum, quoties albæ ſunt & molles, toties nihil omnino cum conglobatis ſimilitudinis habent. Sed vaporem, quem diximus, in iis glandulis ſecerni (*b*) perinde improbabile ſit, qui totum undique meningum ambitum obducat, cum glandulæ ejus velamenti exiguam particulam teneant. Deinde, cum & natura rorem a meningibus exhalantem oſtendat, & ars naturam imitetur, non adtinet alias tenuis alioquin humoris, neque glanduloſi, ſcaturigines quærere. In ſinum falciformem ſuum humorem mittere alia Ven. Senis conjectura fuit (*c*). Tot autem aliæ venæ (*d*), cum absque ejusmodi glandulis ſint, & cum frequenter in ſede ab eo ſinu remota glandulæ ponantur, hactenus de earum particularum officio ampliandum eſſe crediderim (*e*).

SECT.

(*p*) Nullæ glandulæ per VIEUSSENIUS p. 29. CHARRIERE p. 139. RIDLEY p. 18.
(*q*) Specim. II. & *Comm. Lit. Nor.* 1736. hebd. 8.
(*r*) *In icon anat.* faſcic. VII. tab. 2.
(*s*) GLASER p. 74. COLLINS p. 1032. T. 50. f. 1. qualem quidem fabricam nunquam vidi.
(*t*) Ad SCHROECK. p. 112.
(*u*) *De l'oreille p.* 40.
(*x*) PACCHION. ad SCHROECK. &c.
(*y*) PACCHION. p. 113.
(*z*) p 114.
(*a*) FANTON. ad PACCHION. p. 67.
(*b*) LITTRE *hiſt.* 1704. n. 19. FANTON. ad PACCHION. p. 68. 224.
(*c*) FANTON. ad PACCHIONUM p. 65.
(*d*) Multa contra eum PACCHIONUS ad FANTONUM p. 258.
(*e*) Ampliat WINSLOW n. 47.

SECTIO V.

ARTERIÆ ET VENÆ ENCEPHALI EJUSQUE PROPAGINUM.

§. I. *Arteriæ.*

Carotis (*f*).

VAſa, quæ cerebrum & ſpinalem medullam adeunt, aliquanto diligentius perſequi oportet, quæ & maxima ſint, & in organo multiformi ramos edant definitæ fabricæ numeroſos, ſuique diſſimiles, & denique aliam ab omni reliquo corpore animali naturam ſibi propriam habeant.

Arcum arteriæ àortæ diximus (*f**), ramosque, quos edit. Eorum in dextro latere, qui primus prodit, inferiori quidem propagine extrorſum inclinatur, hactenus memoria dignus, quod reliquas præter carotidem capitis arterias producat. Superior rectius ſurſum ducitur (*g*), & carotis eſt ſui lateris. *Siniſtra* altera ex arcu aortæ eo modo prodit, quem diximus (*h*), & obliquior, ſuum ad capitis latus tendit (*i*).

Siniſtra aut par dextræ eſt, aut potius minor. J. C. *Adrianus* HELVETIUS (*k*), cum aortæ diameter eſſet = 16. ſive $\frac{64}{4}$, reperit carotidem dextram $4\frac{3}{4}$ ſive $\frac{19}{64}$ carotidem ſiniſtram $4\frac{1}{4}$ ſive $\frac{17}{64}$ aortæ. Eumdem tamen HELVETIUM citat Cl. SYLVA, qui dextræ carotidis diametrum

(*f*) Veteres ita dixerunt RUFUS *appell.* I. p. 42. 43. Jugulares vocat ARISTOTELES *hiſt. anim.* L. III. c. 3. nam experimentum, quod adducit RUFUS, ad carotides transfert, a quo etiam nomen καρωτίδες natum eſt GALEN. *de Hippocr. & Platon. decret.* L. II. c. 6. Addit idem male ita vocari, quaſi carus eſſet earum arteriarum affectio *Hipp. & Plat. decret.* L. I. Nervos tamen, qui utrinque collum continent καρωτίδας [partly illegible] dici CELSUS auctor eſt L. VIII. c. 1. Carotides Idem habet L. IV. c. 1. VESALIUS ſuporales dixit, contra GALENI monita.

(*f**) L. VI. p. 161. 163.

(*g*) T. ant. corp. N. &c.

(*h*) L. VI. p. 163.

(*i*) T. ant. corp l. c. COWPER *Phil. Tranſ.* n. 280.

(*k*) HELVETIUS *letres au ſujet de la critique de M.* BESSE p. 181. ſeqq.

facit $3\frac{1}{2}$ ſiniſtræ $3\frac{1}{3}$ (*l*). Contra Ill. SENAC (*m*) ſiniſtram aliquanto majorem fecit, ut eſſet 23216 partium, quales in dextra ſunt 23104. inque aorta 90000. Mihi cum arteriæ aortæ diameter eſſet 70 partium, Carotis dextra fuit partium 25. ſiniſtra 24. In alio corpore, cum aorta eſſet 45 partium, carotis dextra fuit 24. ſiniſtra 21. Iterum, cum truncus aortæ eſſet 16. ſiniſtra Carotis 18. dextra 19 partium fuit, ſemper centeſimarum pollicis. Quare carotides aut æquales ſunt, aut paulo major dextra.

Ita nata Carotis, in faſciculum cum vena jugulari, atque octavi paris inprimis nervo celluloſæ telæ (*n*) ope colligitur, perque Recti capitis majoris anteriorem faciem, ſatis recta, atque aſperæ arteriæ parallela, ad thyreoideæ usque cartilaginis ſuperiorem marginem adſcendit (*o*). Solet ea ſede ſimplex eſſe, & absque ramis (*p*), quos certe & rariſſime, & exiguos, ad thyreoideam (*q*) glandulam, thymum, vicinosque muſculos emittit.

Quare etiam parum diametro diminuitur. Reperi equidem in origine ſua 23. ſub thyreoideæ vero arteriæ principio = 20 partibus, alias tamen omnino utrinque æqualem fuiſſe (*r*) vidi. Recta eſt, ut tamen ſebo repleta in ſerpentinas, leviores, flexiones ſe accommodet.

§. II. *Diviſio carotidis.*

Quando vero arteria carotis ad marginem ſupremum thyreoideæ cartilaginis venit (*s*), tunc quidem dividitur.

Frequentius in *cerebralem* atque *externum* diſcedit, cujus nomen ita tolerari poteſt, ut memores ſimus, anteriorem (*t*), & interiorem (*u*), axi nempe corpus in æquas partes dividenti propiorem eſſe (*x*), magisque

(*l*) *De la ſaignée* p. 189
(*m*) *Du cœur* T. I. p. 246.
(*n*) Vagina I. *Erneſti* HEBENSTREIT in progr. *de vaginis vaſor.* J. *Jacobi* HUBERI *epiſt. de nerv. interc oſtal.* p. 23.
(*o*) Tab. ant. corp. Tab thyreoid. poſt. Tab. art. maxillar.
(*p*) In omnibus iconibus EUSTACHII, COWPERI, LEONCENÆ aut noſtris.
(*q*) Ita H. A. NICOLAI *de direct. vaſ.* p. 28.
(*r*) L. II. p. 57.
(*s*) WINSLOW T. III. *tr. des arteres* n. 48.
(*t*) LIEUTAUD p. 477. WINSLOW n. 49. 72.
(*u*) WINSLOW ib. VINK *bloedvaten* T. 2. f. 1. 2.
(*x*) Faſcic. anat. III. Tab. art. pharyng. p. 2. Faſcic. VII. p. 3. WINSLOW n. 72.

que in recta linea, cum axi trunci carotidis continuatam (*y*). Minor (*z*) nonnunquam externa eſt, quando (*a*) de carotide communi prius thyreoidea ſeceſſit, quam externam dedit: alias æqualis (*c*), quando ea thyreoidea ex diviſione trunci communis prodit (*d*): denique major, quando thyreoidea ab externa jam ſeparata, poſt aliquot demum lineas exit (*e*). Tribus enim his modis arteria carotis dividitur.

§. III. *Arteria pharyngea.*

Ramorum hujus externæ carotidis brevis hiſtoria huc omnino ſpectat, cum ex ea ſæpe memorati rami ad duram membranam encephali eant. Thyreoideam quidem ſuperiorem omittimus, olim dictam: lingualem differimus ad ejus organi deſcriptionem: labialem & temporalem alias repetemus: *pharyngeam* vero hoc loco tangimus, novam arteriam (*f*), aut ſub aliis nominibus ita abſconditam (*g*), ut dignoſci non potuerit. Simplex ea plerumque (*h*), raro duobus principiis naſcitur, rarius tribus; rariſſime ab alio carotidis ramo, ut ab occipitali provenit. Longe plerumque ex principio carotidis externæ prodit, ſed in facie averſa (*i*), quæ vertebras reſpicit. Ea ramorum carotidis minima (*k*), equidem præcipuis

(*y*) Tab. art. lab. & tab. tot. corp. ant. CANT tab. I. f. I.

(*z*) Minorem facit WINSLOW n. 50. poſt emendationem. Minorem GAUTIER t. 2. f. 2.

(*a*) Faſcic. VII. l. c. Tab. art. maxill. intern. Tab. art. thyreoid. inf. Tab. art. facial. GAUTIER l. c.

(*c*) LIEUTAUD l. c.

(*d*) Faſcic. VII. ic. art. ſpin. poſt. Faſcic. 2. tab. thyr. ſup EUSTACH. tab. 25. III. MEKEL tab. nervi V. P. HUBER *de nervo intercoſt.* p. 7. Majorem habet LANCISIUS *de vena ſine pari* T. 2. f. I. & HUBERUS p. 6.

(*e*) Faſcic. VIII tab. ant. corp. faſc. III. Tab. art. pharyng. in icone & p. 2. Reperi ſe habuiſſe ut 15 ad 13.

(*f*) Non adgnoſcas neque apud WINSLOWUM, cujus arteria ſubmaxillaris tamen alias notas habet n. 54. neque apud *Johannem* LIEUTAUD, neque apud BARBAULT p. 389. 390. Hanc credo eſſe, quæ a ſublinguali dicitur ad duram matrem ire ESCHENBACH *anatom.* p. 811.

(*g*) Faſcic. II. hiſt. art. maxill. intern. n. CC. & Faſcic. III. p. 4. & prius in *Comment. Boerh.* T. II. p. 842. Eadem eſt, quam apud Cl. GAUTIER innominatam, tamen deſcriptam legas tab. 2. f. 2. *Naſcens* in diviſione Carotidis BERTINI *oſteol.* T. II. p. 341. huc pertinet. Aliqua etiam eo ſpectantia habet Cl GUNZIUS *de maxill. intern.* Eſt maxillaris inferior DISDIER *ſarcolog.* T. III. p. 23.

(*h*) Tab. art. maxill. int. t. Prope principium faſcic. III p. 4. ic. art. labial. ic. art. maxill. q. GAUTIER l. c. b. Ex aortæ arcu, ut videtur, *Eph. Nat. Cur.* vol. 8. n. 107.

(*i*) Faſcic. II & not. cc.

(*k*) Niſi auricularis poſterior inter eos ramos numeretur faſcic. III. p. 4.

cipuis ſuis ramis poſterius, colli anteriorem faciem adit, muſculosque rectos, majorem capitis, & minorem, & magnum ganglion (*l*). Eorum aliquis cum vena jugulari (*m*) in cranium ſe penetrat, adque ſinum transverſum, incluſæ venæ tunicas, & duram membranam cerebri venit, & circa magnum foramen, atque os petroſum (*n*), & retro id foramen per caveam cerebello recipiendo deſtinatam (*o*) dividitur, cujus ſurculi, ut exiguus ſit, paſſim tamen & veteres anatomici (*p*) meminerunt, & nuperi (*q*).

Ab eadem etiam arteria pharyngea minor aut cum nono (*r*) pare nervorum ramulus in cranium, inque duram membranam venit: aut per foramen peculiare condyloideum occipitis, quod propriam venam a vertebrali natam transmittit (*s*). Hi ramuli in dura membrana manent, qua proxima eſt magno foramini occipitis.

Minutos denique ramos in duram membranam dat, ex ſupremo ramo vertebrali, per cartilaginem, quæ eſt inter os petroſum & occipitis (*t*).

Ramos anteriores breviter tango; pharyngem ii adeunt, & reflexi (*u*) per ejus faciem poſteriorem & lateralem deſcendunt: tubæ etiam EUSTACHII, & muſculis, qui tubæ adcumbunt, atque pharyngis ſupremo (*x*) lacunari, quod oſſi cuneiformi occipitis ſubtenditur, & perioſteo, atque initio narium proſpiciunt (*y*). Surculum etiam emittit, qui per canalem pterygoideum antrorſum tendit, cumque retroverſo ramo arteriæ naſalis anaſtomoſin habet. Alias etiam linguæ dat, & mobili palato

(*l*) Faſcic. III. l. c. fig. t. faſcic. II. l. c.
(*m*) Fig. art. phar. VINK p. 63.
(*n*) GAUTIER t. 3. f. 2. x.
(*o*) VINK t. 2. f. 4. GAUTIER.
(*p*) Conf. PARRUM L. III. c. 15. PLATERUM p. 23. 297. Sed ii viri videntur VESALIUM ſequi, qui ipſum truncum Carotidis cerebralem per eam viam ducebat Faſcic. III. p. 4.
(*q*) SCHNEIDER *de occipite* GLASER p. 15. COWPER *append.* f. 26. k. RIDLEY *obſ. pract.* p. 165. MONROO *of the bones* p. 164. GAUTIER l. c. & t. 3. f. 2. x. BOEHMER *oſteolog.* p. 70.
(*r*) BERTIN. l. c. p. 48. Duas dicit p. 52. Habet HUBER epiſt. p. 8.
(*s*) Faſcic. III. l. c.
(*t*) Faſcic. II. l. c. iſte quidem ex ramo, qui ſupremum pharyngem edit.
(*u*) Fig. cit. f. u. x. deſcript. in not. cc. art. max. int.
(*x*) l. c. w.
(*y*) Conf. faſcic. III. p. 4. tot.

lato (*z*), & laryngi (*a*), & ex ramo, qui carotidem comitari videtur (*b*), ut tamen pharyngem adeat, minimum aliquem ſurculum, qui per foramen ſuum nervum intercoſtalem comitetur (*c*).

§. IV. *Arteria occipitalis.*

Non longe ab ea ſede, paulo major, retrorſum, extrorſum, ſurſum, de carotide exit (*d*) arteria *occipitalis*, veteribus notior (*e*), quæ trunco ſuo ſuper proceſſum transverſum atlantis, ſub mammillari temporum proceſſu, os occipitis circumlegit (*f*), nuda partim, partim complexis & ſpleniis muſculis tecta (*g*), præcipuisque ramis per caput averſum, aliis quidem cuti propioribus (*h*), aliis profundis (*i*), late in ſinciput usque ſpargitur, cumque temporalibus (*k*), & frontalibus in retia coit. Solet mire in ſerpentinos flexus contorqueri (*l*).

Sed alios ramos muſculis ab imo capite & a mammillari proceſſu, & ab atlante ſecundaque vertebra prodeuntibus dat, & propiores cuti & profundiores (*m*), cum vertebrali arteria (*n*), cumque cervicalibus (*o*) varie inoſculatos. Etiam truncus dexter cum ſiniſtro ultimo transverſo ramo coit (*p*).

Ad

(*z*) Faſcic. II. l. c.
(*a*) Faſcic. VIII. p. 10.
(*b*) LE CAT ic. ad p. 299.
(*c*) BERTIN T. II. p. 427.
(*d*) MEKEL f. 1. Faſcic. 2. tab. art. thyr. inf. tab. art. maxill. intern. Superius demum tab. art. pharyngeæ, & GAUTIER tab. 2. f. 2. tum ASCHE tab. 1. f 4.
(*e*) Conf. faſcic. II. ic. art. thyreoid. inf. not. b. Habet FALLOPIUS, cui quinta eſt *obſ. anat.* p. 132. & COLUMBUS, cui *alter ramus* p. 131. tum inter nuperos J. B. WINSLOW n. 66. LIEUTAUD p. 478.
(*f*) Tab. art. labial. Tab. corp. poſt. conf. ASCHE tab. 1. f. 4. tab. 2. WINSLOW n. 66.
(*g*) Faſcic. II. l. c. Tab. tot. corp. poſt.
(*h*) GAUTIER tab. 1.
(*i*) Faſcic. II. tab. cit. Faſc. VIII. Tab. corp. poſt. GAUTIER tab. 2. f. 2.
(*k*) Faſcic. III. tab. art. labial. &c. GAUTIER T. 1. f 1. 2.
(*l*) In iconibus MEKELII, ASCHII noſtrisque &c. tum apud Cl. PETSCHE diſſ. ſæpe cit.
(*m*) Conf. faſcic. II. l. c. faſcic. VIII. p. 57. ſeqq. tab. corp. poſt. ASCHE tab. 3. α. β. i. h.
(*n*) Faſcic. II. l. c. faſc. III. p. 57. 58. SYLVA *de la ſaignée* p. 211. WINSLOW n. 67. ASCHE tab. 3. f. 5. p.
(*o*) WINSLOW l. c. n. 67. faſcic. VIII. p. 59. &c. ASCHE w. q.
(*p*) Tab. corp. poſt. p. 59. ASCHE tab. 2. VINK tab. 2. f. 1.

Ad duram cerebri membranam pene perpetuum (*q*) ramum non contemnendum (*r*) mittit, per foramen maſtoideum (*s*), exterius quam vena ejus nominis, vel etiam duos ſurculos, qui circa conjunctionem extremi oſſis petroſi oſſis mammillaris & occipitis (*t*), & in ipſa demum occipitis cruce (*u*), cranium perforant, duramque membranam adeunt, quæ cerebri lobum poſteriorem conveſtit (*x*), & eam qua cerebellum ſuſtinet (*y*).

Sed etiam ſuper atlantem per magnum foramen ſurculum in duram membranam, circa magnum foramen occipitis edit (*z*).

Denique ad occipitales arterias verius pertinent duæ illæ arteriolæ, quæ haud longe a falciformi ſinu, & conjunctione ſuturæ ſagittalis cum lambdoidea, per totidem foramina in calvæ caveam, & duram matrem penetrant (*a*). Eæ alias a temporalibus veniunt (*b*) ramoque ſincipitali. Eædem & cum ophthalmicarum propagine, & cum vertebralium ramo, & cum vera meningea rete faciunt (*c*).

Minime demum rarum eſt, aut totos ramos arterioſos noni paris & octavi ſodales, & jugularis venæ (*d*), ab occipitali trunco eſſe: aut partita jura hanc arteriam tenere, & pharyngeam, ut iſta cum octavo (*e*) pare minorem, occipitalis cum vena potius jugulari majorem ſurculum duræ membranæ ſubpeditet.

Viſa

(*q*) Etſi ſæpius deeſſe, quam reperiri, ſcripſit Ill. MONROO *of the bones* nov. ed. p. 97. non tamen mihi defuit unquam.

(*r*) Faſcic. 2. tab. cit. Faſcic. III. tab. art. pharyng. II. Tab. corp. poſt. hic minor p. 58. Habet etiam MEKELIUS n. 24. BERTIN T. II. p. 383.

(*s*) Faſcic. II. l. c.

(*t*) p. 58.

(*u*) Ibid.

(*x*) VANK tab. 2. f. 1. lat. dextr. ut videtur. GAUTIER tab. 3. f. 1. ad A.

(*y*) p. 58.

(*z*) Faſcic. II. p. 57. 58.

(*a*) Habet *Al.* MONROO ad falcem & duram membranam euntes *of the bones* ed. nov. p. 88. junctas ex temporali & occipitali. Habet etiam BERTINUS T. II. p. 385. COWPERUS f. 2. append. & GAUTIER T. 2. f. 1. F. F.

(*b*) Faſcic. VIII. p. 14 HEBENSTREIT *de baſ. calvar.* p. VI. Huc rami iconis LADMIRALII *icon. dur. matr.*

(*c*) BERTIN ib. MONROO ib.

(*d*) p. 110. & faſcic. III. p. 9. art. labial.

(*e*) Faſcic. II. l. c.

Viſa eſt etiam genuiſſe auricularem poſteriorem (*f*), aut ſtylomastoideam, atque demum ipſam pharyngeam (*g*).

§. V. *Arteria auricularis poſterior.*

Et ipſa veteribus non ignorata, *temporalis* poſterior VESALIO (*h*), ſexta FALLOPIO (*i*) dicta, ab EUSTACHIO (*k*) indicata, neque a nuperis (*l*) neglecta eſt. Naſcitur aut ex carotide externa, jam tecta parotide (*m*), aut ex occipitali, raro ex maxillari interna (*n*): perque parotidem, ſub ſtiliformi appendice, plicamque porro auriculam inter & cranium poſitam adſcendit (*o*). Rami quidem plerique exteriora tenent capitis, & adeunt auriculam (*p*) cartilagineam, meatum auditorium (*q*), membranam tympani, muſculos (*r*) circa proceſſum mamillarem poſitos, galeam aponeuroticam cranii (*s*), ejusque perioſtea, & varie cum temporalis, & occipitalis arteriæ ramis intricantur (*t*).

Verum ejus ſurculus *ſtylomaſtoidea* eſt, vix (*u*) peculiari nomine digna arteriola, quæ plerumque ex poſteriori auris, alias ex occipitali (*x*) naſcitur pone auditorium meatum, dat meatui auditorio, dat arteriam

(*f*) Faſcic. II. l. c. faſcic. VIII. p. 57. Adnumerat ramis occipitalis arteriæ auricularem WINSLOW n. 68. tum LIEUTAUD p. 478.
(*g*) Faſcic. II. l. c. Bis vidi.
(*h*) L. III. p. 489. tab. arter. O.
(*i*) *Obſervat.* p. 132. b. VIDO tab. 27. f. 1. q q. COLUMBUS habet ramum retro aures p. 181.
(*k*) Tab. 22.
(*l*) WINSLOW n. 58. *ſeconde branche* Eſt O. T. II. f. 1. GAUTIER, etſi temporalem vocat, & eadem pingitur f. 4. T. 3.
(*m*) Faſcic. III. p. 8. conf. tab. ant. corp. tot. MEKEL n. 28.
(*n*) Faſcic II. tab. max. int. not. l.
(*o*) Faſcic. III. p. 8. 9. & tab. Δ. tab. art. pharyng. *v*.
(*p*) Faſcic. VIII. tab. tot. corp. e. GAUTIER tab. 3. f. 4
(*q*) Faſcic. III. l. c.
(*r*) Faſcic. VIII. l. c.
(*s*) Ibid. p. 9. GAUTIER l. c.
(*t*) p. 9. GAUTIER l. c.
(*u*) Dicta tamen Cl. LIEUTAUD inter ramos carotidis p. 479. & dudum COLUMBO p. 41. VIDO VIDIO p. 28. C. BAUHINO *theatr. anat.* p. 283. PLATERO p. 23. *Nicolao* HABICOT die V. p. 177. Conf. originem in faſcic. III. tab. art. labial Δ. III. MEKEL n. 29.
(*x*) Faſcic. VIII. ibid. J. *Adam* KULMUS III. LIEUTAUD.

teriam membranæ tympani, cum alia a temporali arteria elegantem coronam circa eam membranam facturam (*y*), a qua in eamdem ſemper membranam arteriola deſcendit, arbuſculæ ſimilis, manubrio parallela. Inde ductum oſſeum ſubit, comes nunc nervi duri, dat cellulis (*z*) maſtoideis, ſtapedis muſculo, canali ſemicirculari exteriori, & demum inoſculatur cum ramulo meningeæ præcipuæ per hiatum fallopii ſubeunte (*a*), cumque eo tympani caveam adit, feneſtramque ovalem & incudis ſedem: hactenus ſi major fuerit, ad rem noſtram ſpectatura, quod per fiſſuram aquæductus dici poſſit duram meningem adire.

§. VI. *Arteria maxillaris interna ejusque ramus meningeus.*

Etſi ad maxillam inferiorem, ſuperiorem, nares, orbitam, potiſſimum hic truncus diſtribuitur, vix tamen evitari poteſt, quin hoc loco deſcribatur, cum non uno loco, numeroſas, ad duram membranam propagines emittat.

Sive truncum facias carotidis (*b*), ſive præcipuum (*c*) ramum, a temporali certe ſecedit ſupra ligamentum (*d*) maxillæ inferioris, a condylo ad angulum usque demiſſum, ad mediam (*e*) fere altitudinem maxillæ, grandis, parum hactenus dicta (*f*).

Surſum & ſerpentinis flexibus (*g*) alternis antrorſum, introrſum, fertur in fiſſuram usque ſphenomaxillarem (*h*), perque eam fiſſuram pergit, in cujus parte ſuperiori in grandes ramos abit conſumta, naſales, palatinos, & infraorbitalem.

Omitto

(*y*) Faſcic. VIII. p. 8.
(*z*) Ibid.
(*a*) Ibid.
(*b*) Conf. faſc. II. tab. art. maxill. int. β β. faſcic. III. tab. art. pharyng. T. V. W & p. 9. VERDIER T. II. p. 340. GUNZ *de arter. tempor.* p. 16. 17. MEKEL, f. 1. ad 28, ASCHE tab 3. i i. k. VINK T. 2. f. 2.
(*c*) Fuit $\frac{9}{100}$ poll. cum truncus communis carotidis eſſet 20. interna carotis 13. externa 15. & ſola lingualis pariter 9. Erat enim thyreoidea 8. temporalis 7. labialis 7. auricularis 6. temporalis 7. & aliquanto plus, occipitalis 5. pharyngea 5. palatina 4. quæ hic ſolitaria proveniebat.
(*d*) WEITBRECHT *Syndesmolog.* p. 82. tab. 8. f. 32. i.
(*e*) VINK tab. 2 f. 1.
(*f*) Habet tamen WINSLOWUS & GUNZIUS in proprio libello *de arter. maxill. intern.* Deſcripſi in Faſc. II. iconum, cui adde faſcic VIII. pridemque ad BOERH. *Comment.* T. II. p. 342.
(*g*) Faſcic II. l. c. faſcic. III. l. c. faſcic. VIII. p. 15. MEKEL l. c. VINK Tab. 2. f. 2.
(*h*) Faſcic. III. l. c. Faſcic. VIII. p. 15. ſeqq. VINK l. c.

Omitto ejus propagines inſignes, maxillarem inferiorem, auriculares, dentalem ſuperiorem, muſculares varias, temporales, infraorbitalem, naſales, pharyngeam ſupremam, palatinas, quas alias rectius deſcribam (*i*).

Primus ſurculus ad duram membranam venit, proxime prius natus, quam meningea, atque in muſculos adjectos tubæ, & pterygoideum externum muſculum, & demum cum tertio (*k*) ramo quinti paris in receptaculum ſellæ equinæ tendit, inque nervum, quem dixi, duramque membranam. Frequenter etiam a meningea ipſa naſcitur (*l*).

Proxima arteria princeps duræ membranæ, veteribus (*m*) minime ignota fuit. Ex primis (*n*) ramis maxillaris internæ eſt, & ex trunco carotidis nonnunquam oritur (*o*), & præter ſurculum, quem modo dixi, alios etiam, ſed exiguos emittit, qui per exigua cranii foramina ad duram membranam magnas alas pterygoideas oblinentem adveniunt (*p*).

Deinde tamquam laqueo (*q*) duobus ramis nervi tertii quinti paris ambitur, atque uno trunco duobusve (*r*), per unum duove foramina alæ magnæ pterygoideæ in cranium ſubit.

Adit duram membranam, perque foſſam mediam cranii diditur (*s*), præcipuo vero trunco per latera ſincipitis in ſuperiora (*u*) calvæ adſcendit, verſus ſinum falciformem (*x*), longeque & late per duram membranam ſpargitur, quæ lobum anteriorem & poſteriorem cerebri continet. Eadem eſt, quæ frequentes ramos in cranium emittit (*y*), & trans ſinum (*z*) falcis cum ſodali irretitur, ubi cum alia meningea, ophthalmicæ

P 2 propa-

(*i*) Conf. faſcic. II. not. l. ſeqq. Faſcic. VIII. p. 15. ſeqq.
(*k*) Faſcic. II. not. l. faſcic. VIII. p. 16. GUNZ p. 23. BERTIN T. II. p. 108. 375.
(*l*) Faſcic. VIII. p. 16. not. l.
(*m*) FALLOP. p. 113. SYLV. *Iſag.* p. 38. DRYANDER fig. 3. a. G. RYFF ic. p. 23. &c.
(*n*) Faſc. III. l. c. N. faſc. II. not. m. WINSLOW n. 63.
(*o*) Faſcic. II. not. m.
(*p*) WINSLOW n. 64.
(*q*) Faſcic. II. l. c. MEKEL l. c. n. 116.
(*r*) Id rarius Faſcic. II. l. c. faſcic. I. tab. art. cran. not. 22. Habet D. de MARCHETTIS p. 107. ESCHENBACH *anatom.* p. 84.
(*s*) GAUTIER t. 3. f. 2. q. o r. f. 3. h. VIEUSSENS Tab. 17. T.
(*u*) EUSTACH. tab. 9. SPIGEL. L. 10. tab. 1. f. 2. GAUTIER tab. 3. f. 1. E. L'ADMIRAL. icon. *dur. matr.*
(*x*) GAUTIER l. c.
(*y*) p. 92.
(*z*) WINSLOW n. 63. LIEUTAUD p. 384.

propagine (*a*), & cum ea, quæ ab occipitali eſt (*b*), & per foramen mamillare advenit, frequentia retia habet.

Eadem eſt porro, cujus rami non in fetu (*c*) quidem, ſed in adultiore homine (*d*), ſulcos (*e*) cranio imprimunt, ſemper majores, quo eſt a vitæ initiis remotior, ut in oſſe arteriarum itinera ſequi poſſis, & nonnunquam, potiſſimum qua ex magna ala in ſincipitis os tranſit, integro oſſeo ponte comprehendatur (*f*). Ut ii ſulci ſubnaſcantur, etiam Ill. viri (*g*) ambigunt, cum certum ſit, etiam absque pulſu, ſinus duræ membranæ venoſos, & glandulas, & nervos demum molliſſimosque cerebri gyros & in cranio, & in artubus, ipſaque maxilla inferiori veſtigia oſſibus imprimere. Videtur oſſium incrementum a lento & debili motu perfici, quo & arterioſa percuſſio, & ſuperſtes in venis lateralis motus, & etiam ſucci per nervos nutritii circuitus velocior ſit fortiorque. Cedunt ergo oſſa fortiori motui, atque ejus partis, per quam ſanguinis motus lateralis validior eſt, incrementum patiuntur, impreſſionemque geſtant.

Ab eadem meningea non negligendi ſurculi prodeunt, ut qui per fiſſuram aquæductus fallopii (*h*) ad organum auditus internum venit (*i*), cumque ſtylomaſtoidea arteriola conjungitur (*k*); idemque prius arteriam in canalem dat, per quem ſecundi rami tertii paris propago ad intercoſtalem conſtituendum deſtinata retrorſum it (*l*). Ea arteriola, quam innotuiſſe in tanta exiguitate mireris (*m*), cum pharyngeæ ſupremæ, aut carotidis internæ ramo communicat, & cartilagini inter os petroſum & ſphenoides mediæ ſupra tubam poſitæ proſpicit (*n*). Alii, ex meningeis

(*a*) p. 123.
(*b*) p. 112.
(*c*) ALBIN. fig. oſſ. fet. 2. 4.
(*d*) BOERHAAVE *prælect.* T. II. p. 670. Quare dimenſiones habent arteriarum hominis adulti.
(*e*) VESALIUS L. VII. f. 1.
(*f*) PETIT ad PALFYN T. II. p. 353. SCHMIDT epiſt. *de perioſt. oſſ. aud.* p. 16.
(*g*) ALBIN. *adnotat.* L. IV. c. 1.
(*h*) Faſcic VIII p. 16. BERTIN T. II. p. 146. Venam habet VALVERD L. VI c. 7.
(*i*) Dicetur ad L. XV.
(*k*) p. 114
(*l*) De eo egi faſcic. II. not. z. conf. BERTINUM T. II. p. 425. MONROUM p. 121. qui ad nares ducere non bene conjecit.
(*m*) Conf. faſcic. II. not. z.
(*n*) Faſcic. VIII. p. 18. faſcic. II. not. m. & z.

geis orti pluſculi ramuli, per intervallum partis ſquamoſæ (*o*) & petroſæ oſſis temporum in tympanum deſcendunt.

Demum ad glandulam lacrumalem aut primaria, aut certe ſecunda (*p*) propago, a meningea amandatur, quæ proxime extimam alæ parvæ oram uno duobusve foraminibus de cranio exit. Sed etiam ex arteriis duræ membranæ trunculi per foramina parietalia duo, non raro de capite exeunt, cumque arteriis pericranii ſe commiſcent (*q*).

Denique, dum truncus arteriæ maxillaris internæ per fiſſuram ſphenomaxillarem adſcendit, dat ſurculos duræ membranæ, quæ eam fiſſuram replet: tum non raro alterum (*r*) cum tertio quinti paris nervo ramum; in duram matrem, ipſamque medullam encephali, aliumque perpetuum cum ſecundo (*s*) ejusdem quinti paris ſurculo, in id receptaculum, nervique truncum, qui ſurculi cum arteria receptaculi, carotidis internæ propagine, varie uniuntur. Alicujus vero momenti arteriam ab infraorbitali trunco ad duram matrem iviſſe, ut Cl. quidem viri ſcribunt (*t*), ego nunquam vidi (*u*).

§. VII. *Carotis Cerebralis.*

Poſtquam a trunco carotidis communi externa carotis ſeceſſit, reliquus truncus pene absque ramo (*x*) edito, ſurſum pergit ire ad foramen, quod oſſi petroſo inſculptum arteriam cerebralem in calvariæ cavum dimittit. In eo itinere ſemper celluloſo textu, cum nervis mollibus ab intercoſtali trunco natis, & hujus nervi ganglio truncoque cerebrali accurate

(*o*) Faſcic. II. m. DUVERNEY p. 13.

(*p*) Faſcic. VIII. p. 16. faſcic. II. not. m.

(*q*) COWPER ad BIDL. Tab. 5. VIEUSSENS p. 4.

(*r*) Faſc. VIII. p. 17

(*s*) Faſcic. VIII. p. 17. & iterum p. 18. faſcic. II. not. u. BERTIN. T. II. p. 374. Eum ramum alias arteria infraorbitalis generat

(*t*) Neque GUNZIUS p. 31. 33. Semel ſe vidiſſe vel bis auctor eſt BERTIN. T. II. p. 417. & pro varietate habet.

(*u*) WINSLOW T. III. n. 60. & T. IV. n. 26. LIEUTAUD p. 480. SYLVA p. 211. 343. PALFYN *anat. Chir.* Edit. II. p. 57. GARENGEOT *ſplanchnolog.* T. II. T. II. p. 216. VINK p. 61. t. 2. f. 1. v.

(*x*) Nullum edere a proceſſu ſtiliformi, ad eam usque ſedem, qua duram matrem perforat WEPFERUS *de apoplex.* p. 101. Semel tamen ea in ſede nata eſt ex cerebrali occipitalis, ſemel pharyngea faſcic. VII. p. 1. A magno trunco carotidis ramum ad duram matrem ducebat VESALIUS *Exam. obſ. fallop.* p. 95. 96. G. CUNEUS *apolog. Comm.* p. 123. quem rejecit WEPFERUS p. 102. Ex animalibus habuiſſe potuit VESALIUS, nam in equo reperitur BOURGELAT T. II. P. 2. p. 15. 16.

rate colligatur (*y*). Prius tamen, quam in id foramen ſubeat, in adulto homine minus perpetuo (*z*), in junioribus fere perpetuo in *anfractum* contorquetur, variabili quidem ratione, ut tamen in univerſum ex vicinia magni foraminis deſcendat contra ſe ipſam, & ſecundo adſcendat, vehemente (*a*) certe gyro, ut bis ad acutiſſimum angulum ductum ſuum mutet: eſt etiam ubi ſpiræ (*b*) in modum contorquetur. Ab injecto ſebo, ut omnes arteriarum flexiones, etiam hæc augetur, & anguli fiunt acutiores: contra, reſecta diligenter celluloſa tela, evaneſcit, cum ab ea potiſſimum tela hic gyrus fiat, quæ ſecundam partem carotidis ad primam, tertiam ad ſecundam revincit. Creditur, uti omnes anfractus (*c*), aliquid ad minuendum ſanguinis (*d*) in cranium ruentis impetum facere; & ab eo ſanguinis inde nato fieri, ut carotis eo loco dilatetur (*e*).

Foramen & ipſum flexuoſum eſt; atque inferius canalis initium ſurſum, paulumque antrorſum (*f*) it: altera pars fere ad rectum angulum, antrorſum omnino, & transverſim, tum ubi terminum anteriorem canalis ſui adtigit, paulum ſurſum tendit (*g*). Tertia ad obtuſum cum priori ſede angulum ſurſum & antrorſum (*h*) pergit.

In hujus flexionis (*i*) primo angulo ſanguis de corde adſcendens rectiſſime in cranium illidit, partemque ſuæ velocitatis in eo oſſe amittit, quod totum concutit. Memini me, cum graviſſima febre laborarem, eos ictus adeo vehementes expertum eſſe, ut cum ſingulo pulſu caput invito ad latus moveretur.

In

(*y*) Sect. VI.

(*z*) Nullum habet anfractum EUSTACHIUS, CASSERIUS, VERHEYEN, ASCHE tab. 1. f. 4. & ego, in icon. art. pharyngeæ, neque Clar. VINK.

(*a*) COWPER apud DRAKE tab. 20. n. 13. Aliquanto mollius in *append.* t. 3. & *Phil. Tranſ.* n. 280. Valde flexum VELSE obſ. 8. ad diſſ. *de ingreſſ. inteſt.* planiorem LE CAT l. c. GAUTIER tab. 2. f. 2. & ego ic. art. max. Brevem LANCISIUS *ven. ſin. par.* tab. 2. & ego ic. art. thyreoid. int. inf.

(*b*) MEKEL l. c.

(*c*) Habet etiam eum gyrum WINSLOW n. 71. HUBER p. 8. HEBENSTREIT *de flexur. arteriar.*

(*d*) COWPER ad BIDLOUM tab. 6. f. 6.

(*e*) COWPER *Phil. Tranſ.* n. 280.

(*f*) WINSLOW n. 72.

(*g*) WINSLOW ibid.

(*h*) WINSLOW n. 73.

(*i*) Flexionem expreſſi in art. maxill. intern. tab. & Ill. MEKEL.

In eo foramine, offendit carotis duram membranam (*k*), cuſus exterior lamina ex cranii cavea exeuns oſſeum totum anfractum conveſtit, & porro reflexa in perioſteum calvariæ continuatur (*l*). Hæc quaſi vagina aliquanto, quam carotis arteria laxior, nervum etiam intercoſtalem, & venam, & aliquam ſanguinis portionem continet. Ex ea vagina, dum carotis prodit (*m*), credo factum eſſe, ut paſſim ſcriptum ſit (*n*), carotidem arteriam membranam muſcularem exſuere, quando cerebrum ſubit, quem quidem errorem vir Cl. *Chriſtianus Gottlieb* LUDWIG (*n*) refutavit.

Dum per canalem tranſit, edere ſolet carotis arteriam, cum propagine ſecundi rami quinti paris in pterygoideum canalem antrorſum euntem, & inoſculatam ramo maxillaris internæ (*o*). Edit etiam ſurculum in tympanum, & promontorium (*p*), cum arteriæ meningeæ ſurculo fiſſuram aquæductus ſubeunte inoſculatum (*q*).

Demum finis anterior oſſei canalis carotici ita aperitur, ut inferior pars porro oſſea ſit, & cum ſulco ad latus ſellæ equinæ pro carotide parato continuetur: ſuperior hiatu aliquo pateat, porroque ea in ſede ſola a dura membrana compleatur. Eſt ubi lamina oſſea ex latere canalis externo prodiit, porroque pontis ad modum partem aliquam meatus carotici texit, canalemque peculiarem perfecit (*r*). Denique margo membranaceus receptaculi, ad latus ſellæ equinæ poſiti, ſuper nervum ſextum a dura membrana productus, frequenter omnino oſſiculo confirmatur, quod majus alias, etiam unciale, alias minus vidi, veteribus minime ignoratum (*s*).

Dum

(*k*) Vaginam dicit WILLISIUS p. 54. VIEUSSENS p. 31. COWPER ad BIDLOO tab. 6. f. 6. HEBENSTREIT *vagin. vaſ.* le CAT p. 299.

(*l*) Eam adſcititiam tunicam reperit WILLIS ad f. 1. p. 106 107.

(*m*) Unicam arteriarum intra cranium tunicam eſſe BARTHOLIN p. 475. Multum de muſculari membrana amittere VINK

(*n*) *De arteriar. tunic.* p. 18.

(*o*) p. 116.

(*p*) VALSALVA tab. 7. f. 5. Faſcic. VII. p. 2.

(*q*) An hæ arteriolæ a carotide interna in ejus canales oſſeos euntes BERTIN T. II. p. 316.

(*r*) CREEL. in progr. 1742. *Eph. Nat. Cur.* Vol. 9 obſ. 56. quo in exemplo paries ex proceſſibus clinoideis anterioribus natus eſt.

(*s*) Oſſa ſeſamoidea dixit RIOLANUS *enchir. pathol.* p. 253. & addit in aliis arteriis ſe vidiſſe: ſed oſſa præter naturam nata viderat. Habet & ROLFINK p. 1232. Oſſicula parva in carotide dixit CORTESIUS *miſcell.* Dec. I. c. 7.

Dum ex cranio denique carotis exit, & ab ipſo jam flexu ſecundæ lineæ canalis oſſei cum tertia, intervallum ſubit inter laminam internam duræ membranæ cerebri, ab oſſe petroſo trans magnas alas, ad latus ſellæ equinæ, altius ad fiſſuram laceram pergentem, & ſuper glandulam pituitariam laminamque externam, quæ oſſi tota adhæret. In eo intervallo mollis quædam & ſpongioſa natura eſt (*t*), in quam perpetuus ſanguis effunditur, qui plurimus carotidem ambit, uti recte primus nos docuit VIEUSSENIUS (*u*), qui nomen fecit *receptaculi ad latus ſellæ equinæ.* In iis enim duræ membranæ intercapedinibus & ſanguinem ſæpe vidi, & ceram (*x*) per venas capitis inpulſam.

In ejus receptaculi fine anteriori alius, inſignis, arteriæ carotidis anfractus (*y*) eſt. Per receptaculum ſurſum ibat & antrorſum, nunc recta erigitur, & ad perpendiculum adſcendit. Inde ad horizontem parallela antrorſum it, non absque alterna undarum elevatione & depreſſione, ad proceſſum clinoideum anteriorem usque. Eo proceſſu tecta, ſurſum iterum recta ſurgit, hinc retrorſum & ſurſum reflectitur, & internam nunc etiam duræ membranæ laminam perforat, atque nunc in cavo eſt, quod arachnoideam inter duramque matrem poteſt cogitari.

§. VIII. *Rami arteriæ carotidis in receptaculo editi.*

Hac in ſede veteres (*z*) RETE MIRABILE poſuerunt, ex brutis animalibus in humanam anatomen receptum, glandulæ pituitariæ circumfuſum, verum arteriarum ramoſarum intertextarum plexum, in quas carotis reſolvatur, & ex quibus eadem quaſi regenerata anterius coaleſcat (*a*).

Ve-

(*t*) BERTIN II. p. 250.

(*u*) p. 7. Sinus nempe in eum aperiri. Confirmat CASSEBOHM *de aure* p. 40. WINSLON *expoſ.* T IV. *de la tete* n 46. 165. Non recte ſanguinem recipere RIDLEYUS negavit c. 5. Defuiſſe SANTORINUS, rariſſimo certe ſpectaculo.

(*x*) ORTLOB *œcon. anim.* diſſ. 20.

(*y*) WINSLOW T. III *tr. des arteres* n. 73. GAUTIER tab. 3. f. 2. WEPFER *de apoplex.* p. 38. & Faſcic. I. icon. baſ. cranii a nervo opthalmico ad usque finem reſectum.

(*z*) GALENUS *de uſu part.* L. IX. c. 4. c. 4. *de Hipp. & Plat. decret.* L. 7, c. 3. ORIBASIUS p. 20 21. Aliud rete mirabile eſt COLUMBI p. 183. plexus nempe vaſorum, qui conario incumbit.

(*a*) WILLIS p. 58. 59. 103. in vitulo, capra, ove, porco, cervo, cane, vulpe; fele. Habet & HOVIUS T. 1. f. 1.

Verum neque in omnibus animalibus (*b*), neque in homine (*c*) ejuſmodi glomer vaſorum reperitur. In homine quidem duæ omnino, & tres nonnunquam, arteriolæ ea ſede oriuntur, quas ſi cum nervo quinto velis pro rete habere, aut alias, exiguas arteriolas, quas proxime dicemus, eo nomine volueris recipere (*d*), perinde ſit, dum nihil hic peculiaris utilitatis, aut alienum a vulgari arteriarum fabrica, hic poſcas. Plerumque (*e*) duæ ſunt arteriolæ. Earum *poſterior* (*f*), tendit ad partem duræ membranæ clinoideis proceſſibus poſterioribus vicinam (*g*), adque eam, quæ cuneiformem partem oſſis occipitis inveſtit (*h*), ubi cum vertebralis arteriæ propaginibus, extra caput natis, inque os occipitis remiſſis communicat. Nervo etiam quinto, & ſexto, & quarto, & glandulæ pituitariæ ramulos impertit, tum eos, qui ſub ea glandula in os cuneiforme (*i*) penetrant, inque adulto homine ad ſinum pituitarium (*k*) ea ſede latentem veniunt.

Anterior (*l*) receptaculi arteria ſuper radicem nervi intercoſtalis ex carotide nata, cauſa fuit (*m*), cur tot illuſtres viri ab ophthalmico quinti

(*b*) Abeſt a tigre, caſtore, elephanto PARISINI: ab equo WILLIS p. 103. BOURGELAT T. II. P. 2. p. 54. Sed tigris felis eſt. Nullum avibus WILLIS p. 72.

(*c*) Primus in dubium revocavit *Jacobus* BERENGARIUS *Carpenſis*, ut negaret carotidem in rete reſolvi, & in truncum redire *Comm. in* MUNDINUM p. CCCCLIX. aut omnino in oſſe baſilari rete mirabile reperiri p. CCCCXXI. *b. Iſagog.* p. 57. Deinde VESALIUS ex homine rejecit L. VII. c. 12. tum J. *Jacobus* WEPFER *de apoplex.* p. 34. 388. *de cicut. aquat.* p. 115. & SCHNEIDERUS *de catarrh.* L. II. c. 18. & de homine fatetur T. WILLIS.

(*d*) Vel arterias receptaculi, vel alias minutas carotidis propagines pro rete mirabili admittunt, ut de FALLOPIO probabile eſt p. 133. niſi alii ſunt carotidis ramuli quos intelligit, de COLUMBO p. 184. manifeſtius, tum de VIEUSSENIO p. 44. de RIDLEYO p. 64. de COWPERO apud DRAKE E. E. & ad Tab. 89. de BIDLOO, de VINKIO p. 68.

(*e*) Unica in icone *baſ. calvar.* Unicam etiam memorat MEKELIUS n. 35.

(*f*) Faſcic. VII. p. 4. & ſub n. 24. faſcic. I. tab. art. cran. MEKEL n. 35. Habet duas BERTIN T. II. p. 350.

(*g*) GAUTIER tab. 3. f. 2. qui peramplam pinxit.

(*h*) Hanc credo arteriolam, quam ad oram internam tentorii cerebelli a carotide deducit J. *Ex.* BERTIN. T. II. p. 347.

(*i*) VIEUSSENS p. 44.

(*k*) Le CLERC. *Chir. complete* p. 115. Huc radices ex dura matre in ſinum ſphenoideum miſſæ HEBENSTREIT *de baſi calvar.*

(*l*) MEKEL n. 35. Habet VIEUSSENS p. 44. ramum ad nervum quintum & J. E. WREIDE tab. *angiolog.* 8.

(*m*) *De vera origine nervi intercoſt.* n. 12. *Comm. Boerh.* n. 241. not. p.

ti paris ramo radicem ad nervum intercoſtalem deduxerint. Adit nempe quintum par, ſympathico proxima, & cum ſingulis quinti paris truncis ramulum emittit, quales cum ſecundo & tertio etiam ex cranio exeunt, iis inoſculati, qui a maxillari interna arteria adveniunt. Anterior etiam ſextum, tertium, & quartum nervum ſurculis adit. Duræ membranæ receptaculi, & fiſſuræ ſphenoideæ proſpicit, & demum glandulæ pituitariæ (*n*), niſi is ſurculus peculiari trunculo oritur.

§. VIIII. *Arteria ophthalmica.*

Primus, quem carotis arteria ramus edit, poſtquam duræ membranæ laminam internam perforavit, ad ipſos proceſſus clinoideos anteriores, *ophthalmica* eſt (*o*) arteria, cujus præcipuos ramos non bene *Jacobus Benignus* WINSLOW (*p*), vir optime de anatome meritus, propagini arteriæ maxillaris internæ tribuit, quod ideo monemus, cum videamus, ad auctoritatem magni viri etiam his ipſis annis errorem repeti (*p**), quem ante viginti fere annos (*q*) redarguerimus, & paulo poſt J. G. GUNZIUS (*r*).

Solos autem hic ramos exponimus, qui duram membranam adeunt. Primus, *lacrumalis* longe plerumque ophthalmicæ propago eſt (*s*), aliquando tamen meningeæ, ex maxillari interna natæ (*t*). Ea per foraminis quidem laceri alarum parvarum ſphenoidearum extremum receſſum orbitam ſubit, porro glandulam lacrumalem aditura. Sed in ipſo foramine lacero, eadem per proprium foramen (*u*) earum alarum ramum ad duram membranam remittit, quem truncus nonnunquam ophthalmicæ arteriæ edit. Adit perpetuo receptaculum, & nervum quintum, & ad tentorii usque

(*n*) Simile quid habet VIEUSSENS p. 43. tab. 17. f. 1. WILLIS p. 58.

(*o*) Tab. baſ. cranii f. f. DRAKE tab. 20. D. D. GAUTIER tab. 3. f. 2.

(*p*) T. IV. n. 297. T. III. n. 60.

(*p**) HEBENSTREIT *vaſ. ſanguiſ. ocul.* LIEUTAUD p. 480. BOENNEKEN *Fränk. Anmerk.* T. III.

(*q*) *Comment. Boerhaav.* T. IV. p. 95. & T. II. p. 343. Faſcic. II. not. u.

(*r*) p. 33. Primus veram originem ejus arteriæ dixit J. *Philippus* INGRASSIAS *Comment. de oſſib.* p. 90. conf. Faſcic. VII. p. 37. 38.

(*s*) *Faſcic.* VII. p. 37. BERTIN T. II. p. 95. 96. 373.

(*t*) A maxillari interna SYLVA p. 343. Vocat anteriores arterias duræ membranæ, ſed alio modo naſci intelligit, & eo quo WINSLOW T. III. n. 60. neque a meningea deducit. Ex carotide non bene VINK f. 4. A. A.

(*u*) Duos parvos pinxi tab. baſ. cran. prope 23.

uſque cerebelli adhæſionem venit. Sed major alias (*x*) late per lacunar orbitæ regnat, exterius quam ſequentes ab ethmoideis arteriolæ, dudum quidem nota.

Altera (*y*) ab ophthalmica (*z*), & nonnunquam a lacrumali naſcitur, *ethmoidea poſterior* (*a*). Ea ſub rectis oculi muſculis in foramen orbitarium poſterius oſſis frontis, planive, aut utriusque, adit, ad cellulas ethmoideas & nares per cribroſa foramina inpenſa. Sed etiam ad duram membranam ramum remittit, qui partem inter orbitas mediam, inter criſtam galli & proceſſus clinoideos pererrat (*b*), cum ſequente inoſculatus.

Major aliquanto eſt *Ethmoidea anterior* (*c*), dudum FALLOPIO dicta (*d*) multisque nuperorum. Foramen proprium in oſſe plano ſubit (*e*), &, omiſſis iis, qui cellulas ethmoideas ſubeunt naresque, ſurculis, trunculo ſuo in cranii caveam redit, partimque per duram membranam orbitis interjectam, (*f*) & ſuperpoſitam regnat, cum priori conjuncta (*g*): partim ad utrumque latus criſtæ galli ad falcem venit, perque eam, ſecundum ſinum falciformem, longe ſurſum, deinde retrorſum producta, princeps falcis eſt arteria (*h*).

Duplex aliquando foramen habet (*i*), duasque vocat arterias BERTINUS (*k*)

Q 2 §. IX.

(*x*) VIEUSSENS tab. 17. x. x. GAUTIER tab. 3. f. 2. q. q. tab. 8. f. 1. VINK f. 4. a. a. PETIT *anat. Chirurg.* T. II. p. 57.

(*y*) Naſalis poſterior Faſcic. VII. p. 41. Faſcic. III. p. 16.

(*z*) Ab infraorbitali non bene WINSLOW n. 297. a trunco carotidis MONROO p. 80. Eſt arteriola RIDLEYI f. 2. h. h. & habet etiam duas BERTIN T. II. p. 371. 372. 411. GAUTIER tres habet ethmoideas e. e. e. f. 2. tab. 3.

(*a*) Habet etiam eo cum nomine b. ZINNIUS tab. 3. f. 1. u.

(*b*) GAUTIER ibid.

(*c*) Faſcic. VII. p. 50. f. 2. F. fig. 3. Σ. ZINN l. c. 2.

(*d*) p. 142.

(*e*) RIDLEY f. 2. 4. 4. MONROO p. 80. SCHMIEDEL *de variet. vaſor.* p. 11. &c. BERTIN T. II. p. 410.

(*f*) GAUTIER tab. 3. f. 3. etiam n. n. f. 2. e. e. anteriora. RUYSCH. *theſ.* V. t. 1. 2.

(*g*) Faſcic. VII. p. 50. RUYSCH ibid.

(*h*) BERTIN T. II. p. 371. GAUTIER tab. 3. f. 1. G. G. f. 3. n. f. 2. f.

(*i*) BERTIN T. II. p. 411.

(*k*) BERTIN II. p. 311. CAUTIER f 2.

§. X. *Carotidis cerebralis ramus communicans.*

Non longum iter eſt carotidis a foramine optico ad angulum, in quo lobus anterior cerebri a poſteriori ſecedit. In eo tamen itinere exiguos quidem ſurculos edit ad nervum opticum, infundibulum, glandulam pituitariam, nonnunquam etiam majuſculum in imum plexus chorioidei (*m*) finem inferiorem, qualis etiam ex diviſione ipſa magnorum truncorum carotidis, aut ex communicante trunco prodiit.

Princeps tamen eſt arteria *communicans*, quæ *circulum* WILLISII cum vertebralis arteriæ cerebrali ramo conſtituit: ante quidem WILLISIUM a CASSERIO dudum & VESLINGIO depicta. Ea alias ex ramo anteriori carotidis nata (*n*), flexuoſa (*o*) hactenus, dum arachnoideam membranam expedimus, & ramulos reſecamus, recta fit (*p*). Diameter non ſemper eadem eſt, raro tamen credo ita exiguam reperiri, uti apud VIEUSSENIUM aliosque Cl. viros (*q*) pingitur. Grandem fecerunt alii (*r*), & potius nimis amplam, mediocrem nos pinximus (*s*). Retrorſum & introrſum præter albas illas prope infundibulum mammillares eminentias tendit. Edit & ipſa ſurculos his ipſis eminentiis, & corticeæ naturæ, quæ inter nervos opticos (*t*) eſt, & infundibulo, & nervis opticis, & cruribus medullæ oblongatæ, & plexui chorioideo (*u*), & cerebro ipſo, hunc comitem thalami optici.

Ipſa circuli hactenus nomen meretur, quod clauſa undique figura ſit, etſi circulo minus ſimilis. Anaſtomoſis nempe arteriarum (*x*) corporis calloſi, tum hæ ipſæ ejus corporis arteriæ, & communicantes arteriæ, & cere-

(*m*) Faſcic. VII. p. 4. Habet ejusmodi ramulos pro rete mirabili RUYSCH Ep. 12. tab. 13. T.

(*n*) WINSLOW n. 76. TYSON apud COLLINS tab. 48. & VESLING. tab. 3. f. 3. qui ipſos cerebrales vertebralium ramos in carotides ducit.

(*o*) GAUTIER tab. 8. f. 1. RUYSCH. l. c.

(*p*) Ut in plerisque iconibus.

(*q*) Valde parvam faciunt VIEUSSENS tab. 4. b. b. RIDLEY f. 1. d. d. DRAKE tab. 20. RUYSCH Epiſt. 12. tab. 13. J. BONHOMME tab. XII. p. le CAT. l. c. COWPER *phil. tranſ.* n. 280. MORGAGN. *adverſ.* VI. p. 6.

(*r*) CASSER L. 8. tab. 9. f. 2. b. b. nam in tab. 10. f. f minores facit, ſi ramis vertebralibus comparaveris. VERHEYEN tab. 17. f. 4. BIDLOO tab. 19. f. 1. BOURDON tab. 8. f. 1. COWPER *append.* tab. 3. HEUERMANN tab. 8.

(*s*) Faſcic. VII. tab. 1. GARENGEOT *ſplanchnol.* T. II. p. 261. GAUTIER tab. 8. f. 1.

(*t*) Tab. 1. faſcic. VII.

(*u*) Ibid. p. 5.

(*x*) Faſcic. VII. tab. 1.

cerebrales rami arteriæ vertebralis, trapeziam utcunque continuam figuram efficiunt.

Aliæ quidem ſunt inter arterias carotides & vertebrales anaſtomoſes, hæc tamen in homine præcipua eſt. Per eam obtinetur, ut ſanguinis commeatus in cerebrum liberrimus ſit, dum unica ex quatuor grandibus cerebri arteriis aperta eſt (*y*), vertebralium nempe altera, aut carotidum, atque adeo carotidum non infrequens in oſſeam naturam (*z*) degeneratio, aut impervia obſtructio (*a*), parum omnino homini noceat, aut animali. Nam & WILLISIUS alteram carotidem cæcam & lapideam vidit, & oſſeam, vertebralem vero ejus lateris triplo minorem: & ego utramque, cum nullum vitiati cerebri ſignum eſſet (*b*).

Inde etiam intelligitur, quare vinculum carotidi alteri, aut utrique injectum, nullum omnino in animale ſoporem faciat, etſi vetuſti medici (*c*) facere ſcripſerunt, & quare carotidibus diſſectis animal ſupervivat (*c**). Experimento enim (*d*), etiam noſtro (*e*), conſtitit ſoporem non facere, neque mortem inferre. Nempe cum arteria vertebralis libera ſit, ſanguis ex ea per truncos communicantes, in utrumque grandem cerebralem ramum carotidis, cerebrumque univerſum, eadem fere cum libertate & ubertate venit, quæ eſt in cerebro inviolato. In brutis animalibus etiam alias anaſtomoſes Natura fecit (*g*).

§. XI. *Arteria corporis calloſi.*

Aut proxime originem communicantes rami, aut omnino eodem loco finditur (*h*) arteria carotis cerebralis, inque duos præcipuos ramos ſecedit.

(*y*) ALBIN. adnot. L. II. c. 10. WILLIS p. 60.
(*z*) Calculoſam *Eph. Nat. Cur.* Dec. I. ann. 1. obſ. 127.
(*a*) p. 95. Eadem eſt hiſtoria *Samuelis* COLLINS p. 989.
(*b*) *Opuſcul. patholog.* obſ. 19.
(*c*) GALENUS *Hipp. & Plat. decret.* L. I. L. II. c. 6. ſcribit ab experimento Eraſiſtrateorum Medicorum nomen natum eſſe, quod his arteriis ligatis animal ſopiatur: tum ARISTOTELES *hiſt. anim.* L. III. c. 3. etſi jugulares vocat. Habet etiam RUFUS *appell* I. p. 42. 43. ſed addit, ſoporem a nervis comprehenſis fieri; tum SANCTORIUS in I. Fen. p. 629.
(*c**) VESAL. L. 7. p. 820. qui cauſam vitæ ſuperſtitis non ignoravit. Neque credo oculos ab eo vinculo flacceſcere ut Cl. CHROUET *de tribus humor. ocul.* p. 17.
(*d*) EMETT *tentam. med. ec.* II p. 27. G. v. SWIETEN *Comm.* T. I. p. 266. Ligatis carotidibus animal libere reſpirat GALEN. *de util. reſpir.* neque perit SCHWENKE p. 18.
(*e*) *Mem. ſur le mouv. du ſang* Exp. 51.
(*g*) In equo prope ſellam equinam transverſo ramo uniuntur BOURGELAT T. II. p. 17. WILLIS p. 58. Eam anaſtomoſin etiam in aliis animalibus vidi.
(*h*) Faſcic. VII. p. 5.

cedit. Eorum minor, *anterior* (*i*), *cerebri* ſive *corporis calloſi* arteria, pergit introrſum, antrorſum, dat vicino cerebro, anteriori lobo, & optico nervo, & olfactorio (*k*) ſurculos, & cum ſodali ſua, cui vicina eſt, egregio trunco communicat (*l*), quem oportet aliis Cl. viris duplicem viſum eſſe (*m*).

Ab eo ipſo ramo, etſi brevis eſt, ſurculus in ventriculi tertii anteriora, fornicisque partem cavam, ante commiſſuram, inque ipſam commiſſuram, prioremque partem ſepti lucidi venit (*n*).

Porro truncus ad corpus calloſum accedit (*o*), & denuo anteriori lobo dat grandes ramos antrorſum (*p*) ituros, & cum rami poſterioris ſurculis communicaturos; parvos autem cruribus fornicis atque commiſſuræ (*q*). Deinde vicina nunc ſodali circa corpus calloſum reflectitur, ejusque longitudinem retrorſum relegit (*r*), perque ſuum iter numeroſos ramos grandesque, in vicina cerebri hemisphæria edit (*s*) & cum ramis foſſam SYLVII percurrentibus, & cum ſurculis anterioribus arteriæ vertebralis varie inoſculatos. Ita ſæpe conſumitur in corpus calloſum & in adjacens utrinque cerebrum, corpore calloſo brevior (*t*); longior alias ultra ejus poſteriorem (*u*) finem in cerebri lobum poſteriorem, inque vicinam etiam falcem, atque in commiſſum cum falce tentorium (*x*) cerebelli venit, quæ non minima duræ membranæ arteria eſt.

§. XI.

(*i*) Interior FALLOP. p. 133. b. Anterior WEPFERI *de loco in apoplex. adfect.* p. 106. & WINSLOW T. III. n. 76. T. IV. n. 161. Habet CASSERIUS L. 10. tab. 10. b. b. & ego Faſcic. VII. p. 5. tab. 1. *ω. ω.*

(*k*) RUYSCH tab. 13. Demum alias poſt anaſtomoſium originem naſcitur Faſcic. VII. T. I. ad Ξ VIEUSSENS tab. 17. f. 1. e. e. GAUTIER tab. 8. f. 1.

(*l*) FALLOP. p. 133. b. CASSER L. 10. tab. 10. C. WILLIS tab. 1. R. VIEUSSENS tab V. p. 32. CHESELDEN edit. IV. tab. 16. WINSLOW n. 76. GAUTIER tab. 8. f. 1. BONHOMME tab. 9. ad L. Faſcic. VII. tab. 1. Λ.

(*m*) DRAKE tab. 20. HEUERMANN tab. 8.

(*n*) Faſcic. VII. tab. 1. ad Λ. tab. 3. p. 9.

(*o*) Faſcic. VII. tab. 1.

(*p*) Faſcic. VII. tab. 1. Ξ Ξ. BONHOMME tab. 9. ad L. RUYSCH tab. 13. WINSLOW n. 77. GAUTIER tab. 4. n. 17. 18. tab. 8. f. 1.

(*q*) Faſcic. VII. tab. 2. Υ. tab. 3. p. q

(*r*) CASSER L. 10. tab. 3. f. 1. VESLING. cap. 14. tab. 1. f. 2. GAUTIER tab. 4. VIEUSSENS tab. 3. TARIN *adverſ.* T. II. f. 1.

(*s*) WEPFER p. 109. 110. GAUTIER tab. 6. f. 2.

(*t*) Faſcic. VII. p. 6.

(*u*) VIEUSSENS tab. 3.

(*x*) WEPFER p. 110. VIEUSSENS p. 32. GAUTIER tab. 3. f. 3. WINSLOW T. III. n. 77.

§. XII. *Ramus* CAROTIDIS *poſterior ſive* SYLVIANÆ *foſſæ.*

Major priori, pro ultimo carotidis arteriæ trunco haberi poteſt, neque ignotus veteribus, plerisque *poſterior* (*y*) dictus. A priori quando diſceſſit, petit exteriora, poſteriora, edit ramum ad plexum chorioideum (*z*), minutos vero & numeroſos ſurculos piæ membranæ mittit, crura cerebri obducenti (*a*).

Trunco vero ſuo foſſam SYLVII (*b*) ſubit, lobum inter anteriorem cerebri atque poſteriorem, & ad utrumque lobum numeroſos edit ſurculos, qui per cerebri gyros utrinque ſurgentes, hinc cum prioris trunci ramis, inde cum propaginibus vertebralis arteriæ inoſculantur. Non adtinet hic repetiiſſe, arteriolas hinc oriri, quæ medullam cerebri paſſim perforant.

Omnibus vero cerebri arteriis commune eſt, truncis majoribus, & baſi cerebri propioribus, per imos gyros incedere, ramis inde minoribus & longius progreſſis per gyrorum ſuperficiem (*c*). Omnes ſerpentum modo inflectuntur (*d*), & trans gyros rete faciunt (*e*), & cum ſui ſimilibus, majusculisque anaſtomoſibus paſſim coeunt. Omnes etiam & tenuiores, & a ſanguine pellucente rubræ, & molles ſunt, ut diſſectæ lumen ſuum non ſuſtineant, totaque arteria collabaſcat; denique peculiariter fragiles eſſe video, ut cera repletæ facillime abrumpantur, quæ altera cauſa eſt, quare membrana muſculari dictæ ſint carere (*f*), quæcunque in cerebrum ſubeunt, arteriæ. Hæc fragilitas, ob magnas procul dubio cauſas a natura admiſſa, eadem tamen facit, ut longe frequentius, quam ullæ aliæ ejusdem diametri arteriæ, cerebri arteriæ ab ipſa vi inpulſi ſanguinis abrumpantur, quæ vulgatiſſima apoplexiæ cauſa eſt. Obſervatum eſt etiam

(*y*) Exterior FALLOPII p. 134. Poſterior WINSLOW T. III. n. 78. T. IV. n. 169. Habet etiam RIDLEY Tab. I. COWPER apud DRAKE Tab. 20. n. 18. *append* tab. 3. n. 18. *philoſ. transact.* n. 280. 18. 18.

(*z*) FALLOP. l. c. WEPFER p. 111. WILLIS p. 37. Faſcic. VII. Tab. 1. Δ.

(*a*) Rete mirabile dixit WEPFER p. 111. 112.

(*b*) GAUTIER tab. VII. f. 4. CASSER. L. 10. tab. 10. K. BONHOMME t. 9. G. G. WILLIS tab. 1. R. HEUERMANN tab. 8. H. H. TYSON ap. COLLINS tab. 48. Faſcic VII. tab 1. Γ Γ,

(*c*) Arterias majores per ſulcos cerebri extrinſecus decurrere ALBINUS *adnotat.* L. I. p. 40. tab. 2. f. 1.

(*d*) In omnibus iconibus RUYSCH T. 13. &c.

(*e*) RUYSCH ibid. ALBIN T. 2. f. 2.

(*f*) In minoribus ramis fibras muſculares non potuit parare LUDWIG p. 18.

etiam, magnos hic & multos arteriarumramos eſſe, majoremque ad ſuos truncos habere rationem (*g*).

Adparet adeo, collectis omnibus, carotidem arteriam cerebri in univerſum parti anteriori, parti imæ plexus chorioidei, demum anteriori fini ventriculi tertii, corporique calloſo ramos impertire.

§. XIII. *Arteria vertebralis.*

Arteriæ VERTEBRALES ſecundi capitis trunci ſunt, qui minorem aliquanto, inſignem tamen ſanguinis portionem in encephalon adferunt. Diametrum enim reperio $\frac{11}{100}$ pollicis (*h*). Secundum Ill. SENAC (*i*) ſi cervicalis nomine noſtram intelligit, ut omnino intelligere videtur, 8281 partium diametri quadratum habet, quæ ſunt in aorta 90000. in carotide ſupra 23000. ut arteriam vertebralem aliquanto quam nos minorem faciat. Ejus ſanguinis maxima pars ad cerebrum venit, parvi enim rami ſunt, quos vertebralis ad medullam ſpinalem emittit, adque muſculos. Aliquando ſiniſtra, quæ ex arcu aortæ amat prodire, etiam dexteriori major fuit (*k*).

Origo plerumque ex ſubclavia eſt, ut ejus trunci primus ramus ſit, qui aliquanto prior naſcitur, & poſteriori loco, quam thyreoidea inferior (*l*), & ille conjunctus cum thyreoidea arteriarum verticillus. Minime tamen rarum eſt, ſiniſtram vertebralem arteriam ex aortæ arcu (*m*), aliquanto prius natam fuiſſe, quam ejus lateris ſubclavia.

Proxime originem a nervi intercoſtalis propagine, in ganglion cervicale imum redeunte, tamquam a laqueo continetur (*n*).

Iter hujus arteriæ utriusque lateris reconditum eſt. Subit enim foramen proceſſus transverſi vertebræ colli ſextæ ſæpe (*o*), aliquando tamen demum

(*g*) RIDLEY p. 18. Conf. SAUVAGES *phyſiolog.* p. 172. qui rationem facit uti 175. ad 1.

(*h*) Cum carotis eſſet 23.

(*i*) L. I. p. 247.

(*k*) P. C. FABRICIUS in programm. p. 15. etiam duplo.

(*l*) Tab. art. thyr. inf. prior. L. L. poſterior S. tab. tot. corp. anter. β. β. tab. art. brach. I

(*m*) Conf. L. VI. p. 161. & BOEHMER præf. ad faſcic. I. p. XI.

(*n*) Faſcic. II. tab. art. thyreoid. poſt. not. c. *de nervorum imperio* p. 14.

(*o*) Faſcic. II. l. c. & in fig. poſter. conf. tab. art. brach. 1. Plerumque EUSTACHIUS *de oſſ. exam.* p. 213.

mum quartæ (*p*), aliquando & ſeptimæ (*q*), & tertiæ (*r*), & ſecundæ (*s*). Adſcendit flexuoſa (*t*) per reliquos colli proceſſus, ut ſingulorum foramen, tamquam filum acus ocellum perambulet.

In proceſſuum vertebralium intervallis ramulos emittit minutos, ad muſculos cervicis (*u*) varios, & cum thyreoidea, & cum cervicali varie inoſculatos. Rarum eſſe puto, cervicalem imam profundam dediſſe, neque mihi viſum (*x*), ſed aliis Cl. viris (*y*).

Alii ramuli minuti, involucrum duræ membranæ medullæ ſpinali circumjectum adeunt, & in corporum atque ſpinarum (*z*) vertebrarum perioſteo ramos edunt, in retia intricatos (*a*). Hi fere a vertebrali arteria ſolitarii prodeunt (*b*), alias tamen ex cervicalibus (*c*).

Alii ſurculi ganglion nervi cujusque adeunt (*d*), & duram membranam medullæ ſpinalis, & circumjectum adipem. Hi minimi trium (*e*), in collo ſeorſim oriri ſolent; ſuperiores ab arteria vertebrali naſcuntur (*f*), inferiores a thyreoideæ inferioris ramo adſcendente (*g*), & ab aliqua arteria cervicali propria, quæ ex ſubclavia prodeat (*h*).

Horum

(*p*) Vidi, & habet EUSTACHIUS tab. 26. & conf. tab. art brach. 1. lat dextr.

(*q*) Qui non raro perforatus eſt: & uno foramine, & duobus, ut WINSLOW habet T. I. n. 587. MONROO T. II. p. 199. alias ſinum impreſſum gerit ALBIN. *de oſſibus* p. 139. ea enim omnia in meis ſceletis reperiuntur. Negat quidem Cl HUNAULD *Mem. de l'Acad.* 1740. p. 380. Sed coram video, & olim VESALIUS *de rad. chin.* p. 66. Transmittit alias ramum intercoſtalis ſupremæ aut cervicalem imam faſcic VIII. p. 62. WINSLOW T. III. n. 93.

(*r*) Ut ipſe vidi.

(*s*) BOEHMER l. c.

(*t*) Faſcic. II. tab. art. thyr. poſter.

(*u*) Faſcic. II. tab. art. thyr. prior. not. f. poſter. not. c.

(*x*) Faſcic. VIII. p. 61.

(*y*) GALENO *de arter. venar. diſſect.* c. 9. WINSLOW T. III. n. 93.

(*z*) WILLIS p. 415. Tab. art. thyr. inf. poſt. i. i. i. Faſcic. VII. p. 13.

(*a*) Faſcic. VII. p. 13. Faſcic. II. l. c. WINSLOW T. III. p. 219.

(*b*) Faſcic. VII. l. c. Tab. 4. b. y. X. V. Tab. V. *ε. ζ.*

(*c*) n. q.

(*d*) Faſcic. VII. p. 13. Tab. art. thyr. inf. a. b. c. d. e. f.

(*e*) Faſcic. VII. p. 13. Faſcic. II. tab. art. thyr. poſt. not. c.

(*f*) Faſc. VII. l. c. tab. IV. 6. Z. Faſcic. II. tab. Thyr. poſt g. d. b. tab. art. thyr. prior not. b.

(*g*) Faſcic. VII. l. c. tab. IV. a. N. tab. art. thyr. not. f. tab. poſt. c c. tab. poſt. a.

(*h*) Faſcic. VII. l. c. tab ant. r. S. R. Tab. art. thyr. poſt. ad 8.

Horum ſupremi, cum dura membrana in cranium adſcendunt, & cum arteriis receptaculi, aliisque a carotide natis inoſculantur (*i*).

Alii ramuli, poſterius cum nervo a medullæ nato ad medullam ſpinalem (*k*) veniunt, cumque arteriis ejus medullæ, non ad ſingulas vertebras, ſed paſſim ad aliquas inoſculantur (*l*). Eos vertebralis arteria in collo generat (*m*): præter imos ramos, quos etiam thyreoidea inferior (*n*), aut propria aliqua arteria cervicalis (*o*) educit. Solent ſe etiam circa medullam ſpinalem conflectere, inque ejus anteriorem trunculum inmittere (*p*).

Iterum alii, non tamen eodem numero & pariter quam vertebræ pauciores (*q*), ſed grandiores iidem, adeunt medullam ſpinalem, cumque ejus arteria anteriori luculentas habent anaſtomoſes (*r*). Earum pleræque a vertebrali (*s*), aliquæ tamen a thyreoideis (*t*) aut a cervicalibus peculiaribus (*u*) in imo collo prodeunt.

§. XIV. *Arteriæ vertebrales a tertia vertebra ad pontem* VAROLII.

Ad ſecundam colli vertebram eadem arteria primum flectitur, eo modo, ut a tertia vertebra introrſum tendat: per canalem proceſſus transverſi ſecundæ vertebræ iterum ſurſum exeat, & extrorſum (*x*); porroque inter utramque vertebram, primam & ſecundam, antrorſum pergat, & extrorſum, ſub prælongo proceſſu transverſo atlantis (*y*). Per ejus nunc pro-

(*i*) TARIN aupud GAUTIER tab. 3. f. 2. i. i. M.
(*k*) Faſcic. VII. p. 13. WILLIS p. 415. tab. 13. f. 1.
(*l*) Faſcic. VII p. 15. Non recte ad ſingulas VIEUSSENS tab. 18. f. 3.
(*m*) Faſcic. VII. p. 14. 15. WILLIS p. 414. 415.
(*n*) Ibid. L. N.
(*o*) Ibid. Sexta p. 15. & in T. 4. P. O. S. Tab. thyr. prior. b.
(*p*) Ibid. p. 15. & O. P.
(*q*) Paſcic. VII. p. 15. Non recte totidem VIEUSSENS T. 19. f. 4.
(*r*) Tab. 5. faſcic. VII.
(*s*) Ibid. Tab. 5 δ. κ.
(*t*) ξ. π.
(*u*) τ. φ.
(*x*) WINSLOW T. 1. *tr. des os* n. 579. conf. VESSAL. L. I. p. 81.
(*y*) Ad ic ASCHII f. 4. u. f. 5. n. DRAKE ad 15. Nam COWPERI icon multo minus flexa eſt in append. ad BIDL. tab. III. Leviter flexam GAUTIER tab. 3. f. 2. melius tab. 7. f. 2. Add. tab. art. thyr. poſt. ad ψ.

proceſſus foramen furſum (z), inde per ejus aut canalem (a) aut ſulcum (b), introrſum (c) cum nervo decimo, ſupra atlantem, & non paulum deorſum (d) migrat, & perforata nunc dura membrana cum nervi decimi origine (e) eſt in cranio, quod conſtanter per magnum foramen (f) ſubit, non per condyloideum canalem, aut peculiare aliud foramen (g).

In ea flexione arteriam ampliorem eſſe ſcriptum fuit (h), uti de carotide dictum eſt, & partem velocitatis ſui ſanguinis deponere (i). Lego etiam, in animalibus hujus flexionis angulos, quam in homine acutiores eſſe (k).

Majores ramos & infra (l) primam vertebram & ſupra (m) edit, muſculares, cum arteriis occipitalibus (n), & cervicalibus (o) aut thyreoideis (p) inoſculatos. Dat etiam eadem ex ſede ſurculum unum duosque (q) per magnum foramen (r), tum in duram membranam (s) pro-

 ceſſus

(z) ASCHE f. 4. l. u u. f. 5. n. 6. DRAKE l. c. Faſcic. II. l. c. ad T. GAUTIER tab. 7. f. 2.

(a) Aliquoties vidi canalem, tum WINSLOW T. I. *tr. des os* n. 574. J. *Zach.* PETSCHE obſ. I. MOREL *Journ. de Med.* 1757

(b) EUSTACH. p. 214. & in plerisque ſcriptoribus.

(c) Tab art. thyr poſt. prope I. tab art. ſpin. poſt GAUTIER Tab 7. l. c. RIDLEY T. I. ASCHE f. 4. u. u. k. f 5. n. n. p. DRAKE ad 15. Acutiſſimum quaſi laqueum pingit Cl *Nic.* le CAT. p 299. Habet J E. HEBENSTREIT *de art. flexib.* & BONHOMME tab. 9.

(d) ASCHE l. c. COWPER *Phil. Tranſ.* n. 280.

(e) RIDLEY tab. I. Faſcic. VII. Tab art. ſpin. poſt.

(f) Monente FALLOPIO p. 132. COLUMBO p. 182. D de MARCHETTIS p 78. RIDLEYO p. 35.

(g) Uti non bene in magno opere p. 466. deinde etiam monitus VESALIUS ſcribit in *exam. obſ. Fallop.* p. 95. quem fruſtra monente FALLOPIO, ne errarent, plurimi ſecuti ſunt.

(h) *Phil. Tranſact.* n. 280. Compara RIDLEY tab I. E. cum h.

(i) COWPER & in BIDLOUM ad T. 6. f. 6. & enormiter in ic. *Phil. tranſ.* n. 280.

(k) Ad append. Tab. 3.

(l) ASCHE f. 5. o. Tab. art. thyr. poſt. g. h. f & not d. GAUTIER l. c.

(m) ASCHE f 4. p. ad os occipitis & complexum.

(n) ASCHE l. c.

(o) Faſcic. II. l. c.

(p) Faſcic. II. l. c. f.

(q) Faſcic. VII p. 7.

(r) Per foramen venæ jugularis RIDLEY p. 22. niſi de arteriola loquitur, quam diximus p. 110. 112.

(s) Faſcic. II. l. c. prope g. & not. d. & faſcic. VII. l. c. VIEUSSENS p. 33. p. 18. f 3. c. c. SYLVA p. 343. Perexiguum GAUTIER Tab. 3. f. 2. Non bene valde conſpicuum VAUGUYON *tr. des oper. de Chirurg.* p. 317.

ceſſus cuneiformis (*t*) oſſis occipitis, tum in partem caveæ (*u*) cerebelli foramini occipitis proximam & in falcem cerebelli, cum aliis a carotide ramis inoſculatos (*x*), qui receptaculum adeunt, aut per maſtoidea & jugularia foramina in cranium penetrant.

Intra cranium ad duram membranam a vertebralibus ramum iviſſe non vidi (*y*). In calva truncus vertebralis uterque ad eamdem ſedem flexus (*z*), porro ad ſodalem accedit, donec in pontis inferiori fine, & crena pyramidalibus corporibus interjecta (*a*) uterque truncus in unum (*b*) coeat, quæ a multis arteria *baſilaris* vocatur. Exſtat vir Clariſſ. qui etiam prius vertebralem dextram cum ſiniſtra transverſo luculento ramo vidit conjungi (*c*).

Eadem, vel prius (*d*) quam cum ſodali coeat, vel paulo poſtquam coaluit (*e*), edit arteriam *inferiorem cerebelli*, quæ inter fibras octavi nervi & acceſſorii, inter cerebellum & oblongatam medullam, ſe abſcondit, datis ad eam medullam, nervumque nonum & octavum, ſurculis, & ad plexum chorioideum quarti ventriculi (*f*); deinde cerebellum exterius quam vermis, duobus inſignibus utrinque ramis vermem ſe circumflectentem comitatur, ſuisque ſurculis ſuperioribus truncis occurrit.

Dat etiam vertebralis arteria, conjunctioni nunc proxima, ramos in ſulcum, qui pontem a corporibus pyramidalibus ſuperat.

§. XV. *Arteria cerebelli profunda.*

Circa eam etiam ſedem, aut a cerebelli arteria profunda (*f**), aut a verte-

(*t*) Bertin T. II. p. 377.
(*u*) Vieussens l. c.
(*x*) Sylva l. c cum occipitalibus.
(*y*) Credas Winslowum dicere de arteria intra cranium nata T. III. n. 103. neque de ſuis dilucide ſcribit Vieussenius. Deeſſe nonnunquam Bertin T. II. p. 352.
(*z*) Ridley h. h Gautier tab. 8. f. 1. Faſcic. VII. p. 8.
(*a*) Faſcic. VII. p. 9 Ruyschius paulo anterius tab. 13. ep. 12.
(*b*) Fallop. obſ. p 132. Vidus. Columbus p. 182. Ridley tab. 1. Gautier t. 7. f. 1. Faſcic 7. tab. 1. Heuermann tab. 8. G.
(*c*) Heuermann tab. 8
(*d*) Faſcic. VII. Tab. 1. in lat. dextr. & p. 8. Vieussens p. 33. Ruysch l. c. Bonhomme tab. 9.
(*e*) Gautier tab. 8. f. 1. Faſcic. VII. tab. 1. lat. ſin. Vide varietates in Faſcic. VII. p. 8
(*f*) Tab. 3. O. O. Vieussens tab. 9. 10. absque litera.
(*f**) Faſcic. VII. tab. art. ſpin. poſt. h. Gautier tab. 7. f. 2. Vieussens p. 33. tab. 18. f. 3.

vertebralium in utrovis trunco (*g*) arteria *ſpinalis poſterior* naſcitur, de qua alias rectius dicemus.

Neque longe ab ea regione ex ſeparatis plerumque vertebralibus (*h*), prodit arteria ſpinalis anterior, major, a WILLISIO inventa (*i*), quæ retrograda, ſed flexuoſa, ad deſtinatam dorſualem medullam deſcendit.

Deinde conjunctus duarum vertebralium arteriarum truncus, utraque ſingula major (*k*), per pontis (*l*) VAROLIANI ſulcum incedit, ad ejus ſuperiorem usque finem (*m*), arachnoideam (*n*) inter & duram membranam.

In eo itinere ramulos corporibus olivaribus & pyramidalibus (*o*) exhibet, & alios ad cerebelli ſedem (*p*) inferiorem, ejusque viſceris crus, unde ad durum, & ad mollem (*q*) nervum arteriola prodit, quæ alias ex trunco conjuncto vertebralium, aut a duabus nondum unitis earum arteriarum ſtipitibus, provenit.

A ſodali nervi acuſtici arteria non exiguum ſurculum ad duram meningem, per occiput, contra ſinum occipitalem vidi iviſſe.

Porro dat in fibrarum transverſarum pontis intervallo (*r*) varios ſurculos, comitesque nervi quinti (*s*), & ſexti arteriolas, & demum in ſuperiori fine pontis VAROLIANI non adeo in duos (*t*), quam in qua-

 tuor

(*g*) BONHOMME tab. XI. WINSLOW L. III. n. 101.

(*h*) Faſcic. VII. tab. 1. p. 9. RUYSCH tab. 13. Ep. 12. WINSLOW n. 101. BONHOMME tab. 9. 11. Ex dextra vertebrali unicam RIDLEY tab. 1. Ex ſiniſtra GAUTIER tab 8. f. 1.

Unicam, ex conjunctione arteriarum vertebralium natam, pingit WILLISIUS tab. 1. tum VIEUSSENS tab. 4. m. m. Tres radices, WILLISIANAM, & coaleſcentes cum ea duas a vertebralium duobus truncis, tab. 8. f. 3. tab. 19. f. 3.

Duas, ex diviſione unam, ſiniſtram ex vertebrali ſeparata HEUERMANN tab. 8.

(*i*) Diviſum pingit & quaſi ſemiduplicem COWPER *phil. tranſ.* n. 280. append. tab. 3.

(*k*) Conf. p. 414.

(*l*) p. 80.

(*m*) RUYSCH l. c. GAUTIER tab. 8. L. 1. Faſcic. VII. tab. 1. &c.

(*n*) CASSER L. 10. tab. 9.

(*o*) Faſcic. VII. p. 10.

(*p*) Faſcic VII. tab. 1. k. HEUERMANN l. c. RUYSCH l. c.

(*q*) Faſcic. VII. tab. 1. m. A cruribus vertebralium, qua conjunguntur VIEUSSENS tab. 17. f. 1. T. T. A trunco baſilari WINSLOW l. c. n 102.

(*r*) Faſcic. VII. tab. 1. i. i. i. RIDLEY tab 1. r. r.

(*s*) Faſcic. VII. tab. 1. VIEUSSENS tab. 17. f. 1. p. p.

(*t*) CASSERIUS L. 10. tab. 9. f. 2. WILLIS tab. 1. w. w. VIEUSSENS tab. 4. COWPER append. t. 3. WINSLOW T. III. n. 100. T. III. n. 100. T. IV. n. 175. le CAT l. c. BONHOMME t. 11.

tuor (*u*) potius ramos, ramorumve faſciculos dividitur, dextros duos, ſiniſtros totidem.

Eorum ramorum primi naſcuntur, & ſunt adeo inferiores, arteria dextra & ſiniſtra ſuperior *cerebelli* (*x*), cujus trunci loco alias duo aut tres ſeparati rami reperiuntur.

Horum ramorum minores ſurculi ſuperficiem cerebelli inferiorem & anteriorem adeunt, pontemque (*y*).

Deinde trunci cum cruribus cerebelli, et inter & cerebrum, ad ſedem natium teſtiumque ſe conflectunt. Tres vero aut trunci hujus arteriæ ſunt, aut rami.

Anterior (*z*) brevior, crus cerebelli ſubit, etiam in cerebellum & vermis partem anteriorem & plexum thalamis impoſitum abſumtus.

Medius, idemque amplior, longe lateque per cerebelli ſedem ſuperiorem (*a*) regnat, cum arteriis inferioribus cerebelli varie inoſculatus (*b*). Ejusdem ſurculi ſulcos cerebelli, & arbuſculæ vitæ atque vermi circumpoſitos, profunde ſubeunt. Alii ſurculi thalamos opticorum nervorum adeunt, natesque & teſtes (*c*), & glandulam pinealem.

Alii in ventriculum quartum (*d*), valvulam magnam, crura a cerebello ad teſtes (*e*) euntia.

Tertia profundior cerebelli arteria ſimili itinere, dat cerebelli cruribus, thalamis opticis (*f*), natibus (*g*), teſtibus (*h*), pineali glandulæ (*i*), plexui impoſito opticis thalamis, proceſſibus a cerebello ad teſtes adſcendentibus, valvulæ magnæ, medullæ oblongatæ, cruribus cerebelli, corpori rhomboideo (*k*).

§. XVI.

(*u*) Faſcic. VII. tab I. V. V. b b. CASSERIUS tab. 10. L. 10. RIDLEY tab. I. RUYSCH l. c. BONHOMME tab. 9. GAUTIER tab. 8. f. 1.
(*x*) Faſcic. VII. p. 10.
(*y*) Ibid.
(*z*) Ibid.
(*a*) GAUTIER tab. 6. f. 3. Faſcic. VII. tab. 2. S. S. tab. 3. g g g.
(*b*) VESAL. L. 7. f. 18.
(*c*) p. 11. f. 3. m. l. i.
(*d*) Faſcic VII. p. 11. tab. 3. l. k. i. k.
(*e*) k. k. ibid.
(*f*) Faſcic. VII. tab. 3. a. b. β. n.
(*g*) Ibid. n. β.
(*h*) Ad N. & d. & prope N.
(*i*) Ad i.
(*k*) Ramos eo euntes tangit VIEUSSENS p. 34.

§. XVI. *Arteria cerebri profunda.*

Aliquanto major, anterior & ſuperior, arteriæ baſilaris diviſæ ramus eſt, *arteria profunda cerebri* (*l*), quæ a priori interpoſito nervo tertii (*m*) paris ſeparatur. Dat continuo ramum in (*n*) fundum imum ventriculi tertii, thalamosque, ad geminum centrum usque productum, quæ etiam arteriola infundibulo, nervo optico, eminentiis mammillarum ſimilibus, & fornicis cruribus ſurculos exhibet, & demum eminentiæ quadrigeminæ.

Edit porro arterias communicantes (*o*), quæ circulum WILLISII cum arteriis a carotide natis conponunt.

Ipſa circa pedunculos cerebri circumflectitur ad ſuperiora, poſteriora, inter cerebellum lobumque cerebri poſteriorem, poſtque ſurculos ad crura cerebri datos, aliquot ex ordine ramos in plexum chorioideum mittit (*p*), cum eo adſcenſuros, daturosque etiam thalamis, hippocampis, tæniæ, corporibus ſtriatis, velo thalamis impoſito. In plexu chorioideo cum ramis a carotide natis inoſculantur.

Alius ramus iterum cum thalamo nervi optici circumflectitur, datque natibus, teſtibus, pineali glandulæ, velo inpoſito (*q*), ventriculo tertio, thalamo, fornici.

Alius ipſe quidem in lobum poſteriorem (*r*) cerebri conſumitur, per ſulcos reptaturus, uti de carotidis propaginibus diximus. Dat tamen etiam ſurculos velo (*ſ*) ſæpe citato, fornicis cruribus poſterioribus, corporibus ſtriatis (*t*), ſepto lucido, calloſi corporis faciei inferiori, thalamo, teſtibus, natibus, glandulæ pineali (*u*), tentoriisque; denique, quoties brevior eſt corporis calloſi ramus caroticus, ad ejus corporis partem poſteriorem. Qui rami velum noſtrum adeunt, exeunt ad thalamos (*x*), tectique centro

(*l*) Habet FALLOPIUS p. 132. & COLUMBUS p. 183. & CASSERIUS L. 10. tab. 10. g. g. tab 9. o. o. o. Ramus eſt ad anfractus poſteriores WEPFER p. 214. Superiores & majores VIEUSSENS p. 34. 35. & tab. 4

(*m*) RUYSCH l. c. Faſcic. VII. tab. 1. GAUTIER tab. 8. f. 1.

(*n*) Faſcic. VII. T. 1. t. 1. v. v. Habet VIEUSSENS p. 34. tab. 4. f. f.

(*o*) Faſcic. VII. tab. 1. Φ. Φ.

(*p*) FALLOP. l. c. COLUMB. l. c. Faſcic. VII. tab 1. T. T. tab. 2. L. L. VIEUSSENS p. 35. EUSTACH. tab. 17. f. 3. 4.

(*q*) Faſcic. VII. tab. 2. X. X.

(*r*) p. 12. Tab. 3. Y. Z. Tab. 2. S. VIEUSSENS p. 35. WEPFER l. c.

(*ſ*) Tab. 2. Z. V. T. 3. β. a. b.

(*t*) Tab. 2.

(*u*) Conf. P. tab. 3. VIEUSSENS p. 35.

(*x*) p. 12. tab. 2. H. tab. 3. β.

centro gemino in corpus ſtriatum (*y*), ad ejus finem usque anteriorem excurrunt.

Ipſe porro truncus, poſt numeroſos ad hippocampum ramulos datos, in lobum cerebri poſteriorem conſumitur, longe lateque per ſulcos ejus gyrosque diviſus, numeroſisque cum ramis arteriarum carotidum, tam primi trunci calloſique corporis comitis, quam alterius & poſterioris, inoſculatus.

Quare vertebralis arteria ſola quidem pontem Varolii, cerebellum, medullam oblongatam, eminentiam quadrigeminam, glandulam pinealem adit; communes vero cum carotide habet plexus chorioideos, cerebri lobum poſteriorem, & ánteriorem partem ventriculi tertii, thalamosque fere opticos, corpora ſtriata, & ſeptum lucidum.

Cum duræ membranæ arteriolis cerebrales paſſim communicant (*z*), uti receptaculi arteriæ cum ramis parvis nervorum quinti paris ſodalibus: ophthalmicarum propagines cum meningeis præcipuis, cum aliis falcis arteriolis.

§. XVII. *Arteria ſpinalis anterior.*

Liceat hoc loco arteriarum medullæ ſpinalis hiſtoriam interpoſuiſſe. Earum major, *anterior*, duobus fere truncis eo modo naſcitur, quem diximus (*a*), & retrograda, flexuoſa, deſcendit, atque una alterave (*b*) ovali inſula facta, datis ad corpora pyramidalia (*c*), & olivaria, & nonum nervum (*d*) ramulis, vel in collo ſummo (*e*) vel in imo, aut in dorſo demum, in unum trunculum coaleſcit, qui porro per ſulcum anteriorem ſpinalis medullæ pergit, communicat cum arteriis externis, quas partim diximus, partim dicemus, & ſurculos ad piam matrem, nervos, nervorumque membranas, ramulosque cum pia membrana in ſulcum (*f*) medullæ

(*y*) EUSTACH. l. c. f. 3. VIEUSSENS tab. XI. RIDLEY tab. 5. ad k. TARIN *adverſ.* tab. 1. f. 1. Faſcic. VII. tab. 2. H. H.

(*z*) Conf. *SYLVA* p. 343.

(*a*) p. 133.

(*b*) Anaſtomoſis ſub corporibus pyramidalibus Faſcic. VII. tab. 1. a. a. Inſulæ duæ in collo tab. 5.

(*c*) Tab. 5.

(*d*) Tab. 1.

(*e*) Ibid.

(*f*) VIEUSSENS tab. 19. f. 3. conf. p. 82.

dullæ dorſalis, & internum corticem mittit, donec de ima medulla in vagina a pia membrana facta (*g*) exeat, porroque per univerſam caudam equinam continuata, in membranis evaneſcat, qua parte cum coccygis oſſe ſacrum os conjungitur. Hæc ipſa arteria fuit, quæ plerisque prioribus de anatome ſcriptoribus (*h*) erroris cauſa fuit, ut pro nervo conpare medullæ ſpinalis deſcriberent. Recte repudiaverat VIEUSSENIUS (*i*), & dubitaverat olim C. STEPHANUS (*k*).

§. XVIII. *Arteria ſpinalis poſterior.*

Minor eadem, ſed, quantum vidi, par plerumque (*l*) dextra & ſiniſtra, alterique, ſui ſimili (*m*), parallela, undulato itinere, frequentibus anaſtomoſibus (*n*) ſerpentinis cum eadem communicat. Per ſpatium medullæ nervis nudum deſcendit, atque cum arteriis exterioribus, poſteriorum nervorum ſodalibus (*o*), aliisque ad anteriorem faciem medullæ venientibus, circa eam circumflexis (*p*) frequenter unitur. Surculos eadem numeroſos ad piam membranam & nervos, faciemque poſteriorem medullæ edit, & cum ipſa medulla circa ſecundam vertebram lumborum exhauſta finitur.

§. XIX. *Arteriæ medullæ ſpinalis externæ.*

Præter hos parvos a cerebro ramos, multo major (*q*) vis ſanguinis, qui medullam dorſualem adit, ab aliis externis truncis accedit: in ipſo enim collo arteriola ex capite remiſſa evaneſceret, niſi nova ſanguinis penu

(*g*) Tab. 5. β.
(*h*) AVICENNA p. 18. &c.
(*i*) Tab. 20. tum Ill. HUBERUS progr. *de medull. ſpinali* p. 17. qui ligamentum vocat.
(*k*) p. 342.
(*l*) Unicam VIEUSSENS tab. 18. f. 3. in collo.
(*m*) Faſcic. VII. tab. 4.
(*n*) VIEUSSENS tab. 18. f. 3. Faſcic. VII. tab. 4.
(*o*) Faſcic. VII. l. c.
(*p*) p. 130.
(*q*) Faſcic. VII. tab. 4. ad s.

penu ex cervicis arteriis ſuppleretur. Ergo tres arteriarum, ad medullam ſpinalem pertinentium, claſſes, hi trunci generant.

Arteriæ *medullæ ſpinali ipſi* dicatæ pariter anteriores aliæ ſunt, & majores (*r*), nervorum comites anteriorum; aliæ poſteriores (*s*), quæ cum averſi lateris nervis adveniunt. Id diſcrimen ſupereſt, quam longum (*t*) ligamentum denticulatum eſt, infra enim ſecundam lumborum vertebram unicus cum quoque nervo ramus advenire ſolet, aut certe, ſi duo ſunt, anterioris & poſterioris nomen ferre nequeunt. Anteriores in collo frequentius arteriolæ a vertebrali (*u*), deinde a thyreoidea (*x*), imæ a cervicali profunda (*y*), aut a prima intercoſtali (*z*) oriuntur. Idem de poſterioribus obtinet.

In dorſo eadem medullæ ſpinalis arteria ab intercoſtalibus undique provenit (*a*), tum ab ſuprema (*b*), quam dat ſubclavia, tum ab aorticis (*c*), exque earum dorſali ramo (*d*).

In lumbis arteriæ lumbales (*e*) ramos, neque inconſpicuos, ad medullam mittunt: ima frequenter ab iliolumbali eſt.

In ſacro oſſe eædem arteriæ a ſacris (*f*) naſcuntur, quas alias aorta ima, alias, & frequentius, hypogaſtrici trunci edunt, & quarum origines rectius cum vaſis pelvis dicentur.

Ima, imi nervi comes, eſt a coccygea, quæ & ipſa hypogaſtrici trunci ramique ejus iſchiadici progenies eſt.

Non cuilibet intervallo ſuam eſſe, ſed omnino in dorſo poſteriores tres, quinque (*g*), ſeptem (*h*) certum eſt. Anteriores nonnunquam duæ (*i*), tres

(*r*) Tab. 5.
(*s*) Tab. 4.
(*t*) p. 15.
(*u*) p. 14.
(*x*) Poſterior faſc. VII. tab. 4. k. anterior tab. 5. π. ξ.
(*y*) Ibid. Q. X. poſterior. anteriores τ. φ.
(*z*) Ibid. n. o. poſter.
(*a*) Tab. 4.
(*b*) Ibid. r. poſt.
(*c*) Tab. 4 & 5.
(*d*) Faſcic. VIII. p. 65. &c.
(*e*) Poſteriores t. 4. Anteriores t. 5.
(*f*) T. 4. poſt. & t. 5. anter.
(*g*) p. 16.
(*h*) p. 16. icon. cit.
(*i*) p. 15. 16. & in ic.

tres (*k*), alias quatuor (*l*), & quinque (*m*), & ſex (*n*), & plures (*o*) ſunt. Sic in lumbis nonnunquam unica (*p*), in ſacro oſſe duæ (*q*), alias tot ſunt quot vertebræ.

Alter, trium minimus, ramus *ganglion* nervi cujusque, & cum eo *duram membranam* dorſalis medullæ, atque circumpoſitum adipem adeuns, ſimiles habet origines. In collo proprius ſolet ſurculus (*r*) eſſe, in dorſo (*s*), lumbisque a trunculo naſci, quem primo loco diximus, & qui propius ad medullam ſpinalem pertinet.

Tertius trunculus, qui *vertebrarum* adit *perioſteum*, in dorſo ſupremo ab arteria intercoſtali ſuperiori (*t*), in reliquis octo vel novem intervallis, a reliquis intercoſtalibus (*u*), earumque trunco communi, aut dorſali ramo; in lumbis a lumbaribus, in ſacro oſſe a ſacris naſcitur. Perpetuus, & in quaque vertebra ſuus eſt, niſi quod ſubinde eadem arteria intercoſtalis ſuas arteriolas duarum vertebrarum perioſteis committit (*x*). Proprio alias trunculo, alias cum medullari conjuncto, in dorſo naſcitur (*y*): tum in lumbis (*z*), & in ſacro oſſe (*a*). Ima a coccygea eſt (*b*). In collo fere a vertebrali eſt.

§. XX. *Sanguinis, qui cerebrum adit, indoles & copia.*

In phyſiologicis ſolet inſignis ſanguinis copia ſæpe citari, quæ cerebrum adit. Eam ad tertiam (*c*) partem totius maſſæ ſanguineæ de corde expulſæ æſtimavit Cel. MALPIGHIUS, cui ita ſubvenit PRÆCEPTOR (*d*), ut moneat, aliquanto plus ſanguinis ad caput venire, quam

 continuo

(*k*) p. 15. bis.
(*l*) Ibid.
(*m*) Ibid.
(*n*) Ibid.
(*o*) Ibid. ad undecim.
(*p*) Ibid.
(*q*) Ibid.
(*r*) Faſcic. VII. p. 13.
(*s*) Tab. 4.
(*t*) Ibid. n.
(*u*) Ibid.
(*x*) p. 14.
(*y*) Ibid.
(*z*) Ibid.
(*a*) Ibid.
(*b*) Ibid.
(*c*) Si non dimidia, ſaltem tertia *de cerebro* p. 6.
(*d*) *Prælect.* T. II. ad n. 239.

continuo videatur, cum viciniſſima cordi origo arteriarum ſit, quæ cerebrum adeunt, & via rectiſſima.

Aliquanto nempe minores carotides KEILIUS (e) fecerat, ut tamen ſe haberent ad reliquam aortam, uti 10. ad 45. MAZINUS (f) ita diſtribuit, ut de uncia una ſanguinis de corde emiſſi, arteria aorta deſcendens ſibi ſumat grana 305 cum ſemiſſe, adſcendens grana 174 cum ſemiſſe.

Meæ dimenſiones (g) ſunt hujusmodi, reductis omnibus numeris ad centeſimas pollicis, & quadratis diametrorum loco luminum ſumtis. Diameter aortæ deſcendentis ſub ductu arterioſo 47. Carotis utravis 23. Subclavia dextra 27. Siniſtra 25. Vertebralis 11. Ita lumina carotidum erunt 1058. lumina vertebralium 242. Summa eorum 1300. lumina conjuncta arteriarum ſubclaviarum & deſcendentis aortæ 2559. Si nunc ſanguinis quantitatem ad quamque corporis partem fluentem facias ejusdem menſuræ, quæ eſt luminum, tunc ad caput univerſum iret equidem tertia pars ſanguinis totius.

In alio puerili corpore, cum aorta ſupra cor diametrum haberet $\frac{70}{100}$, & infra magnos ramos 47. carotis ſiniſtra 24. dextra 25. ſubclavia dextra 35. ſiniſtra 29. fuit. Si poſueris vertebralem paulo majorem 12. (neque enim ſum dimetitus), erit arteriarum ad caput euntium lumen conjunctum 1489. lumen arteriarum reliquum corpus adeuntium 4275. ſive capitis portio ſubtripla. De ea ſi aliquanto minus quam dimidiam partem demſeris, quæ adeat externas capitis partes, fere eadem quæ in priori exemplo, & ſubquintupla ratio prodibit,

Multa enim vis hujus ſanguinis ad cerebrum non venit. Vertebrali decedunt rami muſculoſi. Eos ſi ſpreveris, tamen de carotide plurimum ſanguinem ad exteriora capitis venire oportet meminiſſe. In eodem enim corpore carotidis cerebralis diameter fuit 19. carotidis externæ diameter 20. Ita ſi quam minimum detraxeris de ſanguine cerebrali, tamen vix ſupererit ſupra 719 partes earum, quas aorta deſcendens avehit 2559. Sive non penitus quarta omnino pars ſanguinis totius corporis ad encephalon veniet.

De eo ſanguine aliquam partem iterum detrahere oportet, quæ oculum adit, & duram meningem. Poſſis tamen omnino in iis calculis ſubſiſtere, qui aliquanto majorem ſanguini cerebrali portionem dant, quam

(e) *Secret. anim.* p. 104.
(f) *Mechan. morb*, L. I. c. 3. n. 28.
(g) Alias repete ex p. 107. 108. Sed iſtæ accuratæ cum ſint, poſſunt ſufficere.

quam eſt quinta pars univerſi ſanguinis. Id autem multum eſt, ſi ſis memor, cerebri pondus vix quatuor libras ſuperare. Inde enim conficitur, in homine 160 librarum, octies plus ſanguinis in dato tempore ad cerebrum venire, quam quidem ad aliam reliqui corporis partem.

Etiam ideo plus ſanguinis cerebrum adibit, quod liberior per id viſcus ex (*h*) arteriis in venas tranſitus ſit, ut continuo oſtendemus; deinde quia rami arterioſi cerebri molliores ſunt, quam usquam alibi (*i*). In laxiores enim ramos communis trunci plus de communi caſtello veniet aquæ, quia minus reſiſtitur (*k*).

Per nonnullos morbos plus etiam ſanguinis in cerebrum venit: in rachiticis enim arteriæ carotides & ipſæ jugulares venæ ampliores ſunt (*l*).

Non dubium eſt, ſanguinem in homine erecto (*l**) ob pondus ſuum & celeritate minori ad caput venire, & redire (*m*) majori, hinc in morbis acutis erectum ſitum quæri, ut minor ſanguinis in cerebrum inpulſio ſit. Contra in ſitu ſupino (*n*) ſanguinis in cerebrum ruentis velocitatem a pondere augeri, vim qua refluit minui, ita cruorem in cerebrum congeri.

Deinde alia clarorum virorum eſt ſpeculatio. Sanguinem in cerebrum credunt ejusmodi de corde emitti, ut a ſanguine arteriæ aortæ deſcendentis plurimum differat, abundetque particulis ponderoſiſſimis (*o*) quidem ſuique motus tenaciſſimis: deinde eriam leviſſimis ſponteque mobilibus (*p*), & in univerſum viribus centrifugis validiſſimis præditis (*q*). De ea conjectura nunc quidem non repetimus, ut tamen ſimus memores, experimento de prærogativa ſanguinis cerebralis non conſtare, eaque, quæ producuntur, potius ſeri copiam (*r*) in eo ſanguine oſtendere, pondusque minus. Poſſisque, ut adverſus conjecturam alteras partes tuear, ea quæ de

 vario-

(*h*) SAUVAGES *Mem. de l'Acad. de Berlin* 1755. p. 49.
(*i*) p. 127.
(*k*) L. VI. p. 89.
(*l*) GLISSON *de racbit.* c. 2. p 14.
(*l**) Non repugnant, quæ dixi L. VI. p. 201. Ibi enim unice volui, ponderis reſiſtentem vim non intercedere, quin caleriter ſanguis ad caput veniat. Non ideo non verum eſt, ſi reſiſtentiam a pondere natam removeris, etiam celerius advenire.
(*m*) L. VII. p. 341.
(*n*) BOND *of the nigthmare* p. 10. ſeqq.
(*o*) L. VII. p. 415.
(*p*) Ibid. p. 414.
(*q*) MICHELOTTI *de ſeparat. lum.* Prænot. I. art. 9. p. 54. & c. 3. n. 9. p. 341.
(*r*) L. V. p. 12. Ibi emenda n. 169. quem oportet legere 129.

varioloſo veneno caput petente, de mercurii vi in glandulas ſalivales, de inebrianti poteſtate ſpiritus, qui de vino ſtillat, alibi adſperſimus (*s*), etiam absque privilegio ſanguinis carotici, ex enormi copia ſanguinis cerebrum petentis, & ex rectitudine viæ interpretari, quæ utique non poteſt non velocitati favere, qua ſanguis cerebrum adit (*t*). Hinc ſæpe fortius carotides pulſant, neque perinde in carpi arteriis pulſus mutatur (*u*).

§. XXI. *Sanguinis ex arteriis cerebri iter.*

Expeditus valde circuitus per cerebrum eſt. Nunquam in capitis arterias piſcium gluten impuli, quin per ſinus, adeoque venas rediret: raro ceram, quin eam in ſinubus & receptaculis ipſis cavernoſis reperirem. Eamdem facilitatem tranſitus ex arteriis in ſinus venasque cerebri ſuis in experimentis alii inciſiores repererunt, ſive liquorem (*x*), ſive hydrargyrum (*y*), ſive gluten (*z*) & ceram denique (*a*) in arterias inpuliſſent, ut non facile dictu ſit, cur aliis in experimentis vel iidem, vel alii ſcriptores difficilius iter repererint (*b*).

Non ideo admitti poteſt, in ipſos ſinus arterias rubras patere. Error VESALII (*c*) fuiſſe videtur, qui maximos a carotidibus ramos in ipſos ſinus cerebri deduxit. Eum virum in icone clanculum imitatus eſt HIGHMORUS (*d*), verbis vero ſuis plerique duorum ſeculorum ſcriptores (*e*), quæ ante noſtra tempora elapſa ſunt.

Refu-

(*s*) L. VII. p. 414.
(*t*) L. VII. p. 417. 418.
(*u*) Du BORDEU *mem. ſur le pouls* p. 321. 322. 327.
(*x*) WILLIS p. 83. PACCHION *Epiſt. ad Bonon.* p. 14. GRAAF *de uſu ſiphonis* p. 531. KAAUW n. 613.
(*y*) VIEUSSENS *obſ. d'anat. & de prat.* p. 282.
(*z*) T. LAGHI *Comm. Bonon.* T. IV. p. 126.
(*a*) RUYSCH *theſaur. anat.* VIII. n. 2. *Theſaur. max.* n. 26. 205. ALBINUS apud Ill. KAAUW l. c.
(*b*) Nullum VIEUSSENS *neurogr.* p. 40. Non facile ſinus repleri GUNZ progr. *de ſanguinis per durioris cerebri membranæ ſinus motu* p. VII.
(*c*) L. 3. c. 14. f. Sinus cerebri & pro arteriis eſſe & pro venis p. 493. Conf. L. VII c. 12.
(*d*) L. 3. P. I. p. 206. 207. tab. 18. f 1. l. l. n. n.
(*e*) RIOLAN in WAL p. 615. de arteriis duræ matris. VIEUSSENS p. 28. LINDEN *phyſiol.* p. 390. du HAMEL *corp. anim.* L. III. c. 5. J. v. HORNE *microc.* p. 189. SCHELHAMMER in *analect.* Arteriam in ſinum inſertam ſe vidiſſe DIEMER-

BRO-

Refutavit errorem epidemicum Fallopius (*f*), qui nunc quidem obſolevit.

Poteſt impoſuiſſe, quod multæ arteriæ, quæ a dextra ſede convexæ duræ matris in ſiniſtram tranſeunt (*g*), ſuper ſinum falcis proxime incedant: quod aliæ minores arteriolæ, interiorem ſinus fabricam membranasque adeant, ex quibus conſtat: quas ſi aperueris, poſtquam liquore aliquo repletæ fuerunt, is quidem humor in ſinum illabetur. Tenuem liquorem in ſinus exhalare, Cl. viri fuit conjectura (*h*). Sed absque exemplo foret, ex rubra arteria in rubram venam, eamque pergrandem, non ſanguinem, ſed tenuiorem aliquem humorem tranſire.

Si vero cum ſtudio arterias etiam optime repletas fueris perſecutus, nunquam oſculum in ſinus patere ullum reperies: ſed utique venas cerebri eodem humore plenas, quem per arterias injeceris (*i*), cumque venis ſinus ipſos, ut omnino idem, qui in reliquo humano corpore, etiam in cerebro ſanguinis circuitus ſit.

§. XXII. *Quare neque ſinus cerebri pulſu alterno agitantur.*

Poſtquam ſcriptum erat, in ſinus duræ membranæ arterias aperiri, proxime aberat, ut ſcriberetur, eos ſinus pulſu perinde agitari, ut arteriæ ſolent. Adfirmavit ita ſe vidiſſe Vesalius (*k*): vidit in ſinu longitudinali pulſus ſynchronos pulſibus arteriarum Ridleyus (*l*), perſuaſit ſibi Ill. olim vir *Auguſtinus Fridericus* Walther (*m*) in lateribus, quæ ab oſſeo cranio libera ſunt, pulſare ſinus, etiam experimento adducto

Broekius p. 339. & *Jacobus* Rau l. c. p. 102. (a meningea) la Charriere p. 131. Vieussens, Drouin p. 13. T. I. D. Sylvius apud Barthol. p. 462. diſſ. 4. n. 14. Arterias aliquas duræ membranæ in majores venas inſeri Hebenstreit *de venis communicant.* Fuſe ſi velis veterum de ſanguinis arterioſi in ſinus commeatu ſentedtias requirere lege Rolfinkium diſſ. L. VI

(*f*) p. 135. a. Columbus p. 183. Vesling *Epiſt. poſth.* 8. Walæus apud Barthol. p. 462. Ridley c 6. p. 50. etiam experimento facto. Cowper append. f. 26. Kaauw l. c. Petit *Epiſt.* I. p. 12. Eschenbach p 345.

(*g*) Lieutaud p. 384. Winslow T. IV. n. 36.

(*h*) Gunz progr. p. IX.

(*i*) Willis p. 83. Winslow T. IV. n. 36. Ruysch l. c. Albin. l. c. Kaauw l. c.

(*k*) L. III. c. 14. & etiam monitus in *Exam obſ. fallop.* p. 97. Ex eo Plater p. 177. Riolanus in Walæum p. 615. Bourdon p. 196. & alii. In vivis animalibus ſe vidiſſe Hofmannus in *apolog.* p. 226.

(*l*) In *philoſ. tranſ.* n. 287.

(*m*) *De pulſum ſinuum duræ matris: de ſcarificat. occipit.* Fere ſimilia habet Vieussens p. 16.

adducto in ea ſede fontis ſalientis, cui ſinus falciformis ſubeſt. Nuper denique *Franciſcus* LAMURE (*n*) vidiſſe ſe credit: ſinus longitudinem falcis ſequentes cum cerebro elevari.

Certum eſt tamen, ex numeroſis noſtris (*o*) vivorum animalium obſervationibus, neque ad arteriarum morem ſinus duræ membranæ ſalire, ut cum cordis contractione eleventur, neque ſubſultim ſanguinem fundere vulneratos (*p*), neque alium in iis ſinubus, quam in venis reliquis capitis, motum eſſe, ut utique alternis vicibus & diſtendantur magis & ſubſideant. Pridem veriorem ſententiam contra VESALIUM FALLOPIUS (*q*) docuit, tum RIDLEYUS (*r*), & noſter etiam WALSDORFIUS (*s*) confirmavit.

Deinde omnino vel ideo duræ membranæ cerebri ſinus pulſu agitari nequeunt, quod pertinaciſſime cranio adhæreſcant (*t*), atque adeo in homine adulto firmiſſimum os adnatum habeant, quod dilatationi reſiſtat.

§. XXIII. *Venæ cerebri.*

Ergo ex cerebri arteriis ſanguis, ut alibi in corpore humano, tranſit in venas. Eæ in cerebro utique reperiuntur, aliis in corpore humano venis ſimillimæ, non valvuloſæ tamen (*u*), quantum unquam memini; teneræ, arteriis ſuis ampliores, per totum corticem, & medullam, & ſulcos (*x*), & interiores caveas (*y*) diſperſæ. Unde ergo hæc effata? In cerebro vena nulla, & tactum friget ARISTOTELES (*z*). Cerebrum venarum expers & ſanguinis (*a*). In cerebro venas aut nullas eſſe aut perpaucas F. SYLVIUS (*b*), & arterias eſſe, quæ ſinubus inſerantur (*c*). Venas in cerebro

(*n*) *Mem. de l'Acad. des ſcienc.* 1749. p. 547.
(*o*) *Mem. ſur les part. irrit. & ſenſibl.* Exp. 73. 87. 92.
(*p*) T. IV. exp. 5.
(*q*) p. 135. b.
(*r*) *Of the brain* c. 6. p. 50.
(*s*) p. 27. 28. 29.
(*t*) p. 92. &c.
(*u*) RIOLAN *anacephalæoſ.* p. 165.
(*x*) GAUTIER t. 4. t. 5. f. 2. tab. 6. f. 2. tab. 7. f. 2. 4. tab. 8. BONHOMME tab. 1.
(*y*) GAUTIER t. 5. f. 1. tab. 7. f. 4.]
(*z*) *Hiſt. anim.* L. I. c. 16.
(*a*) IDEM L. III. c. 3.
(*b*) *Diſſert. med.* IV. n. 15. Nullas etiam du HAMEL *corp. anim.* L. 3. c. 5.
(*c*) F. SYLVIUS apud BARTHOLINUM p. 462.

bro eſſe etiam LANCISIUS negavit (*d*). Et COLUMBUS ſibi primum in cerebro inventas tribuit (*e*).

Cauſa erroris forte fuerit, quod nullus inſignis diametri truncus venoſus in cerebro ſit, neque grandes arterias majores venæ, ut alibi in humano corpore comitentur.

Verum etſi cerebri venæ cum arteriis continuantur, vix tamen earum hiſtoria dici poteſt, quin prius *ſinus* deſcriptos habeamus, qui in dura membrana numeroſi reſident.

Sinuum nomine in univerſum veras venas (*f*) intelligimus, ex venis jugularibus, vertebralibus, aliisque ab exteriori capite advenientibus manifeſto continuatas, ut in transverſo ſinu alterutro, qui pro exemplo eſſe poteſt, venæ jugularis continuas membranas (*g*) reperias. Verum aliud nomen, ſibique proprium, in cerebro eædem induerunt, quod inter laminas duræ membranæ receptæ, multaque & brevi cum his laminis celluloſa tela revinctæ, interiorem plerumque durioris velamenti laminam, nonnunquam etiam exteriorem, quaſi novum involucrum ſibi adnatum atque proprium accipiant. Deinde, quod, eorum ſinuum certe aliqui, alterius a venis & vaſis corporis humani figuræ ſint, atque triangulum curvilineum pro ſectione habeant.

§. XXIV. *Sinus falciformis ſuperior.*

Falcem diximus. Eſt in ea convexa linea, qua dextrum hemiſphærium externæ laminæ duræ membranæ, cum ſiniſtro continuatur, ſecundum oſſium frontis, & ſincipitis conjunctionem, & occipitis mediam lineam. Ea ſede duræ membranæ exterior lamina (*h*) plurimis vaſculis fibriſque ad cranium adhæret. Deinde interior lamina ab exteriori retrorſum, inde deorſum, denique antrorſum recedit, ut dextra pagina

(*d*) *De corde & aneuryſm.* p. 17.
(*e*) p. 170. Etiam arterias.
(*f*) COLUMBUS p. 189. Sinus orbitalis ſphenoides, petroſi.
(*g*) WINSLOW t. IV. n. 29. 34.
(*h*) WINSLOW n. 34. LIEUTAUD p. 384.

pagina ad ſiniſtram convergat (*i*). Ita ſpatium triangulare (*k*) naſcitur, ſuperne leniter convexum (*l*), ad latera rectius, & verſus falcis aciem convergens, cujus latus ſuperius, cranio obverſum, minimum eſt. In eo ſpatio ſimilis figuræ vena eſt, quæ, cum laminis duræ membranæ ſibi circumpoſitis, ſinus *longitudinalis* dicitur, aut *ſuperior falciformis*, veteribus *tertius*. In ejus fundo, ſive ima parte, trabeculæ (*m*) breves & nonnunquam ægre conſpicuæ, alias robuſtæ & multæ, latæque, laminarum ſimiles, ex dextro latere in ſiniſtrum tranſeunt. Vidi tantas fuiſſe, ut duplex in ſinu fundus foret, atque ſuperior, & latior, ejus pars ab inferiori anguſtiori, integro ſepto diſſepiretur. Ab imo ſinu in proximam duram membranam transverſi lacertuli exeunt (*n*), a quibus ſinus firmatur, falciſque fibræ decuſſatæ ſibi intricantur (*o*).

Principium ducit a ſede foraminis cæci (*p*), quod eſt ante criſtam galli (*q*), gracile eo loco, & exiguum. Inde adſcendit per ſupremam partem commiſſorum hemisphæriorum cerebri (*r*), & perpetuo una lateſcit (*s*), quo eſt poſterior, eaque ſede, qua falx in medium tentorium ſe dimittit, plerumque dextrorſum declinat, atque mutato nomine, in tranſverſum ſinum dextrum abit (*t*).

Is ſinus (*u*) porro per ſcrobem ſculptam in oſſe occipitis, ſecundum tentoriorum (*x*) principium, inter duræ membranæ laminam externam (*y*) oſſi innexam, paginasque internæ laminæ ſuperiorem & inferiorem, extror-

(*i*) WINSLOW n. 33. 34. GAUTIER Tab. 3. f. 1.
(*k*) VESALIUS L. III. c. 14. VALSALVA tab. 7. f. 2. WINSLOW n. 33. LIEUTAUD p. 384. RIDLEY f. 4.
(*l*) VESAL. p. 498. COLUMBUS p. 190.
(*m*) WILLIS p. 86. 87. PACCHIONI ad SCHROECK. t. 1. d. d. VIEUSSENS p. 14. WINSLOW n. 38. BONHOMME T. I. RIDLEY f. 4. m. p. 51. PETIT Epiſt. I. p. 12. IDEM addit frena verticalia.
(*n*) SANTORIN p. 50.
(*o*) VIEUSSENS p. 15.
(*p*) COLUMBUS p. 170.
(*q*) GAUTIER tab. IV. f. 1.
(*r*) VIEUSSENS T. I.
(*s*) WINSLOW n. 32. LIEUTAUD l. c. CASSER. L. 10. tab. 3. f. 1. tab. 2.
(*t*) MORGAGN. *adverſ.* VI. p. 2. t. 1. f. 1. GARENGEOT *ſplanchnol.* T. II. p. 219. 220. *Hiſt. de l'Acad.* 1728. obſ. 2. p. 28. GAUTIER t. 4. f. 7. f. 2. Frequens eſſe TABARRANUS p. 63. Pro una varietatum WINSLOW T. IV. n. 40. CHESELDEN p. 220.
(*u*) WINSLOW n. 40.
(*x*) Faſc ic. cit. k. k. RIDLEY f. 2. VIEUSSENS t. 17. BONHOMME t. 2.
(*y*) WINSLOW n. 43.

trorſum recedit, perque oſſis petroſi, temporum, iterumque oſſis occipitis ſulcum, ad foramen jugularis venæ deſcendit (z): & ipſum frequenter ſiniſtro foramine latius (*a*). Et iſte ſinus obtuſe triangularis eſt (*b*), ut latus oſſi obverſum modice extrorſum convexum emineat. Accurate vidi, cum cera dura turgeret, quæ ejus figuram exprimebat. *Tranſverſum* plerumque vocant, primumque & ſecundum veteres.

Siniſter ſinus tranſverſus plerumque minor (*c*): ab eodem foramine jugulari (*d*) natus, in tentorii cum falce conjunctione, ſecundum medium os occipitis, in dextrum ſe inmittit (*e*), paulo inferior: duobus (*f*) nonnunquam oſtiis.

Vidi tamen, aliique viderunt inciſores, dextrum ſinum tranſverſum minorem (*g*) fuiſſe, atque in ſiniſtrum (*h*) ſe inmiſiſſe, uti de ſiniſtro diximus. Defuiſſe vidit ſinum ſiniſtrum LIEUTAUD (*i*). An ea varietas a conſuetudine, ut ejus lateris ſinus latior fiat, in quod æger ſoleat decumbere (*k*).

Vidi etiam duo fuiſſe æqualia crura ſinus falciformis, ut perinde in dextrum ſinum, inque ſiniſtrum finderetur (*l*).

Vidi per dimidiam longitudinem, vidi per duas tertias ſuæ longitudinis partes, non unum, ſed duos (*m*) ſinus longitudinales fuiſſe, quo-

T 2 rum

(z) Faſcic. I. L.

(*a*) HUNAULD *Mem. de l'Acad. des ſcienc.* 1730. Siniſtrum latius eſſe *Jul.* OFRAI *ouvrage de Penelope* T. I. p. 24.

(*b*) WINSLOW n. 42.

(*c*) GAUTIER t. 7. f. 2. tab. 8.

(*d*) BERTIN T. II. p. 45. 25. TARIN *oſteograph.* t. 8. f. 9. ut etiam ſulcus minor ſit.

(*e*) GAUTIER t. 7. f. 2. MORGAGNI adv. VI. p. 2. T. 1. f. 1. TABARRANUS l. c.

(*f*) Etiam tribus TABARRAN p. 63.

(*g*) Non rarum LIEUTAUD p. 385.

(*h*) Pro varietate WINSLOW n. 46. Rarum eſſe TABARRANUS l. c. & BERTINUS T. II. p. 45. Pro re communiori CANT p. 8. t. 2. f. 1. Huc etiam inclinant figuræ VESALII L. VII. f. 7. BIDLOI tab. 6. f. 2. RIDLEYI f. 4. BONHOMME t. 1. ORTLOBII.

(*i*) p. 385.

(*k*) PETSCHE diff. cit. n. 4. TARIN. *oſteogr.* preface p. XVII.

(*l*) Faſcic. I. VIEUSSENS T. I. JENTY t 3. f. 2 & pro fabrica communiori WINSLOW n. 32. LIEUTAUD p. 385. CHARRIERE p. 132. Vidit etiam, etſi rarius, MORGAGNUS Adv. VI. T. 1. f. 1.

(*m*) Habet etiam *Jacobus* BERENGARIUS *Carpenſis* in MUNDINUM p. CCCCXXV. Venas nempe notabiles a prora ad puppim tendentes, quæ piæ venas imbibunt &c. Incertam fabricam facit I. *Dominicus* SANTORINUS *obſ. anat.* p. 51.

rum quilibet in ſuum transverſum ſinum continuabatur. Vidi ea crura a ſinu in transverſum ducto fuiſſe conjuncta (*n*).

In ſinum nunc longitudinem, ſequentem falcis venæ ſuperiores, gyris cerebri inſtratæ, magnæ, neque tamen numeroſæ (*o*), & evidentiſſimæ, ſe inmittunt. Plerique (*p*) & nonnunquam omnes (*q*) eorum trunci antrorſum pergunt, uti ſanguis ſecundum leges ſui circuitus, retrorſum verſus jugulares truncos fluit: eæque venæ ad ſinum ubi pervenerunt, obliquo itinere inter laminam duræ membranæ internam & ſinus venam aliquamdiu decurrunt (*r*), demumque obliquis, ovatis, oſtiolis, in ſinuum inferiora deſcendentibus (*s*) aperiuntur, ut tamen in nonnullis corporibus exigua angulorum inæqualitas ſit. Etiam quæ rectæ feruntur ad ſinum, flectuntur tamen, & retrorſum inſeruntur. Glandulas, quæ his inoſculationibus adſident, diximus (*t*). Valvulæ veræ (*u*), præter obliquas venarum inſertiones, nullæ ſunt; paries nempe exterior venæ integer ſupereſt, interior deficit. Cellulas, quas dixerunt, ſunt obliqui inſertarum venarum receſſus (*x*).

Sunt tamen etiam paucæ aliæ venæ, quæ rectos ad angulos ſinum ſubeunt (*y*). Ejusmodi aliquando quinque numeravi.

Sunt inter anteriores pauciores aliæ, quæ demum retrorſum inclinatæ, cum ſanguine pari ductu ſinus ſubeunt, qui jugulares venas petit. Vidi unam, duas, aut plures fuiſſe ejusmodi (*z*).

Etſi

(*n*) Vidit etiam TABARRANUS Edit. II. p. 51. MORGAGNUS p. 3. HEISTER *compend. anat.* not. 48. t. 7. f. 32. & in vitulo RIVINUS *de dyſpepſ.* coroll. 3.

(*o*) GUNZIUS l. c. p. 9.

(*p*) WINSLOW n. 34. BONHOMME, VIEUSSENS p. 11. LIEUTAUD p. 385. NICOLAI p. 43. De poſterioribus SANTORINUS p. 49. GUNZ p. XII. De dimidia parte RIDLEY p. 53.

(*q*) Omnes CHESELDEN ed. V. tab. 16. LOWER p. 160. VERHEYEN p. 214. DUNCAN ap. le CLERC *chir. complet.* p. 131. BARTHOLIN *ſpecim.* p. 127. BONHOMME t. 1.

(*r*) RIDLEY p. 5. TAUVRY p. 256. LOWER l. c.

(*s*) GUNZ p. X

(*t*) p. 105. 106.

(*u*) Nominat valvulas *Antonius* PACCHIONI p. 107. Tangit TASSIN p. 18. PEYER obſ. 6.

(*x*) PACCHIONI ad SCHROECK. p. 107. f. 2. RIDLEY p. 56. VIEUSSENS p. 15.

(*y*) Fere omnes, quas GAUTIER pinxit tab. 7. f. 2. tum quas CASSERIUS L. 10. tab. 2. & tab. 3. f 1. Aliquae VESALIUS L 7. f. 2., De fronti propioribus in univerſum SANTORINUS p. 49.

(*z*) De aliquibus VESALIUS L. 7. f. 2. VERDIER T. II. p. 262. de anterioribus GUNZ p. XII. VIEUSSENS p. 11. De mediis SANTORINUS. De dimidia parte RIDLEY p. 53. Omnes tres varietates habet COWPERUS ad Tab. 6. f. 3. BIDLOĪ.

Etſi nunc obliqua inſertio poteſt videri ſanguinem morari, venæ tamen etiam retrogrado itinere per ſinus inflantur.

In venas cerebri venæ duræ membranæ arteriarum comites (*a*) numeroſæ ſe inmittunt (*b*); aliæ peculiaribus oſtiis ſe in eumdem ſinum aperiunt (*c*).

Hæ venæ arterias duræ membranæ dudum dictas comitantur (*d*), parallelæ, ſæpe duplices.

Magnæ etiam venæ a cranio, & ejus puteis, & diploe, in ſinum longum ſe inmittunt (*e*), aliæque a falce adſcendunt (*f*).

In ſinum porro transverſum, venæ (*g*) numeroſæ ſubeunt, natæ a tentoriis cerebelli, & arbuſcularum ſimiles, nonnullis pro ſinubus novis deſcriptæ (*h*); aliæ a dura membrana, quæ caveam cerebelli ſuſtinet, & ab ambitu magni foraminis oſſis occipitis, & a ſede ſinus cavernoſi.

Porro in ipſo tentorio venæ lobi poſterioris cerebri faſciculatæ (*i*), uno aut duobus locis, aliæque grandes a cerebello (*k*) venæ, his iisdem miſtæ, in ſinum transverſum aperiuntur. Sed in eumdem & a cerebello, & a lobo poſteriori cerebri, aliæ exterius quam priores, & ad finem petroſorum ſuperiorum, venæ inferuntur.

Porro ex medulla oblongata venæ in transverſum ſinum, jam exitui proximum, exterius quam nervus octavi paris, ejus nervi ſodales duæ utrinque advenerunt, & ex vicina dura membrana (*l*).

(*a*) DISDIER *ſplanchnol.* T. II. p. 97.
(*b*) LIEUTAUD p. 383. VERDIER.
(*c*) GAUTIER tab 3. f. 1. ad D. LIEUTAUD p 384. *Anc. Mem.* T. 1. p. 365. WINSLOW n. 35.
(*d*) EUSTACH. tab. 9. VESAL. L. 7. f. 1. WINSLOW n. 37. SLEVOGT *de dura matre* n. 32.
(*e*) RIDLEY p. 42. VIEUSSENS p. 10.
(*f*) BIDLOO tab. 8. f. 4.
(*g*) Faſcic. 1. tab. cit E. E. not. 4. Habet & RIDLEYUS f. 4. L. VESALIUS L. 7. f. 7. O. O.
(*h*) *Sinus laterales novi* SYLVII l. c. p 463. f 5. DIEMERBROECK p. 339. KYPER. p. 200. BOURDON p. 195. TAUVRY p. 157. du HAMEL l. c. *Intra laterales puta Franciſci* NICCHOLS *compend. anat* p. 40. Sinus veros eſſe GUNZIUS p. V. Sed incertus numerus, ſerpentinum iter, ramoſaque natura, venis propior eſt. Non perpetuos eſſe BARTHOLIN p. 463.
(*i*) Faſcic. I. l. c. F. F. not. 5.
(*k*) WILLIS p. 43.
(*l*) WINSLOW n. 37.

Similes in his ſinubus, & obliquæ etiam, atque in decuſſim poſitæ trabeculæ (*m*) reperiuntur. Et hi ſinus & longitudinalis, & plerique etiam minores, ſulcos ſuis oſſibus imprimunt.

§. XXV. *Sinus quartus & quintus.*

Quæ in cerebri intimis ſunt venæ, earum aliquæ per ſeptum lucidum (*n*) ramoſæ ſparguntur, & in finem anteriorem plexus chorioidei conveniunt. Aliæ, unum utrinque trunco conſtituunt, qui jugis corporum ſtriatorum incumbit (*o*), & vel centro gemino tegitur (*p*), vel ejus oram legit, cujus ſurculi thalamum opticum adeunt, & ſtriatum corpus, & ipſum cerebrum.

Aliæ plexus chorioidei venæ (*q*) in ventriculum etiam anteriorem utrinque ſuos ramos ſpargunt, & in cerebri ipſam medullam, truncoque (*r*) non exiguo, ſerpentis in modum flexo, longitudinem ejus plexus emetiuntur, & in plexum utrinque medium veniunt.

Porro hæ venæ omnes (*s*) in truncos duos, nonnunquam demum in unicam (*t*) dextri lateris, aut ſiniſtri venam conveniunt, quæ plexu illo medio (*u*) chorioideis interpoſito (*x*) ſuſtentata, ſupra conarium, id ipſum ſuis præcipuis truncis amplexa (*y*), poſteriora petit, & ad tentorium usque deſcendit (*z*).

In eam etiam venam aliqui rami ſuperiores præcipui cerebelli (*a*) pauſque inferioris cerebri, a que natibus, teſtibus, & conario (*b*) aliquæ venæ confluunt.

Ea

(*m*) VIEUSSENS p. 14. GAUTIER tab. 4. f. 1. f. PACCHIONI tab. 1. f. 1. i. i. p. 109.
(*n*) GAUTIER tab. 4.
(*o*) Unum utrinque deſcribit RIDLEY p. 51.
(*p*) VIEUSSENS tab. 7 tab. 8. E E. VESAL. L. 7. f. 6. O. O.
(*q*) VESAL. L. 7. c. 12. EUSTACH. T. 17. f. 4. 5.
(*r*) DIEMERBROECK p. 350.
(*s*) De chorioideis ORIBASIUS. SYLVIUS apud BARTHOLINUM.
(*t*) GALENUS *de uſu part.* L. 8. c. ult. ORIBASIUS p. 12. CARP. in MUNDINUM p. CCCCXLII. VESAL L. 7. f. 7. V. p. 499. VIEUSSENS T. 7. L. p. 71. WINSLOW n. 43. BONHOMME T. 5 N. GAUTIER T. 4.
(*u*) RIDLEY p. 61. f. 5. h. EUSTACHIUS l. c.
(*x*) p. 19.
(*y*) ORIBAS. p. 12. GALEN *util. part.* L. 8. c. ult.
(*z*) GALEN. *adminiſtr.* L. 9. c. 3.
(*a*) VESAL. ibid
(*b*) Ad f. f f. T. VII. VIEUSSENS.

Ea nunc vena inter laminam ſuperiorem & inferiorem tentorii (*c*) intercepta ſinum efficit, qui quartus (*d*) vocatur, qui idem per tentorium in eum ſinum transverſum deſcendit, qui minor fuerit (*e*), frequenter adeo in ſiniſtrum (*f*). Vidi tamen neque raro bifurcatum (*g*), pariter in utrumque transverſum ſinum finem feciſſe, vidi in dextram inſertum (*h*). Vidit MORGAGNUS (*i*) in ſinum, qui utrumque transverſum conjungebat. Non longe a fine iterum a cerebello venas accipit, & a tentoriis alias (*k*). Etiam occipitalem aliquando recipit (*k**).

Aciem inferiorem falcis alia (*l*) vena legit, *ſinusve inferior falcis* (*m*), VESALIANUS, non grandis, ſæpe tertia parte falce brevior, utcunque, non tamen exquiſite, parallelus craſſiori falcis aciei, qui a falce perinde venas deſcendentes accipit, quarum aliquæ cum venis in ſuperiorem falcis ſinum immiſſis communicant (*n*). Teres cum ſit, ſunt qui ſinum eſſe negent (*o*). Alii defuiſſe viderunt (*p*).

Accedunt in eum aliæ a cerebri hemisphæriis falci utrinque vicinis venæ, a calloſo corpore retrorſum productæ. Truncus communis ad anteriorem finem tentorii in quartum, quem modo dixi, ſinum deſcendit (*q*).

Conjunctionem quatuor majorum ſinuum *Torcular* (*r*) vocarunt veteres, poſt HEROPHILUM inventorem, etſi crucem non vere refert, cum

(*c*) p. 98.

(*d*) GAUTIER ibid. RIDLEY f. 5. &c.

(*e*) WINSLOW n. 44. nempe qui ramus ſinus longitudinalis fuerit.

(*f*) MORGAGNI *adverſ.* VI. p. 3. tab. 1. f. 2. g. CHESELDEN VI. edit. p. 220. WINSLOW n. 374. GARENGEOT p. 225. TABARRAN p. 63. RIDLEY f. 4. ſi recte intelligo. Inde Cl. BARON legem tulit: quando pulſus alacer eſt, & motus ſanguinis citatior, oportere dextram venam jugularem tundere, & contra. Dextrum enim tranſverſum ſinum venas cerebri ſuperficiei propiores inanire, ſiniſtrum profundas in theſ PARIS. ann. 1734. defenſa.

(*g*) Tab. baſ. cran. Habet etiam WINSLOW t. IV. n. 374.

(*h*) MORGAGNUS l. c. T. 1. T 1. f. 2. CANT p. 3.

(*i*) In utrumvis FLEISCHMANN n. 13. WINSLOW n. 44.

(*k*) RIDLEY t. 4. L. L. VESAL. 499. Id vocat ſinus inferiores quarto inſertos BARTHOLINUS p. 463.

(*k**) CANT l. c.

(*l*) Inventor eſt VESALIUS, etſi venam vocat L. 3. c. 14. p. 499. L 7. f. 3. F. G. G.

(*m*) BIDLOO t. 8. f. 4.

(*n*) WINSLOW n. 39. HIGHMOR T. 18. LYSER *cult. anat.* p. 102.

(*o*) HEISTER not. ad *compend. anat.* n. 48.

(*p*) SCHELHAMMER diſſ. XIII. n. 9. MORGAGN. p. 3.

(*q*) GAUTIER ibid. VIEUSSENS T. 7. N. BONHOMME T. 5. R. RIDLEY f. 4. k.

(*r*) Ut incertus ejus vocis apud veteres ſenſus ſit, videatur VESALIUS p. 500.

cum quartus in transverſum, non in finem longitudinalis majoris plerumque terminetur (*s*).

§. XXVI. *Sinus petroſi ſuperiores, & inferiores.*

Venæ cerebri inferiores (*t*), loborum quidem poſteriorum, præter transverſos, nonnumquam ſe in ſinus *petroſos ſuperiores* inmittunt. Perpetuo vero, non longe a fine ſinus poſteriori, in eum inſeruntur cerebelli venæ inferiores, conjunctæ cum venis medullæ oblongatæ ipſiusque Varoliani pontis, quæ inter cerebellum & medullam oblongatam adveniunt (*u*). Accipiunt etiam a tentoriis venas, aque dura matre mediam cerebri caveam veſtiente, iterumque aliam a duræ membranæ ſede, quæ oſſis petroſi faciem internam conveſtit. Nonnunquam etiam venam ophthalmicam (*x*) ſibi inmiſſam recipiunt. Aliquando venæ a lobis anterioribus cerebri natæ, quæ ſolent in ſinum cavernoſum inſeri, in iſtum potius inſeruntur.

Sinus ergo, quos nunc diximus, venæ ſunt, quæ teretem figuram conſervant, inque ſulco jacent, quo dorſum ſupremum oſſis petroſi exſculpitur (*y*), graciles totæ (*z*), retrorſum tamen lateſcentes (*a*), quæ ſupra quintum par nervorum incedunt (*b*).

Finis anterior eſt in receptaculo (*c*) ad latus ſellæ equinæ, quod continuo dicetur, ad interiora nervi quinti, & ad anteriora proceſſus clinoidei poſterioris, quæ pars ad ſinum circularem (*d*) etiam accenſeri poteſt. Cum inferiori petroſo (*e*) ſub quinto nervo ſuperiori & poſterius communicat; denique cum occipitali anteriori, ad interiora proceſſus clinoidei poſterioris.

Finis

(*s*) MORGAGNI adv. VI. T. 1. f. 3. C.
(*t*) Conf. O. faſcic. I. l. c.
(*u*) Faſcic. I. not. 10. LIEUTAUD p. 387. 415. VID. VID. tab. f. 4. p. p. p. p. CHESELDEN tab. 16. ad Π.
(*x*) Etiam FALLOPIUS p. 219.
(*y*) Faſcic. I. &c.
(*z*) Ibid RIDLEY f. 2. d. TABARRAN T. 4. ORTLOB ad p. 155. f. 1. I. I.
(*a*) Faſcic I. VIEUSSENS Tab. 17. k. k.
(*b*) Faſcic. I. MORGAGNUS adverſ. VI. p. 27.
(*c*) TABARRAN T. 4. ad R. VIEUSSENS l. c. Raro communicare LIEUTAUD p. 387.
(*d*) Cum circulari RIDLEY p. 44.
(*e*) FALLOP. p. 219. b.

Finis poſterior eſt in angulo cujusque ſinus lateralis (*f*), quo ipſo ex tranſverſo ſitu deorſum, ſecundum os petroſum, curvari incipit, inque convexam ejus ſinus ſedem (*g*) noſter ſe inmittit. Vidi totum in ſinum petroſum inferiorem inſertum fuiſſe.

Inventor FALLOPIUS (*h*), reſtitutor eſt VIEUSSENIUS. Perpetuum omnino reperi (*i*).

Sanguinem etiam habet a venis duræ membranæ, per oſſis petroſi ſuperiorem latitudinem incedentibus, quarum venarum aliqua, quam alii Cl. viri ſinus nomine ornarunt, per idem dorſum (*k*), ſed tempora propius incedit, & in eamdem tranſverſalis ſinus ſedem inſeritur, qua incipit deſcendere.

Vidi inter ſinum petroſum ſuperiorem & tranſverſum alium medium fuiſſe.

Inferior ſinus petroſus (*l*) amplior (*m*), & brevior (*n*), legit radicem cognominis oſſis, cum occipitis oſſe cavum cerebelli faciente commiſſum: ſecundum oram magni foraminis adſcendit antrorſum; atque finem anteriorem habet in cavernoſo ſinu, cum quo per venoſum tractum nervi ſexti comitem (*o*), communicat; tum late (*p*) retro poſteriorem apophyſin clinoideam exterius & poſterius, quam carotis, ante nervum quinti paris, eam inter & oſſis petroſi dorſum, qua ſede etiam ſinus circulares (*r*) in cavernoſos patent, ſub duriſſimo ligamento, a dura membrana nato, quod a dorſo oſſis petroſi in clinoideum proceſſum poſteriorem ducitur.

Sed

(*f*) CHESELDEN edit. IV. tab. 16. RIDLEY ad 5. VIEUSSENS l. c.
(*g*) TABARRAN p. 62.
(*h*) Quorum ſecundus ſive prior FALLOP. p. 219. b. Tertius & quartus VID. p. 118. t. 24. b. f. e.
(*i*) Negat reperiri VESALIUS *exam obſ. fallop.* p. 167. Defuiſſe vidit LIEUTAUD p. 187. Habet hos ſolos, inter venas SCHELHAMMER diſſ. 13. n. 9.
(*k*) Petroſi anteriores WINSLOW n. 29. GARENGEOT T. II. p. 230.
(*l*) Primo loco dicti FALLOP. p. 218 219. b. Primi & ſecundi VID. T. 24. f. 3. 4. Habet VIEUSSENS t. 17. qui nimis anguſtos pingit. Sinus ſellæ inferiores LITTRE p. 165.
(*m*) Anguſtior juſto VIEUSSENS L.
(*n*) r. l. c. faſc. I.
(*o*) Faſcic. I. l. c. not. 8.
(*p*) TABARRAN t. 4. k. k. VIEUSSENS l. c.
(*r*) Cum circulari RIDLEY p. 44.

Sed etiam cum occipitali anteriori late conjungitur (*s*), a quo ſinu ille venoſus tractus nervi ſexti ſocius alias prodiit.

Finis poſterior eſt in foſſam jugularem, ſive finem ſinus transverſi infimum (*t*). Vidi tamen finem cæcum fuiſſe cis transverſos ſinus, ut nihil cum iis commune haberet (*u*).

In eum ſinum aliquæ duræ membranæ venæ a ſede vertebrarum, & commiſſi occipitis, adveniunt (*x*), aliquæ etiam ex principio medullæ ſpinalis & oblongata.

§. XXVII. *Sinus ad latus ſellæ equinæ cavernoſi.*

Diximus ad utrumque latus equinæ ſellæ laminam duræ membranæ externam ab interna aliquo intervallo diſſidere, ab ipſa ſellæ declivitate ad foramen usque, quo arteria a carotide externa nata ad duram membranam penetrat. Figura eſt fere trianguli. Latus unum facit nervus a quinto primus. Alterum tertius, aut proceſſus clinoidei. Tertium minimum ligamentum duræ membranæ, quod ab oſſe petroſo fortiſſimum, & teres in proceſſum clinoideum fertur.

Ea tota ſede (*y*) ſanguis venoſus continetur (*z*), celluloſa tela miſtus (*a*). Eum quatuor aut quinque venæ loborum (*b*) cerebri anteriores, inferiores adferunt, quæ ex fiſſura Sylvii deſcendunt. Aliquando vidi in ſinum petroſum ſuperiorem inſeri. Sed etiam vena ophthalmica (*c*) ab orbitæ ſede in eumdem ſinum ſe confert, indeque ſuper opti-

(*s*) Faſcic. I. I. r. R. ORTLOB K. N. RIDLEY f. 2. Q. Q. WINSLOW n. 29.

(*t*) RIDLEY, VIEUSSENS, Faſcic. I. LITTRE l. c. p. 165. BIANCHI apud MANGET *theatr.* T. II. tab. extr. ord. V.

(*u*) Faſcic. I l. c. ORTLOB in ic. TABARRAN in ic.

(*x*) CHESELDEN l. c. tab. 16. inter 8. & 14.

(*y*) Notum fuit FALLOPIO p. 219. cum aiat, ſinus petroſos ſuos convenire, tum LOWERO c. 6. p. 219. accuratius VIEUSSENIO p. 7. & ORTLOBIO cui *polymorphus* eſt p. 156. P. P. P. Deſiderari nonnunquam SANTORINUS p. 72. perpetuo RIDLEYUS p. 44. 45. quod nunquam vidi. Depingitur in tab. art. cran. lat. ſin. e. o. d. z. 20. n. e. VIEUSSENIUS varia, quæ extra ſinum ſunt, receptaculo adpingit, nervum maxime tertium & quartum tab. 17. f. 1.

(*z*) TABARRAN p. 40. &c.

(*a*) WINSLOW n. 46. GARENGEOT T. II. p. 230. Etiam in equo BOURGELAT T. II. P. 2 p. 22.

(*b*) A pia matre FALLOPIUS p. 219. b. VID. T. 23. fig. 4. A cerebro tab. art. cran. Z. Z. not. 19. TABARRAN p. 54. t. 4. h. paulo aliter. In orbitarios aperiri LIEUTAUD p. 387.

(*c*) VESAL. L. I. c. 12. FALLOP. p. 219. b. RIDLEY p. 45. 46. WINSLOW n. 179. LIEUTAUD p. 387. TABARRAN tab. 4. F. F. p. 40. 41. not. e. SYLVA p. 344. 218.

opticum nervum incedens, porro anterius, ex oculorum cavea emergens, in labialem inſeritur (*d*). Ab eadem, prius, quam oculum adeat, ramus non minimus ad duram matrem abit (*e*), comes arteriæ meningeæ. Vidi circularem in ſinum aperiri, non in cavernoſum.

In id receptaculum patet ſinus petroſus (*f*) ſuperior, ad interiora nervi quinti; inferior (*g*) ſub ligamento (*h*) a dura membrana nato, quod dixi, ante nervum ſexti paris; ſinus circularis (*i*) ſub tertio pare, ſupra ſextum, inter proceſſum clinoideum poſteriorem & nervum tertii paris; ſinus occipitalis anterior, ad exteriora & ad interiora carotidis.

Denique ſanguis receptaculi per integram primam transverſam flexionem carotidem ſequitur (*k*).

In receptaculo carotis interna eſt (*l*), multo circumfuſa ſanguine, cumque ea nervus ſexti paris (*m*) & intercoſtalis (*n*). Quintum nervum propria lamina (*o*) a dura membrana ſub origine petroſi ſinus ſuperioris nata deſcendens, ſeparat (*p*) a receptaculo: deinde eadem ophthalmico nervo inſeparabiliter cohærens, eum nervum a reliquo receptaculo diſtinguit, atque demum in celluloſam telam abit.

Aliquousque tamen etiam dura membrana ex foramine carotidis producta, eam arteriam a receptaculo diſſepit.

Tertius & quartus nervus (*q*) ſuper receptaculum a ſanguine ſecluſi migrant.

U 2 §. XXVIII.

(*d*) Sinus non commode dixerunt PETIT Epiſt. I. p. 12. WINSLOW & Ill. LIEUTAUD.
(*e*) Inferi nonnunquam venæ comiti arteriæ meningeæ Cl. BERTINUS T. II. p 339.
(*f*) Conf. TABARRANUS ad R. VIEUSSENS l. c.
(*g*) TABARRAN inter R. & O. VIEUSSENS l. c.
(*h*) LIEUTAUD p. 418.
(*i*) TABARRAN ad n.
(*k*) Infundibulum vocat caroticum SANTORINUS p. 73. TABARRANUS n. 19. 21. p. 53.
(*l*) Tab. art. cran. fin.
(*m*) Ibid. r.
(*n*) Ibid. s.
(*o*) Ibid. dextr. lat. q. conf. not. 27.
(*p*) HEBENSTREIT *de vaſor. vagina.*
(*q*) Cum ſanguine concludi in eadem cavea excidit R. J. C. GARENGEOTIO VIEUSSENIO p. 7. WINSLOWO n. 165. & Cl. viro *obſ. anat.* n. 20. p. 52. Certum vero eſt excludi.

§. XXVIII. *Sinus circularis.*

Conjungitur cum cavernoſo ſinu alius, qui circulo ſimilis, aut anulo in transverſum longiori (*r*), glandulam pituitariam ambit, dudum quidem notus, certe quantum ex vocibus ſequitur, quibus ſanguine, aut liquore ſanguinis locum tenente, eam glandulam ambiri BRUNNERUS (*t*) ſcripſit. Accuratius tamen a RIDLEYO deſcriptus eſt (*u*).

Inter laminam ergo interiorem (*x*) duræ meningis, atque exteriorem, ſinus eſt, plerumque, in meis certe exemplis, perfecti anuli ſimilis, cujus anterior (*y*) ſemicirculus ante glandulam pituitariam ponitur, aliquando anguſtior, & poſterior ſæpe latior, inter eam glandulam & proceſſum clinoideum poſteriorem. Sæpius tamen anteriorem ſemicirculum grandiorem vidi (*z*). Media in ſede hi ſemicirculi conveniunt, in ipſo cum receptaculo, modo dicto limite, & cum eo circa carotidem aperti communicant (*a*). Ellipſes pro circulis ſi dixeris, non repugno.

Sed etiam cum petroſis ſuperioribus eodem loco ante proceſſum clinoideum poſteriorem & anteriorem ſub tertio quartoque nervo (*b*) uniuntur.

Cum petroſis inferioribus inter proceſſum ejus nominis poſteriorem, & carotidem internam nervumque tertium (*c*) coeunt.

Cum occipitali anteriori demum eodem fere loco, ſed ad interiora ſuperiora carotidis (*d*).

Varietates in eo ſinu varias vidi. Aliquando anterior ſemicirculus defuit, alias & frequentius poſterior (*e*), demum uterque.

Sæpe

(*r*) Habet ita LITTRIUS p. 126. 128. 134. 135. Ovalem vocat SANTORINUS p. 71. & pingit BONHOMME tab. 2. R. & TABARRANUS tab. 4. i. i. k. k.
(*t*) *De gland. pituitar.* c. 6. p. 127.
(*u*) *Circularis* RIDLEY p. 43. f. 2. 2. 2. TARIN p. 223. *Ovalis* LITTRE p. 163. 164. *Circularis ſuperior* WINSLOWI n. 29.
(*x*) p. 96. 97.
(*y*) Faſcic. I. tab. baſ. cran. Y. Y. RIDLEY l. c.
(*z*) Tab. baſ. cran. n. 18.
(*a*) l. c. S.
(*b*) CHESELDEN edit. prior. tab. 16. conf. p. 152.
(*c*) Conf. p. 153.
(*d*) Tab. Cran. S.
(*e*) Exiguum fuiſſe SANTORINUS p. 71. MORGAGNUS *Adv. Anat.* VI. p. 22. CHESELDEN f. 10. MORGAGN. ibid.

Sæpe transverſus ſinus aut ſub glandula (*f*) aut aliquanto poſterior, ſinus cavernoſos conjunxit, aut demum anterior (*g*).

Duos (*h*) etiam aut tres circulares ſinus in ea turcica ſella fuiſſe lego, neque enim vidi.

Aliquando, rarius tamen, vena ophthalmica adeo interiori loco ſe in ſinum ſellæ equinæ adjacentem inmiſit (*i*), ut potuerit absque errore ſinui circulari tribui.

A ſella equina & oſſea ſpongioſa natura oſſis ſphenoidis venas non raro inſignes accipit (*k*)

Denique venulæ glandulæ pituitariæ in eum ſinum ſe conferunt (*l*).

Magis, quam alios ſinus, polypis infeſtari (*m*) conjectura eſt, quam non video ab experimentis confirmari.

§. XXIX. *Sinus occipitales anteriores.*

Qui ſequuntur ſinus, nullam a cerebro venam accipiunt, perinde tamen inter duræ membranæ laminas recipiuntur. Primumque anterior ille oſſis occipitis proceſſus, qui cum ſella equina committitur, totus venoſis ſinubus percurritur, quos ſanguis replet aut cera, quæ ſanguinis locum tenet.

Transverſus (*n*), pene perpetuus, plerumque latus & inſignis, dextrum ſinum petroſum inferiorem cum ſiniſtro conjungit, & qua cum iis coit, etiam cum ſinu cavernoſo communicat.

Sæpe multiplex ſinus variis ramis (*o*) duram membranam proceſſus cuneiformis oſſis occipitis pererrat, & cum cavernoſis ſecundum nervum

 ſextum

(*f*) Tab. art. cran X. Eſt *ſinus transverſalis medius ſellæ equinæ* LITTRII l. c. p. 134. 135. 126. *An transverſalis ſuperior* WINSLOWI n. 29. Eſt *medius* Cl. LIEUTAUD p. 386. *Transverſus* TARINI T. I. p. 222. 223. TABARRANI p. 49. Communicatio receptaculorum VIEUSSENII p. 7. 51.

(*g*) CHESELDEN l. c. LIEUTAUD l. c. VIEUSSENS l. c.

(*h*) WINSLOW n. 29. p. 367. GARENGEOT l. c. p. 231. TABARRAN l. c.

(*i*) p. 154. 155.

(*k*) Tangit ea vaſa VIEUSSENIUS p. 8. etſi ducit in receptacula.

(*l*) LITTRE p. 127. 134.

(*m*) BIANCHI apud MANGET *theatr.* p. 195.

(*n*) Tab. art. baſ. cran. R. R. not. 13. *Transverſus conciliator* ORTLOBII p. 155. & N. N. N. Habet J. B. BIANCHI apud MANGETUM l. c. u u TABARRANUS l. c. Q. *Tranſverſus eſt* GARENGEOTI T. II. p. 229. & *inferior* forte WINSLOW. p. 367. Habet unum vel duos Cl. VERDIER Duos BONHOMME tab. 2. poſteriorem unientem petroſos inferiores, aliumque anterius poſitum

(*o*) Vide iconem CHESELDENII tab. 16. ante 13. & RIDLEY, ſed venæ nomine.

ſextum: deinde eodem loco cum petroſis inferioribus, circa carotidem exterius; itemque cum carotide interius cum circularis ſemicirculo poſteriori; & cum petroſo ſuperiori varie inoſculatur, & cum venæ denique jugularis trunco. Alias magis ſimplex, ad duos, transverſum, & alium longitudinem ſequentem reducitur.

Qui longitudinem (*p*) ſequuntur proceſſus cuneiformis oſſis occipitis, ab auditorii nervi ſede deorſum ad magnum foramen, in limite oſſis petroſi fere duo ſunt, ſibi ſimiles paresque. Finis anterior vena eſt, quæ cum nervo nono de cranii (*q*) cavea exit, & venam adit vertebralem. Huic emiſſario venæ aliquæ ab initio medullæ ſpinalis, & ab oblongata medulla ſe inmittunt. Finis poſterior verſus fines poſteriores oſſis occipitis retrorſum it, & per infundibulum duræ membranæ de cranio deſcendens, in ſinus ſpinales inſeritur.

Ad hunc etiam ſinum novum eum retulerim, quem vir Cl. *Petrus* TABARRANUS a carotidis infundibulo natum (*r*), & in foſſa jugulari aut ſolitario oſtio, aut cum petroſo inferiori communi (*s*) oblique terminatum dixit. Perinde enim ſuo ſinui diverticulum vertebrali venæ inmiſſum (*t*) tribuit; uti in noſtrum apertum reperitur.

§. XXX. *Sinus occipitales poſteriores.*

Antiquior horum memoria eſt, partimque *Joſepho* DUVERNEY (*u*) debetur, partim forte VIEUSSENIO (*x*), quorum ille veram originem non ignoravit, iſte crura dixit, quæ utrinque magnum foramen occipitis amplectuntur. Parum tamen in vulgus notos ſinus MORGAGNUS (*y*) conſtituit. Ponuntur, aut duplici trunco dextro ſiniſtroque (*z*), aut

(*p*) Conf. tab. art. cran. P. P. An ORTLOB ad L. n. non ſatis definita icone.
(*q*) Q. Q. ibid.
(*r*) l. c. p 42. 43. 45.
(*s*) p 43. 45.
(*t*) Ibid.
(*u*) Apud J. PALFYN *anat. chirurgic.* T. II. p. 13. KEIL. *abridgment.* p. 161. 162. Nam D. TAUVRY *anat. raiſon.* p. 257. DIONIS *cours d'anat. p.* 518. la CHARRIERE *anat. de la tete* auctorem non excitant. Videtur ſinus eſſe baſis cranii, qui in extremum longitudinalem inſeritur *Memoir. avant.* 1699. T. I. p. 365.
(*x*) p. 8. niſi ejus ſinus laterales venæ ſunt.
(*y*) *Adverſ. anat.* VI. p 1. Poſteriorem dixit.
(*z*) IDEM ibid. T. I. f 2. SANTORIN c. 3. n. 3. p. 51. Tab. noſtr. H. H. TABARRAN Tab 4. Subinde duplicem eſſe WINSLOW p. 366.

aut unico (*a*), eoque potiſſimum dextro (*b*), alias tamen ſiniſtro (*c*), in falce cerebelli, habentque ſibi reſpondentem ſulcum (*d*), duosve ſulcos in eminentia oſſea, quæ foſſas cerebello dicatas dividit. Vidi adeo grandem fuiſſe, ut laterales ſinus diametro ſuperaret. Inter duos tamen dexter major fuit. Eſt ubi totus exiguus & pene nullus eſt (*e*).

Finis ſuperior iterum aut unicus (*f*) eſt, aut duo (*g*). Quando unicus eſt, tunc frequentius in ſinum lateralem minorem, ſiniſtrum (*h*) ſe aperit, aut ſeorſim, aut cum quarto conjunctus. Vidi tamen etiam in dextrum apertum (*i*) fuiſſe.

Quando duo ſunt oſtia, tunc eorum alterum in eumdem lateralem ſiniſtrum ſinum, conjuncto cum quarto ſinu oſtio ſe aperuit, alterum in transverſum ſinum dextrum, idque ſæpe majus.

Ad magni foraminis occipitis mediam ſedem diſcedunt duo ſinus cognomines, aut, qui unicus fuit, is in duo crura divaricatur. Dexter adeo, & ſiniſter ſinus, ſimiles ſibi, ambeunt (*k*) utrinque magnum foramen, & plerumque in foſſas jugulares (*l*) terminantur, alias in ſinus petroſos inferiores (*m*). Cum ſuperiori petroſo communicaſſe vidi, & crura transverſo ductu conjuncta fuiſſe lego (*n*). Ut continuus ſanguineus circulus id magnum foramen ambeat (*o*), cujus pars anterior ab occipitalibus anterioribus, poſterior a poſterioribus abſolvitur, utraque autem pars in foſſa jugulari convenit. Is circularis vertebrali ſupremo anulo ſuperior, & ab eo diverſus eſt.

In

(*a*) Unicum ſinum facit DUVERNEY, MONROO, CHESELDEN, CANT T. II. f 1. BONHOMME C 2. & 12. *Sixieme ſinus* GARENGEOT p. 228.

(*b*) Quater continua ſerie ſolum dextrum vidi.

(*c*) Semel.

(*d*) MONROO *of the bones* p. 110.

(*e*) MORGAGN. p. 3. GUNZ l. c. p. V.

(*f*) MORGAGN. l. c. f. 2. BONHOMME T. 2. TABARRANUS tab. 5. f. 1. 2.

(*g*) TABARRAN p. 58.

(*h*) MORGAGN. f. cit. h TABARRAN p. 63.

(*i*) Ita CANTIUS l. c. TABARRANUS p. 63. quando ſiniſter ſinus præcipuus eſt.

(*k*) BARBAULT p. 281. TABARRAN tab. 4. H. H. tab. 5. f. 1. 2. VERDIER, BONHOMME T. 2. &. 12. SANTORIN l. c. *Lateraux inferieurs* WINSLOW p. 366. *Occipitaux* GARENGEOT p. 229.

(*l*) SANTORIN l. c. & quos modo citavi TABARRAN &c.

(*m*) GARENGEOT l. c.

(*n*) ORTLOB L. L. L.

(*o*) TABARRAN p. 57.

In hunc ſinum venæ duræ membranæ inſeruntur, quæ imam cranii caveam oblinit, venæque aliquæ a vertebris adſcendentes (*p*).

§. XXXI. *Venæ jugulares internæ.*

Sinus cerebri, qui nobis quidem innotuerunt, enumeravimus. In eos ſanguis cerebri, & duræ membranæ colligitur: ex iis in venas capiti circumpoſitas deſcendit. Eæ venæ, cum multiplices, neque omnes perinde vulgaris ſint notitiæ, eo diligentius exponendæ ſunt.

Præcipuus truncus venoſus *jugularis* eſt *interna (q) dextra*, & *ſiniſtra* prægrandis vena, magisque quam aliæ fere ullæ dilatabilis (*r*), ut aere, aqua, ſanguine, hydrargyro impulſo in ſaccum inmenſum dilatetur, grandis alioquin, quæ ſit ad ſodalem arteriam uti 21 ad 14. ad venam cavam uti 21 ad 25. Dextra quidem ipſe continuus venæ cavæ ſuperioris ad cor properantis truncus (*s*) eſt. Siniſtra ſubclaviæ ſiniſtræ præcipuus potius truncus (*t*) dici meretur, quam quidem axillaris vena.

Et dextra & ſiniſtra recta in univerſum via a ſubclavia ad ſummum laryngem tendit, carotide exterior, ſternomaſtoideo muſculo, coracohyoideo & parte ſternohyoidei tecta, & cutaneo colli. Eo in itinere cutaneos ramos recipit (*u*) in rete implicatos, & thyreoideas venas medias (*x*).

Ad ſupremum laryngem, perinde ut arteria, in duos truncos abit, etſi venoſus truncus non perinde raro multiplex eſt (*y*). Exterior, ſi a ſitu nomen ſumſeris, vena, *cerebralis*, paulum retrorſum, aut arcu facto aut rectior, declinat ſurſumque, atque foramen (*z*) offendit, in oſſe occipitis &

(*p*) Winslow p. 367. Tabarran d. d. l. c. An id voluit Cl. Gunz, quando ab eo ſinu ad ſinus vertebralis ſupremum anulum ramos ire dixit p. XXII. aut Duverneyus l. c. & Tabarranus p. 57. 58. Tab. 5. f. 1. 2. aut Bonhomme T. 12. P. aut Sylva p. 218. atque Cl. Verdier quando in venas vertebrales ſcripſerunt inſeri.

(*q*) Δρακοντιδες Hipp. venæ quæ recta a corde in caput veniunt Rufus L I. p. 41. 42.

(*r*) L. II. p. 128.

(*s*) Tab. art. thorac. ant. k. Faſcic. VI. tab 3. A. conf. Eustach. tab. 25. Cant. p. 26. Morgagn. Epiſt. XV. n. 38.

(*t*) Ibid L. De utraque Cant.

(*u*) Eustach. l. c.

(*x*) Idem ibid.

(*y*) Idem ibid. Vide n. 31.

(*z*) Tres Eustach. ibid. Fallop. p. 124. b. Tab. art. maxill. intern. W.

& temporum inſculptum, in ſceleto vaſtius, nam in cadavere integro iter venæ a nervi octavi itinere, propagine aliqua duræ membranæ, & aliquando oſſea trabecula ſeparatur (*a*).

Eo foramine ſuperato in cranio eſt, vaſtumque in bulbum (*b*) intumeſcit, cujus inſigne veſtigium & petroſo oſſi, & occipiti inſculpitur. Adnotatum eſt, eum bulbum non ejusdem in utroque latere magnitudinis eſſe, inque eo latere vaſtiorem, in quod frequentius quisque decubuerit (*c*), dextri tamen lateris bulbum ſæpius ſuperare ſiniſtrum (*d*).

In eam venæ jugularis amplitudinem ſinus occipitalis poſterior (*e*), & anterior (*f*), & petroſus inferior (*g*) ſe inmittunt, eoque adeo via ducit, a cavernoſis (*h*) per petroſos inferiores, & occipitales anteriores (*i*): per eosdem a circulari (*k*) ex ſinu primo (*l*), quarto (*m*) & quinto (*n*) per transverſos: & per eosdem a petroſo ſuperiori (*o*). Quare omnino nullus in capite ſinus eſt, qui per foramen jugulare depleri non poſſit, cum præterea profundiſſimo loco poſitus, ipſo pondere ſanguinem invitet.

§. XXXII. *Rami venæ jugularis externi.*

Etſi nimius labor fuerit, omnes venarum capitis varietates in unum ſermonem contrahere, oportet tamen, quo facilius ſermo noſter intelligatur, præcipuos aliquos truncos venoſos, eorumque ad cranii caveam pertinentes

(*a*) RAU *oſteolog.* p. 37. &c. A dura matre DROUIN p. 46.

(*b*) WILLIS f. 4. p. 107. LOWER Tab. 6. f. 1. COWPER *phil. tranſ.* n. 280. le CAT. p. 299. VALSALVA *de aur. hum.* Tab. 7. f. 2. BONHOMME tab. 12. Aliter explicat Cl. LAWRENCE ut non quidem in bulbum intumeſcat, cæterum longior ſit, & in gyrum contorqueatur *prælect.* p. 87.

(*c*) PETSCHE diſſ. cit. n. 4.

(*d*) De foramine HUNAULD apud PALFYN *Anat. Chir.* T. II. p. 53.

(*e*) p. 158. 159. BONHOMME tab. 12.

(*f*) p. 157. 158.

(*g*) p. 153.

(*h*) p. 154. 155.

(*i*) p. 157. 158.

(*k*) p. 156. 157.

(*l*) p. 145. 146.

(*m*) p. 151.

(*n*) p. 151.

(*o*) p. 158.

tes fines exponere. Quare ex jugulari interna vena circa ſedem ſupremam laryngis, perpetuo quidem vena thyreoidea (*p*) ſuperior naſcitur, quæ etiam laryngem adit: frequenter & altera vena, quæ communis truncus eſt venæ lingualis (*q*) & pharyngeæ. Alias hæc pharyngea ſupra thyreoideam communi cum linguali trunco naſcitur. Sola alias, mira enim hic naturæ eſt inconſtantia.

Tertia labialis (*r*) eſt, ſive vena faciei princeps. Ab ea, aut a priori, aut a trunco jugulari, inſignis vena ſecundum maxillæ inferioris marginem in jugularem externam pergit, cumque ea vena inoſculatur (*s*). Alias eadem communicatio unice ex utraque jugulari in labialem coaleſcit. Rarius, ut tamen ita viderim, tota ex jugulari externa naſcitur.

Ab his venis ad emiſſaria capitis pertinent, quæ ſequuntur. A linguali, aut pharyngea vena, inſignis plexus ſecundum aurem & maxillam inferiorem, & alas magnas ſphenoidis oſſis oritur, nihil quidem ab aliis venarum faſciculis diverſus, cæterum ramos arteriæ maxillaris internæ idem ſequitur (*t*).

In eum faſciculum pluſcula emiſſaria oſtendemus terminari.

Porro vena labialis, ſive facialis, trans muſculos faciei cuti incedit propior, rectiusque angulum internum oculi petit, quo loco cum ſodali alterius lateris, trans naſi radicem, luculenta anaſtomoſi (*u*) conjungitur, porroque ad frontem adſcendit.

Eadem in ſede vena ophthalmica, de orbita emergens, uno, duobus, tribusve truncis ſe in angularem inmittit (*x*), quæ manifeſta eſt inter ſinem cavernoſum, aliaque cum eo ſinu connexa ſanguinis receptacula cerebri, interque faciei venas anaſtomoſis.

Vena

(*p*) Fallopius p. 123. Eustach. T. 25. Gutturale Winslow n. 105.

(*q*) Fallop. p. 123. Eustach. l. c. Winslow n. 79. 80.

(*r*) Faſcic. III. 28. tab. art. fac. Eustach. l. c. Gautier *anat. de la tete de l'homme* T. 4. T. 2.

(*s*) Habet hanc anaſtomoſin Eustachius l. c. Fallopius p. 122. b. 123. 124. Vidus Vidius tab. 24. f. 1. Winslow T. III. *tr. des veines* n. 74. 83. 84. 96. 106. Sylva T. I. p. 229. 220. Mekel *Mem. de Berlin* 1749. in tab.

(*t*) Santorin c. 3. n. 30. p. 76. 77. Sed. vir Cl. & hic & in partium genitalium hiſtoria, præter neceſſitatem peculiarem fabricam hujusmodi plexubus tribuit, proculdubio quod cera non repletas ſit perſecutus. Veri enim ſunt, ut in pampiniformi corpore, venarum teretium glomeres.

(*u*) Eustach. l. c. Fallop. p. 123. b. Winslow n. 86. Tabarran. p. 41. not. e.

(*x*) Fallop. p. 123. b. Winslow n. 88.

Vena temporalis aliquando (*y*) a jugulari interna, frequentius ab externa (*z*) naſcitur, aut ex internæ potius cum externa anaſtomoſi. Ea per parotidem glandulam, cutem inter temporum & tegumentum album muſculi temporalis (*a*), in verticem adſcendit, ramisque innumerabilibus frontem, verticem, partemque occipitis oberrat.

Denique ex magno trunco venæ jugularis internæ, continuo nonnunquam ex ortu, ad occiput, pone aurem, occipitalis vena adſcendit. Eam tamen frequentius omnino vena jugularis externa generat, aut ſola, aut cum internæ ramo conjuncta; alias maxillaris interna edidit (*a**).

§. XXXIII. *Vena jugularis externa.*

Etſi aliqua in ramis hujus venæ varietas eſt, præcipuis tamen in propaginibus hæc, quam enarrabo, fabrica conſtanter ſatis mihi occurrit. Ex ſubclavia prodit, ut quidem ſcribi ſolet, aliquanto quam jugularis interna exteriori loco, una radice, aut duabus, quæ poſt breve ab origine iter coaleſcunt. Minor (*b*) conſtantiſſime, quam interna jugularis mihi viſa eſt. Adſcendit ſubcutanea, edito non raro ramo ſcapulari (*c*), & cervicali, per univerſum collum, nullis præter cutaneum rete (*d*) memorabilibus editis ramis. Sub aure recipit notabile illud a jugulari externa incrementum, quod diximus (*e*), aliaque non raro, cum ramo profundo venæ jugularis internæ anaſtomoſi convenit; porroque trunco ſuo, tecta quidem parotidis parte, iterumque ſuper ductum ſtenonianum emergens, temporalis eſt, lateque per tempora, ſinciput, & verticem ſubcutanea regnat (*g*). Eſt ubi venam labialem, eſt ubi pharyngeam ſive maxillarem internam, aut lingualem, aut utramque & angularem edit, rarum tamen (*h*).

(*y*) Faſcic. III. l. c. H. FALLOP. p. 174.
(*z*) In noſtris & apud EUSTACHIUM l. c. WINSLOW n. 98. GAUTIER *anat. de la tete* tab. 4.
(*a*) 'Αετευς vocat PHILISTION apud RUFUM *appell.* T. I. p. 41. 42.
(*a**) EUSTACH. l. c. GAUTIER *de la tête* T. 2.
(*b*) FALLOP. p. 121. b. Male majorem VESALIUS fecit *exam. Fallop.* p. 87. tum ſequaces viri, SYLVIUS *Iſagog.* p. 34. aliique. Ovi & cani majorem reperi, & in iis animalibus cephalica ab eo trunco prodit.
(*c*) FALLOP. p. 122. EUSTACH. T. 25. WINSLOW n. 91.
(*d*) EUSTACH. T. 27. f. 5. 6. conf. WINSLOW n. 96.
(*e*) p. 162. WINSLOW n. 96.
(*g*) EUSTACH. tab. 22. GAUTIER *anat. de la tete* T. 2. WINSLOW n. 98. 99. 100.
(*h*) Ejusmodi eſt deſcriptio J. *Benigni* WINSLOW.

Alter exterior trunculus alias ex interna ortus, aut communi certe ex utraque jugulari radice natus (*i*), aut ex vertebrali (*k*), retro aurem, per univerſam celluloſam capillatæ cuti ſubjectam partem, ramoſus & reticulatus dividitur (*l*), occipitalis nomine: præter inſignem ramum, quem in foramen maſtoideum (*m*), perque id foramen in ſinum tranſverſum inmittit (*n*), qui tamen alias ad vertebralem potius venam pertinet (*o*). Is ramus* frequenter omnino reperitur, in ſenibus tamen in altero latere, aut in utroque, aut arctior fit, aut omnino quaſi ab incremento oſſis interceptus occalleſcit (*p*). Duos (*q*) alii habent truncos, quorum alter in magnum bulbum venoſum patet, in ſinum petroſum ſuperiorem alter (*q**).

§. XXXIV. *Vena vertebralis.*

Minus fere nota hæc vena, ex ſubclavia provenit exterius quam jugularis (*r*), aut ab intercoſtali vena ſuperiori adſcendit, inter rectum majorem & ſcalenum.

Eadem, emiſſis minoribus ad cervicem ramis (*s*), in duos præcipuos truncos abit.

Eorum exterior (*t*), ſecundum proceſſus transverſos vertebrarum colli, liber tamen, neque eorum proceſſibus incluſus adſcendit, & cum interno tot conjungitur ramis transverſis, quot vertebræ ſunt (*u*), & ad muſculos

(*i*) GAUTIER ibid. Venæ colli majores quæ ad aurem deſinunt DIOGENES APOLLONIATA apud ARISTOTELEM *hiſt. anim.* L. III. c. 2.

(*k*) WINSLOW n. 95. Ex conjuncto ramo utriusque jugularis & vertebralis TABARRAN tab. 6. f. 2. G. H.

(*l*) FALLOP. p. 122. b. EUSTACH. tab. 24.

(*m*) EUSTACH. ibid.

(*n*) VALSALVA T. VII. f. 2. F. p. 16. SYLV. *Iſag.* p. 40. la CHARRIERE p. 137. EUSTACH. Tab. 24. 25. FALLOP. p. 219. VID. T. 24. f. 3. 4. q q. VALVERD. L. VI. c. 7. HABICOT D. 4. L. 7. VIEUSSENS Tab. 17. S. S. GUNZ p. 21. WINSLOW n. 95. SYLVA p. 344. PAREUS L. 3. c. 13. L. 4. c. 11.

(*o*) FALLOP. l. c. GUNZ p. 22. WALTHER *de vaſ. vertebr.* p. 9.

(*p*) WALTHER l. c. conf. PETIT ad PALFYN. p. 69. le CLERC p. 114.

(*q*) Duos Cl. STEPHANUS p. 138. VAUGUYON *tr. des oper.* p. 320. pro varietate. Multos WALTHER *de ſcarif. occip.* n. 7.

(*q**) VID. l. c. r. r.

(*r*) EUSTACH. tab. 26.

(*s*) WINSLOW n. 111.

(*t*) Major WALTHER p 8. 9. Habet EUSTACHIUS Tab. 26. WINSLOW n. 112.

(*u*) WALTHER p 9.

ſculos atque tegumenta occipitis deſinit. Idem ſatis frequenter eum ramum edit, qui per foramen maſtoideum (*x*) nuper dictus eſt tranſire.

Ramus interior, ſive profundus (*y*), in imum aliquem inferiorem (*z*) proceſſum transverſum colli viam invenit, quæ aut mediocris ſulcus eſt, aut plenum foramen, aut communis arteriæ, aut venis propria (*a*). Per id iter omnes proceſſus transverſos (*b*) ſuperiores porro perforat, & ad quamlibet vertebram ramum profundum emittit, in ſinus cognomines (*c*) Alium ramum ad carnes colli e directo ablegat (*d*).

Idem truncus, quando ad viciniam magni foraminis occipitis venit (*e*), ſuper atlantem, ſuperque arteriam cognominem, ſe extrorſum conflectit, adque muſculos terminatur, proprio tamen ramo per foramen pone condylos ejus oſſis penetrans, in ſinuum transverſorum foſſas communicat (*f*). Id ipſum, quod vocant, emiſſarium, non perpetuum eſt (*g*): neque nunc licet repetere, num omnino id emiſſarium alterum illud maſtoideum ſuppleat, ut eo deficiente frequentius patulum adſit (*h*), eo aperto deficiat. Aliquando idem emiſſarium per noni paris nervorum foramen exit (*i*): & aut vertebralem ſinum adit, aut ramum venæ jugularis externæ (*k*).

(*x*) IDEM ibid.

(*y*) IDEM ibid. EUSTACH. tab 26. VESAL. p. 466.

(*z*) Ultimum VIDUS Tab 24. f 2. e. penultimum WALTHER p. 10. quintum EUSTACH. l. c. Solum habet VESALIUS p. 466.

(*a*) Duo foramina viderunt MOREL *journ. med.* 1757. HENKEL *zweyte Samlung* p. 11.

(*b*) EUSTACHIUM ita intelligas. Habet WINSLOW n. 111.

(*c*) VIEUSSENS tab 18. f. 1. f. f. FALLOP. p. 125. b. WINSLOW n. 116. 117. VIDUS p p. p.

(*d*) FALLOP. p. 125. b. VIDUS l. c. r. r. r. s. q. conf. WINSLOW n 115. 116.

(*e*) Atlantem non adtingere FALLOPIUS p. 125. b ad aliam obſervationem.

(*f*) FALLOP p 219. la VAUGUYON p. 3 9. le CLERC p. 113. LOWER T. 6. f. 1. e. WINSLOW n. 114 CHESELDEN l. c n. 14. *oſteogr.* c. 1. GUNZ p. 21. HEBENSTREIT *commun. vaſ.* TARARAN L. 5. f. 2. k. qui ab interno ramo recte deducit p. 48.

(*g*) Negat omnino patere NICOLAI p. 49.

(*h*) PETIT l. c.

(*i*) BERTIN T. II p. 376. GUNZ p. XXII.

(*k*) GUNZ p. XXII. & RIDLEY p. 153.

§. XXXV. *Venæ aliæ quæ ſinus inter externasque venas mediæ intercedunt.*

Emiſſaria SANTORINI.

Emiſſaria novo nomine dixit vir Cl. venas minores, quæ per aliqua cranii foramina, ſinus inter duræ membranæ, & venas capitis externas, communes intercedunt. Eorum emiſſariorum pleraque enumeravi, ophthalmicam venam, atque maſtoideam, vertebralem.

Superſunt aliqua. Primumque dudum notæ venæ fuerunt, quæ ex pericranii & externa verticis regione a venæ temporalis ramo (*l*), ſecundum ſuturæ ſagittalis latera, utrinque in ſinum longitudinem falcis ſequentem ſe inmittunt Qui WEPFERO tribuunt, ii magni viri laudibus gloriam addunt, quæ plurimis veterum debetur (*m*). Non infrequenter excæcantur (*n*).

Inde ex ſinu cavernoſo, & ex carotidis infundibulo, vena manifeſta (*o*), cum carotidis internæ præcipuo trunco ex cranio prodit, inque plexum pterygoideum (*p*), jam excitatum, ſe inmittit.

Porro vena duræ membranæ præcipua, arteriæ meningeæ ſodalis, per proprium foramen alarum (*q*) magnarum oſſis cuneiformis, frequenter a me viſa eſt, in eumdem pterygoideum plexum ſe contuliſſe.

Iterum a ſinu cavernoſo, aque dura membrana, cum ſecundo ramo quinti paris ad eumdem plexum emiſſarium exit (*r*).

Etiam cum tertio ramo quinti paris (*s*) ad eumdem plexum, a ſinu cavernoſo & a dura membrana vena eodem tendit.

In

(*l*) Conf. BERTIN T. II. p. 384.

(*m*) CARP. *Iſag.* p. CCCCX. C. STEPH. L. I. p. 18. MASSA p. 75. 78. b. VESAL. C. III. c. 8. PARRUS *admin.* p. 395. Habet le CLERC *chir. compl.* p. 114. la CHARRIERE p. 137. VAUGUYON, MEIBOM. *laſ. cran.* n. 12. RIDLEY p. 41. &c.

(*n*) VAUGUYON p. 321.

(*o*) Conf. TABARRANUS n. 21. p. 53. 54. HEBENSTREIT *de comm. ven.* PALFYN &c. Quartum GUNZ p. XXIII. An huc rete venoſum in carotidis foramine WALTHER *de ſcarif. occip.* n. 10.

(*p*) TABARRAN p. 53.

(*q*) Tab. baſ. cran n. 22. dictum olim MASSÆ p. 75. VESALIO L. I. p. 62. ad S. f. 2. 3. c. 12. L. III. p. 496. INGRASSIÆ p. 93. Habet BERTIN p. 426. Eam venam GUNZIUS etiam dixit p. VIII. Cur venas duræ membranæ minimas, aut nullas eſſe ſcripſit HEBENSTREIT *de venis?*

(*r*) Tab. baſ. Cran. not. 19. 1. Emiſſarium alterum GUNZ p. XXIII.

(*s*) Emiſſarium alterum SANTORINI n. 28 p. 75. tertium GUNZ p. XXIII. Habet venam VESALIUS L. III. c. 8. INGRASSIAS p. 81. FALLOPIUS p. 144. VIDUS p. 28. MONROO op. 127. BERTIN l. c. p. 108. 426.

In canali pterygoideo, qui arteriam (*t*) hinc a naſali recipit, inde a meningea, aut a carotide interna, & per quem radix a quinti paris ſecunda propagine (*u*) ad nervum intercoſtalem tendit, etiam vena ſive emiſſarium (*x*) tranſire dicitur, mihi non valde notum.

Vena tympani in foſſam (*y*) jugularem terminatur.

Per cribroſi oſſis foramina (*z*) venas aliquas inter narium reducentia vaſa & cavi cranii communicare non repugnat.

Venæ narium Cl. viris viſæ ſunt in principium ſinus falciformis (*a*) ex foramine cæco erepſiſſe, quas alii viri reperire (*b*) non potuerunt, ſed neque ego vidi. Alii in cellulas ethmoideas duxerunt (*b**).

Quem ſinum Cl. vir J. *Exuperius* BERTINUS (*c*) deſcripſit, in ala parva pterygoidea utrinque latentem, eum fere crediderim canalem arteriæ nutritiæ ejus oſſis eſſe, qui ad emiſſaria non pertineat.

§. XXXVI. *Sinus medullæ ſpinalis.*

Magna pulchritudo eſt ſinuum, qui duræ matri medullæ ſpinalis adcumbunt, venæque potius ſunt, quam ſinus.

Dexter nempe & *ſiniſter* ſinus totam columnæ (*d*) ſpinalis longitudinem ſequitur.

Ii ſinus ad ſingulas vertebras ramo transverſo ita inter ſe conjunguntur, ut tot ſemicirculi ſint, quot vertebræ, quibus dura membrana medullæ ſpinalis ambitur (*e*).

Eorum

(*t*) PLATER p. 36. BERTIN p. 427. PALFIN *Anat. Chirurg.* Ed. nov. T. II. p. 57.

(*u*) POUPART apud le CLERC p. 107. ni fallor, hunc nervum voluit.

(*x*) Emiſſarium tertium SANTORINI n. 29. p 75. Qui quidem Cl. vir ipſum canalem veteribus ignoratum fuiſſe non recte putavit. VESALIO enim optime notum fuiſſe, aliisque veterum dudum oſtendi baſ. cran. 19. n. 6.

(*y*) VALSALVA l. c. CASSEBOHM de aure tract. III. n. 106. K.

(*z*) Dixit jam SYLVIUS *Iſagog.* p. 35. 40. VESALIUS, VALVERDE L. VI. c. 7. &c.

(*a*) LE CLERC p. 115. WINSLOW, SYLVA p. 218. GARENGEOT SPLANCHNOLOG. T. II. p. 218. BERTIN T. II. p 379

(*b*) DROUIN p. 6. SANTORINUS p. 49. Sed neque Cl. BERTINUS inflare potuit.

(*b**) BERTIN T. I. p. 380. T. II. p. 125.

(*c*) T. II. p. 362.

(*d*) FALLOP. p. 220. VID. VID. tab. 24. f. 2. h h. WILLIS tab. 13. f. 4. 5. p. 420. BLASIUS p. 32. Icones ſunt ex WILLISIO, VIEUSSENS rectius pinxit T. 18. f. 1. Habet WINSLOW n. 180.

(*e*) FALLOP. p. 220. b. WILLIS tab. 13. f. 2. i. i. l. l. f. 4. i. i. i. p. 420. BLASIUS p. 33. VIEUSSENS ibid. melius WINSLOW l. c.

Eorum anulorum ſupremus, cranioque proximus, cum ſinubus occipitalibus anterioribus, & cum foſſis jugularibus (*f*) eo modo unitur, quem dixi (*g*).

Iidem anuli ad ſingulas vertebras ſuum ramum extrorſum emittunt, qui in collo, in vertebralis venæ profundum (*h*) truncum, in dorſo in venas intercoſtales (*i*), in lumbis (*k*) in lumbales, & denique in ſacras aperiuntur.

Iidem denique ſinus cum nervis ramos edunt, qui cum vena ſpinali anteriori (*l*), cumque poſteriori (*m*) in medulla ſpinali eo fere modo inoſculantur (*n*), quem deſcripſimus, cum diceremus de arteriis (*o*). Ultimus venæ anterioris finis etiam idem eſt, qui medullæ (*o**), ſinus contra eadem ſunt longitudine, qua dura membrana (*p*). Suprema vena anterior inter corpora olivaria & pyramidalia continuata, cum ſinubus petroſis inferioribus, & cum emiſſario nervi noni communicat (*q*).

§. XXXVII. *Motus ſanguinis venoſi ex Encephalo.*

Primum tenendum eſt, omnes cerebri, cerebelli, & ſpinalis medullæ venas eſſe absque valvulis (*r*). Contra, extra cranii caveam jugularis vena utraque plena eſt valvulis. Et primum ad originem venæ jugularis ex ſubclavia duæ (*r**) memorabiles valvulæ ſunt, quæ ſinum ſuum cordi habent obverſam.

Deinde

(*f*) WILLIS l. c. C.
(*g*) p. 158.
(*h*) FALLOP. p. 220. b. 125. b. VID. l. c. p. p. WILLIS p. 420. 421. 422. VIEUSSENS l. c. RAU l. c. p. 106. WINSLOW l. c.
(*i*) WILLIS p. 422. conf. VIEUSSENS l. c. f. 2. 3.
(*k*) Ibid.
(*l*) VIEUSSENS tab. 18. f. 3.
(*m*) IDEM tab. 18. f. 2.
(*n*) IDEM ibid. f. 2. 3.
(*o*) Ibid. f. 2. 3.
(*o**) p. 82.
(*p*) f. 1.
(*q*) p. 158.
(*r*) L. II. p. 149.
(*r**) L. II. p. 148. FABRIC. *de oſtiol. venar.* T. I. A. MORGAGN. *Epiſt. Anat.* XV. n. 39. Tres aliquando vidit.

Deinde ad omnes ramos jugularis venæ faciales (*s*), linguales, maxillares, pharyngæos, valvulæ duæ præfectæ ſunt, aut unica demum, quando oſtium minus eſt.

Ita etiam vena jugularis externa aliquas valvularum conjugationes nacta eſt, & ad ramorum ortum ſimilem oſtiolorum cuſtodiam.

Quare, quoties venas faciei & externi capitis per jugularem truncum replemus, ſolent numeroſi rami inanes manere, ut ſuper valvularum conjugium, reliqua vena ſtricta ſit anguſtaque (*t*): dum interim cerebri venæ ſinusque apte replentur.

Neque tamen adeo fidelis eſt cuſtodia, quin & jugularis truncus fere ſemper per ſubclaviam venam repleatur, non impedientibus valvulis, & paſſim etiam faciei venæ ſuo humore turgeant (*u*). Vidi cum ceram impuliſſem, valvularum quidem jugularis venæ ſinus fuiſſe pleniſſimos, ut verſus caput convexi protuberarent. Per rimam tamen interpoſitam aliqua ſebi particula viam ſibi aperuit.

Si vero de ſanguinis in vivo & ſano homine itinere ſermo fuerit, facile adparet, eum ſanguinem & ſecundum ductum circuitus legitimi, & pondere etiam adjuvante (*x*), facillime de capite in cor deſcendere: facilius tamen, quando caput erectum tenemus, non perinde in ſupino homine. Contra & ob pondus ſuum, & ob valvulas, & ob contrarium ſanguinis a capite redeuntis ductum ſanguinem per venas ad caput non venire, niſi cauſa aliqua peculiaris acceſſerit, quæ iter ſanguinis ex capite refluentis moretur.

Si de ſinubus cerebri quæſiveris, adparet ex ipſa ponderis vi, in univerſum ſanguinem ex ſinu falciformi utroque (*y*), & quarto (*z*), in tranſverſos, ſic in foſſas jugulares (*a*), venas maſtoideas (*b*), & condyloideas

(*s*) L. II. p. 149.
(*t*) Icon duct. ſaliv. COSCHWIZ III.
(*u*) Vidi GAUTIER tab. 2. &c.
(*x*) L. VI p. 221. 341.
(*y*) p. 145. 146 & 151.
(*z*) p. 150
(*a*) p. 151.
(*b*) p. 164.

deas (*c*), atque adeo in venas jugulares internas (*d*), externas (*e*), & vertebrales (*f*) tendere. Sed etiam occipitales anteriores (*g*) & petroſi inferiores (*h*) ſinus in anulares vertebrarum (*i*), inque foſſas jugulares (*k*) ſanguinem ſuum ducunt.

De occipitali poſteriori, petroſo ſuperiori, cavernoſo, & circulari ſinu magis quæri poteſt. Per emiſſaria quidem ſecundi (*l*), & tertii (*m*) rami quinti paris, & carotidis (*n*) ſociam venam ſanguinem ſinus cavernoſi (*o*), atque adeo petroſi (*p*) ſuperioris, & circularis (*q*) in plexum pterygoideum, venarum (*r*) a venis jugularibus natarum (*s*), derivari poſſe, rationes ſuadent aquilegum. Capite antrorſum inclinato ab eodem cavernoſo ſinu, atque adeo a cerebro, cujus venæ in eum ſinum patent, ſanguis poteſt per venam ophthalmicam in angularem venam (*t*) effugium invenire. Sinus petroſus ſuperior, inter transverſum, & cavernoſum medius (*u*), fere eo ſanguinem mittet, quo iter erit liberius. Occipitalis denique ſinus poſterior (*x*) omnino difficilius, contra proprium pondus, ſanguinem in transverſum, facilius in foſſas jugulares venasve vertebrales (*y*) corrivare poterit. Per foramina parietalia ſanguis pondere ſuo in falciformem ſinum deſcendit, ut tamen preſſo eo ſinu idem in venas externas pericranii regurgitet (*z*).

§. XXXVIII.

(*c*) p. 158.
(*d*) p. ibid. & 164.
(*e*) p. 164.
(*f*) p. 165.
(*g*) p. 157.
(*h*) p. 153.
(*i*) p. 167. 168.
(*k*) p. 161.
(*l*) p. 166.
(*m*) p. ibid.
(*n*) p. ibid.
(*o*) p. 154. 155.
(*p*) p. 152. 153.
(*q*) p. 156.
(*r*) p. 162.
(*s*) p. ibid.
(*t*) TABARRAN p. 44.
(*u*) p. 152. 153.
(*x*) p. 153.
(*y*) Conſentit TABARRANUS p. 58.
(*z*) BERTIN l. c. T. II. p. 384.

§. XXXVIII. *Refluxus ſanguinis venoſi, qui a reſpiratione pendet.*

Hactenus vitioſus ſanguinis motus eſt, quem nunc deſcribimus, quod a ſano homine, aque plerisque vitæ ſtadiis abſit. Quoties tamen ſanguis per inſpirationem diuturnam, aut in nixu, in pulmonem congeritur, toties ejus iter ita ſufflaminatur (*a*), ut in collo, facie, oculis, cerebro univerſo ſtagnet, venas ſuas diſtendat, ruborem, tumoremque eminus conſpicuum producat, denique eas venas externas rumpat (*b*), aut ipſius encephali venas cogit diſſilire, cum funeſtæ apoplexiæ eventu. Hæc quidem dudum vulgo nota fuerunt.

Sed etiam frigus (*c*) externum, dum omnes reliquas in corporis habitu venas vehementer arctat, ſanguinem in cerebrum congregat, cujus immobile involucrum nullum frigus arctare poſſit. In femina a frigore enecta vaſa ſanguinea cerebri, cruore pleniſſima (*d*).

Multo majoris momenti *refluxus* ſanguinis venoſi eſt, qui per exſpirationem in cerebrum determinatur: alias a nobis deſcriptus (*e*), ut tamen hic neceſſariam repetitionem non poſſimus effugere.

In homine ergo, cui cranium molle eſt, ut in infante, tum in homine, & animale (*f*), cui aliqua pars de oſſeo cranio ſublata fuit (*g*), manifeſto adparet, ſingula in exſpiratione, cerebrum mole vere augeri, & diſtendi (*h*), & adſurgere (*i*), deque dura matre læſa, aut (*i**) cranio effracto prominere, & digitum inpoſitum repellere (*k*), & ſanguinem ſuper cerebrum effuſum expelli.

(*a*) L. VIII. p. 298.
(*b*) p. 298. 299.
(*c*) p. 221. 222.
(*d*) ROSEN *anat. beskrifn.* p. 241.
(*e*) L. VI. p. 332. ſeqq.
(*f*) Dudum Cl. SCHLICHTINGIUS obſervaverat, cerebrum cum reſpiratione in cane moveri, non vero in ave & piſce *Com. Lit. Nor.* 1744. hebd 52 p 410. tum in præfat. ad *Traumatographiam*, tum Cl. LORRY in junioribus p. 303. Semel in adulto animali p. 353.
(*g*) L. VI. p. 333. not. d. PAREUS op. p. 300. WALSDORF p. 2. 3. SCHLICHTING *Mem. pref.* T. I. p. 114.
(*h*) *Mem. ſur les part irrit. & ſenſibl.* T. 4. exp. 5.
(*i*) SCHLICHTING l. c. Mem. cit. T I. exp. 73. 74. 75. 80. 82. 86. 87. 88. 89. 90. 92. 01 CALDANI in iisdem Mem. T. III. p. 44. 50. SPROEGEL p. 47. 54. ZINN obſ. 4. TOSETTI Lett. 2. obſ. 2. p. 198. WALSDORF Exp 1. 2. 5. 6. 10. 17. LAMURE Mem. de 1749. (verius 1753.) p. 542. 549. HOUSSET exp. 20. LORRY *Mem. des ſav.* &c. T. III. p. 301. 303. 353.
(*i**) LORRY III. p. 300.
(*k*) T. I. exp. 73. 75.

Dum clamatur, cerebrum exſeritur & exſufflatur (*l*). Inter exſpirandum per ſuturam coronalem fætida materies expulſa (*l**). A tuſſe convulſiva in vulnere magno capitis multum ſanguinis expreſſum (*m*). In clamore & tuſſi ſinus duræ membranæ elevantur (*n*). Compreſſo ore & naribus, qui ſpiritum emittunt, iis de fracto cranio gutta ſanguinis (*o*) ſudat. Sanguis per exſpirationem de calvæ foraminibus effluxit (*o**).

Contraria per inſpirationem fieri diximus. Cerebrum & cerebellum (*p*) mole minuitur (*q*), hinc ſubſidet (*r*), deſcendit, per vulnus cranii quaſi reſorbetur, manifeſto, qundo aſpera arter a iligata ſolvtur (*r**). Qui Cl. viri per inſpirationem cerebrum intumeſcere ſcripſerunt (*s*), iis quidem, in paucis experimentis, videtur aliqua in reſpirationis periodis obſervandis obſcuritas impoſuiſſe.

Cauſa phænomenorum non obſcura eſt. Siquidem ſanguis per venam jugularem manifeſto in exſpiratione repellitur (*t*), & contra caput adſcendit: per inſpirationem contra per eamdem venam deſcendit, & ad cor accedit. Hinc reſectis, ligatisve, arteriis & venis capitis (*u*), is motus ſupprimitur, & ſanguine a vena cava ſurſum pulſo (*x*), aut thorace compreſſo (*y*), cerebri motus augetur, aut difficiliori reddita (*z*) reſpiratione. Ipſum phænomenon in vivo animale, & cranium habente integrum (*a*), non quidem poteſt eo usque progredi, ut vere cerebrum

(*l*) ORIBAS. p. 56.
(*l**) BINNINGER Cent. IV. obſ. 96.
(*m*) *Eſſ of. a ſoc. at Edimb.* T. II. n. 12.
(*n*) SLEVOGT *de dura M.* n. 50.
(*o*) MAGAT *de rar. Medic. vuln.* L. II. c. 13.
(*o**) ACREL *chirurg. händelſer* p. 9. A ſyſtole & diaſtole duræ membranæ in vulnere cerebri pus ejectum TURNER *caſ. of ſurgery* p. 30. Vehemens pulſatio, ut elevaretur dura membrana, & magnum cranii hiatum repleret IDEM ibid. p. 15.
(*p*) WALSDORF exp. 4. 5. p. 47. 48. LAMURE p. 565.
(*q*) *Mem.* T. IV. exp. 5. LAMURE p. 565.
(*r*) SCHLICHTING l. c. *Mem.* T. I. exp. 73. 74. 75. 80. 82. 86. 87. 88. 89. 90. 92. 101. CALDANUS l. c. TOSETTI Lett. 2. obſ. 2. 3. LAMURE p. 542. WALSDORF exp. 1. 2. 5. 6. 10. 17. LORRY p. 300. 353.
(*r**) LORRY p. 310.
(*s*) FANTON *anat.* p. 341. PETRIOLI *racolta de Fabbri* p. 366. *Swenka Wetenſk. acad. handling.* 1753. Trim. I.
(*t*) L. VI. p. 331. 335. T. I. exp. 96. ſeqq. ad 111. LAMURE p. 547. 548. 551. 554. 555 556. 562. WALSDORF p. 51. SPROEGEL p. 37. 76. 81. LORRY p. 308. 313.
(*u*) LAMURE 548 555. BAGLIV. p. 581. Integre tamen ceſſare negabat.
(*x*) LAMURE p. 551. 552.
(*y*) T. I. exp. 78.
(*z*) HOUSSET exp. 20.
(*a*) Lib VI. p. 335. EMETT L. II. p. 17. LORRY p. 305.

brum moveatur. Non tamen dubium eſt, quin ſanguis venoſus in venas capitis, & cerebri magis poſſit colligi, venoſum ſyſtema diſtendi, atque adeo id omne comprimi, quod inter venas tumidas intercedit (*a**).

§. XXXIX. *Motus cerebri dudum innotuit.*

Phænomenon moti alterne cerebri adeo fuit facile obſervatu, ut non potuerit diu latere. Infanti ſoli inter animalia cerebrum ſalire (*a***), PLINII eſt obſervatio. Motus cerebri perpetuus, in infante manifeſtus eſt (*b*). ZOROASTRO ita palpitaſſe legitur, ut manum repelleret (*c*). Cerebrum, dum adtollitur, accedit ad duram membranam, & recedit dum ſubmittitur, apud ORIBASIUM (*d*). Idem cerebri motus, quo alterne tumet & ſubſidet, reperitur apud pleroſque vetuſtos medicos (*e*), & numeroſis in ægrotis aut vivis animalibus exemplis confirmatur (*f*). Neque potuerunt ignorare, fungos poſt trepanum admotum per vulnus urgeri, & ſanguinem, poſt eamdem encheireſin, vehementer exſilire (*g*), ipſumque cerebrum per vulneratum cranium exprimi, etiam funeſto eventu (*h*), & cranii ſuturas a cephalea aliisque morbis hiare (*i*), variaque morboſa corpora ex foramine cranii alterne & exiiſſe & rediiſſe (*k*). Viderat cerebri motum cum cranium deſtruxiſſet, GUIDO de CAULIACO (*k**).

 §. XL.

(*a**) LORRY p. 312.
(*a***) L. XI. c. 37.
(*b*) ORIBAS. p. 50.
(*c*) PLIN. L VII. c. 16. Confuſum eſſe motum LORRY p. 311.
(*d*) p. 9.
(*e*) COLUMBUM p. 189. 261. BAUHINUM *theatr.* p. 320. SPIGELIUM p. 288. SANCTORIUM *in* 1. *Fen. Avicenn.* p. 320. VIEUSSENS p. 41. T. BARTHOLINUM *anat.* p 459
(*f*) VOLCHER. COITER p. 122. PAREUS p. 300. RIOLANUS p. 414. C. BAUHIN. p 247. HILDAN Cent. I. obſ 13 Cent. V. obſ. 23. Cent. II. obſ. 18. GOEKEL obſ. n. 54. LINDEN *phyſiol.* p 148. 427. BELLINI *de miſſ. ſang.* P. 48. BAGLIV. p. 274. 275. RIDLEY p. 5 *Phil. Tranſ.* n. 287. BECKET obſ. 26. DEIDIER *anat.* p. 245. &c. FANTON Ep. ad PACCH. p. 212.
(*g*) TULP. L. I obſ 5. *Verhand van de hollandz maatſch* T. II. p. 278.
(*h*) JAMIESON *Eſſ. of a ſoc. at Edimb.* T. II. p 245.
(*i*) BARTHOL. Cent. V. hiſt. 92.
(*k*) HAGEDORN Cent. I. hiſt. I.
(*k**) p. 176.

§. XL. *An is motus ſit ab aere.*

Etiam in eo ad verum Veteres acceſſerunt, quod cum reſpiratione cerebri motum conjungi adnotarunt. Sed, ut fere fit, ſolet error opinionibus humanis ſe admiſcere. Vetuſtiſſima adeo hypotheſis fuit, aerem per nares, & cribroſi oſſis foramina, in cerebrum adtrahi, idque diſtendere, ut etiam ſpirituum animalium proxima ſit materies (*l*).

Hunc aerem perinde alternis adtrahi vicibus, & viciſſim expelli (*l**) docebant, ut cerebrum modo ſubſideret emiſſo, modo recepto turgeret. Vias etiam oſtendebant in oſſe, quod ſiccatum cribro ſimile eſt, pulveremque ſubtiliorem foliorum nicotianæ aiebant admiſſum cerebrum fucaſſe, & nigro ſuo colore tinxiſſe (*m*), aquam vero inter duram membranam & cerebrum irrepſiſſe (*m**). Liquoris etiam limpidi, qui de naribus effluxerit, paſſim exempla (*n*) extare, quem de cerebro veniſſe probabile ſit. Materiem cerebri ſimilem per nares excretam alii excitant (*o*), & ſanguinem, qui per eam viam de capite interno deſcenderet (*p*), quæ ipſa demum muci in nares via eſſet (*p**) & cerebri abſceſſus per os naresque purgatos (*p*†) citant. Denique ejusmodi vias etiam nupera induſtria ivit confirmatum, qua oſtenſum eſt, coloratum liquorem, quem urgens columnæ atmoſphæricæ pondus in cranii caveam inpellit, colore ſuo conſpicuum in cranii caveam advenire (*q*). Sed neque nuperrimi vetuſtæ theoriæ defenſores (*r*) deſiderantur, qui aeris in cerebrum

(*l*) GALEN *de util. reſpir.* ad fin. ORIBAS. p. 8. 52. conf. C. BAUHIN n. 320. SANCTORIUS l. c. in I *Fen. Avic.* p. 130. FRACASSATUS *de cerebr.* p. 328. DUNCANUS p. 89. ROSETTUS *nov. ſyſtem.* p. 27.

(*l**) Rarius quam cor moveri C. BAUHINUS p. 321.

(*m*) STELLA *de Tabaco* p. 269. 281. TAPP *de Tabaco* FRACASSATUS *de cerebro* p. 328. LANCIS. *de nox. palud. effluv.* L. I. P. I. c. 14.

(*m**) PACCHIONI p. 34.

(*n*) BIDLOO in *Exercit.* HAGEDORN Cent. I n. 65. adde GLASER p. 84. Ejusmodi effluxu levata gutta ſerena C. BARTHOLIN *act. hafnienſ.* Vol 3. p. 3. & cephalea COLEINS p. 1041.

(*o*) Ex SEVERINO BARTHOLINUS ad ejus viri de *pædanchone* libellum p. 86. & *vindic.* p. 62. Poſt epilepſiam WEDEL *de morb. infant.* p. 43.

(*p*) GAUKES *prax. med.* obſ. 14.

(*p**) ORIBAS. p. 16.

(*p*†) LOSS L. I. obſ. 9.

(*q*) Ex optimi *Benedicti* STAEHELINI literis.

(*r*) BOUILLET *ſuite des memoires* p. 32. & in theſ. Pariſ. 1737. propoſita *an a diverſa cauſa moveatur & cerebrum & dura meninx.* MOSCA *dell aria e de morbi dell aria dependenti* T. I. p. 223. &c.

brum iter tueantur: ipſosque mamillares proceſſus (*s*) pro via (*t*) habeant, quæ aerem in ventriculos ducat. Iidem alternum aeris motum admittent (*u*).

Nunc quidem nulla omnino cauſa poteſt adſignari, quæ alternis vicibus aerem in cerebri quodcunque cavum admittat, expellatque viciſſim. Debet & cauſa adſignari, quæ atmosphæram ad eam ſedem dilatatam urgeat, & alia contraria poteſtas, quæ receptum aerem viciſſim expellat (*x*), uti quidem in pectore, & inſtrumentum eſt, quod eam caveam aeri ſubituro patefaciat, & aliæ viciſſim vires, quæ aerem receptum ſuo tempore exprimant.

In ipſis violatis animalium capitibus diuturna ſæpe quies eſt (*y*), horarum integrarum, quamdiu imprimis nondum ampliſſimo foramine calva patet. Ejusmodi autem in reſpiratione vera moram eſſe, neceſſitas non admittit. Sed neque patent cribroſi oſſis foramina, quæ & ſuis a dura matre continuatis infundibulis, & recepta in ea infundibula medulla nervi olfactorii repleantur (*z*). In cadavere vero, cujus humores citiſſime avolant, poſſunt inter collapſos nervos & duram membranam, viæ ſubnaſci (*a*), per quas nixus atmosphæræ humorem coloratum adigat. Neque in homine quisquam oſtenderit, aut cavum eſſe, qui proceſſus maxillaris dicitur, aut ullo modo in cerebri ventriculos ejusmodi cavum patere (*a**).

Nicotianæ in cerebrum iter melior rei geſtæ obſervatio refutavit (*b*); & humorum per nares effluxus, alias omnino a cerebro ſcaturigines, aut vias, demum præter naturam patentes habuiſſe potuit.

§. XLI.

(*s*) Cavos eſſe BOUILLET, FRACASSATUS l. c.

(*t*) Cavos eſſe, & lympham de cerebro ſtillare J. M. HOFMANN *idea hom. path.* p. 308. Habet etiam BOUILLET l. c. Per eos cerebrum ſe inflaſſe FOURNIER *anat. p. cit.* p. 24.

(*u*) BOUILLET ibid. Idem veram cerebralis catarrhi materiam ex via decedere p. 6.

(*x*) De dura membrana continuo videbimus.

(*y*) *Mem. ſur les part. ſenſibl. & irrit.* exp. 73. 75. 76. 77. 78. 79. 81. 82. 8.. 84. 85. 86 88. 89. 91. p 171. WALSDORF p 2. 3. TOSETTI Lett. II. obſ. 4. HOUSSET exp. 21. 22. conf. HILDAN obſ. 7. Cent. I. PLATER p. 177. FALLOP. p. 221. 222. b. qui quidem Cl. vir nunquam in vulneratis cerebrum moveri vidit.

(*z*) Eos meatus plenos eſſe VESALIUS L. VII. p. 795. LOWER p. 249. WEPFER *de apoplex.* p. 225. SCHNEIDER *de oſſe cribriformi.* VIEUSSENS *neurogr.* p. 161.

(*a*) Ea via aerem etiam violenter inflatum non ſubire SCHNEIDER p. 30. neque liquorem VIEUSSENS p. 107. 108.

(*a**) Conf. interim *Comm. Boerh.* T. II. p. 379. Negat etiam VAROLIUS *nerv. opt.*

(*b*) ALBIN. *de tabaco* n. 13.

§. XLI. *Motus cerebri arterioſus.*

Cerebri arterias, perinde ut in reliquo corpore humano, alternis ſalire vicibus, perque piam, perque duram membranam, modo dilatari, & modo viciſſim ſubſidere, vetuſtas ipſa vidit (*b**), resque facilis eſt obſervatu (*c*). Is motus multo, quam ille alter a reſpiratione natus, conſtantior (*d*) eſt, & a vivis animalibus vix abeſt unquam, quorum crania aperiuntur, inque pueris, quorum fons pulſatilis ſolis membranis perficitur, facillime tangitur. Totum una cerebrum adſcendit, minus tamen magnam ad altitudinem, brevioribusque intervallis, dum cor contractum pulſat.

Hunc motum, a reſpiratorio altero, vetuſtas diſtinxerat (*e*), uti nuper Cl. SCHLICHTINGIUS diſtinxit (*f*). Alii Cl. viri, qui in vivis animalibus viderant, neque perinde teſtes fuerant alterius noſtri reſpirationis analogi motus, hunc ſolum motum cerebri admiſerunt (*g*), fueruntque aliqui, qui eum peculiariter, a truncis arterioſis cerebro ſubjectis derivarent (*h*). Et priorum nonnulli, omnino præter hunc arteriarum motum cerebrum negaverunt moveri (*i*). Addit DIEMERBROECKIUS tum

(*b**) ORIBASIUS p. 50. LITTRE *Mem. de* 1707. p. 130. Arteriarum etiam ſimilem motum in nudata dura membrana *Andreas* a CRUCE memorat L. II. p. 41.

(*c*) Habet COITER p. 122. SCHLICHTING l. c. p. 120. HOFMANN *apolog.* p. 226. DROUIN p. 3. 4. PAULI progr. ad diſp. MYLII, HOECHSTETTER caſ. 4. dec. 10. LITTRE *Mem. de l'Acad* 1707 p. 130. 131. SPROEGEL p. 52. *Journ. de Med.* 1757. Nov. ALBERTI *Med leg.* p. 216. SCHAARSCHMIDT *Berlin. Nachricht.* T. V. p. 102. LORRY p. 301. 303.

(*d*) LAWRENCE *prælect.* p. 23. VANDELLI ap. FABRI p. 18. *Mem. ſur les part. irrit. & ſenſibl.* T. I. p. 159. exp. 72. 73. 78. 79. 87. 88. SPROEGEL l. c.

(*e*) ORIBAS. p. 50.

(*f*) *Mem. preſentés* p. 130. 138. &c. & *Com. Lit.* 1744. hebd. 52. tum LORRY l. c. p. 303.

(*g*) Pulſum duræ matris cum pulſu arteriarum convenire GORKEL obſ. 54. Synchronice cum arteriis movetur PLEMP. l. c. ut tamen ab arteriis neget moveri. Eadem intervalla habet PACCHIONUS T. I. p. 36. Ita FANTONUS ad PACCHIONUM p. 8. RIDLEY *Phil. tranſ.* n. 287. COLUMBUS p. 261. Dura mater eodem tempore pulſat quo cor BAGLIV p. 280. Non reſpirationi, ſed pulſui ſynchronum eſſe cerebri motum BIANCHI Lettre II. p. 32. Add. FALLOPIUS *Phil. Tranſ.* n. 309. p. 135. COITER p. 122. HOFMANN *de cerebro* n. 129. A. PICCOLHOM. p. 125. WILLIS p. 118. VIEUSSENS p. 17. 41. CHARLETON p. 172. *Alex* de MARCHETT ad WALÆI experim. *Phil. Tranſ.* n. 307. BOHN p. 289. BARTHOLINUS p. 459. *vindic* p. 99. HIGHMOR p. 224. RIOLAN *Enchirid.* p. 250. WILLIS *de cerebro* p. 118. RIDLEY c. 6. p. 50. 59. BELLETETE Theſ. in hæc verba: *Non ergo dura meninx habet motum a ſe:* BONHOMME *cephalatomie* p. 109. & hactenus BELLINUS *de miſſ. ſang.* n. 47. Flatu adacto in carotides cerebrum tumet FANTON *anim.* 20.

(*h*) SENAC *tr. du cœur* T. II. p. 206. de BORDEU *recherches ſur les glandes* p. 492.

(*i*) WILLIS, WALÆUS, HOECHSTETTER, COITER, p. 122. BOURDON p. 196.

tum demum cerebrum redire ad motum, poſt animi deliquium, quando pulſus redit (*i**).

Utrumque tamen motum in animale conjungi certum eſt (*k*), cujus cerebrum nudaveris, & eodem tempore in eodem cerebro, non raro adparere.

§. XLII. *An motus cerebri a duræ membranæ vi muſculis analoga.*

Celeberrima ſub hujus ſeculi ingreſſum hypotheſis fuit, quæ cerebri motum duræ membranæ, tamquam irritabili & contractili (*l*) involucro, tribuit. Eam enim membranam vim habere, ut tacta ab acri liquore ſe retrahat, & ita ſe conſtringat (*m*), ut muſculorum carnes ſolent.

In univerſum adeo duræ membranæ cerebri motum ad conſtrictionem pertinere, & eamdem alterne ſe remittere. Ita, dum arctantur duræ membranæ fibræ, cerebrum comprimi, ejus liquorem expelli, neque a vaſis ſolis eum motum pendere, ſed univerſum omnino cerebrum, totamque duram matrem moveri (*n*).

Viciſſim laxata ea vi, cerebrum laxari, atque a ſanguine arterioſo repleri.

Ita duriorem eam membranam cor cerebri eſſe (*o*), & alternum cum corde imperium exercere, cujus ſit antagoniſta (*p*), aque ea motum ſpirituum pendere, cauſamque motus ad omnes muſculos venire (*q*).

Subtilius denique, alternas quaſi vires eſſe falcis & tentoriorum. Dum enim falx elevatur, ſurſum duci tentoria, laxari cerebellum, cerebrum vero conprimi (*r*).

Contra·

(*i**) p. 269.

(*k*) LAURENCE l. c. VANDELLI apud FABRI p. 78. ſeqq. WALSDORF p. 4. *Mem.* T. I. Exp. 88. & p. 172. n. 2.

(*l*) Paſſim etiam antiquiora prius hujus theoriæ veſtigia reperiuntur. ut apud TAUVRY p. 253. In ſternutatione contrahitur & viciſſim remittitur WILLIS p. 85. Cerebrum ope meningum ſe movet ENT. oper. p. 447.

(*m*) BAGLIV. *fibr. motr. ſpec.* L. I. p. 272.

(*n*) BAGLIV. p. 272. 274.

(*o*) PACCHIONI epiſt ad L. TESTI in oper omn. p. 204

(*p*) BAGLIVUS, QUINCY *de perſpir.* p. 207. &c.

(*q*) PACCHIONI *de dura mening. fabr.* p. 47. ad L. TESTI p. 202. 205.

(*r*) PACCHIONI *de dura meninge humana* ad FANTONUM p. 177. 178. 179. *de dura meninge* p. 55. 56. 66.

Contra contracto caudice, qui cerebellum dividit, deorſum duci tentoria & falcem, cerebrum laxari, conprimi cerebellum (*s*).

Quare, terebrato cranio, vellicata duriori cerebri membrana, convelli animal (*t*), & viciſſim quieſcere, quando ab irritatione liberatur. Spiritu nitri (*u*) per foramen trepani injecto, ſomnolentiam (*x*), tumorem, mortem demum ſequi, cum interim cerebrum liberum ſit. Spiritu eodem, aut vitrioli (*y*) acido liquore, tacta dura membrana canem ſe torquere, convulſionem ſequi (*z*), mortemque. Similia horum a ſpiritu ſulfuris injecto (*a*) fieri. Puncta etiam ea meninge, ſanguinem ex arteria inciſa violentius proſiluiſſe (*b*). A fervida injecta animal convulſum interiiſſe (*c*). Anodyno medicamine tactam duram membranam flaccidam & albam fieri, & ſomnum atque ſtuporem ingruere (*d*).

Demum, vetuſto certe experimento, dura membrana inciſa ſenſum, motumque animalis ſupprimi (*e*).

Magno hæc de vi contractili duræ membranæ cerebrum urgente ſententia plauſu recepta fuit, *Georgio* BAGLIVO (*f*), celebri clinico & *Antonio* PACCHIONO (*g*) auctore. In eam certatim LANCISIUS (*h*) tranſiit, & MISTICHELLIUS (*i*) & *Fridericus* HOFMANNUS (*k*), & J. *Dominicus* SANTORINUS (*l*), & J. SYLVA (*m*), & STAHLII paſſim diſcipuli (*n*), & ipſe, per mathemata doctior judex J. *Antonius* STANCARIUS (*o*), atque cum eo VALSALVA.

§. XLIII.

(*s*) PACCHION. l. c.
(*t*) PACCHIONI exp. 2. p. 100. 101. & 105. BAGLIVI p. 275.
(*u*) PACCHION. de dura meninge Exp. I. p. 98.
(*x*) IDEM p. 98.
(*y*) IDEM p. 98. 101. 102.
(*z*) Ita VANDELLI Epiſt. I p. XXX. RADNISCKY exp. 3.
(*a*) A. J. *Bapt.* de TOPPIS exp. 5. p. 111.
(*b*) BAGLIV. p. 289.
(*c*) Exp. 4. p. 103 J. *Bapt.* de TOPPIS exp. 1. p. 107. 108.
(*d*) PACCHIONI exp. 3. p. 103.
(*e*) GALEN *de* HIPP. & PLATON. *decret.* L. VII. c. 3.
(*f*) *De fibr. motr. ſpecim.* L. I. c. 5.
(*g*) Ubique.
(*h*) *De ſede cogitant. anim* p. 313. edit. Genev. aut p. 108. ed. 1. & in epiſt. ad FANTONUM, inter ejus opuſcula excuſa p. 67. 68.
(*i*) *Dell apopleſſ* p. 25.
(*k*) *Med. ſyſtem.* T. I. p. 468.
(*l*) *De motu & ſtructura fibræ.*
(*m*) p. 254.
(*n*) *Act. Berol.* T. I. vol. 8.
(*o*) *Comm. Bonon.* T. I. p. 336. *Matthæi* BAZZANI ad eumdem p. 49. 55.

§. XLIII. *Quid in ea theoria verum ſit.*

Cum duplicem in cerebro motum toties ipſe ſim contemplatus, cum duram membranam totam una cum cerebro elevari viderim & ſubſidere, non tamen æterna veri dignitas permittit hic cum Cl. viris ſentire, aut duræ membranæ motum aliquem proprium tribuere. Primum enim oſtendimus, eam membranam, quamdiu a naturali rerum ſtatu nihil mutatum eſt, oſſibus cranii undique adeo (*p*) vehementer adhæreſcere, ut omnino nulla cum ſpecie veri motus ullus ei tribui poſſit Qui enim ſubſidere, & cerebrum premere queat, quæ cranio immobili, undique accuratiſſime nexa, ſola vi digitorum, neque ea modica debeat ſeparari. Nam ſenſim, aut aqua adjecta, aut mora aliquot ſeptimanarum (*q*) ſiccatam abſcedere crediderim, nos vero de vivente homine quærimus.

Sed porro duræ membranæ cerebri fibræ albæ de genere illo tendinoſo ſunt, a quo omnis vis irritabilis abeſt (*q**). Qui certe auctores pro muſculis eas fibras habuerunt, atque irritabiles eſſe etiam experimentis iverunt oſtenſum, ii omnino hypotheſin cum vellent ornare, naturam omiſerunt conſulere. Nimis enim certum eſt, & conſtans, animalis vivi, hominisve duram matrem nudatam, & laceſſitam ferro, aut acri veneno, aut igne ipſo, neque moveri, neque contrahi (*s*). Neque oportet abuti actione, quam ignis, & gravida igne fervida, in duram membranam exercent (*t*), nam eam in omnes in corpore animale membranas communem habent.

Denique id etiam, & aliorum Cl. virorum, & noſtris experimentis abunde confectum eſt, duram cerebri membranam ferro, acido veneno, igne irritari, neque animal ideo aut plangere, aut convelli, aut ullum ſignum edere moleſtiæ, quam patiatur. Nondum eo progredior, ut inſenſilem duram membranam eſſe oſtendam, alterius enim loci hæc erit quæſtio: id volo nunquam, in ullo veraci experimento noſtro (*u*) alie-

(*p*) FANTON *animadverſ.* 25. p. 99. *anim.* 26. p. 103. *anim.* 27. p. 104. 105. *anim.* 29. WALSDORF p. 41. conf. p. 95.

(*q*) FANTON p. 110.

(*q**) LORRY III. p. 285.

(*r*) FANTON. *anim.* 12. p. 60. 61. *anim.* 13. 14. 15. 16.

(*s*) Nullam in dura membrana contractionem unquam adparere, ipſe FANTONUS *anim.* 18. p. 77. 78. Nulla a veneno WALSDORF exp. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. BROKLESBY exp. 5. LORRY III. p. 292.

(*t*) FANTON. p. 101. aut venena chemica LORRY III. p. 291.

(*u*) *Mem. ſur les part. irrit.* exp. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. T. IV. exp. 5. 6. 7.

nove (*x*), muſculos aut animalis, aut hominis (*y*), convulſos fuiſſe; quando dura membrana ſola irritabatur. Is enim conſtantiſſimus eventus ſufficit, ut evictum ſit, motus cauſam a dura cerebri membrana in carnes animati corporis minime propagari. A medullæ etiam ſpinalis membranis conpunctis nullus in cane motus ſecutus eſt (*z*).

Sed denique is motus, quem in cerebro duplicem deſcripſimus, non eſt a duro ejus viſceris involucro, cum ipſum cerebrum manifeſto moveatur (*a*), ejusque motus deleto eo involucro integer ſuperſit (*b*).

His aliisque ejus generis experimentis, convictus ipſe olim *Antonius* PACCHIONI vim veri adgnovit, atque idem qui vim duræ membranæ cordis æmulam feceràt (*c*), lenem blandamque, neque in circumferentia cerebri conſpicuum (*d*), neque perpetuum motum (*e*) eſſe, eumque, qui cordis pulſui analogus a Cl. viris conſpectus fuit, omnino cerebro deberi & arteriis (*f*), neque demum vim pulſificam duræ membranæ ineſſe, qualem BAGLIVIUS finxerit, manifeſto confeſſus eſt, multaque ſe retractare, quæ ſcripſerit prius (*g*), demumque fatetur, ſe in vivo animale

(*x*) MOLINELLI ap. CALDAN p. 292. KAAUW *impet.* n. 325. DRELINCOURT *cænicid.* V. A. de HEYDE obſ. 19. RIDLEY l. c. *phil. trans.* n. 287. ipſe PACCHIONUS *epiſt. ad Bononienſ.* p. 18. DELAISSE *obſ. de Chir.* p. 254. *Letres à un Medecin* p. 10. ZINN exp. 6. 11. 12. 14. 15. 16. 17. ZIMMERMANN exp. 1. 2. SPROEGEL exp. 21. 28. WALSDORF in *Mem.* T. II. exp. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. HEUERMANN exp. 1. 5. TOSETTI Lett. II. exp. 6. 9. 11. 12. 14. BROKLESBY exp. 5. TOSETTI L. III. exp. 14. HOUSSET exp. 14. 16. 17. 20. 26. TOSETT Lett. IV. exp. 13. CALDANI exp. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. FONTANA exp. 13. ad 22. BORDENAVE exp. 5. MIEG. exp. 1. 2. 3. SEVERINI *raccolta* p. 70. FABBRI ibid. p. 303. 304. BIANCHI Lett. I. p. 55. RADNISCKY exp. 3. LORRY III. o. 289. 290.

(*y*) Exp. 71. ZINN exp. 13. HEUERMANN exp. 2. 5. FONTANA exp. 12. BORDENAVE exp. 6. VERNA exp. 1. 3. 4. GESNER ep. MORETTI exp. 4. VESPA ap. TOSETTI Let. IV. p. 19.

(*z*) *Colleg. priv. Amſtelod.* p. 44. cum tamen irritata ipſa medulla muſculi convellerentur. Contraria credit ſe vidiſſe LORRY p. 292. irritato, forte ganglio.

(*a*) SCHLICHTING *memoir. preſent.* p. 116. WALSDORF p. 31. VERDIER, HILDAN *Centur.* I. obſ. 13.

(*b*) CHARLETON l. c. RIDLEY *phil. tranſ.* n. 287. BOUILLET *ſuite des Mem.* p. 32.

(*c*) In epiſt. ad L. TESTI.

(*d*) Ad FANTONUM p. 176.

(*e*) p. 175.

(*f*) p. 174.

(*g*) Epiſt. ad BONON p. 21.

male duræ membranæ motum nunquam potuiſſe conſpicere, cum ſæpius tentaſſet (*b*).

§. XLIV. *Sinuum utilitas.*

A neceſſaria digreſſione in ordinem revertimur. Solent phyſiologi de finibus naturæ quærere, quoties inprimis partes eædem aliter, aliquo in membro, fabrefecit, quam quidem easdem in aliis corporis humani partibus factas reperimus. Venas enim cerebri cur in dura membrana incluſerit, & peculiare robur iis addiderit, utique quæri poteſt.

Et primum non videtur accelerationem aliquam ſanguinis quæſiviſſe. Cum enim venas cerebri bene multas ita in ſinum falcis inmiſerit, ut earum ductus ſanguinis itineri contrarius obſiſtat (*i*) cum ſinus amplitudine reliquas æque grandium partium venas potius ſuperent, cum intus frenulis impediantur, poſſis inde deducere, Naturam potius tarditatem in ſanguinis venoſi de cerebro reditu quæſiviſſe (*k*), ut ſint Cl. viri, qui ſecretionem ab ea retardatione in cerebro uberiorem ſperent (*l*), & arteriarum ſanguinem eo facilius credant in fiſtulas nerveas ſubire, quo tardius & difficilius per venas iter ſit. Poſſis etiam pro tarditate ſanguinis de cerebro reducis demonſtranda frequentia ſanguinis in iis ſinubus coagula producere, quæ non rara in venis aliis, hic adprime fulgaria (*m*) poſt cerebri inprimis morbos conſpiciantur (*n*), apoplexiam (*o*), cephalæam (*p*), ſoporoſa mala (*q*), epilepſiam (*r*), phreni-

 tidem

(*b*) Ad FANTONUM p. 247. Multa addit falſa a BAGLIVIO prodita eſſe p. 16. neque ei viro duræ membranæ fabricam notam fuiſſe p. 13. Vide quæ contra BAGLIVUM dixit Cl. THOMSON Diff. I. p. 24. 25.

(*i*) p. 148.

(*k*) Ita GUNZ progr. cit. BONHOMME p. 109.

(*l*) GUNZ ibid.

(*m*) SEVERIN apud BARTHOL. ad l. de *pedanchone* p. 86. *Medecine experimentale* p. 143. hic quidem in finibus. PASTA *epiſt.* p. 71. SCHWARTZ apud *Berol* T. I p. 46.

(*n*) conf. DIONIS p. 519. BLAS obſ. 18. P. I. VANDERMONDE *journal de medecine* T. II. n. 4 TEICHMEYER *patholog.* p. 218. COITER p. 110. in febre ardente PETERMANN die II. obſ. 5. BARRERE *obſ. anat.* Ed. II. p. 48. *Phil. Tranſ.* n. 335. & in Elephanto BLAIR n 326. Non alii ſunt procul dubio vermes vivi in ſinu falciformi dicti FIASCO ad LANCISIUM in *Epidemia Bamei Regii* *Joanni* PALFYN *Anat. Chir.* p. 328. *Hiſt. de l'Acad. des ſcienc.* 1700. n. 10.

(*o*) MALPIGH. *polyp.* p. 129. VALISNERI Oper. T. III. p. 167. *J. des ſavans* 1697. n. 28. FLAMERDINGH *apopl.* *Phil. Tranſ.* n. 224.

(*p*) PECHLIN obſ. 2. L. II. BONNET *ſepulchret.* I. ſect. 12. obſ. 29.

(*q*) ALBRECHT *de morbis cerebri.*

(*r*) BLAS obſ. 2. Part. VI. *phil. tranſ.* n. 157. J. FANTON ad obſ. I. Poſt ſublatum viſum vocemque FANTON. ad MANGET. p. 8. Poſt variolas FABRICIUS progr. n. 1760.

tidem (*s*). Etiam inſculpta profunde oſſibus ſinuum veſtigia, ruptosque demum ſinus (*t*) huc referre poſſis, cum ſint lateralis preſſionis effectus, quæ ipſa creſcit, dum celeritas minuitur (*u*).

Frequens omnino ad errorem ex cupiditate divinandi divini conſilii via duxit. Nobis certius videtur, refluxum ſanguinis venoſi in nixu & inſpiratione violentiori adeo frequentem, neceſſitatem feciſſe receptaculi venoſi robuſtioris, in quo ſanguis ad aliquam ſuper ſolitam penum copiam colligi poſſet, neque periculum facere rupti receptaculi. Itaque & frena NATURA fabrefecit, quæ diſtentionem (*y*) nimiam acuti anguli ſinus manifeſto morantur, & venas in capſulas quaſi, ex dura membrana fabrefactas, incluſit. Sed etiam ſola diſtentio ſinuum cerebrum preſſiſſet, non absque detrimento animalium functionum (*y**).

Nam lentorem quod adtinet ſanguinis cerebralis, non videtur eum admittere conſtanter a me obſervata facilitas (*z*), qua liquores quicunque ex arteriis cerebri, in ſinus tranſeunt, quæ certe facilitas ad minimum eam æquat, qua in aliis partibus corporis ſanguis circumit. Sed etiam in vivo animale, etiamſi non ſaliunt ſinus, ſanguinem tamen copioſe & cum periculo fundunt, ut ipſe vidi, & mecum amici (*a*).

§. XLV. *Vaſa lymphatica cerebri.*

Vaſa cerebri aquoſa paſſim video excitari. In plexu chorioideo vaſa, lymphaticorum ſimilia, dudum STENONIUS viderat (*b*), deinde D. BENOIT (*c*), *Antonius* NUCK (*d*) & *Humphredus* RIDLEY (*e*), & nuper Cl. ALBRECHT (*f*). Eo etiam poſſis referre vaſa lymphatica in corpo-

(*s*) BLAS ibid.
(*t*) RIDLEY p. 5. 56. in ſtrangulatis aliisque. Poſt cephaleam *Eſſ. of a Societ. at Edinb.* T. V. n. 53. In apoplectico vena, quæ a partibus oſſis ſphenoidei venit & ad radicem naſi ramum dat, rupta LANCIS. *mort. ſubit.* l. c.
(*u*) L. VI. p. 233.
(*y*) Miror negari a GUNZIO l. c. p. X.
(*y**) Huc candelæ quas preſſa dura membrana femina videbat SAVIARD obſ. 90. VAUGUYON p. 325. *hiſt. de l'Acad.* 1700. n. 23.
(*z*) Etiam LAGHIO obſervante *Comm. Bonon.* T. IV. 126.
(*a*) WALSDORF p. 27. 28. 29.
(*b*) Apud BARTHOLINUM *anat.* p. 475.
(*c*) Apud GLASERUM.
(*d*) *Nov. invent.* p. 152.
(*e*) c. 6. p. 62. f. 5. q. *Obſ.* p. 160. valvuloſa.
(*f*) *De morbis cerebri.*

corporibus ſtriatis a Cl. SIMONCELLIO viſa (*g*), etiamſi BIDLOI iconem (*g**) & teſtimonium rejeceris.

Porro *Richardus* CARR (*h*) vaſa lymphatica vidit, quæ nervos ad nares per os cribriforme euntes comitarentur (*i*).

Deinde per ambitum cerebri, inque pia matre, ejusdem generis vaſcula apparuerunt *Edmundo* KING (*k*), a *Samuele* COLLINS (*l*) paſſim repetita. Sed etiam *Jeremias* LOSS (*m*) ſub meningibus cerebri vaſa aquoſa vidit, & inter utramque meningem adeo certa admittit *Leonhardus* TASSIN, ut etiam inter oſtenſiones anatomicas demonſtrari velit (*n*). Et in cerebro & intra cerebrum reperta excitantur ab HERTODTIO (*o*), inque epileptico ſoporoſo, circa anfractus cerebri turgida invenit Vir Cl. *Johannes* BOHN (*p*). Vaſa cerebri lymphatica omnia varicoſa fuiſſe, LANCISIUS auctor eſt (*q*). Nuper etiam, in ſubmerſo, vaſa limpido humore plena vidit Cl. HEUERMANN (*r*); etiamſi lymphatico arterioſos ductus nerveos piæ membranæ, a venis diſtinctos, ex arteriis ortos, venis inſertos, nolis pro teſtimonio recipere, quos ductus *Raymundus* VIEUSSENS credit ſe mercurio repleviſſe (*s*).

Sed inprimis in pia membrana cerebri *Antonius* PACCHIONUS (*t*) vidit lymphatica vaſa (*u*), albicantia, ſtylum recipientia (*x*), quæ a glandulis conglobatis cerebri propriis filis lymphaticis oriantur (*y*), rorem vero ſuum per utramque faciem ejus meningis ſpargunt (*z*).

Con-

(*g*) Apud PACCHIONUM p. 118.
(*g**) Tab. 10. f. 3.
(*h*) Leidæ a. 1683.
(*i*) Epiſt. I. p. 5. 6.
(*k*) *Phil. Tranſ.* n. 189.
(*l*) In capreolo tab. 52. f. 2. in vitulo tab. 50. f. 1. in homine tab. 47. f. 1. add. p. 982. 999.
(*m*) *De languore lymphatico* n. 10.
(*n*) p. 11.
(*o*) *Crocolog.* p. 282. 283.
(*p*) *De trepani diffic.* p. 510.
(*q*) *De mortib. ſubit.* L. I. c. XI. p. 36.
(*r*) *Phyſiolog.* T. II. p. 209.
(*s*) *Obſ. d'anat. & de pratiq.* p. 282. 283.
(*t*) Paſſim & inprimis in Epiſt. ad L. SCHROECK.
(*u*) p. 116.
(*x*) p. 117.
(*y*) p. 113. 114. Eo euntia vidit HEUERMANN l. c.
(*z*) p. 121.

Contra Cl. FANTONUS ſemel aliqua vaſcula (*a*) aquoſa absque principio & fine, ſuper corticem cerebri reperit, demumque poſt ſuas de eorum in ſinus termino conjecturas (*b*), de tota re vehementer dubitat (*c*). Intra cerebrum PACCHIONUS ipſe fatetur, ejusmodi (*d*) vaſa ſe non vidiſſe, & denique Cl. DESNOUES (*e*) venis fuiſſe, quas pro lymphaticis vaſculis PACCHIONUS habuerit, non unice monet, ſed omnino addit, ſe Cl. virum ejus erroris conviciſſe.

De *Samuelis* COLLINS vaſculis vix ullum dubium eſt, aut venas fuiſſe aere plenas, aut inflatam telam arachnoideam LANCISIUS & BOHNIUS in hydatides videntur incidiſſe, cum ille varices, iſte turgidiſſima vaſcula ciet. Et cum nusquam in corpore humano longe absque glandulis conglobatis lymphatica vaſa decurrant, neque pro rei dignitate & facilitate ſatis hactenus ſit teſtimoniorum, liceat interim de iis interni capitis vaſis aquoſis ampliaſſe, dum pleniora experimenta ſuppetant.

Addi poſſit, videri omnino lympham cerebri per venas rubras ad cor revehi. Nam a tumore cyſtico, qui venam cavam in pectore comprimebat, hydropem cerebri ſucceſſiſſe (*f*): aque ligata vena jugulari, in celebri LOWERI experimento (*g*), quod a G. DESNOUES repetitum hactenus conſenſit, ut lacrumatio ab ea interceptione ſequeretur (*h*), et tamen hydropem ſuperveniſſe negaret. Ego quidem nihil ſimile vidi.

De vaſis lymphaticis medullæ ſpinalis nihil habeo, quod addam prioribus (*i*).

SECT.

(*a*) Apud PACCHONUM p. 65.
(*b*) p. 65.
(*c*) *Animadv.* IV. p. 36. 37. *anim.* V. p. 40.
(*d*) p. 117.
(*e*) *Epiſt.* p. 261.
(*f*) G. de la MOTTE *Chir. complet.* obſ. 126.
(*g*) C. II. p. 123.
(*h*) p. 65.
(*i*) L. II. p. 177.

SECTIO VI.

NERVI.

I.

Nervi in iis omnibus animalibus reperiuntur, in quibus cerebrum eſt, & ſpinalis medulla (*k*), etiam inſectis (*l*), & teſtaceis vermibus: in ſimplicioribus nondum certa fide innotuerunt, ut in polypis, aliisque Zoophytis. Cum tamen polypi manifeſto ad animalium regnum pertineant, non poteſt adeo diſcrimen, quo a vegetabilibus differunt, in nervis poni (*m*).

Nervos autem hactenus dicimus funiculos planos, fibroſos, a cerebro aut a ſpinali medulla profectos, ſenſus acerrimi participes. His ſolis funiculis poſteritas nervorum nomen reſervavit, cum antiquitas & ligamento (*n*), & tendini commune nomen conceſſerit (*o*), & proculdubio ob elegantes illas albasque anuli valvuloſi ad venas magnas cordis chordulas, nervos a corde oriri ARISTOTELES (*p*) docuerit, veteresque demum, qui latine, neque medice ſcripſerunt, muſculos ipſos nomine nervorum comprehenderint (*q*).

§. II.

(*k*) p 81.

(*l*) In cancello SWAMMERDAM bibl. tab. 11. f. 9. p. 205. In aſtaco WILLIS *anim. brut.* p. 19. In ſepia SWAMMERDAM p. 893. In cochlea SWAMMERDAM tab 6 p. 34. ſeqq. In hemerobio SWAMMERDAM tab. 14. f. 1. tab. 15. f. 1. p. 253, 254. In bombyce p. 452 in eruca tab. 34. f. 7. in ape tab. 22. f. 6. in verme aſili p. 665. 680. tab. 4 f. 7. in coſſo ſcarabei t. 28. f. 1. In acaro p 706. In pediculo tab. 2. f. 7. Rami in inſectis ad partes omnes eunt SWAMMERDAM p. 134. 665. & ad muſculos de GEER *Mem. pour ſervir à l'hiſt. des inſect.* p. 14. LYONNET &c.

(*m*) LINN *de anim. compoſ.* p. 5.

(*n*) Νευρα αισθητικα & τονοι, deinde νευρα συνδετικα & τενοντες tendines RUFUS *appell* L I. p. 43. HEROPHILUS facit nervos arbitrarios ortos a cerebro, aut a medulla ſpinali, alios ab oſſe in os transeuntes, alios a muſculo in muſculum copulantes articulos IDEM L. II. p. 65. Tria ſunt genera nervorum, cerebrales, ligamenta, & tendines GALEN. *Hipp. & Plat. decret.* L. I. Nervos ligamenta vocat PLINIUS L. XI. p. 633. & ARISTOTELES paſſim.

(*o*) GALEN. *Hipp. & Plat. decret.* L I

(*p*) *Hiſt. anim* L. III. c. 5. PLINIUS L. XI. p. 633.

(*q*) Nervos veros membranas, muſculos nervos dixerunt MORGAGNUS ad CELSUM Epiſt. II. p. 95.

§. II. *Nervi fiunt medulla.*

Fuit aliquis in nervis medullæ ſpinalis obſcuritas, ut aliqui & apud veteres, & apud nuperos ſcriptores exſtiterint, qui aut nervos univerſos a medulla oriri negaverint, maluerintque meninges (*r*) eſſe continuatas: aut certe eorum nervorum aliquos (*s*).

Verum etſi in medullæ ſpinalis nervis non adeo facile eſt medullarem funiculum (*t*) prius proſequi, quam vagina membranacea comprehendatur, facile tamen eſt & in acceſſorio nervo, qui ex ea medulla provenit, & in cerebri nervis omnibus. Nihil ſimplicius, quam in ipſo ventriculi quarti caveo nervum mollem ſeptimi (*u*) paris invenire, unice membraneum, & pictum potius in facie ejus ventriculi anteriori, quam hactenus a medulla ſemotum. Æque facile eſt in quarto (*x*) nervo chordulam medullarem, nondum vaginula tectam, detegere, & in olfactorio nervo, optico nervo, remota pia membrana, craſſam trabeculam medullarem oſtendere, quæ absque meninge ſupereſt.

Ita alba medullaris natura in olfactorio nervo piſcium, & in optico Xiphiæ (*y*) evidens eſt, in quorum poſteriori medulla cerebri in multas plicas a pia membrana ordinata continuatur. In humano etiam optico nervo medulla cerebri manifeſta eſt, nihil mutata (*z*), nudaque per foramina laminæ cribroſæ tunicæ chorioideæ tranſit (*a*), & medullarem pariter membranam retinæ nomine orditur.

Iterum

(*r*) Dyonysius Ægeus apud Photium c. 185. Erasistratus apud Galenum *de Hipp. & Plat. decret.* L 7. c. 3. Blasius *med. ſpin.* p. 51. 59. ut parum tribuat medullæ: tum Gohlius *act. Berolin.* T. I. n. 8 p. 24. *von dem an Vorurtheilen kranken Verſtande* p. 75. Mistichelli *aggiunta* p. 30. Walther *de ſcarificat. occip.* p. XII. Albas fibras medullæ ſe a pia membrana derivaſſe J. *Hyac.* Vogli.

(*s*) Motorios a cerebro & cerebello, ſentientes cavos a meningibus oriri Erasistratus apud Rufum *part. appell.* L. II. p. 65.

(*t*) Blasius l. c. Mistichelli *dell apopleſſ.* p. 14. Ex fibris tamen medullæ nervos oriri Swammerdam in *vita.*

(*u*) p. 78.

(*x*) p. 75.

(*y*) Eustachius *de exam. oſſium* ex Xiphia, monente Fracassato *de cerebro* p. 307. Malpighius *poſth.* p. 25. *de cerebro* p. 8. ex Xiphia, thynno aliisque grandibus piſcibus.

(*z*) Fallop. p. 138. Malpigh. *de cerebro* p. 9. Mery *Mem. de l'Acad.* 1712. p. 332. Fallopius medullam expreſſit, & Major *Coll. med. cur. Spec.* III.

(*a*) Vide interim *Prim. Lin. Phyſ.* n. 504.

Iterum nihil ejusmodi nudo adhuc nervo, neque meningibus comprehenſo, ſimilius eſt, quam ſtriæ medullares cerebri, quæ, cum nusquam de encephalo exeant, nervorum nomen non acceperunt. Ejusmodi eſt commiſſura cerebri anterior (*b*), & poſterior (*c*), & corporis calloſi chordulæ (*d*), & centrum geminum ſemicirculare (*e*), & fibræ, in quas eminentia quadragemina (*f*) dividitur, qua ex cerebro prodit, & funiculi pinealis glandulæ (*g*). Demum in ipſis jam perfectis nervis, inque medulla, ſummam in fabrica ſimilitudinem vidit *Antonius* v. LEEUWENHOECK (*h*), & microſcopio confirmavit J. G. DUVERNOI (*i*). Hæc ſunt puncta micantia (*k*), quæ de nervis in convexitatem eminebant (*l*).

Merito ergo olim ERASISTRATUS (*m*) ſenior juvenilem ſuum errorem abrogavit, medullamque in nervis tota fere ſchola & antiqua (*n*) & nova (*o*) recepit.

Prima ergo nervi & maxime propria pars medulla eſt, quam ex encephali aut ſpinali medulla, continuatam accipit. Simillima in nervo eſt, alba, mollis, elateris expers & tenſionis. Memorabile vero & hic, & in aliis nervorum partibus ſummam eſſe ſimilitudinem in nervis hominis, quadrupedum, avium piſciumque eſt, & denique inſectorum.

§. III. *Pia Membrana.*

Nullus nervus adeo exiguus eſt, ut non ex pluribus conſtet funiculis (*p*), quos in nervo primo medullæ ſpinalis, inque quarto cerebri facile

(*b*) p. 56.
(*c*) p. 67.
(*d*) p. 34.
(*e*) p. 50. 51.
(*f*) p. 63.
(*g*) p. 66.
(*h*) *Epiſt. Phyſiolog.* p. 354.
(*i*) *Comm. Acad. Petrop.* Tom. 2. p. 384. 385. & BILFINGER ib. p. 386 in nervis penis elephantis.
(*k*) BILFINGER p. 386. 387. 388.
(*l*) DUVERNOI p. 385. BILFINGER p 386.
(*m*) ERASISTRATUS apud GAL. *hipp. plat. decret.* L. 7. c. 3.
(*n*) GALENUS *Hipp. & Plat. decret.* L. 7. c. 3. ERASISTRATUS ibid. Nervi ſunt cerebrum continuatum NEMESIUS L. II. c. 8.
(*o*) Ipſe VESALIUS p. 509. SPIGELIUS p. 186. &c. In equo, nervi a medulla naſcuntur, non a meningibus BOURGELAT *hippiatr.* T. II. P. 2. p. 73.
(*p*) COITER p. 107. 108.

cile diſtinxi: Hi funiculi, in longe plerisque nervis (*q*), & in omnibus, qui longius a cerebro excurrunt, facile oſtenduntur, cylindrici (*r*), aut aliquantum compreſſi, recti ſibique paralleli & ſimiles, nusquam (ſi a gangliis receſſeris) confuſi, nusquam ramoſi, ſed ab ipſo cerebro, aut a ſpinali medulla, ad ſuum usque finem diſtincti (*s*), ut non plures in fine ſint, quam in principio (*t*). Numerus eorum funiculorum iniri vix poteſt. Sæpe centum (*u*) in uno nervo Quinto ſunt, in iſchiadico etiam plures. Communis inde faſciculus, quem nervum vocant, ex terete compreſſus eſt planiorque, quam vaſa rubra repleta.

Porro eorum funiculornm quilibet membranula (*x*) ambitur, quam a pia matre (*y*) eſſe, ipſa continuatio, in medulla ſpinali evidentiſſima demonſtrat. Naturam etiam teneram ſuam, atque vaſculis pictam, ea meninx in nervis retinet. Eam membranulam ſingulum filamentum nerveum circumpoſitum a cerebro adducit, qualia plurima in unum ita dictum nervum coaleſcunt, quo loco duram matrem perforant.

Deinde, ſi microſcopium adhibueris, funiculi illi, qui nudo oculo ſimplices videntur, in minores alios diſcedunt, fibrasque nerveas ſui ſimiles (*z*), quarum numerus in uno conſpicuo, & a diſſectoribus pro uno filo oſtenſo funiculo, fere innumerabilis eſt. Neque finis invenitur diviſionis (*a*). In ejusmodi funiculo fibrillas tenuiſſimas RUYSCHIUS nervum diſſolvebat (*b*), inque papilla nervea uberis balænæ Idem depinxit. Ejusmodi filamenta pariter membranula tenerrima ambeuntur & coercentur, quam cum pia matre Vir Cl. comparavit (*c*).

§. IV.

(*q*) SPIGEL. p. 186. LAURENTIUS p. 153. RIOLANUS p. 350. A de MARCHTTIS, *Phil. Tranſ.* n. 307. BLAS p. 59. &c. KINNEIR *on nerves* p. 23. 24 LEEUWENHOECK *Epiſt. phyſ.* 32. fig. 2. G. G. G. Epiſt. 36 f. 1. E. D. C. F· G. A. B. C. A. v. BERGEN *anat. exp.* p. 29.

(*r*) KINNEIR vel BAYNE *eſſ. on nerv.* p. 18. 23. 24.

(*s*) WILLIS *de cerebro* p. 241. KINNEIR p. 28. KAAUW *impet. fac. hipp.* p. 163. CHESELDEN *anat. of human body* p. 247.

(*t*) GALEN. *de uſu part.* L. 9. c. 11. Conf GAUTIER *obſerv.* P. V. p. 263.

(*u*) MEKEL *de N. quinto* p. 20.

(*x*) LEEUWENHOECK l. c. & Ep. 36. f. 2. M. N. O. P.

(*y*) GALEN. l. c. C. STEPHANUS p. 90. VESAL. p 109. COITER p. 107. 108. GLASER p. 21. 75. KINNEIR p. 23. 24. RIDLEY p. 19. 154.

(*z*) LEEUWENHOECK Ep. 32. l. c. inter A. B. D. E Ep. 36. f. 1. 2. ubique p. 356. 357. Vaſcula quidem vocat. Add. KINNEIR p. 23. 24. DUVERNOI l. c. p. 385.

(*a*) Mille in nervo tribus pilis barbæ æquali LEEUWENHOECK p. 356.

(*b*) *Theſ.* I. *aſſ.* 2. n. 16. tab. 4. f. 8. 9. *Theſ.* V. n. 80. Depinxit, an vere, WILLIS *Pharm. rat.* P. 2. tab. 5.

(*c*) DUVERNOI p. 385. LEEUWENHOECK p. 350.

§. IV. *Celluloſa tela. Vaſa nervorum.*

Uti in univerſo corpore omnes fibræ, vaſculaque omnia, ita etiam fibrillæ nerveæ ſua celluloſa tela (*c**) ambeuntur, qua inter ſe cohærent, atque firmantur. Eam quidem ſolum microſcopium conſpicuam reddit.

Evidentiora ſunt craſſioraque fila, quæ funiculos nerveos in unum, vulgo dictum, nervum conjungunt. Nam & fibras, & laminulas (*d*), & fibrarum intervalla, & vaſa per eas fibras decurrentia oculus adtingit, neque deſunt exempla, adipem (*e*) in nervoſorum funiculorum intervalla effuſum fuiſſe. Hæ ſunt rugæ transverſæ nervorum multis dictæ (*f*), fibræque transverſæ (*g*), & tractus obſcuriores (*h*), ſibi implexi, & ſtriæ graciliores (*i*) microſcopio viſæ. De hac celluloſa tela dici poteſt, eam cum arachnoidea cerebri continuari (*k*).

Vaſcula (*l*) rubra (*m*) utriusque generis in omnibus nervis conſpicua ſunt, a carotide quidem in nervo primo (*n*), ſecundo (*o*), tertio, quinto (*p*) & ſexto. A vertebrali in ſecundo (*q*), tertio (*r*), quarto, quinto (*s*), ſexto, ſeptimo, quæ quidem arteriola reliquis major proprium

 nomen

(*c**) KINNEIR p. 23.. 24. Albas tenerasque fibras vocat, quas viderit in nervorum tubulis Cl. HILL. *on nerves* p. 5.

(*d*) Habet A. v. LEEUWENHOECK *Epiſt. Phyſiol.* 32. f. 1. I. K. F. ZINN *Mem. de Berlin* T. IX. p. 135.

(*e*) In nervis ventriculi Boum PEYER *Merycol.* p. 94. Habet etiam A. v. LEEUWENHOECK ibid. p. 313.

(*f*) CRAANEN p. 400. BORDEU *de ſenſat. in genere.*

(*g*) KINNEIR p. 26. 24. 23.

(*h*) BULFINGER p. 386. 387.

(*i*) p. 388.

(*k*) RIDLEY p. 19.

(*l*) Singulus nervus ſuam habet arteriolam J. v. HORNE diſſ. III. *de duct. ſaliv.* Add. VIEUSSENS p. 158. BIDLOO tab. 10. f. 6. HOFMANN *de cerebro* p. 77. 78.

(*m*) LEEUWENHOECK p. 351. MEKEL *Mem. de* 1752. p. 102.

(*n*) RUYSCH theſ. 7. n. 10. 29. Epiſt. 12. Tab. 13. VIEUSSENS tab. 17. f. 1. e. e. Faſcic. VII. tab. 1. R. Ξ. p. 6.

(*o*) Multis locis, parvas quidem, VIEUSSENS l. c. g. g. Faſcic. VII. l. c. ad φ. ψ. p. 4. 5. 6. 7. deinde grandem opthalmicam.

(*p*) Faſcic. VII. p. 4. COWPER ad f. 6. t. 10. BIDLOI. Vaſa mercurio in eo nervo replevit.

(*q*) Faſcic. VII. p. 11.

(*r*) Conf. p. 11.

(*s*) VIEUSSENS p. Faſcic. VII. ν. ν. p. 10.

nomen mereri viſa eſt (*t*). Porro octavo (*u*), nonoque (*x*) eadem arteria ſurculos arterioſos impertit.

In ipſis foraminibus & canalibus cranii propriæ arteriolæ nervos comitantur, iisque ſurculos ſubinde ſuppeditant, ut in nervis MEKELIANIS pterygoideum canalem perambulantibus vidi, uti alia a meningea (*y*), alia a ſtylomaſtoidea (*z*) arteria nervum durum comitatur.

Inſignes ſunt in artubus arteriæ, quæ grandiores nervos adeunt, easque in iſchiadico (*a*), crurali (*b*), aliisque grandibus nervis deſcriptos dedi. Nihil adeo erat, cur exiliſſima eſſe vaſcula, ceraque non repleri, & ex conjectura pingi, a VIEUSSENIO moneretur (*c*), aut ab aliis omnino negarentur (*d*) reperiri.

Hæ arteriolæ in celluloſa tela repunt, ſubindeque ſurculos emittunt pariter ramoſos, quorum minutæ propagines celluloſa illa ſpatiola teneriora, filis nervorum circumpoſita, perambulant (*e*).

§. V. *An dura cerebri membrana totum nervum obvolvat.*

Vetuſta eſt opinio (*f*), toti nervo & a pia membrana vaginam circumjici, & a dura (*g*). Eam quidem opinionem crediderim ex nervo optico (*h*) natam eſſe, quem evidenter & dura mater obvolvat, & pia. Deinde durius cerebri velamentum nervis ſe circumjicere, poſſis ex iis nervis paſſim perſuaderi, qui a cerebro longo ſatis itinere hactenus absque dura tunica decurrunt, & demum ad aliquam a cerebro & oblongatam medullam diſtantiam in dura membrana foramen offendunt, & per id foramen

(*t*) Auditiva interna WINSLOWI T. III. n. 101. CASSEBOHM *de aure hum.* T. I. f. 3. Habet VIEUSSENS T. T. Pingitur Faſcic. VII. X. p. 10.

(*u*) VIEUSSENS tab. 17. f. 1. 22. Faſcic. VII. ad i. p. 8.

(*x*) VIEUSSENS ibid. Faſcic. VII. ad a. p. 8. a ſpinali antica.

(*y*) p. 116.

(*z*) p. 114.

(*a*) Faſcic. V. tab. 3. tribus locis. tum tab. tot. corp. poſt.

(*b*) Faſcic. V. tab. 5. paſſim

(*c*) p. 34. Excipit duos primos, & mercurio ſe replere addit.

(*d*) GOHL *vom an Vorurtheilen kranken Verſtande* p. 82. 83.

(*e*) DUVERNOI p. 385.

(*f*) GALENUS *de Hipp. & Plat. decret.* l. c. STEPHAN. L. 1. c. 42. p. 90. VESAL. p. 509.

(*g*) RIDLEY p. 19. KINNEIR p. 30. &c. DISDIER *ſplanchnol.* T. II. p. 112.

(*h*) NICCHOLS p. 4. FALLOP. p. 136. 137.

men, canalemque a dura membrana exſculptum, porroque cum ea dura matre per oſſei cranii incile, de capite exeunt. Similis etiam in nervis ſpinalis medullæ fabrica eſt, inque ea longiſſimo itinere nervi de medulla dorſali orti, ſola pia membrana obvoluti, ad diſtantem valde duram membranam deſcendunt, eamque, integrum ſæpe ſub origine ſua pedem emenſæ, adtingunt (*i*), idque demum durius involucrum nerveos funiculos hactenus diſſolutos transmittit, amplectitur & continet.

Utcunque antiqua hæc eſt opinio, & aliquam veri ſpeciem habet, a vero tamen aliena eſt. Primumque poterat ipſe nervus intercoſtalis meliora oſtendiſſe, qui adeo manifeſto absque dura membrana, molliſſimus, per foramen Carotidi internæ deſtinatum migret: ut evidentiſſime eam carotidem, non nervum toties minorem, ea duræ membranæ vagina ambeat. Mollitiem etiam ſuam evidenter & ipſe retinet (*k*), aliique in oſſeis canalibus defenſi nervi (*l*), ut dura membrana remotum tegumentum ſit, non connatum nervi involucrum

Deinde in omnibus foraminibus cranii evidens eſt, duram membranam foramen quidem arterioſum nerveumve veſtire, nervumque, aut arteriam, aut venam, ad vaginæ modum continere, quamdiu per id foramen exit. Quamprimum vero eadem dura membrana exteriorem cranii faciem adtigit, plerumque equidem tota in perioſteum reflectitur (*m*). Eſt tamen ubi in duas ſecedit laminas. Exterior tunc omnino eadem cum perioſteo externo cranii continuatur (*n*), nervumque nudum relinquit. Interior parum cum nervo producta in celluloſam telam ſolvitur (*o*). In medulla denique ſpinali dura membrana ganglio nervi adhæret, inque celluloſam telam mutatur (*p*), nullo vero in exemplo nervum comitatur (*q*).

Erro-

(*i*) Faſcic. VII. tab. 4. 5. Huber tab. med. ſpin.
(*k*) Zinn p. 136.
(*l*) Idem.
(*m*) Idem p. 132. in ſeptimo pare & intercoſtali.
(*n*) Idem ibid.
(*o*) Idem ibid.
(*p*) Zinn p. 133.
(*q*) p. 141.

Errorem magni momenti fere poſt FALLOPPIUM (*r*) ſollicitis experimentis convincere conatus (*s*), Ill. olim ZINNIUM adjutorem (*t*) habui, qui ſua induſtria confirmavit, duram cerebri membranam nervos, præter opticum omnes, continuo deferere, quam primum cranio ſunt elapſi (*u*).

Eſt tamen in nervis non paucis, & artuum potiſſimum nerveis truncis, aliqua robuſtæ, atque albæ vaginæ (*x*) imago, quæ funiculos nerveos in unum nervum conjunctos undique obvolvit. Sed ea membranæ ſpecies evidenter celluloſis (*y*) fit fibris, inque ejusmodi fila etiam ſcalpello diſſolvitur, Nulla eſt in nervis ab oſſeo pariete defenſis, ut in pterygoideo canali, in carotico, in olfactorio avium Nulla etiam extra oſſa, in multis omnino nervis, qui molles, ægre tactum inſtrumenti ferunt, quales (*z*) cordis nervi ſunt, & ex intercoſtali trunco atque pharyngeo circa carotidis diviſionem prodeunt, quales etiam per carpi convexam ſedem incedentes reperi, pedisque tarſum. Hi molles nervi aut tuto loco ponuntur, aut ejusmodi in ſede, ad quam nulla violentia pervenire poſſit, quin alioquin funeſta ſit. Qui vero per regionem preſſioni obnoxiam nervi incedunt, muſculosque (*a*) potiſſimum adeunt, eos ea celluloſa firmaque vagina natura quaſi armavit.

Poſſis, ſed absque ſpecie veri, his exemplis nervorum mollium & durorum claſſes confirmare, ut omnino alii perpetuo medullarem fere mollitiem, piæque membranæ modicam omnino firmitatem, rubellumque demum colorem ſervent. Talis mollis auditorius, & olfactorius eſt, quem in avibus non difficulter in narium membranam deduxi: ejusmodi cardiaci ab intercoſtali trunco nervi ſunt.

Alii toti celluloſa duraque vagina obducti, albi, vereque duri ſunt.

Alii variabilem naturam habent, & alio loco molles, indureſcunt alibi. Tales paſſim in artubus nervi reperiuntur, ex duris truncis nati, & mutati

(*r*) In ſolo nervo optico duram & mollem membranam demonſtrari poſſe obſ. p. 136. 137.

(*s*) *Prim. Lin.* n. 370. deinde *mem. ſur les part. ſenſ. & irrit.* p. 34.

(*t*) *Mem. de l'Acad. de Berlin* T. IX. ann. 1753.

(*u*) l. c. tot & p. 141.

(*x*) Hæ, ſi ullæ, ſunt capſulæ nervorum GORTERI *Chirurg.* p. 174. KINNEIR p 25. 26.

(*y*) *Prim. lin.* n. 370. Adgnoſcit amici inventum ZINNIUS p. 131. & deſcribit p. 135.

(*z*) ZINN p. 136.

(*a*) ZINN p. 135. 136. Indureſcere nervos, uti a cerebro recedunt, & demum magis ex meningibus, quam ex medulla conſtare C. STEPHANUS p. 90.

tati in molles, quando per intima artus ſuper oſſa decurrunt. Hujusmodi eſt ipſe ramus ſecundus, & primus Quinti, & durus Fallopii (*b*).

Duas claſſes veteres, ſed alios ad uſus, neque ſatis veras olim conſtituerunt. Molles enim a cerebro, duros a cerebello deduxerunt (*c*), non perinde ad anatomicorum experimentorum fidem.

Eadem denique, quam dixi, celluloſa tela nervos ad duram membranam, per cujus foramina tranſeunt (*d*), adque vicinas ubique membranas, muſculos, viſcera & oſſa revincit (*e*).

§. VI. *An nervi elaſtici ſint.*

Etſi proximam ſectionem experimentis deſtinavi, hoc tamen loco facile, ſed magni momenti periculum, malo recenſere, quod in cadavere perinde commode fit. Nervus quicunque, nihil mutatus, in vivo animale, vel in cadavere, reſectus, inmobilis manet, qui undique revinctus ſit. Solet unice uterque finis ad eum modum in convexum colliculum protuberare, uti argentum vivum eminet, quando a graviori nunc aere preſſum adſcendit. Accuratius vero inquirendo, innumeri ſunt medullares colliculi, qui ex ſingulis filamentis protuberant.

Si nervum prius a ſuis vinculis celluloſis liberaveris, deinde medium ſecueris, tunc quidem adeo non retrahitur nervus, ut longior fiat, atque duo fines ſecundum ſe poſiti non adtingant ſe ſolum, ſed omnino ſibi paralleli adcumbant. Demum ne diſtracti quidem brevitatem ſuam recuperant, & longiores potius manent (*f*). Etiam in hoc phænomeno cauſa eadem eſt, ipſa nempe medulla ex ſingulis, etiam minutiſſimis, funiculis in ſpeciem dimidiæ ſphæræ (*g*) expulſa, in album monticulum conſentit. Experimentum ſæpe feci, priorque vir Cl. *Alexander* Stuart (*h*).

Hæ

(*b*) Zinn *Mem. de Berlin* T. IX. p. 136.
(*c*) Galen. *de uſu part.* L VII. c. 6. *Janus* Damascenus L. IV. c. 14
(*d*) Zinn p. 131. Deidier *anat.* p. 226.
(*e*) Zinn p. 136.
(*f*) Kinneir p. 25.
(*g*) Leeuwenhoeck *epiſt. phyſ.* p. 311. Bidloo de *nervis* Exerc. I. Duvernoi l. c. p. 384. 385. Bilfinger p. 386.
(*h*) *Phil. Tranſ.* n. 424. *de motu muſcul.* p. 30. Lect. III. IV. Kinneir p. 25. Lauth.

Hæ ſunt illæ guttulæ medullæ, quæ preſſo nervo optico promanabant (*i*). Inde fungoſa eſt caro, quæ ex diſſectis nervis protuberat (*k*), indeque forte concrementum glanduloſum, quod in cane a conpuncto nervo ſupervenit (*l*).

Non ergo eo modo nervus elaſticus eſt, quo arteria, neque ſectus ſe retrahit, ut chorda ſolet, neque bene dicitur tenſus fuiſſe (*m*), cum omnes tenſi corporis portiones, quamprimum diſſectum eſt, breviores ſe reddere nitantur. Qui contra nuperus auctor contendit, ſuis in experimentis, nervorum diſſectorum fines ſe retraxiſſe (*n*) & hic & alibi in eventus incidit iis contrarios, quos toties ab omni ſecta alieniſſimus vidi.

Cauſa phænomeni non videtur obſcura eſſe. Celluloſa nempe fila, quæ & totum nervum cingunt, & funes ſingulos, & fibrillas demum elementares, elaterem habent, qualis in fibrâ animali omni, etiam diutiſſime a morte, ſupereſt (*o*), & quo ipſo videas, ſex a morte ſeptimanis, ex læſa medullæ ſpinalis pia membrana, aut arteria ſebo plena, protuberare hinc medullæ ipſius quaſi fungum, inde ſebaceæ materiei.

Contracta nempe fibra, mollem medullam eo premit, qua de parte reſiſtentia ſimilis pariterque preſſæ medullæ per ipſam ſectionem nuper ablata eſt. Eadem celluloſa fila ad latera diſtracta redeunt in ſuam brevitatem, & elaterem oſtendunt (*p*). Robur cæterum nervis, ut aliis membranis, filisque celluloſis ineſt (*q*). Inſectis, quam animalibus quadrupedibus, tenaciores nervi ſunt, forte ob bronchia ſibi inmiſta (*q**).

§. VII. *Sed neque irritabilis nervus eſt.*

Liceat etiam hic phænomenon facillimum occupare. Sæpe legeram, nervos in actione muſculi adtrahi, isque certe error etiam inſignibus viris

(*i*) J. *Dan.* MAIOR *colleg. med. cur. ſpec.* 3.
(*k*) J. v. HORNE *de duct. ſaliv.* n. 6.
(*l*) MAYOW p 390.
(*m*) GOHL *vom an Vorurtb. kranken Verſt.* p. 74. &c. Negat omnino nervos molles eſſe GOELIKE *Sel. Franc.* T. III. n. 5. p. 39. Metallicis chordis comparat BRINIUS *ſpirit. anim.* p. 175. Omnis nervus mollis eſt VIEUSSENS *de l'oreill* p. 91.
(*n*) *Phyſique des corps animes* p. 326. CARRERE *ſed. corp. anim.* p. 39.
(*o*) *Mem. ſur l'irritabilité* p. 52.
(*p*) KINNEIR p. 26.
(*q*) IDEM ibid. Ad venam ſe habere uti 6. ad 11. DES HAIS *de hemipleg. per electr. ſanand.*
(*q**) LYONNET p 92.

ris excidit (*q**). Adfuſo etiam acido liquore chemico nervus, perinde ut tendo, criſpatur, & brevior fit (*r*).

Nihil tamen fit ſimile in vivo animale, ſi nervum ſcalpello irritaveris. Tunc enim muſculi quidem, quoscunque is nervus adiverit, omnes in vehementes convulſiones cientur: cæterum nervus ipſe inmotus quieſcit. Denique, ſi curioſiori ſtudio nervum transverſum inpoſueris lineæ, in minutiſſimas partes atramento diviſæ (*s*), facile videbis, etiam microſcopio adhibito, nervum, dum muſculus ſe contraxit, nullum ullo modo perſpicuum ſpatium percurriſſe. Neque oſcillationes in nervo produci poſſunt, quæ ſignum eſſentiale naturæ irritabilis conſtituunt (*s**). Et qui poſſit nervus contrahi, qui infinitis filis ſecundum totam longitudinem ſuam ad quæcunque vicina corpora firmetur? Contrahitur muſculus, ſed is liber fines ſuos adnexaque finibus oſſa adtrahit.

Acidi liquoris chemici acerrimi, ut ſpiritus nitri fumantis, effectus non ſunt vitales, qui in cutem dudum mortuam, dum hactenus humida ſit, eodem modo operetur, paremque ſuſcitet contractionem, poſtquam ne conjectura de ſuperſtite vita locum habet (*t*).

Contrahi nervum, etiam ſi longitudo totius funiculi non mutatur, nupera (*u*) eſt excuſatio. Sub ipſis enim involucris fibras nerveas contrahi poſſe creditur. Sed neque involucrum in nervo eſt, quod eam contractionem occulere poſſit, neque funiculi nervei, celluloſa tela ſua mille modis ad exteriorem illam fibroſam vaginam adnexi (*x*), ullo modo contrahi poſſent, quin ea vagina una emoveretur.

§. VIII. *Liquor nervoſus.*

Neque de inviſibili illo nervorum ſpiritu hic ſermo eſt, neque propria hic quæ proferam, experimenta habeo. Facile video, in celluloſam telam, quæ funiculos nerveos ordinat, perinde vaporem, ut in alias ejus textus

(*q**) SCHLICHTING l. c. p. 122. NICOLAS *vom Schmerz* n. 91.

(*r*) *Second Memoir. ſur les part. irrit.* Exp. 565. 566. 567. ZIMMERMANN p. 37. LORRY *Journ. de Medec.* 1757. Janvier.

(*s*) *Memoir. ſur les part irritables* p. 45. ZINN ibid. *ſecond Memoir.* Exp. 202. 204. 205. 206. 208. 209. CALDANI p. 310. 332. *della racolta* & p. 142. Tomi III. editionis noſtræ.

(*t*) PAGANI & BONIOLI in *Supplem.* FABBRI p. 186.

(*u*) *Second Memoir ſur les part irrit.* Sect. 19. exp. 565. 566. 567.

(*x*) *Phyſique des corps animés* p. 310.

textus cavernulas, halare de arteriolis. Eum humorem per morbos poſſe colligi non repugnat, ut ſerum in nervorum femoris ſpatiolis cellulolis alii viderint (*y*), alii in nervo optico liquorem (*z*), aut omnino hydatidem (*a*).

Video porro, veteres (*b*) eum humorem adtigiſſe, ut albidum & glutinoſum vocarent.

Deinde nuperos Cl. viros ex ipſis nervis, abſque ambiguitate, video alios viſcidi aliquid liquoris obtinuiſſe (*c*), quem alii addiderunt limpidum eſſe (*d*), & in vulneribus partium nervoſarum adparere (*e*). Alii album (*f*) & paulum unctuoſum deſtillando repererunt (*g*). Alii omnino viſcidum (*h*) & concreſcentem (*i*), pigrumque (*k*), aut oleoſum (*l*) ex nervo, aut ex theoria receperunt.

Eum humorem alii ex lymphaticis vaſis & arteriolis deduxerunt (*m*).

Alii ex liquore inter meninges & in cerebri ventriculis ſecreto (*n*).

Mihi quidem plerique Cl. virorum non certo videntur experimento uſi. Plerique (*o*), qui vulnera partium nervoſarum limpidum ſerum plorare ſcripſerunt, potuerunt lympham vulgo notam vidiſſe, ex ſuis vaſis ruptis effuſam: alii corruptum HAVERSII unguen viderunt (*p*). Pauciſſimi (*q*) experimentum fecerunt in ipſo nervo. Inter eos GLISSONIUS vaporem verum vidiſſe potuit (*r*). MALPIGHIUS ipſe (*s*) fatetur in aliis, quam in ner-

(*x*) ZINN l. c. p. 135.
(*y*) TSCHEPP *de amput. fem. incruent.*
(*z*) In leæna PARISINI.
(*a*) PAUW ad BARTHOLINUM obſ. 2. niſi ea hydatis ad cerebrum pertinuit.
(*b*) *Iſagog. anatom.* ex ed. LAUREMBERGII c. 51.
(*c*) GLISSON *de hepate* p. 422. CHARLETON p. 198.
(*d*) COLLINS p. 303.
(*e*) WILLIS p. 237. KINNEIR p. 52. BIDLOO *de nerv.* Exerc. I. p. 4. G. v. SWIETEN *Comm.* T. II. p. 44. Addit, in peſſimam acrimoniam abire.
(*f*) VIEUSSENS, BERTIER *phyſ. de corps anim.* p. 255. Lacti tithymali comparat.
(*g*) VIEUSSENS *de l'oreille* p. 99. *tr. des liqueurs* p. 223.
(*h*) MALPIGHI *poſthum.* p. 27. in nervo caudæ bubulæ.
(*i*) BELLINUS in *Lemm. quæ ad nervos pertinent.*
(*k*) RAULIN *des vap.* p. 123.
(*l*) RAULIN l. c. *Phyſiq. des corps animés* p. 255. Quia nempe chartam diaphanam reddit.
(*m*) HEUCHER oper. p. 518.
(*n*) GORTER *Chirurg.* n. 770.
(*o*) WILLIS, KINNEIR, BIDLOO, G. v. SWIETEN, COLLINS.
(*p*) Veteres, & forte priorum aliqui. Conjectura eſt BOERHAAVII *prælect.* ad n. 290.
(*q*) MALPIGHIUS, GLISSONIUS, Cl. BERTIER.
(*r*) Aliquid roſcidi liquoris obtineri ſcribit.
(*s*) Ibid.

nervo caudæ equinæ nervis, experimentum ſibi non ſucceſſiſſe. Quare vehementer ſuſpicor, eum Cl. virum humorem vidiſſe viſcidum, quo infundibulum duræ membranæ medullæ ſpinalis frequentiſſime plenum eſt, & qui idem in ſpinam bifidam auctus abit (*t*). Cl. BERTIER ipſam medullam nervi expreſſiſſe, ex alba & oleoſa natura ſuſpicor (*u*).

Ego quidem nullum unquam humorem, qui mereatur nominari, tot in experimentis, inque nervorum vulneribus & ligationibus vidi.

Analyſin nervorum chemicam addo, ne aliquid videar prætermiſiſſe. Nam facile adgnoſco, hac ex violentia peculiarem naturam nervorum minime adiſci. Ergo in homine, qui ex morbo convulſivo perierat, nervi dederunt olei, & ſalis volatilis parum, phlegmatis vero vim maximam, in quo phlegmate pars undecima ſimilis, ut in urina, ſpiritus ammoniacalis fuit (*x*). Neque ex hoc experimento concluſero, alcalinam convulſionum cauſam eſſe, qui potius inde deducam, in eadem elementa nervos ad ignem diſcedere, in quæ aliæ quæcunque corporis humani partes abeunt.

§. IX. *Habitus nervorum & locus.*

In univerſum nervi ex ſua in encephalo, aut ſpinali medulla, origine ad fines ſuos ultimos ſatis ſimili modo feruntur, uti quidem vaſa; ut nempe truncus major ſit ad encephalon, inde porro rami, ramorumque rami diſcedant, truncique magnitudo a ſecedentibus ramis minuatur.

Sunt tamen, in quibus nervus ab arteria, aut a vena, diſſentit. Arteria ad cor, fere abſque contrario exemplo, maxima, ad fines ſuos minima eſt. Non ita nervi. Cum enim ſæpe duo in unum truncum confluant, minime rarum eſt, nervum eundo grandeſcere (*u**). Intercoſtalis nervus & ad origines ſuas ex cruralibus nervis, & ad eas, quibus a quinto, & ſexto pare, provenit, minimus, multo craſſior in thorace eſt. Nervus acceſſorius ex imo collo capillari gracilitate natus (*y*), ad ſuam cum nervo octavi paris conjunctionem grandeſcit.

(*t*) p. 87.
(*u*) l. c.
(*u**) MONROO p. 195.
(*x*) PINELLI *de podagra.* p. 163.
(*y*) ASCHE fig. 1. 2.

Sed etiam anguli, ad quos nervi dividuntur, minime ſunt ejusmodi, ut in rubris vaſis. Arteriis enim fere ubique anguli, ſub quibus ſinduntur, ad cor obtuſi ſunt, acuti verſus partem a corde remotiorem. Non ita nervi. Intercoſtalis truncus cum ſplanchnico, cum cardiacis nervis, cum laryngeis angulos facit deorſum, ſive quo a trunci cerebrali origine receditur, omnino acutos. Idem cum ramis cervicalibus, quintique (*z*) paris, & ramis ganglii cervicalis medii (*a*), angulos ſurſum verſus cerebrum acutos habet. A primo cervicalium nervo rami ad intercoſtalem ad angulos ſurſum & deorſum acutos mittuntur (*b*). Viderentur ergo nervi partim arteriis ſimiles ramos ſpargere, partim venarum more recipere alios, ſi omnino aliquid ex angulis liceret deducere.

Nervi, quam arteriæ, magis plexuoſi ſunt, & frequentiſſime, etiam maximi trunci, acceptis & emiſſis ramis conjunguntur, ut in brachii crurisque venis luculenta exempla ſunt. Lego ad angulos dividi acutiores (*c*). Sed ſunt omnis generis anguli, etiam recti (*d*), & obtuſi (*e*).

Denique nervi plerumque arteriis minores ſunt, & numeroſiores. In brachio tamen & pede nervi paſſim ſuperant, & in fetu perpetuo.

Arterias frequenter comitantur, communi celluloſa tela cum iis irretiti: ut etiam ii, qui ſolitarii videntur incedere, minores arterias ſodales habeant, exemplo phrenici (*f*). Fabrica ramorumque diviſione mihi potius, quam in arteriis, magis variabiles eſſe videntur, in cordis inprimis nervis. Anaſtomoſes truncorum diverſorum frequentiſſimæ ſunt.

In fetu pro portione corpuſculi maximi, vaſa artuum mole æquant: in adulto homine, cum minus creſcant, poſſunt videri minui. Maximi adeunt, pro portione, ſenſoria quædam organa, ut oculum, auremque internam. Inter reliquas corporis partes muſculi accipiunt grandiſſimos nervos, interque eos fere lingua: Contra viſcera, hepar, lien, pulmo, ipſa inteſtina minores. Paucos membranæ in univerſum habent, demta cute, cui ſunt plurimi. Pauciſſimos oſſa, in ſuos tubulos arteriarum ſodales accipiunt, oſſa plana nullos, qui innotuerint, ut in cranio.

Nulli

(*z*) Cl: MEKEL T. I.
(*a*) Tab. ANDERSCH.
(*b*) ASCHE f 4. &c.
(*c*) Acutiſſimis, ut trunco paralleli ſint *Alex.* MONROO apud CHESELDEN p. 226.
(*d*) Ut in palatinis in tab. III. MEKEL.
(*e*) Ut in nervi intercoſtalis origine cerebrali.
(*f*) Conf. Faſcic. III. tab. thyr. ant.

Nulli nervi hactenus certa fide reperti ſunt in dura, pia, arachnoidea membrana cerebri, cerebelli, & ſpinalis medullæ: in funiculo umbilicali, placenta, amnio, chorio. Nullos reperi, neque primus, in tendinibus, ligamentisque capſularibus, nullos nempe volo ramos hic partibus inmiſſos, propriosque, perque eas diviſos; certum enim eſt nervos per exteriora tendinum & capſularum ſatis numeroſos ſuam ad ſedem deſtinatam ire (*g*) ſed ramos eo loco edere non vidi, qui in tendinis naturam ſe penetrent.

§. X. *Nervorum fines.*

Principium nervorum communi conſenſu in medulla eſt encephali, & ſpinalis medullæ. Si de nervo a ſeptimo pare ad cerebrum retrogrado conjectura Cl. Itali (*h*) aliquando innotuit, ea omnino ad nervum, vere de duro trunco egredientem, ſed in quinti paris ſecundum ramum inmiſſum pertinet. Si nervum intercoſtalem illum principem Cl. PETITUS (*i*) maluit ex ſpinali medulla oriri, inque nervum ſexti ſe inmittere, ad oculum tamen potius, quam in encephalon retrogradus, ille nervus rediret.

Fines adeo nervorum ſunt ubique in minimis ſurculis, in quos nervi ſubinde diviſi denique evaneſcunt. Non valde facile eſt de his finibus pronunciare, cum præ parvitate oculos fugiant, neque ullo artificio grandeſcant. In nonnullis nervis ſenſoriis evidentiſſimum eſt, eos in pulpam reſolvi molliſſimam, illi ſimillimam, quam a cerebro acceperunt. Ita opticus nervus relicta dura membrana, quæ vel ſcleroticam producit, vel cum ea connectitur (*k*); & pia, quæ interiorem ſcleroticæ faciem oblinit (*l*); in molliſſimam retinæ medullam (*m*) expanditur. Ita acuſticus nervus, qui mollis vocatur, in mollem omnino colliculum veſtibulum (*n*) replentem, funiculumque finitur, qui pulpæ ſimilis per cochleam

(*g*) Conf. T. IV. des *memoires ſur les part. ſenſibl. & irritabl.* p. 80. 81. Cæterum nullos in his partibus nervos eſſe ſenſum ſuis locis oſtendetur. Nulli in perioſteo oſtendi poſſunt JENTY p. 54. & in oſſe p. 51.

(*h*) SIMONCELLIUS ad MISTICHELLIUM. D. DESNOUES Epiſt. p. 206. 207. 208.

(*i*) *Memoir. de l'Acad. des ſcienc.* 1727.

(*k*) ZINN *deſcript. anat. ocul. hum.* p. 8. ſeqq.

(*l*) ZINN p. 11.

(*m*) ZINN p. 108. 109.

(*n*) CASSEBOHM *de aure hum.* n. 231. tab. 5. f. 1. 2. 3.

chleam circumducitur, & per ſemicirculares canales (*o*). Ita olfactorius nervus, nusquam equidem durus, in pituitaria membrana mollis ſimus expanditur, ut ramos in homine perſequi nequeas, in avibus quidem aquaticis aliquanto facilius per tubulatas veſicas narium deducas. Ita nervi cutanei, quorum trunci adeo duri ſunt, ſenſim diminuta celluloſæ telæ portione, molleſcunt (*p*), donec in papillis cutaneis pulpoſi terminentur. Ex papillæ in lingua (*q*), cute (*r*), pene (*s*), mamma molliſſimæ ſunt, etiamſi a pia matre & a celluloſa tela medulla nondum libera eſt, & ipſa etiam vaſa rubra, in iis papillis ſuperſunt (*t*).

In muſculis in ramos abeunt vaſorum ſanguineorum comites (*u*), qui teneréſcunt eundo, atque demum inſtrumenti tactum non tolerant, cæterum fines in pulpoſos nequeas eos perſequi; molliſſimi tamen in corde ſunt, etiam qui grandiores eum muſculum adeunt. In viſceribus alioquin fere molliores, non longe progrediuntur, quin ſubtiles ſurculi oculos effugiant.

Id omnino certum eſt, & cultro anatomico innoteſcit, nusquam, ullius in nervi fine, duram membranam reperiri: piam vero meningem, aut involucrum funiculorum nerveorum minorum, a pauciſſimis quidem nervis ita ſecedere, ut certo ſenſuum teſtimonio ſecedere videas: tamen in oculo exemplum eſſe, in quo & ipſa pia membrana evidentiſſime de pulpa medullari abeat, quando ea medulla eo pervenit, ubi ſenſus eſt organum. In celluloſam telam nervos (*x*) dividi omnino etiam oculo repugnat, qui nervos per eam telam in cutem facile ſequitur.

Ultima nervorum elementa Cl. viri in optici nervi finibus metiri adgreſſi, invenerunt fibram retinæ in homine eſſe, craſſitie 32400es tenuiori quam capillus, in minori animali 1. 166. 400es minori (*y*).

§. XI.

(*o*) Cassebohm Tr. 5. n. 238. tab. 5. 3.
(*p*) Kaauw *perſpir. Hipp.* n. 63.
(*q*) L. XIII.
(*r*) Kaauw n. 46.
(*s*) Ruysch epiſt. 15. tab. 19. f. I. Albin. *Adnot.* L. III. tab. 4. f. 1.
(*t*) Kaauw n. 65. Albin. *Adnot.* vol. 1. T. 1. f. 9. 10. p. 60. 61. 62.
(*u*) Albin. *Hiſt. Muſc.* p. 12. 16.
(*x*) Shebbeare p. 80.
(*y*) Porterfield *treat. on the eye* T. II. p. 64.

§. XI. *Ganglia.*

Medullam ſpinalem paſſim (*z*) in minoribus animalibus in nodulos intumeſcere reperio, quoties nervos producit, ut in verme aſili (*a*), in ape (*b*), in eruca (*c*), in hemerobio (*d*), in ſcorpio aquatico (*e*), in pediculo (*f*), in acaro (*g*), in cancello (*h*) aliisque.

In homine, & quadrupedibus, quæ mihi innotuerunt, in nervis ipſis ejusmodi noduli unice reperiuntur, neque in cerebro unquam, aut in ſpinali medulla.

Sed nervi ex medulla ſpinali oriundi omnes, quamprimum nervei funiculi duram membranam perforaverunt, uniuntur & intumeſcunt in ganglion (*i*). Solus acceſſorius excipitur (*k*); nam & primus colli (*l*) gangliolum ſuum habet, & ultimus ſacri oſſis (*m*). Præter id primum ganglion nervi a medulla ſpinali orti non aliud accipiunt, neque ullum eſt in phrenico, in nervis artuum ſuperiorum, & inferiorum.

Inter cerebrales nervos absque ganglio eſt olfactorius, opticus (*n*) quartus, ſeptimus (*o*), octavus (*p*), certe meis in experimentis, & nonus.

Contra

(*z*) De GEER *Memoir. ſur les inſect.* p. 14.
(*a*) SWAMMERDAM *bibl.* p. 665.
(*b*) T. 22. f 6.
(*c*) p. 577. 578. tab. 34. f. 7.
(*d*) p. 253. 254. Tredecim ſunt erucæ ſalicis ganglia ſemibifida LYONNET p. 190.
(*e*) p. 231. ex paucis globulis.
(*f*) Tab. 2. f. 7.
(*g*) IDEM p. 706.
(*h*) IDEM p. 205.
(*i*) BLAS. f. 10. 11. &c. Omnes ſpinales nervos ganglia habere jam COITERUS p. 108.
(*k*) Conf. ASCHE f. 1. 2.
(*l*) ASCHE ibid. Faſcic. VII. tab. 5.
(*m*) Faſcic. VII. l. c.
(*n*) In ſepia in ganglion dilatatur SWAMMERDAM p. 893. In ſcarabeo etiam dilatatur iterumque arctatur tab. 29. f. 8. Nulla eſſe in nervis ſentientibus ganglia LANCIS. p. 152.
(*o*) In duro nervo non procul ab aquæductu, miſtum cum cervicalium & maxillaris nervi propaginibus ganglion deſcribit Cl. BOEHMERUS faſcic. obſ. I. p. XXIII. In id neque ego incidi, neque Ill. MEKELIUS *Mem. de l'Acad.* 1752. Tom. VII. in ditiſſima figura nervorum faciei.
(*p*) Ganglion habet WILLIS p. 305. VIEUSSENS Tab. 23. H. I. WINSLOW n. 116. HUBER Epiſt. p. 17. le CAT f. 299. tum alia VIEUSSENS in cervice 16. 16. & demum prope ortum nervi recurrentis octavi nervi ganglia WILLIS tab. 9. ad K. L. Ea omnino mihi ignota ſunt.

Contra ganglia ſunt in nervo quinto (*q*) ejusque primo ramo, quâ cum tertio in orbita convenit (*r*): in ſecundo ramo, inque fiſſura ſpheno palatina (*s*), eaque propagine quæ cum ſexto convenit, & nervum intercoſtalem conſtituit; denique in tertii rami ſurculis (*t*) ad glandulam maxillarem euntibus, qui cum nervis mollibus ab intercoſtali trunco venientibus conjunguntur. Super omnes nervos intercoſtali ganglia ſunt frequentiſſima, in cervice quidem tria (*u*): in thorace (*x*), lumbis & pelvi tot, quot nervorum ex ſpinali medulla propagines intercoſtalis accipit (*y*): tum in cordis vicinia (*z*), ſub diaphragmate, circa arteriæ cœliacæ & meſentericæ originem (*a*): & circa renes paſſim in plexuoſis retibus (*b*).

Perpetuum eſt in ea ſede nervi reperiri, in qua plures rami uniuntur (*c*), & a qua perinde plures ſecedunt (*d*).

Omnium fere eadem eſt fabrica. Duriſſima (*e*) pars nervi eſt, quæ ganglion dicitur, etiam in minimis orbitæ, cordis, ſacrique oſſis gangliolis. Arteriæ etiam ad ganglia numeroſæ accedunt, ut ad cervicale ſuperius ex pharyngea (*f*), ex thyreoidea ſuperiori (*g*); ad ganglion ſemilunare abdominis, ab ipſa nonnunquam aorta propria arteriola (*h*) venit.

In

(*q*) Non in ipſo trunco, ſecundum iconem RIDLEYI f. 3. & WINSLOWUM n. 29. Sed neque nomen *plexus gangliformis* VIEUSSENII p. 174. PETIT ad PACCH. p. 408 rei ipſi ſatis reſpondet. Ejus enim nervi funiculi immutati ſibi accumbunt Conf. MEKEL p. 21.

(*r*) Tab. bas. cran. in Faſc. I. ZINN l. c. p. 203. ſeqq.

(*s*) MEKEL *Mem. de l'Acad. de Berlin* 1749 p. 85. 86.

(*t*) Idem de nervo quinti paris Tab. n. 74. Utrumque Ill. viri inventum eſt.

(*u*) Supremum grande; medium ſive thyreoideum minus; imumque iterum majus.

(*x*) Icon ANDERSCH II.

(*y*) Conf. tab. 23. VIEUSSENII.

(*z*) ANDERSCH & L. IV.

(*a*) VIEUSSENS Tab. 23.

(*b*) Ganglia crediderim eſſe, quæ Cel. vir J. *Georgius* DUVERNOI pro grandulis renalium capſularum vicinis habet *Comm. Petrop.* T. 14. p. 205.

(*c*) MEKEL *Mem de* 1749. p. 98. LANCIS. Ep. ad MORGAGN. p. 105.

(*d*) MEKEL p. 95. WILLIS l. c. Etiam in eruca LYONNET p. 98. 192. &c.

(*e*) Nodi non abſimiles gangliis in plexubus nerveis SPIGEL p. 191. Habet etiam GALENUS *de uſu part.* L. XVI. VESALIUS *exam. oſſ. fallop.* p. 107.

(*f*) Faſcic. IV. *art. phar.*

(*g*) Faſcic. III. *art. thyr. inf.* Ex carotide cerebrali ramum mihi non viſum LANCIS. f. 1.

(*h*) Venam LANCISIUS l. c.

In ganglio involucrum ex dura celluloſa tela eſt, ſive vagina rubens (*i*) firma (*k*), ipſique etiam funiculi nervei interumpuntur, ut fibrarum porro rectarum parallelum ductum non diſtinguas, videanturque ii funiculi intime commiſceri (*l*). Vertebralium nervorum gangliis ipſa dura mater involucrum præſtat.

Muſculoſam certe & tendineam fabricam, a viro omni laude digno J. *Maria* LANCISIO propoſitam, pennatum tendinem per axin ductum, fibras parallelas ad angulum ſurſum obtuſum ei tendini inſertas, & præterea duas muſculoſas tunicas (*m*), neque mea, neque Ill. MEKELII (*n*) experimenta confirmaverunt.

Videntur autem funiculi nervei in ganglio laxius diſponi (*o*), & a ſe invicem recedere, ſpatiaque eo modo inter eos funiculos nata a dura, rubra (*p*), celluloſa tela (*q*) repleri, ex qua iterum latitudine paulatim conice diminuta in nervorum exitum ganglion contrahitur (*r*). Certum enim eſt, ganglia conſtanter majora eſſe, & nonnunquam inſigniſſime majora, quam nervus eſt, ex quo quodque oritur. Certum eſt etiam, nervos ex gangliis fere ſemper numeroſiores prodire, quam ſubierunt (*s*).

Succum gelatinoſum inter utramque membranam addit GORTERUS (*t*), mihi non viſum, niſi eſt vapor exhalabilis celluloſæ telæ.

§. XII. *Nervi ſigillatim.*

Etſi plenam nervorum hiſtoriam inſtituti noſtri ratio non ſinit moliri, oportet tamen eos nervos, qui frequentiſſime tamquam cogniti citantur, in viſcerum inprimis & ſenſuum hiſtoria, eos hactenus exponere,

(*i*) MEKEL p. 94. In tres membranas LANCISIUS dividit, primam laxam, muſculoſam aliam, ſed arctiorem aliam, tendineamque p. 108. f. 4. A. B. C.

(*k*) GORTER *Chirurg.* n. 775.

(*l*) ZINN *Mem. de l'Acad. de Berlin* 1753. p. 138. Rete nervoſum intricatum vocat LANCISIUS p. 110.

(*m*) p. 108. 109. 110. f. 4. etiam p. 111. 112.

(*n*) p. 90.

(*o*) Inde etiam auctam gangliorum diametrum deducit KINNEIR p. 38.

(*p*) Conf. MORGAGN. *adverſ. anat.* II. p. 71.

(*q*) Continuam piæ membranam fibris inhærentem.

(*r*) l. c.

(*s*) Cum floccis Cardinalium comparavit VESALIUS. Conf. LANCISII f. 2. MEKEL p. 92.

(*t*) Fieri ex duobus conis oppoſitis LANCIS. p. 104.

ne contra bonæ methodi leges, ignota elementa in earum partium hiſtoria producantur.

Omnes nervi vel ex cerebro ſunt, nempe encephalo, vel ex medulla ſpinali. Illis commune eſt, ſimplici ordine filamentorum ex ſua origine prodire, neque, quando duram membranam perforarunt, in ganglion continuo intumeſcere.

Numerum receptum ſequimur, & paria non ex origine de cerebro numerabimus, ſed neque ex numero foraminum duræ membranæ; cum duobus locis ea meninx a nono, etiamque a ſexto perforetur; neque ex fibrarum diſtinctarum perpetuo diſcrimine, cum mollis auditorius nervus cum duro numeretur, & cum octavo gloſſopharyngæus; ſed omnino unice ex conſuetudine.

§. XIII. *Par primum. Olfactorius.*

Sero inter nervos iſte quidem receptus fuit (*u*). Veteres enim, cum fere bruta animalia inciderent, videbant in quadrupedibus, ipſos ventriculos cerebri, multo plerumque glutinoſo humore plenos (*x*), in cavi coni (*y*) ſpeciem produci, atque foraminibus oſſis cribroſi incumbere. Itaque *proceſſus mamillares* dixerunt, quam figuram utcunque is nervus iis in beſtiis imitatur, & habuerunt pro muci colis (*z*). Cæterum ſeptem paria nervorum numerarunt (*a*), ab opticis orſi, Marino auctore (*b*).

Cum vero paulatim hominum cadavera frequentius inciderentur, viderunt nuperi inciſores, in homine clauſos eſſe eos ventriculos, neque in cavum cornu produci (*c*), idque medulloſum, quod cribroſi oſſis foraminibus imminet, planum, gracile, de ſuperficie cerebri naſci, omnino ut reli-

(*u*) Quod ramos non producerent. quod per os non exciderent Galen. *de uſu part.* L. IX. c. 9. quod valde molles eſſent Carpus p. CCCCL.

(*x*) Galen. *de uſu part.* L. VIII. c. 6. &c Slevogt n. 33.

(*y*) Willis f. 2. D D. Fallop. l. c. Slevogt l. c. Habet agnus, vitulus, capra, porcus Willis p. 278. & Collins p. 1040. cuniculus Idem t. 55. f. 1. camelus Pariſini. In ove Drouin *du cerveau* tab. 4. Nulli turſioni Tyson.

(*z*) Galen. *de uſu part.* L. VIII. c. 6. L. IX. c. 1. &c.

(*a*) Galen. *Anat. nervor. De uſu part.* L. IX. c. 1. &c.

(*b*) Apud Galen. *Anat. nervor.* c 6.

(*c*) Liquorem in nares non transmittunt Lower p. 250. ne in brutis quidem.

reliqui nervi. Itaque fuerunt paſſim (*d*) aliqui (*e*), qui inter nervos reciperent, & auctoritatem huic ſententiæ potiſſimum WILLISIUS (*f*) largitus eſt, cujus numeros, poſt plurima diſſidia, poſteritas fere ſequitur. Nondum tamen idem vir Cl. cavos (*g*) eſſe dubitavit, cum parcius omnino homines incideret, quam beſtias, neque etiam poſt WILLISIUM defuerunt, qui & nervos eſſe negarent (*h*), & confirmarent cavos eſſe (*i*).

Facile tamen eſt de re oculis obvia judicium. Plani, albi, ſolidi, minime cavi (*k*), mollesque, & aliorum nervorum ſimiles prodeunt, & in homine, & in avium (*l*) genere.

Origo nervi in homine duplex mihi innotuit. Earum prior, recta, brevis, eſt ex fine inferiori lobi anterioris (*m*) cerebri, ex principio crurum cerebri (*n*).

Accedit altera ex lobi anterioris & poſterioris intervallo (*o*), cumque priori confluit, ſed tamen ab anteriori lobo, plerisque fibris disjectis nata, quarum una prælonga, & ex lobo poſteriori & ex intervallo utriusque provenit. Ea antrorſum introrſum ad priorem illam accedit.

(*d*) Adnumerat nervis, ſed obiter, GALENUS *de uſu part.* L. 9. c. 8.

(*e*) *Gabriel* a ZERBIS *anat. cor. hum.* L. IV. nomine *tertii* paris p. 123. *Alex. Benedictus Nic.* MASSA *Introd.* p. 87. b. Epiſt. 6. L. I. *Arch.* PICCOLHOMINI p. 263. PLATERUS, C. BARTHOL. p. 413. C. HOFMANN *apolog pro Gal.* L. 2. c. 246. H. ARNISÆUS p. 232. GLASER p 56. SPIGELIUS p. 193. COLLE *Elucidat.* p. 24. c. 246.

(*f*) c. 21. tot. Primus equidem decem paria PLATERUS conſtituerat.

(*g*) p. 277.

(*h*) SCHNEIDER *de oſſe cribriformi*, SLEVOGT n. 32. DIEMERBROECK *anat.* p. 350. COLLINS p. 1040. ipſe demum Cl. CASSEBOHM.

(*i*) Cavos eſſe & lympham ſtillare, quæ nervos narium irroret J. *Maur.* HOFMANN *Idea anat. pathol.* p. 308 Cavos eſſe COLLINS p. 1040 GLASER p. 57. BOHN p. 339. inprimis vero SLEVOGT in diſſ. *de proceſſu cerebri mamillari.* Obſcuriſſimum eſſe cavum FALLOPIUS. Nullum VESALIUS & VAROLIUS.

(*k*) Conf. VIEUSSENS p. 164. BRUNNER *de gland. pituit.*

(*l*) Conf. COLLINS tab. 57. f. 1. 6. & p. 1042.

(*m*) VAROL. *de nerv. opt.* p. 2. b. CASSER *org. olfact.* t. 7. f. 2. VIEUSSENS p. 163. TYSON apud COLLINS tab. 48 WINSLOW n. 10. Solam habet RIDLEY p. 142. 143. tab 1. Videtur pro duabus numerare SANTORINUS p. 62. MATTHEI *de nervis* p. 21. VIEUSSENIUS diſtinguit aliam originem ex tractibus albis e media centri ovalis regione eductis p. 163. Admittit, etſi non conſtantem MATTHEI l. c. De ea nihil mihi innotuit.

(*n*) Ex corporibus ſtriatis inferioribus poſterioribus deducit VIEUSSENS tab. 14. H. & WINSLOW T. III. p. 206. n. 9. tum MATTHEI ibid. Sed eo deducere non potuit ſolertiſſimus olim CASSEBOHMIUS.

(*o*) Habet VAROLIUS p. 7. b. ſibique tribuit. Pingit prælongam k l f. 1. Habet, & melius, CASSERIUS *org. olfact* tab. 7 f. 2. H. Diſtinguit longam & gracilem fibram TYSON l. c. Habent etiam SANTORINUS p. 62. VIEUSSENS p. 163. tab. 4. MATTHEI l. c.

Ita factus nervus planiuſculus (*p*) antrorſum prodit, in leni ſulco (*q*), qui ipſi in cerebri anteriori lobo proprius paratur, ſenſimque, uti ad oſſis cribroſi foramina accedit, dilatatur (*r*), demumque in filamenta (*s*) ad palmæ modum dividitur.

Plerumque rubellum fuiſſe, corticisque ſimilem vidi, & in avibus manifeſto colore ſuo a nervo naſali altero quinti, humani ſimili, diſtinguitur. Filamenta denique in vaginas a dura membrana natas recipiuntur (*t*), inque nares ſubeunt (*u*). Egreſſa dureſcere lego (*u**).

Verus nervus olfactorius eſt, cum non alius in piſcibus nares ſubeat (*x*), & conſtantiſſime nervus eodem loco ante opticos natus, in omnibus animalibus, quadrupedibus, avibus, piſcibus (*y*), amphibiis (*z*), inſectis (*a*) reperiatur.

§. XIV. *Optici nervi.*

Primi hi veterum nervi (*b*), in quadrupedibus, avibusque, fere ſimili ubique modo ſe habent. Ingentes omnino, etſi parvam ad particulam humani corporis eunt, naſcuntur ſuo quisque tubere ex thalamis, quos diximus, nervorum opticorum, exque eorum parte ad ventriculos anteriores pertinente, aur poſteriori (*c*), aut aliquando etiam anteriori, usque ad latera commiſſuræ. Ea origo forte etiam GALENO (*d*) non ignota

(*p*) CARPUS in MUND. CCCCL. Tab. 1. Faſcic. VII.
(*q*) SANTORIN. l. c. MATTHEI p. 22. conf. tab. cit. Faſcic. VII.
(*r*) Clavata craſſities CARPO in MUND. l. c. EUSTACHIO tab. 18. f. 2. RUYSCHIO Epiſt. 12. t. 13. CASSERIO L. X. tab. 9. f. 1. 2. T. 7. f. 2. WILLISIO *de cerebro* T. 1. VESLINGIO c. 14. tab. 3. f. 3. VIEUSSENIO tab. 14. MATTHEI p. 22. WINSLOW. n. 11.
(*s*) VIEUSSENS p. 163. tab. 17. f. 1. MATTHEI l. c. WINSLOW n. 11. HEUERMANN t. 8. 1. 1.
(*t*) WILLIS *anim. brut.* p. 125. SCHNEIDER *de oſſe cribriſ.*. VIEUSSENS *du cœur* p. 97. ZINN *Mem. de Berlin* T. IX. p. 133.
(*u*) MASSA l. c. RUYSCH *theſ. anat.* IV. n. 3. V. n. 20. WINSLOW.
(*u**) BERTIN T. II. p. 370.
(*x*) MORGAGN. Epiſt. XVII. p. 295. 296.
(*y*) COLLINS tab. 61. f. 1. 2. tab. 62. f. 2. in Raja. In aliis piſcibus tab. 63. f. 1. & in univerſum WILLIS p. 75.
(*z*) Vipera CHARAS p. 18. Teſtudo CALDESI tab. 2. f. 5.
(*a*) WILLIS *de anim. brut.* p. 35. ad B.
(*b*) Apud GALENUM locis cit. *Anat. nerv.* & de *util. part.*
(*c*) MORGAGN. Epiſt. 16. n. 12. VAROL. ic. cit.
(*d*) *De uſu part.* L. 16. c. 3.

ignota, ab EUSTACHIO (*e*) & VAROLIO (*f*) & MORGAGNO firmius conſtituta fuit.

Fuerunt etiam oculatiores alii, qui vel ex centro gemino ſemicirculari fibras aliquas naſci viderunt (*g*), vel ex ipſis acceſſiſſe natibus (*h*). Hæc mihi non viſa unice refero. His ipſis nempe ex thalamis (*i*) contracta medulla cerebralis, trans crura cerebri antrorſum (*k*), migrat & introrſum, & dum ſub iis cruribus progreditur, ab accedente ſubinde medulla augetur.

Inde porro in animalibus mihi notis nervi optici coaleſcunt (*l*). Verum ejus coalitionis natura non absque experimentis phyſiologicis expediri poteſt, quæ phænomena viſus explorata ponunt. Quare & eam ſingularem ejus nervi proprietatem, & reliquam fabricam, qua ab aliis nervis diſſentit, ad eum librum differemus, quo de viſu agetur.

§. XV. *Tertium par & quartum.*

Tertii paris nervi, multo prioribus minores, ab imis (*m*) cruribus cerebri utrinque, pone corpora mamillaria, late ſparſis fibris prodeunt, qua ea crura & inter ſe uniuntur, & cum VAROLII ponte, fibris ad modum penicilli diviſis. Principia ſibi proxima ſunt (*n*), ut nonnulli continua dixerint (*o*). Medius inter arteriam cerebri profundam, & cerebelli ſuperiorem, intercipitur, qua pontem deſerit (*p*).

Quar-

(*e*) Tab. 17. f. 6. 5.

(*f*) l. c. p. 2. & f. 2. d. e. Ejus viri obſervationes nuper in GIORN. DE LETTER. T. 18. p. 53. ad H. FABRICIUM relatæ fuerunt: ſed ab iis utique diſſentiunt, quæ HIERONYMUS in l. *de viſu* profert.

(*g*) MATTHEI p. 23.

(*h*) Suſpicatur tantum SANTORINUS p. 63. Certius MORGAGNUS p. 180. & WINSLOW T. IV. n. 136. A teſtium ſede cum fibra a cerebello deducit BESSE *analyſ.* p. 39. Ab alba membrana medullæ oblongatæ crura obducente VIEUSSENS p. 67. 165. & a centro ovali p. 165. ſeqq. Refutat SANTORINUS eas fibras, quæ a centro deductæ ſunt.

(*i*) VIEUSSENS tab. 9.

(*k*) VAROLIUS f. 1. a. t. b. EUSTACH. tab. 18. f. 1. 2. 3. 4. 5. VIEUSSENS tab. 4. b. b. tab. 5. H. H. COLLINS t. 48. Faſcic. 7. tab. 1. L. F.

(*l*) VIEUSSENS l. c. *Faſcic.* VII. l. &c.

(*m*) VAROL. p. 2. CORTES. *miſcell.* dec. 1. p. 20. MORGAGN. adv. VI. p. 54. VIEUSSENS tab. 14. 2. 2. paulo nimis a ſe invicem remoti t. 15. A ponte & a medio centro ſemicirculari MATTHEI p. 28.

(*n*) VAROLIUS p. 2. b. Vicinos eſſe IDEM p. 161. RIDLEY p. 145.

(*o*) LAURENTIUS p. 540. MATTHEI p. 28.

(*p*) RIDLEY f. 1. Faſcic. VII. tab. 1.

Quartum par idemque omnium minimum, non ignoratum quidem medii ævi clarioribus anatomicis (*q*), cæterum primum inter nervos peculiari loco a FALLOPIO numeratum (*r*), deinde ſuæ ſedi reſtitutum eſt a WILLISIO (*s*).

Origo alias ſimplex eſt, alias duplex. Quando ſimplex eſt (*t*), a proceſſu a cerebello ad teſtes (*u*) exterius prodit, quam eſt transverſa ſtria, quæ eos proceſſus conjungit (*x*). Nam plerisque certe in obſervationibus non interiori loco natam reperi (*y*), & ipſa commiſſura multo hoc nervo craſſior eſt.

Quando duo (*z*) ſunt principia, tunc alterum longius eſt, brevius alterum, utrumque ab eo proceſſu.

Inde longiſſimo itinere (*a*), medius inter cerebellum & cerebrum, antrorſum migrat, ſub baſin cerebri circumflexus.

Uterque vero ſuper ſinum ſuperiorem petroſum & receptaculum (*b*) VIEUSSENII, propriam quisque per vaginam (*c*) duræ membranæ, trans carotidis arteriæ transverſam partem, interior tamen tertius (*d*) exterior quartus, ad rimam laceram properat, per quam de cranio in orbitam uterque exit (*e*). A ſanguine adeo receptaculi non adluuntur (*e**), albique ſunt, absque admiſto rubore.

§. XVI.

(*q*) ACHILLINO p. XIII. b. EUSTACHIO Tab. 18. fig. omnib. Gracilior radix tertii VESALII L. IV. f. 1. *exam. obſſ.* p. 103. 110.

(*r*) FALLOP. p. 155. a & b. Octavum vocat, tum D. de MARCHET p. 124. Nonum CORTESIUS f. 2. 3. M. M.

(*s*) p. 285.

(*t*) Singularem fibram vidit MORGAGNUS p. 219.

(*u*) WILLIS f. 3. MATTHEI p. 32.

(*x*) Faſcic. VII. tab. 3. e e.

(*y*) Valde interiori loco VIEUSSENS tab. 9. y. y. tab. 10. tab. 13. b. b. Negat ſe perinde vidiſſe MORGAGNUS p. 219. Ab ipſa valvula deducit STENONIUS *du cerveau* p. 24. Ex tractu transverſo uniente proceſſus ad teſtes EUSTACHII tab. 17. f. 2. Ex eodem SANTORINUS p. 64. Ex baſi natium FALLOPIUS.

(*z*) Faſcic. VII. tab. 3. f. f. Duo etiam vidit MATTHEI l. c. p. 33. Duplicem quartum ſe vidiſſe RUYSCHIUS theſ. VII. n. 10. Triplicem fibram SANTORINUS l. c.

(*a*) Conf. *Lud.* RIPA Tab. 21.

(*b*) Faſcic. 1. tab. baſ. cran. BONHOMME tab. 2.

(*c*) Foramen vide *tab. baſ. cran. lat. ſin.*

(*d*) Ibid. conf. ibid. not. 26.

(*e*) Ibid

(*e**) Non bene ſanguine mergi ſcripſit BIANCHUS ad MANGETI *theatr. anat.* p. 345. Confirmat MATTHEI p. 24. MECKEL p. 24.

§. XVI. *Quinti paris origo. Iter per duræ membranæ cellulam.*

Grandiſſimum *quintum* par eſt, quod veteribus tertium, idemque quartum (*f*) fere audit. Innumerabiles nempe fibræ nerveæ proficiſcuntur a laterali parte & anteriori crurum cerebelli (*g*), qua primum a cerebello ſecedunt.

Eæ fibræ in planum (*h*), ſatis craſſum, funiculum uniuntur, qui duræ membranæ foramen ſubit, ſub ſinu petroſo ſuperiori, ſub depreſſione ſpinæ oſſis petroſi propria.

Itaque in receptaculum (*i*) venit, ſive laminæ internæ duræ membranæ cerebri ab externa ſeceſſionem, ut nervus ſub illa, ſupra iſtam ſit. Exit autem ex dura membrana ſeptum poſterius robuſtum, anterius debilius, & ad originem vulgatiorem nervi intercoſtalis fere terminatum, inque nervum ipſum nunc ophthalmicum nexu inſeparabili evaneſcens, quem celluloſæ telæ modo cum ſexto conjungit (*k*), dictum alias, quod hunc nervum a ſanguinea parte receptaculi ſecludit, inque ramum ophthalmicum terminatur.

In ipſo receptaculo nervus iſte in tres (*l*) ramos conſtantiſſime diſcedit, ſuperiorem (*m*) intimum, minimum, recta ex trunco progreſſum, qui *ophthalmicus*, & qui idem recta ad rimam laceram properat, orbitam aditurus: quem eumdem præſtiterit alio loco deſcribere, cum ejus hiſtoria

(*f*) Tertii nomine GALENUS primum & tertium Quinti ramum intellexit *Anat. nerv.* c. 5. *Uſ. part* L. IX. c. 89 Quartum ad palatum deduxit *Anat. nerv.* c 5. *Util* c. 8 9 ut videatur, nervum palatinum deſcendentem, a ſecundo Quinti natum eo nomine voluiſſe intelligi. In eo fere ordine poſteri ſubſtiterunt conf. diſſ. *de nerv. interc. orig* n 4 p. 8. MOLINETTO quartus eſt & quintus p. 188. 189. Quinti paris unicum nervum eſſe primus oſtendit FALLOPIUS p. 140.

(*g*) Faſcic VII. tab. 1. WILLIS f. 1. VIEUSSENS p. 169. WINSLOW n. 28. Nam a termino medullæ oblongatæ inter corpora olivaria & pyramidalia deduxit SANTORINUS p. 65. & forte etiam inferius. Ab iis corporibus WINSLOW T. IV. n. 140. MATTHEI p. 34.

(*h*) Faſcic. I. tab. baſ. cran. K. Informiſſime pingit Cl. N. le CAT f. p. 299.

(*i*) p. 154. 155.

(*k*) Ibid. s. MORGAGN. *Adv.* VI p. 29.

(*l*) Duos tantum ramos, unum qui nobis 2 & 3. eſt, & ſuperiorem, non bene numerat *Thomas* WILLIS p. 302. & VIEUSSENS tab. 22. D. de MARCHETT. p. 122. alii Tres recte FALLOPIUS p. 141. & RIDLEY f. 3.

(*m*) Tab. baſ. cran. WINSLOW n. 31.

hiſtoria ab oculi deſcriptione ſeparari nequeat. Id unicum hoc loco addo, etſi conſtantiſſime (*n*), & a non paucis magna laude dignis viris, ab hac quinti paris propagine ad conſtituendum nervum intercoſtalem, aut una (*n**), aut duæ, ut nuper plerumque fit (*o*), radices deductæ ſunt, in figuris pariter & ſermone; æque tamen conſtanter & omnibus noſtris, atque virorum Ill. MEKELII (*p*), ALBINI (*q*), MORGAGNI (*r*) obſervationibus, & olim EUSTACHII (*s*), nihil unquam ab hac quidem Quinti nervi propagine ad intercoſtalem truncum veniſſe: cauſamque erroris videri in arteriola latere, quæ eo omnino loco, in quo aiunt nervum a Quinti ramo ad intercoſtalem ire, ex carotide, proxime ophthalmicum, ſupra ſextum in nervum quintum exit (*t*).

Medius omnimodo eſt & inferior, qui per foramen magnæ alæ ſphenoideæ antrorſum it & extrorſum (*u*). Maxillaris ſuperior (*x*) vocari ſolet.

Poſtremus, pene transverſus, primus ſecedit (*y*) & deſcendit, atque per grandius foramen & ovale ejusdem alæ prodit, & ipſe cæteris major. Idem maxillaris inferior dicitur (*z*).

§. XVII.

(*n*) Ab ipſo retro GALENO *Anat. nerv.* c. 5. deinde ORIBASIO p. 263. AVICENNA p. 17. CARP. in MUND. p. CCCCLVI. CCCCLVII. WILLISIO p. 302 tab. 9. VIEUSSENIO t. 22. 23. RIDLEYIO p. 148. f. 2. COWPERO f. 26. MONROO ap. CHESELDEN p. 232. 235. (Nam in nupera editione *on nerves* p. 396. dubius eſt). PETITO *Mem. de l'Acad. des ſcienc.* 1727. f. 1. J. B. WINSLOW n. 341. VERDIER, BONHOMME p. 72. le CAT p. 299. HEISTERO, GUNZIO, qui ſemel tantum ſe vidiſſe fatetur *de humor.* p. 222. H. *Alberto* NICOLAI apud BREYER *de ophth. ven.* p. 23. WALTHERO progr. *de nerv. intercoſt.* CASSEBOHMIO, SCHMIEDELIO *de vera nervi interc. orig.* f. 1. &c. *Antonio* de HAEN *rat. med.* I. p. 115.

(*n**) STUKELEY tab. 5.

(*o*) A VIEUSSENIO, RIDLEYO, PETITO, WINSLOWO, VERDIER, WILLISIO, le CAT. Multas radices fecit Cl. SCHMIEDELIUS, manifeſto & ex iconis ipſius fide cellulofas, quas arteriæ carotidi dicat inmitti. Celluloſam telam eo loco vidit MORGAGNUS.

(*p*) In diſſ. cit. p. 25.

(*q*) In progr. Cl. viri *Fr.* ZWINGER.

(*r*) *Adverſ. anat.* VI. p. 30. *Epiſt. anat.* 16. p. 234.

(*s*) T. 18. f. 2. Accedit etiam ſententiæ noſtræ Cl. BOLTEN *de ſternutatione.*

(*t*) Conf. *de vera nerv. interc. orig.* n. 12. tab. bas cranii c. MEKEL l. c.

(*u*) Faſcic. cit. MEKEL in ic.

(*x*) WINSLOW n. 32.

(*y*) Fig. cit.

(*z*) n. 33.

§. XVII. *Paris quinti ramus maxillaris ſuperior.*

Omnium fere in corpore humano maxime impeditus poſt FALLOPIUM(*a*), RAVIUM(*b*), & WINSLOWUM(*c*), poſtque noſtros, ſi eos licet excitare labores, a Cl. demum MEKELIO(*d*) liquide conſtitutus eſt. Recta equidem (*e*) per ſuum foramen, perque ſummam fiſſuram ſphenomaxillarem procurrit, multo cinctus adipe, inque orbitam ſubeuns, per canalem imæ partis orbitæ antrorſum procurrens, abit in nervum *infraorbitalem.* Is nervus de foramine cognomine, aut de duobus foraminibus ad faciem exit, in palpebram inferiorem (*f*), alas & ſeptum (*g*) naſi, labiumque ſuperius (*h*), earumque partium muſculos & buccinatorem, zygomaticum, & triangularem, plurimis, ad decem usque & luculentis ramis (*i*) diviſus, qui inter naſum genamque variis ramis cum nervi duri (*k*) præcipua propagine in plexum uniuntur, tum, ut manifeſto vidi, cum ramo tertii rami Quinti paris buccinatorio.

Reliqui rami ſunt temporalis ſuperficialis; palatinus, a quo Vidianus ſæpius prodit & naſales; alveolariſque poſterior, & anterior, præter minores aliquos.

Eorum primus (*l*), etiam difficilis, aut in oſſeo foramine primo, aut in fiſſura ſphenomaxillari natus, per imam orbitam & exteriorem incedit, in ſulco oſſis inſcripto, dat ramum glandulæ lacrumali, cum ramulo lacrumalis nervi (*m*), ex ophthalmico nati, coeuntem, & alio ramo per foramen oſſis malæ inferius exterius, aut duobus ramis per duo foramina deorſum (*n*) in palpebram inferiorem ejus muſculos & cutem it. Alius

 vero

(*a*) p. 143. ſeqq.
(*b*) *De ortu & regenerat. dent.* n. 12. & apud P. RABUS *de dentib. Leid.* 1716.
(*c*) n. 44. ſeqq.
(*d*) l. c. p. 45. ſeqq.
(*e*) MEKEL f. 1.
(*f*) MEKEL n. 77. 78. ee. *Mem. de Berlin* T. VII. n. 32. 33.
(*g*) IDEM n. 80. 81. f. h. *Mem. de Berlin* T. VII. p. 35. 36. 41. WINSLOW n. 50.
(*h*) MEKEL n. 82. s. o. l. g. *Mem. de Berlin* T. VII. p. 42. 43. 44. 45. WINSLOW ibid.
(*i*) Conf. FALLOP. p. 144. BERRETTIN tab. 3. f. 1. RAU p. ed. noſtr. 192. 193. MEKEL l. c.
(*k*) CHESELDEN p. 234. MEKEL w. q. i. m. & *Mem. de Berlin.* p. 56. tab. adject. WINSLOW ibid.
(*l*) Ramulus primus RAU l. c. Subcutaneus malæ MEKEL p. 47. Tab. I. n. 56. Habet WINSLOW n. 45. Ramus minor inferior VIEUSSENS p. 171.
(*m*) MEKEL l. c. p. 47. 48.
(*n*) *Mem. de Berlin* l. c. p. 57. n. 66. 70.

vero ſurculus per ejusdem oſſis malæ apophyſin orbitariam (*o*) in foſſam temporalem exit, & communicat cum tertio Quinti temporali ramo (*p*), perque eum muſculum in cutem temporum, arteriæ comes, verſus ſinciput adſcendit ſubcutaneus (*q*), cumque duri nervi ſurculis conjungitur (*r*).

§. XVIII. *Ramus palatinus.*

Alter præcipuus, idemque difficillimus, *palatinus* & *naſalis* naſcitur in ſumma fiſſura ſphenomaxillari (*s*). Vidi etiam & ſæpe quidem, alio trunco nervum palatinum prodiiſſe, alio naſalem (*t*). Vidit Ill. Mekelius tres trunculos, quorum anterior ex minoribus palatinis fuit (*u*): poſteriores duo palatinum ordiebantur & pterygoideum (*x*).

Palatinus ergo (*y*) nervus deſcendit inter ſinum Highmori & alam pterygoideam, & ad mediam fere alam inter canales oſſeos diviſus, duobus, tribus (*z*), pluribus, ſeptem denique trunculis per propria foramina ad palatum advenit.

Eorum quicunque poſterior eſt, plerumque minor, is palati molles adit muſculos (*a*), aliis ramis profundis, aliis ſuperficiei propioribus, ad ipſam usque uvulam (*b*) eductis. Pro duobus numerat Ill. Mekelius (*c*).

Anterior (*d*), major, longe antrorſum per involucra palati oſſei diſtribuitur (*e*), & dat & ipſe non raro per proprium canalem molli palato ſurculum (*f*).

Qua

(*o*) Ibid. p. 58. n. 73. 77. 81.
(*p*) Idem ibid.
(*q*) Mekel p. 48.
(*r*) Idem ibid. inque icone paſſim, & Winslow n. 45.
(*s*) Mekel p. 50. ic. n. 57.
(*t*) Rarum eſſe Mekelius n. 61. p. 50.
(*u*) *Mem. de Berlin.* T. V. ic.
(*x*) Ibid. & p. 86.
(*y*) Mekel, σ Winslow n. 51. inferior Vieussens p. 172. poſterior Petit. p. 410. Habet Verdier II. p. 379. Marchett p. 107.
(*z*) In icone φ. ς. ϰ.
(*a*) Levatorum Mekel p. 64.
(*b*) Mekel p. 64.
(*c*) p. 63. 64. ic. ι. *Mem' de Berlin* p. 89. 90.
(*d*) Mekel n. 69. p. 61. *Mem.* p. 89.
(*e*) p. 63. Tertius ramulus Rau p. 192.
(*f*) Mekel p. 62. 63. Petit p. 410.

Qua ſede truncus palatinus ſecundum antrum Highmori deſcendit, alium ramum vidi ad poſtremum molarium dentium dediſſe, alium per ſinum ipſum antrorſum ad dentium molarium radices (*f**). Eum alii pro prius truncus edit.

Dat etiam non raro peculiares naſales, unum duosve, in os ſpongioſum inferius vicinasque nares (*g*).

Idem in parte ſuprema, qua ſecedit naſalis arteria & ramulus pterygoidei canalis hoſpes, ſolet in ganglion intumeſcere, quod Ill. MEKELIUS (*h*) anno jam 1747. Gottingæ demonſtravit. Idem memini in aliis cadaveribus eodem loco nullum adfuiſſe.

§. XIX. *Ramus pterygoideus.*

Hoc nomen ipſi ob canalem inpono (*i*), quem per craſſitiem oſſis multiformis, ſuper alas inſculptum, perambulat, ſibi deſtinatum, parva enim eſt, quam ſociam habet arteria. Per eum canalem nervus recta fere retrorſum pergit, craſſior, qua ex ganglio prodit (*i**). Continuo ex origine unum, duos, tresve ramos edit, ut tamen ſeorſum ex trunco nonnunquam proxime palatinum proveniant, in ſumma fiſſura ſphenomaxillari. Is mollis, rubens, trifidus, ſi unicus fuerit, aut tribus diſtinctis ramis, perque unicum duo etiam & tria foramina in nares ſe penetrat (*k*). Adeunt narium ſupremum meatum ſpongioſum ſuperius, cellulas ethmoideas, ſeptique partem (*l*).

Reliquus adeo truncus, dum recta per canalem pterygoideum incedit, per tria aut pluſcula foramina alios poſteriori loco ſurculos in nares ex ordine mittit (*m*), inque membranam meatus narium poſterioris, vomerisque, naſales poſteriores.

 Inde

(*f**) VERDIER, MARCHETT. p 10.

(*g*) Habet Cl. MEKEL p. 61. etiam ſuperius & *Mem.* p. 89. Sunt ſubtiles fibrillæ RAVII p. 192.

(*h*) MEKEL *Mem. de Berlin* T. VII ω. p. 85. 86.

(*i*) Ob eamdem rationem *Vidianum* dixit Ill MEKEL ad *n.* quod eum canalem Vidianum vocare adſueviſſemus. *Pterygopalatinus* eſt WINSLOWI n. 53. & PETITI.

(*i**) IDEM ann. 1749 p. 88.

(*k*) MEKEL p. 51. n. 62. ic. *θθ.* *Mem. de Berlin.* ρο p. 87. Eum vir Ill. naſalem ſuperiorem anteriorem dixit. Tres quatuor fibrillas vocat RAVIUS p. 191. ed. meæ. Unicum naſalem facit VIEUSSENS l. c.

(*l*) MEKEL ibid.

(*m*) MEKEL p. 51. 52. n. 63. in ic. *ι. ι.* & in f. 2. 3. 4. 5. 6. *Mem. de Berlin* q. q. p. 87.

Inde in cranium redit reliquo trunco, & dividitur. Ramus ſuperior, minor (*n*), retrorſum redit ſub dura membrana, eaque nervum durum ſe inmittit per fiſſuram aquæductus Fallopii. Hunc nervum nunc in ſcriptis meis reperio me anno 1728. 27. Dec. Baſileæ reperiſſe, cæterum, cum experimentum non repetiiſſem, ante Ill. Mekelii demonſtrationem nunquam propoſui. In eo errabam, quod ipſam, proximam quidem, chordam tympani, ab eo nervulo derivarem.

Alter inferior majorque ramus (*o*), qui maximi momenti eſt, J. *Jacobo* Ravio tactus (*p*), ab Ill. tamen Mekelio demum conſtitutus eſt (*q*), & a me ſæpe repetitus. Neque enim æquitas nos ſinit hic Cl. Schmiedelio obſequi, qui, cum ex vagina canalis carotici eum nervum deduxiſſet (*r*), in nuperioribus ſcriptis ſibi inventum vindicare tentavit (*s*). Veram enim originem Mekelio utique debemus.

Is nervus in canalem caroticum uno (*t*), duobusve (*u*) fere ſurculis ſubit, carotidem circumplicantibus, atque cum radice intercoſtalis trunci, quam ſextum par ſuppeditat, & ad exteriora ejus arteriæ & ad interiora, ad angulos deorſum obtuſos unitur (*x*): ut res perpetua, modus varius ſit. Quare omnino, non quidem a primo, ſed a ſecundo tamen ramo Quinti paris intercoſtalis præcipuus truncus partem, eamque majorem, ſuæ originis habet.

§. XX. *Nervi dentales ſuperiores.*

Duos aut tres trunculos hoc titulo comprehendo.

Primus eſt *dentalis poſterior* (*y*), qui in fiſſura ſphenomaxillari oritur, paulo anterius quam pterygoideus & palatinus, rectaque deſcendit per convexi-

(*n*) Superficialis Mekel p. 52. n. 64. κ. λ. *Mem. de Berlin.* 1. Eum nervum totum in durum truncum ſæpe deduximus, neque vidimus, ramos in perioſteo circa cellulas, ſub quibus cochlea latet, diſtributos, neque eos qui tympanum adeant Cl. Schmiedelio dictos in diſſ. qua *de nerv. interc. quædam notantur*, ann. 1754. edita n. 2. 3.

(*o*) Mekel p. 53. 54. n. 65.

(*p*) Unus, aliquando duo, rami, pro nervo intercoſtali Rau p. 191. Habet etiam Rabus.

(*q*) M. Martio ann. 1748.

(*r*) *Epiſt.* de controverſa nerv. intercoſt. origine f. 1. n.

(*s*) *Diſſ. qua de nervo intercoſtali quædam notantur* n. 2. & *de inflammat. inteſt.* p. 6.

(*t*) Mekel p. 55 in 2. 3. 4. *Mem. de Berlin* s. Schmiedel in nota ad n. 3.

(*u*) In icone I. V. & in f. 5. 6. Schmiedel ibid. Rete vocat Winslow n. 368.

(*x*) *Mem. de Berlin* p. 88.

(*y*) Mekel n. 72. p. 65.

convexitatem ſinus Highmori, & tribus aut pluribus ramis os maxillare ſubit, aut etiam unico trunculo, per canalem proprium antrorſum eunte, qui tres fere dentes adit. Alias duo diverſi ex trunco ſecundo Quinti trunculi exeunt (*z*).

Eorum poſtremus dentem molarem poſtremum adit (*a*). Alius dentem molarem ſecundum. Alius anterior trunculus dentem molarem tertium (*b*). Etſi enim non adeo accurate cuique denti ſuus nervus eſt, cuique tamen radici ſuus eſt ſurculus, arteriæ comes, qui per ejus radicis foramen ſubit, ad internam pulpam, qua dentis cavitas repletur.

Idem nervus ſub ſinu Highmori cum dentali anteriori anaſtomoſi convenit (*c*).

Aliqui etiam ejus ſurculi ſinum maxillarem adeunt (*d*).

Ab eodem ad buccinatoris muſculi ex maxilla ſuperiori originem ramus alius abit, quem MEKELIUS anteriorem vocat (*e*).

Dentalis anterior (f) *ſuperior* oritur in orbita, & antrorſum primo fertur, deinde deſcendit oblique in facie convexa ſinus Highmori, inter os & membranam ſinus. Edidiſſe vidi ramum per foramen malare, qui in faciem angulumque labiorum deſcenderet. Deſcendit autem dentalis iſte nervus, & in ſede fere aut canini dentis, aut inciſivi exterioris, dividitur, & præcipuo trunculo ſub lacunare narium introrſum pergit, ad finem oſſis maxillæ ſuperioris (*g*). Ex eo canale ramis ſuis radices dentium primorum adit (*h*). (Alias tamen duos dentales nervos anteriores, propriis locis ex infraorbitali deſcendentes reperi, iſtumque ſurculum a ſequente diverſum). Dat etiam nonnunquam ſinui Highmori.

Alius trunculus canalem in oſſe maxillæ ſuperioris invenit, & per os ipſum retrorſum recedit ad dentem molarem primum, alterum, etiam tertium, inque dentes, quibus imminet, radices mittit (*i*) ramumque habet, cum dentali poſteriori communicantem (*k*).

Alius

(*z*) MEKEL. p. 65.
(*a*) Quatuor ramos habet MEKELIUS ω ω ω ω. ſex RAVIUS p. 192.
(*b*) MEKEL p. 65.
(*c*) MEKEL p. 65. 66. & in ic. ψ. Addit quartum dentem molarem RAVIUS p. 192.
(*d*) MEKEL p. 66.
(*e*) p. 67. etiam pterygoideum externum ſeorſim ex trunco ſecundi Quinti narium pingit ibid *a. a.*
(*f*) MEKEL n. 74. p. 68. WINSLOW n. 48. Nervus qui tendens &c. FALLOP. p. 143. b.
(*g*) WINSLOW n. 49.
(*h*) FALLOP. p. 144.
(*i*) MEKEL p. 69. Secundo loco FALLOP. p. 144.
(*k*) MEKEL p. 68. & in ic.

Alius ſurculus, hujus potius trunculi, per proprium canalem, una cum ſocia arteria redit in nares, earumque meatum infimum (*l*), & ipſum ſeptum (*m*) narium.

Hunc dentalem nervum RAVIUS, & MEKELIUS deſcripſit, & ego, arteriam (*n*) comitem ego dudum expoſui, canalem MEKELIUS, J. *Godofr.* JANKE (*o*), & J. *Exuperius* BERTIN (*p*).

Duo nonnunquam ab ipſa origine nervi dentales anteriores ſunt, quorum alter poſterior, cum dentali poſteriori jam expoſito anaſtomoſin habet, alter anteriori loco ponitur (*q*).

§. XXI. *Ramus tertius paris quinti.*

Grandis nervus, & multiplex, per brevem & foraminis ſimilem canalem magnarum alarum elapſus, continuo in numeroſos omnino ramos ad ſtellæ ſimilitudinem dividitur (*r*).

Hujus nervi rami in duos quaſi faſciculos (*s*) dividuntur, ſuperiores nervos, & inferiores (*t*).

Inferiorum princeps & maximus (*u*) idemque quaſi continuus truncus (*x*) eſt, *Maxillaris inferior*, qui ante pterygoideum muſculum (*y*), comes arteriæ, ad foramen maxillæ inferioris deſcendit.

Cum

(*l*) MEKEL p. 69. Annon is, quem ab infraorbitali per foramen inciſivum deſcendere dicit MONROUS *of the nerv.* p. 391.

(*m*) WINSLOW n. 48. FALLOP. p. 144.

(*n*) In faſcic II. tab. art. max. int. not. *t.* & in ſupplem. Faſcic. VIII.

(*o*) Canalis ſub ſinu Highmori antrorſum ductus ſive dentalis poſterioris *de oſſib. mandibul. inf. ſeptennis* II n. 17. p. 33. Canalis a quarto ad ſecundum molarem antrorſum ducens p. 34 Canalis verus a canali infraorbitali, deorſum ducens] ibid. Canalis ſubter dentis canini alveolum p. 34.

(*p*) *Tr. d'oſteologie* T. II. p. 171. canalem pro dentibus molaribus, & p. 176. 177. pro inciſivis & caninis ſibi inventos adſcribit, vir laude digniſſimus. Sed ſcripſit anno 1754. Cl. JANKE anno 1751. Ill. MEKELIUS anno 1748. ego anno 1745. RAVIUS anno 1694. ut FALLOPIUM omittam.

(*q*) MEKEL p. 69. ſecundo loco & 70. Duos ramulos fecit RAVIUS p. 193.

(*r*) MEKEL in ic.

(*s*) MEKEL ic. 66. 65. 64. 63. 62. & 82. hinc vero 70. 69. 83..

(*t*) Duos ramos vocat vir Ill. n. 86. p. 79. & olim duos fecit EUSTACHIUS tab. 18. f. 1.

(*u*) MEKEL p. 87.

(*x*) WINSLOW n. 55.

(*y*) MEKEL p. 88.

Cum linguali trunco accepto ramo vidi communicaſſe (*z*), ut inter utrumque nervum arteria maxillaris interna tamquam laqueo interciperetur (*a*), & alias nervum non minimum prodiiſſe, qui cum alia ex trunco quinti tertio radice auricularem ramum conſtitueret.

Dat ramum præterlegentem maxillam, in oſſis leni ſulco, ad muſculum mylohyoideum, & biventris ſecundum ventrem (*b*).

Deinde trunco ſuo canalem maxillæ inferioris ſubit, per quem, comes arteriæ, ſub dentibus molaribus incedit, eorum in radices ſingulos ramulos (*c*) mittit, & ad intervallum fere tertii (*d*) & ſecundi dentis ex molaribus pergit. Ibi in duos ramos dividitur, quorum alter ſub reliquis molaribus, ſub canino, & ſub inciſivis, ad ſymphyſin usque maxillæ pergit, porroque horum dentium radicibus ſuos ſurculos ſuppeditat (*e*).

Alter ramus per foramen mentale multifidus ad faciem exit (*f*) 3. 4. 5. ſurculis & ultra (*g*), in muſculum quadratum, orbicularem, buccinatorem, triangularem, levatorem labii inferioris, glandulas labri, cutemque impenſus, & cum nervi duri propaginibus aliquot (*h*) inoſculatur.

XXII. *Lingualis* (i).

Inſignis pariter, & aliquando trunci nomine dignus, aliquamdiu cum maxillari conjunctus, prodit (*k*) trans pterygoideum internum. Non

§. XXII.

(*z*) Duos fuiſſe truncos vidit Ill. MEKELIUS, qui arteriam maxillarem internam comprehenderunt p. 87. not. x.

(*a*) MEKEL p. 93.

(*b*) MEKEL n. 97. p 88. Addit ramulum ad glandulam maxillarem & ad transverſum menti M alium ibid. Deſcribit ALBINUS ad EUSTACH t 18 f 1. ad S p 64 Styloglоſſum & mylogloſſum nominat VIEUSSENS p. 173. non bene. Nervulus validus eſt FALLOPII p 145. b Un filet ou deux WINSLOW n. 71. qui canalem vidit. Ad periſtaphylinos PETIT p. 411. mihi non viſum ramum deducit.

(*c*) MEKEL n. 98 p. 89. VIEUSSENS l.c. BERRETIN tab. 7. f. 1. FALLOP. p. 145. b. Quartus WINSLOW n. 72.

(*d*) Ad tertium RAU p. 193. Sub minoribus molaribus MEKEL p. 89.

(*e*) RAU ibid. MEKEL ibid. Eum dixi faſcic. II. not. n. Habet etiam VIEUSSENS ibid. BERRETIN ibid. WINSLOW ibid.

(*f*) RAU l. c. BERRETIN ibid. FALLOP. ibid. VIEUSSENS ib. Accurate MEKELIUS n. 99. p. 90 91. & accuratiſſime *Mem. de Berlin* T. VII.

(*g*) Duos facit Ill. MEKEL interiorem & exteriorem.

(*h*) Tres MEKEL p. 90. in ramo exteriori, duas in interiori, octo in icone facit *Mem. de Berlin* T. VII.

(*i*) Quartus FALLOP. p. 146.

(*k*) BERRETINI tab. 13. f. 2.

longe a foramine ſuo accipit (*l*) inſertam ſibi (*m*) chordam tympani, ad angulum omnino ſurſum peracutum, deorſum obtuſiſſimum (*n*) a parte inferiori interiori articulationis (*o*), qua maxilla inferior cum temporum oſſe committitur.

Deſcendit ſecundum pharyngem, dat duos ramulos tonſillis, ut aliquando vidi, & pterygoideo interno (*p*) muſculo, atque mylopharyngeo (*q*) ſurculos.

Emergit inter finem priorem pterygoidei interni, & maxillam.

Ramos edit in glandulam Whartoni reticulatos (*r*), qui frequenter, nam defuiſſe vidi, ganglion (*s*) ab Ill. Mekelio inventum, conſtituunt Ab eo ganglio ad glandulam ſurculi exeunt (*t*), & alius aliquando ad initium glandulæ ſublingualis, & inter eam glandulam & genioglosſum, denique in eum muſculum alius, quæ propago cum noni ſurculo communicavit (*u*).

Dat inſignem ramoſumque ſurculum in ſublingualem glandulam, aut hic aut aliquanto ſerius natum, & poſt anaſtomoſes cum Nono (*x*); & comes Ductus Whartoniani pergit per ceratogloſſum, in plexum octo etiam ramorum mutatus, pariter luculentis ibi anaſtomoſibus (*y*) cum noni paris linguali nervo conjunctus.

Inde in genioglosſi latere, eum inter & ſtylogloſſum (*z*), ad apicem linguæ (*a*) usque, per partem linguæ lateralem & ſubcutaneam producitur.

Edit

(*l*) Recte defendit Ill Mekelius & acutum angulum eſſe, & chordam tympani Quinto nervo inſeri p. 92. 93. tum J. *Benignus* Winslow n. 68. & *Raymundus* Vieussens p. 172. Eadem mihi in *prim. lin.* n. 498. ſententia eſt. Contra a quinto naſci, & inſeri duro Ravius ſenſit p. 195.

(*m*) Male a ſecundo ramo quinti derivat Kulmus T. 8. isque error paſſim repetitur. Ab antiquis natum eſſe crediderim, qui duobus non plures quinti ramos fecerunt. Recte a tertio Drouin p. 41. 113.

(*n*) Recte Duverney tab. 13. M. M. Non bene retrorſum acutum Eustachius tab. 18. f. 1. Rectius Vieussens tab. 22. 23.

(*o*) Duverney tab. 13.

(*p*) Winslow n. 66. Rarum eſſe Mekelius p. 94.

(*q*) Videtur ita velle Winslow n. 69.

(*r*) Mekel p. 94. ic. n. 72. 73. habet & Vieussens p. 173.

(*s*) Mekel p. 94. 95. 96. n. 74.

(*t*) Mekel ibid. & n. 75. 75.

(*u*) Mekel p. 95. u. u. 76.

(*x*) Mekel p. 96. n. 77.

(*y*) Mekel p. 96. u n. 78 -- 92. Winslow n. 70. Vieussens p. 173.

(*z*) Mekel ic.

(*a*) Winslow n. 70.

Edit ramos ad ſtylogloſſum, lingualem, genioglоſſum, marginem linguæ acutum, ejusque organi carnes & involucra (*b*).

Non ſemel ejus nervi ramulos in grandiores linguæ papillas usque ſum perſecutus (*b**).

§. XXIII. *Auricularis ramus* (c).

Proximus maxillari, & non raro aut integer ab eo trunco inferiori naſcitur, aut certe alio (*d*) ex ſtella illa, quam diximus tertii rami Quinti paris, alio ex maxillari ramo (*e*), truncus, quem Ill. MEKELIUS *temporalem ſuperficialem*, ego ob alios nervos temporales *auricularem* voco. In eo anulo, quoties duæ radices ſunt, comprehenditur arteria meningea (*f*). Vidi ſemel multas radices ex maxillari nervo fuiſſe.

Adſcendit profundus inter aurem & maxillam inferiorem (*g*).

Dat ſecundum condylum maxillæ inferioris ramum (*h*) plerumque bifidum, trifidumve, aut duos (*i*), bifidum majorem, minorem ſimplicem. Bifidus ille (*l*) in ramum adſcendentem duri paris, continuo ſuper anſerinum pedem, ſe inſerit, ſuoque laqueo arteriam temporalem continet (*m*).

Simplex alter (*n*) paulo ſuperius & anterius in ramum aliquem nervi *duri* genalem inſeritur.

Plures etiam anaſtomoſes vidi. Vidi aliquem ramum duro inſertum ganglion feciſſe, ex quo ſurculus ad meatum auditorium ibat.

 Idem

(*b*) IBID. 80. 80.
(*b**) Habet MEKEL p. 97.
(*c*) *Second rameau* WINSLOW *n.* 58. *Auditif interne* PETIT p. 411. *Tertia*, ut credo, *propago* VIEUSSENS p. 173.
(*d*) Duplici ſemper radice provenire MEKEL p 95. Vide 82. 83.
(*e*) MEKEL l. c in ic. n. 83. Simplici ex linguali alias naſci vidit Cl. MATTHEI, alias triplici, ex linguali & maxillari confluente.
(*f*) *De imper nerv. in art.* n 13. MEKEL l. c. Aliquando maxillaris interna IDEM ibid.
(*g*) MEKEL tab in *Mem. de Berlin* T. 7.
(*h*) *Inferior* RAU p. 193. Unicam anaſtomoſin habet EUSTACHIUS l. c.
(*i*) Duos WINSLOW n. 58.
(*l*) MEKEL n. 105. p. 101. *Mem. de Berlin* p. 205. Duos ramos nominat VESALIUS p. 513.
(*m*) MEKEL p. 102.
(*n*) MEKEL ibid. Hanc habet DUVERNEY tab. 16. 6.

Idem porro auricularis nervus a regione, & ſupra atque infra ſurculos, quos modo dixi, alios edit ramos ad auriculam (*o*), ad helicem (*p*), & tragum (*q*), antitragum, anthelicem, ſcapham, etiam in ſedem convexam conchæ: alium profundum pluresve in meatus auditorii internam faciem (*r*); aliquem etiam glandulæ parotidi.

Emergit ſecundum maxillæ inferioris condylum. Exit denique in aponeuroſi temporalis (*s*) muſculi cum arteria, lateque per cutem temporum, ſincipitis, & frontis dividitur, ſecundum auriculam. Etiam iſti rami cum nervo ſecundo cervicis inoſculantur (*t*), tum in durum, ut omnino in adverſariis meis reperio.

§. XXIV. *Rami reliqui. Maſſetericus, Temporales profundi duo, Buccinatorius, Pterygoideus.*

Primus & extimus a Maſſetere nomen accepit (*u*), quo muſculo tectus, longe antrorſum procurrit. Alias a buccinatorio provenit (*x*).

Dat, dum profunde infra jugum migrat, ramum nonnunquam temporalem (*y*). Retro tendinem muſculi temporalis advenit in maſſeterem muſculum, inque eum definit (*z*).

Temporales profundi duo fere, & etam tres ſunt, rarius unicus (*a*).

Quando tres ſunt, tunc interior, idemque ſuperficiei propior, reliquis accedit.

Plerumque vero duo profundi temporales, jugo tecti, adſcendunt plexuoſi & reticulati (*b*), & ſupra jugum in carne temporalis muſculi dividuntur, profundis ramis, aliis ſequentibus perioſtea, aliis per carnes diviſis.

Exte-

(*o*) Ad auriculam FALLOPIUS p. 145. b. WINSLOW n. 59. DUVERNEY Tab 13. f. 1.
(*p*) MEKEL p. 102. *Mem. de Berlin* n 297.
(*q*) MEKEL p. 102. *Mem. de Berlin* n. 296.
(*r*) RAU p. 193. 194. MEKEL p. 100. qui accurate deſcribit.
(*s*) *Mem. de Berlin* n. 298. WINSLOW n. 59.
(*t*) n. 301. 302.
(*u*) MEKEL n. 87. p. 79. Origo pingitur in ic. n. 63. . Primus RAU p. 193. Secundus DUVERNEY t. 13. n. 2. FALLOPII p. 145. *Buccal externe* PETIT p. 411.
(*x*) Ita etiam WINSLOW n. 61. VIEUSSENS p. 172.
(*y*) MEKEL p. 80.
(*z*) MEKEL p. 81.
(*a*) Vidit etiam MEKELIUS p. 82. Premier rameau WINSLOW n. 223. DUVERNEY n. 1. l. c. Unum facit BERRETINUS T. 6. & 11. f. 1. ad A. a.
(*b*) Anaſtomoſin vocat MEKELIUS p. 81.

Exterior nonnunquam a maſſeterico (*c*), aut a buccinatorio provenit (*d*).

Interior, etiam nonnunquam a buccinatorio natus (*e*), cum nervulo ſæpe communicat a lacrumali nato, & ex orbita in foſſam temporalem penetrante (*f*).

Buccinatorius (*g*), a quo temporalis unus & alter aliquando oritur (*h*): it introrſum inter muſculum pterygoideum externum, quo tegitur, & temporalem, & ſecundum convexitatem ſinus Highmori dat ramum temporali (*i*), & pterygoideo externo (*k*). Emergit ad finem inferiorem muſculi, cujus nomen gerit, duobus plerumque trunculis tribusve (*l*).

Numeroſas anaſtomoſes habet cum duri ſurculis (*m*).

Conſumitur in muſculo buccinatore (*n*), præter ramum, qui ad angulum labiorum producitur, & muſculum orbicularem, triangularem (*o*), levatorem communem (*p*), cutem & glandulas buccales adit.

Laqueis ab hujus muſculi ramis factis venam facialem (*q*), & nonnunquam ipſam arteriam, contineri adnotavit Ill. MEKEL (*r*).

Pterygoideus denique nervus (*s*) alias a ramo buccinatorio natus deſcendit inter pterygoideum externum muſculm, & originem circumflexi palati, in pterygoideum internum, in quem ipſum deſinit.

(*c*) MEKEL p. 80. 82. ic. n. 64. FALLOPIUS p. 145.
(*d*) IDEM p. 81. 82.
(*e*) Idem p. 82. ic. n. 65.
(*f*) MEKEL p. 82.
(*g*) MEKEL n. 91. p. 83. n. 66. Primus FALLOPII p. 144. *Troiſieme rameau* WINSLOW n. 60. DUVERNEY n. 3. *Buccal interne* PETIT p. 411. Quartus & quintus RAU l. c.
(*h*) p. 220.
(*i*) MEKEL ibid. FALLOP. p' 144. b.
(*k*) FALLOP ibid.
(*l*) MEKEL *Mem. de Berlin* T. VII n. 101. 108. 109.
(*m*) MEKEL p. 84. 85. *Mem. de Berlin* in. 102. 104. 105. 107. 109. 112.
(*n*) MEKEL p. 84. *Mem. de Berlin* n. 107. 110. 113. FALLOP. p. 144.
(*o*) MEKEL p. 85. *Mem. de Berlin* n. 106.
(*p*) MEKEL p. 85.
(*q*) MEKEL p 85. *Mem. de Berlin* cum duri ramulo n. 102. 104. 112.
(*r*) p. 85. Certe arteriam & venam *Mem de Berlin* n. 105.
(*s*) MEKEL p. 86. ic. n. 67. Quatrieme branche DUVERNEY l. c. n. 4. Secundus & tertius RAU l. c.

§. XXV. *Sextum par.*

Multo ſimplicius, memorabile tamen par eſt quartum (*u*) veteribus, nuperis (*x*) ſextum dictum, exiguum ſoloque quarto majus.

Oritur ex ſulco (*y*) inter corpora pyramidalia (*z*), pontemque VAROLII (*a*), profunde, ex utroque horum corporum, vel ex alterutro, conjunctus, aut in duos ramos diviſus (*b*).

Subit unum (*c*) foramen aut duo foramina (*d*) duræ matris ſub ſinu petroſo ſuperiori, infimus nervorum ibi poſitorum; penetrat in receptaculum ad latus ſellæ equinæ poſitum, ſanguineque (*e*) adluitur ipſo, ut etiam nonnihil inde ruboris contrahat. Sed rubor nervi evaneſcit, quando de ſanguine exiit, in orbitam receptus. In receptaculo etiam paulum, laxatis proculdubio cellulofis fibris, lateſcit, etiam prius, quam edat intercoſtalem nervum.

Sequitur exterior carotidem, & ad marginem ejus arteriæ exteriorem, qua ex ſpecu oſſea prodit, remittit in eam ſpecum filamentum (*f*) tenue; quod angulum cum nervo oriente paulo recto minorem efficit, carotidem in ſanguine ſequitur, idemque plerumque in duo finditur (*g*) fila, anterius, & poſterius, quæ arteriam in canali ſuo conplexa, cum ramis a ſecundo Quinti paris trunco advenientibus, variis modis (*h*) in truncum *intercoſtalem* confluunt, plerumque paulo prius unita, quam de carotico canali prodeat. Ab ea unione is nervus craſſeſcit, ruborem autem & mollitiem longe, etiam ad cor usque conſervat.

Neque

(*u*) Conſtitutum a FALLOPIO p. 147. b. & EUSTACHIO.

(*x*) Poſt WILLISIUM. Tamquam rem parum notam proponit CORTESIUS ſ. 2. N. N. p. 21.

(*y*) EUSTACH. tab. 18. f. 1. 2. 3. 4. 5. WINSLOW n 73.

(*z*) Ab his corporibus MORGAGNUS *Epiſt. anat.* p. 222. VIEUSSENS tab. 5. nominat tractus albos e media centri ovalis parte natos p. 176.

(*a*) Ab eo ponte SANTORINUS p 66.

(*b*) WINSLOW n. 77. RUYSCH Theſ. VII. n. 10.

(*c*) Tab. baſ. cran. r. r.

(*d*) Plerumque HUBER l. c. RUYSCH l. c. nam duram matrem intelligo, etſi cranium nominat Vidi in uno latere duo fila, in altero unicam fibram fuiſſe.

(*e*) *De ver. orig. nerv. interc.* n. 10.

(*f*) Unicum SANTORIN p. 67. RIDLEY f. 2. x. WILLIS Tab. 9. &c. PETIT pater in ic. EUSTACH. t. 18. f. 2. VIEUSSENS tab. 22. c. WINSLOW n. 75. PETIT p. 412. MEKEL diſſ. f. 2. 3. G. Faſc. I. Tab. baſ. cran. s. s.

(*g*) Inſulam habet EUSTACHIUS ibid. MEKELIUS l. c.

(*h*) Lege Ill. MEKELIUM, & adde icones ejus 1. 2. 3. 4. 5. 6.

Neque rarum eſt, duo (*i*) de ſexto pare fila naſci, quæ in eumdem nervum conſentiant, anterius communius: & ad finem carotici canalis poſterius aliud? aut duo (*k*) anteriora. Duplicem etiam vidi inſulam (*l*), plexum magis complicatum nunquam (*m*).

Reliquus truncus nervi ſexti cæterum neque duræ membranæ ramos dat (*n*), neque ad ganglion ophthalmicum, aut ejus nominis nervum (*o*), aut ciliarem plexum (*p*) quidquam addit.

§. XXVI. *Intercoſtalis nervus omnino a ſexto naſcitur.*

Nervum hunc corporis humani principem ex ſexto pare naſci, ſatis nunc conſtat, quæ laus ACHILLINO debetur (*q*), & EUSTACHIO (*r*). Qui enim nuper inverterunt ejus nervi fines, eumque maluerunt ex medulla ſpinali naſci, inque ſextum oculorum nervum inſeri (*s*), ii partim non ſatis vera earum partium deſcriptione ſunt uſi, partim ad analogiam reliqui corporis non reſpexerunt, ut quidem oportuerat. Ad angulum (*t*) nempe verſus oculum obtuſum nervum intercoſtalem cum ſexto committi dixerunt: eumque nervum accepto eo ramo intumeſcere (*u*), ut craſſior ſit, qua ad oculum pertinet: & diſſecto nervo intercoſtali oculi nitorem perire (*x*), variaque mala in eo organo ſubnaſci.

Verum angulum quidem a ſexto cum intercoſtali factum, parum pro PETITO facere oſtenditur, cum ex eo ipſo fundamento alia ſequantur, PETI-

(*i*) Aliquando duo WINSLOW n. 76. MORGAN. Epiſt. p. 225. Plerumque duo eſſe HUBER epiſt. *de nerv. interc. orig.* p 9. 10.

(*k*) MEKEL *Mem. de Berlin* 1749. b. g. tab. 3. & in diſſ. f. 1. 4. 6. & in noſtr. Tab. art. max. intern.

(*l*) Et habet MEKEL f. 4. 5. diſp. ſuæ.

(*m*) PETIT *Mem. de l'Acad.* 1727 p. 3. f. 3. F. F. WINSLOW n. 368. Cl. a BERGEN *de nerv. interc.* n. XI le CAT in ic. p. 299. SCHMIEDEL epiſt. f. 1. 3. [derivat a cellulosa tela] MEKELIUS diſſ. p. 58.

(*n*) HUBER l. c.

(*o*) BARBAUT p. 475.

(*p*) PETIT 1727. p. 10.

(*q*) A quato pare (ſexto noſtro) diaphragma, viſcera & ſtomachus ſenſum habent p. XIII.

(*r*) Tab. 18. f. 2.

(*s*) PETITUS pater *Mem. de* 1727. p. 3. ſeqq. PETITUS filius p. 437.

(*t*) WINSLOW n. 358. 359. &c.

(*u*) WINSLOW n. 360. PETIT uterque pater p. 4. filius l. c. BONHOMME p. 76.

(*x*) PETIT. *Mem.* p. 5. 6. 7. 8. 9.

Petito adverſiſſima (*y*). Si enim ob angulum intercoſtalis trunci cum ſexto progrediente obtuſum, is nervus inſeritur potius in ſextum, quam ab eo prodit, tunc ob eamdem cauſam (*z*) nervus idem intercoſtalis etiam in ſecundum quinti vidiſnum ramum inſeretur, neque ad oculos ſolos, ſed in nares, inque faciem porro ibit, quod non volebat Petitus, neque oſtendunt ſymptomata.

Adde hunc angulum nimis obtuſum ab adverſariis depingi (*a*), qui modice omnino verſus oculum recto major ſit (*b*). Et eam directionem neceſſitas ductus foraminis carotici requiſivit (*c*).

Tumorem nervi oſtendimus (*d*) ante oriri, quam a receptis fibris intercoſtalis trunci potuerit proficiſci; ut omittam ſummos viros (*e*) omnino eum tumorem non admittere, uti eum in aliis meis experimentis reperire non potui.

Oculorum vitia unice a connexis cum oculo nervis derivaverim (*f*). Etiam ſupraorbitalis nervus non adit oculum, ſed ab ophthalmico trunco immititur, & tamen eo nervo agitato amauroſis ſuperata fuit (*g*); & viſum ab eo nervo violato ſublatum (*h*) fuiſſe legitur.

Quare Cl, viri omnino in vetere ſententia manſerunt. J, *Baptiſta* Morgagni (*i*), J. *Fridericus* Mekel (*k*), A. *Fridericus* Walther (*l*), & multæ ſpei juvenis Geislerus (*m*) & Cl. Unzerus (*n*).

§. XXVII.

(*y*) Conf. Ill. Mekel. p. 60.
(*z*) Angulus nempe cum vidiano acutiſſimus eſt v. ξ. π ρ. Mekel *Mem. de* 1749. s. t. d. cum nervo vero ſecundo quinti verſus cerebrum acutus ad 1 m.
(*a*) Petit in omnibus ic. Winslow n. 358. C. A. a Bergen *de nerv. intercoſt.*
(*b*) Incertum eſſe Morgagn. p. 225.
(*c*) Mekel p. 60. n. 67.
(*d*) p. 222.
(*e*) Morgagni p. 229. Mekel p. 60. plerumque.
(*f*) Morgagni p. 231.
(*g*) Valsalva diſſ II. p. 144.
(*h*) Morgagni Epiſt. 18. n. 7. p. 313. 314.
(*i*) In Epiſt. 16.
(*k*) Diſp. n 67.
(*l*) *De nerv. intercoſtali.*
(*m*) *De vomitor* & ipſo teſte etiam Gunzius p. 17.
(*n*) *De ſternutat. p.* 12.

§. XXVII. *Paris ſeptimi origo.*

Septimum par, Veteribus quintum, duobus equidem nervis fit, quorum indoles diverſa eſt, & quos nusquam natura commiſcuit. Cum tamen uterque idem foramen duræ membranæ ſubeat, & uterque organo auditus ramos exhibeat, ſolent pro unico pare numerari.

Pars poſterior, & interior, & major (*o*) *mollis* dicitur, quod nusquam naturam medullarem deponat. Ea provenit ex medullæ oblongatæ facie averſa & recondita, in ipſo ventriculo quarto (*p*), disjectis, ex (*q*) calamo ſcriptorio naſcentibus ſtriis, in duas fere fibras unitis (*r*), aut duas (*s*), quarum una bifurcata eſt. Eæ ſtriæ in univerſum transverſæ (*t*), tamen non totæ ſibi parallelæ, extrorſum, paulum ſurſum, ſub crure cerebelli de medulla oblongata exeunt, paulum undulatæ (*u*), proprioque ſulco durum nervum adplicatum accipiunt (*x*), & anterius nunc adparent, grandemque ſinum duræ membranæ ſubeunt, quo auditoria ſpecus oſſis petroſi obducitur. Eum nervum porro proſequemur, quando de auditus organo ſermo erit.

Durus (*y*), qui dicitur, ſeptimi paris, nervus a lateribus prominentiæ (*z*) anularis, a cerebelli adeo cruribus, ubi primum de cerebello prodeunt, ſupra corpora olivaria duabus pluribusve fibris naſcitur. Sunt Cl. viri, qui a proceſſibus reſtiformibus fibras acceſſiſſe viderunt (*a*).

Sed

(o) Duvermey tab. XI. f. 3. Ridley p. 149. Winslow T. III. n. 79. Eustach. tab. 18. f. 1.

(*p*) Piccolhomin. p. 300. Ex linea alba medullari ventriculi quarti Willis p. 45.

(*q*) Ridley f. 7. Santorin. p. 67. plures nempe facit ſtrias.

(*r*) Faſcic. VII. t. 3.

(*s*) Superior fibra a Vieussenio pingitur tab 9. 10. quam & in duros nervos abire ſcribit & in molles p. 78. Inferiorem intelligo per tres quatuor fibrillas a proceſſibus a cerebello ad medullam ſpinalem eductas, quæ coaleſcant in tractum album, octavoque dent & molli fibras, ſed inprimis in durum nervum abeant ibid.

(*t*) Ridley p. 150. f. 7. i. Samtorin. p. 67. 68.

(*u*) Cochleato fine Eustach. tab. 18.

(*x*) Eustch. *de organ. aud.* p. 59. Morgagn. Epiſt. XII. p. 418. Duverney tab XI. f. 3.

(*y*) Fallop. obſ. p. 148. b.

(*z*) Santorin. p. 67. Winslow n. 78. Varol. p. 4.

(*a*) Mekel *Mem. de Berlin* T. 9. p. 70. & huc voces Vieussenii referre poſſis.

Sed idem ſpecum quidem cum molli eamdem ſubit, ſuperior & anterior: in fundo vero ejus ſpecus oſſeum canalem ſibi deſtinatum reperit, quem *aquæductum* (*b*) a ſimilitudine dixit FALLOPIUS. Is rectus fere & transverſus (*c*) ad finem usque canalis ſemicircularis anterioris producitur; inde retro tympanum & ſtapedem, retrorſum deſcendit (*d*), parte aliqua proxime ſtapedis initium ad tympanum non raro apertus (*e*); donec ſecundum poſteriorem finem capſulæ oſſis ſtyliformis prodeat (*f*).

Sed prius, in parte, quæ primum antrorſum declivis migrat, ex aquæductu, foramen (*g*) & ſulcus ad cranium ducit, per quem arteriola a meningea nata (*h*), & nervus a ſecundo ramo quinti paris (*i*), in aquæductum venit, & illa quidem cum ſtylomaſtoidea propagine, hæc cum nervo duro unitur.

Paulo poſt (*k*) ex eodem duro nervo ſurculus exit, quem *chordam* (*l*) *tympani* ab aliqua ſimilitudine dixerunt, magni EUSTACHII (*m*) inventum, neque enim a FALLOPIO (*n*) recte intellecta eſt. Cylindricus eſt, æquabilis, absque contortione (*o*) nervus, qui ex dura propagine, qua parte ad perpendiculum deſcendit, ſecedit per canalem primo deorſum, tum extrorſum ſurſum (*p*); tunc per foramen vicinum muſculo ſtapedis in tympani caveam poſteriorem adſcendit, & antrorſum porro adſcendens, exterius quam imum crus brevius incudis, interius vero quam mallei naſcens manubrium (*q*), pene nunc trans-

(*b*) FALLOP obſ. p. 27. b. 28.

(*c*) Conf. CASSEBOHM t. 2. f. 4. ab *a* ad *n*. tab. 4. f. 10. 11. ab a.

(*d*) CASSEBOHM ibid. ad *i*. tab. 4 f. 10. 11. ſupra d.

(*e*) In adulto rariſſime CASSEBOHM n. 212 Squama oſſea ſeparari ait FALLOPIUS p. 149. b. Apertum eſſe LIEUTAUD p. 151.

(*f*) CASSEBOHM l. c. i. FALLOP. p. 150.

(*g*) FALLOP. p. 149. VESAL. *obſ. fallop. exam.* p. 30. CASSEBOHM diſſ. I. n. 23. diſſ. V. n. 211. 212. t. 2. f. 4 a. MORGAGN. Epiſt. XII. p. 426. WINSLOW n. 410.

(*h*) p. 116.

(*i*) p. 214.

(*k*) MEKEL in ic.

(*l*) Chorda tympanum percurrens FALLOPIO p. 28. 29.

(*m*) *De organ. audit* p. 168. tab. 18 f. 1.

(*n*) p. 29. pro nervo tamen mavult indicare.

(*o*) Funis modo intortam pingit Cl. NICHOLS in *prælect. anat. œcon.*

(*p*) MEKEL *diſſ.* ic. & p. 92. *Mem de Berlin* T 9. p. 71. Solus recte pinxit. Angulum enim ſurſum acutum faciunt CASSEBOHMIUS, DUVERNEYUS T. 7. f. 1. 2. VALSALVA t. 7. f. 3. EUSTACHIUS, le CAT p. 299. Rectum, ut tamen ex ſeptimo nervo naſci poſſit BONHOMME tab. 10.

(*q*) MEKEL ic. DUVERNEY tab. 7. f. 1.

transverſus, ſupra tendinem muſculi mallei majoris antrorſum pergit: invenit in ſuprema parte cavi tympani ſulcum, per quem comes proceſſus longiſſimi muſculi anterioris mallei (*r*), & per celluloſam telam connatus, per hiatum naturalem, quo articulatio maxillæ inferioris (*s*) a meatu auditorio diſtinguitur, exit de cranio, & breve poſt iter in tertii rami quinti paris lingualem propaginem ſe inmittit (*t*).

Neque tendinem eſſe (*u*), neque in oſſicula auditus inſeri (*x*), neque ramum ad muſculum internum, muſculum folianum (*z*), aut membranam (*a*) tympani dare certus ſum utique. Nunquam deeſt (*b*), ſed paulo difficilius præparatur.

Inde, dum nervus durus per aquæductum deſcendit, ramulum utique muſculo interno mallei (*c*) aliumque ſtapedis (*d*) impertit, & fibrillas ad cellulas maſtoideas (*e*), per exigua foramina (*e**).

§. XXVIII. *Duri nervi rami faciales ſuperiores, inferiores.*

Quando ex foramine ſtylomaſtoideo hic nervus egreſſus eſt, per faciem univerſam, partemque occipitis, & temporum ita diſtribuitur, ut cum omnibus tribus quinti paris ſurculis, cumque cervicalibus ſuperioribus, & octavo, & intercoſtali nervo frequentes habeat anaſtomoſes, non immerito *Symphaticus minor* dictus *Jacobo Benigno* WINSLOW (*f*), quem virum nuper amiſimus.

(*r*) MEKEL p. 93.

(*s*) DUVERNEY tab. 13.

(*t*) MEKEL ic cit LIEUTAUD p. 152. Sed duo aut tria fila ab eo nervo habere addit, nobis non viſa.

(*u*) MERY apud DIONIS p. 58. NICHOLLS.

(*x*) Fibras ligamentoſas habere, & in malleum inſeri, cumque proceſſus longiſſimi ope æquilibrare Cl. NICHOLLS *præl. anat.* p. 37.

(*z*) VALSALVA t. 7. f. 3. n. 3. RAU p. 193. conf. MEKEL p. 94. Tantum accreviſſe CASSEBOHM p. 71. n. 162. Ex bove amici ſui experimentum eſſe MORGAGNUS Ep. VII. n. 31.

(*a*) DRAKE T. II. p. 333.

(*b*) Nullam in homine reperit SCHELHAMMERUS.

(*c*) RAU p. 193. MOLINETT. p. 167. BERGER p. 381. Muſculo mallei dare LIEUTAUD p. 151. Rejecit MORGAGNUS Epiſt. VII. n. 31. Neque vidi, ſed Ill. MEKELIUS *Mem. de Berlin* T. 9. p. 71.

(*d*) WINSLOW T. III. n. 82. T. IV. n. 411. LIEUTAUD p. 151. VALSALVA t. 7. CASSEBOHM n. 223. MEKEL l c.

(*e*) VIEUSSENS *neurogr.* p 177. CASSEBOHM diſſ. V. n. 223.

(*e**) CASSEBOHM tab. 4. f. 10. 11.

(*f*) T. III. n. 84. &c.

Etſi nunc Ill. Mekelius (*g*), & nobis, & poſteris, quantum ego intelligo, otia in hujus nervi deſcriptione fecit, non poteſt tamen hoc nervorum compendium tradi, quin etiam iſte multivagus nervus deſcribatur: quem ſæpe & ipſe omnes per ſurculos ſum perſecutus.

Primus ramus profundus (*h*), parum notus, uno ſurculo ad ſtylohyoideum muſculum inpenſus & mylohyoideum (*i*), cum aliquo nervorum mollium, intercoſtalis propagine, pluribusve (*k*) comitibus arteriæ temporalis, aliarumque arteriarum, ad carotidem externam pertinentibus ſurculis anaſtomoſi unitur.

Altero ſurculo biventrem (*l*) muſculum adit, eumque vel amplexus, vel perforans, cum laryngeo (*m*) nervo, cumque gloſſopharyngeo (*n*) octavi paris communicat, in ipſo foramine jugulari, aut proxime.

Alter ramus *auricularis* (*o*) profunde circa auriculam reflexus, cumque ramo auriculari a tertio cervicalium pare nato varie connexus (*p*) uno ſurculo per poſteriores auriculæ muſculos, & auriculam ipſam, concham, & antitragum ſpargitur (*q*).

Alter ejusdem ſurculus (*r*), ſimili cum eodem cervicali anaſtomoſi conjunctus, porro cutem inter & celluloſam telam, ad occipitalem muſculum, & ſplenicum conſumitur (*s*).

His ramis editis truncus (*t*), tectus ſemper parotide glandula, trans maxillæ inferioris medium ramum introrſum fertur, & pleruinque in duos truncos ſecedit, ſuperiorem & inferiorem.

Supe-

(*g*) *Mem. de Berlin* 1749. tom. 5.
(*h*) Mekel p. 72. ſeqq.
(*i*) p. 73.
(*k*) p. 72.
(*l*) p. 72. an rameau inferieur Winslow n. 86.
(*m*) p. 73.
(*n*) Mekel p. 74. Faſcic. II. tab. art. fac. Habet anaſtomoſin ſeptimi cum duro Willis p. 297. f g. c.
(*o*) Mekel p. 74. ſeqq. n. 114. Vasalv. tab. 2. O. Winslow n. 85. Duverney tab. 12. f. 3. D. D. tab. 16. E.
(*p*) n 274. 275.
(*q*) Mekel p. 75.
(*r*) p. 75. ſeqq. n. 76.
(*s*) p. 76.
(*t*) Mekel p. 76. n. 77. Winslow n. 88.

Superior (*u*), major, adſcendit, & dividitur in temporalem ramum (*x*), & facialem (*y*). Sed ii rami variis inter ſe modis uniuntur (*z*), inſertumque recipiunt ramum ab auriculari ramo (*a*) trunci tertii paris quinti. Hunc plexum, multa ſemper glandulæ parotidis carne comprehenſum, *pedem anſerinum* vocant (*b*). Temporalis ramus rectior per faciem ſubcutaneam aponeuroſeos temporalis muſculi adſcendit duobus fere truncis (*c*).

Ex eo porro nervo temporali ſurculi ad tempus (*d*), frontem, ſupercilium, palpebram ſuperiorem, inferiorem, orbicularem muſculum, zygomaticum, ſpatiumque ſub orbita veniunt, & ad parotidem etiam glandulam & maſſeterem numeroſi ſparguntur.

Cum nervis ab ophthalmico quinti (*e*) natis, cum ramis malam perforantibus (*f*), cum infraorbitalibus (*g*) ſecundi quinti varie inoſculatur, & demum cum ſequente ramo ſive faciali, cum quo in plexum abit (*h*), qui cum infraorbitali varie intricatur. Sed etiam duri ſurculi inter ſe mille modis innectuntur (*i*).

Facialis (*k*), ſive transverſus, ramus unus (*l*) major (*m*), paulo ſuperior ductu ſtenoniano, & minor (*n*) alius, aut pluſculi, transverſim trans parotidem & adipem maſſeteri injectum, in buccam veniunt, cre-

 berri-

(*u*) MEKEL, WIMSLOW n. 89. DUVERNEY A.
(*x*) Zygomaticus MEKEL p. 77. ſeqq. f. 136. WINSLOW n. 92. Habet EUSTACHIUS tab 21. 23. BERRETIN tab. 2. 4. 9.
(*y*) f. 137.
(*z*) MEKEL 76. 77.
(*a*) n. 79. p. WINSLOW n. 93.
(*b*) WINSLOW n. 91. DUVERNEY tab. 16. ad D. tab. 12. f. 3. F.
(*c*) EUSTACHIUS, MEKEL n. 80 81. 82. 83. 84 85. Adde in icone a 134. ad 175. WINSLOW n. 92.
(*d*) Tres numerat ramos WINSLOW, quinque DUVERMEY tab. 16. 1. 2. 3. 4. 5.
(*e*) MEKEL 148-7. 154-5. 160-6. 158-19 &c.
(*f*) Ad 162 70 71 167. 65 145. 73. 153. 67. 88. &c. Etiam aponeuroſin muſculi temporalis perforat, ut cum ipſis communicet.
(*g*) 159. 168. 173.
(*h*) Circa 63. tum 191. 175.
(*i*) Ibid. paſſim.
(*k*) BERRETINUS Tab 2. 3. VALSALVA tab. 2. L. DUVERNEY tab. 16. n. 7. 8. WINSLOW n. 94 95. 96. MEKEL n. 86 87. 88. 89.
(*l*) QUATUOR habet WINSLOW, duos DUVERNEY, & duos frequentius vidi. Unum EUSTACHIUS T. 23. 21.
(*m*) Medius n 87. 88.
(*n*) n. 86. 88. tum 89.

berrimo plexu (*o*) inter ſe, & cum ramis infraorbitalibus ſecundi quinti (*p*), cumque buccinatoriis (*q*), & cum ſequente (*r*) ſive inferiori ramo duri irretiti dividuntur.

Eunt ad genam, anguli oris, & naſi cutem, muſculum zygomaticum, levatorem labii ſuperioris, levatorem narium, levatorem communem labiorum, compreſſorem naris, transverſum naſi, buccinatorem (*s*).

Circa venam facialem in laqueum (*t*) aliqui hujus nervi rami uniuntur.

Inferior ramus (*u*) minor, per inferiorem partem faciei, quæ infra angulum oris eſt, adque ſummum collum jugulumque dividitur.

Primum ramum habet facialem (*x*), ejusque (*y*) duos tresve trunculos, transverſos. Eorum ſuperior (*z*) cum uno alterove ſurculo ſuperioris trunci conjungitur. Imus major (*a*), ſodalis venæ a jugulari interna in externam communicantis, legit oram maxillæ inferioris (*b*), dat ramulos ad buccinatorem, quadratum menti, triangularem, levatorem proprium labii inferioris, & orbicularem labiorum.

Idem cum mentali ſurculo de maxilla inferiori (*c*) prodeunte repetito communicat, cumque cervicali tertio (*d*), cum buccinatorio (*e*). Ganglion tamen ex parte dura, cum nervis duobus cervicalibus & maxillari inferiori miſtis (*f*) neque ego vidi, neque ſolertiſſimus MEKELIUS.

Alter

(*o*) p. 89. & in ic.

(*p*) In ic. MEKEL, BERRETIN tab. 3. WINSLOW n. 97. Plexus cum ramis tertii paris forte VESAL. *Exam.* p. 104. 105.

(*q*) n. 112. 220. 214.

(*r*) in eadem fig. WINSLOW n. 98.

(*s*) Vide deſcriptionem MEKELII.

(*t*) *De nerv. imper.* n. 14. MEKEY p. 87.

(*u*) p. 92. n. 91. ☉. DUVERNEY tab. 16. ☉. VALSALVA N. EUSTACHIUS t. 23. 21. *Groſſe branche inferieure* WINSLOW n. 99.

(*x*) p. 93. n. 92. EUSTACH. ibid

(*y*) *Buccalis* MEKELII n. 92. & *marginalis* n. 93.

(*z*) *Buccalis* ibid. BERRETTINI T. 3. 4. DUVERNEY ibid. 8. *Superieurs de ces rameaux* WINSLOW n. 102.

(*a*) BERRETTINI tab. 2 & 3. f. 3. DUVERNEY l. c. *Le plus conſiderable* WINSLOW n. 102.

(*b*) p. 94.

(*c*) p. 95 n. 248. 256. WINSLOW n. 102.

(*d*) p. 94. n. 246. 259.

(*e*) n. 223. 224. 225. p. 93. n. 92. & p. 94. n. 231. 232, & p. 94. 95.

(*f*) BOEHMER faſcic. obſſ. p. XVIII.

Alter demum ramus (*g*) inſigniter plexuoſus, in cutem ſub maxilla inferiori late, inque parotidem, & colli latiſſimum, & cutem laryngis conſumitur.

Cum auriculari a tertio cervicalium nato (*h*), & cum ramo angulari modo dicto (*i*), anaſtomoſes habet.

§. XXIX. *Par octavum* (*k*), *ejusque ramus gloſſopharyngeus.*

Multiplici fibrarum ſerie (*l*), quæ arteriam ſpinalem poſticam (*m*) rete ſuo continent, oritur nervus octavi paris, ex corporum olivarium latere (*n*) exteriori (*o*), longe deorſum, a ſulco, quo pons Varolii a naſcente medulla oblongata ſeparatur, initio facto.

Huic origini alii Cl. viri partem fibrarum addunt, quæ ex quarto ventriculo (*p*), & ex proceſſu a cerebello ad medullam ſpinalem (*q*) prodeunt. De iis quidem fibris propria experimenta non habeo.

Deinde in foramen duræ membranæ ſubit (*r*), & de oſſeo quidem capite, communi fere via cum jugulari vena, exit; in recente tamen corpore ab ea vena ſepto (*s*) membranaceo, inque ipſo ſceleto non raro oſſea trabecula ſeparatur (*t*).

Tres (*u*) vero nervi (*x*) ſunt, qui per hoc foramen tranſeunt. Imus fere acceſſorius, quem alias dicemus.

Vagus

(*g*) Subcutaneus ſuperior colli MEKEL n. 94. 95. 96. Rameaux inferieurs WINSLOW n. 103. Habent etiam EUSTACHIUS t. 21. & 23. & DU VERNEY l. c.

(*h*) MEKEL p. 96. n. 94. 95. 96. Secundum vocat WINSLOW n. 103.

(*i*) p. 96.

(*k*) Sympathiques moyens WINSLOW n. 104. Veteribus par *ſextum* eſt GALENUS *anat. nerv.* c. 10.

(*l*) Faſcic VII. tab 1. Duodecim fibræ WILLIS p. 304. Multæ RUYSCH Epiſt. 12. t. 13.

(*m*) Ibid. faſcic. 7.

(*n*) MORGAGN Adv. VI. p. 14. n. 12.

(*o*) EUSTACH. t. 18. f. omn. VIEUSSENS tab. 14. 15. RIDLEY f. 1. Ex parte anteriori WINSLOW n. 104. Magis etiam ad latus quam olivaria corpora VIEUSSENS tab. 5. L. L. RUYSCH Epiſt. 12. t. 13.

(*p*) Infra fibras nervi mollis SANTORIN. c. 3. n. 20. p. 65.

(*q*) VIEUSSENS p. 78.

(*r*) Aut duo vide p. 232.

(*s*) WINSLOW n. 105. conf MORGAGN. l. c.

(*t*) WINSLOW n. 105. MORGAGN. ibid.

(*u*) Jam GALENUS l. c. ORIBASIUS p. 271. Conſtanter tres fibras facit EUSTACHIUS.

(*x*) Recte diſtinctos eſſe VIEUSSENS p. 181. WILLIS p. 304.

Vagus ipſe princeps in medio eſt.

Denique ſuperior Gloſſopharyngeus (*y*), ſive lingualis octavi paris ramus, qui peculiari nonnunquam etiam ex cerebro trunco provenit (*z*), & peculiari meatu per duram matrem tranſit (*a*), neque ullo modo miſtus, tota vena jugulari a trunco vago ſeparatur.

Hunc primum deſcribemus. Recipit editve, aut in ipſo foramine, aut proxime, quando ex eo prodiit, ſurculum (*b*) duro nervo inmiſſum, qui & ſtylohyoideo & biventri ramos dat.

Communicat ſurculo aliquo cum trunco paris vagi (*c*). Incumbit carotidi cerebrali, transque eam fertur. Dat ſurculum longe cum carotide, perque ejus tunicas deſcendentem, qui demum ante venam ſubclaviam varie, cum aliis a ganglio cervicali intercoſtali ramis, a cardiaco, ad plexum nervoſum accedit, qui inter arteriam aortam & pulmonalem ad cor pergit. Eum ſurculum alius pharyngeus ramus dat.

Deſcendit, poſterior comes ſtylopharyngæi muſculi. Ejus rami unus alterve pharyngem adeunt, totidem alii linguam.

Ad pharyngem (*d*) quidem rami eunt ad hyopharyngeum, thyreopharyngeum, ſtylopharyngæum, geniopharyngæum, mylopharyngeum & ad plures paucioresve horum muſculorum, nulla cum certe lege.

Ab his ramis ſurculi ad molles intercoſtalis trunci ramos eunt, aut contra ab iis nervis propagines ad gloſſopharyngeum tendunt, tum a trunco octavi paris, aut ad eum truncum mutui ſurculi intercedunt. Plexuoſi inter ſe intricantur communicantibus ſurculis (*e*).

Ramus *lingualis* deſcendit, comes ſtylopharyngæi imi & ſtylohyoidei, & trans pharyngem, ceratogloſſo tectus, cum ſtylogloſſo, ſurculos his muſculis exhibens, uno duobusve locis, ſuper os hyoides, in concurſu ceratogloſſi & ſtylogloſſi poſterioris, profunde ad linguæ poſteriores carnes

(*y*) HUBER p. 17. ſeqq. *Petite portion* WINSLOW n. 111. Habet etiam Cl. REVERHORST *de fabric. ling.* n. 61. 62. *Anterior pars* FALLOPII p. 151. b. Sibi tribuit inventum vir Cl. ſed habet ORIBASIUS p. 271. & GALENUS *admin. nerv.* c. 10.

(*z*) Conf. faſc. VII. l. c.

(*a*) Tab. baſ. cran. x. x. HUBER *epiſt. ad Wigand* p. 14. 15. Duas per duram matrem vias habet MORGAGN. l. c.

(*b*) Tab. art. max. int. b. VIEUSSENS p. 181. p.

(*c*) Habet etiam Cl. HUBER p. 18. & WINSLOW n. 113.

(*d*) Ad muſculos faucium FALLOP. p. 152. ORIBAS. p. 271. GALENUS. Habet WEITBRECHT f. 32.

(*e*) Gangliolum addit huic plexui HUBER p. 18.

nes (*f*), & lingualem, atque genioglоſſum muſculum venit, longe ab apice remotus.

Cum Quinti & noni lingualibus nervis conjungi lego, neque in meis experimentis reperio (*g*).

Alius *nervus pharyngeus* (*h*) octavi paris, plerumque trunco octavi ſurculum reddit, & inferiori loco naſcitur. Is mollior, & rubens, aliquot ramos dat trans carotidem cerebralem, & ganglion intercoſtale magnum, in hyopharyngæum, indeque ſurſum & deorſum in pharyngem diſtributos, plexumque facientes invicem, ab hyopharyngeo ad pharyngis finem, in ipſum usque crico & thyreopharyngæum. Ab eodem plexu trunculus conjungitur cum aliquo nervorum mollium ganglii intercoſtalis, aut laryngei octavi, aut utriusque, & una eum plexum conſtituit, de quo alias repetemus (*i*), qui arterias capitis adit, & ad cardiacum nervum radicem addit.

Hic nervus ejus inferioris rami locum gerit, quem ex gloſſopharyngæo natum excitavimus, tantum, ut nunquam gloſſopharyngæus absque ſuperiori ſurculo ſit, qui circa ſtylopharyngæum pharyngem adit.

Iterum diverſi ſunt ſurculi, quos laryngeus octavi paris nervus imo dat pharyngi, thyreopharyngæo muſculo, & cricopharyngæo, perque eum in cricothyreoideum (*k*). Idem cum ramo ganglii magni molli, quem accipit, plexum facit, & dat etiam glandulæ thyreoideæ.

§. XXX. *Nervus octavi paris ad originem usque nervi recurrentis.*

Nervus vagus, poſtquam de cranio egreſſus eſt, aliquamdiu cum nervo (*l*) nono nexu celluloſo ægre ſeparabili conjungitur; & alio, ſed lax-

(*f*) Tab. art. maxill int. g. WEITBRECHT *ſyndeſmog.* f. 32. conf. HUBER p, 18. FALLOP. p 152. ORIBAS. p. 271. Credo exhiberi a P. BERRETINO T. 13. f. 2.
(*g*) WINSLOW n. 114.
(*h*) Tenues ad faucium ortum FALLOP. p. 152. Branche plus petite WINSLOW n. 115.
(*i*) not. ff. art. max. int. & n. 41.
(*k*) L. IX. p. 406. VIEUSSENS p. 181.
(*l*) WINSLOW n. 115. HUBER p. 16. 21.

laxiori cum ganglio (*m*) intercoſtalis trunci primo & magno, cui exterior accumbit.

Ipſe ſui ſimilis, aliquando tamen fiſſus, continuo ductu, absque ganglio (*n*), ante rectum capitis majorem, deinde ſenſim interior ante longum colli, poſterior & exterior comes carotidis arteriæ, & intercoſtalis trunci, communique cum eo trunco celluloſo plexu (*o*) conjunctus, deſcendit in dextro latere ad truncum communem arteriæ ſubclaviæ dextræ (*p*), & carotidis ejus lateris: inde ad arcum aortæ (*q*).

Ad inferiorem finem utriusve trunci, quem diximus, edit recurrentem ramum (*r*), duabus fere tribusve radicibus. Sed neque eo loco aliquid eſt, quod ganglio recte compares (*ſ*).

Eo toto itinere, præter ramum laryngeum, non valde memorabiles ramos edit; ſed eum quidem diximus (*t*).

Deinde & cum nono communicat (*u*), & nonnunquam ad noni paris ramum deſcendentem ſurculum addit, duosve ramos (*x*).

Aliquando etiam cum ganglio magno intercoſtali (*y*), neque tamen perpetuo (*z*), aliquo ramo conjungitur. Etiam rarius cum primo cervicalium (*a*).

Ad nervos molles, quos ſuo loco exponam, ſurculos non raros edit (*b*); tum aliquos, qui nonnunquam ex ſummo collo (*c*), & ſupra laryngei originem, & proxime inferius ex medio (*d*) imove (*e*) collo naſcuntur, & aliquan-

(*m*) WINSLOW ibid. HUBER p. 21. DROUIN p. 50.
(*n*) p. 201. Abſque ganglio BERRETIN t. 13. f. 2. t. 12. f. 2. tab. 4. EUSTACHIUS tab 18. f. 3. MEKEL in diſp. f. 1. Cl. ASCHE f. 3. 4.
(*o*) WINSLOW n 119. WALTHER Progr. II. p. 950. ed. noſtr.
(*p*) BERRETIN tab. 5. Faſc. 2. tab. art. thyr. ant. WILLIS t. 9. WINSLOW n. 122.
(*q*) BERRETIN t. 6. WILLIS ibid. WINSLOW n. 126.
(*r*) L. IX. p. 406. 407.
(*ſ*) Habet VIEUSSENS p. 182. WILLIS tab. 9. Non EUSTACHIUS, neque BERRETINUS.
(*t*) L. IX. p. 405.
(*u*) ASCHE f. 4. 13. FALLOP. p. 154. b. HUBER p. 21. DROUIN p. 53.
(*x*) Solum h. bet absque nono VIEUSSENS p. 181. t. 23. 24. Solum asque octavo & nono EUSTACHIUS l c.
(*y*) WILLIS p. 307. ASCHE p. 43. HUBER p. 21.
(*z*) Rarius eſſe SCHMIEDEL *de Nerv. interc.* n. 6. ASCHE p. 43. Habet MEKEL p 132.
(*a*) Bis ASCHE f. 4 ε π.
(*b*) n 41.
(*c*) WINSLOW n. 120. VIEUSSENS t. 23. t. u. s. L. IV. p. 358.
(*d*) p. 360 ad tertiam vertebram.
(*e*) p. 361. 362. ANDERSCH 10. Faſcic. II. l. c. Δ. WALTHER Progr. I. p. 921.

aliquando vix ulli ſunt; & alios qui ſub recurrente ipſo prodeunt, iidemque (*f*) ad longum cardiacum ramum intercoſtalis trunci, & ad recurrentem (*g*), adque ganglion cervicale medium, & alios cordis nervos eunt, in dextro potius latere memorabiles (*h*), minus grandes in ſiniſtro. Vidi cardiacum ſuperiorem a ſolo ramo nervi octavi prodiiſſe (*i*).

Circa eamdem etiam ſedem octavus nervus & anterioris plexus pulmonis partem majorem (*k*) conſtituit, & totum poſteriorem (*l*) plexum. Eodem loco etiam ad œſophagum nervulos minores emittit (*m*).

Inde *dexter* nervus octavi paris ſecundum initium venæ ſine paris, broncho exterior (*n*), ejusque ramo poſterior, retro pulmonem, ſemper extra pleuræ ſaccum inter folia mediaſtini poſterioris ſubit. Sic *ſiniſter* trans aortam, & ſecundum latus exterius arteriæ pulmonalis dextræ, migrat, ut paulatim uterque nervus ad œſophagum ſe conferat (*o*), ſibique dexter & ſiniſter multo ſit, quam prius, vicinior.

§. XXXI. *Plexus œſophageus uterque.*

Ita nervus octavi paris ſiniſter ſenſim fit anterior (*p*), dexter vero in poſteriorem ſedem œſophagi ſubrepit (*q*). Ut denique de nervis octavi paris ſuperſint plexus anterior (*r*), gulæ anterius impoſitus minorque; & poſterior (*s*), idemque grandior (*t*).

Frequenter tamen receptis & emiſſis ramis anterior plexus cum poſteriori conjungitur (*u*).

 Plexus

(*f*) ANDERSCH. 30. 32. VIEUSSENS p. 182. 183. FALLOP. p. 163. b. WINSLOW n. 125. 128.

(*g*) Aliquot anaſtomoſes RIDLEY obſ. f. 5.

(*h*) Plus habere cor a vago PETIT ad PALFYN p. 424. Verum id nimium eſt, certe in noſtris adnotationibus.

(*i*) L. IV. p. 358.

(*k*) L. VIII. p. 171. Super diviſionem aſperæ arteriæ Veteres anaſtomoſin inter dextrum & ſiniſtrum nervum octavi paris pingunt, ut VIEUSSENIUS c. 10. f. 7. mihi non viſum.

(*l*) L. VIII. p. l. c.

(*m*) Habet etam WINSLOW.

(*n*) Faſcic. II. l. c.

(*o*) Ibid. WINSLOW n. 121.

(*p*) WINSLOW n. 133. 136.

(*q*) WINSLOW ibid.

(*r*) BERRETIN tab. 4. f. 1. tab. 5. f. 1. a dextro. WINSLOW n. 135. 136. PETIT p. 416. Interiorem & exteriorem vocat WILLIS p. 311.

(*s*) WINSLOW n. 135. PETIT ibid.

(*t*) WINSLOW n. 135.

(*u*) EUSTACH. tab. 18. f. 2. VIEUSSENS p. 186. BERRETIN tab. 7.

Plexus anterior (*x*), adjutus nonnullis a poſteriori plexu ramis, in ventriculi partem, quæ dextra œſophago adjacet, & ad partem anteriorem arcus minoris ventriculi tendit, & aliquando ad pylorum usque producitur (*y*). Dat inde deorſum in planum inprimis anterius (*z*) ventriculi ramos, ſub œſophago (*a*), tum ſecundum curvaturam magnam. Ex eo porro plexu etiam ſurculi trans minus omentum (*b*), & foſſam ductus venoſi in hepar veniunt, & cum plexu portarum inoſculantur, anteriores alii & alii poſteriores, & lobum minorem ſiniſtrum hepatis adeunt (*c*).

Alii rami eunt in partem ſiniſteriorem ventriculi verſus lienem, cumque ramis ab intercoſtali ſplanchnico nervo (*d*) advenientibus, in ſacco ſiniſtro ventriculi conmiſcentur.

Faſciculus poſterior (*e*), plerumque (*f*) in curvatura minori, dexterius quam œſophagi ingreſſus, plexum conſtituit, ejusque oſtium ad coronæ modum ambit. Numeroſos edit variique finis ramos. Eorum alii, duo pluresve, ſenſim anteriores fiunt, interque hepar & œſophagum ad plexum anteriorem minorem ſe admiſcent, uti dixi. Alii ad poſteriorem partem curvaturæ minoris ad pylorum usque (*g*) eunt, tum ad anteriorem, tum ad poſteriorem ventriculi planam faciem, cujus ſunt præcipui nervi. Sed neque ibi ſubſiſtunt omnes. Nam alii quidem tres, quatuor, anteriores cum coronaria majori arteria ad cœliacæ truncum veniunt. Ibi dividuntur. Rami ſiniſteriores aliquot in nervi intercoſtalis ganglion ſemilunare ſiniſtrum, inque ejus cum dextro plexum (*h*) ramos inmittunt; tum alios, cum ganglii ſiniſtri propaginibus conjunctos, qui ſunt nervi lienis, arteriamque lienalem ſequuntur (*i*).

Alii

(*x*) Vesal. L. V. f. 14. 15. T. T. ſed ex dextro trunco, rectius p. 512. u. & Eustach. tab. 18. f. 2. Winslow n. 134. 135. Walther p. 931. Berretin tab. 7.

(*y*) Eustach. Berrettin tab. 7. f. 1.

(*z*) Winslow n. 137.

(*a*) Vesal f. 14. G.

(*b*) Vieussens 27. 28.

(*c*) Berrettin tab. 7. f. 1. ad b. Walther progr. II. p. 933. Bianchi tab 4. k. forte, nam in ea figura nihil de truncis nervorum pronuntiari poteſt.

(*d*) Vieussens tab. 23. 25. 26.

(*e*) Vesal. L. V. tab. 14. V. tab. 15. V. ſed ex nervo ſiniſtro; rectius p. 512. t. Ex dextro Berettin t. 8.

(*f*) Plexus coronarius Vieussens 21. 22. 23. Winslow n. 138. tab. 23. Spigel L. 8. t. 4. f. 1. 2. G. Walther p. 932.

(*g*) Vesal. f. 15. x. Vieussens p. 183.

(*h*) Winslow n. 140.

(*i*) Willis p. 312. Walther p. 933.

Alii poſteriores rami & grandiores comitantur arteriam hepaticam, quæ ex cœliaca eo loco ſecedit. Eorum iterum duo ſunt plexus. Anteriores alii rami, arteriæ coronariæ comites, ad plexum magnum ſemilunarem (*k*) nervi ſplanchnici tendunt, inque eum nonnullis ſurculis ſe inmiſcent. Alii vero ad pancreas eunt (*l*), & ad duodenum (*m*), ad pylorum (*n*), adque curvaturam ventriculi majorem: alii ad venam portarum veniunt portasque, ibi plexuoſi plexum anteriorem faciunt. Ab eo ſurculi in veſiculam fellis cum arteria hepatica dextra in finem ſiniſtrum foſſæ umbilicalis & foſſæ magnæ, inque anteriorem partem lobi dextri hepatis abeunt.

Alii grandiores nervi veniunt ad principium arteriæ meſentericæ, & ipſi in ganglion magnum ſemilunare ſurculos impertiunt, iidemque ab ejus ganglii ramulis uniti plexum hepaticum alium majorem retro venam portarum tectum faciunt, eumdemque dexteriorem.

Ejus plexus rami ſiniſteriores ad foſſam umbilicalem euntes recipiunt inſertos ſibi ſurculos plexus anterioris octavi, qui per ſinus venoſi foſſam advenerunt (*o*), & hepatis lobum ſiniſtrum adeunt.

Alii proximi, neque parvi, tum pone venam portarum, tum ante eum truncum, in lobum anonymum hepatis tendunt, qui inter veſiculam fellis eſt & venam umbilicalem.

Alii adhuc majores, poſtquam tecti anteriori vena portarum progreſſi ſunt, complexi adparent ante ejus venæ ramum dextrum, cumque eo adeunt viſceris lobum dextrum, & extremum finem dextrum foſſæ magnæ transverſæ. Hi principes ſunt nervorum dextrorum hepatis (*p*).

Eorum dexterrimus, ſequitur ductum choledochum, dat ductui cyſtico & veſiculæ fellis, & denique ad partem maxime dextram hepatis diſtribuitur.

 §. XXXII.

(*k*) Una alterave propago FALLOP. p. 154. a. b. Habet WILLIS p. 312. WALTHER p 924 In eo plexu rami a ventriculi plexu dextro BERRETIN t. 8. f. 1.

(*l*) VIEUSSENS p. 184. WILLIS fig. XI. p. p.

(*m*) WALTHER p. 933. VESAL. f. 15.

(*n*) WILLIS ππ.

(*o*) p. 236.

(*p*) Ramos nervi octavi ad jecur habent VESAL. l. 5. p. 512. VIEUSSENS 60. 60. valde parvos. NEIFELD *de Bulimia* p. 30 & eo fibras aliquas EUSTACHII refero l. c. Sed difficillimi ſunt diſtinctu. Similiora noſtrorum vidit WALTHERUS.

§. XXXII. *Par nonum.*

Lingualis medius.

Nonum par, veterum ſeptimum, pluſculis fibris (*q*) prodit ex intervallo (*r*) corporum olivarium & pyramidalium, quæ ſunt in medullæ oblongatæ principio, & ex ipſis pyramidalibus & olivaribus (*s*) corporibus, aut ſub iisdem (*t*). Fibris ſuis arteriam vertebralem amplectitur.

Tranſit aut per (*u*) foramen duræ matris, aut omnino per duo (*x*), foramina, ut etiam viſus ſit duobus diverſis locis per os occipitis tranſiiſſe. In oſſe occipitis propriam viam habet.

Quando ex cranio prodiit, adhæret celluloſo (*y*) nexu, & nonnunquam nervea fibra (*z*), ad par octavum. Habet etiam a primo cervicalium (*a*), nervo, ejusve cum ſecundo pare anaſtomoſi ſurculum.

Tranſit trans carotidem utramque, edit ſurculum coracohyoideo (*b*) muſculo, & ad hyothyreoideum (*c*) & geniohyoideum; tum alium inſigniorem, quem ſolemus *deſcendentem noni* vocare (*d*). Is vel a ſolo nono ortus, aut a conjuncto etiam ramulo ex pare octavo (*e*), deſcendit, ſecundum latus internum venæ jugularis. Augetur novo nonnunquam a trunco ſuo ſurculo; tum duobus a primo pare cervicalium (*f*) natis, & a ſecundo (*g*), aut ab arcu primi & ſecundi (*h*), aut arcu ſecundi &

(*q*) Duobus truncis diſtinctis VIEUSSENS. Etiam magis le CAT & RIDLEY. Fibris tribus aut quatuor EUSTACHIUS HUBER p. 19. ſex VIEUSSENS, ſeptem. octo RIDLEY p. 152.

(*r*) EUSTACH. t. 18. f. 2. WINSLOW n. 148. VIEUSSENS tab. 5. 15. SANTORIN p. 69.

(*s*) RIDLEY p. 152. f. 1. g. a ſummo ad imum.

(*t*) Faſcic. VII. tab. I.

(*u*) Etiam in eodem corpore hinc uno foramine, inde duobus.

(*x*) WILLIS f. 5. HUBER p. 19. WINSLOW n. 148. Etiam tria foramina memorat HUBER ibid.

(*y*) WINSLOW n. 149. FALLOP. p. 154. b.

(*z*) WINSLOW n. 150. FALLOP. ibid. VESAL. p. 525.

(*a*) In truncum nervi noni ASCHE f. 3. VIEUSSENS p. 205. WINSLOW n. 152.

(*b*) WINSLOW n. 150. An ramus in muſculos laryngis proprios CABROLIO dictus *alphabet. anat.* obſ 5.

(*c*) An *rameau au larynx* WINSLOW n. 152.

(*d*) Eſt ramus WINSLOWII n. 152. 153.

(*e*) p. 234.

(*f*) ASCHE f. 4. CHIRAC apud KOENIG *Regn. anim.* p. 152.

(*g*) ASCHE f. 3. EUSTACH. tab. 18. f. 2.

(*h*) WINSLOW n. 177.

& tertii (*i*), aut a tertio (*k*) ejusve cum quarto conjunctione, denique nonnunquam a quarto (*l*). Ramis ſuis in ſternohyoideum, coracohyoideum, ſternothyreoideum, in ipſum usque pectus (*m*) diſtribuitur. Ramum, quem vel cervicalis tertii acceſſoria radix ad nonum noſtrum, vel iſte deſcendens noni ramus ad phrenicum emittit, alias quidem deſcripſi (*n*).

Truncus ipſe noni paris arcum pergit facere, quo ad linguam continuatur; idemque, in ceratogloſſo aliquoties cum nervo linguali quinti (*o*) datis & emiſſis ramis unitur, datque ramulos mylohyoideo, geniohyoideo, ſtylogloſſo, linguali, ceratogloſſo, & geniogloſſo, in cujus muſculi carnibus conſumtus definit, ad pollicem fere citra linguæ apicem, ſodalis arteriæ lingualis.

§. XXXIII. *Nervorum ſpinalium communia.*

Nervi medullæ ſpinalis a nervis cerebri differunt non ſitu ſolo, qui infra occiput eſt, ſed aliis ſignis. Omnibus, nullo excepto, commune eſt, duplici ſerie radicum (*p*) a medulla naſci, quarum anterior altera in eodem cum cerebralibus nervis ordine pergit, poſterior medullæ propria eſt, & demum ſub fine quarti (*q*) ventriculi incipit. Eas inter anteriores fibras & poſteriores ligamentum denticulatum intercedit (*r*).

Omnes etiam nervi ſpinales anteriores ſuas, & poſteriores radices (*s*), in unum foramen (*t*) duræ membranæ conjungunt, aut duo proxima (*u*), iisque

(*i*) HUBER p. 20.
(*k*) VIEUSSENS ad u. tab XXIII. Nam tertius nobis eſt, qui Cl. viro ſecundus.
(*l*) Les ſuivantes WINSLOW n. 153.
(*m*) HUBER p 20.
(*n*) L. VIII p. 89.
(*o*) MEKEL ic. cum trunci ramo & cum ſurculo ganglii maxillaris. WINSLOW n 151. FALLOP. p. 155.
(*p*) Conf. faſcic. VII. tabb. ant. IV. & poſt. V.
(*q*) HUBER f. 4 c. 2. EUSTACH. tab. 17. f. 2.
(*r*) p 84 85.
(*s*) COITER p. 108. BLAS. p. 66 f. 10. 11. LIEUTAUD tab. 3 f. 2. d d d. & e e e. HUBER *de med. ſpin.* p. 8. n. 1. & n 17. p. 41. WINSLOW T. III. n. 166. Anteriores aliquanto minores reperio, excepto primo. Sic etiam HUBER p. 45. 46. MORGAGNUS Epiſt XVI. p. 168.
(*t*) HUBER f 4. 2. In eo anulum facit MISTICHELLI *apoplepſ.* tab. 1. f. 1. tendinoſum nimis certe ornate.
(*u*) BLAS. f. 7. paſſim, f. 9. paſſim DIEMERBROECK p. 500.

iiſque radicibus præterea commune eſt, quamprimum duram membranam perforaverunt, in ganglion (*x*) coaleſcere.

Iterum omnibus commune eſt, multis oriri fibris (*y*). Commune eſt porro omnibus, quando ex medulla ſpinali prodierunt, in ramum anteriorem dividi, & poſteriorem (*z*), quorum & anteriores (*b*) inter ſe, dato & emiſſo ramo in arcus ſpeciem uniuntur.

Omnibus denique commune eſt, ex anteriori ramo ſurculum edere ad nervum intercoſtalem conſtituendum (*c*).

§. XXXIV. *Nervus primus cervicis.*

His ex legibus certum eſt, cervicalibus accenſeri debere, plurimis & vetuſtis (*d*) & nuperis (*e*) Cl. viris auctoribus, noſtroque ſuaviſſimo ASCHIO (*f*), nervum quem cerebralibus WILLISIUS accenſuit, parque ſuum decimum fecit. Habet enim duplices omnino radices, quas poſt priora dubia certus conſtituo: anteriores vulgo receptas duas, tres, etiam plures, ad octo (*g*), ſub nono pare, fere continuo; deinde poſteriores, has apud varios Cl. viros dubias (*h*), certas tamen etſi debiliores: iterum unam (*i*), duas, (*k*) tres (*l*), a ſumma medulla ſpinali, ſub quarto ventriculo. Harum poſteriorum fibrarum aliqua, aut tota radix

(*x*) COITER p. 108. BLAS. p. 64. f. 11. Faſcic. VII. l. c. HUBER l. c. WINSLOW l. c.
(*y*) Multæ ſemper ſunt fibræ, etiam 10. 12. BLAS. p. 59. Add. BIDLOO t. 10. f. 5. WILLIS p. 410. Ad duos nervos dividi: TULP. L. I. obſ. 27.
(*z*) EUSTACH. tab. 20.
(*a*) HUBER p. 46.
(*b*) HUBER p. 46. In univerſum communicationes habet paſſim WINSLOW. etiam in lumbalibus n. 265. In dorſali ultimo CHESELDEN p. 244. In cervicalibus ſuperioribus EUSTACHIUS t. 18. f. 2. & t. 19. tum Cl. ASCHE.
(*c*) EUSTACH. s. 18. f. 2. in omnibus tum VIEUSSENS t. 23.
(*d*) SYLVIUS, C. STEPHANUS, VESALIUS p. 535. COLUMBUS, RIOLANUS p. 350. SPIGELIUS p. 193. DIEMERBROECK p. 510. VERHEYEN, MOLINETTUS, HOFMANN *de cerebro* n. 53. LINDEN *phyſiol.* p. 461. TYSON *pygmy* f. 13.
(*e*) RIDLEY p. 153. RAU apud ERNDL in *Itin. Angl. Bat.* p. 100. HEISTER T. II. n. 71. HEUCHER oper. p. 520. PETIT ad PALFYN p. 405. SANTORIN p. 69. HUBER n. 29. ſeqq. *Præl. Boerh.* T. II. p. 568. & ipſe eodem loco BOERHAAVIUS.
(*f*) *De primo pare medull. ſpin.* p. 38.
(*g*) Septem ASCHE p. 39. pluſculas f. 1. ad 9. Quatuor vel quinque HUBER p. 24. Aliquot DUVERNEY tab. 11. R. R. Quinque ſed prægrandes radices le CAT.
(*h*) Dubios MORGAGNUS Epiſt. XVI. n. 6. 7. add. Adv. VI. p. 40. *Plan ſimple* vocat BARBAUT p. 497. Solas anteriores habet WINSLOW n. 155. negat poſteriores n. 163.
(*i*) ASCHE f. 2. a pro raro HUBER p. 25. EUSTACH t. 17. f. 2. dextr. & t. 18. f. 1. 4. 5.
(*k*) HUBER l. c. & f. 2. majuſcula, EUSTACH. t. 17. f. 2. ſin. Faſcic. VII. tab. 4.
(*l*) SANTORIN p. 74. Nonnunquam quatuor ASCHE p. 40.

dix poſterior, frequenter in acceſſorium nervum (*m*) inmittitur, & viciſſim ſæpe ex acceſſorio fibra exit (*n*), quæ primum cervicis nervum conſtituat. Surſum eadem autem ad ſuum in dura membrana cum arteria commune foramen tendit (*o*).

Confluunt hæ duorum ordinum radices in ſulco atlantis (*p*), in ganglion (*q*), quod ſuper atlantem eſt, indeque nervus in duos truncos abit. Eorum poſterior, major (*r*), unice muſculoſus, in duos obliquos (*s*), duosque rectos (*t*) capitis muſculos poſteriores, complexum (*u*), & rectum lateralem (*x*), abſumitur. Vidi etiam, ſed difficilis labor eſt, cum poſteriori (*y*) ramo ſecundi paris in arcum anterioris ſimilem concurriſſe.

Anterior, inferior ſodalis arteriæ vertebralis (*z*) contrario ductu per ſulcum atlantis ad ſedem ſub maſtoideo proceſſu venit. Ibi, ut alii ſpinales, arcu facto in ſecundi paris adſcendentem ſurculum ſe immittit (*a*).

Dat autem ſurculos recto laterali (*b*), recto antico majori (*c*), minori

(*m*) ASCHE p. 40. f. 2. HUBER f. 2. lat. dexter. WINSLOW n. 163. videtur id velle. Habet EUSTACHIUS t. 18. f. 1. & 3. VALSALVA tab. 1. f. 3.

(*n*) ASCH p. 40. 41.

(*o*) Faſcic. VII. tab. 4. 5. RIDLEY f. 1. ACHILLINUS p. XV. VESAL. p. 535. C. BARTHOLINUS p. 428.

(*p*) Inter occiput & atlantem oriri, recte SYLVIUS *Iſag.* p. 42. COLUMBUS p. 251. SPIGELIUS p. 194. RIOLANUS p. 350. VAUGUYON p. 316. COLLINS p. 1080. CHIRAC l. c. DIEMERBROECKIUS p. 510. VERHEYEN p. 387. etſi nunquam iſte vidit, MOLINETTUS p. 202. le CLERC p. 110. VIEUSSENS p. 212. GIBSON p. 359. MURALT p. 517. Per foramen atlantis ducunt AVICENNA p. 176. CARPUS p. CCCCLXXXII. b. C. BAUHINUS p. 347.

(*q*) ASCHE p. 41. f. 1. 2. ad 1. HUBER f. 1. 2. p. 26. WINSLOW n. 159. Faſcic. VII. tab. 5. 4.

(*r*) ASCHE p. 41. 42. comparando f. 5. cum 3. 4.

(*s*) ASCHE p. 43. f. 5. 1. T. CHESELDEN p. 238. WINSLOW.

(*t*) ASCHE p. 44. f. 5. φ. χ. WINSLOW.

(*u*) Ibid. ad ω.

(*x*) p. 44. f. 5. 3.

(*y*) Habet etiam HUBERUS p. 26. & 46. ASCHIUS p. 43. f. 5. T. U.

(*z*) MORGAGN. E. XVI. n. 6. p. 170. add. WINSLOW n. 158. *Faſcic.* VII. t. 4. 5. KEIL *abridgm.* p. 246. RAU *oſteol.* p. 38. BARBAUT p. 497. ASCH. l. c. p. 41. f. 4. μ. f. 3. ε ε.

(*a*) ASCHE f. 3. ε. χ. f. 4. HUBER p. 26. WINSLOW n. 160. 161.

(*b*) ASCHE p. 42. f. 4. ν. f. 3. ζ.

(*c*) ASCHE p. 42. f. 3. λ. Longum vocat HUBER p. 27.

nori (*d*), pari nono (*e*), ganglio intercoſtalis (*f*) trunci magno, nonnunquam & octavo pari (*g*), & deſcendenti ramo (*h*) noni paris, atque eo porro iterum in magnum nonnunquam ganglion ſurculus venit.

Arcus a primo pari datus ad ſecundum iterum intercoſtali ganglio ſurculum exhibet, etſi plerique etiam ramuli, ad octavum, nonum, & intercoſtalem frequentius pari jure huic arcui tribui poſſunt.

Quare cum nervus noſter & anteriores & poſteriores (*i*) radices habeat, & in earum conjunctione ganglion, & ramum anteriorem & poſteriorem, & arcum cum vicino nervo ſecundo cervicis, & nervo intercoſtali ramum ſuppeditet, & denique infra occiput, de medulla ſpinali exeat, nihil porro poteſt intercedere, quare cervicis nervis non accenſeatur (*k*).

Cæterum ſurculum a præſtantiſſimis viris (*l*) deorſum per foramen transverſorum proceſſuum vertebrarum colli deductum, qui etiam cordis ramulis nerveis ſe admiſceat, eum ego nunquam* vidi, neque alii, qui de induſtria inquiſiverunt, Cl. viri (*m*).

Sed neque nervus occipitalis ad hunc truncum pertinet, quem eo Cl. viri recenſent (*n*). Is enim manifeſto a ſecundo eſt (*o*). Neque primus ad auris muſculos tendit (*p*). Neque de acceſſorio (*q*) ullo modo admitti poteſt, infra primam vertebram demum prodire (*r*).

§. XXXV.

(*d*) Ibid. f. 5. x.
(*e*) ASCHE f. 2. 4. HUBER p. 26.
(*f*) Ibid f. 3. μ. f. 4. Σ PETIT. p. 414. CHESELDEN p. 238. WILLIS p. 409. WINSLOW, EUSTACH. t. 18. f. 2. DIONIS p. 541. SCHMIEDEL *diſſ.* n. 6. MISTICHELLI p. 16. WALTHER *de nerv. intercoſt.* BARBAUT p. 498.
(*g*) ASCHE p. 43. f. 4.
(*h*) Ibid. f. 4 g. DIONIS p. 541. WILLIS tab. 9. p. 409. Huic tribuebat CHIRACUS.
(*i*) Rationem habet RIDLEY p. 153. PETIT l. c. Adgnoverat utrasque radices MURALTUS *valemec.* p. 526. Habet LIEUTAUD p. 415.
(*k*) Decimum numeravit WILLISIUS p. 12. p. 409. tum CHESELDEN p. 238. CHIRAC, le CLERC, WINSLOW, VIEUSSENS, GARENGEOT, FLURANT T. II. p. 393. Ambigebat WILLISIUS ipſe p. 12.
(*l*) Vertebrale LANCIS *oper.* p. 146. neque enim poteſt nervus eſſe alius, etſi a decimo diſtinguit. Habet etiam WINSLOW n. 159. GARENGEOT *ſplanchnol.* T. II. p. 283.
(*m*) HUBER p. 27. Cl. ASCHE.
(*n*) WINSLOW n. 60. PETIT p. 414.
(*o*) ASCHE f. 5.
(*p*) VIEUSSENS p. 2'2.
(*q*) WILLIS tab. 9. b b p. 394.
(*r*) WILLIS p. 409. GORTER *Chirurg.* p. 174. CHESELDEN p. 240. RIDLEY p. 154. In icone tamen nervum recte cum arteria duram matrem perforantem pingit.

§. XXXV. *Nervi cervicis.*

Poſtquam in cervicalium nervorum numerum decimum WILLISIANUM recepimus, octo (*s*) oportebit numerare cervicis paria, quorum quodlibet ſupra cognominem vertebram prodit, adeoque octavum ſupra primam coſtam: infra eam enim coſtales, adeoque dorſales nervos numerari ſimplicius videtur (*t*).

Commune nervis cervicis eſt, multis fibrillis conſtare (*u*), & grandes eſſe (*x*), ut vix ab aliis ullis ex medulla ſpinali prodeuntibus ſuperentur: hinc lati etiam ſunt, ut quadranguli ad utrumque axis medullæ latus prodeant (*y*). Eorum porro fibrillæ, præter primi fibras, radiorum fere ad morem convergunt (*z*), ut ſupremæ deſcendant, mediæ transverſæ ſint, adſcendant imæ (*a*).

Magis, quam in reliqua medulla ſpinali transverſi ſunt. Adſcendit primus, quatuor alii fere transverſi incedunt (*b*), inferiores paulum omnino deſcendunt, ut ima fibra tamen transverſa ſit (*c*). Alias omnes horizonti paralleli prodeunt (*d*).

Cum fibrillæ ſibi vicinæ ſint, frequens eſt, infimam fibram nervi ſuperioris ad faſciculum proxime inferioris nervi accedere. Ipſe primus (*e*) fibrillam ad ſecundum non raro mittit, deinde alii (*f*).

Singulorum nunc ramos perſequi non ſinit noſtri operis ratio. Truncos tamen majores, quos nervi cervicales producunt, utcunque enumeraſſe licebit. *Auricularem* a ſecundo & tertio ſuo loco (*g*) exponemus. Phre-

(*s*) HUBER p. 70. Antiquos auctores excitat vir Cl. CARPENSEM p. CCCCC. CCCCCI. & alios. Vulgo ſeptem pares numerant, excluſo primo: Id tenendum, ut intelligamus Cl. viros, qui in univerſum primum nominant, quem nos ſecundum, & ſic deinceps.

(*t*) Conſentit HUBERUS p. 69. 70.

(*u*) HUBER f. 2. Faſcic. VII. tab. 4. 5.

(*x*) HUBER ibid.

(*y*) HUBER ibid.

(*z*) HUBER, & etiam magis VIEUSSENS tab. 20. f. 2.

(*a*) Faſcic. VII. l. c. Certe ad quartum, alias longius, VIEUSSENS tab. 20. f. 2. MESTICHELLI tab. 1. f. 1. 2.

(*b*) l. c. tab. 4.

(*c*) Ibid. A ſeptimo HUBER p. 48.

(*d*) Tab. 5. faſcic. VII.

(*e*) HUBER p. 24. & f. 2. k. ASCHE p. 38. Faſc. VII. tab. 4.

(*f*) HUBER f. 2. & p. 44. 47. tertium, quartum, quintum, octavum. Ego ad primum, quintum, ſeptimum tab. 4. Ad ſextum usque VIEUSSENS, ad omnes RIDLEY tab. 1.

(*g*) L. *de auditu.*

nicum diximus (*h*). Acceſſorium ſequitur ut exponamus, non ignotum veteribus (*i*).

Solus pene inter omnes, adſcendit de medulla ſpinali: ſolus in caput redit.

Origo ei in univerſum perpetua eſt in facie poſteriori (*k*) medullæ ſpinalis, quæ cervicis vertebris continetur, exque ea ſede, pone quam nervi ſpinales procedunt; aut omnino ab ipſis iis filamentis nerveis. Longitudo incerta eſt: primam enim fibram ad ſeptimam (*l*) vertebram colli natam vidi, & ad ſextam (*m*), & ad quintam (*n*). & ad quartam (*o*), adque tertiam (*p*) demum. Eas fibrillas etiam ramoſas vidi fuiſſe. Ad primi nervi radiculam gangliolum (*q*) non vidi, neque ASCHIUS (*r*).

Quæcunque ei nervo longitudo fuerit, fibræ ex medulla ſpinali extrorſum in trunculum adſcendunt, qui pene rectus (*s*), ſenſim extrorſum inclinat, & in caput adſcendit, ab ipſo primo cervicalium pare fibrilla auctus, non quidem perpetua (*t*).

Sed etiam ex lateribus medullæ oblongatæ frequentia medulloſa fila (*u*) ſibi inſerta accipit, incerto numero (*x*).

Augeſcit adeo eundo, ſeque ſodalem adjicit pari octavo, nusquam, quantum in meis reperi (*y*), miſtus, ut etiam ſeorſim de cranio exeat (*z*), & etiam

(*h*) L. VHI. p. 83. etc.

(*i*) GALENUS ejusque ſchola octavi paris ramum dixerunt, qui ſcapulæ latos muſculos adeat *anat. nerv.* c. 10. Habent etiam ORIBASIUS p. 70. AVICENNA p. 17. &c. Radices ex medulla ſpinali venientes expreſſit VIDUS VIDIUS tab. 18. f. 2. & melius EUSTACHIUS.

(*k*) Hinc in facie anteriori, ante ligamentum denticulatum, omnino pingi non potuit, ſed ex ingenio additus eſt a Cl. *Nic.* le CAT. Idem error RIDLEYI eſt, qui ab anterioribus etiam ejus nervi radicibus addit aliquid habere.

(*l*) HUBER p. 12. WILLIS p. 393. RIDLEY p. 151. Semel inter octo cadavera.

(*m*) ASCHE f. 2. HUBER p. 17. WILLIS ibid RAU Bis vidi.

(*n*) HUBER ibid. MORGAGN. Ep. IV. p. 166. COITER p. 108. SANTORINUS p. 68. ASCHE f. 1.

(*o*) Le CAT, VIEUSSENS tab. 20. f. 2. MORGAGN. ibid. Ter vidi.

(*p*) EUSTACHIUS tab 18. f. 1. 3. SANTORINUS ibid. MORGAGNUS ibid. Bis vidi. Breviorem, ut naſceretur circa primum nervum, MORGAGN. l. c.

(*q*) HUBER p. 14.

(*r*) p. 40.

(*s*) Tortuoſo MORGAGN. p. 168.

(*t*) p. 240. 241.

(*u*) Habet WILLIS p. 394. MORGAGN. ibid.

(*x*) Duos ASCHE f. 2. DUVERNEY, WINSLOW n. 144. Quatuor HUBER p. 13. 14. f. 2. Tres SANTORINUS p 69. Convenire cum nono WINSLOW n. 145. 146, & octavo ibid. HUBER *epiſt.* p. 16. Neutrum vidi.

(*y*) MORGAGNI Epiſt. XVI. n. 11. p. 177. LIEUTAUD p. 403.

(*z*) HUBER, p. 14. 15. MORGAGN. ibid.

etiam tunc, quando eodem foramine utitur, tamen per ejuſdem foraminis partem imam (*a*) prodeat. Quando emerſit, dat numeroſos ramos maſtoideo muſculo, recipit a tertio cervicis radicem (*b*), porro unice ad trapezium muſculum abſumtus (*c*).

Mirari hic ſubit, cur NATURA nervum uni fere muſculo deſignatum, non ex iisdem cervicis nervis, ſed ex ſingulari trunculo deduxerit, quem oportuerit in cranium redire, aque oblongata medulla novis augeri aceſſionibus, & cur peculiaris fabricæ in avibus etiam & piſcibus natura tenax fuerit (*d*).

§. XXXVI. *Plexus brachialis.*

Præcipui tamen nervi, qui ex cervicalibus prodeunt, utique brachiales ſunt, grandes nervi, prætque crurales maxi mi; etſi nervi colli, ex quibus generantur, maxime ſuperioribus aliquanto ſunt majores (*e*), inprimis ſextus, ſeptimus, octavus & primus.

Ergo ex quinto, ſexto, ſeptimo, & octavo cervicis (*f*), truncus anterior præcipuus oblique deſcendit: iique nervi inter ſe, & cum primo (*g*) dorſi nervo, emiſſis & receptis ramis, in plexum abeunt, ægre extricabilem (*h*).

Plerumque tamen tres (*i*) reperi plexus, alium ſuperiorem, ex quo ſupraſcapularis, minor mediani radix, & muſculocutaneus prodit. Solet is aut medius plexus tamquam anſa arteriam ſubclaviam complecti.

Alium medium, ex quo cubitalis, & cutaneus & mediani radix duarum major.

Alium infimum, ex quo radialis & circumflexus.

(*a*) HUBER ibid.

(*b*) Cum tribus communicat WINSLOW n. 147. Cum tertio & quarto EUSTACHIUS tab. 18. f. 2.

(*c*) Etiam rhomboidi ramus dare WINSLOW n. 147. Sed & alios nominat fines.

(*d*) WILLIS p. 76. 394.

(*e*) WINSLOW n. 197. Negat HUBERUS p. 48. Poteſt varietas ſubeſſe.

(*f*) Minimus eſt, quem quintus, maximus quem primus dorſi generat.

(*g*) Ita EUSTACHIUS tab. 18. f. 2. tab. 19. utrinque; BERRETINUS tab. 12. 13. 14. addit quartum, VIEUSSENS tab. 24. 23. WINSLOW n. 197.

(*h*) BERRETIN. t. 12. 13. 14. 24. 23. WINSLOW n. 202. 203. Non bene unum truncum facit VIEUSSENS tab. 25. 26.

(*i*) EUSTACHIUS tab. 18. f. 1. 2.

Alias medius plexus ab imo non valde differt, ut duobus non plures ſint plexus (*k*); & ab octavo & primo plexus inferior, a ſeptimo, ſexto, & quinto ſuperior naſcatur, & pars radialis & axillaris nervi a plexu inferiori ſola veniat, pars eorumdem nervorum alia, cum reliquis truncis brachii, a ſuperiori. In plexu fibræ nervorum per celluloſam telam cohærent, non tamen confunduntur; ſiquidem, cujusque digiti, diſtinctum ſenſum anima percipit. Peculiaris horum nervorum duritas eſt, quæ ſtrictæ celluloſæ telæ debet imputari.

Non licet nunc nervos brachii perſequi, quos antiquitas minime ignoravit (*l*), ut etiam quinque & ſex præcipuos truncos conſtituerit, parum ab iis diverſos, quos nuperis tribuunt.

Sunt autem potiſſimum ſeptem trunci. *Superſcapularis* a quinto, qui arteriarum ſuperiorum comes, ſuperſpinalem & infraſpinalem (*m*) muſculum adit.

Axillaris, ſive *circumflexus* ab ipſa re vocatur, quod circa naſcentem humerum ſe conflectat (*n*). Is deltoide tectus adit teretem majorem, ſerratum majorem, infraſcapularem, teretem minorem, exteriorem longum, deltoidem, & cutem humeri ſummi. Ejus rami profundi omnino molles ſunt. Poteſt pro ramo radialis nervi haberi (*o*).

Cutaneus internus, qui ſæpe cubitalis trunci ramus eſt, humeri & cubiti partem poſteriorem, ſive ulnarem adit, tum (*p*) in dorſali facie, tum in volari, ad minimum usque digitum.

Muſculocutaneus a quinto & ſexto natus (*q*), radicem alteram mediani edit (*r*), perforat coracobrachialem muſculum, dat bicipiti & interno brachiali ramos, & ad venam medianam accedit, qua parte tundi

(*k*) WINSLOW n. 200. VESALIUS p. 540.

(*l*) *Joſephum* DUVERNEY anno 1697. quinque nervorum brachii truncos conſtituiſſe, omiſſo articulari WINSLOW n. 198. VERDIER T. II. p. 402. PALFYN T. II. p. 307. Sed habet omnino hos quinque truncos, 1. cutaneum, 2. muſculo cutaneum, 3. medianum, 4. radialem, & 5. cubitalem dudum ante Cl. Virum VESALIUS, inde LAURENTIUS p. 154. qui etiam articularem habet, aliique. Habet jam C. STEPHANUS adjecto articulari ſive primo, omiſſo vero cutaneo. Habet etiam ſex truncos RAU *append.* p. 112. 113.

(*m*) EUSTACH. tab. 20. WINSLOW n. 214. qui parvi facit.

(*n*) C. STEPHANUS p. 59. B. EUSTACH. tab. 20. BERRETTIN tab. 6. 17. WINSLOW n. 253.

(*o*) Habitus eſt a DUVERNEYO, VERDIER.

(*p*) EUSTACH. tab. 21. WINSLOW n. 239. ſeqq.

(*q*) Addit WINSLOW ramos quarti & ſeptimi n. 205. 222.

(*r*) C. STEPH. ad E. BERRETTIN t. 4. f. 1. VESALIUS, EUSTACHIUS t. 19. lat. ſin.

tundi poteſt, porroque cutaneus (*s*) per partem volarem cubiti, anteriori loco, ad pollicem fere conſumitur.

Medianus ex ſexto, ſeptimo & octavo & primo (*t*) natus, ſequitur ulnare latus arteriæ brachialis (*u*), in cubito ramum interoſſeum edit, a quo ampla in cubitalem radix redit, & cujus rami molles per cavum carpum ad interoſſeos manus repunt. Porro in vola ramos digitales anteriores (*x*) dat, magnoque & profundiori arcu cum cubitali concurrit (*y*).

Cubitalis ex octavo, & primo (*z*) prodit, & ipſe in vallecula (*a*) circa condylum flexorium humeri circumflexus, in parte volari cubiti deſcendit, ejusque dat muſculis; tum manui, cujus in dorſo (*b*) reliquos ramos digitales edit, quos non dat truncus radialis, in vola perinde eos, quos medianus non dat, minimo digito, proximo, parti ulnari medii (*c*).

Radialis ex ſexto, ſeptimo & octavo & primo coaleſcit (*d*) omnium brachialium princeps, circa (*e*) humerum conflexus, ex volari dorſalis fit, reditque ſuo trunco in volarem partem cubiti (*f*), ramosque plures edit, quos nunc non licet recenſuiſſe: alio ramo præcipuo ſecundo in cubito dorſalis fit (*g*), & digitorum inprimis duorum anteriorum dorſales ramos, alterumque medii edit: Rami ejusdem molles, tecti ligamentis, interoſſeos muſculos adeunt.

Sunt & alii, quos nolo fuſe enarrare, brachii nervi, ut cutaneus internus humeri a ſecundo dorſalium natus. Alius ad pectoralem utrumque & ſubclavium a ſexto: alius ab eodem ad trapezium. Alius a quinto &

(*s*) EUSTACH. tab. 21. 23. WINSLOW n. 225.
(*t*) WINSLOW n. 78. & 1. n 206. 226.
(*u*) BERRETTIN inprimis t. 13. WINSLOW n. 227.
(*x*) BERRETTIN t. 4. f. 1. 13. WINSLOW n. 230. CHESELDEN tab. 27. C. STEPHANUS I. H.
(*y*) EUSTACH tab, 19. lat. ſin. BERRETTIN tab. 2. f. 1. C. STEPHANUS H.
(*z*) Etiam WINSLOW n. 207 208.
(*a*) EUSTACH. t. 19. lat. ſin. BERRETTIN t. 7. WINSLOW n. 233.
(*b*) EUSTACH. t. 21. 23. BERRETTIN t. 3. f. 2. WINSLOW n. 237.
(*c*) EUSTACH. t. 19. lat ſin WINSLOW n. 236. CHESELDEN tab. 27.
(*d*) Addit WINSLOW quintum n. 242. 209
(*e*) WINSLOW n. 243. 244. EUSTACHIUS tab. 20. BERRETTIN t. 5. 6 8. 9. 18. VESALIUS p. 543.
(*f*) EUSTACH. t. 19. Sin. tab. 21. BERRETTIN tab. 4. f. 1. R. tab. 5. WINSLOW n. 247. 248. 249. STEPHANUS Q.
(*g*) EUSTACH. ibid. t. 19. Sin. tab. 20. 21. 23. dextr. BERRETTIN tab. 3. f. 2. tab. 5. 6. 8. 15. 18. WINSLOW n. 251. 252. STEPHANUS O.

& ſexto ad ſerratum majorem & teretem. Iterum a plexu ſuperiori rami ad infraſcapularem, ad latiſſimum ad thoracis muſculos abeunt. Sed hic ſermo alia tempora ſibi poſcit.

§. XXXVII. *Nervi dorſales.*

Siquidem receptum eſt, ut duodecim dorſales nervi recenſeantur, primus erit, qui ſub prima coſta deſcendit, ultimus qui ſub ultima, etſi forte magis naturæ ſimplicitatem ſequeremur, ſi intercoſtales ſolos, adeo manifeſto ſigno a reliquis nervis medullæ ſpinalis ſeparatos, in unam claſſem conjiceremus: quæ tunc quidem undecim foret nervorum.

Horum dorſalium nervorum primus, qui ad plexum brachialem accedit, ſimilior eſt cervicalium latiorque (*h*), & ex pluſculis fibris coaleſcit, tamen ſuperioribus jam minor (*i*).

Reliqui, a ſecundo ad imum, magis deſcendunt (*k*), minoresque in faſciculos conjunguntur, & magis ad latus medullæ ſpinalis prodeunt. Minimum vidi quartum & ſextum fuiſſe & octavum. Qui in dorſo ponuntur, ii paulatim ampliores fiunt, initium vero creſcendi fuiſſe vidi a quinto, a ſeptimo, a nono, a decimo.

Intervallis nonnullis ſuperiores diſtinguuntur (*l*), imi pene nullis; cum fibræ paris ſuperioris fibras inferioris paris conſequantur, & tangant. Ita ſe habet a pare dorſi nono, aut decimo (*m*), aut undecimo (*n*).

Nervum quisque generat, intercoſtalem verum (*o*), qui partim in ſulco, partim etiam nudus (*p*) in coſtarum intervallis pene in circulum (*q*) decurrit, muſculis pectoris & abdominis inpenſus. Ex eo intercoſtali ramo ad ſympathicum maximum duplex ſemper ramus aut adſcendit, aut transverſus it.

Alter

(*h*) Huber p. 50. & in ſua ic. Vieussens tab. 20.
(*i*) Tab. 5. Faſcic. VII.
(*k*) Ut ad quintum foramen exeat primus aut ſecundus Tulp. L. I. obſ. 27. Conf. Huber p. 52. & icones noſtras.
(*l*) Huber p. 52. & in iconib.
(*m*) A decimo Huber p 53. & Vieussens tab. 20.
(*n*) Ab undecimo Faſcic. VII. tab. 5.
(*o*) Winslow n. 256.
(*p*) Obſervat Ruyschius theſ. VI. n. 27.
(*q*) Vieussens tab. 27. Eustach. tab. 19.

Alter ramorum cujusque nervi dorſalis poſterior ad dorſi muſculos dividitur (*r*).

Cæterum memorabilem trunculum ſplanchnici æmulum, & quos ſepto transverſo dant ramos, eos alibi deſcribimus.

§. XXXVIII. *Nervi lumbales & femorales.*

Si undecim dorſales intercoſtalesve nervos numeraveris, erunt lumbales ſex (*s*), quorum quisque ab ea vertebra nomen habet, ſuper quam naſcitur, imus autem ſuper ſacrum os prodit.

In imo thorace, & ſumma lumborum parte, de medulla ſpinali prodeunt, quæ ea in ſede ſui finem facit. A quarto deorſum ad caudam equinam pertinent (*t*). Quare longe omnino a ſuo principio ad foramen deſcendunt, quo de vertebrarum ſpecu exeunt.

Eorum tertius, quartus, quintus & ſextus reliquis majores ſunt (*u*).

Secundus ramum funiculi ſpermatici comitem, adque ſcroti cutem (*x*), aut in altero ſexu ad ovaria (*y*), quartus ad cremaſterem (*z*) ſurculos dat.

Ex lumbalibus ſecundus, tertius, quartus & quintus (*a*) componunt nervum *femoralem* magnum, ſive anteriorem femoris, qui comes vaſorum magnorum exterior muſculos ejus ſedis, rectum, vaſtos, crureum adit (*b*).

Ejus etiam grandes rami cutanei ſunt. Primi ſuperiores, alius externus ad tertiam partem femoris (*c*) & ultra. Alius internus ad genu usque (*d*) & nonnunquam ad malleolum productus (*e*). Deinde alius infe-riori

(*r*) EUSTACH. tab. 20.

(*s*) Quinque numerat HUBERUS p. 73. & vulgo ſolent quinque numerari. Tunc noſter lumbalis primus erit lumbalis ſecundus auctorum & WINSLOW n. 268.

(*t*) HUBER & tab noſtr. 4

(*u*) Ita & HUBER in ic. tab. 4.

(*x*) WINSLOW n. 273 274. 276.

(*y*) WILLIS tab. XI. *v. v.* tum ſecundus.

(*z*) IDEM m. X.

(*a*) VIEUSSENS C C. Etiam ſextus WINSLOWI n. 308. qui cruralem vocat.

(*b*) EUSTACH. tab. 19. BERRETIN tab 9. 12. &c.

(*c*) VIEUSSENS n. 64. 65. BERRETIN tab. 1. 2.

(*d*) EUSTACH tab. 20. WINSLOW n. 311. VIEUSSENS n. 99. BERRETTIN t. 1. 2.

(*e*) WINSLOW n. 312. VIEUSSENS.

riori loco natus, major, comes ſartorii, qui ad crus productus ſaphenæ venæ ſodalis, ad tarſi initium & pollicem (*f*) deſinit.

Ex ſecundo tertio & quarto obturator prodit (*g*), qui arteriæ cognominis comes per crenam in ſuperiori parte foraminis pubis inciſam, exit ad internos femoris muſculos, gracilem, tricipites, pectineum, obturatorem externum (*h*).

Quos nervos lumbales ad iſchiadicum dant, eos enarrabimus cum ſacris.

Denique ex ſecundo, tertio, & nonnunquam quarto duo fere cutanei femoris naſcuntur. Externus alter (*i*) ad anteriorem exteriorem faciem femoris fere ad genu & fibulæ caput usque producitur.

Alter ſimilis, ſed interior anterior, cum crurali communicans, arteriamque ejus nominis amplexus (*k*), eadem fere longitudine, eſt tamen, quam rami femoralis trunci, exterior. Quinque adeo dantur cutanei femoris.

§. XXXIX. *Iſchiadicus.*

Hic omnium in corpore humano maximus nervus conjunctam ex ſacro oſſe & lumbis habet originem, quem tamen hoc loco cum reliquis cruris nervis præſtat deſcripſiſſe.

Oritur ex lumbalium, noſtro modo recenſorum, quinto, ſexto, deinde ex ſacrorum primo, ſecundo, tertio (*l*). Non repugnat aut ſuperiorem aliquam radicem accedere, aut inferiorem.

In pelvi quidem anterius natus, erepit ad poſteriora, per inciſuram illam iſchiadico ſacram, quæ etiam magna pelvis vaſa emittit, inter pyramidalem muſculum & quadrigeminos (*m*).

Præter

(*f*) EUSTACH. tab. 19. & 21. WINSLOW n. 315. VIEUSSENS n. 108. ad 136. BERRETIN t. 3. 5.

(*g*) Ex tertio, quarto, & quinto EUSTACHIUS tab. 19. WINSLOW n. 283. VIEUSSENS tab. 28. 70.

(*h*) EUSTACH. tab. 19. WINSLOW n. 293. 294. & BERRETIN tab. 7. 9. 14.

(*i*) EUSTACH. tab 20. VIEUSSENS tab. 28. n. 48.

(*k*) VIEUSSENS n. 49. WINSLOW n. 281. 282.

(*l*) Ita WINSLOW n. 318. reductis numeris, tum VIEUSSENS tab. 29. EUSTACHIUS tab. 19. & tab. 18. f 2. in uno latere, nam in altero una radice minus habet.

(*m*) WINSLOW n. 319.

Præter minores ad natium carnes ramos (*n*), præterque ſurculum ad partes genitales & ultimum inteſtinum (*o*), & ad perinæum datum alium (*p*), finditur in duos ramos, qui celluloſa tela laxa conjuncti, uniti ad pedes tendunt, & in poplite demum ſeparantur (*q*).

Minor *tibialis anterior* (r), *exterior*, ſodalis bicipitis brevis, conflectit ſe ad anteriora in ſumma fibulæ (*s*). Edit in ipſo femore ramum, qui cutaneus per ſedem fibulæ emergit, & late ſub cute tibiæ exterioris regnat, comes venæ ſaphenæ minoris, externo ramo, & interno, inque calcis demum tegumentis circa externum malleolum (*t*) finitur.

Porro præcipuo ramo arteriam tibialem anteriorem comitatur, per ligamentum interoſſeum, muſculisque dat vicinis, & in dorſo pedis arcum tarſeum facit, interoſſeos adit, adque hallucem, proximosque tres digitos, varie cum (*u*) ſequente conjunctus (*x*) dividitur. Alio ſurculo cutaneus fit, comes peronei longi, pedisque dorſum extremum exterior adit (*y*).

Alius ſurculus peroneo longo penetrato, aut inter utrumque peroneum, ad maximum digitum, & proximum, & medii digiti latus internum venit, aut ſolus aut miſtus priori (*z*). Alius inter fibulam & peroneum brevem ad digitos tres minores tendit (*a*).

Alius cutaneus circa malleolum externum late ſpargitur, ſodalis externi gaſtrocenemii. Ab eo etiam exterior quinti digiti ramus ſæpe provenit (*b*).

Major truncus *tibialis poſterior* (*c*) dat femoris poſticis muſculis, non enarrabiles

(*n*) Winslow n. 321. 322.
(*o*) Eustachii tab. 20. Vieussens T. 29. 12. Winslow n. 321. 303. 304.
(*p*) Vieussens n. 20.
(*q*) Eustach. tab. 20. Berretin tab. 16. 18. 19. Vieussens ad O. Winslow n. 324.
(*r*) Ramus exterior Vieussens l. c. Q. Iſchiadica peronea Winslow n. 341.
(*s*) Berretin tab, 5. 14.
(*t*) Eustach. tab. 23. Winslow n. 323. Vieussens n. 32. 34.
(*u*) Vieussens n. 46. 47. Berretin tab. 15. 17.
(*x*) Eustach. tab. 19. 21. Berretin tab. 5. & 1. Sed omnes ei digitales tribuit Vieussens T. T. Winslow n. 348. ſeqq.
(*y*) Eustach. tab. 21. 23. Vieussens X. X.
(*z*) Annon Winslow n. 353.
(*a*) Berretin tab. 5. 11. annon Winslow n. 344.
(*b*) Annon Winslow n. 342.
(*c*) *Iſchiadico cruralis internus* Winslow n. 326. Cruralis poſterior Vieussens O.

les hoc loco ramos, & fere rectus per poſteriora femoris deſcendit, inque poplite arteriam magnam adſequitur (*d*).

Edit circa genu ſurculum cutaneum (*e*), qui per gaſtrocnemiorum muſculorum ſuperficiem, tendinisque Achillis, ramoſus ad principia externi tarſi deſinit, qui idem unice cutaneus, multis nuper occaſionem dedit, ut eum tendinem ſubire ſcriberent (*f*). Cum cruralis ramo cutaneo ſurculo communicat (*g*). Vidi dediſſe minimi digiti, etiam proximi, dorſales (*h*) nervos.

Inde truncus per poplitem in poſteriora tibialis poſtici excurrit, & cum arteria tibiali (*i*) ad plantam pedis (*k*) pervenit, per proprium ſulcum oſſi calcis inſcriptum, inque plantarem internum (*l*) & externum truncum omnino, ut arteria, dividitur, quorum ille digitales nervos interiores, alter exteriores edit. Exterior (*m*) profundum (*n*) interoſſeum, & alium plantæ carnium nervum generat. Sed etiam, ut in manu, in arcum continuum duo plantares conveniunt.

Paucis verbis longam hiſtoriam adumbravi, ne librum ſcriberem.

§. XXXX. *Nervi ſacri.*

Cum ſacrum os ex quinque vertebris coaleſcat (*o*), erunt ejus oſſi nervi quatuor, qui ex ejus foraminibus prodeunt. Quintus, ultimus, ſub oſſe ſacro, de ejus & coccygis (*p*) intervallo exit (*q*).

Primus

(*d*) EUSTACH tab. 20. BERRETIN tab. 17. 18. WINSLOW n. 320. 324.

(*e*) EUSTACH. tab 23. BERRETIN tab. 15. 16. VIEUSSENS n. 109. RAU p. 114. WINSLOW n. 330. ſeqq.

(*f*) Idem eſt, quem VANDELLIUS & TOSETTUS pinxerunt, ad diverſos fines; ſed omnes ejus ramuli cutem ſubeunt.

(*g*) WINSLOW n. 331.

(*h*) WINSLOW n. 332.

(*i*) BERRETIN tab 18. 19.

(*k*) EUSTACH. tab. 20.

(*l*) EUSTACH. tab. 20. BERRETIN tab. 18. VIEUSSENS tab. 30. c. WINSLOW n. 335.

(*m*) EUSTACH. tab. 20. BERRETIN. tab. ibid. VIEUSSENS Q. WINSLOW n 338.

(*n*) BERRETIN tab 19. VIEUSSENS ad L.

(*o*) Sex WINSLOW n. 298. INGRASSIAS p. 186. &c. Quinque HUBERUS p. 74 &c. Tres olim GALENUS, ejusque ſchola L. *de oſſibus* &c.

(*p*) HUBER p. 75. &c.

(*q*) Coccygis tres nervos numerabant veteres, ut GALENUS in L. *de oſſibus*. RHAZES ad *Manſor.* L. 1. c. 4 Ex ſimiis eos nervos ſumtos eſſe oſtendit INGRASSIAS p. 187.

Primus ergo oſſis ſacri nervus, qui ex ſupremo ejus oſſis foramine prodit, grandior reliquis (*r*) & imis lumbarium fere par eſt.

Alter minor, indeque porro quartus & quintus perexigui ſunt, ut infimus primo cervicalium minor ſit (*s*), gangliolum ſuum (*t*) tamen habeat, & ex medulla ſpinali infima, proxime ſupra appendicem, prodeat.

Eorum nervorum poſteriores exigui (*u*) ad muſculos poſterius oſſi ſacro impoſitos exeunt. Omnes cum lumbalibus caudam (*x*) illam equinam conſtituunt, minime tamen aut confuſi, aut intricati.

Anteriores, quos diximus, ad nervum iſchiadicum conſtituendum faciunt (*y*).

Tertius & quartus ad plexum hypogaſtricum ramos mittunt.

Tertius etiam & quartus ad clitoridem vaginamque late ſparſum ramum, in conſtrictorem & labra ipſa pudendi, & in rectum inteſtinum, levatorem & ſphincterem ani emittunt. In viris iidem nervi penem adeunt, rectum inteſtinum, imamque veſicam (*z*).

Imi ad veſicam, & rectum inteſtinum, & ani muſculos impenduntur (*a*).

Numerus adeo nervorum ex medulla ſpinali prodeuntium erit cervicalium octo, dorſalium undecim, lumbalium ſex, ſacralium quinque, & in univerſum parium triginta (*b*). Is numerus aliquanto major erit, quoties aut tredecim ſunt dorſi vertebræ (*c*), aut ſex (*d*) oſſis ſacri partes, quorum utrumque non eſt rariſſimum (*e*).

(*r*) Faſcic. VII. tab. 4. HUBER n. 25. p. 58. EUSTACH. t. 18. f. 2. VIEUSSENS tab. 21. 29.. Paulo minor WINSLOW n. 299. Nam ejus primum par nobis ſecundum eſt.

(*s*) Faſcic. VII. tab. 4. HUBER n. 30. p. 59. VIEUSSENS tab. 21. 29. EUSTACHIUS non habet.

(*t*) HUBER ibid. & ic. noſtr. COITER p. 108.

(*u*) EUSTACH. t. 20. WINSLOW n. 300. COWPER ad t. 98 f. 1. HUBER p. 75. Negabat KEIL *abridgm* p. 335. & GOUEY ap. HEISTER *de increment. anat.* &c.

(*x*) Vide icones noſtras & HUBERI.

(*y*) p. 250.

(*z*) Ex 29. pari WILLIS tab. XI. k. l. m. Ex ſecundo pare WINSLOW n. 303. & tertio & quarto n. 304.

(*a*) WINSLOW n. 304. 305. WILLIS p. 389. 390.

(*b*) HUBER in icone & p. 60 cujus fere communis ſententia eſt. Vide citatos auctores apud HUBERUM p. 64.

(*c*) L. VIII. p. 5.

(*d*) VESAL. L. I c. 18. p. 83. *Sal.* ALBERTUS. INGRASSIAS p. 186. ALBIN *adnot.* L. IV. Alias varietates habet HUBERUS, in quibus pauciores nervi fuerunt p. 60. Tantum 28. BERRETTIN tab. 25. f. 1.

(*e*) Rarum tamen eſt EUSTACHIUS in *oſſium exam.* Fatetur plerumque quinque eſſe oſſis ſacri partes VESALIUS *exam.* p. 37.

Nervus impar, veteribus fere omnibus (*f*) dictus, & nonnullis nuperorum (*g*), nihil habet nervei (*h*). Vaginula eſt, ex pia membrana facta, quæ arteriolam ex ſpinali anteriori (*i*) venamque ex ima medullæ adpendice accipit, adque imum coccygem defert, ejusque membranacea involucra.

Neque debent cum nervis confundi filamenta alba, naturæ durioris, quæ ex ima dura matre medullæ ſpinalis numeroſa ad perioſtea lumborum & oſſis ſacri exeunt, initio (*k*) fere a tertia lumborum vertebra facto. Sed etiam in dorſo (*l*), & denique in collo, aliqua ſparſa reperi.

Ipſa dura membrana medullæ ſpinalis in tria ligamenta, & quaſi trifurcatam ſetam terminatur (*m*).

§. XLI. *Nervus ſympathicus maximus, vel intercoſtalis nervus.*

Ganglion cervicale ſuperius.

Principis in corpore humano nervi hiſtoriam huc diſtulimus, quod ex omnibus omnino ſpinalibus nervis natus, eos omnes cognitos ponat.

Quando nervus intercoſtalis de foramine carotico prodiit, pene continuo, inter proceſſus transverſos primæ & ſecundæ vertebræ & angulum maxillæ inferioris, aut aliquanto inferius, in ganglion intumeſcit (*n*), *cervicale ſupremum*, longum (*o*) magis, quam craſſum, inferne potius craſſius (*p*), tectum a ramis carotidis, & cum ea arteria, cumque nervo octavi paris celluloſa tela connexum (*q*), quod longo rectoque majori colli

(*f*) AVICENNA p. 18. RHASEZ ad MANS. L. I. c. 4. VESAL. p. 534. qui in ramos diviſum vidit, diſcedentia nempe vaſa. C. STEPHAN. L. I. c. 50 DIEMERBROECK p. 513. Habet EUSTACH. t. 17. f. 2. VIEUSSENS t. 21. BERRETIN t. 25. k.

(*g*) Ut HEUCHERO p 523. WINSLOWUS numerat pro pare ultimo, cum directe exire dicat de canali oſſeo n. 306.

(*h*) Refutavit olim INGRASSIAS & nuper HUBERUS p. 59. *de med. ſpinal.* p. 8.

(*i*) Faſcic. VII. tab. 4. 67. Tab. 5. *β*.

(*k*) Habet in oſſe ſacro HUBER f. 1. adde p. 64. & olim & *de med. ſpin.* p. 6. C. STEPHANUS L. I. c 50. fibras, quas nervo quidem inpari tribuit. Nervoſas tenuitates vocat L. I. c. 46.

(*l*) in collo C. STEPHANUS L. I. c. 46.

(*m*) Utcunque tab. 5.

(*n*) Habet unum vel duo FALLOP. p. 152. b.

(*o*) EUSTACH. tab. 18. f. 2. tab. 19. WALTHER progr. de *nerv. interc.* Gracileſcere SCHMIEDEL diſſ. p. 2. Pinxi in icon. art. maxill. int.

(*p*) ANDERSCH, WINSLOW n. 366.

(*q*) HUBER p. 21. SCHMIEDEL diſſ. p. 8. DROUIN p. 50.

colli muſculo inſidet. Vidi exiguum fuiſſe (*r*), ut unice nervum paulo craſſiorem referret. Semper valde rubet, & abundat vaſculis a thyreoideæ inferioris ramo (*s*) adſcendente, & a pharyngea (*t*) natis.

Id ganglion plurimos nervos & recipit, & edit viciſſim. Recipit adeo a primo (*u*) cervicis nervo unum ſurculum duosve, aliumque a ramo, qui primum & ſecundum colli conjungit (*x*), & demum ex radice, quam is ramus ad ramum deſcendentem nervi edit (*y*): alium autem a ſecundo cervicis (*z*), aut ejus ramo deſcendente (*a*) accipit, aut duos ſurculos, a tertio demum duas fere radices (*b*). Quartam ſunt, qui addant (*c*), & ſemel vidi. Porro a pare nono (*d*) nonnunquam, aut certe ex ejus cum nervo primo anaſtomoſi, & ab octavo aliquando (*e*) ſurculos habet.

Id tamen cum octavo vinculum non eſt ejusmodi, ut oportuerit nervum intercoſtalem pro octavi paris parte, & interiori quodam ramo habere, ut quidem etiam magnis viris olim excidit, GALENO (*f*), *Carolo* STEPHANO (*g*), FALLOPIO (*h*), *Dominico* de MARCHETTIS (*i*), RICHARDO LOWER (*k*). In animalibus equidem quadrupedibus arctior hujus ganglii cum pari vago nexus eſt (*l*), neque tamen in omnibus

(*r*) Ita MEKELIUS in icone. Ovatum & breve VIDUS t. 75. f, 12. ASCHE f. 3. 4. le CAT. Non grande VIEUSSENS. Ovatum & grandius LANCIS. t. 6. f. 1.

(*s*) Faſcic. II. in ejus art. hiſt

(*t*) Faſcic. III. in ejus art. hiſt.

(*u*) WILLIS p. 346. WALTHER progr. I. SCHMIEDEL diſſ. p. 4. WINSLOW n. 37. RAU p. 111.

(*x*) ASCHE f. 3. 4. WALTHER.

(*y*) p. 242.

(*z*) ANDERSCH, EUSTACH. tab. 18. 19. VIEUSSENS t. 23.

(*a*) MEKEL l. c.

(*b*) ANDERSCH. Unam WINSLOW, EUSTACH. utrinque VIEUSSENS. Negat WALTHERUS.

(*c*) WINSLOW n. 372.

(*d*) SCHMIEDEL p. 4. WINSLOW n. 371.

(*e*) MEKEL, LANCIS. tab 6. f. 1. H. ANDERSCH, HUBER p. 21. VIEUSSENS tab. 23. WILLIS p 340. t. 9. STUKELEY tab. 5. Multas fibras WINSLOW n. 371. & VIDIUS. Rarius eſſe SCHMIEDEL p. 4.

(*f*) *De nerv. diſſect.* c 10. *de uſu part.* L. 9. c. 11. L. 16. c. 5. ORIBAS. p. 272. AVICENN. p. 17.

(*g*) L. 1. c. 15.

(*h*) *Obſerv. anat.* p. 152. b. 153. Ex eo VIDUS VIDIUS L. 3. c. 2. tab. 75. f. 12.

(*i*) p. 123. 124.

(*k*) *De corde* p. 4 ſed & vulgo ita docebant HABICOT D. IV. L. 7. CORTES *vuln. cap.* p. 188. FOURNIER *anat. pacif.* p. 26. &c.

(*l*) WILLIS p. 307. PETIT *Mem. de l'Acad.* 1727. p. 4.

bus (*m*). Ab octavo, pare ſiquidem EUSTACHII opera latebant, WILLISIUS potiſſimum ſeparavit (*n*).

Contra ex ganglio iſto cervicali ſuperiori prodeunt omnium primo nervi *molles*, quos ab ipſa re ita voco. Naturam nempe rubellam, mollemque, quæ eſt in nervo intercoſtali, carotidem arteriam comitante, hi inprimis retinent. Duo ſunt aut tres (*o*), & inferior major eſt. Iſte (*p*) in diviſione carotidis, ſed pone ea vaſa, plexum facit, in quo nonnunquam ganglion exiguum vidi. Ad eum plexum rami a trunco octavi paris, & a laryngeo, & a pharyngeo ejus nervi ramo nati ſe admiſcent. Ejus plexus ramuli, tum ſuperiores nervi molles, primum carotidem arteriam adeunt, cumque omnibus ejus ramis externis labiali, temporali (*q*), linguali, thyreoideo, pharyngeo (*r*), cum carotidis demum trunco ſurſum contra cerebrum, & deorſum per cervicem longiuſcule producuntur, fine utique obſcuriſſimo. Qui labialem ſequitur, eum in glandulam usque maxillarem deduxi, & cum quinti tertio ramo ibi ſuſpicor communicare (*s*). Qui temporalem ſequitur, eum per tres pollices, ſemper arteriæ innatum, perſequi potui. Eorum primam memoriam fere apud LANCISIUM (*t*) reperio, aliquam etiam apud nuperos (*u*).

Horum nervorum aliquis pharyngem (*x*) adit, cum nervo pharyngeo aut laryngeo octavi paris irretitus, in hyopharyngeum, thyreopharyngeum, cricopharyngeum, & glandulam thyreoideam (*y*) abſumtus. Ejus ſurculus in truncum intercoſtalem redit, aliumque ad cardiacum ſuperficialem dat.

(*m*) Diſtinctos eſſe in leone Pariſini; in ſimia PETIT p. 5.
(*n*) p. 340. conf. *de nerv. intercoſt. orig.* n. 4.
(*o*) Tres ANDERSCH.
(*p*) ANDERSCH in ic. conf. le CAT p. 299.
(*q*) ANDERSCH.
(*r*) ANDERSCH
(*s*) Deſcripſi cum ramis ad arterias euntibus *tab. art. max. int.* p. *ult.* & *de origine nerv. intercoſt.* n. 17.
(*t*) Nervi ſubrufi ad carotidem, pharyngis, laryngis & linguæ muſculos *Ep. de gangl.* p. 109.
(*u*) Ramos ad carotidem dixit WINSLOW n. 373. Eos tangit GUNZIUS *de art. maxill. int.* n. 4. Credas exprimi in icone le CATII. Ramos ad arterioſos ramos habet Cl HUBER p. 22.
(*x*) ANDERSCH. SCHMIEDEL p. 3. WINSLOW n. 373. WILLIS p. 340. LANCISIUS l. c. Plexum & gangliolum habet HUBER p. 18.
(*y*) Ad laryngem ramus ab intercoſtali SCHMIEDEL p. 3.

dat. Vidi pone glandulam thyreoideam cum recurrente anaſtomoſi conſenſiſſe (z),

Etiam alius ab his mollibus pharyngeus ſupra iſtum, & ſupra os hyoides nonnunquam emittitur.

Demum ex plexu, quem diximus, ramus cardiacus ſuperior provenit, qui alias totus ab intercoſtali exit, alias magnam partem ſui, totumque demum originem, debet octavo pari, ejusque laryngeo ramo (*a*). Hic ramus ſtylopharyngeo, & hyothyreoideo, & glandulæ thyreoideæ nonnunquam ſurculos dat.

§. XLII. *Ganglion cervicale medium.*

Ex eo ganglio, quod deſcripſimus, nervi quidem cardiaci (*b*) ad cor tendunt, quos non repetimus, unus alterve.

Deinde ex eo ganglio, aliquot ramis cervicalis quarti, quinti (*c*) etiam ſexti, aut a brachiali a ſexto orto, iisdemque nonnunquam propriis gangliolis diſtinctis, oritur trunculus, qui cum cardiacis multis modis communicat, & eorum pleroſque emittit, atque per rectum majorem deſcendit, comes carotidis. Eſt ubi nullam cum vertebralibus hactenus conjunctionem habet. Idem, qua arteria thyreoidea inferior incurvata ſuam glandulam adit, ad quintam vertebram ſextamve colli, ſolet in ganglion *cervicale medium* intumeſcere (*d*), ſolet inquam, nam etiam nullum fuiſſe vidi (*e*). Minus id eſt ſupremo, & breve (*f*). Vidi tamen duplex (*g*) fuiſſe, primum in quinta (*h*), in ſexta & ſeptima vertebra alte-

(*z*) Habet etiam ANDERSCH ex alio ramo nervi intercoſtalis natum.

(*a*) p. 232.

(*b*) L. IV. p. 358.

(*c*) VIEUSSENS tab. 23. WINSLOW n. 376. conf. *tab. art. thyreoid. inf.* I. T. T. Etiam ex tertio VIEUSSENS tab. 23. WINSLOW n. 376. Omnes enarrat FALLOPIUS p. 153. & habet EUSTACH. tab. 18. f. 2. tab. 19.

(*d*) Habet WILLIS tab. 9. Γ. & p. 341. VIEUSSENS ad Δ. Cervical inferieur WINSLOW n. 380. Habet etiam SCHMIEDEL diſſ. 12. 13. 14. Pinxi Faſcic. II. tab. thyr. ant. *υ*.

(*e*) MORGAGN. Adv. II. p. 75.

(*f*) *Tab. thyr. ant.*

(*g*) In ſexta VIEUSSENS l. c. conf. WALTHER progr. I. Etiam in quarta WINSLOW n. 384.

(*h*) Etiam WINSLOW n. 380. WILLIS p. 341. & WALTHER l. c. & duo ganglia BERRETINUS, forte ad FALLOPII verba l. c. Varietates etiam enarrat C. C. SCHMIEDEL diſſ. p. 13.

alterum, & inter utrumque arteriam vertebralem fuiſſe interceptam. In ſecundum ganglion vidi ſurculum a phrenico iviſſe (*i*), in utrumvis a quarto, aut quinto, cervicalium, nonnunquam radix accedit, alias a neutro, quando ii nervi ad ipſum trunculum intercoſtalem veniunt.

Ex eo ganglio multi quidem ad cor (*k*) nervi, & ad recurrentem (*l*) truncum tendunt, aliqui tamen, neque pauci, , variis modis circa thyreoideam arteriam & vertebralem (*m*), & venam cognominem laqueos faciunt, demum circa ſubclaviam ipſam, dum ad interiora originis communis utriusque, quem dixi, rami in ganglion cervicale imum redeunt, variabili modo. Anſam vidi triplicem, cum tres rami (*n*) ante arteriam, tres pone eam deſcenderent. Earum anſarum aliqua perpetua eſt (*o*), & ſubclaviam arteriam, etiam priſcis (*p*) non ignorantibus, tamquam laqueo continet.

Hæc tamen alias anſa ex ganglio imo oritur, inque imum redit. Alias intercoſtalis truncus ad quartam quintamve vertebram colli finditur, & ramus alter ganglion cervicale medium facit, alter imum (*q*).

§. XLIII. *Ganglion cervicale infimum.*

Sive truncus nervi intercoſtalis ex ramis ganglii cervicalis ſecundi, quos diximus, renaſcitur (*r*), ſive ipſe ad ganglion cervicale imum immutatus advenit, perpetuo certe pone arteriam vertebralem, in proceſſu transverſo vertebræ ſeptimæ, inque primæ coſtæ naſcentis ſinu, & nonnunquam in ſecundæ planitie paulo exterius quam cum vertebris committitur, truncus inteacoſtalis in magnum, *rotundum*, breve (*s*), tenax & validum ganglion muta-

(*i*) L. VIII. p. 91. conf. WILLIS p. 342. t. 9. &.
(*k*) L. IV. p. 359. ANDERSCH, tab. thyr. ψ.
(*l*) L. VIIII. p. 407.
(*m*) WILLIS p. 342. t. 9. π.
(*n*) Pinxi *tab. thyr ant.* φ. χ. Habent WINSLOW n. 383. WILLIS ad Ξ. p. 341. WALTHER progr. cit. p. m. 921. SCHMIEDEL p. 13. STUKELEY tab. 5. Axillares amplecti LANCIS. l. c. p. 109.
(*o*) ANDERSCH.
(*p*) VIEUSSENIO, WILLISIO.
(*q*) Ita fere VIEUSSENS.
(*r*) ANDERSCH. Tab. thyr. ant.
(*s*) Prælongum EUSTACHIUS, a 7. ad. 2. vertebram t. 18. f. 2. t. 19. Breve LANCIS. *de vena ſine par* tab. 1. Q. Y. non magnum WILLIS Θ.

mutatur *Cervicale infimum* (*t*). Alias duo ſunt ganglia, ſatis diſtincta, vicina tamen, & medio quaſi iſthmo nerveo conjuncta. Alias cervicale ganglium imum cum ſecundo ganglio thoracico confluit, adque ſecundam coſtam producitur (*u*).

In id ganglion rami vario numero accedunt, a nervis cervicis ſexto, ſeptimo, octavo, & primo (*x*) coſtalium nati, quorum aliqui propria gangliola habent. Nonnunquam etiam a ſecundo coſtalium ramus acceſſit, quando ganglion longius fuit (*y*), aque brachialibus ipſis nervis, quos vertebralis colli ſeptimus, octavus, primusque dorſi producit. Eorum nervorum major a vertebris quam a capite nervorum copia accedit, ut omnino, omnibus computatis, potius nervorum cervicalium, quam intercoſtalis trunci ganglion ſit, quod nunc deſcribimus (*y**).

Multos ſurculos id ganglion ad nervos cardiacos edit (*z*), quos alibi diximus, tum ad recurrentem nervum (*a*), & ad pulmonem nonnullos (*b*).

§. XLIV. *Nervus ſympathicus magnus in pectore.*

In pectore, ex ganglio proxime enumerato, reparatus nervus, multo nunc, quam in collo major, extrorſum recedit per celluloſam telam, quæ exterior pleuræ circumponitur, præterit coſtarum (*c*) de vertebris recedentium leniter cavam originem, aque nervorum ſingulo, qui ex ſpinali medulla anteriores inter coſtas decurrunt, duas fere radices (*d*) accipit, eoque in loco, ubi eas radices ſibi addit, intumeſcit ut ganglion (*e*)

 naſca-

(*t*) WALTHER l. c.
(*u*) Conf. WINSLOW n. 384. WALTHER l. c. & EUSTCH. l. c. A ſeptimo, octavo,, primo VIEUSSENS, a ſeptimo, ſexto & primo LANCISIUS.
(*x*) EUSTACH. tab. 19.
(*y*) L. IV. p 361.
(*y**) Inter coſtalis nervus formatur a vertebralibus DROUIN p. 50.
(*z*) EUSTACH. t. 18. f. 2. WINSLOW n. 385.
(*a*) L. VIII. p. 171. VIEUSSENS 38. ad octavum quidem par, ſed proxime pulmonis nervos. WINSLOW n. 385. WALTHER p. 926.
(*b*) VIEUSSENS conf. L. VIII. p. 91.
(*c*) FALLOP. p. 153. b. EUSTACH. tab. 19. WINSLOW n. 395. STUKELEY tab. 5.
(*d*) WINSLOW n. 396. 397. BERRETIN tab XI. Frequentius ita ſe habere SCHMIEDEL p. 18. Unam radicem EUSTACHIUS ubique pingit. Habet CORTESIUS *de vuln. cap* p. 188. qui *octavum* nominat, ſibique inventas tribuit.
(*e*) WINSLOW n. 396. SCHMIEDEL diſſ. p. 18.

naſcatur. Angulus ſub quo eas ſuppetias accipit, ſurſum fere acutus eſt (*f*).

Ita demum a nona (*g*) coſta introrſum ad diaphragma venit, & inter ejus muſculi caput tertium atque ſecundum (*h*), alias eodem cum nervo ſplanchnico loco, & alias interior in abdomen deſcendit, aut ſpatium potius celluloſum, pone abdomen.

In pectore notabiles ramos paucos edit. Neque memini, me alicujus momenti (*i*) truncos vidiſſe, qui ad nervum octavi paris accederent; etſi ejusmodi nervi illuſtribus viris viſi ſunt (*k*).

Oritur tamen in pectore univerſo maximi momenti nervus, quem dudum conſuevi *ſplanchnicum* (*l*) vocare. Is nervus ex multis ramis intercoſtalis trunci provenit, qui a 5 ad 12. coſtam de trunco prodeunt, aut omnibus, aut certe plerisque (*m*). Vide prodiiſſe ad 5, 7. 8. 9. 10. 11. coſtam: & ad 5, 6. 8. ad 5. 6. 7. & 8. ad 6. 7. & 9. & nervo intercoſtale decimo; ad 6. 8. coſtam: ad 7. & 8: ad 6. 8. 9. & 10: ad 7. 8. 9. 10. & 11. ad 8. 9. 10. & 11.

Is nervus ſenſim exteriorem truncum relinquit interior (*n*), & conſcenſis vertebrarum corporibus, demum uno trunco inter diaphragmatis caput intimum & proximum (*o*) ad abdomen pariter exit; alias tamen per intervallum fibrarum primæ appendicis (*p*) penetrat, & iterum alias communem cum trunco ſympathico viam ſequitur, & cum vena ſine pari, atque aorta (*q*).

Mini-

(*f*) Eustach. ubique. Variare Schmiedel.
(*g*) Ab undecima Winslow n. 421.
(*h*) Faſcic. I. N. L. VIII. p. 83. quando quatuor ſunt capita.
(*i*) Exiguos ad vertebras ſurculos habet Vieussens, Schmiedel p. 19. Vidi, ſed finem non ſum perſecutus.
(*k*) In t. 18. f. 2. lat. ſin. Eustachii, ad plexum ſtomachicum.
(*l*) Truncus exterior Schmiedel p. 19. Willisius non habet. Inſulam pingit Lancisius *de vena ſine pari*, ejus interiorem ramum credo eſſe ſplanchnicum. Inventor eſt Eustachius, deinde Vieussenius. Habet Bianchus t. 4.
(*m*) A. 5. 6. 7. 8. ganglio Winslow. Ad. 3. 5. 7. 8. coſtam Vieussens tab. 23. Ad 5. 6. 7. 8. 9. Eustach. t. 18. f. 2. Ad 5. 6. 7. 8. 9. 10. Idem t. 19. Ad 6. 8. 9. 10. 11. Cheselden t. 29. Ad 5. 7. 8. 9. 10. 11. coſtam. Ad 7. 8 9. 10. Berretin t. XI.
(*n*) Eustach. tab 19. Stukeley *of the ſpleen* tab. 5.
(*o*) Faſcic. I. ic. diaphr. O.
(*p*) L. VIII. p. 83.
(*q*) In ſiniſtro latere L. VIII. p. 82.

Minime tamen rarum eſt, ad nonam, decimam & undecimam coſtam alium quaſi ſplanchnicum (*r*) minorem naſci, qui aut cum aorta ad abdomen exeuns ad ganglion magnum ſemilunare tendat, aut propria etiam nonnunquam via multo exteriori (*s*) utatur.

Alius iterum nervus, ſimilis ſplanchnici, ab intercoſtali trunco, circa duodecimam coſtam natus, aut ganglion renale conſtituit, aut in vertebra ejus nominis ganglion facit, ex quo nervi ad renalem plexum, adque meſocolicum, ipſum demum utrinque ovarium uterumque tendunt.

Vidi contra totum nervum intercoſtalem in ſplanchnicum vulgo notum continuatum fuiſſe, ut ad ſextam coſtam nullus ſupereſſet, inde vero a ſeptimo intercoſtali novis radicibus natus repararetur.

§. XLV. *Ganglia ſemilunaria plexusque medius.*

Quando nervus ſplanchnicus, dexter ſiniſterve, diaphragma penetravit, facit utrinque uno pluribusve ramis ad latus & in anteriori aortæ facie, eam inter & diaphragmatis adpendices, ſuperius & poſterius quam glandula renalis, longum, obliquum, pene transverſum, memorabile ganglion, quod *ſemilunare* dictum (*u*) eſt ob figuram, quam utrumque ganglion medio cum plexu conjunctum exprimit, & quæ lunam creſcentem ſurſum cavam utcunque imitatur.

Vidi non adeo duo ganglia fuiſſe, quam plexus duos multis minoribus gangliis mixtos. Vidi merum plexum fuiſſe, ex octo vel novem gangliis (*x*) compoſitum, nerviſque, qui ea ganglia conjungerent. Merum plexum alii Cl. viri (*y*) pinxerunt.

In id ganglion a pari octavo (*z*), a ſecundo ſplanchnico (*a*), ab intercoſtalis trunci (*b*) ramis thoracis inferioribus, etiam in prima vertebra lumbari natis, rami accedunt.

(*r*) La derniere WINSLOW n. 399. Habet VIEUSSENS a 10 67. Eſtne ſecundarius truncus SCHMIEDELII p. 21. Nervus ſocius ſingularis WALTHER p. m. 935.

(*s*) Inter coſtales fibras & a proceſſu transverſo ortas L VIII p. 83.

(*u*) WINSLOW n. 402. VIEUSSENS n. 57. cujus inventum eſt. WILLISII duo ganglia ♄ & ♂ eamdem rem videntur deſignare tab. XI.

(*x*) Videtur ita velle Cl. SCHMIEDEL diſſ. p. 20.

(*y*) EUSTACHIUS tab. 18. f. 2. BERRETINUS tab. 8. f. 1.

(*z*) WINSLOW n. 403. VIEUSSENS 25. BERRETIN tab. 8. f. 1.

(*a*) Conf. SCHMIEDEL p. 22.

(*b*) WILLIS t. XI. F.

A dextro nunc & ſiniſtro ganglio numeroſiſſimi rami exeunt. Eorum plurimi introrſum tendunt, dextrique cum ſiniſtris in multiplicem ante aortam plexum coeunt, ut alii nervi ſupra cœliacæ (*c*) arteriæ originem, & infra eam: alii ſupra meſentericæ arteriæ ortum, & infra idem oſtium, mutuos in amplexus ferantur, hasque arterias repetitis omnino laqueis intercipiant.

§. XLVI. *Nervi ab his gangliis orti.*

Phrenici, gaſtrici, hepatici, lienares.

Numeroſiſſimi pene ad omnia abdominis viſcera nervi ab his gangliis, proxime a plexubus naſcuntur, qui ex utriusque ganglii, dextri & ſiniſtri intertextis nervis componuntur. Ab eo, quod cœliacam arteriam ambit, potiſſimum hi naſcuntur, quos hic expono.

Primi, intimi (*d*), ſimpliciores, minoresque numero ſunt, qui, arteriam phrenicam utrinque comitati, inferiorem faciem diaphragmatis adeunt, ſæpe a me viſi, etiam proprio ganglio (*e*) diſtincti.

An hi iidem ſunt, quos ex ipſo ſplanchnico utrinque nervo alii clari viri deduxerunt (*f*).

Deinde in ſiniſtro potiſſimum latere, circa finem œſophagi, in ſaccum (*g*) ventriculi ſiniſtrum, ramus abit, cum ſurculis anterioribus octavi paris commiſtus. Ex ipſo plexu ramus gaſtroepiploicus ſiniſter ſecundum originem omenti curvaturam majorem ventriculi relegit (*h*).

Alii duodenum (*i*), pylorum (*k*), pancreas (*l*) cum ramulis octavi paris adeunt, hi ab hepaticis, ut continuo dicetur.

Ad

(*c*) WINSLOW n. 403. Huc WILLISII plexum *θ. θ.* & plexum gangliis interpoſitum VIEUSSENII refero 63. 61. 65. etſi deficiunt limites, ex quibus vicinias adgnoſcas. In hanc partem octavum par ſe admiſcat. Conf. SCHMIEDEL p. 26

(*d*) Habet imprimis L. PEAGET aut GEVIGLAND in diſſ. *Ergo muſc. interc. & diaphrag. actio partim ſpontanea partim voluntaria* Pariſ. 1740. n. 4. Habet etiam GUNZ *de humor.* p. 227. VIEUSSENS n. 58. Addit coiviſſe cum phrenico Cl. GEVIGLAND & GUNZIUS.

(*e*) Habet etiam GUNZIUS & GEVIGLAND.

(*f*) SCHMIEDEL p. 22. & WINSLOW n. 401. Videtur ſeorſim repetere n. 414.

(*g*) VIEUSSENS n. 63. p. 198. WILLIS tab. XI. *n.* p. 343.

(*h*) EUSTACH. tab. 18. f. 2. Ψ.

(*i*) VIEUSSENS t. 23. n. 59. WALTHER p. 933. WILLIS ad à. a. & p. 344.

(*k*) WILLIS *π. π.*

(*l*) IDEM p. p.

Ad lienem ex ſiniſtro ganglio (*m*), aut ſiniſteriori potius plexus parte, cum cœliaca arteria, deinde cum ſplenica, ſurculi aliqui, non magni, lienem adeunt (*n*). Ab iis aliquos ad ventriculum reducit WILLISIUS (*o*). In principio eorum nervorum ganglion vidi (*p*).

Ex plexu cœliaco eodem oriuntur, communi cum vago origine, nervi hepatis dextri anteriores, dextri poſteriores, & ſiniſtri.

Rami anteriores, cum vagis commiſti, ſeptem, octo, undique complexi arteriam cœliacam, deinde hepaticam, & duodenalem, ad duodenum, pylorum, pancreas, hepar, finem foſſæ umbilicalis ſiniſtrum, finem dextrum, lobum anonymum, lobum dextrum, veſiculam dividuntur. Extra hepar cum arteriis vehementer cohærent, leviter in viſcere. Ab iisdem oriuntur, cum duodena, nervi gaſtroepiploici (*q*) dextri, qui curvaturam ventriculi majorem, cum arteria relegunt, & ventriculo dant, & nonnihil forte omento.

Alii poſteriores cum vena portarum, poſteriori potiſſimum loco, rami, aut ſoli, aut cum octavi paris trunco poſteriori miſti, per portas, uti diximus (*r*), adveniunt. Eorum maxime ſiniſtri, acceptis ramis per ductus venoſi foſſam advenientibus, ad lobum ſpigelii tendunt.

Alii cum trunco dextro venæ portarum in dextrum ejus viſceris lobum per extremam transverſam foſſam eunt, hi principes (*s*), & ad veſiculam fellis (*t*). In eo plexu ganglion vidi (*u*), quod venæ portarum incumbebat.

Alios ramos ex ganglio dextro ſeorſim, pone venam portarum, trans cavam venam vidi lobulum ſpigelii adiiſſe, præter omnes priores.

Alii

(*m*) WINSLOW n. 409.

(*n*) Plexus ſplenique n 408. VIEUSSENS n. 65. p. 399. WALTHER p. 933. WILLIS ζ. & p. 343. EUSTACHIUS Φ.

(*o*) l. c.

(*p*) Habet WALTHER p. 934.

(*q*) EUSTACHIUS tab. 18. f. 2. 3.

(*r*) p. 237.

(*s*) Plexus hepatique WINSLOW n. 405. SCHMIEDEL p. 22. WILLIS o, o. p. 344. EUSTACHIUS l. c. Λ. Λ. Sed his omnibus figuris natura ditior eſt. In BIANCHI icone tab. 4. nihil dignoſcas.

(*t*) WINSLOW n. 406.

(*u*) Habet WALTHER p. 937.

Alii demum nervi ſiniſtri hepatis, per ductum venoſum, hepar ingrediuntur, & partim ſiniſtro lobo proſpiciunt, partim dextris ſe inmiſcent, uti modo diximus. Etiam iſti ſodales a pari vago habent.

§. XLVII. *Plexus meſentericus ſupremus.*

Qui nervi arteriam meſentericam ſuperiorem innumerabiles omnino undique amplexantur, brevi & tenace celluloſa tela ei innati (*x*), ii diverſum, ut ipſa arteria, exitum ſortiuntur. Oriuntur & a dextri ganglii propaginibus (*y*), & a ſiniſtris (*z*), & a medio inter utrumque plexu (*a*), & a plexu renali (*b*), & ab hepatico, & a lienali. Aliqui inde rami trans venam portarum, & pancreas, duodenum adeunt, cum arteriis a meſenterica eo tendentibus.

Alii in meſocolon transverſum, & ſiniſtrum, adque colon inteſtinum adſurgunt, cum arteriis, quas eo truncus meſentericus prægrandes mittit. Dant etiam pancreati.

Alii ſiniſtrorſum ſecundum duodeni finem, cui ſurculos dant, ad plexum meſocolicum deſcendunt (*c*).

Plerique vero numeroſos illos arteriæ (*d*) meſentericæ ramos ad inteſtina tenuia comitantur, multi quidem, non tamen vegrandes, ſi cum vaſis rubris comparaveris.

§. XLVIII. *Plexus renales & ſpermatici.*

Primi fere a gangliis oriuntur ſemilunaribus, nervisque ſplanchnicis, etſi ordo, qui a ſupremis viſceribus incepit, juſſit noviſſime deſcribere.

Numeroſi adeo rami, & a ſplanchnico nervo, & a ganglio ſemilunari (*e*) ſui lateris, a nervo ſplanchnico inferiori, ad 10. & 11. coſtam nato,

(*x*) VIEUSSENS n. 77. *Gaine, capſule nerveuſe* WINSLOW n. 415. *Solarem* dixit WILLISIUS ☉.

(*y*) WILLIS. S. S.

(*z*) IDEM I.

(*a*) IDEM δ. δ. λ.

(*b*) WINSLOW n. 415. WILLIS ſub Θ.

(*c*) WINSLOW n. 416. VIEUSSENS n, 78. WILLIS χ. ☿.

(*d*) WILLIS.

(*e*) WINSLOW n. 410. VIEUSSENS 76. 76. 72. 72. WILLIS I. c. 2. BERRETIN t. 8. f. 1.

nato, & a I. lumborum (*f*) prodeunt. Eorum alii quidem glandulas renales (*g*) adire videntur, quorum nonnulli porro in ſeptum transverſum pergunt.

Alii circa arterias venasque renales conpoſitum & variabilis naturæ *plexum renalem* (*h*) efficiunt, qui variis anſis arteriam renalem amplectitur (*i*), gangliis exiguis (*k*) miſtus, quæ quidem pro glandulis lymphaticis (*l*) ſunt habita, cum tamen nervis evidentiſſime continuentur.

Inter minora ganglia unum ſæpe utrinque magis memorabile reperitur (*m*).

Inde ſurculi aliqui, non magni, adeunt renes ipſos (*n*).

Alii cum vaſis ſpermaticis (*o*) deſcendunt, pone renalem venam, admiſtosque habent a plexu meſenterico aque trunco intercoſtali ſurculos, quæ eadem propago alias ad primam lumborum vertebram naſcitur, tum ad ſecundam, denique a ganglio, quod paulo poſt dicemus, meſocolico, nervisve, qui id ganglion producunt (*p*). Ita proprius *ſpermaticus plexus* naſcitur,

Hujus plexus ſurculi aliqui cum vaſis ſpermaticis pergunt, de abdomine exituri. In feminis ad ovaria usque deduxi. Aliqui ad duodenum tendunt.

§. XLVIIII. *Plexus meſocolicus.*

Unus utrinque renalis plexus eſt, unicus & absque pari *Meſocolicus*, ſive *Meſentericus medius.* Nempe a ramis magni plexus ex ſemilunaribus gangliis ortis, a ganglio utroque ſemilunari, aque vagina nervoſa meſen-

(*f*) VIEUSSENS 73. 73. & 68. & WILLIS ut videtur β. β. k. k. & C. A. a. BERGEN de *nerv. interc.* n. 21.

(*g*) WILLIS p. 345. BERRETTIN tab 8. Z

(*h*) WINSLOW n. 410. & VIEUSSENS utcunque.

(*i*) Conf. WILLIS p. 344 345.

(*k*) Conf. SCHMIEDEL p. 25. 26.

(*l*) SCHMIEDEL p. 27. DUVERNOI in *Comment Acad. Petrop.* T. XIV. p. 205.

(*m*) Unum utrinque facit WILLIS ♀ & ♃.

(*n*) WILLIS ibid. VIEUSSENS ibid. 74. 75. 73. 71. 70. EUSTACH. *de renib.* p. 80. a meſentericis BERRETTIN δ δ

(*o*) Un filet, ou plus WINSLOW n. 410.

(*p*) WIMSLOW n. 417.

ſentericæ arteriæ (*q*), inſignes trunculi per aortæ faciem anteriorem deſcendunt, pone meſenterii originem, ut loqui amat J. B. Winslow (*r*). Eorum aliqui duodenum inteſtinum ſequuntur, eique ramos impertiunt.

Ad hos nervos accedunt aliæ, quas truncus intercoſtalis (*s*) in coſtarum intervallo nono, decimo & ultimo (*t*), deinde in vertebra lumborum (*u*) prima (*x*) & ſecunda (*y*), & tertia, generat (*z*), ſimplices, duplices triplicesve radices, quæ eaedem, dum tranſeunt ad meſocolicæ arteriæ originem, ſurculos dederant ad plexum ſpermaticum (*a*).

Denique etiam a renali plexu (*b*) aliqui ſurculi ſe admiſcent, qui & ante aortam & ad latera deſcendunt.

Ita in facie anteriori aortæ & ganglion (*c*) naſcitur, ſuper originem arteriæ meſocolicæ, & plexus, qui eam arteriam eodem modo conveſtit, ut ſuperiorem ſuus plexus (*d*).

Ejus ſurculi, cum ramis arteriæ, & ſurſum ad meſocolon ſiniſtrum, & recta in eamdem ſedem, & deorſum in plexum ſemilunarem amplioris inteſtini feruntur, inque pelvim deſcendunt.

Alii demum, & præcipui, per aortam ad ganglion tendunt hypogaſtricum.

§. L. *Plexus hypogaſtricus.*

Ita malim, quam *meſentericum infimum* (*d**) dicere plexum, qui ex ramis a latere plexus meſocolici (*e*) ante aortam deſcendentibus, inque reticu-

(*q*) Winslow n. 416. Vieussens 77. 78.
(*r*) *Faiſſeaux arriere meſenteriques.* Conf. Berretin tab. 10. 11. & Eustachius t. 18. f. 2.
(*s*) In univerſum Winslow n. 417. *Car. Aug.* a Bergen n. 25. Habet aliquos Eustachius tab. 18. f. 2.
(*t*) p. 261.
(*u*) Ex lumbari ganglio Walther p. 935.
(*x*) Vieussens 83.
(*y*) Vieussens ibid.
(*z*) Vieussens ibid.
(*a*) p. 265.
(*b*) Winslow n. 417.
(*c*) Walther p. 937. Willisius habet, ſed recto inteſtino proxima, nimis eque vicina duo ganglia ☽ & ☿, ut adgnoſcere nequeas.
(*d*) Winslow n. 417. Vieussens 78.
(*d**) Winslow n. 420. Vieussens, Willis ☾.
(*e*) Adſcendentes vocat Willis a χ.

ticulum implexis (*f*), fere in cartilagine inter ultimam lumborum primamque ſacri oſſis vertebram naſcitur, & ante arteriam iliacam ſiniſtram, quæ ibi imprimis dividitur, anteque venam cavam.

Accedunt a nervo intercoſtali in lumbis duo pluresve rami (*g*) ad ſecundam lumborum & tertiam (*h*), quartamque (*i*), oſſis ſacri vertebram.

Ex hoc plexu (*k*), per oſſis ſacri anteriorem mediamque faciem, in rectum (*l*) inteſtinum aliquot egregii rami eunt.

Alii in imam veſicam (*m*) ad ureteris ingreſſum, utrique ſuperiori loco ex ſuo plexu nati.

Alii inferiores in virili ſexu in urinariam veſicam prope ingreſſum ureteris, tum in mulierum veſicam (*n*) & uterum finiuntur. Inſignis eorum plexus eſt (*o*), qui circa imum ureterem ludit.

Alii ad ligamentum latum (*p*), tubamque, in plexum notabilem expanſi.

Alii ad uterum ſolum eunt (*q*).

Hi inferiores ſuppetias potiſſimum a nervis ſacris habent.

§. LI. *Nervi intercoſtalis finis.*

Nervus *ſymphathicus magnus*, quando per ſeptum transverſum penetravit, ſequitur porro corpora vertebrarum lumbalium (*r*) atque a nervis de ea parte ſpinalis medullæ prodeuntibus, acceſſorias radices accipit, unam a ſingulo (*s*), duasve (*t*). Qua eæ radices cum ſympathico confluunt,

(*f*) VIEUSSENS 79. 80. EUSTACHIUS tab. 18. f. 2. ſub 5. 5. ALBINI. BERRETTIN tab. 27. f. 1. 2.

(*g*) Ab ultima VIEUSSENS 83. Tres habet WILLIS φ. φ. φ. Aliquot SCHMIEDEL p. 28. 29.

(*h*) Cum tertio anaſtomoſin habet EUSTACHIUS ad 6. Habet etiam anaſtomoſes a ſacris WILLIS p. 348.

(*i*) EUSTACH. t. 7. cum intercoſtalis exterior finiretur.

(*k*) Vocat duo ganglia plana WINSLOW n. 420 tum SCHMIEDEL p. 29.

(*l*) WINSLOW n. 420. WILLIS d. d. p. 347.

(*m*) WINSLOW ibid. WILLIS p. 348. f. & ad proſtatas p. 348. atque tab. 11. 9.

(*n*) Ad uterum & veſicam VIEUSSENS n. 81.

(*o*) WILLIS k. k. p. 348.

(*p*) Ad vaſa ſpermatica WINSLOW n. 420. ad anulum usque comitatum vidit RAU p. 110.

(*q*) BERRETTIN l. c. WILLIS t. t. & p. 348.

(*r*) EUSTACH. tab. 18. f. 2. tab. 19. WINSLOW n. 423.

(*s*) EUSTACH. ibid.

(*t*) WINSLOW n. 425.

fluunt, ganglia naſcuntur, variabili tamen modo, ut alias ad ſingulam vertebram lumborum ſuum ſit ganglion (*u*). Alias aliquæ vertebræ ſint abſque ganglio, uti abſque ganglio tertiam, quartam & quintam fuiſſe vidi. Alias duo ganglia in unum longius (*x*) confluunt, quale ad primam & ſecundam lumborum vertebram, aut ad ſecundam reperi. Ad quartam truncus ſympathicus inſigniter ſæpe minuitur, ut minor ſit ramus, qui in pelvim pergit, major, qui cum lumbali nervo conjungitur (*y*).

Inde ex lumbis nervus intercoſtalis, pone vaſa iliaca, trans cartilaginem inter lumbos & ſacrum os mediam, in pelvim deſcendit, & ſecundum oſſis ſacri latera, exterior quam plexus hypogaſtrici rami, ad coccygem migrat (*z*).

Etiam eo loco cum nervis ſacris perpetua commercia habet. Alias tantum cum primo, & ſecundo (*a*), ut eo loco finiatur, alias cum omnibus (*b*), certe ſuperioribus, nam in imo minutiſſimo non vidi, etſi non nego. In ea conjunctione ganglia (*c*) naſcuntur ad ſecundum nervum ſacrum magnum, tum in tertio, & quarto oſſe ſacro.

Vidi etiam ſacros nervos cum nervi iſchiadici radicibus quinque aut ſeptem omnino anaſtomoſibus convenire, in quinque ejus radices datis (*d*).

Etiam ſecundum os ſacrum ex ea ſede lego, ab intercoſtali fere ad ſingulas ſacri oſſis vertebras, ad inteſtinum rectum, & veſicam ramos dari (*e*).

Denique circa coccygis ſedem obſcure finitur. Arcum cum ſodali in imo eſſe ſacro facere lego (*f*), ſurſum cavum, quem nunquam adeo accurate vidi. Ex eo arcu ramulos dari in inteſtinum rectum (*g*), levatores ani muſculos & coccygis iidem auctores addunt (*h*). Alium arcum in principio oſſis ſacri habent Cl. viri (*i*), mihi perinde non viſum.

Dum

(*u*) Ita WINSLOW n. 425. C. a BERGEN n. 27. VIEUSSENS tab. 23.
(*x*) Ita EUSTACHIUS l. c. WALTHER p. 935. SCHMIEDEL p. 28. 29.
(*y*) Omnino ita vidit WALTHER p. 936.
(*z*) Aliquanto longius, quam in figura EUSTACHII t. 18. f. 2.
(*a*) Ita EUSTACHIUS etiam l. c. tab. 18. f. 2. & tab. 19. Non enumerat ramos C. A. a BERGEN l. c.
(*b*) Ita WINSLOW n. 425. VIEUSSENS l. c. Cum quatuor ſuperioribus SCHMIEDEL p. 30.
(*c*) WINSLOW n. 425. SCHMIEDEL p. 30.
(*d*) Duas ad primum ſacrum VIEUSSENS n. 104.
(*e*) SCHMIEDEL p. 30.
(*f*) WINSLOW n. 424. WILLIS l. VIEUSSENS n. 86. WALTHER p. 936.
(*g*) SCHMIEDEL p. 31. huc dicere videtur, etſi arcum non habet. Ad ſphincterem WILLIS S. p. 348. Ait cum ultimo vertebralium communicare p. 348.
(*h*) WINSLOW n. 427. Alias partes nominat VIEUSSENS 87.
(*i*) WALTHER p. 936. WILLIS p. 343. tab. cit. q.

Dum autem per lumbos deſcendit, & os ſacrum, ſympathicus nervus radices, jam excitatas, addit plexui meſocolico (*k*), plexui hypogaſtrico (*l*) quas non repetimus.

SECTIO VII.

PHÆNOMENA VIVI CEREBRI.

§. I. *Senſus quid ſit.*

CErebri & nervorum uti continua natura eſt, ita par officium. De eo ut definiamus, experimentis potiſſimum utemur, nec ultra ſenſuum teſtimonia hactenus progrediemur.

Sentire hic dicimus, populari omnino ſignificatione ejus vocis uſi, quamcunque mentis noſtræ mutationem, quæ ex corporis humani cum mente connexi contactu oritur, Si quis aliter ea voce utitur, & mentis mutationem a ſenſu vult excluſam, eum monemus, ne mutationes cadaveris cum corporis vivi ſenſu confundat. Nam etiam cadaveris partes a corporum potiſſimum acriorum contactu in motum cientur: eam vero mutationem nemo pro ſenſu habuerit.

Sentit adeo *nervus*, nempe ſi a corpore quocunque contingatur, naſcitur in anima mutatio, per quam ejus contactus conſcia redditur. Corpus diximus quodcunque, nam & aer, venti ſpecie, & calor, & lux ipſa, aut rara in oculo, aut in focum per vitra convexa aut concava collecta, nervos noſtros adficit.

Facile intelligitur, quo majus corporis, nervos noſtros contingentis, pondus, quo major velocitas, aut potentius momentum fuerit, eo etiam ſenſationem fore vividiorem. Quare ſi tota ejus corporis actio in pauca (*l*) puncta ſentientis partis fuerit collecta, eo etiamacrior inde in anima ſenſatio ſequetur.

Quando hæc omnia majora ſunt in corpore nervum noſtrum contingente, tunc ſenſus in dolorem degenerat, exoſum animæ ſtatum, quo monita, gravius nunc corpus ſuum adfici, de remedio cogitare cogitur.

(*k*) p. 266. 267.
(*l*) LORRY *des alim.* T. II. p. 40.

Dolor ergo oritur, isque accerrimus & intolerabilis, quando nervus (*m*) ligatur (*n*), quando pungitur (*o*) quando irritatur aut diſſecatur (*p*), quando cauſtico medicamento tangitur (*q*), quando vehementer extenditur. Ab omnibus iſtis cauſis etiam timida (*r*), & lentiſſimi ſenſus animalia, in furorem (*s*) denique aut deſperationem aguntur, ſuique doloris ſigna dant quæcunque dare poſſunt, dum lugubrem vocem intendunt, artum dolentem tactui ſubripiant, fugam omnibus viribus moliuntur, armis a natura datis ſe contra injuriam acerrime tuentur. Sed aliquando ſubita a ſummo dolore, etiam mors ſupervenit (*t*).

Hæc phænomena a nemine quidem in dubium revocata, & generis humani fere conſenſu recepta, multis tamen experimentis confirmavi. Ita etiam ab homine, dum nervus ligatur, dolor acris percipitur (*u*). Nervus ſuſpenſus de tibia dolebat horride, dolor veniebat ad ſupercilium, ad medium caput, ad dorſum, ſequebatur ſyncope (*x*). A nervo ſpongia frigida plena tacto convulſio (*y*). Ex dente fracto, & nervo denudato enormia ſymptomata (*z*). Ex eadem cauſa, nempe dentis dolore, aphonia, ſurditas (*a*). A vulnere, nervo ligato, convulſio, delirium, & mors ſequi viſa (*b*). A nervo plantari, ex clavo læſo, vehementia ſymptomata, emproſthotonus & mors (*c*). Ex nervo circa tendinem achillis contuſo ſpaſmus cynicus & mors (*d*).

§. II.

(*m*) ROBINSON *eſſays* p. 90.

(*n*) Octavum par de BRUNN p. 38. 39. 40. Exp. noſtr. 182. 186. Brachialis nervus BRUNN exp. 1. 3. & exp. noſtr. 175. 178. 183. Iſchiadicus BRUNN p. 15. 16. 17. 20. Exp. noſtr. 189. 190. 192.

(*o*) Tibialis in fele nervus *Mem.* II. *ſur les part. ſenſibl.* exp. 174. ZIMMERMANN exp. 4. 5, 6. 7.

(*p*) BRUNN p. 43.

(*q*) KINNEIR p. 52. Acrimonia etiam exigua dolores facit horrendos.

(*r*) BRUNN exp. 1. p. 15. & in noſtr. exp.

(*s*) A ligato octavo & intercoſtali G. v. SWIETEN p. 255. a tibiali exp. noſtr. 174. ab alio nervo exp. 39.

(*t*) *Acad. Comm. Bonon.* T. III. p. 290. & exp. 18. poſt 18. aut 20. horas, ligatis nervis octavi paris VIEUSSENS *tr. les liq.* p. 247. Die altero BRUNN p. 7. 8. Die tertio BRUNN p. 6. 7. Die quinto BRUNN p. 3. Unicus canis vitalis evaſit inter eos, quibus grandes nervos ligavimus Exp. noſtr. 190.

(*u*) MOLINELLI de *anevryſm.* obſ. 2. & 3. A conſtricto nervo mala ſymptomata *Eph. Nat Car.* vol. X app. p. 371.

(*x*) SIMSON *muſc. mot.* p. 32.

(*y*) EMETT. *tentam* II. p. 37.

(*z*) FAUCHARD *Chir. dentiſte* T. 1. p. 251. Conf. RAI *Wisdom of God.* p. 286.

(*a*) LINDER *Act. Societ. Upſal* 1724. p. 536.

(*b*) SCHAAF *de tactu* p. 20.

(*c*) *Nov. Act. Nat. Cur.* vol. 1. obſ. 6.

(*d*) HEUERMANN *operat. chirurg.* T. III. p. 205.

§. II. *Non omnia adeo in corpore humano ſentiunt.*

Cum præter nerveam naturam in corpore humano plurima celluloſa tela ſit, & oſſea materies, & cartilaginea, & muſculoſa, & cum nervi ſentiant, neque absque nervis ſenſus ſit (*e*), multam partem corporis humani inſenſibilem eſſe ſequitur. Et ſi magni viri (*f*) totum ex nervis animale corpus compoſuerunt, manifeſto certe in eo nimii fuerunt. Partes corporis humani diximus, in quibus nervi non ſunt (*f**), ſed etiam ubi ſunt plurimi, ut in oculo, multa tamen pars non eſt nervea, & ne quidem nervos conſpicuos accipit. uti cornea pellucida, lens cryſtallina, corpus vitreum. Deinde in membranis, quarum pars magna nervus eſt, tamen major, ſi ad molem reſpexeris, aut mera celluloſa tela eſt, aut vaſculoſa, ſed vaſa cum minimis nervis habent celluloſæ telæ plurimum (*f***). Etiam adeo in iis partibus corporis, quæ nervos accipiunt, & eorum jure ſentiunt, multa tamen pars eſt, quæ non ſentit (*g*).

In fetu utique caput grandius eſt, atque adeo major cerebri ad reliquas partes animalis portio. Sed etiam eo in fetu ſua vaſa ſunt, ſuæ, fluidæ pene, membranæ, ſuæ muſculoſæ fibræ, ſuum, parciſſime nerveum, hepar, neque aliter ab adulto animale embryo differt, niſi, quod artus, & viſcera inferiora minora, quam caput & cerebrum, incrementa ceperint (*h*). Neque enim nervi communis materia ſunt, ex quibus natura reliquas embryonis partes fabrefecit, ſed omni proculdubio tempore oſſi ſua materia, ſua muſculo, ſua membranæ fuit.

Ergo primum ex numero partium ſenſibilium oportet removere placentam uterinam (*i*), funiculum, univerſasque ſecundas, magnam naſcituri hominis provinciam. His enim neque nervi ſunt, quos funiculus umbilicalis non poſſet abſcondere, neque per experimenta ſenſus.

§. III.

(*e*) n 14.

(*f*) COLE *de febrib. intermittent* p. 29. de fibris. WEPFER *cicut. aquat.* p. 88. BOERHAAVE J. R. M. n. 301. BUCHWALD *nov. act. baſil.* J. B. BIANCHI in epiſt. ad BASSANUM.

(*f**) p. 199.

(*f***) L. II. p. 69 70.

(*g*) BATTIE *princip. anim.* p. 144.

(*h*) Vide Cl CALDANI rationes *Mem. ſur les part. ſenſibl. & irrit.* T. III. p. 383. ſeqq

(*i*) FONTANA per experimenta in Tomo III. cor. *memoires* edita p. 219. 220.

§. III. *Non ſentiunt oſſa.*

Deinde oſſa & cartilagines non ſentiunt. De utroque eventus morborum certiorem me fecerunt. Non ſentit dens, nervi enim ſenſum, hoſpites quaſi adventitii, cavo dentis incluſi, non per naturam ipſam dentis diviſi, non oportet denti tribuere, quem lima absque ullo ſenſu deſtruit, donec nervus integer eſt, intolerabiles factura dolores, ſi ad nervum pervenerit (*k*).

Non ſentit cranium (*l*), non oſſa longa. Cranium enormis craſſitiei, facile trium linearum, vidi totis 15. horæ minutis patientiſſime perterebrari, in femina ſana, quæ ex præjudicata opinione clavi hyſterici ſenſum ad aquam ſuper duram membranam effuſam referebat. Nunquam potuiſſet ſenſus tanto tempore latere, cum dentibus ſerræ in circulum ductæ os diſcerperetur, qua crudelitate in parte ſenſus non experte non poteſt alia major cogitari. Sed etiam absque ſenſu lenta manu oſſa raduntur.

Si ad medullam cum arteriis venisque omnino nervi eunt, aliqui, perexigui (*m*) utique, ſentiet medulla, uti dentis internus folliculus ſentit, ex ratione nervi, quem accipit. Eo ergo DUVERNEYI (*n*) pertinebit obſervatio, eo Cl. BERTINI (*o*), & aliorum (*p*), qui cum dolore medullam viderunt tangi. Omnino tamen contraria adſunt experimenta clarorum virorum, qui caſum non exſpectaverunt, ſed de induſtria periculum ejus ſenſus fecerunt, neque in vivis canibus a læſa medulla doloris ſigna ſunt experti (*q*).

Si carnes ab oſſe efflorescentes ſentiunt, rubræ illæ, granulorumque ſimiles, tenendum eſt, eas carnes (*r*) ipſa oſſa eſſe minime recte adfirmari, quæ videantur ex tumido celluloſo textu efflorescere, qui oſſibus incumbit, & cujus pars eſt perioſtium. Sed in eo textu quin nervi ſint, nihil repugnat.

Si

(*k*) p. 270.

(*l*) Conf. teſtimonium Cl. TSCHEP *de amputat incruenta* & CALDANI experimenta Epiſt. II. p. 379.

(*m*) BERTIN *oſteolog.* p. 216. 217.

(*n*) *Mem. de l'Acad des ſcienc.* 1700. p. 205.

(*o*) p. 218. & Cl. BORDENAVE p. 153. qui tamen ipſe experimentum vult rep.ti.

(*p*) G. ten RHYNE *de arthritide* p. 64. H. v. DEVENTER *van beenziekten* p. 80.

(*q*) PAGANI & BONIOLI *raggionament* in FABBRI *ſupplem.* p. 170. 171.

(*r*) LAMBERTI in *Racolta Bonon.* p. 309. MONROO *of the bones* nov. ed. p. 11. Add. BAGIEU *de amput.* p. 557.

Si vere oſſa emollita dolent (*s*), neque contraria Ill. viri adnotatio vera eſt (*t*), meminiſſe oportet, in ejuſmodi morbo miram degenerationem factam eſſe, & potuiſſe vel nervorum impoſiti textus celluloſi ſenſum oſſi imputari, vel nervorum, ſi qui medullam adeunt.

§. IV. *Neque tendines.*

Oſſibus cedunt duritate tendines, robore proximi, quo ſuæ violationi reſiſtunt. Num tendines doleant percuſſi, numque adeo ſentiant, vehementer quæſitum eſt, ut omnino in ea quæſtione accuratius me deceat verſari. Cum GALENUS nervum partem tendinis efficere ſcripſiſſet, cum præterea vicinia & ſimilitudo nervorum tendinumque facile ea ſymptomata in tendines tranſtuliſſet, quæ nervorum vulnera ſequuntur, factum eſt, ut communi ſcriptorum medicorum conſenſu tendines inter particulas corporis animalis acute ſentientes relati ſint, eorumque vulnera recenſa inter ea, quæ ſint periculoſiſſima, ut dolores inde meros & convulſiones & mortes chirurgi exſpectarent (*u*).

Non tamen defuerunt paſſim chirurgi, qui naturam ipſam frequenter contemplati, contra ſcholas loquentem audiverunt. Dudum *Hermannus vander* HEYDE obtuſiſſimum tendinis ſenſum eſſe monuit (*y*), eademque fuit M. *Aurelii* SEVERINI (*z*), & A. MOLINETTI (*a*) ſententia. *Job* a MEKREN (*b*) tendines parum ſentire reperit, de tendine locutus, qui ex tibiæ extenſoribus collectus ſubit patellam. Cl. olim vir D. *Bryan* ROBINSON (*c*) in cane vivo parum dolentem tendinem vidit, cum vulneraretur, minusque omnino plagæ impatientem, quam quidem muſculi caro eſt. Qui paſſim egregia inventa ſcholis oppoſuit J. *Daniel*

(*s*) DEIDIER *Anat. raiſonn.* p. 6. 7. PETIT ad PALFYN p. 17.
(*t*) IMBERT *Quæſt. Med.* 12. p. 33.
(*u*) BOERHAAVE *morb. nervor.* p. 71. 268. 306. HEISTER *inſtit. chirurg*, p. 423. GARENGEOT *oper. de Chirurg.* T. III. c. 7. G. v. SWIETEN *Comm.* T. 1. n. 163. p. 238. de la SOURDIERE quod nempe fibræ hic compactiores & eo magis adeo ſenſiles ſint ergo *non ſuendi tendides* aliique.
(*y*) *Diſcours* V. p. 78
(*z*) *Obſ Chirurg.* in belg. edit.
(*a*) Diſſ. p. 69.
(*b*) *Obſerv. centur* c. 62. non valde dolere.
(*c*) *On animal œcon.* p. 90.

Daniel SCHLICHTING (*d*), & in homine, & in cane, poſt vulnus tendinis nullum gravius ſymptoma, motum convulſivum nullum ſequi vidit, & ſimile eſt *Georgii* THOMSON (*e*) teſtimonium. Sed neque ex violenta extenſione celebris illius tendinis bicipitis in *Petri Pauli* MOLINELLII (*f*) curatione quidquam gravioris ſymptomatis ſupervenit.

Toties porro, qui aponeuroſes diſſecuerant, ne ſubjectus ſanguis cum periculo putreſceret, toties qui tendinem obliqui deſcendentis muſculi ſcalpello inciderant, ut inteſtina ſtrangulata reponerent, nunquam de doloribus, aut gravibus adfectionibus ſunt conqueſti, quæ eos tendines inciſos ſecutæ eſſent. Partes aponeuroticæ vulneratæ facile convaleſcunt (*g*). Id unicum potuit fundamentum eſſe fiduciæ, qua præterito ſeculo tendines conſuerunt, tum experimenti cauſa in cane (*h*), tum in homine vulnerato (*i*). Nulla nempe ex iis punctionibus ſymptomata ſequebantur, cujus in nervis maxime funeſta eſt poteſtas.

Sed abſque ullo malo, ex ſola vi ponderis, tendines paſſim ruptos fuiſſe legimus (*k*), neque enim cenſor (*l*) J. *Ludovici* PETITI fidem invenit, qui ruptos fuiſſe negaverat, cum imprimis egregius inciſor (*m*) proprio in corpore eamdem calamitatem paſſus fidem PETITO faciat, nuperrimeque hiſtoriæ *Johannis* vander HAAK confirment, absque ullo ſenſu, neque ſemel eum nervum abruptum fuiſſe (*m**).

Denique *Johannis* ATKINS, remotiſſimus a noſtrorum libellorum lectione chirurgus, qui multis in Africa annis vixit, poſt tendines aut leviter aut totos diſſectos, aut globo ſclopetario percuſſos, neque gravia ſymptoma-

(*d*) *Traumatolog.* p. 213.
(*e*) *Anat. of human bones* p. 170.
(*f*) CALDANI in racolta T. I. p 283. 284.
(*g*) HEUERMANN *chirurg. oper.* T. I. p. 329.
(*h*) NUCK apud C. STALP. vander WIEL Cent. II. obſ. 45.
(*i*) NUCK ib. STALPERT ibid. Nullum ex ea operatione ſymptoma ſecutum legitur apud VESLINGIUM *Epiſt poſth.* XV. BIENAISE apud TASSIN *Chirurg. milit.* G. la MOTTE *chir compl.* p. 266.
(*k*) PARE' L. IX. c. 38. PETIT *Mem. de l'Acad.* 1728. *Malad. des os* T. II. c. 15. *Eph. Nat Cur.* vol. VI. obſ. 24.
(*l*) *Reflex. ſur les Mem. de l'auteur du livre ſur les maladies des os* p 262 &c. Nam D. BELAIR veſtigia rupti tendinis vidit MAUCHART *luxat nuch.* p. 9
(*m*) *Alexander* MONROO. Qui nullum ſe ſenſum doloris percepiſſe, ſed calcem in terram quaſi demerſam teſtis eſt in *Eſſ of a ſociet. at Edimb phyſ. and lit.* T. I. p. 430 ſeqq.
(*m**) *Verhandel vande* Hollandz. maatſchap. T. V. p. 35. 324. & ſimile exemplum eſt in *Journ. de Med.* 1760. p. 254. ſeq.

ptomata ſupervenire, neque difficilem curationem eſſe, & unice lentum eſſe eſcharæ lapſum (*n*), ſincerus retulit.

Erant etiam alia, quæ poterant ſenſum tendinis dubium reddere. In animalibus de volucrum genere duri (*o*) ſunt pedum tendines, & in pleriſque oſſei (*p*), neque id vitium in hominibus (*q*) infrequens eſt. Ab oſſeo vero corpore ſenſum exſpectari non oportebat, neque a natura metui, ſi ſentiendi facultas ad tendinis indolem neceſſario ſpectaret, omiſſuram in avibus neceſſariam conditionem.

Præterea dudum de nervea natura tendinis VESALIUS dubitaverat (*r*), & ligamenti in eo naturam eſſe docuerat. Nullus autem ex GALENO ligamenti ſenſus eſt (*s*). Sed etiam FABRICIUS (*t*) nervos in muſculos diſtribui, neque ad tendines pervenire faſſus erat, negaveratque tendines ſubire PLEMPIUS (*u*). *Antonius* van LEEUWENHOECK (*x*), cum accuratiſſime inquireret, vitris uſus convexiſſimis, nullum in ipſo tendine nervum, & minuta unice in ſuperficie filamenta reperit.

Deinde cum res in controverſiam veniſſet, & aliquos tamen in tendine Achillis nervos ſe reperire Cl. LAGHIUS (*y*) & VANDELIUS (*z*) confirmaſſent, & fama fieret, etiam ALBINUM (*a*) in coracohyodei tendine nervum reperiſſe, accurate, cultro, microſcopio ſolari (*b*) omni

(*n*) *Navy ſurgeon* p. 161.

(*o*) Cartilaginei FABRICIUS *de fabr. muſc.* p. 17.

(*p*) Oſſeos BIRCH. T. III. p. 4-6 SWAMMERDAM *bibl. nat.* p. 145. STENON *muſc. & glandl.* p. 26. PECHLIN obſ. 40. L. II. KULMUS *de tendine achillis rupto.* DUVERNEY in *J. des ſavans* 1689. n. 19. FOUGEROUX *reponſe p.* 97. Nam tendines a tibia rubeſcunt, ut vera oſſa ſint IDEM. In pavone & gallopavone eos cum colore adoptitio excudit MEYER *ſquelet.* T. II. tab. 1. & 3.

(*q*) Ex abuſu ſpiritus frumenti in nauta, KULMUS. Non rarum in ſenibus vitium eſt LIEUTAUD *precis de la medecine pratique* p. 427. Pene cartilagineum tendinem extenſorem tibiæ pedisque viderat VESLINGIUS ad HILDANUM & epiſt. XV. Semi membranoſus muſculus & peroneus longus oſſeus HEUERMANN *phyſiol.* T. III. p. 162. Oſſibus tendines ſunt proximi *Journ. de Medec.* 1760. p. 261.

(*r*) p. 261. ſeqq.

(*s*) L. I. *de motu muſcul.*

(*t*) *De fabric. muſc.* p. 27.

(*u*) *Fundam. med.* p. 110

(*x*) *Epiſtol. phyſiolog.* p. 443.

(*y*) Epiſt II. p. 4. non ipſe, quidem ſed BURGHIUS, quo uſus eſt inciſore. Ex WINSLOWO HAENIUS *difficult.* p. 15. 16.

(*z*) Etiam icone addita Ep. I.

(*a*) Apud Vanden BOS *de vivis corp. hum. ſolid.* p. 28.

(*b*) *Urbanus* TOSETTI lett. IV. p. 239. ſeqq. in *racolta Bonon.* J. B. VERNA in epiſtolæ principio CALDANUS Epiſt. I. p. 281. 282. Epiſt. II p. 394. ſeqq. *Ludovicus* PALIANI in Exp. II. Ep. TOSETTI IV. J. *Baptiſta* MORETTI T. III. p. 503. 504. 505.

omni demum arte cl. viri inquiſiverunt, nervosque, ut ſolent, per ſuperficiem tendinum in celluloſa ſub cute tela reptantes utique, nullos vero in natura eorum interiori repererunt unquam: Iidem & quas LAGHIUS vidiſſet, pellucidas illas particulas, etiam ipſo fatente, adeoque celluloſæ naturæ eſſe, ex ipſis Cl. viri verbis oſtenderunt (*c*).

§. V. *Per experimenta.*

Hæc, non penitus mihi quidem nota, quando ad experimenta acceſſi, poterant tamen me excitare, ut in animalibus experirer, deinde in hominibus, num omnino aliquis in tendinibus ſenſus ſit. Quare numeroſis in periculis vivorum animalium tendinem, qui dicitur Achillis (*d*), aut tibiæ extenſorem (*e*) aut diaphragmatis (*f*), & obliquorum abdominis (*g*), aliorumve muſculorum tendines (*h*) denudavi, incidi, pupugi, ambuſſi, tetigi venenis chemicis, etiam in feroci animale, cane, fele (*i*). Nunquam, tot in periculis, animal vocem edidit, nunquam pedem retraxit, nunquam a vulnere claudicavit (*k*), neque a ſaltu deſtitit, & denique pari cum cutis vulnere facilitate tendinis etiam ſemiſecti vulnera absque ullo ſymptomate coaluerunt (*l*).

Sed neque in homine diverſum eventum ſum expertus, cum caſus beneficio uſus primum ſupinatoris longi tendinem, præter meam quidem opinionem, viderem olei terebinthinæ calidiſſimi, carptique lintei, & ſpecilli tactum facile ferre. Deinde cum nobilis juvenis tendines digiti flexores (*m*) volſella, absque ullo ejus ſenſu comprimerem (*n*).

Hæc vere anni 1752. coram ſocietate Regia Gottingenſe prælegi (*o*), paulo poſt in *gallicis Commentariis* recuſa (*p*).

Neque

(*c*) CALDANI Epiſt. II. p. 403. 405. FONTANA p. 187.
(*d*) Exp. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 22. 23. 26.
(*e*) Exp. 8. 11. 16. 17. 19. 20. 21. 24. 25. 27.
(*f*) Exp. 10.
(*g*) Exp. 28.
(*h*) Exp. 9.
(*i*) Exp. 1. 2. 4.
(*k*) Exp. 14. 15. 16. 17. 20. 22. &c
(*l*) Ex. 21. 23. 26.
(*m*) Exp. 29.
(*n*) Exp. 30.
(*o*) In Comm. T. II.
(*p*) *Hiſt. de l'Acad.* 1753.

Neque diu absque imitatoribus experimenta mea manſerunt. PETRI quidem CASTELLI ſeptendecim pericula partim eadem cum meis ſunt partim diverſa, ſimillimi tamen eventus, quem nobilis juvenis (*q*) diſertius deſcripſit, cum ipſa animalia vulnerata aleret, & eorum mores, ſaltusque & curſitationes cominus obſervaret.

Ejusdem etiam eventus ſunt J. *Georgii* ZIMMERMANN (*r*) & J. *Theodori* SPROEGEL (*s*) noſtrorum olim diſcipulorum experimenta nunc Cl. Medicorum.

Inde ad alias gentes & rei fama & cupido experiendi tranſiit. Sæpe Hafniæ Danorum Cl. HEUERMANN (*t*), medicus, inciſor, & chirurgus, variis ſcriptis celebris, in Anglia R. *Richardus* BROKLESBY (*u*) Cl. medicus, & Cl. DOUGLAS (*u**), in Gallia chirurgiæ cel. profeſſor BORDENAVE (*x*), & medicus Altiſiodorenſis D. HOUSSET (*y*) & P. FARION monſpelienſis (*z*) medicus tendinum inſenſibilitatem confirmarunt. Neque plus ſenſus in aponeuroſibus fuit (*a*).

Sed in Italia potiſſimum numeroſiſſima experimenta facta ſunt, multa a P. *Urbano* TOSETTI (*b*), decem a Cl. P. *Cæſareo* POZZI (*c*), duo a P. *Everardo* AUDRICH (*d*) his quidem matheſeos profeſſoribus. Deinde Cl. medicus & chirurgus Romanus *Ludovicus* PALIANI (*e*),

Mm 3 &

(*q*) In diſſ. cui titulus *Experimenta quibus varias corporis humani partes ſentiendi facultate carere conſtitit* Gotting 1753. quæ excerpta leguntur in *Mem. ſur les part. irrit. & ſenſibl.* T. II. p. 65. ſeqq.

(*r*) In diſſ *de irritabilitate* Gotting. 1750 & in *Mem.* modo tit T. II. exp. 3. 4. p. 12.

(*s*) *De venenis* Gotting. 1753. p. 83. 85. 86.

(*t*) *Operat. Chir.* I. p. 46. & ex. 8. 9. 10. 11. 12. quæ ex phyſiologia ſumta in noſtris recuſa ſunt.

(*u*) *Phil. transact.* 1755. n. 38. bis.

(*u**) Apud REIMARUM *de tumor. ligam.* aliter perſuaſum p. 17. Absque magno inquit ſenſu tendinem punctum fuiſſe.

(*x*) In multis canibus, cauſtico medicamento, & ſcalpello, tendo achillis absque ſenſu ſollicitatus eſt *Mercure de France* 1757. Jun. p. 142. 143.

(*y*) Quinque in Epiſtolis exp. 1. 2. 23. 24. 25.

(*z*) In noſtris exp. 34.

(*a*) HEUERMANN oper. I. p. 46. CALDAN p. 310. PAGANI & BONIOLI p. 163. &c.

(*b*) Sedecim in Ep. I. & II. ad Cl. VALDAMBRINUM, quæ in Tomo II. *Mem. ſur les part. ſenſibl.* recuſæ ſunt Exp 1. 2. 10. 15.

(*c*) In epiſtola ſua Exp. 6. 7. 8 9. 10. 11. 12. 21. 22. 27. 28. Recuſa eſt in *Mem. ſur les part. ſenſibl.* T. II.

(*d*) Exp. 10. 11. 12. epiſt. TOSETTIANA III. Experimenta coram *Angelo* NANNONIO facta ſunt, ſummo Chirurgo.

(*e*) Experimenta fecit quatuor & ultra Ep. Toſetti III. Exp. 1. 2. 3. & in Ep. IV. Exp. 13.

& *Morandus* MORANDI (*f*), qui celebris medicus ſatis nuper exſtinctus fuit, & J GRAZIANI (*g*), & *Ignatius* VARI (*h*), & Cl. Chirurgus J. *Baptiſta* PIAZZA (*i*): denique J. *Baptiſta* MORETTUS medicus Romanus (*k*), & inprimis ſummi ingenii vir Rev *Felix* FONTANA (*l*), & pene innumera denique experimenta fecit Cl. Medicus & Chirurgus *Leopoldus Marcus Antonius* CALDANUS (*m*). Eorum experimentorum, magna cum cura factorum, ſimilis undique eventus fuit, & quoties diſſentire videbatur, non fuit difficilis labor, cauſam erroris detegere (*n*). Nuper demum Cl. viri PAGANI & BONIOLI in achillis tendine, & bicipite, ſimillimos eventus repererunt (*o*).

Eo majus horum teſtimoniorum momentum eſt, quod eorum virorum non pauci (*p*) contra propriam opinionem novam veritatem tueantur.

Deinde, ne quis objectionem repetat, bruta animalia dolorem ſuum nullis certis ſignis exprimere, aut ad aliquod cerebri humani a belluino (*q*) diſcrimen provocent, numeroſa ſatis exſtant tendinum in homine absque ullo ſenſu compreſſorum, aut lancinatorum, aut divulſorum exempla, quorum aliqua caſui debentur, cum vulnus ipſum tendinem læſiſſet (*r*), alia, eaque numeroſa, ab ipſis medicis inſtituta fuerunt, qui naturam cupiebant conſulere. Ad eam claſſem aliqua mea pertinent (*s*), alia aliorum ſunt (*t*). Porro tendines varie irritati (*u*), & forcipe prehenſi

(*f*) Epiſt. III. exp. 8. p. 215. aliquoties in tendine achillis & bicipitis.
(*g*) Exp. 4. Epiſt. III. p. 256. ſeqq.
(*h*) Epiſt. TOSETTI III. p. 261.
(*i*) Octies ibid. Ep. IV. p. 460. ſeqq.
(*k*) Epiſt. ad HALLERUM, quæ in fine Tomi III. excuſa eſt exp. 1. 3.
(*l*) Undecies Epiſt ad HALLERUM Exp. 1. 2.
(*m*) Octoginta octo Epiſt I. p. 271. præſente Ill. ALGAROTTI.
(*n*) CALDANUS p. 19. 20. 21. & Lett. III. p. 5. 6. 7. BIANCHI p. 275. PALIANUS Lett. III. p. 209.
(*o*) *Raggionamento* p. 158.
(*p*) *Ludovicus* PALIANI apud TOSETTUM Lett. IV. p. 427. Cl. CALDANUS, & MORETTUS.
(*q*) J *Baptiſta* BIANCHI ex edit VANDERMONDE p. 170. HAEN *different* p. 19.
(*r*) *Morandus* MORANDI apud TOSETTUM Lett. III. p. 215. ROBBIATI apud VERNAM p. 397. MUHLMANN n. 7. 10. ACRELL *Swenka Mercur.* 1756. p. 295. BAGIEU p. 461. 486 in tendine achillis, faſcia lata. Cl. BORDENAVE abſque ſenſu tendines deligari teſtatur p. 146. Tendo ex vulnere extractus in homine inſenſilis PAGANI & BONIOLI p. 159. Nullius a læſis tendinibus ſymptomatis meminit Cl. GOOCH caſes p. 171. 172.
(*s*) Exp. 30 29.
(*t*) HEUERMANN *oper.* I. p. 46.
(*u*) BERDOT T. III p. 313. & in alio exemplo nuper mecum communicato. PERENOTTI in *Mercure de France* 1760. Aout in digitis, carpis, bicipite, in tribus omnino hominibus: in alio BURCKHARTUS in commentario nuper coram ſocietate Tigurina prælecto.

henſi (*x*), & vi evulſi (*y*) & lacerati (*z*) & ferro ſollicitati (*a*), & ſubinde atque repetito deraſi (*a**), & demum perforati (*b*) fuerunt, absque hominis ſenſu aut ſymptomatibus (*c*), & inciſæ ſunt absque ſenſu aponeuroſes (*d*). Semi laceri denique tendines radialis extenſoris & digiti minimi, absque dolore fuerunt, cum parte corrupta purgarentur (*e*).

Sed in alio exemplo tendo bicipitis denudatus ſpiritu vini acriori, oleo vitrioli, & antimonii butyro tactus, demum ſcalpello ſcarificatus eſt, absque dolore & ſymptomate, & feliciſſime convaluit (*f*): & ſimillimum eſt exemplum Cl. BURKHARTI in achillis tendine.

Iterum in detectis feminæ tendinibus, compunctis (*g*) & ſpirituoſo liquore tactis (*h*), neque dolor neque malum ullum ſupervenit.

Denique Cl. FARION (*i*), per otium quaſi opportunitate uſus, detectos manus humanæ tendines carpto linteo rudi tetigit, nudatos volſella prehendit (*k*), deinde compunxit (*l*) & pene perforavit, demum oleo vitrioli tetigit (*m*), neque quidquam aut ſenſit æger, aut moræ paſſa eſt ſanatio. Similia experimenta in tendine flexoris digiti per vulnus denudato, fecit Cl. noſter RICOU minime incelebris chirurgus.

§. VI.

(*x*) A Cl. PIAZZA ap. TOSETT Lett IV. p. 462. a D. MICERI ibid p. 464. & Ill chirurgo D. ANDOUILLER apud BORDENAVE p. 148. Adde CASTELL p. 23. & BORNEMANN ibid. p. 24. Exp. noſtr. 30. 31.

(*y*) *Journal de Medec.* 1758. Maj. *Phil. tranſ.* vol. L. p. II.

(*z*) *Eſſays of a Society at Edimburgh.* T I. p. 454.

(*a*) PAG. & BONIOLI, p. 162. & ex repetitis experimentis Cl. MONTAGNANA p. 163. TOSETTI Litt. III. p. 219. 220. &c.

(*a**) BURKART l. c.

(*b*) TOSETTI Lett. IV. p. 17. ed. 1. VERNA epiſt. p. 310. 317. obſ. noſtr. 2. 5. ZIMMERMANN exp. ad noſtr. p. 132. MONTAGNANA l. c.

(*c*) Inciſus, absque ulla doloris mentione, ap. ACRELL. *chir. händelſer* p. 367. & caſu, atque absque ſymptomate, ſanatus in *Journ. de Med.* Cl. VANDERMONDE T. XII. p. 458. Absque ſymptomate irritati tendines digitorum ACRELL p. 253 270. & apertæ aponeuroſes bicipitis & cubitalis IDEM p. 293.

(*d*) ROBBIATI apud VERNAM p. 319. ad noſtr. PERENOTTI in faſcia lata *Mercure de France* 1760 Aout p. 149.

(*e*) PAGANI & BONIOLI p. 159.

(*f*) ROBBIATI apud VERNAM p. 317. 318. edit. noſtræ

(*g*) TISSOT *Mem. ſur les part. irrit. & ſenſ.* T. III. p. 336. 338. 339. 340. 340.

(*h*) p. 37

(*i*) T. I p. 134. ſeqq.

(*k*) Ibid.

(*l*) p. 134 135.

(*m*) p. 135. 136.

§. VI. *Experimenta contraria.*

Non eſſet mei candoris diſſimulare, alios Cl. viros alios eventus reperiſſe, & ſecundum eos vel caſu, læſis tendinibus (*n*), & aponeuroſibus (*o*), dolorem & gravia ſymptomata ſuperveniſſe; vel demum, cum inciſor deſtinatos ad fines vulnera tendinibus infligeret, doloris ſigna ab animalibus (*p*), nonnunquam etiam ab hominibus (*q*) edita fuiſſe. Fuerunt etiam, ſed perpauci (*r*), qui adderent, convulſiones poſt ejusmodi pericula ſecutas eſſe, & paralyſes (*s*).

Addiderunt Cl. noſtri adverſarii varias omnino rationes, quare ſenſus poſſit in tendinibus eſſe, neque tamen in noſtris experimentis adparere; grandem dolorem vulneris cutanei, minorem in tendine dolorem opprimere (*t*).

Animal territum ſilere (*u*) & etiam cutis (*x*), & nervorum (*y*) vulnera absque vagitu perferre.

Lenem contractum dolorem non facere, cum fortior faciat (*z*), & dolere inflammatas partes, quæ ſanæ non doleant (*a*).

Etiam

(*n*) Le CAT apud FABBRI *ſupplem.* p. 25. BORRHAAVE ap. v. SWIETEN *Comment.* T. I. p. 241. in lib. *de morb nervorum* p. 71. 268.

(*o*) Bicipitis le CAT apud FABBRI *racolta ſupplem* p. 26. cum tumorem cyſticum ſepararet ab aponeuroſi p. 29. ligamenti genu *vanden* BOS l. c. p. 30. faſcia lata LOTTIERI apud FABBRI p. 291.

(*p*) In animalibus RADNITZKY in diſſ. jam cit. Sect. I. exp. 1. 4. 5. 6. 7. 8. VANDELLI epiſt. I. p. IX. XLVI. LVI. ſeqq. epiſt. II. p. 241. LOTTIERI p. 294 GIRARD theſ. vit *vanden* BOS exp. 7. LAGHI epiſt. II. p. 2. In aponeuroſi bicipitis & abdominis GIRARD in theſ. *ergo ut ſenſibilitas ita irritabilitas ex nervis.* In aponeuroſi abdominis RADNITZKY exp. 9. 10.

(*q*) Tendo compreſſus LAMBERTI apud FABBRI p. 323. & FABBRI *ſupplem* p. 48. & laceſſitus VANDELLI Epiſt. II. p. 240. aut diſſectus RADNITZKY Exp. 3. 12. le CAT p. 27. LAMBERTI obſ 1. 2. 3. SCHUTZER *om. chirurgiens tilstand* & imprimis Cl. FABBRI in tendinibus a vulnere detectis in *ſupplem.* p. 45.

(*r*) *Vanden* BOS p. 30.

(*s*) RADNITZKY S. I. exp. 7.

(*t*) Le CAT in *ſupplem.* p. 33. LOTTIERI p. 302.

(*u*) Le CAT in FABBRI *ſupplem.* p. 24. KRAUSE *von der Reizbarkeit.*

(*x*) FABBRI p. 208. BIANCHI Lett. II p. 48. LOTTIERI p. 285. GIRARD in theſi. Vanden BOS.

(*y*) LAGHI p. 2. du BORDEU *de aq. miner.* p. 73.

(*z*) FABBRI *ſupplem.* p. 48. in tendine inflammato.

(*a*) WHYTT *eſſays* p. 120. 126. 129. Addit ſe tendinem bicipitis in vulnere tumidum reperiſſe: KRAUSE *de nævis.*

Etiam nervos tunc quidem ſentire, quando in filamenta dividuntur, quæ nervi naturam retinent, non contra, quando in latam laminam diffunduntur (*b*).

Et poſſe ſpiritum nerveum abſque actione eſſe, neque ergo ſenſus ſigna deſiderari (*c*).

Ut omnino in ſententia ſua hi Cl. viri maneant, tendinesque porro ſenſu gaudere perſuadeantur.

§. VII. *Ad eas objectiones reſpondetur.*

Ut tandem hac de lite judicari poſſit, explorandum eſt, an ſit in argumentis, aut in experimentis, adverſariorum majus, quam in noſtris robur. Et primum, quæ de dolore majori dicuntur, ea quidem naturæ repugnant, qui enim vulneratus vulnus accipit, is certe novum vulnus nihilo ſentiet minus, quam ſenſit, cum primum acciperet (*e*). Deinde in multis experimentorum noſtrorum longa quies, etiam horarum pluſcularum, beſtiis conceſſa fuerat, ut ille cutis inciſæ dolor contepeſceret, & perfecta in animale quies confirmata eſſet, neque eo magis de tendinum vulnere querelas audivimus (*f*).

Animalia, quæ ob tendines læſos quiritare noluerunt, ea tamen, certe perſæpe, cutis perceperunt vulnera (*g*), ut neque ſtupori, neque metui poſſis tribuere, ſi tendinum vulnera tacita pertulerunt.

Sed

(*b*) Idem p. 33.

(*c*) Cl. Carrere *de ſœdere anim. & corp.* p. 27. aliique etiam inter amicos noſtros medici.

(*e*) Tosetti Lett. IV. p. 457.

(*f*) *Préface au ſecond mém. ſur les part. ſenſibl.* p. 108. Zinn exp. 15. Castell Exp. 2. 4. 5. 7. 8. 9. 10. 14. 25. 47. 49. 50. 51. 52. Walsdorf Exp. 1. 3. Tosetti Lett. I. Exp. 1. 2 8. Paliani Exp. 1. 2 & inprimis Pozzi exp. 1. 2. 8.

(*g*) Zinn Exp. 15 16. Castell exp. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10 14. 15. 20. 21 22. 23. 24. 25 26. 27. 28. 29 30. 31. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42 43 44. 45. 46. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. Pagani & Bonioli p. 158. 163. Walsdorf Exp. 1. 3. 4. 5. Tosetti Lett. I. exp. 1. 2. 3. 4. 7. 8. Lett. II. exp. 2. 3. 6. 7. 11. 12. 15. Broklesky exp. 1. 2. 3. 4. Pozzi Exp. 1. 5. 6. 11. 19. 23 24. Tosetti Lett. III. p. 210. Paliani Exp 2. Graziani Exp. 4 Bianchi Exp 11. Tosetti Lett. IV. p. 12. 13. 14. Caldani Epiſt II. p. 355. Ep. I. p. 314. Housset exp. 2. p. 336. Tissot obſ. 1. 2. Fontana p. 171. 173.

Sed etiam homines pariter negarunt, ſe quidquam pati, cum tendines violarentur (*h*).

Inflammatæ partes acrius dolent, quando ſanæ ſenſum habuerunt. Nam cæterum medio in pure digiti, a paronychia ulceroſi, tendinem inſenſilem reperi (*i*).

Quæ de nervorum finibus non ſentientibus Cl. le CAT protulit, ea quidem ad hypotheſes pertinere non adtinet monuiſſe, & videtur vir Cl. celluloſam telam ad nervos velle revocare.

Multæ hiſtoriæ morborum prolatæ ſunt, in quibus incertiſſimum eſt, num omnino aut tendo quidquam paſſus, aut doloris ſedes in tendine fuerit (*k*).

Deinde ut ad experimenta cominus accedamus, pauca in univerſum, ſi cum noſtris compares, experimenta fuerunt (*l*). Plerique adverſariorum noſtrorum eventus noſtrorum ſimiles viderunt, & tendines abſque ſignis doloris laceſſitos, & in beſtiis (*m*), & in ipſo homine (*n*): & qui inter eos adverſarios noſtros urbanioris fuerunt ingenii, ii non recuſarunt fateri, multo plura (*o*) exempla fuiſſe indolentium ad tendinum plagas animalium, quam eorum, quæ aliquem dolorem voce aut geſtu declararunt: ut denique ii ipſi viri, quorum auctoritate alii maxime nituntur, incertos ſe de tendinum ſenſu (*p*), aut obtuſum (*q*) eum ſenſum eſſe ſint confeſſi.

Porro ſi aliis in eorum virorum periculis beſtiæ ulularunt, multæ poſſunt ejus clamoris cauſæ dari.

Nam

(*h*) p 276. 277.

(*i*) Exp. 30

(*k*) LOTTIERI paſſim, PETRIOLI p 250. DELIUS *Fränk. Anmerk* T. I. p. 262, 263.

(*l*) In homine ad minimum 22. quibus alia nuper a Cl BERDOT, & a chirurgo noſtrate RICOU perfecta & a Cl BURKARDI accedunt. In animalibus ſupra 200. *Mem.* T. IV. p 154. ſeq

(*m*) Parum ſenſilem tendinem DOUGLAS. ap. REIMARUM p. 17 LAMBERTI p. 221. FABBRI, & ipſe REIMARUS Parum ſentire liquores acidos LORRY *J. de med.* 1756. Dec. Nullum a tendinibus irritatis doloris ſignum vidit. I. B BIANCHI Epiſt. I. p. 48. RADNITZKY S 1. exp 1. & obſ. ad S. 1. Sæpe nullum GIRARD in theſi Nullum præſente WHYTTIO vidit *Robertus* RAMSAY apud Cl. VAUGHAN in diſſ. *de rheumatiſmo* p. 18 19 Nullum ſubinde du BORDEU l. c.

(*n*) Le CAT *ſupplem.* p. 27.

(*o*) LAGHI Epiſt II. p. 1. 2. 9. Vigeſies nempe, cum ſexies animalia ſentire viderentur.

(*p*) LAGHI Epiſt. II. p 2.

(*q*) WHYTT p. 121. 120. REIMARUS & MONROO l. c. Pene inſenſibiles ſunt VANDERMONDE *moyens de perfectionner l'eſpece humaine* T. I. p. 375.

Nam etiam absque vulnere beſtia, libertatis amans, vincula & lora maligne fert, & ſolet impatientiam clamoribus teſtari, ſuique tortoris faciem manumque perhorreſcere.

In variis adverſariorum experimentis idem animal, multis (*r*) ex ordine vulneribus perfoſſum, non potuit ad novas etiam innocentiſſimas tendinum plagas tacitum quieſcere. Alii adverſariorum tendines, hinc nexos cum tendinibus nervos, muſculosque diſtraxerunt (*s*).

Plerique alienis manubus experimenta fecerunt (*t*).

In nonnullis experimentis ipſa deſcriptio (*u*) vel ſuborta paralyſis (*x*), oſtendit, nervum a Cl. viris læſum fuiſſe; in aliis carnem (*y*), utique ſentientem, irritatam fuiſſe conſtat, quæ cum tendine in muſculum coaleſcit. Eo & Cl. SCHUTZERI hiſtoriam referimus (*y**), & *Guil.* COWPERI (*y*†), qui tendinem achillis merito inferius nullum ſenſum habere reperit, cum haberet ſuperius. Nempe ſuperius nervos cerebro venientes laceſſebat, omnino dolituros, inferiore in medietate nihil ſentiebant, ut a cerebro ſeparati.

Facilius autem nervi læduntur, cum inter cutem artuum, ſubjectosque muſculos & tendines, plurimi incedant, quos culter chirurgi prius vulnerat (*z*), quam ad tendinem pertigerit. Hæc eſt ea celluloſa tendinum vagina, quam ſenſilem eſſe cum amicis (*a*) meis adverſarii (*b*) conſentiunt; & quam removere oportet, ut tendo certius absque dolore perterebretur. Eadem eſt, quam, monitus (*c*), noluit removere LAGHIUS (*d*), ne eventu ſperato excideret, Hæc eadem eſt caro, quæ ſu-

 per

(*r*) Imprimis in BIANCHI & GIRARDI experimentis.

(*s*) BORDENAVE l. c. p. 142. 143. LORRY, qui non tenſum tendinem negat dolere *Journ. de Med.* 1756. Dec.

(*t*) BIANCHUS, LAGHIUS, VANDELLIUS, vide BIANCHI Epiſt. I. p. 46. VANDELLI Ep. II. p. 241. &c. & LAGHIUM ubique.

(*u*) In experimento FABBRI p. 45.

(*x*) RADNISTKY S. I. exp. 7. KUNDMANN *Seltenheit.* p. 925.

(*y*) BIANCHI Ep. I. p. 3. LORRY *Journ. de med.* 1756. p. 409. conf. TOSETTI Lettr. II. p. 175. CALDANI Letter. III. p. 5.

(*y**) p. 280.

(*y*†) *Phil. tranſ.* n. 252.

(*z*) PALIANI p. 209.

(*a*) PALIANI p. 210. CALDANVS, MORETTUS p. 506. &c. olim *Job van* MECKERN.

(*b*) GIRARD, RAMSAY l. c.

(*c*) Monuit CALDANUS p. 278. & Lett. III. p. 6. TOSETTI L. II. p. 203. BORDENAVE l. c. p. 144.

(*d*) Epiſt. I. conf. CALDANI Ep. II. p. 355. FONTANA p. 167.

per tendines ſenſilis effloreſcit (*e*). In experimentis ſuis vidit Cl. BURKARTUS tendines, cum ſenſiles viderentur, non fuiſſe; ſed eas quæ inter ponuntur tendinibus, celluloſas multis cum nervis telas.

Sed præterea adverſarii noſtri ignitis bacillis (*f*), & venenis chemicis (*g*) ita liberaliter ſunt uſi, etiam coram noſtrorum experimentorum fautoribus (*h*), ut ad alienas partes corporis, ad cutem, ad carnes, ad nervos ea violentia pervenire potuerit. Hinc, cum canis tendinum vulnera patienter ferret, doloris ſigna dedit, cum chemicis venenis tangeretur (*i*).

Quare quoties in tendinibus ſenſus aliquis per experimenta Italica adparuit, cauſa in tela celluloſa, muſculo impoſita reperta eſt (*k*). Mihi quidem, etiam nulla cum cautela, ſenſus nunquam ullus adparuit (*l*).

Liceat nunc hæc omnia colligere & addere, nullum, in ullius fide digni auctoris (*m*), relatione ſymptoma poſt tendines violatos ſuperveniſſe, qualia nervis læſis plurima ſuperveniunt & graviſſima; & nervos tendinum aut nullos eſſe, aut adeo parvos, ut non mediocrem induſtriam fugerint, ab ejusmodi autem nervis parum eſſe, quod exſpectes ſenſus (*n*), cum viſcera, cum numeroſioribus certe & conſpicuis nervis, fere inſenſilia ſint, ut continuo videbimus. Quare perſuademur utique ſenſum in tendinibus non alium eſſe, niſi quem poſſis prætereuntibus nervis tribuere.

Denique me in podagricis tormentis, & cum muſculi a ſcalarum in funiculos ſubterraneos ducentium multo uſu, aut a longo præcipitium montium deſcenſu acriter dolerent, accurate percepiſſe, nullum omnino tendinum ſenſum eſſe (*o*). His ergo momentis permotus numeroſos Cl. video mecum conſentire

(*e*) LAMBERTI p. 314.
(*f*) LAGHI Ep. I. conf. TOSETTI Lett. IV. p. 448.
(*g*) TOSETTI Lett. III. p. 216. Lett. IV. p. 448. BIANCHI p. 51. edit. VANDERMONDE, LORRY ibid. Eo etiam pertinet experimentum a STELLA apud VANDELLIUM in perioſteo factum, ex PAGANI & BONIOLI obſervatione p. 166.
(*h*) *Everardus* AUDRICH p. 216. TOSETTI p. 448.
(*i*) RADNICSKY obſ. ad S. 1.
(*k*) Etiam TOSETTO Lett. II. obſ. 9.
(*l*) TOSETTI Lett. III. p. 203. CALDANI p. 272. 273. 274. 278. & Lett. III. p. 5. 6.
(*m*) LAGHII v. c. etiam Cl. *Nicolai* le CAT, LORRYI. In omnibus exemplis CASTELLI, POZZII, GIRARDI, CALDANI, I. vander HAAR, ACRELL, HEUERMANN III. p. 202. &c *Phil. tranſ.* vol. L. P. 2. Journ. de med. 1760. p. 254. TOSETTI. In pleriſque RADNICSKY Exp. 4. 4. 5.
(*n*) *Mem.* T. IV. p. 33. CALDANI Lett. II. p. 282.
(*o*) Neque MORETTI p. 509. cujus viri alia adhuc argumenta ſunt.

tire (*p*), etiam eos, qui alioquin non penitus noſtra (*q*) recipiunt, & video, chirurgos multa expertos nolle parci tendinibus (*r*), atque jubere amputari, aque nervis eſſe ſymptomata fateri, quæ tribuuntur tendinibus (*s*).

§. VIII. *Ligamenta & capſulæ.*

Ligamentorum nullum ſenſum eſſe GALENUS (*t*) jam vidit, deinde *Hermannus* van der HEYDE (*u*) aliique (*x*).

Deinde, cum de ſenſu partium vulgo inter ſentientes recenſarum, cepiſſem dubitare, experimentis numeroſis comperi, absque ullo animalis ſenſu ligamenta (*y*), & capſulas (*z*), quæ articulos continent, perforari, amburi, cauſticis liquoribus irritari, neque prius animal dolorem fateri, quam cute, poſt trajectum articuli cavum, demum compuncta (*a*).

Eadem etiam vulnera absque ulla difficultate in animalibus coaleſcunt (*b*).

Idem fuit eventus decem experimentorum *Petri* CASTELLI (*c*), duorum *Richardi* BROKLESBY (*d*), & alterius a Cl, BORDENAVE (*e*) inſtituti, & ejus quod J. *Laurentius* GRAZIANI fecit, tunc eorum, quæ Cl. (*f*) PAGANI (*g*) atque BONIOLI, & J. *Theodori* SPROEGELII (*h*), induſtriæ debentur.

Sed neque homo ad læſionem ligamenti doluit (*i*), facileque ſanatus eſt, cum inciſum fuiſſet.

(*p*) HEUERMANN *operat.* T. I. p. 49. *Phyſiol.* T. III. p. 79. LARBER in PALF. *Anat. Chir.* L. I. p. 252 H. FRACASSINI *de affect. hypoch.* p. 9. *Balth. Lud.* TRALLES *de opio* Sect. II. p. 189. 212. 322. cujus Ill. medici conſenſum maximi quidem facio.
(*q*) ANDREÆ *de irritabil.*
(*r*) BAGIEU *des amputat.* p. 525.
(*s*) HEUERMANN *operat.* T. III. p. 202. 203.
(*t*) Conf. *Mem.* T. III. p. 419. & SEVERINUS in poſthuma chirurgia p. 88.
(*u*) Diſcurſ. V. p. 77.
(*x*) J. TAGAULT, MASTINO apud GRAZIANUM, &c.
(*y*) Exp. 38. &c.
(*z*) Exp. 39. 41. 42. 43. 45. 46. 48. 50. 51. 52. 53. 54. 55.
(*a*) Exp. 52. 53.
(*b*) Exp. 45. 48 CASTELLI, BONIOLI p. 164.
(*c*) Exp. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29.
(*d*) *Phil. Tranſ.* l. c. exp. 3. 4.
(*e*) l. c. exp. 10.
(*f*) TOSETTI Lettr. III. p. 258.
(*g*) p. 164. Etiam glandula HAVERSII absque dolore irritata fuit.
(*h*) p. 85. 86.
(*i*) HEUERMANN exp. 9. & in femina *chir. oper.* T. I. p. 46.

Merito adeo WARNERUS, magnæ nunc famæ chirurgus, capſulam articulationum hydropicarum abſque metu perforari juſſit (*k*): idemque abſque ullo ſymptomate transverſum carpi ligamentum vidit dividi (*l*).

Cl. etiam vir *Franciſcus* HOME tacta a globo ſclopetario ligamenta memorat, nullo inſigni inde dolore oborto, neque inflammatione (*m*).

Exſtant equidem aliqua, pauca quidem, adverſariorum noſtrorum teſtimonia, qui vel in vivis animalibus dolorem (*n*) a læſis ligamentis natum, ſua per ſigna expreſſum, & viderunt: aut in hominum morbis (*o*) perſuadentur dolores, de quibus querentes audiverunt, in ligamentis ſedem ſuam habuiſſe, & rheumatismorum (*p*) exemplo credunt demonſtrari, inflammatorum (*q*) certe, aut a vitioſo aliquo humore mutatorum, eorum vinculorum aliquem ſenſum eſſe: denique dolorem maximum, inque mortem demum finitum, ex ejusmodi capſula ad humorem emittendum perforata ſubortum fuiſſe (*r*).

Verum eorum experimentorum quidem aliqua, & potiſſimum morborum hiſtoriæ ſunt ejusmodi, ut in ipſis ligamentis dolorem fuiſſe nullo modo certum (*s*) ſit, cum, paſſim & in genu potiſſimum, plurimi nervi cutem inter & articuli velamentum migrent, qui læſi ſenſum efficiunt. Eſt autem dolorum ſenſus ejusmodi, ut ab ægris ipſis ſedes doloris ægre diſtinguatur, quando de duabus corporis partibus valde vicinis quæſtio eſt.

Deinde contrariæ ſententiæ auctores (*t*) in propriis ſuis experimentis ligamenta aut inſenſilia repererunt, aut inciſiones cum levi, nullove dolore adminiſtratas viderunt (*u*).

§. IX. *Perioſtei, Pericranii ſenſus.*

Perioſteum in fetu capſulam articulationis continuum ſequitur, merito adeo licet ſuſpicari, eamdem utriusque naturam eſſe. Cum præterea idem durum

(*k*) *Phil. Tranſ.* Tom. 49. P. I.
(*l*) *Caſe* 15. 16.
(*m*) *Medical facts* p. 119.
(*n*) LAMBERTI p. 318. qui addit, valde ſenſilia eſſe GIRARD.
(*o*) Vide LOTTIERI, le CATII, REIMARI exempla.
(*p*) WHYTT *eſſays* p. 128. JENTY *courſe* T. I. p. 51.
(*q*) REIMARUS p. 16.
(*r*) WHYTT *eſſays* p. 131.
(*s*) LOTTIERI in ſuis apud FABBRUM obſſ. le CAT *ſupplem.* p. 28. REIMARUS p. 15. ſeqq. HAEN *de paronychia* p. 9.
(*t*) VANDELLI p. LXV. ſeqq.
(*u*) REIMARUS p. 15. 16.

durum ſit, & firmiſſime oſſi nexum, cum ejus nervi aut nulli ſint, aut ægerrime etiam ab iis reperiantur (*x*), qui reperiri credunt, properavimus ad experimenta, per quæ de eo ſenſu mihi conſtaret. Itaque in brutis animalibus, qua parte ſola cute tegitur, in genu, & calcaneo, paſſim perioſteum nudavi, deinde irritavi ſcalpello, veneno acri, igne, cultro raſi: ſenſus ſignum nullum unquam reperi (*y*), & vulnera facillimeque absque medicina vidi ſanari (*z*). Ejusdem ſenſus & eventus fuerunt experimenta *Petri* CASTELLI (*a*), & Cl. MUHLMANN (*b*), & D. BORDENAVE (*c*), & *Richardi* BROCKLESBY (*d*), & HOUSSETTI (*e*), & PAGANI denique atque BONIOLI (*f*).

Sed etiam cochleæ proprio perioſteo paſcuntur (*g*), non dubio non dolentes, dum devorant.

In duobus hominibus porro Cl. Chirurgus *Joſepus* VESPA (*h*) os ſerra reſecuit, neque perioſteum deraſit, nullo cum ægri ſenſu, neque aliter jubet operari nuperus Cl. Chirurgus W. GOOCH (*i*). In alio homine nudatum perioſteum ſcarificavit, nullo pariter cum ægri dolore, Cl. ROBBIATI (*k*). In alio ſimile exemplum exſtat Cl. PERENOTTI (*l*).

Quare inſenſile perioſteum eſſe Cl. viri receperunt HEUERMANNUS (*m*), & chirurgus ante diem arti ſubreptus *Johannes* DOUGLASS (*n*), & Cl. hippiater VENTURINI (*o*), aliique, quos modo laudavi, Cl. viri (*p*).

Nunc

(*x*) MONROO *on nerves* p. 8. JENT *Courſe of anat.* T. I. p. 54.
(*y*) Exp. 38. 39. 40. 43. 45. 46. 47. 49. 50.
(*z*) Exp. 44. 45.
(*a*) Sect. III. exp. 33. ad 46.
(*b*) Multa l. c. p. 13.
(*c*) l. c. p. 153.
(*d*) l. c.
(*e*) Exp. 11.
(*f*) p. 166.
(*g*) SWAMMERDAM *bibl. nat.* p. 144.
(*h*) TOSETTI Let. IV. p. 468. 469.
(*i*) *Caſes* p. 124.
(*k*) Apud VERNAM exp. 8.
(*l*) l. c. p. 149.
(*m*) *Chirurg. oper.* T. I. p. 52.
(*n*) *Of hydrocele* p. 154.
(*o*) *Ippoſteologia* p. 11.
(*p*) Cl. BORDENAVE in ſcripto contra Cl. du HAMEL & Cl. FOUGEROUX recuſo p. 198. 199.
(*q*) RADNICSKY Sect. II. exp. 1. 2. GIRARD, VANDELLI p. XXIII. ſeqq.

Nunc quidem & in beſtiis (*q*) alii Cl. viri, doloris ſigna ſe vidiſſe teſtantur, dum perioſteum violabant, & in homine (*r*), & deliquium animi ſuperveniſſe, cum chirurgus id oſſis velamentum tangeret (*s*) & demum convulſionem muſculorum (*t*). Sunt etiam qui aiant, plurimos ad perioſtea nervos ferri (*u*).

Viderint quæ nobis opponunt Cl. viri, non ideo non poterunt eorum experimenta cum noſtris conciliari. Perioſteum profundo loco jacet, plerisque locis, multumque ipſi incumbit carnium, nervorum multum. Sed etiam per perioſteum paſſim nervi (*x*) migrant, non inquilini, aut perioſteo proprii (*y*), ſed alio abituri, ad muſculos vicinos, ut tamen ab ea injuria, quam perioſteum patitur, non lædi non poſſint. Ejusmodi nervos (*z*), alibi enarravi. Nos nudum, & absque nervis oſſium velamentum laceſſivimus.

Pericranium veriori ſenſu, calvæ eſt perioſteum, & ipſum ergo ex communi celluloſæ totæ natura non dolebit, neque doluit in meis pluſculis experimentis (*a*), & aliorum inciſorum (*b*).

Sed neque homines, quibus pericranium irritabatur, ullum doloris ſenſum paſſi ſunt (*c*); aut quibus tumores cyſticos evellebat *Petrus Paulus* MOLINELLI (*d*); & absque ſymptomate aut dolore curavit, cum laceratum fuiſſet, Cl. BORDENAVE (*e*), & absque ſenſu in duobus ægris incidit Cl. ROBBIATI (*f*); atque irritavit Cl. TISSOT (*g*); & Cl. STAMPINUS

(*q*) RADNICSKY Sect. II. exp. 1. 2. GIRARD, VANDELLI p. XXIII. ſeqq.

(*r*) RADNICSKY in feminis duabus Sect. 2. exp. 5. le CAT apud FABBRI p. 24. VANDELLI Ep. II. p. 234. DELIUS in diſp. Cl. VILLESAVOYE p. XXV.

(*s*) IDEM ad Sect. II.

(*t*) IDEM exp. 4.

(*u*) PETIT ad PALFYN *Anat. Chir.* p. 20.

(*x*) Eo pertinent dolores, qui ab adliſa tibia fiunt. Innumerabiles enim a crurali anteriori nervo rami, trans angulum planum tibiæ, a poſterioribus ad anteriora ſe conflectunt. Eo ejusmodi mala refero, qualia nulla diſtincta cum ſede citat Cl. de HAEN p. 61. ſeqq. Hæc ad Cl KRAUSE *von der Reizbarkeit.*

(*y*) Mem. T. IV. p. 81.

(*z*) p. 247.

(*a*) Exp. 35. 51. 52.

(*b*) WALSDORF. p. 22. 23. CALDANI p. 284. 335. BROCKLESBY, TOSETTI Lett. II. exp. 3. 7. & alii, quorum numeroſa experimenta, omnino 42. excitavi *Mem.* T, IV. p. 159.

(*c*) J. L. GRAZIANI in TOSETTI Lett. III. p. 213.

(*d*) Apud CALDANUM Epiſt. I. p. 285.

(*e*) p. 153.

(*f*) Exp. 9. 10 Cl. MARCUCCI, TOSETTI Lett. III. p. 261.

(*g*) Epiſt. ad ZIMMERMANN p. 36.

PINUS & (*h*) & nuper Cl. BURKARD; & ego (*i*). Demum adverſarius noſter CAIETANUS PETRIOLUS pro nobis experimentum produxit (*k*).

Si alii pericranium ſenſile repererunt aut in beſtiis (*l*), aut in homine (*m*), aut certe ſua ſententia ſenſum ejus membranæ retinuerunt (*n*), facile eſt intellectu, innumerabiles nervos (*o*), qui tum profundi, tum cuti propiores, per capitis capillati univerſam amplitudinem dividuntur, a primo, & tertio quinti paris ramo, & a ſeptimo, & a cervicalibus natos, vulnera ſua ſentire. Ita incerta omnino eventus cauſa eſt, quam *Cl. Nicolaus* le CAT producit (*p*).

Quare LAGHIUS, cæterum non noſter, nihil de pericranio definivit (*q*); & LAMBERTUS, feminam ſe fatetur vidiſſe, quæ ex pericranio irritato ſe dolere negabat (*r*), ut ipſe credat, ſanum minus eſſe ſenſile.

§. X. *Aliarum membranarum ſenſus.*

Communis membranarum natura eſt, ut ex celluloſa tela ſtipata naſcantur (*s*), ea autem tela ex plerorumque medicorum arbitrio, ſenſu caret (*t*), ut pauci, & fere ex adverſariis noſtris ſint, qui etiam ea in tela ſenſum adgnoſcant (*u*).

Quare

(*h*) CALDANI Epiſt. II. p. 401.
(*i*) Exp. 56. 57.
(*k*) p. 262. apud FABBRIUM. Abſque ullo ſymptomate raditur & inciditur POTT *Wounds of the head* p. 56.
(*l*) ZIMMERMANN p. 9. GIRARD, RADNICSKY exp. 3. *vanden* BOS exp. 8. BRUNING *de ſingultu* exp. 11. 2.
(*m*) Le BLANC apud le CAT. l. c. p. 23. LAMBERTI obſ. 1. 2. 5. VANDELLI p. XVIII. XIX. XXII. p. 233. 134. S. SEVERINUS p. 72.
(*n*) Cl. MONROO l. c. PETITUS jun. ad PALFYN p. 18.
(*o*) HEUERMANN oper. T. III. p. 94.
(*p*) p. 22.
(*q*) Epiſt. II. p. 6. Sed & ego ampliaveram *ſecond Mem.* p. 149. Neque adtinebat contra me pericranii ſenſum demonſtrari a *Cl. Nic* le CAT, l. c. p. 124. qui nondum eum negaſſem.
(*r*) Obſ. 5.
(*s*) L. I. p. 19. ſeqq.
(*t*) L. I. p. 18. etiam Cl. LORRYO fatente *J. de Med.* 1756. Solidum ſtamen, ex quo membranæ fiunt, inſenſile eſt GORTER *chirurg.* p. 267.
(*u*) LAMBERTI p. 316. de HAEN p. 88. De inflammata celluloſa tela WHYTT *eſſays* p. 121.

Quare nihil peregrini in eo eventu eſt, quo & ego, & alii Cl. viri aut pleuram inſenſilem reperimus (*x*), aut peritonæum (*y*), & meſenterium (*z*), cui tamen ſubjecti nervi inteſtinales ſenſum alienum tribuere poſſunt. Nam in ipſam membranam ramulos dididi utique non vidi. Sed etiam mediaſtinum (*a*), quod pleuræ particula ſit, & pericardium (*b*), perinde videntur ſenſu carere. Etiam in homine abſque ſenſu & periculo peritonæum inciditur (*c*), & extra ſuam ſedem demiſſum minus ſenſile eſſe admittit Cel. LUDWIGIUS (*d*).

Hæc adeo certa videntur, ut etiam adverſarios noſtros conſentientes habeamus, ut de pleura & peritonæo Cl. RADNICSKY (*e*), de mediaſtino, pericardio, & peritonæo, & tela cellulari D. LORRY (*f*), de pleura demum, pericardio, & mediaſtino Mr. GIRARD (*g*). Sed etiam Cl. *Thomas* LAGHI (*h*) de pleura & peritonæo ampliavit, qui quater utramque membranam ipſe inſenſilem reperit (*i*).

Ut de aliis, non adverſis rebus noſtris virorum teſtimoniis (*k*), breves ſimus.

Si in peritonæo Cl. LAMBERTI ſenſum voluit repetiiſſe (*l*), aliique Cl. viri pleuræ ſenſum noluerunt deferere, ſimilia fere reſponderi poſſunt, qualia ad priora reſpondimus, ut tamen plura, quam alias, nobiſcum ſentientium adverſariorum teſtimonia proferre poſſimus. Poteſt vero a nervo aliquo incumbente, aut muſculis abdominis dato, aut partes genitales adeunte, peritonæum ſenſum aliquem mutuari.

Poſſunt

(*x*) Quinque noſtra experimenta ſunt n. 162. 163. 164. 165. 166. quatuor HEUERMANNI exp 4. Sex CASTELLI Sect. V. exp. 47. 48. 49. 50. 51. 52. Octo minimum CALDANI exp. 22. 23. 33. viginti *Felicis* FONTANÆ *exp.* 23. ad 42. alia aliorum *Mem* T. IV. p. 161.

(*y*) Tria mea experimenta ſunt n. 167. 168. 169 quindecim CALDANI, exp. 32. multa FONTANÆ exp. 23. ad 42, CASTELLI Sect 6. alia PAGANI & BONIOLI p. 172. & CALDANI p. 310. 311. In homine PERENOTTI l. c. p. 149.

(*z*) Non in noſtris, ſed apud CARRERE *de corp. & animi fœder.* p. 29.

(*a*) PAGANI & BONIOLI p 171. LORRY *J. de Med.* 1757. Januar.

(*b*) PAGANI & BONIOLI l c. ZIMMERMANN exp. 7. HEUERMANN exp. 4.

(*c*) HEUERMANN *oper.* T. I. p. 329. CALDAN. Ep. I. n. 63.

(*d*) *De natur. fibr. anim.*

(*e*) Sect. 4. exp. 4. 5.

(*f*) l c

(*g*) Diſſ. cit. *Journ. de Med.* 1756. Nov.

(*h*) Ep. II. p. 6. FONTANA p. 198.

(*i*) Ep. II. p. 9.

(*k*) HEUERMANN de pleura, pericardio, peritonæo *oper.* T. I. p. 52. FRACASSINI de pleura & peritonæo l. c.

(*l*) p. 316.

Poſſunt inſignes nervi, qui inter coſtas decurrunt, dolorem percipepere, aut quando læduntur, aut quando durum aliquod inſtrumentum inter eos nervos & pleuram ducitur (*m*).

Cornea oculi membrana peculiaris indolis eſt, epidermidi propior & ungui, neque in eam quisquam inciſorum nervulum deduxit, cum in vicina ſclerotica minime pauci oſtendantur. Merito ergo compunctam in animale vivo nullum ſenſum excitaſſe vidi. Sed in numeroſis ſuis cataractæ per inciſæ corneæ plagam extractionibus Cl. DAVIEL (*n*), nuperque Cl. KEPHALIDES (*o*), olimque apud *Theodorum* MAYERNE (*p*) alii corneam absque ſenſu repererunt. Obſcurum adeo ad ſenſum ſe recipit *Robertus* WHYTT (*q*).

Qui vero tactam corneam membranam dolere, aut læſam in experimentis ſenſum ingratum excitaſſe (*r*) viderunt, non meminerunt, ante corneam conjunctivam membranam produci (*s*), cujus numeroſos nervulos, ſenſumque cutis propagine dignum, nunquam non adgnovimus.

§. XI. *Viſcera parum ſentiunt.*

Ad cor, ad pulmones, ad hepar, ad lienem, minime obſcuri nervi eunt, neque adeo ea viſcera absque ſenſu eſſe poſſunt, pulmo etiam minus, in quo bronchi ſint, quorum ſenſiliſſima interna tunica cuti continua ſit.

Cum tamen viſcerum nervi minorem quam aliarum partium, ad molem inſenſilis vaſculoſæ & celluloſæ materiei rationem habeant, hinc fit, ut experimenta in vivis animalibus capta, & morbi, parcum omnino in his viſceribus ſenſim oſtendant, in hepate (*t*), liene (*u*), rene (*x*),

 pulmo

(*m*) CALDAN. p. 313.

(*n*) In *Mem. de l'Acad. de Chir.* T. II. p. 571. apud HOUSSET Letre I & de VERMALE in *Journ. de Med.* T. II. n. 6. Adde *Swenska Wetensk Acad. Handl.* 1757. *trim.* 2. & ipſum Cl. DAVIEL in ep. ad M. HOIN p. 8.

(*o*) *Fränk Anmerk.* T. IV. p. 337.

(*p*) *Prax.* p. 122.

(*q*) *Phyſiol. eſſ.* p. 122. Non multum MULLER *irrit. irid.* p. 10.

(*r*) VANDELLI Epiſt. II. p. 238. & apud FABBRI *ſupplem.* p. 7. 8. LOTTIERI p. 295. LAMBERTI p. 319. BIANCHI p. 62. 173.

(*s*) Non adtinebat id demonſtrari, quaſi negaſſem a Cl. le CAT l. c. p. 24.

(*t*) Exp. noſtr. 170. 171. 172. 173. CALDAN. Lett. III. p. 9.

(*u*) Exp. 172. CALDAN. ibid.

(*x*) Exp. 172. 173. CALDAN. ibid. CHESELDEN p. 261. Valde ſenſiles eſſe de HAEN *difficult.* p. 84.

pulmone ipſo (*y*), & exſtant de hepate in vivo homine facta pericula & vivorum (*z*).

Sed vidi etiam pulmonem, renemque maximis ulceribus exedi, neque de ullo dolore ægrum conqueri, & ſimilia ſunt aliorum virorum teſtimonia (*a*), in renibus etiam uberiora (*b*).

Quare etiam BOERHAAVIUS (*b**), & nuper Cl. LORRY viſcerum obſcurum ſenſum eſſe faſſus eſt (*c*), neque contraria experimenta producta fuiſſe memini

De pilis, capillis, epidermide, cornubus, unguibus, ungulis non adtinet longum ſermonem facere. Eæ enim partes, ut nervos non accipiunt, ita ſenſu, ex communi, etiam medicorum, ſententia omnino deſtituuntur. In aliis animalium claſſibus partes corporis non ſentientes latiſſime patent. Cochleam SWAMMERDAMIUS deſcribit, cui cutis lapidea, limbus lapideus, cornicula partesque aliæ corporis lapideæ ſint, quas tamen ſuis muſculis animal regat (*d*).

§. XII. *Quæ partes ſentiant.*

Quæ partes corporis humani non ſentiant, eas hactenus expoſuimus, ſentiunt adeo reliquæ; muſculi omnes, & quibus in partibus tunicæ fibris muſculoſis inſignes ſunt, inquam, ægre enim arteriarum (*e*) ſenſus percipitur, in quibus fibræ muſculoſæ ſunt, ſed paucæ. Intelligo una cum arteriis nervos ligari poſſe, & frequenter ligari, indeque ſtuporem interpretor, quem a revincta arteria in membro ſupervenire lego. Ab iisdem nervis video vinculum cum dolore arteriæ injici poſſe (*f*), & cum ſtupore ſubſequente (*f**). Verum facile eſt nervos, dum arterias ligamus, evitare, & tunc quidem abſque ullo dolore vinciuntur. Sæpe vidi, etſi in tabulas non retuli, & confirmat Cl. FONTANA (*g*).

Porro

(*y*) Exp. 173.
(*z*) LA MOTTE *Chir. compl* obſ. 59. MULLER Cl. Gieſſ. profeſſor. in *biga obſ. med. chir.* p. 19.
(*a*) QUESNAI *de la ſuppur.* p. 347.
(*b*) Conf. *Mem. ſur les part ſenſibl.* T. IV. p. 110.
(*b**) *Morb nerv.* p. 496. Inſenſilia eſſe.
(*c*) *Journ. de Medec.* 1756.
(*d*) *Bibl. nat.* p. 172. 179.
(*e*) L. II. p. 70.
(*f*) PISO *de circul. ſang* LAGHI.
(*f**) G. v. SWIETEN *Comm.* n. 154.
(*g*) Epiſt. II. Exp. 43. 44. 45. POUTEAU *obſerv.* p. 74.

Porro ſentiunt, ex nervorum ratione, membranæ, per quas multi diduntur, ut cutis, continuæque cuti conjunctiva tunica, & pituitoſa illa narium, pharyngis, viarum aerearum, gulæ, ventriculi, inteſtinorum, vaginæ femininæ, urethræ, urinariæ veſicæ, bilariæque, & meatus auditorii nervea membrana. Earum membranarum aliæ aliis vehementius ſentiunt, acriter omnino membrana viarum aerearum, quæ aquam non ferat; acerrime retina, quæ a luce doleat, quæ nulli alteri membranæ moleſta eſt.

Vehemens ſenſus eſt linguæ, quæ ipſa quidem cute tegitur, penisque virilis, & congeneris clitoridis, circa glandis principia inferiora potiſſimum, & in univerſum oculi. Sed earum partium nervi ſunt numeroſiſſimi, & retina demum, quæ ipſa ſit nervi continua medula, omni alia particula corporis animalis acrius ſentit.

Qui negarunt a numero nervorum (*h*) ſenſum æſtimari, & hinc ſentientem cum obſcuris nervis duram matrem (*i*) teſtem excitarunt, inde inſenſile cum multis nervis meſenterium: iis neque in dura matre ſenſum, neque in meſenterio nervos proprios facile fuerit oſtendere.

A nuditate (*k*) ſenſum nervorum augeri facile videmus, uti in excoriata cute, in urethra per acres liquores injectos muco privata adparet. Ea forte ratio fuerit, quare inteſtina vehementer ſentiant, quorum epidermis, multo quam in cute, tenerior ſit. Neque enim grandes inteſtinorum nervi ſunt. Hinc etiam credo rationem eſſe, quare primæ renaſcentes carnis papillæ adeo ſenſiles eſſe dicantur (*l*). Noviter eductos nervos tenera, neque ſatis confirmata tela celluloſa ſola operit.

Uti nuſquam ne vi tenſi reperiuntur, ita neque ob tenſos nervos vehementior ſenſus eſt (*m*). Non tenſio eſt, mirificum tamen ſentientis naturæ in nervis augmentum, quod in partibus inflammatis (*n*), in morbis acutis nonnullis (*o*),

 in

(*h*) CARRERE l. c. p. 29.
(*i*) CARRERE ibid. LORRY *Journ. de Med.* 1757. Januar.
(*k*) BOERHAAVE *de viribus medicam.* p. 126.
(*l*) BAGIEU *tr. des amput.* p. 557.
(*m*) KRUGER *phyſiolog.* c. 16. VANDERMONDE *moyens de perfectionner l'eſpece humaine* T. II. p. 276. 277. LORRY *mem. preſent.* T. III. p. 286.
(*n*) WHYTT *phyſiol. eſſ.* p. 120. 121. A lapſu & fractura oſſis temporum cerebri inflammatio & major ſenſibilitas HOME *facts* p. 153. & in proprio corpore ex cerebro inflammato p. 184. ſeqq. In tetano HILARY *barbados* p. 241. tantam in infantibus ſenſilitatem eſſe, ut minimus ſonus, ut motus convulſiones excitet. De inſula Bourbon credo ſimilia me legiſſe.
(*o*) *Phil. Tranſ.* v. 49. P. I. n. 12.

in cerebri inflammatione (*p*), inque canina rabie (*q*) experimur. Leniſſimi ſoni, neque aliis mortalibus percipiendi, juniori ALBINO intolerabilem præſtabant moleſtiam. Homo noctu videbat, quamdiu oculus erat inflammatus: id, quidquid erat privilegii, cum inflammatione amiſit (*r*). Homo parvi ingenii, dum ſanus fuerat, ingenioſus ex ictu in cranio accepto, ſanatus ad priorem ſimplicitatem rediit (*ſ*).

Juniori homini acrior, quam ſeni ſenſus eſt. Ipſa pupula mobilior infanti, ſeni lentius a luce ſtringitur. Eaque princeps cauſa videtur impoſtentiæ ſenilis eſſe. Senſum enim partium genitalium hebetiorem eſſe, ex nocturnis humoris fecundantis profluviis oſtenditur, quæ pueris facillima, circa quinquageſimum annum, aut aliquanto ſerius, rariſſima aut nulla ſuperſunt, etiam in fecundis & validis ſenibus.

§. XIII. *Quid in nervo ſentiat.*

In nervo funiculi ſunt medullares, quos non dura quidem, ſed pia tamen membrana conveſtit. Quæri poteſt, num in medullari nervi parte, num in involucris (*t*) ſenſus ſit.

Continuo occurrit, membranas duræ membranæ ſimillimas, inſenſiles eſſe, neque adparere quidquam, cur in ea potius, quam in aliis velamentis ſenſus ſit. Experimentum producit Cl. HEUERMANN, dolere nempe magis nervum diſſectum, quando ejus finis extremus ſuperior, & medius trangitur, minusque acrem eſſe ſenſum, quando nervus ſuis cum involucris tangitur (*u*). Hinc etiam opium ſenſum nervorum non mutat, quando totis, cum ſuis involucris, nervis utcumque circumfunditur (*x*). Et cum nervus butyro antimonii irritaretur, nulla convulſio ſecuta eſt (*y*), quæ ſupervenit, cum ſcalpello nervus ſollicitaretur. Nempe

(*p*) HOMME *medic. facts* p. 183.
(*q*) HUNAULD *de la rage* p 9. &c.
(*r*) NICOLAI *vom Schmerze* n. 48.
(*ſ*) ROBINSON *of the ſpleen* p. 71.
(*t*) In membranacea parte nervi ſenſus eſt KRUGER *de ſenſat.* p. 23. La CAZE *idée de l'homme phyſique* p. 65. & olim CROONE *de mot. muſc.* p. 8. NARDI *noct. genial.* p. 36. de tactu.
(*u*) HEUERMANN *chirurg. oper.* T. I. p. 42. Involucra nervi non valde ſenſilia G. BATTY *on madneſſ.* p. 31.
(*x*) CALDAN. *reflex.* XXXV. FONTANA n. 30. exp. 46. ad 54.
(*y*) *Mem. ſur les part. irrit. Exp.* 207. *Phil. Tranſ.* n. 427.

pe involucra antimonii butyrum patiebantur, medulla a ſcalpello radebatur. Latera nervi inſenſilia eſſe jam STUARTUS monuit (*y**).

Addi poteſt, neque celluloſæ in nervis telæ ullum ſenſum eſſe, neque piæ meningis, quæ evidentiſſime in meis (*z*), & Cl. CASTELLI (*a*). WALSDORFII (*b*), atque TOSETTI (*c*) experimentis, inſenſilem naturam oſtenderit. In vivo enim animale absque ullo incommodi ſigno, veneno chemico, & antimonii potiſſimum butyro, amburitur, cujus in dolore faciendo magna vis eſt, quando nervum aut nerveam cutem tangit. Senſum ergo potius injecta moderatur. Remotis de nervo velamentis anxietas oritur (*c**).

Qui lanceola (*d*) ſenſus periculum in pia membrana fecit, is vix potuit evitare, ne per tenerrimam membranam cerebrum conpungeret.

Sed inprimis in medulla nervi ſenſum eſſe, non in velamentis, oſtenditur exemplo nervorum, quos novimus involucra ponere, & qui ſuo ſenſu tunc demum defunguntur, quando ſuis ſe involucris exſuerunt. In optico nervo notiſſima res eſt, cujus dura membrana aut in ſcleroticam abit, aut certe ad ejus membranæ initium terminatur: pia vero membrana ſcleroticæ interiorem faciem oblinit, neutra certe lucis obnoxia actioni. Sola medulla, per cribriformem laminam transmiſſa, retinam conſtituit, quam lumen ferit.

§. XIV. *Num ſenſus in ea parte ſit, quam externa corpora tangunt.*

Non pauci ſcriptores ſunt, & aliquanto plures ex STAHLII ſecta (*e*), qui ſenſum in eo fine nervi perfici & abſolvi perſuadentur, qui in cute, aliave ſentiente particula, exterorum corporum contactui exponitur.

(*y**) *Phil. Tranſ.* n. 427.
(*z*) Exp. 129. 130. 131. 132. 133.
(*a*) Exp. 57. 58. 59. 60.
(*b*) Exp. IX. X. ſæpius repetit.
(*c*) Letter II. exp. 30.
(*c**) BATTIE *in madneſſ.* p. 35.
(*d*) LE CAT l. c. p. 21.
(*e*) *Claudius* PERRAULT, verus doctrinæ STAHLIANÆ auctor, *de ſenſu tactus* p. 530. 591. 592 ed. Bat. J. TABOR Tract. III. c. 3. VOGLI *hiſtor. ſpir.* p. 79. STUART *de motu muſcul.* c. 5. p. 24. WHYTT *of vital motions* p. 383. *phyſiol. eſſays* p. 168. GODART *de l'Ame* p. 35. BORDEU *de ſenſib. in genere* n. 88.

nitur. Omnipræſentem, ſed ad proprium unice corpus, animam ſibi fingunt, quæ non in cerebro, ſed in digito, duritatem ferri ſentiat, a quo digitus percutitur.

Contra hanc ſententiam multa experimenta proferuntur, non ejusdem omnia efficaciæ. Primum eſt experimentum, læſo, ligato, reſecto nervo, conpreſſove cerebro, nullum ſenſum ſupereſſe.

Ergo nervus quicunque conpreſſus, quocunque loco, modice quidem preſſus dolorem facit ſingularem, vehementius vero eliſus ſenſum aufert ei parti corporis animalis, quam ſuis ramis adit. Unice ex nimio adipe natus eſt nervorum ſtupor (*f*). Ad odontalgiam tollendam premunt (*g*) nervum a quinti paris tertio ramo natum, ſuper antitragum & prope auditorium meatum. A tumore gelatinoſo, in centro nervi cubitalis, ſtupor in partibus, quæ ab eo nervo ramos accipiebant (*h*), & in motu dolor. Ab ictu humeri manus digiti ſtupebant (*i*). Id vitium emplaſtro ad collum admoto ſublatum eſt.

Neque quidquam vulgatius eſt, quam ſenſum de artu perire, cujus nervum lino interceperis (*k*). Dentis nervo eliſo dolor tollitur (*k**). Eodem modo præciſo (*l*) nervo ſenſus ejus membri aufertur. Ea ratione uſus Ill. ALBINUS, reſecto nervo a tertio quinti nato, aut naſi ſingularem ſenſum (*m*), aut dolorem labii ſuperioris (*n*) ſuſtulit, & a vulnere digiti minimi (*o*) duorum digitorum ſenſus periit (*p*), cutisque (*q*) ſenſus ablatus eſt. Nervus læſus, ſi totus diſſecatur, non dolet (*q**).

Si peculiari alicui ſenſui nervus præfectus fuerit, eodem modo is ſenſus deſtruitur ab omni cauſa, quæ eum nervum conpreſſerit, aut deſtruxerit

(*f*) *Act. Med. Budiſſin* p. 204. 205.

(*g*) Oportet dolorem eſſe in maxilla inferiori. Propria de eo experimento exſtat diſp. SCHELHAMMERI *de odontalgia tactu ſedanda* c. 3. Conf. v. SWIETEN T. I. p. 369. MORGAGN. Epiſt. XIII. n. 6. 7.

(*h*) CHESELDEN ad Tab. 28. ſuæ anat.

(*i*) *Alex.* BENEDICTUS L. I. c. 33.

(*k*) Exp. 175. 177 178. 179. 180. 187. 189. 191. 162.

(*k**) BOURDET *dentiſte* p. 138.

(*l*) ORIBAS p. 258. CÆSALPIN L. IV. c. 3. p. 104. Exp. noſtr. 179.

(*m*) SCHAAF *de tactu.*

(*n*) HEUERMANN *phyſiolog.* T. II. p. 294. 295. HAYMANN. Comm. in J. R. M. BOERH. T. VI. p. 396.

(*o*) *Chirurgiſche Anweiſung* T. II. p. 744.

(*p*) V. SWIETEN ad n. 154. cum cubitalis nervus diſſectus eſſet.

(*q*) MAUCHART *de lethalit. vuln.* obſ. 1. 2.

(*q**) HILLARY *barbad.* p. 230.

ſtruxerit: quocunque demum modo, & quacunque in ſede nervus fuerit compreſſus. Idem fiet, ſi ea cauſa ipſum cerebrum compreſſerit.

Ita a tumoribus nervos opticos comprimentibus cæcitas (*r*): & a glandula pituitaria turgida (*s*): a lapide in nervo optico (*t*), aut in glandula pineali (*u*): a cerebri vulnere (*x*), abſceſſibus (*y*), corruptione aut tumoribus variis (*z*): a tumore cerebri aqueo (*a*): ab effuſo ſanguine (*b*): a conpreſſis thalamis opticis (*c*): a depreſſo cranio (*d*): a vulneribus capitis & cranii (*e*): a nervo optico extenuato (*f*) & corrupto.

Ita ſurditas ex tumoribus cerebri & abſceſſibus nata eſt (*g*).

A conpreſſo per laqueum nervo nono ſtupor (*h*) linguæ, & guſtus deletus (*i*).

Deinde non unicus nervus ex majori læſione cerebri patitur, & non unus ſenſus diſperit. Ex tumore glandulæ pinealis, cephalea, cæcitas, & ſurditas (*k*). Ex ictu in caput ſurdus & mutus (*l*). Ex commotione cerebri

(*r*) BONNET *ſepulchret.* L. I. S. 18. HOVIUS p. 119. RIEDLIN *Iter med.* BARTHOLIN Cent. V. hiſt. 2. MEAD *de imper. ſolis & lun.* p. 103.

(*s*) VIEUSSENS *nov. ſyſtem.* p. 256.

(*t*) ZODIAC. MED. GALL. T. I. p. 81.

(*u*) GUNZ. *de lap. gland. pin.* Sed iſti homini etiam pars corticis cerebri calloſa fuerat.

(*x*) PETIT Letr. I. p. 10.

(*y*) SCHAARSCHMID *Berlin. Nachricht.* 1740. n. 26. la PEYRONIE *Mem. de l'Acad.* 174. p. 212. BONNET l. c. obſ. 4. 23. *Journ. des Savans* 1697. n. 29. A corpore ſtriato e mollito & diſſoluto PETIT L. I. p. 7.

(*z*) BONNET obſ. 10.

(*a*) BONNET obſ. 7. 9. 12. 13. 15. BOEHMER *faſcic.* II. *obſ.* 3. præf. HILDAN *Centur.* I. *obſ.* 50 CHESELDEN p. 289. *Phil. Tranſ.* n. 337. *Journ. de Medec.* 1756. Febr. KALTSCHMIDT *de nerv. optic. in cadav. latis.*

(*b*) BECKET obſ. I. BONNET Sect. 18. obſ. 11. 14. TEICHMEYER *de polyp.* n. 15.

(*c*) Ill. olim HUGO apud DANKWERTS *de cauſ. paralyſ.* p. 20.

(*d*) MEIBOM. *de læſ. cran* n. 59. HEISTER *de cataract* p 348. COSTAEUS *de igneis med. præſid.* L. II. c. 15. Ex terebrato ſincipite cæcitas fugax I. de TOPPIS apud PACCHION. p. 61.

(*e*) Ex vulnere bregmatis diuturna cæcitas tandem ſuperata COSTÆUS. Ex vulnere occipitis cæcitas perpetua *Marcell.* DONATUS L. II. c 10.

(*f*) BONNET ſect. 18. obſ. 3. 5. 17. 24. KERKRING obſ. 70. SCULTET obſ. 36. BOTALL. *de lue vener.* c. 16. CHESELDEN p. 225.

(*g*) BONNET ſect. 19. obſ. 2. 3.

(*h*) *Eliſ.* GREEN in lib. *etwas Neues vom Tode.*

(*i*) HEUERMANN T. II. p. 293.

(*k*) AREND *de cephalalg.*

(*l*) HOECHSTETTER caſ. 4. dec. 9. Obſ. 18. poſt SCULTETUM. PANAROLUS *Pentecoſtes* II. obſ. 30.

cerebri viſus & auditus ſublatus (*m*), & pro reliqua vita guſtus & olfactus (*m**). Ab hydrocephalo neque olfactus ſupererat, neque viſus relictus integer (*m***). Senſus & loquela deſtructa a cranii fractura (*m*†). Alterius lateris ſtupor a cerebro læſo, vel deſtructo, frequenter ſequitur.

Et denique late per cerebrum effuſo ſanguine omnes ſenſus integer, ſive apoplexia naſcitur.

Hinc ea omnia mala, liberato (*n*) cerebro, cauſaque ſublata, tolluntur, ſuusque ſenſibus uſus redit, aut emeticis datis (*o*) aut ſanguine miſſo, & purgantibus propinatis, ut ipſe vidi (*p*), aut trepano adhibito (*q*), aut cranio caſu aliquo felici remoto (*q**). Amauroſis fractura cranii ſanata & fragmento exempto (*q***). Mutus & ſurdus ex fractura oſſis occipitis loquelam recuperavit & auditum (*q*†).

Verum hæc utique experimenta potius oſtendunt, ad ſenſum ſanum nervum, cumque cerebro libere continuatum, requiri. Et ſupereſt adverſariis non improbabile effugium (*q*††), tamen in ipſa parte ultima nervi, quæ tangitur, ſenſum perfici, dum ſanus eſt; & non perfici, quando nervus per cauſas a nobis adlatas vitiatus fuit.

§. XV. *Ex vitiis cerebri, quæ ſenſum, memoriam, animæ rectum uſum delent.*

Nervi ex medulla cerebri, & dorſi continuantur; & toti ſunt ſenſiles; & ſenſus ab artu ad caput eunt & cerebrum; ſupereſt ut etiam cerebri medulla ſentiat, inque ea porro animæ impreſſiones repræſententur, quas nervi, in ſuis extremis finibus emoti, ad cerebrum deferunt.

Id

(*m*) Salmuth. L. III. n. 42.
(*m**) Heurnius ad Aph. hipp. VII. n. 58.
(*m***) *Journ. de Med.* 1756. m. Febr.
(*m*†) Acrell *chirurg. händelſ.* c. 1. Convaluit.
(*n*) Salmuth l. c. Adde hiſtorias Panaroli, Sculteti, Hoechstetteri.
(*o*) Ribe *Act. Liter. ſuec.* T. I. n. 9. in amauroſi ex lapſu. A cicuta Martin. *weſtern Islands* p. 193. cæco.
(*p*) In homine ex lapſu.
(*q*) Severin *med. effic.* L. II. p. 127. Pure, quo cerebrum opprimebatur, remoto, la Peyronie *Mem. de* 1741. p. 212. omnes in amauroſi ex cerebri vitio nata. De ſtupore manus Fehr *de abſinth* p. 84.
(*q**) Senex frontis vulnere a cæcitate liberatus *Alex.* Benedictus L. II. Præfat. c. 29.
(*q***) Cosræus *de igneis med. præſ.* Lib. II. c. 15.
(*q*†) Paulini *flagell. ſalut.*
(*q*††) Batty *princ.* p. 64.

Id oſtenditur potiſſimum ex iis innumerabilibus caſibus, in quibus, cum reliquis motoriis & ſenſoriis organis, & nervis integerrimis, ſola ex cerebri adfectione, ſenſus aliqui haut omnes, minuuntur, augentur, vitiantur & abolentur. Qui longitudinem nervorum & gracilitatem meditatur; qui præterea vidit, cerebro corrupto, aut nervi cum cerebro commercio intercepto, tamen motum in artu irritato ſub vinculo, aut ſub inciſione nervi convulſionem oriri; is nobiſcum credet, nervum menti noſtræ acceptas a circumfuſis corporibus impreſſiones demum in capite & in cerebro repræſentare. Experimentum poſteriori loco excitatum addo, ne eo confugiant adverſarii, vitia cerebri non ideo ſenſum tollere, quod in cerebro ſenſus perficiatur; ſed ideo, quod aliquid in nervo deficiat, ad ſenſum neceſſarium, quando in cerebro aliquod vitium natum eſt.

Si enim ad ſenſum minor longe potentia & organorum integritas requiritur, quam ad motum, ut continuo manifeſtum fiet: ſi ad majorem illam motus muſculoſi efficaciam producendam nervus a cerebro ſeparatus ſufficit, ſufficeret etiam ad minus actionis requirentes ſenſum, ſi in parte extrema nervus ſentiret, uti in parte extrema movet.

Plus autem ad motum, quam ad ſenſum requiri, multa oſtendunt (*r*), & ſuperſunt in morientibus ſenſus, quando motus omnis periit (*s*), & potiſſimum ſæpe ex-vitiis cerebri, motu deſtructo ſenſus ſupereſt (*t*), raro vero absque ſenſu motus (*t**). Hinc deterior morbus, in quo præter motum etiam tactus ſublatus eſt (*t*†).

Primum ergo compreſſa quocunque modo medulla ſpinali, in artubus, quorum nervi infra ſedem compreſſam oriuntur, ſenſus perit. Ex lapſu in cranium continuo ſenſus in abdomine amiſſus (*u*). Ex lapſu & luxatione vertebrarum lumbalium partium inferiorum inſenſilitas (*x*). A globulo in vertebras inpacto, ad primam lumborum vertebram, ſenſus

 partis

(*r*) des HAIS de hemiplegia.

(*s*) BRUHIER *de l'incert. des ſign. de la mort* T. I. p. 395.

(*t*) PETIT Lettr. I. obſ. 4. & in colica pictonum CITESIUS opuſc. p. 171. Etiam acutior in parte, quæ motum amiſerat PAGANI & BONIOLI p. 190.

(*t**) Exempla tamen ſunt aliqua *Hiſt. de l'Acad.* 1743. n. 13. BRUHIER II. p. 439; forte a cutis rigore, ſenſu deſtitutæ, uti ex conjectura DIEMERBROECKIUS p. 502.

(*t*†) G. v. SWIETEN T. I. p. 237.

(*u*) ALBERTI *med. leg* T. IV. append. c. 1.

(*x*) HARDER *apiar.* obſ. 29.

partis inferioris corporis deletus (*y*). Ex lumbis in puella introrſum preſſis ſenſus crurum perit (*z*). A vulnere medullæ ſpinalis inferiora ſtupida (*a*), tum ex ulcere patente in medullæ (*b*) ſpecum.

Ex læſa medulla ſpinali partium inferiorum ſenſus deſtructus (*c*).

In vivo animali ea medulla diſſecta ſenſus ablatus (*d*).

Inde ex cauſis cerebrum comprimentibus primo quidem ſenſus diminuitur, & ſtupor aliquis in nervoſo genere ſupervenit (*e*). A contuſo capite ſenſus debilitatus eſt, ut omnia quaſi per velum tangerentur (*e**) Ipſi fetus, qui valde compreſſo capite in lucem produnt, aliquamdiu inſenſiles & quaſi attoniti manent (*f*).

Etiam absque cauſa comprimente ſola commotio cerebri ſenſus ſuſtulit (*g*).

Deinde ex perenni cauſa, perennis pariter ſtupor & inſenſilitas ſequitur. Ex hydrocephalo frequens (*h*) malum eſt, aliove cerebri tumore aqueo (*i*), aut ſanguine per cerebrum effuſo (*k*), aut pure (*l*), aut comprimente globulo (*m*). Porro a glandula pineali aucta (*n*), & ſcirrho corpus calloſum urgente (*o*). A calculis in falce cerebelli (*p*), a concrementis oſſeis (*p**) lapi-

(*y*) C. BAUHIN. *Theatr. anat.* p. 328.
(*z*) SEVERIN *occult. abſceſſ.* p. 350.
(*a*) CELSUS L. V. n. 17. c. 26. n. 17. TULP. L. III. c. 27. & amiſſus ſenſus pedum BAUSCH. *prodr. ad l. de hæmat.* p. 64.
(*b*) COWPER ad tab 97. f. 8. BIDLOI.
(*c*) G. v. SWIETEN T. I. p. 238.
(*d*) VESAL. p. 819.
(*e*) *L'art. de faire les rapp.* p 49. 50.
(*e**) La MOTTE *chir. compl. obſ.* 168.
(*f*) WATTS. *on painfull labours* p. 29. FANTON. opuſc.
(*g*) GOOCH. caſ. p. 7. 8.
(*h*) SAVIARD. obſ 48. WISEMAN. oper. omn. p. 132. *Jacobus* SPON *voyag.* T. I. p. 23. *Hiſt. de l'Acad.* 1705. p 56. ZIEGLER *act. helv.* I. init. SEVERIN *Chir. effic.* P. II. p 125. BARTHOLIN. hiſt. 28. Cent. I. Senſus totus deſtructus CORVIN *hernia cerebr.* p. 12. ZWINGER *act. helv.* T. I. init.
(*i*) In ventriculo dextro CHIFLET. Obſ. 11. in cerebro *Littre Mem. de l'acad.* 1704. h. 12. Add. FANTON *opuſc. Scientif.* T. 3. p. 162. BLANCARD *Chirurg.* p. 596.
(*k*) BARRERE *obſ. Anat.* ed. nov. p. 54. ſeqq. CHIFLET. obſ. 4. le CAT *ſur le mouv. des muſc.* p. 115. la PEYRONIE *mem. de l'Acad.* 1741. p. 214. 215.
(*l*) HOME *med. facts* p. 12.
(*m*) FANTON ad MANGET. epiſt. 8.
(*n*) MANGET. Theatr. p. 309.
(*o*) WEPFER de *apoplex.* p. 277. BAUHIN. *theatr.* p. 305.
(*p*) VATER progr. ad Cl. ZIEGENHORN diſp. & de *vuln. cerebri.*
(*p**) VATER *de oſſific.*

lapideis (*p* †), aut ab aliis cerebri vitiis (*q*), ſolave cerebri compreſſione (*r*), aut puro vulnere (*r**).

Catalepſis demum, in qua ſenſuum exercitium omnino ſuſpenditur (*s*), ex cerebri compreſſione viſa eſt ſequi (*t*), & ex duabus glandulis cerebrum comprimentibus, ſimilibusve cauſis.

Gravior aliquanto cerebri compreſſio non ſenſus ſolos opprimit; ſed omnino gravem ferreumque facit ſomnum. Etſi enim Cl. LAGHI (*u*) negavit, gravius quid ex preſſo cerebro canes pati, neque eam preſſionem dolorem facere, admiſit, neque ſoporem Cl. LORRY; ego tamen tot in experimentis, multo omnino & numeroſioribus, & nullam ad cauſam ornandam inſtitutis, ſemper vidi, omnem quidem cerebri compreſſionem graviter canes ferre, a majori vero qualibet ſopiri, rhonchos demum edere (*u**).

Cerebro compreſſo, ait GALENUS, etiam a ſolo μηνιγγοφυλακι, animal continuo concidit (*u***). Ex lapſu, multo quidem tempore interpoſito, cum os occipitis carioſum cerebrum male protegeret, ſyncope ad ejus loci adtactum (*u*†).

Et quid ni in animalibus is eventus exſpectetur, qui vulgatiſſimus ſit in hominibus. Sopor quidem ſolus ex aquoſa magis colluvie ſenſim & lente obrepit, celerrime tamen, quando quæcunque cauſa gravior cerebrum compreſſit. Apoplexia ſenſuum eſt deletio motuumque voluntariorum cum ſopore & ſtertore. Ea omnium frequentiſſima fit a ſanguine ſuper cerebrum

(*p*†) Cerebrum molle, glans pinealis nulla, calculus in ventriculo dextro KERKRING obſ. 35.

(*q*) A cerebro difformi BIANCHI *moſtr.* p. 101. REINHART. propr. lib. *Journ. de Med.* 1756 Febr A cerebro inflammato & eroſo RUMLER obſ. 53. WILLIS *convulſ.* p. 28. Vaſa cerebri inflammata in morbo convulſivo & ſtupido a ſecali corniculato FORSTT. *de ſenſib. intern.* p. 56. Meninges connatæ, plexus choroideus ſcirrhoſus, multo humore turgidus BOEHMER *præf. ad faſc. obſ.* I. p. 16. 17.

(*r*) FANTON. epiſt. ad MORG. I. HILDAN. Cent. III. obſ. 21. 12. GOOCH *caſes* p. 7. 8. POTT *on wounds of the head* p. 18.

(*r**) ZINN exp. I. &c.

(*s*) De HAEN T. IV. p. 186. 187.

(*t*) CAMER. *Epiſt. Taurin.* p. 197.

(*u*) Negat quid pati, niſi ad 8. lineas & ad 12. deprimatur Epiſt. II. p. 6. 10. negat dolores facere le CAT p. 8.

(*u**) WALSDORF p. 48.

(*u*†) *Mem. des ſavans étrang.* T. III. p. 352. 353. 354. 355. *Verband. van de Hollandz maatſch* T. V. p. 543.

(*u***) *De Hippocr. & Plat. decret.* L. I.

(*u*†) *Memoires de l'Acad. de Chirg.* T. I. p. 378. 379.

(*u**) *Verband. vande Hollandz maatſch* T. V. p. 543.

rebrum effuſo (*x*). Ipſe triſtiſſimos caſus vidi, cum a morte late & exterius per gyros cerebri (*y*) ſanguiſſes diffudiſſet, & interius ventriculos (*z*) occupaſſet, & adeo ſunt frequentia exempla, ut vix adtineat citare.

Eodem omnino modo apoplexia naſcitur, quando a cauſa externa vaſa rumpuntur, & ſanguis effuſus cerebrum comprimit (*a*).

Aliquando alia compreſſionis cauſa fuit, a ſero in ventriculis (*b*) cerebri, aut alibi per cerebrum effuſo (*c*) aut a pure (*d*), ab hydatide (*e*), a tumoribus aliis (*f*); a laminis oſſeis corpus calloſum comprimentibus

(*x*) Apoplexia ex ſanguine inter cranium & duram membranam effuſo CHIFLET obſ. 6. ALBERTI *Med. Leg.* T. I. app caſ. 16. TULP. L. I. *obſ.*. 6. BONNET *ſepulchr. Anat.* L. I. Sect. II. obſ 20. 22. 26. append. obſ. 2 SCHAARSCHMIDT *Relat.* T. IV. p. 62. 63. ſanguine inter meninges effuſo WEPFER *de apopl.* p. 336.

(*y*) Paſſim in cerebro ſanguis effuſus WEPFER p. 322. de HAEN *rat. med.* P. IV. p. 163. 170. LOTTIERI p. 297. FABRIC. *flor. butisbac.* p. 62. BRUNNER apud HARDER *apiar.* obſ. 30. BONNET l. c. obſ. 13. 14. 15. 18. 19. 29. append. obſ. 5. VALSALV. apud MORG. Epiſt p. 494. la MOTTE obſ. 164. *Bresl. Saml.* 1728. p. 358. FLAMMERDINGH l. c. FERNEL *de abdit. rer. cauſ.* L. II. c. 15. FRIK. *paradox.* p. 4 5. la PEYRONIE l. c. p. 216. STÖRK *ann.* II. p. 35. 136. Ex opio CATHERWOOD de *apoplex.* p. 40.

(*z*) CHIFLET obſ. 4. 5. *Art. de faire les raports* p. 393. LEICHNER *de apoplex.* SCHEID de *duob. offic. duræ matr.* Quæſt. V. de HAEN l. c. & pag. 166. LANCIS. de *ſubit. mort.* L. I. c. 8. *Phil. Tranſ.* n. 313. WHARTON *adenogr.* p. 168. BRUNNER ib. BONNET *ſepulchr. Med. Anat.* L. I. Sect. II. obſ. 7. 9. 10. 11. 12. 17. 21. 47. *append.* obſ. 12. 13. 18. WEPFER toto libro. VALSALVA p. 29. PEYER obſ. 16. BORELL. Cent. II. obſ. 33. &c.

(*a*) WEPFER *apoplex.* p. 295. 330. 336. P. C. FABRIC. *flor. butisbacenſ.* p. 62. MEIBOM *de motu ſanguin.* n. 58. VALENTIN. *Pandect.* II. p. 326. SCHAARSCHMIDT *relat. an.* 4. p. 62. 63. HARDER *apiar.* p. 130. STORK *ann. Med.* p. 125. ab ictu. Ramus arteriæ vertebralis ruptus *Eph. Nat. Cur.* vol. V. obſ. 113. Bobus ab ictu arteriæ in baſi cranii franguntur WEPFER. At concuſſione ſola ſanguine in cerebro effuſo apoplexia *Journ. de Med.* 1757. m. April. Ab electrica ſcintilla GRALATH *Danzig. Verſ.* p. 505. 524.

(*b*) BONNET l. c. obſ. 28. 33. 36. 38. 41. 42. 45. 46. append. obſ. 11. BAYLE' de apoplexia paſſim. MARCELL. DONAT. p. 168. CHESELDEN p. 224. ZWINGER *de cerebro* n. 19. SCHAARSCHMIDT *relat. ann.* 1740. n. 26. WILLIS *anim. brut.* p. 207. DUVERNEY *de l'ouie* p. 149. HOME *facts* p. 132. 133. KLAUNIG *noſod.* obſ. 13.

(*c*) BONNET obſ. 34. 54. VALSALV. p. 29. COLUMBUS p 266. MARCELL. DON. ib. HORST obſ. MISTICHELLI p. 72. HOME l. c. BASLIV. p. 827. WEPFER p. 378. 379. COLLINS p. 1126. VIRIDET *du bon chyle* p. 651. VALISNERI oper. T. III. p. 167.

(*d*) MISTICHELLI *del' apopleſſia* p. 164. 165. WEPFER p. 364. 365. la PEYRONIE l. c p. 212. VERNA *obſ.* I. Inter meninges effuſo pure MARCHETT obſ. 14. A cerebri abſceſſu WIL-LIS *convulſ.* p. 28.

(*e*) FANTON ad PACCHIONUM p. 77. LITTRE apud PACCH. p. 177. WEPFER ib. SCULTET. obſ. 10. 11. etiam in oribus PANAROL. I. obſ. 17.

(*f*) A ſcirrho duræ membranæ BONNET L. I. obſ. 1. FANTON. obſ. 34. a tumore ſcirrhoſo proceſſui falciformi adhærente RICHA *Conſt. Epid.* III. p. 115.

bus (*f**); demum a fractura cranii depreſſi, & oſſis cerebrum urgentis violentia (*g*).

Denique minime rarum eſt, a ſanguine unice in vaſa cerebri congeſto (*h*) ſenſus deleri, atque apoplexiam oriri, ſive in cerebro ejusmodi vitium oriatur, ſive a vinculo jugularibus venis circumdato. Etſi enim in cane nunquam vidi, ab interceptis arteriis (*i*), venis (*k*), aut utriusque vaſis (*l*) ſoporem aut apoplexiam ſubnaſci, neque adeo facile credam, ab aliis inciſoribus ejusmodi eventus viſos eſſe (*m*); in homine tamen, cui grandius caput, & venæ jugulares apprime majores ſunt, frequentior cauſa mortis ab apoplexia eſt (*n*), aque ſanguine in vaſa cerebri congeſto. Ex collari nimis adſtricto ſenſus motus pulſusque ſublatus fuit (*o*) & apoplexiæ prima ſigna ſupervenerunt, plenusque a venis per adipem compreſſis is morbus (*p*) ſupervenit.

Denique ad rem noſtram inprimis facit, quod ſenſuum uſus continuo reddatur, & ſtertor evaneſcat, quoties ſanguis effuſus, qui cerebrum compreſſit (*q*), aufertur, & ad ſe ipſos etiam redeant miſeri, dum de vena

(*f**) *Journ. de Medec.* T. I. P. V.

(*g*) BONNET obſ. 53. HILDAN. Centur. II. obſ. 3. FANTON. p 87.

(*h*) COLLINS p. 991. *Journal des ſavans* 1697. n. 28. MARCHETT apud RHODIUM Cent. I. n. 67. CHESELDEN p. 224 PITCARNE *Elem.* L. II. c. 2. BOERHAAVE *morb. nerv.* Ab opio COLLINS p. 11 8. A ſtramonio BARRERE nov. ed. p. 48. ſeqq Ex ebrietate EMMERICH *de connub. aſtr. cum apoll.* Ex fumo carbonum *Fränk. Anmerk.* n. 15. Ab electrico ictu *Med. exper.* p. 215. A vapore carbonum BUCHNER in diſſ. propria. A cella fermentante muſto plena AUGUSTINI *Epidem.* p. 64. A lapſu cum meninges inflammatæ eſſent WEPFER *apoplex.* p. 308.

(*i*) DRELINCOURT *canicid.* I. COLUMBUS apud VALVERD anat. L. VI. c. 2.

(*k*) HEUERMANN *phyſiol.* T III. p. 215, LAMURE *Mem. de l'Acad. des ſcienc.* 1749. p. 524. *De motu ſang.* Exp 112.

(*l*) HEUERMANN. l. c. & olim ARISTOTELES L. III. c. 3. qui venas non diſtinguebat.

(*m*) Olim de arteriis GALENUS negavit ſuccedere *Hippocr & Platon. decret.* L. II. c. 6. tum FONTANUS *conſ. reſp* p 11. DRELINCOURT apud MANGET bibl. p. 956. MORGAGN. Epiſt. X II. n. 30. 31 B. LANGRISH *on muſc mot.* p 4. 5 & Cl. EMETT II p 27. 31. in quo exemplo tamen ſomnolentia ſucceſſit; PAISOT in *Journal Oecon.* 1756. Janvier De venis negavit GALENUS. HARDER *Eph. Nat. cur.* Dec. II. ann. 3. obſ. 115. de utrisque G. v. SWIETEN T, I, p. 266.

(*n*) L. VIII. p. 270. Majorem arteriarum carotidem quam cruralium ligatarum noxam eſſe SAUVAGES *efets de l'ais* p. 45.

(*o*) *K. ſwenska wetensk. Acad. handling.* 1757. trim. 2.

(*p*) SCHWENKE *hæmat.* p 22. 23.

(*q*) MARCHETT obſ. 4. PACCHIONI Epiſt. I. p 26. la MOTTE T III. obſ. 337. CABROL obſ. 17 Cum pus comprimens corpus calloſum removeretur, ſopor deſiit, viſus rediit la PEYRONIE l. c. p. 212 & cum ſquamæ oſſeæ removerentur PETIT. *Letre* I. p. 9. MULLER *caſ. med. Chir.* aut glans plumbea duræ matri inſidens PURMANN *ſchuswund* p. 68.

Huc

vena ſecta ſanguis fluit ( ) Secta jugulari vena, deinde ſetaceo trajecto & ſenſus & memoria, quæ interierat, & integra valetudo rediit (*s*).

Vidit Cl. la Peyronie, inciſa dura cerebri membrana, cum in cerebri ſinum ad corpus calloſum usque mel roſatum injiceret, ægrum ab injectione, quaſi mortuus eſſet, fuiſſe prolapſum (*t*), & viciſſim refocillatum, cum cerebrum ea preſſione liberaret.

Ita ſquamis oſſeis cerebrum comprimentibus remotis ſopor ſublatus (*u*), & paralyſis artus ſuperioris, atque atrophia (*x*).

Soporem, qui ſimilibus ex cauſis ſupervenit, alio loco commodius perſequemur.

§. XVI. *Alia argumenta.*

Senſus præterea ſedem in cerebro eſſe, atque ad cerebrum per nervos mandari, alia ſunt, quæ oſtendunt. Aliorum Cl. virorum exſtant experimenta & mea, in quibus ſenſus dolorificus manifeſto nervi iter percurrit.

In fiſtula ani dolor (*y*) nervi ſympathici magni viam relegit. De epilepſia (*z*), atque vapore quaſi a parte aliqua, ut a pede, digito aliave particula, per dorſi ſpinam in collum, & ad cerebrum adſcendente, cujus in caput adventum nervorum convulſio continuo ſequitur, frequentia exempla habentur, quæ ſuis locis citabimus.

Ex

Huc etiam hiſtoriæ Cornarii le Maire apud Tanaron T. II. p. 351. *Alex.* Benedicti L. V. c. 15. Hoechstetteri. Sculteti addit. obſ. 18. Panaroli P. II. obſ. 30. *Art. de faire les raports* p 209.

(*r*) Lancis. *ſubit. mort.* obſ. 1.

(*r*) Albin. *de apoolexia* n. 14. Tulp. L. I. obſ. 7. Harder *apiar.* p. 142. & in homine ex collari adſtricto apoplectico Albin. ib. Ita delirium a commotione natum remiſit Port *on headwounds* p. 168.

(*s*) *Eſſais of a Societ. at Edimb.* T. V. n. 52.

(*t*) *Memoir. de l'Acad. de Chir.* T. I. P. II. p. 166.

(*u*) Petit Lettr. I. p. 9.

(*x*) Boyle *experim. and. obſſ. phyſ.*

(*y*) *Anton.* Stock de *motu fluidorum in animalibus.*

(*z*) *Marcell.* Donat. p. 413. Rhod *Centur.* I. n. 59. Woodward *caſes.* p. 68. Bartholin. *Cent* VI *hiſt.* 78. Boerhaave in *med conſult.* Stock l c. In epilepſia Vieussens *traité des liq.* p. 230. G. v. Swieten T. I. p 380. in alio convulſivo morbo Vieussens ib. p. 133. Woodward p. 60. 61. Port *opuſc. var.* p. 181. in tetano *Obſerv. of a ſociet. of phyſic. at London* n. 12.

Ex dolore ſecundum nervos brachiales adſcendente animi deliquium (z*). Ex dolore dorſi adſcendit convulſio digitorum. Cum dolor ad collum & caput perveniret, cecidit æger mortui ſimilis (z**). Acantthis epilepſiæ obnoxia eſt, ob vermem, quem in femoribus gerit pertenuem (z†).

Potiſſimum tamen in cerebro, non in adfecta parte nos ſentire, dolores illi imaginarii artuum demonſtrant.

Frequentiſſima & antiquiſſima eſt adnotatio, ſi quando digitus, aut pes, aut crus amputatum fuerit (*a*); in eo tamen amputato artu dolores vividos omnino percipi, ut ſana ſibique conſtans anima fallatur, utque in eo artu dolorem ſe percipere perſuadeatur (*b*): qui dudum detruncatus computruit, neque nunc ulla pars eſt noſtri. Ipſam flexionem detruncati artus ſe percipere credebat, qui truncum brachium flectebat, cujus manus perierat (*c*).

Nunc ſi hoc phænomenon meditatus fueris, adparebit, nervum dolere, qui eam partem adibat, quæ amiſſa eſt; nervos autem revinctos, qua parte truncatus eſt artus, a cute malignius tegi, & ab aeris ipſius mutationibus dolere. Ita dolorem, qui eſt in ſummo humero, anima pro dolore habet, qui ſit in manu. Non alia videtur erroris cauſa eſſe, niſi conſuetudo (*d*), qua anima, dum artum regebat integrum, ſenſum digiti per nervum ſurſum ad cerebrum euntem percipiebat.

Eodem fere argumento uſus Cl. GODART. Monet, memoriam impreſſionem ſenſus, ab artu aliquo percepti, ſibi repræſentare, etſi organum periit (*e*).

§. XVIII.

(z*) STOCK ibid.
(z**) WOODWARD *caſes.* p 68.
(z†) FRISCH *avium hiſt.* T. I.
(*a*) PAREUS L. XI. c. 23. *des arquebuſ.* p. 67. HILDAN. *obſ.* 14. 15. Cent. III. CAMERAR. *memorab.* Cent. II. n. 47. du HAMEL *de corp. anim.* L. I. VERGNIOL *in præf.* ad VERDUYN. de ſe ipſo teſtis. CORDEMOI *de motu* p. 175. BINNINGER Cent. II. obſ. 20. DIONIS *cours d'anat.* p. 516. VIEUSSENS *traité des liq* p. 241. BECKET *obſ. chirurg* 60. BOHN. p. 316. LAMORIER *Memoires de l'Acad. de Montpel.* 1737. RANIE in diſſert *pes marceſc.* SCHOBINGER in epiſt. ad ZIMMERMANNUM p. 34. J. de BRUNN. in diſp. ſæpe citata p. 36. KAAUW *impet. fac.* n. 368. PLANQUE *bibliob.* T. II. p. 423. In digito exemplum habet SCULTET. *armament.* p. 72. BOGDAN. obſ. 2. In brachio CARDAN. *variet.* p. 334. In crure podagrico PAXTON. In tibia ſponte delapſa MARQUET. obſ. 76.
(*b*) PLANQUE, KAAUW.
(*c*) RUYSCH. Epiſt. 10. p. 14.
(*d*) LAMORIER l. ACRELL. *friska for* p. 295. KAAUW *impet.* n. 370.
(*e*) De *l'ame* p. 54.

§. XVII. *Num ſenſus ſedes in meningibus potius ſit.*

Etſi nunc hæc poſſunt omnino confecta videri, neque dubium ſupereſſe, quin nervi ſenſum tangentis corporis ad cerebrum perferant, qui ea in ſede animæ repræſentatur; nondum tamen Cl. viri, ex Stahlina potiſſimum ſecta ſinunt, nos his quaſi demonſtratis uti. Membranam cerebri, ajunt, ſentire, cerebrum ipſum inſenſile eſſe, atque abſque ullo excitato in animale ſenſu lædi.

Audienda ergo ſunt, quæ Cl. viri proferunt, experimenta, ut de meningibus primis agamus, deinde de cerebro.

Ergo in capitis dolore meningum vaſa ſanguine nigro plena (*f*), & inflammata (*g*), vel calloſa fuerunt (*h*); aut pia membrana in tumore aliquo aſpero & inæquali cum dura connata (*i*): aut ea dura membrana ab excreſcentia oſſea compreſſa (*k*), aut a lapideo tumore (*l*), aut a glandulis induratis (*m*), aut a mucrone oſſeo compuncta (*n*), aut ab oſſeis inter duas falcis laminas concrementis irritata (*o*), aut ab effuſa aqua (*p*) inundata, aut cum pia ſicciſſima (*p**).

In maniaco etiam homine legimus, calloſam fuiſſe duram meningem bisque juſto craſſiorem (*q*): inque delirio (*r*).

Porro carnem eam, quæ ex granulis quaſi conflata, de vulneratis dura meninge efflorescit, omnino ſenſilem eſſe (*s*), tum fungos inde natos (*t*).

Deni-

(*f*) Collins p. 1161. Willis *anim. brut.* p. 210.
(*g*) Boehmer præf. ad obſ. faſc. I. p. XVI. Chifflet obſ. 7.
(*h*) Le Clerc. *malad. des os* p. 18.
(*i*) Willis *de cerebro* p. 117. *anim. brut.* p. 207.
(*k*) Boerhaave *Prax. Med.* T. I. p. 283. A ſcirrho Duræ M. Hildan. Cent. I. obſ. 71.
(*l*) Is. Cattier obſ. 15.
(*m*) *Journ de Medec* 1756. Febr.
(*n*) Le Cat l. c. p. 9. 122. Saucard. obſ. 6.
(*o*) Le Cat p. 10. & *in mem. ſur la cauſe de muſc.* p. 113. Cheselden *Phil. tranſ.* n. 337. Radnitsky ad ſect. 3. A dura matre oſſea Baeck tal. p. 11.
(*p*) Bonnet *anat. pract.* c. 35.
(*p**) Boerh. *morb. nerv* p. 86.
(*q*) *Eſſais of a Societ. ad Edimb.* T. IV. n. 26.
(*r*) Pozzi p. 87.
(*s*) Amat. Cent. IV. c. 8. Le Cat p. 13. Fabri *racolta* p. 207. Whytt *phyſiolog. Eſſ.* p. 12. Sed eæ papillæ ex cerebro & diploe naſcuntur Duntze de *vulnere cap.* p. 11.
(*t*) Lottieri apud Fabri. p. 299.

Denique, dum in vivo animali eadem meninx irritatur, veneno chemico (*u*), ferrove aut uncis; dum de cranio ſolvitur & deprimitur (*x*), omnia doloris vehementis ſigna adparere. Addunt alii, inſenſilem fieri, quando de cranio avulſa eſt, ſua in ſede relictam ſenſu gaudere (*x**).

Sed etiam in homine eamdem membranam a liquoribus ſpirituoſis tactam (*y*), doloris ſenſum excitaſſe, aut dentiſcalpio contrictam (*z*), aliterque læſam (*a*), inprimis inflammatam (*b*).

Denique ſanguinem ex vulnerata arteria magno cum impetu profilire, quando craſſior cerebri membrana pungitur (*c*): & apoplexiam ab oſſeo fragmento natam eſſe, quod duram membranam offendiſſet (*d*).

Quare ſenſiles meninges eſſe; cerebrum, per ea, quæ dicentur, inſenſile, quæ HELMONTII (*e*) primum theoria fuit, & nuper incipit invaleſcere (*f*).

Cæterum nervis eam meningem minime deſtitui (*g*).

§. XVIII. *Contraria experimenta.*

Ego contra per experimenta mea invenio, nullum eſſe ejuſmodi ſenſum in dura membrana, ut in animale vivo, vel in homine læſo dolorem excitet.

(*u*) EMETT. *tentam.* II. p. 14. VANDELLI Ep. I. p. XXXIII. Epiſt. II. apud FABRI p. 79. quod experimentum per alium fecit: RADNITSKY exp. 2 f. 1. exp. 1. f. 3. SCHLICHTING *Mem. des ſav. étrangers* p. 126. BERTOSSI apud FABRI *ſupplem.* p. 110. VANDENEBOS l. c. exp. 8. BRUNING *de ſingult.* exp 11. LAGHI Epiſt. II. p. 2. LORRY *Journ. de Med.* 1756. GIRARD l. c. KAAUW *impet. fac.* n. 325. ut etiam cutis ſenſum ſuperaret le CAT p. 123. Animal ſopitum excitari puncta meninge BAGLIV p. 323. Inde convulſiones BAGLIVI p. 291.

(*x*) Le CAT p. 9. Exquiſite ſentire VIEUSSENS p. 16.

(*x**) FABRI p. 203.

(*y*) Le CAT p. 11. 12. 13. (hic mediocriter.) RADNITSKY exp. 3. ſect. I.

(*z*) Le CAT p. 12.

(*a*) Le CAT *ſuppl.* p. 16. & p. 137. certis locis.

(*b*) VANDELLI apud FABRI *ſuppl.* p. 78.

(*c*) BAGLIV p. 289.

(*d*) LOTTIERI l. c p. 296.

(*e*) HELMONT. de *lithiaſi*, deinde CROONE *m. mot.* p. 8. Ab ea membrana læſa, non a cerebro vitiato, magna ſymptomata WISEMANN p. 403.

(*f*) ANDRY *éclairciſſem. ſur le liv. des vers.*

(*g*) FABRI &c.

Primum ipſa antiquitas experta eſt, duram membranam & ferre acria medicamenta, & omnino poſcere (*h*).

In carie cranii duram meningem indolentem, ſed quidem duriorem reppererunt (*i*). Absque convulſione dura matre lacerata (*i**).

Deinde non accuratum duræ membranæ ſenſum eſſe, per vulnerum vexationes didicerat *Guilielmus* de la MOTTE (*k*), & nuper Cl. de LAISSE viderat, quatuor & quinque diebus integros ſenſus fuiſſe, neque ullum ſymptoma ſuperveniſſe, cum tamen lapis duræ matri impactus ſederet (*l*).

Didici ex CALDANI epiſtola, *Petrum Paulum* MOLINELLIUM jam ann. 1725. expertum eſſe, duram membranam absque dolore uri atque irritari (*m*).

Et acutum cranii fragmentum in eamdem meningem ingreſſum, neque dolorem fecit, neque ſenſus conturbavit (*n*).

Deinde cephaleas illas chronicas alias (*o*) potuiſſe cauſas habere, videbam, cum concrementa ejusmodi oſſea in falce absque prægreſſo dolore reperta fuerint (*p*).

Sæpe etiam meditatus, quam indolentes ſint, etiam in principio ſuo, febres ſtuporiferæ, in quibus meninges inflammatæ reperiuntur; cumque cauſas ſedemque doloris capitis animo revolverem, & quam gravis absque cerebri morbo dolor naſcatur, ex ſinuum pituitariorum inflammatione, vitiisque (*q*) inter cutem & pericranium ſedem habentibus (*r*), omnino dubitare cepi, num intra calvam oporteat cephalalgiæ frequentiorem ſedem quærere.

Ergo

(*h*) PARE' L. IX. c. 21.

(*i*) BLANCAARD *chir.* p. 592.

(*i**) WILLIS *de morb. convulſ.* p. 28.

(*k*) *Chirurg. complet.* T. I. p. 56.

(*l*) Obſ. 41.

(*m*) p. 292. apud FABRI edit. noſtr. T. III, p. 53.

(*n*) GOOCH. *caſ.* 3.

(*o*) In variis eorum cerebrum adfectum WILLIS *anim. brut.* p. 210. HILDAN. Cent. I. obſ. 71. &c.

(*p*) HOME *facts.* p. 134. *Eſſais of a Societ. at Edimb.* T. II. n. 21. SCHEID. *duo oſſicula in dur. matr.* Quæſt. IV.

(*q*) Ex erucis in ſinu frontali aliisque pituitariis cellulis hærentibus cephalea in aliquot exemplis SALZMANN *de verme narib. excuſſo.* SCHAARSCHMIDT 1738. n. 25. *J. de Med.* 1758. p. 72. VALISN. T. III. p. 137. 138. HARDER. ap. FELICE p. 39. I. *de Trevoux* 1707. Sept. FEHR. *abſinth.* p. 79. *hiſt. de l'Acad.* 1707. p. 42. 45. 1735. p. 18. KERKRING obſ. 43. Intolerabilis dolor capitis ſolutus pure de naribus deſcendénte ZELLER *de ſtrictura glandul.*

(*r*) Capitis dolor moleſtiſſimus a pure calvam inter & cutem effuſo FARMER *caſe* 2. Dolor diuturnus capitis ſublatus inciſa in decuſſim cute POUTEAU *obſ. de Chir.* p. 289.

Ergo in dura matre primum ego omnino in numeroſis exemplis (*s*), & mecum Cl. viri ZINNIUS (*t*), WALSDORFIUS (*u*), & SPROEGELIUS (*x*) viderunt, eam membranam in animalibus veneno chemico, ferrove tentari, ſcalpi, uri, diſcindi, neque animal quidquam de ſua tranquillitate mutare.

Idem experimentum numeroſis in exemplis repetierunt Cl. viri *Urbanus* TOSETTUS (*y*), J. *Georgius* HEUERMANN (*z*), M. *Antonius* CALDANUS (*a*), *Felix* FONTANA (*b*), Cl. BORDENAVE (*c*), HOUSSET (*d*), *Achilles* MIEG. (*e*), PAGANI & BONIOLI (*f*) aliique (*g*). Idem, quos ultimo loco citavi viri Cl. negarunt, ſanguinem de inciſo vaſe altius ſalire, quando dura membrana irritatur (*g**).

Deinde in homine ipſo, ſano cæterum & liberæ mentis, numeroſa exempla ſunt, in quibus dura membrana absque ullo periculo, ſymptomate aut ſenſu, ferro ſtricta, raſa, inciſa fuit. Habet inprimis Cl. VERNA ejusmodi tria exempla (*h*); aliud Cl. VESPA (*i*); aliud, præſente LAGHIO, adverſario noſtro, factum, *Felix* FONTANA (*i**); aliud, repetitum, *Carolus Philippus* GESNER (*k*); aliud accurate factum Cl. ZINNIUS (*l*); & in juvene vidit Cl. PERENOTTI, duram matrem a trepani dentibus diſcerpi, neque quidquam queri hominem, cum

(*s*) Sedecim *ſecond. Mem.* exp. 58 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. T. IV. exp. 5. 6 7.
(*t*) Exp. 6. 11. 12 14. 16. 17.
(*u*) Nonies exp. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
(*x*) pag. 32.
(*y*) TOSETTI novies *lettre* II. obſ. 5. exp. 5. 6. 8. 9. 11. 12. 14. Lett. III. exp. 14. Lett. IV. exp. 13.
(*z*) *Phyſiologie* T. II. p. 213.
(*a*) Exp. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. decies.
(*b*) Decies exp. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.
(*c*) Exp. 5.
(*d*) Exp 1. 14. 16. 17. 20. 26. 27.
(*e*) Exp. 5. ter.
(*f*) p. 165.
(*g*) J. *Georgius* ZIMMERMANN Exp. 1. 2. ſæpius facta. R. BROKLESBY exp. 5. *Caſareus* POZZI exp. 17. 18.
(*g**) p. 165.
(*h*) Exp. 1. p. 308. ſeqq. exp. 3. p. 313. . & Cl. BUZANUS apud VERNAM exp. 4. p. 316. & obſ. 3.
(*i*) TOSETTI *lettr.* IV. p. 19.
(*i**) Exp. 12.
(*k*) In epiſtola, quam edidi.
(*l*) Exp. 13. & in *Mem. de l'Acad. de Berlin* T. IX. p. 143.

integerrima mente eſſet (*l**). Et nuper ingenioſus chirurgus RICOU in virgine, cui ob cariem cranii pars trepano exciſa fuerat, repetitis vicibus, duram membranam punxit, raſit, incidit, neque ſenſum ullum deprehendit. Alia exempla ſunt Cl. HEUERMANNI (*m*), POZZII, & ante noſtra tempora facta J. *Baptiſtæ* MORETTI (*n*), & Cl. STAMPINI (*n**), & nupera D. BORDENAVE (*n*†).

Impoſuiſſe potuit Cl. viris, quod inſtrumento ſuo cerebrum compreſſerint; id enim repetimus dolorificum & homini accidere, & animali. Potuerunt ſuis venenis cauſticis per duram membranam piam & ipſum cerebrum exuſſiſſe (*o*).

Morborum duræ membranæ funeſtiores effectus, quos excitant, manifeſtam in violato cerebro cauſam habuerunt (*p*).

Denique non pauca ſunt adverſariorum experimenta, in quibus ne ipſi quidem, cum maxime cuperent, ſenſus ſigna a violata dura membrana nata ſunt.

Id LAGHIO accidit (*q*), & J. *Baptiſtæ* BIANCHO (*r*): & Cl. LORRY (*r**): & RADNITSKYO (*s*): & nuperiori SEVERINO (*t*): & FABBRIO (*u*): & amico A. FABBRI (*x*), & in homine Cl. *Nicolao* LECATIO (*x**): atque olim Cl. MANNE (*x*†).

Præterea dubitavi, num omnino Cl. RADNITSKY, PETRIOLO, BIANCHO VANDELLIO fides adhiberi poſſit: cum Cl. RADNITSKY adeo contra manifeſtum naturæ teſtimonium in homine & animale, eandem duram membranam inter inſpirandum elevari (*y*), Cl. BIANCHI (*z*) & PETRIO-

(*l**) *Mercure de France* 1760. Aouſt. p. 148.
(*m*) Exp. 4. p. 4. 511.
(*n*) In *Epiſtola*.
(*n**) Apud CALDANUM epiſt. II. p. 401.
(*n*†) Exp. 6.
(*o*) TOSETTI *Lettr.* II. obſ. 5. exp. 5. LORRY p. 290.
(*p*) VANDELLI apud FABRI p. 236. &c. HILDAN. Cent. I. obſ. 71.
(*q*) Epiſt. II. p. 2. &c.
(*r*) Epiſt. I. p. 55.
(*r**) p. 288. 289. &c. Minus quam inteſtina dura mater ab aqua forti mutatur *Mem. des ſav. étrang.* T. III. p. 291.
(*s*) Sect. I. exp. 3.
(*t*) In multis p. 70. apud FABRI.
(*u*) p. 203.
(*x*) p. 137.
(*x**) Ib. *Supplement.* p. 11. 16. accuſat ſtuporem hominis.
(*x*†) Explicat, cur absque dolore dividantur meninges *obſſ. anat.* p. 51.
(*y*) RADNITSKY ſect. III. obſ. 1.
(*z*) Lettr. II. p. 32.

TRIOLI (*a*) & VANDELLI (*a**) elevari quidem duram matrem, ſed cum arteriis ſcripſerint.

Vix ſenſilem etiam, dum ſana eſt, duram matrem eſſe, fatetur *Robertus* WHYTT (*b*) nihil daturus, niſi cogenti vi veri.

§. XIX. *Objectio.*

Non oportet utique diſſimulare, in Cl. CALDANI, & FONTANÆ, amicorum noſtrorum, experimentis, phænomenon adparuiſſe, cujus aliqua ad ſenſum duræ membranæ reſtituendum vis eſſe videatur. Et primum ſenſilem reperiſſe ſibi viſi ſunt Amici, cum ſanguis ſub dura membrana effuſus eſſet (*c*). Sed ipſi compreſſum cerebrum eo in exemplo accuſarunt. Deinde, cum internam faciem hujus velamenti argenteo ſpecillo, obtuſiori, leniter titillarent (*d*); etiam tunc ſenſus aliqua ſigna edi viderunt.

Ipſi vero Cl. viri facile ſibi ipſis reſponderunt, non videri, membranam aliquam titillationes quidem ſentire poſſe, ferrum vero ignemque non ſentire (*e*), ut omnino perſuaderentur, tremorem aliquem a dura membrana in nervorum per imum cranium euntium ſenſilem (*f*) naturam propagatum, cauſam eſſe inſoliti phænomeni. Id quidem ſimilia molientem, mihi non contigit videre.

Senſu adeo carere docuerunt nuper viri clariſſimi J. *Godofredus* ZINN (*g*), J. G HEUERMANN (*h*), FRACASSINUS (*i*), *Arnoldus* DUNTZE (*k*), *Guilielmus* BATTIE (*l*) aliique Cl. viri.

§. XXI.

(*a*) Multa p. 266. negat enim, cum manifeſto contemtu, cerebrum moveri.
(*a**) *Supplem* FABR. p. 78.
(*b*) *Phyſ. eſſays* p. 121.
(*c*) *Collect. Bonon.* II. p. 291. 292.
(*d*) Habet etiam LAGHIUS Epiſt. II. p. 2. FABRI p. 203.
(*e*) p. 290. & Lettr. II. p. 374.
(*f*) Ib. & Lettr. I. p. 301.
(*g*) l. c p. 132. neque ex vulneribus ejus ſymptomata ſequi T. II. p. 130.
(*h*) Operum T. I. p. 42. 52.
(*i*) *De affect. hypochondr.* p. 9.
(*k*) In ſcripto proprio *de vulnere cerebri* p. 14.
(*l*) *Of madneſſ.* p. 11. parum nempe ſenſilia medullæ involucra eſſe.

§. XX. *Num cerebri medulla ſentiat.*

Ex ea medulla nervi oriuntur. Sed nervi ſentiunt, & ſoli quidem ſentiunt. Eſt autem nervorum medulla ſola, quæ ſentit (*l**). Eſtque ea medulla cerebri medullæ perſimilis, ut in retina adparet, quando in fetu imprimis cum cerebri medulla comparatur. Videtur ergo, etiam cerebri medullam ſentire.

Præterea conſtat, cerebri variam labem maximos in capite dolores facere: Ita naſci viſi ſunt a cortice cerebri inflammato (*l*†); a ſanguine in cerebro effuſo (*m*); a fungoſa caruncula ſub cranio (*m**); a grumo ſanguinis corpus ſtriatum & corpus calloſum comprimente (*n*); a glandula ſcirrhoſa ad proceſſum falciformem (*n**); a ſanguine in ventriculum anteriorem congeſto (*o*); a calculo pinealis glandulæ (*p*); a ſcirrho cerebelli (*q*); a duro corpore quod calloſo corpori inſidebat (*r*); a cerebri labe putrida (*s*), aut ichoroſa (*t*), aut abſceſſu (*u*); a ſero in ventriculis ſtagnante & cum corrupto cerebro (*u**), aut cum tumore ſcirrhoſo (*u*†) conjuncto; a ſtilo in cerebro latente (*x*); a verme in cerebello abſconſo (*x**); a cerebelli abſceſſu (*x*†); a carotidibus oſſeis & cal-

(*l**) ZINN *Memoir. de Berlin* T. IX. p. 142.
(*l*†) STORK *ann. Med.* I. p. 101.
(*m*) VANDERMONDE *Journ. de Medec.* 1757. m. April.
(*m**) Ea deterſa ſanatus SEVERIN *Chir. effic.* p. 126.
(*n*) *Franciſcus* GIGOT. de la PEYRONIE *mem. de l'acad.* 1741. p. 217. Verſus cerebellum grumus *Journ. de Medec.* 1757 m. April.
(*n**) Cum cerebro putrido RICHA *Conſtit. Epid.* III. p. 115.
(*o*) FRACASSINI p. 140.
(*p*) CONTULI l. c. p. 42. ARENDT. de *cephalalgia Leid.* ann. 1675.
(*q*) HARDER *apiar.* obſ. 58. BRISSEAU obſ. 3.
(*r*) FANTON. ad MANGET. ep. 5.
(*s*) BONNET *prodr. med. pract.* c. 72. ad ventriculum uſque anteriorem. HANDTWIG *herb. bibl.* p. 895. TURNER *caſe of ſurgery.* HILDAN. C. I. obſ. 71. cum tumore ſcirrhoſo duræ membranæ.
(*t*) BONNET ib. c. 70. adde c. 76. ad I. BORELL. C. I. obſ. 38.
(*u*) *Eſſais of a ſociet. at Edimb.* T. V. n. 53. la PEYRONIE p. 246. COLLINS p. 1132. MORAND. in *Aſſembl de Chirurg.* 1757. 21. April BONNET l c. c. 70. HANDTWIG *herb. bibl.* p. 895. *Mem. de l'Acad. de Chir.* T. I. p. 377. ALS a CRUCE *de epilepſia* p. 69. b.
(*u**) RICHA *Conſt. Epid.* III. p. 117. A ſero in cerebro ARENDT *de cephalalg.*
(*u*†) WILLIS *de anim. brut.* p. 207.
(*x*) RHOD Cent I. obſ. 32.
(*x**) PATINUS apud BARTHOL. hiſt. 64. Cent. I.
(*x*†) *Eſſ. of a ſociet. at Edimb.* T. V. n. 53.

calculoſis (*y*); a ſanguine demum unice per frigidum balneum in caput compulſo (*z*), quod calidum relinquitur, ſemper a cerebri vitio, cephalea ſecuta eſt. Nunc, ſi dolet homo, cum cerebrum adficitur, ſentit utique. In horum præterea caſuum plerisque dura membrana nihil omnino patiebatur.

Deinde omnia vehementiſſima doloris teſtimonia clamorem, jectigationem, ipſam denique nervorum diſtentionem ſupervenire, quando cerebri medulla in vivo animali perfoditur, & antiquorum, & nupera (*z**), & noſtra (*a*) experimenta confirmant. Etiam a compreſſione cerebri (*b*) animalia dolent, in meis certe experimentis, etiam Cl. LORRYI (*b**).

Similia mala in homine adparuerunt, quando oſſeum fragmentum cerebrum comprimebat (*c*), aut pungebat (*d*), aut inflammatum erat cerebrum (*e*), ſerove obſitum, aut vulneratum (*f*); & frequentiſſimum eſt in epilepſia, ut ſuo loco oſtendemus, vitium in cerebro ſedere (*g*).

Etiam medulla ſpinalis irritata dolorum ſigna excitat, & convulſiones (*h*).

Dolorem etiam percipi ab animale & ab homine certum eſt, ſi modica ſanguinis portio ſub dura membrana effuſa hæſerit (*i*).

§. XXI.

(*y*) *Eph. Nat. Cur.* Dec. I. ann. 1. obſ. 127.

(*z*) WAINRWRIGTH *of bathing.* p. 153.

(*z**) KAAUW l. c. & THOMSON p. 141. RIDLEY *Phil. tranſ.* n. 287. cum a dura membrana læſa nihil ſimile ſequeretur. Adde HEYDE obſ 19. DRELINCOURT *canicid.* I. SWAMMERDAM *bibl. natur.* p. 849. PETIT *Lettr* p. 20. ZINN exp. 1. 6. 7. 11. 12. & in *Mem. de Berlin.* T. IX. p. 142. ZIMMERMANN p. 29. TOSETTI Lett. II. obſ 6. HEUERMANN T. I. p 42. *oper. chir.* T. III. p. 130. 133. SEVERIN. l. c. p. 70. CALDAN. exp. 24. 25. 26. 27. 28 in 26. exemplis.

(*a*) Exp. 134. 136. 137 138. 139. 140. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. Et in cerebello exp. 151. 152.

(*b*) CALDAN. p. 86. ed. noſtr. HOUSSET exp. 21. 22. PAGANI & BONIOLI p. 165. &c.

(*b**) Dolorem vividum facere, magis tamen in parte poſteriori *Mem. des ſavans étrang.* T. III. p. 350. 351.

(*c*) BONNET l. c. obſ 32. addit. obſ. 3. & AMMAN *medic. crit.* caſ. 10.

(*d*) Obſ. 25. 27.

(*e*) Vide p. 315.

(*f*) BARTHOLIN. obſ 2. Cent. V. POUPART *Hiſt. de l'Acad.* 1700. n. 19.

(*g*) p. 328. 329.

(*h*) DRELINCOURT *canicid.* 5. qui negat ſimile quid a læſa dura matre ſequi. CALDAN. epiſt. I. p. 330. ZIMMERMANN p. 35. ZINN exp. 6. Exp. noſtr. 155. 156. 161.

(*i*) CALDANI Lettr. II. p. 375. 376.

§. XXI. *Adverſariorum experimenta.*

Non oportet autem diſſimulare, aliam eſſe multorum & egregiorum virorum ſententiam (*k*), qui cerebrum inſenſile eſſe docent, & omnino denique ad ſentiendum ineptum (*l*).

Experimenta etiam ſua proferunt, ex quibus cerebrum adparet & preſſionem (*m*), & profunde dimiſſum ſtilum non ſentire (*n*), niſi corpus calloſum, thalami optici, aut ſtriata corpora patiantur (*o*). Primus, ni fallor, ſpecillum, quo cerebrum tangeretur, non ſentire, ſcripſit LAURENTIUS (*p*), nullamque etiam irritato cerebro convulſionem fieri (*q*), neque excitari ſopitum animal (*r*), ſi medullam irritaveris, & cerebri fungos inſenſiles eſſe (*s*) alii auctores ſunt.

Ad hæc, ut reſpondeant Cl. viri, noſtrique amici, primo fatentur, corticis irritationes animal non ſentire (*t*); monent, in nonnullis experimentis ſcalpellum inter gyros cerebri impulſum fuiſſe, ut medulla minime læderetur (*u*); demum poſſe, ut quidem fieri videtur, in magnis morbis cerebrum calloſum reddi (*x*), ut omnino ex hiſtoria adparet, in qua cerebrum primas injectiones ſenſit, deinde vix quidquam, cum tamen ſinubus ulceroſis excavaretur (*y*). Et cum nervus extra ſuam ſedem protraheretur, pendulum eum parum ſenſus habuiſſe, niſi tractus tenderetur (*z*). Alia experimenta parum recte inſtituta eſſe conſtat (*z**).

Ex

(*k*) TURNER *caſe of ſurgery* p. 53. 55. ROBINSON *of the ſpleen.* p. 99. *Letres Americ.* T. VI. p. 126. BUFFON *hiſt. natur.* T. VII. p. 18. ARTHALIN. ROUHAULT *pl. de la tete* p. 60. MANNE *obſ. de Chirurgie.* ACRELL *friska ſor* p. 102. Le CAT *ſuppl.* p. 35. IAUSSERAND, LORRY apud VANDERMONDE *art. de perfectionner l'Eſpèce humaine* p. 369. Nam nuper aliter naturam vidit.

(*l*) GOHL. *Vom an Vorurtheilen kranken Verſtande* p. 73.

(*m*) Le CAT. p. 8. Argumento hydrocephali, LAGHI Epiſt. II. p. 6. 10. Cerebrum ad ſex lineas poſſe absque malo comprimi conf. p. 314.

(*n*) FABRI *Racolta* p. 206. LECAT. p. 35. 123. SCHLICHTING l. c. p. 126. GIRARD theſ. cit. ROUHAULT.

(*o*) LAGHI Ep. II. p. 10.

(*p*) *Hiſt. anat.* p. 549. tum CORTESIUS *de vulner cap.* p. 49.

(*q*) SIMSON *Eſſays* p. 218.

(*r*) BAGLIV. *de fibra motrica* p. 322.

(*s*) LOTTIERI p. 299.

(*t*) THOMSON p. 141. ZIMMERMANN p. 29. ZINN exp. 2. ROBINSON p. 91.

(*u*) CALDANI p. 90.

(*x*) p. 92.

(*y*) MORAND l. c.

(*z*) De CLARELLIS *ſpir. anim.* p. 48.

(*z**) HOUSSET de TENDONII aut IAUSSERAND experimentis in M. S. diſſ.

Ea nunc experimenta oſtendunt, cauſam quamcunque muſculoſi motus, quæ a cerebro irrritato venit, non prius efficacem eſſe, ad nervorum diſtentionem efficiendam, quam ad interiorem cerebri venerit: ſenſum vero omnino percipi, etiam mediocriter preſſa, aut perforata cerebri medulla.

Omnino vero, utcumque recuſent adverſarii, & preſſionem cerebri ab animali percipi (*z**), confirmant Cl. viri, & vulnera, paulo profundiora, etiamſi neque corpus calloſum, neque medulla oblongata læderetur (*a*).

Ea ut lite me liberarem, & ipſe ſcalpellis minio tinctis in vivis beſtiis cerebrum convulneravi, inque eam cerebri particulam inquiſivi, qua tacta animal convelleretur. Reperi, profundius (*b*) vulnus requiri, ut oblongata medulla (*c*), thalami (*d*), crura cerebri (*e*), vel cerebellum (*f*) lædantur. Tunc utique & ipſe convulſiones ſequi vidi, & alii ſunt mei teſtes. In homine ipſo ex tacto cerebro convulſiones vidit Cl. la PEYRONIE (*f**). Fungi qui dicuntur abſque periculo lædi, ex dura membrana (*f***), diploecranii, neque ex cortice cerebri prodeunt (*f*†). Veri ſi fuerint cerebri proceſſus periculoſe deſtruuntur (*f*††), & a vitriolo admoto vertigo & oculorum diſtortio ſupervenit (*f**†).

Nulla autem corporum ſtriatorum, aut crurum medullæ oblongatæ, aut pontis, ab alia cerebri medulla diverſitas eſt, niſi velis corticem admiſtum producere; qui tamen cum non ſentiat ipſe, medullæ (*g*) ſenſum largiri nequivit. Si vero eadem continua, & ſimillima eſt in ſummo cerebro & in baſi medulla, & ſi manifeſtus ſenſus eſt profundioris medul-

(z*) CALDAN. ad 4. 3. 2. 1. lineas. Exp. 14. 27. 28. & 26. & p. 87. & Lettr. II. p. 446.

(*a*) Ibid.

(*b*) Apoplexiam fieri, ſi compreſſio ad unciam perveniret, fatetur *Thomas* LAGHI Ep. II. p. 8. & a preſſione ad baſin cranii usque continuata FABRI p. 206.

(*c*) THOMSON p. 141. KAAUW, LORRY *Journ. de Medec.* 1756. *Nov.* ROBINSON l. c. p. 91. VANDELLI Epiſt. II. p. 237. MIRG in *Memoir. ſur les parties ſenſ.* T. III. exp. 2. 3. GIRARD. HOUSSET exp. 22.

(*d*) HEUERMANN *chirurg. oper.* T. III. p. 133.

(*e*) Exp. noſtr. 7. HOUSSET exp. 14. 16. 17. 20. 26.

(*f*) Exper. noſtr. 5. T. 4.

(*f**) II. p. 154. 155.

(*f***) BOERHAAVE *prax.* T. I. p. 562.

(*f*†) GRASHUYS p. 70.

(*f*††) GOOCH *caſ.* p. 10. FANTON. obſ. 26.

(*f**†) PIGRAI p. 376.

(*g*) p. 314.

medullæ, omnino nulla cum ſpecie dici poterit, altiori loco poſitam, cæterum ejusdem naturæ, medullam ſenſu deſtitui.

Denique majora illa in ægrotis ſymptomata manifeſto non a dura membrana, ſed a cerebro patiente naſcuntur, neque ſola apoplexia a ſanguine in cerebrum effuſo ſequitur, integerrimis meningibus (*h*), ſed effuſus ſuper duram membranam ſanguis longe minus facit mali, quam ſanguis ſub ea membrana & ſuper cerebrum ſtagnans (*i*), eo levius daturus malum, quo ſuperficiei propius, eo gravius, quo profundius extra vaſa egeſtus fuerit (*k*).

§. XXII. *Porro confirmatur, ſenſuum impreſſiones in cerebrum deferri.*

Sentiunt ergo nervi, & exterorum corporum impreſſiones ad cerebrum devehunt. Eæ in eodem cerebro conſervantur, ut omnino quinquaginta & centum annis, ſi ad eam ætatem homo ſupervixerit, vividæ & limpidæ ſuperſunt. Alia erit occaſio, qua rectius hæc admirabilis idearum vita dicetur. Rem ipſam nunc ſufficiat, per experimenta demonſtraſſe.

Violentia ergo varia, & morbi cerebri eam idearum perennitatem tollunt, quæ in cerebro ſani hominis eſt.

Graviori in malo, omnino memoria perit, ex amiſſo cerebro (*l*), ejusve organi abſceſſu, & corpore calloſo eroſo (*m*); aliove cerebri vulnere (*n*); ex compreſſione a gummate (*o*); ex cerebri aquoſa degeneratione (*p*); ex commotione ſola (*q*); illisoque capite (*q**); demum ex ſuſpenſione ſola, durabili vitio (*q*†).

Ex

(*h*) Lottieri apud Fabri p. 297.
(*i*) Pott *headwounds* p. 13.
(*k*) Idem p. 176.
(*l*) Cardan *Controv.* ad Lib. II. Tr. I. contr. 7.
(*m*) La Peyronie *Mem. de l'acad.* 1741. *Extr. de l'acad. de Montpel.* 1708.
(*n*) Amat. Cent. VII. cur. 32. A vulnere cum amiſſo oculo Jordan *poſt phænom.* p. 275. 276.
(*o*) Inde fatuitas Heister in diſſ. Goekelii n. 15.
(*p*) Vieussens *nov. vaſ. ſyſt.* ad fin.
(*q*) Tanaron *chirurg.* T. II. p. 351. adde Diomed. Corn. *obſ. med.* c. 24. Helwig obſ. p. 230. Tulp. L. IV. c. 15.
(*q**) Scultet. *addit. obſ.* 38.
(*q*†) Arvieux *Memoir.* T. I. p. 402.

Ex depreſſione bregmatis homo per 18. menſes idiota manſit (*r*), & ex cerebri parte amiſſa (*s*), exque ictu (*t*) memoria deletá eſt. Ad infantiam rediit, cui cerebrum ſiccum friabile & flavum fuit (*u*), & cui aquæ pinta inter meninges effuſa erat, cum calculo in pineali glandula (*x*); exque ſolis demum calculis ejus glandulæ (*y*). Nuper in patria mea alter inſignis in ſculpendis ſigillis artifex, alter orientalium linguarum peritiſſimus, ad infantiam & fatuitatem redierunt, cum alteri cerebellum ulcus depaſceretur, alteri aqua in cerebro paſſim effuſa ſtagnaret.

Viciſſim ſublatis cauſis, quæ cerebrum vitiaverant, memoria reſtituitur. Ab æſtu amiſſa, eo recedente rediit (*z*).

Qui a depreſſo cranio per 18. menſes idiota fuerat, ſenſim uſum ſenſuum, atque memoriam recuperavit, & legere didicit (*a*). Stupor animi lethargicus poſt aliquot menſes veſicatoriis medicamentis ſublatus (*b*) eſt.

Poſt apoplexiam a lapſu memoria amiſſa, tamen cute ſetaceo trajecta (*c*) reparata eſt. A vulnere clauſo memoria ſublata; recuperata, cum ſecundo idem aperiretur (*d*). Per fluxum ventris memoria reſtituta (*e*). Ex lapſu deleta memoria, etiam precum, brevi reddita (*f*). Neque rarum eſt omnino, poſt apoplexiam potiſſimum, aliquamdiu nominum *ſubſtantivorum* memoriam perire (*f**), quam unice venarum ſectionibus, & iteratis pharmacis alvum ſubducentibus, non difficillime reſtituimus.

Alio etiam modo oſtenditur, rerum ideas in cerebro conſervari. Admirabilis eſt earum in cerebro ordo, ut interim hæc proximo (*g*) volumini præripuiſſe liceat. In claſſes, genera & ſpecies omnino ſuas

 per

(*r*) CABROL. *alphab.* obſ. 21.
(*s*) CARDAN. in *aphoriſm hipp* n 451.
(*t*) VALER. MAX. L. I. PLINIUS L. VII. c. 24.
(*u*) H. de HEERS obſ. p. 45.
(*x*) Eruditus vir *Phil. Tranſ.* n. 185.
(*y*) CONTULI *de calcul. & podagr.* p. 42.
(*z*) *Hiſtoire de l'Acad.* 1705. p. 58.
(*a*) CABROL obſ. 21.
(*b*) WILLIS *anim. brut.* p. 227.
(*c*) *Eſſais of a Societ. at Edimb.* T. V. n. 52.
(*d*) *Giornal. de lettr.* T. XVIII p. 64.
(*e*) BENIVENIUS *de abdit. morb. hiſt.* 48.
(*f*) HELWIG. *obſ.* p. 320.
(*f**) Habet etiam BOERHAAVE *morb. nerv.* p. 697.
(*g*) L. XVII.

per adfinitates, propriis in regionibus cerebri habitant ſenſuum impreſſiones. Sæpe enim dum quæro, quæ memoria exciderunt, per generum ſeriem ad deſideratam ſpeciem redeo, quam quaſi filo ductus indagavi. Sed eum etiam ordinem morbi cerebri turbant, quoties delirium, phrenitis, mania, fatuitas, ex vitiis ejus viſceris, in ſano & optimo ſenſibus valente homine ſubnaſcuntur.

In phrenitide vomica ſub pia membrana (*h*).

In febre cum delirio furioſo cortex cerebri ruber, quaſi ſebo tincto repletus (*i*).

Vaſa meningum in phreniticis turgida (*k*), vaſaque plexus chorioidei (*l*) turgida & hydatides (*m*).

Sanguis piceus in pia membrana, hinc melancholia, ſomni defectus & excretionum (*m**). In pia membrana glandulæ [nempe vitioſæ] per totam cerebri ſubſtantiam, meninx carnoſa (*m*†).

Cerebri flacciditas frequens in mente capitis (*n*), & pia membrana ſero turgida, craſſa (*o*).

In maniaco ſerum in ventriculis cerebri (*p*), & una plexus chorioideus ſcirrhis & hydatibus varius (*q*).

Ex eroſo cranio, fatuitas, & mors (*r*).

Poſt phrenitidem reperti iu cerebro abceſſus (*r**).

In ægroto ſemimaniaco cerebri pars conſumpta, reliqua mollis, quaſi macerata (*s*).

Glan-

(*h*) PETZOLD obſ. 66.

(*i*) G. v. SWIETEN T. II. p. 604. ex BOERHAV. *Prax. Med.* I. 314. 315. *Morb. nerv* adde BONNET L. I. Sect. 7. obſ. 7. 12. 17. 20 21. 25. 26. 29. 31. 32. 33. 36. RHOD Cent. I. obſ. 39. STORK *ann. med.* p 101. in delirio feroci cum convulſionibus.

(*k*) BONNET ib. obſ. 3 4. 5. 6. 9. 10. 11. 12. 17. 18. 22. 25. 26. 30. 45. obſ. ult. In deſipiente virgine FANTON. obſ. 25.

(*l*) COLLINS p. 1143.

(*m*) FABRIC. *anat. pract.* p. 124.

(*m**) SWIETEN T. III. p. 264.

(*m*†) POZZI *Comment. Epiſt.* p. 87.

(*n*) SCHEID *de duob. oſſiculis in dura membrana.*

(*o*) CAMER. *apoſpaſm. piæ matr.*

(*p*) *Hiſt. de l'Acad.* 1735 p. 18. ad duas libras. WILLIS *anim. brut.* p. 307.

(*q*) BOEHMER *præf. ad faſc. obſ.* I. p. XVII.

(*r*) HEISTER *in diſſ.* GOKEL. n. 15. A flavo in cerebro ſero deſipientia RONCALLI *hiſt.* III. obſ. 5. p. 22. Serum in ventriculis cum vaſis corticis turgidis FANTON. obſ. 25.

(*r**) LOSS. obſ. 9. L. I.

(*s*) INGRAM. *Caſes* p. 101.

Glandula pinealis ovi mole, inde femina ſenſibus orbata (*t*). Lapis in cerebro (*u*), ejusque ventriculo (*u**).

In maniaco concrementa tria de pia membrana utrinque in ventriculum pendula (*x*): in alio ſerum in ventriculis & arteriæ oſſeæ.

Ex corpore calloſo compreſſo mens alienata (*y*).

Ex ſcirrho cerebelli (*z*) mania, & ex ſcirrho corneo quaſi duræ membranæ, quæ cerebrum comprimebat (*z**)

Sæpe vitioſa in epilepticis & fatuis cranii figura eſt (*z***), ſæpe frons anguſta, occiput longius (*z*†).

Quare ſola cauſa corporea mali de cerebro remota, fatui & maniaci curati ſunt, ut apertis capitis, ſuturis (*a*), cauterio admoto, deinde trepano (*a**), ut vulnus diu apertum teneretur (*b*).

Lapſu demum vehemente melancholia ſanata (*c*).

Sed etiam deliria, a commotione cerebri orta, ſola diſcuſſione effuſi ſanguinis & jugularibus venis apertis ſanantur (*c**).

Adparet, mutatum per morbos mere corporeos cerebri ſtatum, idearum ordinem, & animæ in iis utendis certitudinem, corrumpere: utrumque redire, per ſua remedia reſtituto, qui in ſano eſt, cerebri ſtatu.

Nunc ſi ſenſuum impreſſiones in cerebrum conſervantur, neceſſe eſt eo adveniſſe.

§. XXIII.

(*t*) MANGET *theatr.* p. 309. ex DRELINCOURTIO GUNZ. *de lap. gland. pin.* MEKEL *Mem. de Berlin.* T. X. p. 93. 94.
(*u*) KERKRING obſ. 35.
(*u**) MEKEL. p. 94.
(*x*) *Hiſt. de l'Acad.* 1700. obſ. 5. HARMES *cauſ. mort. man.*
(*y*) La PEYRONIE *Mem. de l'Acad. de Montpel.* 1708.
(*z*) *Hiſt. de l'Acad.* 1705. n. 17. cum cerebro flaccido.
(*z**) INGRAM. l. c. POZZI p. 87
(*z***) G. v. SWIETEN *Comm.* Tom. III. p. 436.
(*z*†) CHEYNE *diſcaſ. of body and mind.* p. 35.
(*a*) SEVERIN. *Chirurg eff.* p. 123. ut relaberetur æger, cum clauderentur.
(*a*) INGRAM. *caſes* p. 99.
(*b*) COSTÆUS l. c. p. 73.
(*c*) RONSSEUS *epiſt.* p. 3. ROBINSON *of the ſpleen.* p. 68. Hæc ægra brachium fregerat.
(*c**) MANNE *Obſerv. Anat.* p. 132.

§. XXIII. *An etiam alio per nervos ſenſuum impreſſiones ferantur?*

A nervo ad nervum alium etiam ſenſuum impreſſiones deduci, non quidem anatomia demonſtrat, ſed morborum phænomena ſuadere videntur. In anatomicis enim experimentis numquam vidi, doloris ſigna adparuiſſe in alia ab ea parte, quæ læſa fuerat. Ita numquam vidi, tracto nervo cruris dextri, aut ſiniſtri cruris, aut brachii, aliquem adparuiſſe ſenſum *(d)*.

Glandula lacrumalis plorat, quando cornea [nempe conjunctiva] irritatur, etſi hæc diſtat. Sed hic nervus idem eſt utrinque. Ab oculo ad oculum dolor tranſit & inflammatio. Sed hi quidem nervi conjunguntur.

Videntur tamen in morbis multa eſſe quæ oſtendunt, ſenſum atque mutationem, quæ a ſenſu oritur, non ad cerebrum unicum, ſed ad aliam etiam remotam corporis humani particulam deferri, cujus nervus, cum partis affectæ nervo utrinque cohæreat.

Nervus horride dolebat, cum de fibra ſuſpenderetur, veniebat dolor ad ſupercilium, ad dimidium capitis, ad dorſum; demumque deliquium animi ſuperveniebat, quando ad imum dorſum dolor venerat *(e)*.

A ligato nervo octavi paris languor oculi *(f)*, idemque vitium ex ligato nervo intercoſtali a Cl. olim PETITO demonſtratum *(g)* eſt.

A ſono ingrato, quem brevia ferramenta ab aliis ferramentis raſa edunt, dentium notiſſimus ſtupor ſupervenit. A malo dente cæcitas *(h)*. Ex dentium dolore ſurditas, aphonia *(i)*. Capitis dolor perpetuus ex contuſione pollicis, ſanatus eo exuſto *(k)*. Hæc ad ſenſum, quæ ad motum, ea alias

(*d*) *Mem. ſur les part. ſenſibl.* 237. LAWRENCE *prælect.* p. 78.
(*e*) SIMSON *muſc. mot.* p. 32.
(*f*) *Commentar.* BONON. T. III. p. 283. 284. 285. 286. 287. 289. 290.
(*g*) p. 223.
(*h*) HILDAN. C. II. obſ. 12.
(*i*) LINDER *act. lit. ſuec.* 1724. p. 536.
(*k*) GAVASSET. *de canter.* c. 3.

alias dicentur (*l*). Sternutatio, a narium nervis irritatis orta, latiſſime convulſiones ſuas propagat.

Hujusmodi ſymptomata medici per nervorum communicationes ſolent explicare (*m*).

Sunt tamen & dudum fuerunt (*n*), qui negant ab hac communicatione quidquam pendere, potiſſimum certe, quod nerveæ fibræ videantur nusquam mutatæ a cerebro ad quamque corporis particulam produci, adeoque nulla vera, etiam inter duos nervos conjunctos, medullæ miſtio locum habere, cum fibra, in exemplo, quælibet nervi phrenici ſeorſim a medulla ſpinali naſcatur, & ſeorſim ad diaphragma tendat, neque ullo ramo, aut ulla appendice, cum fibra nervi ſympathici magni confundatur. Ex doloribus amputatorum artuum hanc vitiorum fibrarum diſtinctionem demonſtrant (*o*), ut unice in cerebro (*p*) aut medulla ſpinali nervi uniantur (*q*).

Quare a ſitu nervorum in ſenſum communi aliqui ſympathiam interpretantur, ut ſpiritus, qui ſenſatione gravidi in *columellam* ſenſorii communis veniunt, per alium nervum æquali ſub angulo reflexum ſubeant, inque eo nervo ſympathicos dolores excitent (*r*).

Alii unice ab anima hanc ſympathiam derivant (*s*). Neque deſunt laudati viri, qui ex ipſa ſympathia oſtendunt, eſſe neceſſe, aliquam inter fibras nerveas communicationem dari (*t*).

Nos hoc quidem loco nihil admittimus, quod unice in conjectura poſitum ſit. Conſenſum aliquem nervorum vicinorum dolorisque propagationes a nervo læſo in alium peculiarem nervum definitum omnino experimenta demonſtrant, quæ recenſuimus, cuicumque demum mechanismo ea phænomena debeantur. Ejusmodi autem conſenſum utique reperimus, ut ex uno nervo in unum definitum nervum, non in alios & ſen-

(*l*) *Sect.* VII. n. 3.
(*m*) WILLIS *de motu muſc.* p. 157.
(*n*) BAYER *de animi adfect.* p. 10.
(*o*) PERRAULT *du gout.* p. 131. RIDLEY p. 172. 173. ASTRUC *Ergo ſympathia a certa nervorum poſit.* n. 3. Pariſ. ann. 1743. WHYTT p. 183.
(*p*) KAAUW *impet.* n. 370. GAUTIER *eſſ. de Phyſ.* P. V. p. 263.
(*q*) WHYTT. *phyſ. eſſ.* p. 163.
(*r*) ASTRUC. l. c.
(*s*) WHYTT. *Vit. mot.* p. 183.
(*t*) ZINN *de ocul.* p. 38.

ſenſus tranſeat, & cauſa convulſionis. In cerebro tamen eam conjunctionem potius, quam in nervus locum habere, vel ex ipſo ſenſu conjicias, quem anima percipit, & qui nullus eſſet, niſi ad cerebrum impreſſio illa quæcumque dolorifica perveniret.

Ad diaphragma ſenſum, grati certe & ingrati, pervenire (*u*) & anatomicæ luci repugnat, & analogiæ. Avibus diaphragma nullum, ſenſus acris auditus, viſus, veneris.

§. XXIV. *Nervi ſunt etiam organa motus.*

Experimenta in nervis.

Convulſio.

De ſenſu dictum eſt hactenus, quem per nervos exerceri, & ad cerebrum venire, ibique animæ repræſentari oſtendimus. Verum ſimilia omnino experimenta demonſtrant, etiam motus cauſam in muſculis & univerſo corpore animali, ex cerebro per nervos in eam partem derivari, quæ movetur.

Primum ergo innumerabilibus experimentis hoc theorema ſtabilimus, dum nervum quemcunque irritamus, ſed chemico veneno minus (*a*), ſcalpello melius. Continuo nempe is muſculus, quem nervus adit, contrahitur, & motu, ad quem factus eſt, defungitur, artumque ſuum aut flectit, aut extendit, aut alio quocunque modo emovet.

Si plures ad muſculos unus nervus diſtribuitur, omnes ii muſculi convelluntur, qui eo ab nervo ramos habent, quem irritavimus.

Experimenta recenſui, facta in nervo phrenico (*a**), in nervo crurali, mea (*b*) & aliorum celebrium & olim (*c*) & nuper inciſorum (*d*); tum in mediano (*e*), in alari nervo (*f*), nervo adeunte muſculos abdominis

(*u*) BUFFON. *Hiſt. natur.* T. VII. p. 10. 12.

(*a*) Exp. 207. ZIMMERMANN p. 41. Tamen etiam convelluntur a veneno, tum ab igne aut fervida *Fel.* FONTANA Ep. p. 221. 222.

(*a**) L VIII. p. 202.

(*b*) *Mémoir. ſur les part. irrit. & ſens.* exp. 194. 195. 197. 201. 202.

(*c*) PETIT Epiſt II. p. 21. DUVERNEY apud DU HAMEL p. 248. C. *Aug.* a BERGEN *Comm. Nor.* 1738. hebd. 17.

(*d*) Exp. 195. 200.

(*e*) ZIMMERMANN p. 37. STENONIS *myolog. ſpec.* p. 18.

(*f*) Exp. 198. 199.

nis (*g*), in corde demum olim SWAMMERDAM (*h*). In variis aliis nervis exſtant experimenta mea (*i*) & clarorum virorum (*k*).

§. XXV. *Paralyſis.*

Plerumque non in alios muſculos convulſio ab irritato nervo nata tranſit, niſi qui a læſo nervo ramos habent, neque ad eos, qui nervos ſuos a trunco ſuperius habent, quam eſt ſedes irritationis, motus vitioſus tranſit (*a*).

Sed contrario eventu, quando nervus ad quamcunque partem animalium diſſecatur, tunc quidem ejus artus motus perit, neque a voluntate animalis porro muſculi in actionem cieri poſſunt, quos læſus nervus adit (*b*). In lingua experimentum recenſet AVICENNA (*c*).

In nervo iſchiadico ipſe feci (*d*) aliique ante me Ill. viri (*e*). Nervo reſecto duo digiti reſoluti (*f*).

Nervo octavi paris diſſecto, vox ſublata eſt (*g*) & reſpiratio facta gravior (*g**), & concoctio ciborum deſtructa (*h*) & cibus in ventriculum non (*i*) venit.

Denique ſi irritata medulla ſpinali univerſi corporis convulſiones excitaveris, & aliquem una peculiarem nervum prius reſecueris - is ſolus artus non convelletur, cujus nervum incidiſti (*k*)

Frequentia etiam experimenta ſunt, quæ vinculis (*k**), nervo injectis fiunt. Tunc enim partes omnes muſculi, qui nervos ſuos a trunco nervo

 ligno

(*g*) SWAMMERDAM l. c. tab. 49. f. 7.
(*h*) Exp. 203. 204. 205. 206. 207. 208. & 209.
(*i*) SWAMMERDAM l. c. p. 837. PECHLIN *de corde* n. 6. *Colleg. priv. Amſteled.* obſ. p. 30. STUART *de motu muſc.* C. XI. tit. XXXVII. *Hiſtoir. natur. des anim.* T. II. Part. 2. p. 111. *Hiſt de l'Academie des ſciences* 1700. obſ. 12. FONTANA p. 221. 222.
(*k*) SWAMMERDAM *bibl. nat.* p. 849.
(*a*) GALEN. ORIBAS. p. 258.
(*b*) VESAL. p. 818. 819. KAAUW *impet. fac.* n. 288. CAESSALP. *quæſt. perip.* L. IV. c. 3.
(*c*) FEN. L. III. tract. 2. c. 12.
(*d*) Exp. noſtr. 194. 179.
(*e*) KAAUW l. c. BIDLOO *Exerc. Chirurg.*
(*f*) SCHLICHTING *traumatogr.* p. 26
(*g*) MORGAGN. Ep. X. n. 37 *Comm. Bonon.* T. III. p. 285. ſeq. 289. BRUNN. p. 39. 40. Exp. 182. 185. 186.
(*g**) *Comm. Bonon.* l. c.
(*h*) MORG. ib. *Bonon.* ib. BRUNN.
(*i*) MORG. ib.
(*k*) Exp. noſtr. 155. ZIMMERMANN. p. 35.
(*k**) L. VIII. p. 92. ſeqq.

ligato accipiunt, reſolvuntur paralyticæ, neque porro a voluntate in motum cieri poſſunt.

Experimenta numeroſa exſtant in nervis phrenicis (*k***), recurrentibus, nervis inter coſtis incedentibus (*l*), in nervo brachii principe (*l**), in nervo iſchiadico aut tibiali (*m*), in variis porro nervis (*n*).

Nervo octavi paris ligato, reſpiratio difficilis (*o*), vox ſublata (*p*), ciborum horror (*q*), vomitus (*r*), ventriculus fæcibus pleniſſimus (*s*) demum cibi omnino in ventriculo ita corrupti, ut ſolent craſſis in inteſtinis eſſe (*t*).

Eadem fiunt, ſi pro vinculo alia quæcunque cauſa nervum compreſſerit. Paralyſis brachii a ſcirrho glandularum axillarium (*u*). Ab ictu ſclopetario in collo vox perpetuo amiſſa (*x*).

Viciſſim ſoluto vinculo, ſed continuo & in nervo non læſo, muſculorum uſus reſtituitur in nervo octavi paris (*y*) in tibiali nervo (*z*), in nervis in univerſum (*a*). Celeriter inquam, & nervo non læſo, mollis enim cum ſit, a vinculo ſtrictiori ita corrumpitur, ut perinde artus inutilis fiat, uti relicto vinculo (*b*) fit. Sæpe vinculo aliquo poſt tempore reſecto reperitur, nervum quaſi diſſectum, inque duas partes ſeparatum fuiſſe (*c*).

§. XXVI. *Porro experimenta in nervis & medulla ſpinali facta.*

Nunc porrro conditio illa in nervo, quæ motum in muſculis ciet, deſuper

(*k***) L. IX. p. 40. 21. ſeqq.
(*l*) GALEN. *admin. anat.* L. III. c. 4.
(*l**) VESAL. l. c. a BRUNN. Exp. 1. p. 6. 7. exp. 3. Exp. noſtr. 177. 178. 183.
(*m*) GALEN. *de motu muſc.* L. I. a BRUNN. p. 15. 16. 17. 18. 19. VIEUSSENS *nov. ſyſt.* p. 104. Exp. noſtr. 187. 189. 190. 191. 192. BONON p. 28.
(*n*) VESAL. l. c. MORGAGN. *add. anat.* II. p. 70. BRUNNER *de duodeno* c. 4. p. 72. DEIDIER *de tumorib.* p. 28. Le CAT *Mémoires ſur les muſcles.*
(*o*) BRUNN. p. 43. 49. Exp. noſtr. 182. 185. Nulla DUNCAN. Peripneumonia VIEUSSENS *des Liqueurs.* p. 241.
(*p*) DUNCAN. BRUNN. p. 39. WILLIS p. 324. G. v. SWIETEN L. I. p. 255. Exp. noſtr. 185. 188. *Comm. Bonn.* p. 289.
(*q*) *Com. Bonn.* T. III. p. 284. WILLIS l. c. BRUNN. p. 40.
(*r* BRUNN. p. 39. 40. *Comm. Bonon.* p. 283. 284.
(*ſ*) BRUNN. p. 43.
(*e*) BRUNN. p. 39. 40. Exp. noſt. 182. 185. 186.
(*u*) G. v. SWIETEN *Comm.* T. III. p. 352.
(*x*) SCHELHAMMER *ars med.* T. II. p. 217.
(*y* MOLINELLI *Comm. Bonon.* T. III. p. 283. 285.
(*z*) VIEUSSENS *nov. ſyſtem.* p. 104.
(*a*) DEIDIER *des tum.* p. 28.
(*b* MORGAGN. *adverſ. anat.* II. p. 70. Epiſt. XIII. n. 28. VALSALV. ib. MOLLIN. p. 290.
(*c*) Exp. noſtr. 192. 190. 183.

ſuper advenit, ſive a cerebro & medulla ſpinali, deorſum, verſus extremos nervorum fines propagatur.

Nam ligato, & inciſo nervo quocumque, motus partium, ſupra vinculi aut vulneris ſedem nervos ſuos accipientium, nihil quidquam turbatur, etſi integritas partis ſuperioris nervi æque interrupta eſt, ac partis inferioris integritas. Ut adpareat, cauſam motus a trunco nervi in ramos, non a ramis in truncum venire.

Deinde irritato nervo, convulſio in muſculo oritur, qui ab eo nervo ramos habet (*a*). Irritato vero nervo, multis muſculis communi, totive artui, omnes ii muſculi convelluntur, qui ab eo nervo nervos habent, ſub ſede irritationis ortos. Denique medulla ſpinali irritata, omnes artus convelluntur, qui infra eam ſedem nervos accipiunt, neque contra artus, qui ſupra ſedem irritationis ponuntur. Ita perinde reſolvuntur artus & paralytici fiunt, qui nervos habent ſub ea nervi ſede ortos, quæ compreſſa, ligata, aut reſecta fuit. Nihilque patiuntur artus, qui nervos habent ſupra ſedem vinculi vulnerisve natos.

Ergo medulla ſpinali in cane irritata, dorſi (*c*) artuumque convulſio (*d*), etiam a veneno chemico (*e*), aut ſcintilla electrica (*f*), aut a rupto tumore (*f**) ſpinæ bifidæ. Diſſecta medulla ſpinali, totum bovis corpus convellitur (*g*). Medulla ſpinali inferius irritata convelluntur pedes (*h*). Superius irritata eadem facit anhelationem, palpitationem, ſingultum, vomitum (*i*): Inferiori loco ſollicitata potiſſimum artuum inferiorum convulſionem (*k*). Iterum eadem medulla vulnerata, vel læſa partes infra ſedem vulneris, immobiles (*l*) fiunt, ut ipſa alvus primo non reſpon-

(*a*) SWAMMERDAM l. c.

(*c*) Exp. noſtr. 161.

(*d*) COLLEG *priv. Amſt. obſ.* p. 30. 44. PAGANI & BONIOLI p. 185. SCHULZE *de moment mut.* p. 18. Exp. noſtr. 155 156. ZIMMERMANN p. 35. 36. VANDENBOS. exp. 12. TOSETTI l. c. exp. 19. 20. BAGLIV. p. 296. LOBRY *Mém. des ſav. etrang.* T. III. p. 372.

(*e*) BAGLIV p. 278.

(*f*) VANDENBOS. l. c.

(*f**) TITSING *heelkondige verband.* p. 68.

(*g*) KAAUW *impet. fac.* n. 333. & in cane WHYTT *Eſſ. of a ſoc. phyſ. and. Litt. at Edimb.* T. II. p. 283.

(*h*) WALSDORF p. 46. BRUNING *de ſingult.* Exp. 10.

(*i*) BRUNING l. c.

(*k*) WALSDORF l. c. p. 46.

(*l*) VESAL. p. 8 9. COLLINS p. 1196. COWPER T. 93. f. 8. TULP L. III c. 27. AMMAN. *med. crit.* c. 49. LAURENT. p. 64. GUILIELM. *de Saliceto* p. 330. 366. GALEN. *adminiſtr.* L. VIII. c. 5. LOBRY *mém. des ſav.*

deat (*m*), deinde amiſſa vi ſphincterum ſponte fluat (*n*). Etiam hic partes ſuper vulnus poſitæ nihil patiuntur (*o*).

Secta medulla ſpinali ſub dorſi principium, ſupereſt motus ſepti tranſverſi, & pergunt moveri muſculi ſuperiores (*p*), inferiores reſolvuntur (*p**).

Alterius demum lateris muſculi reſolvuntur, ſi dimidiam medullam ſpinalem diſſecueris (*q*).

Compreſſio medullæ ſpinalis vulgatiſſima paralyſeos cauſa eſt, quæ artus inferiores motu privat. Eam nimis frequenter vidi, eventu fere funeſto, tum alii (*r*). Et perinde non reſpondent excrementa (*s*).

Ab abſceſſu in canali medullæ ſpinalis cum vertebrarum carie (*t*) paralyſis cruris, tum a gibbo dolente (*u*). A vertebris carioſis introrſum curvis (*u**). Ab aduſtis lumbis inferiorum partium imbecillitas (*u***). A luxato humero (*u†*).

Ex aqua circa medullam ſpinalem ſimiles, inferiorum partium reſolutiones (*v*), in hydrope lumbali frequentes. Ab (*x*) eodem malo pedes fere curvi & decuſſati (*y*).

Si

ſav. ètrang. T. III. p. 36. BARTHOLIN. *Cent.* V. *hiſt.* 8. JACOBAEUS *de diſting. cad. percran.* p. 22. 23 In cauda equina BAUSCH prod. ad. l. *de hæmatit.* C. BAUHIN. p. 225. *Art de faire les rapports.* p. 193.

(*m*) *Morb. uratislav.* p 285 286. BOHN. *renunc. vuln.* p. 72. TULP. l. c.

(*n*) AMMANN. l. c. BAUSCH. p. 60. CELSUS JACOBAEUS.

(*o*) ORIB. p. 30.

(*p*) GALEN. *admin.* l. c. ORIBAS. p. 30.

(*p**) LORRY *Mém.* III. p. 396.

(*q*) GALEN. l. c.

(*r*) HILDAN. L. I. obſ. 3. BARTHOLIN. hiſt. 8. Cent. V. BONNET l. 2. obſ 29. RUMLER obſ. 12. G. v. SWIETEN T. 1. p. 238. HARDER *aper.* obſ. 29. BOERHAAV. *morb. nerv.* p. 698. WEDEL *caſus ab alto.* ASTRUC Ergo colicæ pictorum V. S. TITSING. *ruſtuuren.* p. 55. TABARRAN. p. 15. 16. SAVIARD. obſ. 30. *Eph. Nat. Cur. Cent* VI. obſ. 125. SEVERIN. *occult. abſc.* 350. In experimento a vinculo injecto LORRY *Mém. des ſav. étrang.* T. III. p. 366.

(*s*) TABARRAN. p 10. 11. BINNINGER Cent. IV. obſ. 29.

(*t*) PALFYN. *anat. chir.* T. II. p. 100. COWPER ad BIDL. tab. 93. f. 8. GINZBURGER *med. talm.* p. 13. add. BOERH. l. c.

(*u*) HILDAN. Cent. V. obſ. 7.

(*u**) PALFYN *van de beendern* p. 239.

(*u***) HARDER obſ. 29.

(*u†*) SCHELHAMMER *ars med.* T. III. p. CCXXXI.

(*v*) BONNET Obſ. 4. 5. 6.

(*x*) *Morb. Uratisl. hiſt.* p. 285. 286. VYLHORN *twede vertoog* p. 235. SCHRADER dec. 2. obſ. 2.

(*y*) VYLHORN l. c. p. 250. 257. fig. 12.

Si minus malum fuerit, perinde etiam aut non penitus motus artuum inhibetur (*z*), debilitatur tamen, aut alterius tantum lateris muſculi reſolvuntur (*a*). In medulla ſpinali granum plumbeum, hinc alarum paralyſis (*a**). Glandula ad ortum medullæ ſpinalis, inde brachii reſolutio (*b*).

Etiam hic nihil in partibus vitio ſuperioribus mutatur, & in vulnere aut compreſſione medullæ ſpinalis, mens (*b**) integerrima ſupereſt.

§. XXVII. *Convulſiones a læſo cerebro.*

Denique, cum & nervi univerſi, & medulla ſpinalis a cerebro continuetur, cerebro læſo univerſum, nulla particula excepta, corpus patitur. Primumque cerebri medulla, certe aliquanto profundius irritata, per univerſum corpus horridæ convulſiones cientur, uti dudum excitavimus (*b**). Experimenta citavimus, ſed morbi ſimilia faciunt. Convulſiones ſuperveniſſe viſæ ſunt a cerebro compreſſo (*b***) & vulnerato (*b****); a cerebri ventriculis aqua plenis (*c*), & conjuncta repletione vaſorum meningum (*c**), etiam ſolis (*d*), ab hydrocephalo (*e*), a ſanguine mero, ſed nimio, in cerebrum compulſo (*f*), a grumoſo in ventriculo quarto ſanguine (*f**) a pure in cerebro (*g*) ejusque ventriculis (*h*), a ſanie & muco

(*z*) SEVERIN. *occ. abſceſ.* p. 350. HENKEL 2. *Saml.* p. 27.

(*a*) ARETAEUS *cauſ. & ſig. diut.* L. I. c. 7. AMATUS *Cent.* II. c. 19. LAURENTIUS p. 264. RIOLANUS p. 349.

(*a**) *Eph. Nat. Cur.* Dec. II. ann. 4. Obſ. 34.

(*b*) LANCIS. *ſubit. mort.* L. I. c. XI.

(*b**) SCHELHAMMER l. c.

(*b***) BLANCARD *oper. chir.* p. 596. BONNET. l. c. 32. add. obſ. 3. Ab ictu MANNE obſ. p. 224.

(*b****) KAAUW n. 325.

(*c*) *SAVIARD.* obſ 89. APPERLEY obſ. p. 118. BARTHOLIN. Cent III. hiſt. 80. BONNET *prod. anat. pract.* c. 76. *de convulſ.* obſ. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. RHODIUS *Centur.* I. obſ. 49. HARDER *apiar.* obſ. 33. cum ſcirrhis plexus chorioidei WILLIS p. 131. 114. Addit in pueris convulſionibus obnoxiis ſæpe ſerum abundare *morb convulſ.* p 52.

(*c**) WILLIS *convulſ.* p. 174. 175. BONNET obſ. 11. 12. 22. additam obſ. 1.

(*d*) IDEM. In morbo *die kriebel Krankheit* FORST. *de ſenſib. intern.*

(*e*) SEVERIN. *chir. effic.* P. II. p. 125. CONRING *hermet medic.* p. 12. BARTHOL hiſt. 80 C. III. CORVIN. *Hern cer.* p. 12.

(*f*) KLOEKHOF *de frigore nervis inim. Mem. preſ.* T. III. p. 452.

(*f**) TURNER *caſe of ſurger* p. 42.

(*g*) WILLIS *morb. convulſ.* p. 52.

(*h*) Cum corpore duro. *Journ. des ſavans.* 1697. n. 29.

muco in iisdem ventriculis (*i*) a cerebri parte conſumta (*k*) aut ſcirrhoſa (*l*).

Deinde Epilepſia convulſionum per univerſum corpus quaſi ſumma eſt. Sed ejus horridi mali ſedes frequenter in cerebro invenitur (*m*), a cranio per lintea nimis adſtricta preſſo (*m**), a dura meninge oſſibus varia (*n*) ab oſſiculis cerebrum cumpungentibus (*o*), a carie cranii (*o**) a ſanguine ſub cranio effuſo (*p*), a cerebro varie compreſſo (*q*), a globulo plumbeo ſuper duram membranam mobili, ut eam in ſitu ſupino comprimeret (*r*), a duro corpore corpus calloſum premente (*s*), & in ventriculo (*t*) latente. A tuberculis in dura matre flavis (*u*), a tumore carnoſo cerebrum urgente (v), a flavo in cerebro ſero (*x*), aut corrupto (*y*); & ab aqua in univerſum per cerebrum effuſa (*z*), aut per gyros ſtagnante (*a*), aut ab hydatidibus (*b*), a glandulis chorioidei plexus tumidis (*c*), a ſan-

(*i*) BONNET. l. c. Obſ. 13. 33.

(*k*) ARCÆUS p. 50. TULP. L. IV. c. 1. BONNET obſ. 19. 21. add. MARECHAL *Mem. de l'Acad. de Chir.* T. I. P. 2. p. 154. 155.

(*l*) FANTON. obſ. 20.

(*m*) BORETIUS *de epilepſ. a depreſſ. cran.* p. 18. 19.

(*m**) BORETIUS ib. DEIDIER *pathol.* p. 317.

(*n*) VIEUSSENS *ſyſt.* p. 223. Ex fracto cranio & debili cicatrice BOERHAAV. *morb. nerv.* p. 795.

(*o*) La MOTTE obſ. 171. *Hiſt. de l'Acad. des Scienc.* 1734. p. 44. BOERHAAVE *morb. nerv.* p. 796. La METRIE obſ. p. 266.

(*o**) COLLINS p. 1178. juxta cerebellum ZECCHI conſult. p. 73.

(*p*) BARTHOL. Hiſt. 92. Cent. II. Ex Equi ictu MULLER *caſ. med. chir.*

(*q*) DEIDIER *pathol.* p. 316.

(*r*) IDEM ib. p. 317.

(*s*) FANTON. ad MANGET Epiſt. 5.

(*t*) BONNET l. c. obſ. 26.

(*u*) KAAUW *nov. com. Acad. Petrop.* T. I. p. 355. 356.

(*v*) RHOD Cent. I. obſ. 55.

(*x*) RONCALLI *hiſt. morb.* L. III. obſ. 5. p. 22.

(*y*) *Nauſeoſo* KAAUW l. c. p. 357.

(*z*) MARC. DON p. 154. MISTICH. p. 165. SAVIARD. obſ. 101. COLLINS p. 1178. *Hiſt. de l'Acad. des ſcienc.* 1705. p. 49. BONNET *de epileps.* obſ. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 16. 17. 19. addit. obſ 7. *Bresl. Saml.* 1725. Dec. BOERHAAV. *morb. nervor.* p. 797.

(*a*) Hæc credo eſſe vaſa lymphatica turgida BOHNII *de trepan.* p. 510.

(*b*) PACCHIONI Epiſt. p. 133. SCHEUCHZER *Naturgeſch. des Schweizerlandes.* T. I. p. 15.

(*c*) DEIDIER *Journal de Trevoux* ann. 1711.

ſanguine in ventriculis effuſo (*d*); ab abceſſibus cerebri (*e*); ejuſque ſphacelo (*f*); a ſcirrhis (*f**); a cortice cerebri pene cartilagineo (*g*); a vaſis totius cerebri pleniſſimis, cum duritate glandulæ pinealis (*h*); ab oſſe circa cerebellum in duram membranam adacto (*i*); demum ab ipſis cerebri vulneribus (*k*).

Quare, perinde ut de apoplexia diximus, etiam epilepſia, ſublata cauſa, & vitioſa compreſſione remota, tollitur (*l*), ut elevato cranio quod depreſſum fuerat (*l**), aut perforato (*l***), aut ſimplici inciſione (*l*†). Manifeſtum fuit aliquando ſerum flavum in ventriculis cerebri mali fuiſſe cauſam, cum antrorſum reclinato, capite levaretur, retrorſum reddito convelleretur æger (*l*††). Sed & alius æger paroxyſmum impediebat reclinato capite (*l**†). Loco preſſo in capite fiebat epilepſia, & ſublata eſt inciſa cute (*l***). Potiſſimum tamen cum cerebelli vulneribus, ſubitæ & validiſſimæ totius corporis convulſiones (*m*) conjunguntur, etiam quando vulnus non profundum eſt (*n*).

§. XXVIII.

(*d*) SPON. *Act. Erud.* Dec. I. Ann. I. p. 287. cum venis jugularibus obſtructis BONNET Obſ. 29.

(*e*) ALSAR. *a* CRUCE *de Epilepſ.* p. 69. b. de la PEYRONIE *mém. de* 1741. BONNET obſ 20. 21. 23. addit obſ. 5. BOERHAAVE l. c.

(*f*) COLLINS p. 1179.

(*f**) Glandulas parvas vocat DEIDIER *pathol.* p. 313.

(*g*) KAAUW l. c. p. 357.

(*h*) BARRERE *obſ. anat.* Ed. II. p. 66. 67.

(*i*) *Hiſt. de l'Acad. des ſcienc.* 1737. p. 51.

(*k*) BONNET obſ. 22. 25.

(*l*) MARCHET. obſ 7. emiſſo liquore flavo. SEVERIN. *Chir. effic.* L. I. p. 127. Trepano uterque admoto. Avulſis oſſiculis poſt equi ictum MULLER *caſ. med. Chir.*

(*l**) BORETIUS l. c.

(*l***) In falconibus SEVERIN. *Chir. eff.* p. 126.

(*l*†) Ut clauſo vulnere renaſceretur malum, tolleretur aperto POUTEAU p. 85.

(*l*††) WILLIS *morb. conv.* p. 64. 65.

(*l**†) *Hiſt. de l'Acad* 1705. p. 50.

(*l***) POUTEAU p. 297. 298

(*m*) PETIT Epiſt. p. 19. 20. SCHLICHTING *Mémoires des ſavans Etrangers* p. 126. HEUERMANN *Oper. Chir* T. III. p. 130. 242. LAGHI Epiſt. II. p. 10. SEVERIN. apud FABBRI. p. 70. KAAUW *imp. fac.* n. 327. 328. ZINN exp. 4. 11. 12. Exper. noſtr 151.

(*n*) Sex linearum HEUERMANN.

§. XXVIII. *Et Paralyſis.*

Cerebri compreſſio aut continuo paralyſin facit, aut certe ea poſt aliquod tempus (*a*) ſupervenit, etiam quam hydatis facit (*b*) aut hydrocephalus (*b**). Paralyſis nata eſt a pure ſuper duram membranam effuſo (*c*), aut a ſanguine eo loco ſtagnante (*c**), aut ab alia cerebri preſſione, aut a ſanguine in ventriculum cerebri effuſo (*d*), aut per gyros (*e*), & ventriculos cerebri ſtagnante (*f*), aut a vulnere cerebri (*g*), aut ab abſceſſu (*h*) ejusque viſceris jactura (*h**), aut a vitiato corpore ſtriato (*i*). A medulla oblongata compreſſa in vivo animale paralyſis imperfecta, eaque fortius eliſa ſtupor fit (*k*).

Quare etiam hic remota compreſſione cerebri, una morbus tollitur, ut ab ablata, poſt trepani adminiſtrationem, materia fœtida (*l*), ab extracto fragmento oſſeo, quod duram membranam conpunxerat (*m*), ab inciſa dura membrana, & emiſſo liquore flaveſcente (*n*), a pure, quod corpus calloſum comprimebat, ſoporeſque fecerat, ſublato (*o*), a cranio fracto, cum manus dextræ ſtupor & linguæ paralyſis adeſſet, admoto trepano (*o**).

§. XXX.

(*a*) BOYLE *experim. aut Obſ. Phyſiol.* RUMLER obſ 17. Torpor inde chronicus FANTON. Epiſt ad MANG I.

(*b*) VIRIDET *bon chyle* p. 353.

(*b**) CORVIN. *hern. cer.* p. 12.

(*c*) BONNET obſ. 20.

(*c**) POTT. *head wounds* p. 18.

(*d*) FRACASSINI p. 170. BONNET obſ 9. 16. POTT. l. c. p. 165.

(*e*) WEPFER *de apoplex.* p. 44. BONNET obſ. 10. 11. 12. 13. 14. addit. obſ. 1. a pure. WOODWARD *caſes* p. 76. *Mem. ſavant.* 1699. T. I. p. 367.

(*f*) WEPFER ib COLLINS p. 1195. poſt colicam pictonum. WILLIS *conv. morb.* p 64. 65. PETZOLD. obſ. 60. BONNET L. I. S. 15. obſ. 2. 3. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 21. unde deſtructa deglutitio, COLLINS p. 260. cum brachii paralyſi. COITER p. 114. & præterea inceſſus, ſublatus BARTHOL. hiſt 28. Cent. I

(*g*) PIGRAI p 3 8. In brachio BONNET obſ. 27. G de SALICETO p. 330. *Eſſ. of a Societ. at Edimb.* T. II. 11. 12.

(*h*) PETIT *Lettr* p. 2. BARTHOLIN. hiſt. 34. L. II. BONNET ob. 18. 19. 21. 22. 25.

(*h**) *Eſſays of a ſociet. at Edimb.* T. II. n. 12.

(*i*) WILLIS *de cerebr.* p. 159.

(*k*) LORRY *Mém. des ſav. étrang.* T. III. p. 367. 368.

(*l*) TACONI *de variis cran. fract.* p. 6.

(*m*) BOYLE *exp. & obſ phyſ.*

(*n*) TITSING *ruſtuuren* p. 52

(*o*) La PEYRONIE *Mém. de l'Acad.* 1741. p. 212.

(*o**) FEHR. *de abſinth.* p. 84.

§. XXIX. *Paralyſis lateris alterni.*

Hæc ſponte ſequi videntur. Mirificum Phænomenon non perinde exſpectes, quod in his omnibus vitiis frequentiſſimum obſervatur. Læſa nempe quacunque cerebri parte, ſupervenit reſolutio, ſed lateris alterni, ut cauſa mali in dextra parte cerebri ſit, ſiniſtrum latus aut totum, aut ejus artus aliquis reſolvatur. Vetuſta adnotatio & ipſius jam HIPPOCRATIS (*a*), innumerabilibus confirmatur teſtimoniis, quorum aliqua addere viſum eſt, cum a ſummis (*b*) viris iſte chiasmus in controverſiam vertatur.

Cum ob ſuturam plaga non aperiretur, & ſerius malum curaretur, inflammata dura membrana, & latus oppoſitum exſolutum (*c*). Cum percuſſus foret proceſſus mammillaris, paralyſis lateris alterni ſupervenit (*c**).

Ex lapſu in occiput ſiniſtrum paralyſis lateris dextri (*c***). Ab ictu & rima temporis idem malum ſecutum eſt, tum ſiniſtri reſolutio brachii dextri (*c*†).

Similiter alternum latus reſolutum eſt a carie venerea cranii poſt trepanum admotum (*d*), a vulnere cranii (*e*) & ab ictu (*f*), a depreſſione cranii (*g*), & a contuſione (*h*), ex duræ membranæ vulnere, & prout dubio etiam cerebri (*i*) ab inflammatione corticis cerebri (*k*) & a cerebri ſphacelo (*l*).

Ex ictu cerebrum læſum, reſolutum latus oppoſitum (*m*). Ab eliſo

Tt 2

(*a*) HIPP. Ep. I. & VII. CASSIUS *probl.* n. 41. etſi meninges læſas nominat.
(*b*) BOERHAAVE *Prax. med.* T. I. p. 545.
(*c*) GUARIRONI *conſil.* 487.
(*c**) POUTEAU p 286.
(*c***) BATTING. *facts* p. 15.
(*c*†) SMETIUS *miſcell.* L. X. p. 528.
(*d*) SCHAARSCHMIDT *Relat.* T. V. n. 4. 5.
(*e*) HILDAN. L. I. obſ. 13. MORGAGN. *Epiſt. anat.* XIII. p. 491. MANARD. L. VI. Ep. 1. BINNINGER Cent. V. obſ. 50. 42. HORST L. II. obſ. 1.
(*f*) HILDAN. L. 2. obſ. 7.
(*g*) Obſ. 104. poſt *Scultetum* AMMANN *med. crit.* c. 48.
(*h*) CARCANUS *de vulner. cap.* p. 91. b.
(*i*) SALMUTH L. I. obſ. 17.
(*k*) PETIT Lettr. I. p. 9.
(*l*) DODON. *hiſt. vit. vin.* p. 98.
(*m*) *Mem. de Chir.* T. I. P. 2. p. 150.

ſo cranio cerebroque (*n*) & a cerebri vitio (*o*), id malum, ejusque vulnere (*p*), etiam in experimentis (*q*). A cerebri abſceſſu lateris oppoſiti paralyſis (*r*). A cerebri jactura (*s*), aut ſtriati corporis (*t*). A ventriculo cerebri pleno grumo ſanguinis & ſero, paralyſis lateris alterius (*u*). A pure in cerebrum effuſo (*v*), & ab aqua turbida (*x*). A grumo ſanguinis in corpore ſtriato poſito, comprimente calloſum corpus (*y*). A ſanguine inter os occipitis & cerebellum effuſo (*y**). A corpore ſtriato a glandula preſſo (*y*†). A corpore ſtriato, & thalamo optico depreſſo per abſceſſum (*z*).

Exemto cerebro lateris dextri canis cadit in latus ſiniſtrum ex *Petri Pauli* MOLINELLI viri clari experimento (*a*).

Per ſingulos etiam artus ſimiles hiſtorias reperies. Cerebri lobo ſiniſtro vulnerato, ſtupor brachii dextri, oculus dexter hebes (*b*). Cæcitas alterius oculi ex fungo ventriculi dextri (*c*). Ex vulnere palpebræ inferioris paralyſis alterni brachii (*d*). Ex thalamo optico ſiniſtro læſo vitium oculi dextri (*e**).

In

(*n*) HOFMANN *caſus rariſſ.* Eum puerum memini me vidiſſe, anno 1724. ſuperſtitem.

(*o*) TULP. L. I. c. 2. ARCÆUS p. 49.

(*p*) BARTHOL. Epiſt 93. L. I. ARCÆUS L. I. p. 47. IDO. WOLF obſ. 3. 4. MARCHETT obſ. p. 47. TANARON *Chirurg.* Tom. II. 352. BRISSEAU obſ. 1. G. v. SWIETEN T. I. p. 304. GLANDORP. *ſpec* obſ 5.

(*q*) PETIT Epiſt. I. p 6. 10. Adde 19 & 20. LAGHI Epiſt. II. p. 6 10. ZINN. exp. 1. LORRY *Mém. des ſav. étrang.* T. III. p. 376. Etiam a medullæ oblongatæ vulnere convulſio lateris inciſi, paralyſis oppoſiti ib. p. 375.

(*r*) BARTHOLIN. Cent II. hiſt. 34. La PEYRONIE *mém de chir.* T. I. P. 2. p. 140. MASSA p. 57. AMMANN *med. critic.* c. 48. HARDER *apiar.* obſ. 31. PETIT Lettr. I. obſ. 4. *Hiſt. de l'Acad.* 1700. n. 19.

(*s*) TULP. L. I. c. 1. DIEMERBROECK p. 347. A ſtriato corpore diſſoluto PETIT p. 7.

(*t*) La PEYRONIE l. c. p 206.

(*u*) WILLIS *anim. brut.* p. 301. *Phil. tranſ.* n. 313. LORRY l. c. T. III. p. 452.

(*v*) PETIT L. l. obſ 1. conſumpta corpora ſtriata inferiora: SCHAARSCHMIDT *Recu.* T. II. p. 116.

(*x*) WEPFER p. 363. 364.

(*y*) La PEYRONIE p. 214. 216.

(*y*) MORGAGN. Ep. XIII. p. 499.

(*y*†) La PEYRONIE p. 206.

(*z*) IDEM ib.

(*a*) *Comm. Acad. Bonon.* T. I. p. 139. P. S. BIANCHI *ſupra un preteſo &c. ſupplemento* p. IV.

(*b*) LAGHI Ep. II. p. 10.

(*c*) BOEHMER *præf. ad faſc* II. obſ. 3.

(*d*) PETIT obſ. 2. malo ad cerebrum transmiſſo.

(*e**) MORGAGN. l. c. p. 495. ex VALSALVA.

In univerſum ita ſe habere pro re perpetua plurimi clari viri recepérunt (*e*†).

Denique demum Ill. olim vir F. S. PETIT (*f*), inde etiam ergo vidi (*g*), & ZINNIUS (*h*), & HEUERMANNUS (*i*), ex gravibus cerebri aut cerebelli vulneribus canis corpus in arcum adtrahi, eſſeque cauſam phænomeni in lateris vulneri reſpondentis quidem convulſione, lateris vero integri reſolutione.

Alias non quidem reſolvitur alternum latus, ſed convellitur (*k*).

Solet etiam aliud cum iſto phænomenon conjungi, & ipſum difficile. Dum nempe a cerebri vitio latus alternum reſolvitur, adfectum latus una convulſivis agitatur motibus. Ita frequenter lego factum (*l*).

Denique etſi plerumque (*m*) utique in decuſſim paralyſis poſt cerebri vitia ſuccedit, non tamen perpetua eſt (*n*) alternatio, & extant exempla non rariſſima, in quibus in adfecto utique latere muſculi reſoluti fuerunt (*o*), tum in cerebelli abſceſſu (*o**). A fractura cranii paralyſis lateris adfecti & mors (*o*†). Poſt hemiplegiam crus medulloſum lateris reſoluti flaccidum (*p*) fuit. Ab ulcere cerebri, & abſceſſu, hemiplegia latus adfecti (*q*), tum ex fungo cerebri delapſo & cerebro conſumto (*r*). A ſinu cerebri convulſio lateris alterni, adfecti vero paralyſis (*s*).

(*e*†) CASSIUS, ARETÆUS *Cauſ. & ſign. diut.* L. I. c. 7. CÆSALP. *quæſt. med.* L II. *quæſt.* 10. GLANDORP. *ſpecul.* p. 36. PIGRAI L. III. c. 8. VALSALV. p. 68. *Mém. de Chir.* T. I. P. 2. p. 145. MORGAGN. *adv.* VI. p. 68. & in Epiſt. XII. SMETIUS l. c. LORRY l. c.

(*f*) p. 19. 20.

(*g*) Exp. 137. 139. 143. 147.

(*h*) ZINN exp. 4.

(*i*) *Oper. Chir.* T. III. p. 131. 133.

(*k*) HIPPOCR. *aphor.* VII. & *de vulneribus cap.* SCHOUTEN *gewondte hoofd.* p. 64. SCULTET. obſ. 17. BARTHOL. hiſt. 2. Cent. V. BOUVART *hiſt. de l'Acad.* 1700. obſ. 19. SALMUTH l. c.

(*l*) HORST L II. obſ. I. TANARON l. c. LORRY p 375.

(*m*) SULZER *in prop. diſſ. de actione cerebri decuſſ.* Baſileæ 1753. defenſa.

(*n*) MONROO *on nerves* p. 345. De HAEN *Rat medendi* T. IV. p. 199.

(*o*) SCHLICHTING *Traumatolog.* p. 108. SMETIUS L. X. p. 528. RUMLER obſ. 17. *Eph. nat. cur.* Vol. 8. obſ. 103. CABROL. obſ. 17. conf. MORGAGN. l. c. p. 494. 501.

(*o**) BIANCHI *ſtoria d'una poſtema nel lobo deſtro del cerebello.*

(*o*†) RUMLER obſ. 17.

(*p*) HARDER *apiar.* p. 137.

(*q*) CALDAN. p. 304.

(*r*) BARTHOL. *hiſt.* 34. *Cent.* II.

(*s*) TURNER l. c.

In medulla ſpinali nihil ſimile locum habet, & id latus corporis reſolvitur, in quo ea medulla vulnus paſſa eſt (*t*) aut preſſionem. Ab ictu ſclopi in collo brachium ejus lateris frigidum & ſtupidum (*t*†).

§. XXX. *Convulſiones ſympathicæ.*

Vidimus convulſionis, ſeu motus muſculorum validiſſimi, cauſam a cerebro, per truncos in nervos ſingulares partium corporis deſcendere. Non tamen abſque exemplo eſt, graviores nervorum irritationes aut remotos, aut omnino univerſos, nervos in ſimilium malorum conſenſum traxiſſe, dum vehemens ſit irritatio; deque ea re & ex vivorum animalium, & ex ægrotorum hominum caſibus conſtat. Ipſe quidem vidi, ligatis (*a*) nervis majoribus, cum miſeris animalis ejulatibus, convulſiones univerſi corporis conjunctas fuiſſe, tum nervo irritato (*b*) videruntque ſimilia alii Cl. viri (*c*), nam & eas hiſtorias huc revoco, in quibus non adeo adcurate conſtat, nervum violatum fuiſſe (*d*).

Irritatis nervis meſenterii pes in mure movetur (*d**).

Ex uſto dente, nervo denudato, maxillæ clauſæ (*e*). Ex vulnere temporalis muſculi male curato tetanos univerſi corporis, maxillæ clauſæ, corporis, & ipſius penis rigor, & mors ipſa (*f*). A nervo plantari clavo læſo, tremor vehemens, impotentia ambulandi, emproſthotonus (*g*). Ex vulnere ad glandulam thyreoideam ſuppreſſa (*h*) urina. Ex caſtratione ſpasmus cynicus vulgo ſupervenit, Ab hernia convulſio digiti medii & annularis (*i*). A nephritide & calculo ureteri impacto vomitus perinde perpetuum ſymptoma eſt. A ventriculi vitiis, aphonia (*k*). A tuſſi, uni-

(*t*) Riolan. p. 349. G. de Saliceto p. 330.
(*t**) *Eſſ. of a ſociet. at Edimb.* T. V. p. 207.
(*a*) Exp. noſtr. 190.
(*b*) Zimmermann p. 37.
(*c*) Ab unguibus incaute reſectis Rhodius Cent. I. hiſt. 50. A conpuncto nervo Idem obſ. 51. 52.
(*d*) Schelhammer *ars med. univ.* T. II. p. 174. cum tacta quadam in crure ſede univerſus artus inferior convelleretur. Subito æger convulſus eſt, cum Chirurgus particulam in mamma cancroſa & gangrænoſo pede ſubnigram adtraheret Boerh. *morb.* p. 70. 71. *Prax. med.* T. I. p. 387.
(*d*) Ibid. n. 38.
(*d**) Ens *de motu cord.* n. 38.
(*e*) Fauchard l. c. p. 251.
(*f*) Hildan. *vom Nuzen der Anatomie.*
(*g*) *Nov. act. Nat. Cur.* Vol. I. obſ. 6.
(*h*) Petit. p. 3.
(*i*) Vater *de conſens. partium.*
(*k*) Mattei p. 12.

univerſi corporis convulſio (*k**), & a lumbricis (*k***), & a ſternutatione. A nervo ſpongia frigida tacto, convulſio (*k*†). A revinctis nervis octavi paris, oculorum vitia, pupillæ minores, oculus minor, & ophthalmia (*k*††). Ab œnanthe ſucco viroſo, in ventriculo agente, paralyſis, tunc dolor capitis & convulſiones (*l*).

Ita porro ex titillatione, in nonnullis hominibus, continuo convulſiones, aut animi deliquia ſuperveniunt (*m*): in aliis epilepſia ſucceſſit (*n*), & denique poſt convulſiones ipſa (*o*) mors.

Frequentiſſimum etiam eſt, fomitem aliquem ſubeſſe in convulſionibus, & in ipſa Epilepſia, quo tacto paſſim malum erumpat. Convulſio per conſenſum a minimo digito orta eſt, ut etiam vinculo ad carpum injecto tolleretur (*p*) & ab ægritudine, quæ a crure adſcendebat, nervorum in univerſo crure diſtentiones (*q*) ſupervenerunt. Caloris ſenſus a pedibus ad caput adſcendens, inde deſperatio & furor (*q**). In hypochondriacis cauſa mali a pedibus ad caput adſcendebat (*q***).

Homini preſſo liene totum corpus convellebatur (*r*). A lapide in centro ureteris inpacto, epilepſia (*r**); & a teſtibus contuſis (*r***). Tetanos incipit ſæpe acuto dolore, in ſcrobiculo cordis, aut in ſede, qua diaphagma cum pleura & peritoneo unitur. Inde adſcendit in muſculos & facit opiſthotonum (*r*†).

Ex dolore vehemente ſub ſterno, convulſio per dorſi ſpinam adſcendit, deinde in caput venit, os ipſum claudit, totumque corpus convellit, isque morbus in carolina ex frigore nocturno vulgo graſſatur (*r*††)

Ex

(*k**) Simson *of muſcul. mot.* p. 40. 41.
(*k***) Kruger *de ſpaſmo & atonia.*
(*k*†) Emett. *tent. m.* II. p. 37.
(*k*††) Brunn. *de nerv. lig* p. 15. 16. 17. 18. 38. *Com. Bonon.* T. III. p. 284. 285. 286. 290.
(*l*) *Phil. Tranſ. vol.* L. P. II. p. 856
(*m*) Boyle *of the effect of languid and imperfect. mot.*
(*n*) G. v. Swieten T. III. p. 402.
(*o*) Robinson *of the ſpleen.* p. 148. Joubert *du Ris.*
(*p*) Alsarius a Cruce *de Epilepſia* p. 82.
(*q*) Portius *Opuſc. var.* p. 181.
(*q**) *Journ. de medec.* 1760. Sept.
(*q*†) Raulin. *malad. vapor* p. 43. Willis *morb. convulſ.* p. 74.
(*r*) Tulp. L. I. obſ. 9. & ſimile fere exemplum habet. Vieussens *Traité des Liqueurs* p. 232. 233.
(*r**) Boerhaav. *morb. nerv.* p. 846.
(*r***) La Motte *Chir. comp.* obſ. 173.
(*r*†) Hillary *barbad.* p. 238.
(*r*††) *Obſerv. of a ſociet. at Lond.* n. 18.

Ex dolore dorſi adſcendebat malum, fiebat digitorum convulſio; morbus perveniebat ad collum & caput, cadebatque homo mortui ſimilis (*t*). Ex dolore ſecundum nervos brachiales producto animi deliquium (*u*). Nervi nudati dolor veniebat ad ſupercilium, medium caput dorſumque, & ubi adfectio imum dorſum adtigerat, ſuperveniebant deliquia animi (*v*).

In colica pictonum dolor ſubito ex brachiis & pedibus migrat ad caput, ad inteſtina, fitque feroeiſſimus, indeque in artus redit (*v**). Paralytica materies per omnia inteſtina & membra revocatur (*v***)

Accuratius Vieussenius vidit, convulſionem in muſculis pedis ſenſim ita fuiſſe exacerbatum, ut quaſi vapor inde per medullam ſpinalem [*c*], mentis vero uſum deſtruxiſſe, quando in caput adſcenderat, ita ſoporem, convulſionum, etiam muſculorum etiam reſpirationi inſervientium excitaſſe [*d*].

Denique, quæ alias excitavimus, exempla epilepſiæ hnc faciunt, quæ ab aura excitata ſenſim ex pede (*v*†), ex digito minimo (*x*), ex tumidis inteſtinis, & a vermibus (*y*) ortis, ex oculi adfectu (*z*), ex tot aliis cauſis peculiaribus oritur. Sanata eſt Epilepſia, cum ganglii genus in nervo ad partem inferiorem muſculorum gaſtrocnemiorum incideretur (*a*), & cum uno ictu circa fibulam carnes ad oſſa usque dividerentur (*a**) tum ſcarificatione, & fonticulo (*a***).

In hypochondrio inſenſilitas quædam, hinc ſenſus auctus ſparſus per ſiniſtrum latus; denique cum convulſione conjunctus, injecto ad primum ſenſum paroxyſmi vinculo ſuperatus (*a*†††). Qui a pede adſcendebat vapor,

(*t*) Woodward *caſes* I. p. 68.
(*u*) *Anton.* Stoch. *de motu fluidorum per animalia.*
(*v*) Simson l. c. p. 32.
(*v**) Hillary ib. p. 185.
(*v***) Idem p. 187.
[*c*] Boerhaave l. c.
[*d*] Vieussens p. 210.
(*v*†) Boerhaave *morb. nerv.* p. 843.
(*x*) Boerhaave *conſult.* p. 5. *morb. nervor.* l. c. G. v. Swieten p. 380. Stoch. l. c. Barthol. *hiſt.* 78. *Cent.* 6. Conf. Manget ad Barbette. la Peyronie, *Obſ. de medec.* p. 89 87. &c.
(*y*) Collins p. 1180.
(*z*) Wainewrigth *of meet.* p. 172.
(*a*) *Eſſays of a ſociet at Edimb.* T. IV. n. 27.
(*a**) Boerhaave *morb. nerv.* p. 845.
(*a***) Tralles *de opii uſ.* III. p. 28.
(*a*†††) Dufau *eaux d'Aqs* p. 82. ſeqq.

vapor, epilepſiam faciens, poplitis ſtricto vinculo poterat intercipi (*b*). Balneo fomes morboſus in brachio vel pede retentus (*b*†). Ejusmodi auræ iter digito æger nonnumquam ſequi poteſt (*b**).

Collecta hæc omnia evincunt, graviorem in nervis irritationem cerebrum [*c*] primum in conſenſum ciere, deinde in univerſis muſculis convulſionem excitare.

§. XXXI. *Nervi irritati convulſionem faciunt, etiam a cerebro ſeparati.*

Etſi nunc hæc omnia oſtendere videntur, cauſam motus muſcularis a cerebro in nervos venire, minime tamen hæc origo motus animalis ita interpretanda eſt, ut ad fluidi modum ex cerebro per nervos in muſculos continuo torrente vehatur, eoque intercepto motus pereat.

Primum enim nervus compreſſus [*a*], vel ligatus [*b*], & ſub vinculo irritatus, perinde muſculos, quos adit, in convulſionem excitat, ac quidem nervus liberrimus ſolet. Sed neque electricum torrentem vincula morantur [*b**]. Deinde nervus reſectus, & infra diviſionis locum irritatus [*c*], perinde convulſiones ciet in iis, quos adit muſculis.

Ita nervus irritatus poſt deſtructam [*d*] medullam ſpinalem, ex qua prodit, perinde artus, quibus proſpicit, convelli cogit. Idemque fit in medulla ſpinali, poſtquam oblongata reſecta eſt [*d**].

Denique capite aut cerebro deleto [*e*], & avulſo corde [*f*], poſt mortem animalis adparentem [*g*], ad ſingulas nervorum, aut medullæ ſpinalis

(*b*) G. v. SWIETEN l. c. BOERHAAVE p. 847. de ſuffocatione hyſterica.

(*b*†) La PEYRONIE l. c.

(*b**) BOERHAAVE ib. p. 843. 844.

[*c*] Ab anima, non a communione nervorum, fiunt motus ſympathici LAWRENCE *prælect.*

[*a*] Exp. 214. 218. 221. 222. 223. 224.

[*b*] *Colleg. priv. Amſtel.* obſ. p. 30.

[*b**] Le CAT *Mém. ſur le mecan. du mouvem. des muſcles* p. 101.

[*c*] Exp. 201. 214. 220. 225. CALDANI apud FABBRI p. 330. PETIT p. 21. SWAMMERDAM ad t. 28. f. 3. PAGANI & BONIOLI p. 185. in phrenico nervo.

[*d*] *Hiſt. natur. des animaux*, T. II. P. 2. p. 111. etiam poſt duas horas.

[*d**] LORRY *Mém. des ſav. étrang.* T. III. p. 372.

[*e*] Exp. 156. In detruncato fele concuſſio partis poſterioris corporis poſt reſectum caput BIRCH. T. II. p. 197. Similia habent in Rana PAGANI & BONIOLI p. 185. & SWAMMERDAM p. 849. tum STUART. lect. 37. LUDWIG in *theſ. anat.* ann. 1740. editis.

[*f*] Exp. 159. 160. 201. 202.

[*g*] PECHLIN. *de corde* n. 6. ZIMMERMANN p. 37. SWAMMERDAM l. c.

lis [*h*], irritationes, muſculi convelluntur. In corde res vulgo nota eſt, aque nobis fuſe expoſita [*i*]. Et in moribundo cane nervus irritatus motum æque excitat, ut quidem in integro [*i**].

Nondum hic de illo motu ſermo eſt, qui ab irritabili natura muſculorum oritur. Is enim motus a ligato & deſtructo nervo ſupereſt. Sed alias opportunius conſiderabitur [*k*].

Adparet cauſam motus equidem per nervos demitti, cæterum quæcunque ea cauſa ſit, aliquamdiu tamen in nervo integram & efficacem ſuper eſſe, etſi nervus a cerebro ſeparatus eam cauſam nuper non accepit [*k**].

§. XXXII. *An aliqua cerebri particula peculiari privilegio ſenſus ſit ſedes, aut motus ſcaturigo. Cauſa, cur id creditum ſit*

In univerſum & ad encephalon ſenſuum impreſſiones deferre oſtendimus & ex eo cauſam motus per nervos in univerſi corporis muſculos didi. Sed dudum ſuſpicati ſunt, jam ex GALENI ſchola Cl. Viri, deinde nuperi, non parem eſſe ſingularium partium cerebri in ſenſu recipiendo, ciendoque motu poteſtatem, neque totum cerebrum ad ſenſuum libertatem requiri [*a*]. Adnotabant enim, magna parte cerebri deſtructa, tamen & vitam diu ſupereſſe, & denique non raro ſenſum, memoriam, conſtantiam animi, voluntatisque in ſuos muſculos auctoritatem.

Vulnus cerebri per orbitam acceptum erat: functiones animales per decem dies illæſæ [*b*] manſerunt. Puris ſelibra in ventriculis cerebri ex ejus abſceſſu, tamen & ſenſuum uſus integer, & arbitrarii motus [*c*]. A vulnere ſclopetario cerebri, ramen judicium bonum [*c**], Vulnus cerebri, & vaſtus abſceſſus per 25. dies absque ſymptomate [*d*]. Ulcus cerebri piam membranam, & corticem, ad medullam *globoſam* usque eroſit, absque dolore aut ſenſuum læſione [*e*]. Magnus in cerebro

[*h*] ZIMMERMANN p. 35. 36. I. H. SCHULZE *de moment. corp. hum. alter.* p. 18.
[*i*] L. IV. p. 471. ſeqq.
[*i**] STENON. *Myolog. ſpec.* p. 58.
[*k*] Conf. BRUNN. p. 18. SUPPRIAN. p. 72.
[*k**] SWAMMERDAM p. 840. 849. ZINN p. 40.
[*a*] La PEYRONIE *Mém. de* 1741. p. 202.
[*b*] DIEMERBROEK p. 378.
[*c*] LAPEYRONIE ibid. PLANQUE *bibl.* T. III. p. 77.
[*c**] PETIT p. 19.
[*d*] La PEYRONIE *Mém. de l'Acad.* 1741. p. 212.
[*e*] RIDLEY obſ. p. 212.

bro absque febre, aut cibi faſtidio, abſceſſus [*e**]. Ictus acinacis, & ulcus cerebri putridum, ad diem usque decimum nonum, abſque ſymptomate gravi [*f*]. Absque malo ſymptomate fungi tumefacti, & de cranio exuberantis, cerebri remoti, amiſſa propriæ naturæ cerebri cochlearia duo [*g*]. Abſceſſus cerebri in febre carceraria, & pus in ventriculis, cum ſenſus conſtantes ſuperfuiſſent [*h*].

A magna fractura, animæ tamen uſus non turbatus [*i*], cum cerebri pars in pultis ſpeciem comminuta, totumque cerebrum contuſum foret. Ex jactura cerebri inmodica, & ſtili fragmento quinque integris annis in cerebro geſtatom, non aliud malum, præter capitis dolorem [*k*].

Vulnus ſclopetarium medullam cerebri trajecerat, quod die 18. mortem intulit, cum prius nullum ſymptoma adparuiſſet [*l*]. Vulnus cerebri cum parte ovo æquali amiſſa; nullum inde mentis detrimentum, & plena ſanatio [*n*].

Exempla hominum, qui abſque detrimento ſuo bonam partem cerebri amiſerant [*o*]. Ex illæſo latere, magna cerebri læſio & fungus ovi anſerini æqualis repetito prodiit, & mors die 36. ſupervenit, cum mens integra perſtitiſſet [*p*]. Cerebrum per vulnus erupit funeſto eventu, animo tamen firmo, cum cerebrum conſumeretur [*p**].

Vulnus cerebri poſt multos dies funeſtum, fragmentis oſſeis in cerebrum ad corpus calloſum adactis, cerebro putrefacto [*q*]. Vulnus cerebri poſt duos menſes funeſtum, parte ejus viſceris corrupta, integris tamen ſenſibus [*r*]. Pus in cerebro copioſum, quod ad mediam ſpinalem medullam deſcenderat, ſuperſtite ſenſu [*s*]. Lobus cerebri pro

[*e**] BONNET *anat. pract.* c. 8.
[*f*] *Journ. de medec.* 1756. Avril.
[*g*] La PEYRONIE p. 202.
[*h*] PRINGLE *diſeaſ. of the army* p. 309. Conf. p. 27. 28. 29.
[*i*] DUVERNEY *Mém. de* 1703. p. 268.
[*k*] RHODIUS obſ. 32. C. I.
[*l*] PLANQUE *bibliotb. de médec.* T. III. p. 77.
[*n*] GENGA *anat. chirurg.* p. 42.
[*o*] P. de MARCHETT obſ. 1. 2. 3. 5.
[*p*] DIEMERBROEK p. 347.
[*p**] TULP. L. IV. c. I.
[*q*] ACRELL. *chirurg. händ.* n. VI. Similis fere hiſtoria MANNI p. 122. ad 125.
[*r*] FONTANUS conſult. 13.
[*s*] EPH. NAT CUR. vol. 6. obſ. 1723. Alii abſceſſus cerebri absque magnis ſymptomatibus, & integro ſenſu MORAND, apud Cl. MANNI.

ſundiſſime corruptus, & in ventriculo pus, integri tamen ſenſus [*t*]. Cerebri pars putrefacta absque commotione mentis [*t**].

A lapſu, meningibus, & cerebri parte cinerea corruptis, aqua in toto ventriculo, ſenſus nihil paſſi ſunt [*t***].

Mendicus cerebri parte ſphacelata ambulabat [*t*†].

Media pars cerebri ſphacelata cum diuturna vita [*t*††]. Ipſe vidi puerum, & deſcripſit ejus hiſtoriam Cl. *Daniel* HOFMANN, cui illapſus later capitis tegmen eliſerat, & cerebri partem non exiguam deleverat: Ei tamen, neque ſupervenit aliqua mentis turbatio, neque cum convaluiſſet, ſuperfuit. Hæc adeo frequenter ita eveniunt, ut cerebri vulnera & jacturas ſymptomata facere negent Cl. viri [*t*], etiam per experimenta [*t**].

Iterum ab hydrocephalo cerebra puerorum deſtructa, qui lento morbo extenuati, ad mortem usque integrum ſenſuum ſuorum uſum conſervarunt [*u*].

Frequentiora ſunt exempla, in quibus graviſſima cerebri mala, integra certe vita atque adeo cordis motu, & inteſtinorum, & reſpirationis, aliisque etiam voluntariis ad cibum ſumendum & egerendum pertinentibus motionibus diu ſuperſuerunt. Qui telum per medium caput acceperat infra temporum oſſa, ſanatus [*u**]. Ex lapſu fractura, cerebri jactura, fungus, æger ſanatus [*v*]. Magno in vulnere jactura cerebri, cum fungorum modo pullularet, ſanatus eſt æger [*x*], ut ſtupidus maneret. Diu vixerat, cui a vulnere media pars cerebri ſphacelo corrupta fuerat [*y*]. Sanatus, qui tres cerebri drachmas amiſerat [*z*]. Sanatus, qui cochlea-

[*t*] LINDEN *phyſiolog. ref.* p. 426.
[*t**] COLLINS p. 989. MANNE Exp. p. 29. ſqq. *Eſſ. of a ſocit. at Edimb.* T. II. n. 12.
[*t***] CATHERWOOD *apoplex.* p. 33. STORK. ann. 1. p. 113.
[*t*†] SPINDLER obſ. 1.
[*t*††] TYSON. *Phil. tranſ.* p. 228.
[*t*] MANNE p. 121. 143. & in exemplo p. 20. BAUSCH *procem.* cit. p. 62.
[*t**] LORRY l. c. p. 363.
[*u*] BONNET *ſepulchret.* I. Sect. 16. obſ. 5. 7. WEPFER *apopl.* p. 364. TULP. obſ. 24. L. I. STALP vander WIEL Cent. II. obſ. 1. VESAL. L. I. c. 5. BURGHARD *Landekerbad* p. 3. n. 72 addit ingenioſum fuiſſe.
[*u**] WEPFER p 207. & cum læſione medullæ BIANCHI *hiſt. hepat.* p. 445.
[*v*] *Hiſt. de l'Acad.* 1706. p. 29.
[*x*] COITER p. 111. & ſimile exemplum habet CARDAN. *ad aphor.* HIPPOCR. p. 451. & TRIOEN obſſ. p. 38.
[*y*] TYSON. *Phil. Tranſ.* n. 228.
[*z*] WEPFER. *apoplex.* p. 208.

cochlearis molem [z*] & cui multum per abſceſſum perierat, remotæ fuerant meninges [z†], clauſum eſt vulnus. Sanata puella, quæ cerebri tantum amiſerat, quam magnum pomum eſt [a]; & ſimile exemplum alibi exſtat [a*]. In longo malo, poſt multa mentis vitia, absque paralyſi, abſceſſus in cerebro [a**]. Qui cerebri jacturam fecerat ex vulnere verſus occiput, ſanatus eſt, ut unice linguæ debilitatio ſupereſſet [a†] & ſtoliditas.

Ex vulnere cerebri ſubſtantia nigra & putrefacta exibat de cranio, ſanatus tamen eſt æger [b]. Magnus in cerebro abſceſſus, absque febre, aut cibi faſtidio [c]. A lapſu ante 40. annos ulcus in cerebro, cum multa parte cerebri conſumta, tardiſſime lethalis [d], aliique [e] ſanati malo ſimile laborantes ægri. Ex ictu cerebrum læſum, gangrænoſum, reſectum, evulſum, cum magnis ſymptomatibus, ſanatus tamen [f] æger.

Dimidio cerebro extracto integer in artubus motus ſuperfuit [g]. A carie cranii, cerebrum absque dolore & ſtupore putrefactum [h]. Coram nunc virginem video, cui a carioſo ulcere, poſt inciſam duram membranam, adprime inſenſilem, cerebri pars magna per fungos amiſſa eſt, & cui vulnus coaleſcere videtur, amiſſa equidem aliqua motus arbitrarii parte.

In hydrocephalo enormi, aqua & in ventriculos, & paſſim in cerebrum ipſum effuſa, ſimilitudinem fecerunt veſicæ; functiones tamen naturales bonæ [i] manſerunt. Denique legimus cerebrorum aut in os, aut in lapi-

[z*] TURNER *præſ. ad caſe of ſurgery.*
[z†] MANNE p. 29. ſeqq.
(a) MEIBOM *de lethal. vuln.* n. 44. add. FONTAN. *anal.* c. 10. *Eſſ. of a Soc. at Edimb.* T. V. p. 401. THEODORICI *Chirurg.* p. 145.
[a*] SALMUTH. L. III n 38. Cum prius ſenſus e loquela diſtincti fuiſſent. Sentit tamen ACRELL. *Chirurg. handelſ.* n. 1.
[a**] La PEYRONIE 1741.
[a†] GENGA. p. 48.
[b] TANARON T. II. p. 352.
[c] BONNET *anat. pract.* c. 8.
[d] CARDAN. p. 304.
[e] HORST Epiſt. VI. *Mém. de Chir.* T. I. P. 2. p. 110. La PEYRONIE p. 266.
[f] *Mem de l'Acad. de Chir.* T. I. P. 2. p. 150.
[g] *Phil. Tranſ.* n. 226. Similis fere hiſtoria apud SPINDLERUM exſtat. obſ. 1. vocis tamen uſum æger amiſerat.
[h] *Eph. Nat. Cur. Dec.* ann. 3. obſ. 44.
[i] PALUDANUS ad HILDANUM. BETBEDER *in hiſtoria hydrocephali.*

dem [*k*] converſorum, aut certe ab exoſtoſi [*l*] perampla compreſſorum hiſtorias, in quibus, tanto cum cerebri malo, vita ſuis cum muniis diu ſuperfuit.

§. XXXIII. *An in corpore calloſo ſenſus ſedis & motus ſcaturigo.*

His, aliisque ex cauſis Cl. viri, C. Bontekoe [*a*], J. Maria [*b*], Lancisius, deinde *Franciſcus* Gigot de la Peyronie [*c*], non in cerebro univerſo ſenſum exerceri, aut naſci motus cauſam, ſed in una cerebri parte, calloſo nempe corpore, non ita dudum docuerunt.

Id credunt demonſtrari per morbos, in quibus cum mentis munia labeſcerent, vitium in corpore calloſo repertum eſt. Ita poſt memoriæ jacturam, & lethargum, corpus calloſum a lympha purulenta pene deſtructum viſum eſt [*d*]. In alio pariter ægro amiſſa memoria, cum dolore capitis, & ſuperveniente ſopore, abſceſſus corpus calloſum corruperat [*e*]. In alio, cum poſt fracturam cranii ſuperveniſſet ſopor, remoto pure, quod ſuper corpus calloſum effuſum erat, redibat ſenſuum uſus, peribatque idem, quando novum per aliquot dies pus regeneratum, corpus calloſum comprimebat; redibantque etiam ſenſus, quando inſtrumento ſuo Cl. Chirurgus corpus calloſum liberaverat [*f*]. In alio infante, cum ſenſuum uſus periiſſet, ulcus corporis calloſi partem deſtruxerat [*f**]. In viro poſt dolorem capitis ſubitum, & paralyſim alterius late-

[*k*] Bartholin. *hiſt.* 91. *Cent.* VI. in bove. Molinettus diſſ. p. 230. Simson *eſſays* 1. *append.* Duverney *Mém. de l'Acad.* 1703. p. 262. ſeqq. in quo caſu equidem pars aliqua ad baſim cranii medulloſa ſuperfuit. Helwig obſ. *Eph. Nat. Cur.* Dec. ann. I. obſ. 130. in quo quidem exemplo monetur, ſolum corticem externum in lapidem abiiſſe.

[*l*] Valisnieri del cervello di bue impetrito p. 94 & 97. &. T. III. p. 212. T. I. p. 106. Ejuſmodi exoſtoſin nuper deſcriptam reperias in *hiſt. de l'Acad.* 1753. p. 134. cum bos ſanus eſſet. Sed etiam bos ille Bartholini ſuecicus exoſtoſi laborabat Bromel *act. Lit. ſuec.* 1725. p. 90.

[*a*] In poſthumis editis ann. 1688.

[*b*] *De ſede cogitantis animæ.*

[*c*] *In Mém. de montpelier* ann. 1708. & *Mem. de l'Acad. des ſcienc.* 1741. p. 218. *Mém. de l'Acad. de Chirurg.* T. I. P. 2. p. 136. & poſt clarum virum Mazini *med. mechan.* p. 146. Cl. Manne. Purcel. *of vapours* 62. & hactenus Chirac *de incubo* p. 38 quod ad ſenſationem nervum a corpore calloſo diſtincto loco orientem requirat.

[*d*] La Peyronie l. c. p. 210.

[*e*] p. 211.

[*f*] p. 212. 213.

lateris ſenſuum uſus perierat; Grumus erat ſanguinis in corpore ſtriato; ita poſitus, ut corpus calloſum comprimeret [*g*]; & in alio caſu ſimili, cum pars grumi deliquata diſparuiſſet, rationis uſus tantiſper rediit [*h*]. Sic in vulnere ad corpus calloſum penetrante, remoto, quo onerabatur, ſanguine, continuo mentis poteſtas reſtaurata eſt [*i*]. Ab injecto melle roſaceo in abſceſſum cerebri, cujus unciæ quatuor ad corpus calloſum usque deſcendebant, cadebat æger, mortui ſimilis, ab injecto liquore, quo id corpus gravabatur [*k*].

His exemplis oſtendebat vir Cl. corpore calloſo læſo continuo mentis munia labaſcere, cum contra ex aliis hiſtoriis, quales aliquas expoſuimus, pluresque nunc ſubjiciemus, putarent conſtare, cerebri reliquas partes omnes absque mentis vitio deſtrui, aut absque morte ſubita [*l*].

Glandulam adeo pinealem frequentiſſime calculoſam reperimus, etiam ſana cum mente [*m*], & viderat vir Cl. cum natibus & teſtibus putrefactam, ut interim æger, præter brevem ſtuporem, nihil videretur paſſus eſſe [*n*].

Deinde cum corpore ſtriata a WILLISIO [*n**] magni fierent, & omnino per noſtra experimenta iis colliculis violatis nervorum ſuperveniant diſtentiones, etiam hic reponit Cl. GIGOT, vidiſſe ſe a corporibus ſtriatis, coacta materie lymphatica plenis, convulſiones [*o*] equidem ſubinde ſuperveniſſe, inque alio epileptico, & paralyſin alterius lateris incipientem patiente homine, corporis ſtriati dextri magnam partem deſtructam [*p*], cæterum mentis uſum fuiſſe integrum: quale quid etiam Cl. PETITUS viderat, ut corpus ſtriatum ſiniſtrum molle & diſſolutum eſſet, dextrum vero latus, uno cum oculo dextro reſolutum [*q*]. Oſſeum denique

[*g*] p. 214. 215. & ſimilia alia quatuor exempla p. 215. 216. 217.
[*h*] p. 217.
[*i*] MARCHETT. obſ. 4.
[*k*] La PEYRONIE *Mém. de Chir.* T. I. P. 2. p. 166.
[*l*] *Mém. de Chir.* T. I. P. 2 p. 136.
[*m*] VIRIDET *du bon chyle* p. 198. conf. p. 65.
[*n*] p. 205. *Extr. des Mém. de montp.* 1708.
[*n**] *De cerebro* p. 156. 157.
[*o*] *Extr. de la ſoc. de Montp.* 1708.
[*p*] 1741. p. 206.
[*q*] L. I. p. 7.

nique absque malo ſiniſtrum corpus ſtriatum vidit Cl. DEIDIER [*r*], niſi id nimium eſt.

§. XXXIV. *Quare ea opinio minus firma videatur.*

Verum multis modis hæc corollaria nimia ſunt. Continuo adparet, præter rei naturam ſenſus quidem ſedem in corpore calloſo poni, non perinde motus [*a*]. Nunc nervi & ſenſum ad cerebrum deferunt, & ab eo habent motus cauſam, non videtur adeo ſcaturigo motus a ſenſus ſede ſeparari poſſe.

Sed neque facile fuerit, nervorum fines ad corpus calloſum ducere [*b*], neque poteſt ſedes animæ admitti, quæ avibus, minime indocili animalium tribui, nulla ſit.

Deinde, cum Cl. de la PEYRONIE magis quam cerebelli [*c*] vulnera corporis calloſi vulnera lethalia faceret, non perinde certe experimenta conſentiunt, neque enim adeo periculoſa corporis calloſi vulnera reperit Cl. HEUERMANN [*d*], aut majora excitare ſymptomata [*e*]. Invenit etiam Cl. LAGHIUS, corporis [*f*] calloſi non adeo compunctionem, quam effuſum ſanguinem apoplexiam feciſſe.

Deinde Ill. ZINNIUS, experimentis iteratis in vivis beſtiis factis, invenit, corpore calloſo perterebrato [*g*] animal nihil diverſi ab iis malis paſſum eſſe, quæ cerebri vulnera ſequi ſolent, & plerumque, quando corpus calloſum ſolum lædebatur, ſenſum motumque voluntarium multis horis integriſque diebus integros conſervaſſe [*h*]. Sed etiam Cl. LORRY perinde reperit, nihil in corpore calloſo peculiaris eſſe prærogativæ [*h**].

§. XXXV.

[*r*] *Des tumeurs* p. 351. Conſult. T. III. p. 148.
[*a*] Cl. la PEYRONIE art. 5 & PETIT L. p. 7.
[*b*] GORTER *Chirurg.* p. 168.
[*c*] *Mém. de Chirurg.* T. I. P. 2. p. 136.
[*d*] *Oper.* T. III. p. 241.
[*e*] p. 131.
[*f*] *Epiſt.* II. p. 6.
[*g*] Exp. 1. 2.
[*h*] Exp. 3. 4. 5. Exp. noſtr. 135.
[*h**] *Mémoir. des ſavans étrangers* T. III. p. 358.

§. XXXV. *De cerebelli prærogativa.*

Etſi alibi [*a*] hanc illuſtrem hypotheſin tetigimus, hoc tamen potiſſimum loco eam pro dignitate expendere oportet.

Id hoc loco volumus inquirere, num cerebelli major aliqua ad vitam ſuſtentandam, quam cerebri, ſit utilitas, numque adeo cerebelli vulnera non unice mentem perturbent; ſed ſubitam omnino mortem [*b*] inferant.

Ita evenire non humiles ſunt auctores, ad experimenta in variis animalibus facta [*c*], boves etiam [*d*] & elephantos [*e*]. Uno ictu occidunt, cultro ad ſedem occipitis in cerebellum adacto.

Ita porro homo, cum os occipitis carioſum eſſet, tacto eo loco animo linquebatur [*f*]. Vulnera circa occiput difficillime ſanata eſſe, vetuſtæ eſt obſervationis [*g*]. Et in homine vulnerato cerebello mors ſubita [*h*], eaque obſervatio in legem tranſiit vulgo receptam [*i*], quæ vulnera cerebelli ad maxime lethalia refert.

In homine ex apoplexia mortuo cerebellum diſſiluerat [*k*], & in alio ſanguis in occipite effuſus [*l*], cerebellum compreſſerat. In alio ſcirrhoſa glandula ſub cerebello ad ortum medullæ ſpinalis poſita erat [*m*]. In alio ſubito mortuo cerebellum lacerum fuit, & ſanguis effuſus in cavitatem præter naturam natam [*m**].

Addunt

[*a*] T. I. L. IV. p. 474. ſeqq.

[*b*] DRELINCOURT *canicid* 3. BOHN. *de renunc. vuln.* p. 96. 97. VIEUSSENS p. 174. RIDLEY p. 170. HOFMANN *de mot. elaſtic. in corpore humano* p. 13. Continua mors ſi ferrum 6. ad lineas penetraſſet HEUERMANN *oper.* T. III. p. 242. 130. Adde etiam experimenta Cl. viror. PERRAULT *Mécan. des anim.* p. 155. BIRCH. T. IV. p. 397. de HAMEL *corp. animat.* L. IV. c. 1.

[*c*] ibid.

[*d*] DAMPIER. *Travels* T. III. p. 41. SENNERT *de cerebro.*

[*e*] FRYER *Travels* p. 108. PARISINI in ejus animalis anatome.

[*f*] *Mem. de l'Acad. de Chir.* T. I. P. 1. p. 378. 379. STÖRK. II. p. 135. HASENOHRL p. 56. Similis hiſtoria apud BARTHOL. *hiſt.* 3. *Cent.* III. exſtat hominis, cui ab occipitis ictu ſenſus & motus periit.

[*g*] CASSIUS n. 10.

[*h*] *Pandect. med. leg.* T. II. p. 284. ROEDERER *in progr. nuper.* WEPFER *apoplex.* p. 210. Sed exempla vulgo exſtant.

[*i*] HEUERMANN *Oper.* T. I. p. 72. SHARP. *Obſerv. Chir.* p. 143.

[*k*] VALENTIN. *Pandect. med. Leg.* T. II. p. 307.

[*l*] HARDER *apiar.* p. 130. add. VALISNIERI T. III. p. 167.

[*m*] LANCIS. *ſubit mort.* L. I. C. XI.

[*m**] LITTRE *hiſt. de l'Acad.* 1704. hiſt. 12.

Addunt nunc his obſervationibus, cerebri vulnera maxima, absque malo, & vitæ periculo tolerari [*n*], & clavum perforantem avium caput mortem non inferre [*o*]. Neque cerebrum dimidium aut totum, amiſſum [*p*], animal necaſſe, etiam poſt horas 24 [*p**].

Columba, cui cerebrum exemtum, illæſo cerebello, pedi inſiſtebat & deglutiebat [*q*].

Neque ſeparatam de cerebro oblongatam medullam [*r*] animal occidiſſe monent. Omnino adeo videri, peculiariter ad vitæ organa cauſam motus a cerebello emitti.

Hinc neque valde ſenſus lædi a cerebello læſo, ſi quando mors non ſubita ſupervenerit [*s*].

§. XXXVI. *Contraria experimenta.*

Primum ſollicite cavere oportet, ſi ideo cerebello peculiaris aliqua ad vitam alendam prærogativa tribuitur, quia ejus vulnera ſubito enecant, ne inde ad ſedem animæ in cerebello ponendam quisquam progrediatur. Medullæ enim ſpinalis in ſummo collo vulnera etiam certiorem ad vitam tollendam, in animalibus calidis, poteſtatem habent, quam quidem vitia cerebelli. Ita in cane [*a*], fele [*b*], mure [*c*], cervo [*d*], etiam in piſcibus demum [*e*] conſtitit. Etiam tenui ſpinæ membrana inciſa animalia continuo perire PLINIUS auctor eſt [*f*].

Vena-

[*n*] p. 338. ſeqq. LORRY III. p. 363.

[*o*] WILLIS p. 127. WOLF *von den Abſichten der Theile* p. 442. GOELIKE *hiſt. Chir. recent.* p. 326. HARTSOEKER *ſuite des conjectur. phyſ.*

[*p*] PERRAULT *mecan. des animaux* p. 155. BIRCH. l. c du HAMEL l c CHIRAC. *Journ. des ſavans* 1688. VIEUSSENS p. 124. BOYLE *de util. philoſ. exper.* p. 114. Per ſex horas WOODWARD *ſupplem.* p. 77. 80. adde COÏTER p. 122.

[*p**] ZINN exp. 7.

[*q*] BIRCH. l. c.

[*r*] VIEUSSENS p. 123. RIDLEY p. 170.

[*s*] p. 19. 20.

[*a*] BOHN *de lethal. vuln.* p. 38. LEUWENHOECK *anat. & cont.* T II. p. 152. ZOD. MED. GALL. l. c. CHIRAC. *Phil. Tranſ.* n. 226. Habet etiam in animalibus C. LORRY l. c. p. 367.

[*b*] ZOD. GALL. l. c.

[*c*] ZIMMERMANN p. 35.

[*d*] SCHNEIDER *de oſſe occip.* p. 217. ZOD. GALL. l. c. RICHTER *Ichthyotheol.* p. 217.

[*e*] RICHTER.

[*f*] L. XI. p. 626.

Venatores funiculo colli cultro falcato reſecto animalis mortem [*g*] præcipitant, & Lapones abſecta ad primas verbras medulla ſpinali Renones [*h*] necant, ſuosque boves Islandi [*i*], idque eſt peritorum venatorum certum ad necem inferendam artificium [*k*]. Lepus auribus prehenſus, & excuſſus, a luxata medulla dorſali continuo perit [*l*]. Sic integro cerebro, ſanguis ab ictu circa initia medullæ ſpinalis effuſus, mortem intulit [*m*]. Et a luxatione proceſſus condyloidei a prima vertebra revulſi ſubita mors [*n*]. Quare carnifex Patavii caput in transverſum agit, ut ſuſpenſi continuo pereant [*n**].

Denique funeſto [*o*] fere eventu ſpinæ bifidæ involucra plerumque aperiuntur [*p*] aut ligantur [*q*], aut ſponte rumpuntur [*r*], eaque ſapienter incidi vetuit TULPIUS [*s*]. Sic etiam verſus lumbos læſa medulla ſpinalis plerumque mortem infert [*s**].

Hæc omnia oſtendunt evidenter, præcipuos cordis nervos ab ea ſede medullæ ſpinali naſci: nam cæterum vitia hujus partis corporis irritatæ mentis officia non turbant (*s***)

Deinde, quæ de cerebro exemto, neque inde ſuccedente morte, deque unica vulnerum cerebelli ad mortem inferendam efficacia dicuntur, ea manifeſto nimia ſunt. Primumque ſanguis per cerebri gyros effuſus, integerrimo cum cerebello, frequentiſſimas apoplexias facit; tum ſerum

Xx 2 in

[g] DAMPIER T. II. p. 97.
[*h*] LINN. *Cervus Rheno* p. 18.
[*i*] ANDERSON *Beſchreibung von Island* p. 58. tum BARTHOLIN *controv.* p. 156 ORIBAS. p. 28. ZOD. GALL. ann III. p. 56. GALEN. *hipp. Plat. decr.* L. VII. c. 3.
[*k*] *Geniks-Fang* MAUCHART *de luxat. nuchæ* inter primam & ſecundam vertebram. GOELICKE l. c.
[*l*] SCHLICHTING *Traumatolog.* p. 53.
[*m*] VALENTIN. *Pandect. med. Leg* T. II. p. 326. 328. & in apoplectico SCHEID. *duo oſſa duræ matris* quæſt. 5.
[*n*] SCHNEIDER *de oſſ. occip.* PETIT *Tr. des os.* T. I. p. 66. MAUCHART *de hern. incarcer.* Coroll. I.
[*n**] WEPFER *apopl.* p. 178.
[*o*] Momente TULPIO L. III. c. 29. Abſurdum conſilium fuit GUARINONI, qui ligari juſſit conſ. 9.
[*p*] TITSING *ſpin. bifid.* p. 11. SEVERIN *noviſſ. abſceſſ.* c. 19. le CAT *Mem.* p. 29. ſeqq.
[*q*] GUARINONI l. c. TULP. L. III. c. 30. Sponte rupta periit VYLHOORN *tweede vertoog* p. 375. TITSING *heelkondige verhandel* p. 68.
[*r*] *Morb. Uratisl. hiſt* p. 286. VYLHOORN *tweede vertoog.* p. 273. TITSING *heelkondig verband* p. 68.
[*s*] L. III. c. 29.
[*s**] TITSING *ruſtuuren* p. 55.
(*s***) LORRRY l. c. p. 366.

in eos gyros egeſtum [*t*]: Ab aqua circum cerebrum effuſa, mirus in viribus languor ſuccedit [*u*]. Sic a veſicis corpus calloſum comprimentibus [*v*] mors ſupervenit. A tumore ſincipitis cerebrum comprimente [*x*]; ex contuſione levi & effuſo in cerebro quaſi lacteo ſucco (*y*), ex hydatide ſub ſinu falciformi [*y**], aliisque cauſis, cerebellum minime lædentibus, ſubitæ mortes accidunt.

Vulnera etiam cerebri, quæ cerebellum omnino non tangunt, perinde funeſta ſunt [*z*], maxime, quæ inferiorem ejus partem adficiunt, aut oblongatam medullam [*a*]. Et ea, quæ per orbitam inferuntur [*b*], magnam ad vitam auferendam poteſtatem habent.

Ita elephantus [*c*], &, lacerta [*d*] a vulnere ea in ſede illato promptiſſime occiduntur. Et quæ de clavo dicunt, absque noxa per cerebrum acto, ea alias falſa ſunt [*e*], alias cerebrum a clavo non tangitur [*f*].

Sed etiam ex cauſa interna cum æger interiiſſet, ſanguis circa medullæ oblongatæ initium effuſus erat, ægerque deliquiis animi obnoxius vixerat [*g*].

Deinde cerebri vitia vitæ ſatellitium pariter adficere certum eſt, ut omnino non vere dicatur, animales inde partes unice ſuos ſpiritus habere.

A gelatina coacta & cerebrum comprimente, pulſus maximis intervallis intermittebat [*h*]. In femina, cui cranium tumidum cerebrum comprimebat,

[*t*] FLAMERDINGH *de apoplex.* FERNEL. *abdit rer. cauſ.* c. 15. LANCISIUS *de noxiis palud. effl.* T. I. c. 6. WEPFER *de apoplex* p. 5. BONNET *de apoplex.* obſ. 13.

[*u*] LIEUTAUD *precis.* p. 592.

[*v*] PANAROLUS *Pentec.* I. Obſ. 17.

[*x*] BARTHOLIN. *hiſt.* 86. *Cent.* IV. BONNET addit. Obſ. 3.

[*y*] La MOTTE T. II. p. 389. (*y**) SCHAARSCHMIDT *Relat.* 1740.

[*z*] GOOCH. *caſ.* p. 7. 8. a ferramento in cerebrum depreſſo. PETIT *Epiſt.* I. p. 6. in cane.

[*a*] HEUERMANN *Oper.* T. III. p. 143. CHIRAC. l. c.

[*b*] *Bresl. Saml.* 1724. COLLINS p. 1132. SCHAARSCHMIDT *Relat.* T. V. p. 214. RUYSCH. obſ. 54. BOERHAAV. *Prax.* T. I. p. 368. WEPFER *apoplex.* p. 334. FANTON. obſ. 34. Le CAT l. c. p. 115. RHOD. *Cent.* I. Obſ. 78. BORELL. Cent. II. obſ 19 Valde periculoſa eſſe LOUBET. p. 57. Ex eo ictu conſtans periplegia. FANTON. ad Obſ. 34.

[*c*] PLIN L. 8. c. 7.

[*d*] ROCHEFORT *deſcr. des Antilles* p. 144.

[*e*] Subito pleraque animalia mori HEUERMANN *Phyſiol.* I. 11. p. 303.

[*f*] PORTA *mag. natur.* L. XX.

[*g*] VIRIDET *bon chyle* p. 651.

[*h*] PALAZZO *opuſc. ſcient. e filologic.* vol. 13.

bat, cor ruptum [*h**]. In apoplecticis, ex ſolo plerumque cerebri vitio ægrotis, notiſſimum eſt, quam acri ſtimulo opus ſit, ut inteſtina reſpondeant. Alitia, cum vaſa plenus chorioidei obſtructi & dura eſſent, piaque membrana pene duræ ſimilis [*h***]. Nullus alvi fluxus neque fere urinæ, neque ſomnus, cum pia membrana piceo ſanguine plena foret [*h*†].

Irritato cerebro vivi animalis motus convulſivi in ventriculo & inteſtinis [*i*]. Laceſſito meſenterio pes movetur [*i**]. Inter ſigna hydrocephali alvus pigra [*k*].

Denique omnino non ſatis verum eſt, cerebelli vulnera adeo magnam [*l*], ad mortem inferendam vim habere, ut cerebri vulnera valde ſuperent.

Primumque vulnera cerebelli non adeo ſubito & adeo certo occidunt. In brutis animalibus, ZINNIUS [*m*] noſter aloquoties cerebellum perforavit, & animal ad alterum diem perinde ſuperfuit, uti a cerebri vulneribus ſolet. Ventriculo etiam quarto ſanguine pleno canis ad alterum diem vitalis manſit [*n*]. Poſt lentam cerebri deſtructionem [*o*], cerebello exemto canis aliquamdiu ſupervixit, quales etiam apud alios Cl. viros hiſtoriæ [*p*] leguntur a vulnere cerebelli pulſus non mutatus [*p**].

Neque in homine majus eſt in vulneribus cerebelli periculum. Primus *Gabriel* FALLOPIUS [*q*] vulnus cerebelli, ſanavit, cumejus viſceris jactura viciæ grano æqualis bis omnino facta eſſet. Similis curatio eſt æthiopis, quem, non absque detrimento tamen aliquo cerebelli, *Johannes*

[*h**] MORG. *adverſ.* VI. p. 109.
[*h***] *Eſſ. of a ſoc. at Edimb.* T. III. n. 23.
[*h*†] G. v. SWIETEN *Comm.* T. III. p. 264.
[*i*] SCHWARZ dec. 2. n. 21.
[*i**] ENS. n. 38.
[*k*] PETIT *Mém. de l'Acad.* 1718.
[*l*] Negat etiam Cl. la PEYRONIE *Mémoire de l'Acad. de Chir.* T I. P. 2. p. 136. SENAC. p. 429. La MURE *conſpect. phyſiol.* p. 35. 36. des HAIS. *de Hemipleg.* &c.
[*m*] Exp. 9. Exp. noſtr. 149. & 150. 152.
[*n*] Exp. 8. & 9.
[*o*] Exp. 5. 6. & Exp. noſtr. 152.
[*p*] KAAUW *impet fac.* n. 325. 326. PETIT *Epiſt.* II. p 19. 20. Des HAIS *de hemipleg per electr. ſanand.* p. 4. SAUVAGES *de ſomno* p. 14. VANDELLI Epiſt. II. p. 242. Vixit 20. minutis LAGHI Epiſt II p. 10, vixit 80. ad 250. min. Hora integra HEUERMANN *oper.* T. III. p. 131. Viginti quatuor horis in CHIRACI unico experimento *Phil. Tranſ.* n. 226. &c.
[*p**] LORRY III. p. 383.
[*q*] *De vulnerib.* c. 6. p. 254.

nes VESLINGIUS [*r*] vigeſimo die reſtituit, Ægrum, cui memorabilis cerebelli particula enſe ablata fuerat, ſanatum fuiſſe, a chirurgo argentinenſi le MAIRE, audivit *Zacharias* PLATNER [*s*], inque ſcripta ſua retulit. Obiit denique, ſed quadrageſima tertia hora, homo, cui cerebellum ſclopo percuſſum fuerat [*s**], cum bonis ſenſibus & libero ſpiritu.

Frequentiora ſunt exempla vitiorum cerebelli lentorum, quæ multis diebus, & integris demum annis geſtata, oſtendunt, absque ejus viſceris integritate vitam ſupereſſe poſſe. Scirrhum cerebelli ipſe vidi in errone puero; vidit ſimile exemplum ZINNIUS; vidit cum diuturna cephalla HARDERUS [*t*], & *Petrus* BRISSEAU [*v*], inque hydrocephalico PARISINI [*u*] viderunt.

Cerebellum durum & grana glandulosa in ejus pia matre [*v**].

Cerebellum corruptum, gelatinoſum, extenuatum, & a tumore duro deſtructum vidit Cl. la PEYRONIE [*x*]. Vermem reliquo cerebello æqualem, vivum, oculatum, in cerebello, poſt cephaleam memorat PATINUS [*y*]. In hydrocephalo & cerebrum, & cerebellum ab aquæ vi compreſſum, ſenſus nullus, ſed functiones naturales cum ſomno [*y**] ſuperſtites.

Denique non infrequentia ulcera cerebelli ſunt [*z*], etiam cum integritate mentis [*a*], morsque inde lenta duodecimo die [*b*], aut multo ſerior ſucceſſit, aut decimo quarto [*c*]. die, vel longo demum tempore [*d*].

Nuper

[*r*] Epiſt. 13.

[*s*] *De vulner. cap.* p. 344.

[*s**] PETIT *Lett.* II. p. 19.

[*t*] *Apiar.* obſ 58. & tres ſcirrhos in exortu ſpinalis medullæ KOENIG *reg. animal.* p. 142.

[*u*] Obſ. 3. addit magnum fuiſſe.

[*v*] *Hiſt de l'Acad.* 1705. p. 56. cum parte medullæ oblongatæ ſcirrhoſa.

[*v**] POUTEAU p. 448.

[*x*] *Extr. des Mémoir. de Montp.* 1708 & *Mem. de* 1741. p. 208. *Conſ. Acad. de Chir.* T. II. P. I. p. 136.

[*y*] Ap. BARTHOLIN. Cent. I. hiſt. 64.

[*y**] *Phil. Tranſ.* n. 460.

[*z*] MASSA p. 57. PAUW Obſ. 8. in Phrenitico. BONNET *prod. anat. pract.* c. 41. PRINGLE *dis of the army* p. 309. 310. *jayl fever* p. 27. 28. 29. TIMM Obſ. XI. Des HAYS *de Hemiplegia* PLANCUS *ſtoria d'una poſtema nel lobo deſtro del cerebello.* HOME *facts* p. 12. *Mémoire de l'Acad. Chir.* T. I. p. 377. *Eſſ. of a ſoc. at Edimb.* T. V. n. 53.

[*a*] PLINGLE, PLANCUS.

[*b*] BONNET.

[*c*] In pleriſque hiſtoriis, ut in *Acad. de Chir. & Edimb. eſſ.*

[*d*] PAW.

Nuper peritiſſimus ſculpendorum ſigillorum artifex ab ulcere cerebelli, poſt lentam ſenſuum jacturam interiit.

Ita mentem non turbari a vitiis cerebelli non ſatis cum his hiſtoriis conſentit. Nam ſtupidus erat ille, in quo pariſini ulcus cerebelli viderunt; phreniticus [*e*] alius; plures dolore capitis vehemente [*f*] laborarunt; in debilitatem & fatuitatem artifex incidit, quem dixi, & convulſiones artuum conſtanter vidimus in animalibus ſuperveniſſe, quorum cerebellum [*g*] vulneraveramus.

In experimentis Cl. Lorry, ſopor a compulſo cerebello ingruebat [*h*] quod facile credimus, cum de cerebro perinde verum ſit. Et de convulſionibus dictum eſt, quæ ſunt muſculorum voluntariorum.

Ex cerebello etiam, ſi ullus, quintus [*i*] ſenſui deſtinatus & voluntario motui nervus prodit.

Quare collectis omnibus, videtur cerebellum & a cerebro hactenus parum differre, & graves in utrovis læſiones mortem inferre, leviores in utroque tolerari. Deinde cerebrum ad vitalia organa & ſentientem vim & moventem mittere, & ad partes mentis arbitrio ſubjectas cerebellum.

§. XXXVII. *Neque medullæ ſpinalis vulnera ſemper ſubito lethalia ſunt.*

Nimia ſunt etiam, quæ de vulnera medullæ ſpinalis funeſtiſſima vi paſſim leguntur.

Canes, quibus medulla ſpinalis perforatur, dimidia hora [*a*], & multis horis [*b*] ſupervixerunt. Pars ſpinalis medullæ ſphacelata in homine, qui undecimo die periit [*c*]. Luxata vertebra ſecunda, mors diu dilata, & ad quartum diem [*d*]. Mors a vulnere colli die quinquageſimo ſecuta, cum corruptus

[*e*] Patinus. Brisseau *Acad. de Chir.*
[*f*] p. 312 350.
[*g*] *Mém. des ſavans étrang.* T. III. p. 358. 359. 360.
[*h*] Kaauw n. 328.
[*i*] p. 209.
[*a*] Zinn exp. 5. add. Zimmermann p. 35. Exp. noſtr. 156. 157. 158.
[*b*] Exp. 161.
[*c*] Bonnet *prod. anat. pract.* c. 41.
[*d*] Duverney *des maladies des os.* p. 244. Diû. Panarolus *Pent* II. Obſ. 26.

ruptus humor in ſpatium circa medullam ſpinalem elapſus fuiſſet [*e*]. Septimo die demum mors, cum medulla ſpinalis inter quartam & quintam colli vertebram inciſa fuiſſet [*f*], Vixit, cui ancyloſi vertebræ colli cum capite conferbuerant, vertebraque ſecunda ita retrorſum ſede emota fuerat, ut inter dentem ejus vertebræ, & arcum atlantis poſteriorem, vix trium linearum intervallum ſupereſſet [*g*]. In frigidis animalibus res evidentior eſt, ut aliquot a diſciſſa medulla ſpinali horis animal ſuper vivat [*h*]. Subinde etiam in calidis mors minime ſubita ſupervenit [*h**]. Par adeo fere medullæ ſpinalis, quæ cerebri & cerebelli ratio eſt, ut animalis utique vires vitales a læſa ea parte vehementer patiantur, non tamen ſubito frangantur. In lumbis ita non necat, ut ſubinde vulnera [*h***] & luxationes [*h*] ſanentur.

§. XXXVIII. *Quomodo absque cerebro vivatur.*

Poteſt, quando medulla ſpinalis periit, aliquid a nervi ſympathici magni radicibus cerebralibus ſperari: & quando cerebellum violatur, a cerebri integritate vis vitalis ſuppeditari, aut viciſſim, quando cerebrum deſtruitur, a ſuperſtite cerebello.

Id magis difficile videtur explicatu, quomodo animalia absque encephalo vivant, ſive id ſubito deſtructum fuerit, ſive lento malo ſublatum.

Et primum vulgare eſt in animalibus de inſectorum genere [*a*], & in frigidi ſanguinis quadrupedibus [*b*], capite reſecto vivere ea animalia & cur-

[*e*] Rauschert *de carie oſſ.* p. 21.

[*f*] Welsch *lethal. vuln.*

[*g*] Daubenton *deſcription du Cabinet du Roy.* T. III. p. 99.

[*h*] Whytt. *Eſſ. of a ſoc. phyſ. and lit.* T. II. p. 287. 287. 292. 293. Exp. noſtr. 159. 160.

[*h**] Lorry *Mém. des ſav. etrang.* T. III. p. 364.

[*h***] Bausch *prodr. hæmatol.* p. 64 Lenta inde mors 8. menſe Henkel. II. p. 27.

[†*h*] Celsus L. VIII. c 14. Barnstorf *de amputat. art.* Binninger Cent. IV. obſ. 29. Et ſubinde ſpina bifida absque ullo malo multis annis toleratur Detharding *operat. temerar.* p. 20.

[*a*] Capite reſecto Crabrones vivunt Purchas *of the bees* p. 186. Apes *Act. Franſ.* T. I. p. 385. Veſpæ Woodward *Suppl.* p. 93. 97. Muſcæ Id. p. 92. Borell. *mot. anim.* L II. Prop. 112. Erucæ Zimmermann p 25. Scarabæi *Phyſ. des animaux* p. 254. Gryllotalpæ Jacobæus p. 103. Locuſtæ horas 40. Trauner p. 29. Kundmann *Von den Heuſchrek.* p. 6. Purchas. Cl Redi *degl. inſett.* p. 181.

[*b*] Lacerti Vandelli Epiſt. II. p. 243. Tachard *Voyage de Siam* T. II. p. 254. Ranæ Whytt *phyſ. Eſſ.* p. 2 4 Zimmermann p. 29. 30. Woodward p. 89. & 30. Kaauw *imp. fac.* n. 331. Redi *anim. vivent.* obſ. 82 Teſtudines Jacobæus Birch. T. II.

currere [*c*], & clamare [*d*], & cibum quærere [*e*], & venerem [*f*] exercere, & de hoſtibus vindictam ſumere [*g*], etiam a pluſculis diebus [*h*].

In animalibus calidi ſanguinis paulo rariora ſunt experimenta, aliqua tamen. Ita aves [*i*], reſecto capite incedunt, currunt, ſed aliquo tempore, alas elevant, pedesque, & prorſum incedunt, & pedibus apte utuntur, ut etiam tentent ſe defendere [*k*]. In quadrupedibus calidis rariſſima eſt obſervatio. Vitulus tamen preſecto capite, longe progreſſus eſt [*k**]. Capite truncatum hominem manubus planxiſſe [*l*] legimus.

Vulgare tamen eſt in iis morbis, in quibus per aquam encephalon contabuit, nullum [*m*] cerebrum ſuperſtes fuiſſe, ejusque loco aquam repertam [*n*], vitamque diu ſuper fuiſſe.

Frequentia etiam occurrunt exempla fetuum, aut omnino acephalorum [*o*], quibus truncatum corpus absque capite ſit, aut certe quibus cranio

T. II. p. 102. WHYTT *phyſ. Eſſ.* p. 381. REDI. CALDESI p. 75. CARDAN. *de ſubtil.* p. 281. OVINGTON *Voyage de Surate* T. II. p. 220. Hæc imprimis animalia diu ſenſum motumque retinent. Horis 24. BIRCH. ſex menſibus integris REDI CALDESI. Viperæ per octo horas SEVERIN *viper. pyth.* p. 118. 119. Diu ſerpens WOODWARD p. 82. 86. 87.

(*c*) Muſcæ WOODWARD. Ranæ ZIMMEEMANN. BORELLUS.

(*d*) Ranæ, ZIMMERMAMN, WOODWARD.

(*e*) Vermes BONNET *Inſectolog.* T. II. p. 94.

(*f*) Muſcæ etiam ova ponunt BOYLE *de util. phyſ.* exp. p. 116. REDI *Inſect.* p. 81. 82.

(*g*) Veſpæ l. c. Apum aculeus ſenſim ſe in vulnus penetrat SWAMMERDAM *bibl.* p. 464.

(*h*) Veſpæ & Papiliones *Phil. Tranſ.* n. p. 466. adde Teſtudines &c.

(*i*) ENTIUS operum p. 294. SAAR. *Reiſen* p. 58. TOSETTI Lett. II. Eſp. 27. WHYTT *phyſiolog. Eſſ.* p. 176. BIRCH T. I. p. 245. GAUTIER *obſ. per.* 1756. Oct. ALBIN. apud WINTER *de motu muſc.* p. 11. KAAUW *impet. fac.* n. 331. Avulſo encephalo Columba vivit WOODWARD p. 60.

(*k*) GAUTIER.

(*k**) FRIIS *de mot. muſcul. cauſa occaſ. in animalib.*

(*l*) STRUVE *Anthropol. Sublim.* p. 38.

(*m*) Media pars conſumta DUPRE *de la Synovie.* Totum *Eph. Nat. Cur.* Dec. I. ann. 4. 5. Obſ. 27. SCHOUTEN *gewond hoofd.* p. 144. WALTHER *fet. monſtr.* FONTAN. ad Epiſt. VESALII p. 281. *Journ. de Medec.* 1756. fevr. BONNET BIDLOO *de nerv.* Exerc. I. MARCOT *Mem. de* 1717. p. 329. RUYSCH Obſ. 34. WEPFER *nat. Cur.* 1673. Obſ. 129.

(*n*) KERKRING *ſpicileg.* Obſ. 46. PECHLIN L. I. Obſ. 61. HARDER *apiar.* p. 149. ZACUT *Luſit. Prax. med. mir.* L. I. C. BARTHOLIN *Inſt. anat.* p. 263. LAUFFER *de Infante ſine cerebro nato.* p. 35. LIMMER *de abortu.* BERBEDER in proprio lib. du HAMEL p. 214.

(*o*) WINSLOW *Mem. de l'Acad.* 1740. p. 594. 595. BIANCHI *gener.* p. 245. KUNDMANN *Seltenheit.* p. 350. 811. 812. 818. ex aliena fide. *Journ. des ſavans.* 1696. n. 5. *Phil. Tranſ.* n. 251. RASCINSKY *hiſt. natur. Pol.* p. 354. *Bresl. Saml.* 1722. m. Jun. *Colleg. Hanover. anat.* Obſ. 25. VOGLI *hiſt. ſpir.* p. 38. *Mém. de l'Acad. de Berlin* 1746. p. 40 HEUERMANN

cranio deleto cutis cum dura membrana cerebri continuatur, & quibus aut nullum [*p*] aut exile valde in cranio cerebrum ſuperſit.

§. XXXIX. *Reſpondetur.*

Et hæc, & quæ de vulneribus & ulceribus cerebri non extemplo funeſtis diximus [*a*], oſtendunt primo omnino inſectis vitam, etiam ſenſuum uſum aliquem, ſupereſſe poſſe, poſtquam capite privata fuerunt, atque adeo in iis quidem animalibus ſenſationum ſedem, & motus nervoſi ſcaturiginem, non unice in cerebro eſſe. Poſſis etiam, cum potius major, quam cerebrum, medulla ſpinalis ſit [*b*], exque aliis cauſis, plus ei medullæ tribuere [*c*] quam encephalo. Frigidis etiam animalibus, tamen in capite voluntatis ſenſuumque ſedem eſſe manifeſto per ea experimenta conſtat, in quibus reſectum ranæ caput per ſemihoram ſe movet, ſalitque [*d*], oculoſque claudit. Crabrones per medium diſſecti vorant [*d**].

Sed etiam viperæ caput a corpore remotum, etiam diu poſt mortem apparentem, vellicatum movetur [*e*], & periculoſe mordet [*f*]. Similia de crocodili capite leguntur [*g*]. Omnino uti in homine legimus, caput reſectum mire torvum reſpexiſſe, cum digitus in medullam ſpinalem immitteretur [*h*].

In

ERMANN Tab 4. DAUBENTON T. III. p. 202. SUPERVILLE *Phil. Tranſ.* n. 456. *Egede gamle Grönland* p 81. BURTON *midwifry* p. 274. vide multa alia exempla in noſtris *Opuſculis. Anat.* p. 284.

(*p*) BOURGEOISE L. II. In noſtr. opuſc. n. 9. LA MOTTE *des accouchemens* Obſ. 335. 353. COITER apud FONTAN. *Conſ.* p. 13. in Epiſt. VESAL. p. 28. MORG. adv. 11. p. 72. Epiſt. XX. n. 56. *Hiſt. de l'Acad.* 1711. obſ. 3. 1712. Obſ. 6. *Phil. Tranſ.* p. 226. BUSSIERE *Phil. Tranſ.* n. 251. FRACASSINI *de febre* p. 21. 22. MOLINETT. *diſſ.* p. 230. PLANQUE. *bibl.* T. III. p. 382. MANGET apud VIEUSSENS *Tr. des liq.* p. 257. WEPFER *Eph. Nat. Cur. Dec.* ann. 3. obſ. 129. WELSCH. *Epiſagm.* 9. EVERARD. l. c. *Journ. de Trevoux* 1722. *Stutg. œcon. Saml.* n. 2. HEUERMANN Tab. 5. DENYS. *Conſ.* 12.

(*a*) p. 338. ſeqq.

(*b*) SWAMM. T. 14. f. 1. vide p. 357.

[*c*] CRAUSE in le CAT p. 19. Inſectis videntur trunci partes ſuperare. Nam caput absque trunco parum, truncus absque capite diu vivit REDI *degli inſett.* p. 81. Formicæ in pectore ſedes eſt, qua preſſa perit, cum capite reſecto vivat. GOULD. *ants.* p. 8.

[*d*] WHYTT. *Phyſiol. eſſ.* p. 170. TOSETTI exp. 19. 20.

(*d**) SWAMMERDAM. *bibl. nat.* p. 452.

(*e*) CORNEL. *Conſentin. progym de ſenſib.* p. 23.

(*f*) CHARAS *de la Theriaque* p 643. FABER ad HERNANDEZ p. 782. SEVERIN *de Vip.* p. 118. 119. *Conſ. Phil. Tranſ.* n. 87. REDI *degli vivent.* p. 89. *delle Viper.* p. 58. *Opuſc. Scient.* T. III. p. 206. RHOD III. 89. SAVEARD n. 38.

(*g*) Crocodili mortui maxilla digitum abſcidit THEVENOT *Itin.* T. II. C. 72.

(*h*) *Obſſ. period.* 1756. Oct.

In avibus, ſi ſatis confirmata haberemus experimenta, ſimilem inſectorum naturam eſſe adpareret, uti quidem Cl. GAUTIER in capite iræ ſigna, & oculorum motus, morsusque cupiditatem; in reliquo corpore pariter ea ſigna voluntatis adparuiſſe ſcribit, quæ nunc maxime enarravimus. Omnino vero aut capitis prævaluiſſe partes, aut corporis, uti medullæ oblongatæ & ſpinalis ratio ad cerebrum major fuiſſet (*i*), minorve.

In homine non videtur eadem ratio obtinere, cui luxata medulla ſpinalis nihil quidquam de mentis integritate demat (*k*), etſi mortem paulo poſt infert.

Quod autem diſſoluto in aquam cerebro, & demum amiſſo, vivatur, nihil id oſtendit, niſi degenerationes partium, vitales motus producentium, non ſubito funeſtos effectus producere, multumque poſſe de earum integritate decedere, ut tamen aliqua functio ſuperſit. Omnino uti de corde oſtendimus (*l*), cujus tamen in ſanguine impellendo potentia non poteſt in dubium revocari.

Eo modo credibile eſt, ſenſim quidem cerebrum contabuiſſe in aquam (*m*), perque hiantes in hydrocephalis (*n*) ſuturas, aut per eroſum cranium (*o*), & divulſa oſſa (*p*), erupiſſe, usque dum nullum ſuperfuiſſe viſum eſt, mortemque (*p**) tunc demum accidiſſe; quando tanta pars de integritate cerebri perierat, ut id quod ſupererat, ad vitam alendam, non ſatis eſſet (*q*). Medulla ſpinalis (*q**) pleriſque in exemplis ſuperfuit, nervique

 ſuis

(*i*) Tab. XI.

(*k*) p. 351. GALENUS Hipp. PLAT. *decret.* L. VI. c. 8.

(*l*) L. IV. p. 432.

(*m*) MORGAGNI Epiſt. XX. n. 57. BONNET p. 395. HARDER *apiar.* p. 145. Adipi liquefacto ſimile SLEVOGT. *Inſel. hydrop. ſacc. curat.*

(*n*) LIMMER *de abort. monſtroſ. diſſert. Eph. Nat. Cur. Dec.* II. *ann.* II. obſ. 115. 128. WISEMANN. *Oper.* p. 134. BONNET p. 387. DAUBENTON T. III. p. 84. SMETIUS *Miſcell.* p. 573. Hiſcunt enim in hydrocephalo ſuturæ SPON. *Voyage* T. I. p. 23. BIERLING *adverſ.* p. 92. SCHNEIDER de *oſſ. occip.* SEVERIN. *Chir. effic.* P. II. p. 125. Inſulæ inter oſſa naſcuntur. HEBENSTREIT *de Capitonibus* p. XVIII. SLEVOGT ib.

(*o*) PALFYN. *anat. nov. edit.* p. 90. LIMMER *abort. monſtr. Deſſav.* du PREY *de la ſynovie Eph. Nat. Cur* Dec. II. ann. 2. p. 158. DUNCAN apud le CLERC *Chir. compl.* p. 143. ZWINGER *Act. helv.* T. I. PLANQUE III. p. 382.

(*p*) Conſ. opuſc noſtr. p. 292 ZOD. GALL. ann III. p. 54. CORVIN *de hernia cerebri* ar. gent. 1749. 1737. hebd. 10 t. 1. f. 1. le BRUN. *Journ de Trev.* 1714. In ſpinali medulla ſimilia *Eph. Nat. Cur.* II. c. 158. MOEBIUS obſ. 14. *Conſ. Opuſcula noſtra Patholog.* p. 292. *Comm. ſtor.*

(*p**) *Comm. nov.*

(*q*) DUVERNEY, *malad. des Oſ.* T. II. p. 8.

(*q**) DUNCAN. l. c. Cerebellum & oblongata medulla nulla, cum fetus vixiſſet PLANQUE l. c.

ſuis in foraminibus (*q***), ut cerebrum ad fuiſſe, & bonum fuiſſe, videres, quod nervos generare potuerit, deinceps vero periiſſe (*r*). Si quando etiam medulla ſpinalis viſa eſt evanuiſſe (*s*) variis in caſibus, potuit ea ab aquis conſumta fuiſſe, omnino ut cerebrum (*t*), aut latuiſſe degener.

Qui absque cerebro & capite vixerunt, ad unum omnes fetus fuerunt, in quorum vita nullum ſenſuum officium eſt (*u*), & omnes, nullo excepto, aut interierunt, quam primum in lucem prodierant, aut mortui omnino in lucem prodierunt. Plerisque medullæ ſpinalis etiam fuit tantum, quantum ſufficere poterat (*v*), ut cordis motus ſupereſſet: fere omnibus etiam (*x*) tantum, ut diſceres, olim cerebrum fuiſſe. Rationis uſu plerique caruerunt (*x**).

Plerisque, quibus galea cranii deerat, id ipſum deliquium cerebrum dimiſiſſe potuit (*y*).

Sæpe denique, cum cerebrum nullum eſſe legatur, adfuit omnino, & loco tantum motum (*z*), aut mutata figura latuit, aut a tumore aliquo abſconſum fefellit oculos (*a*).

Cerebri

(*q***) SUE. l. c.

(*r*) DEIDIER *phyſiolog.* p. 195.

(*s*) MANGET. FAUVEL *hiſt. de l'Acad.* 1711. Obſ. 3. MERY *Hiſt.* de 1712. obſ. 6. &c. Conf. SUE *Mém. de l'Acad. des ſcienc.* 1746 p. 42.

(*t*) MORGAG. Ep. XX. n. 57. LITTRE *hiſt. de l'Acad.* 1701. p. 29. BOEHMER obſ. 8. *præf. ad faſc* II. TABARRAN p. 10. 11.

(*u*) Vixit absque ſenſu triduo fetus RIETMANNI ad HILDANUM, quatriduo fetus MAURICÆI. Sex horis SAVIARDIANUS obſ. 54.

(*v*) HEUERMANN tab. 4. SAVIARD. *Journ. des ſavans.* 1690. n. 18. *Journ. de med.* 1756. Febr. DENIS *Conf.* 20. & *Phil. Tranſ.* n. 99. MORGAGN. Epiſt. XX. n. 56. 58. LA MOTTE obſ. 253. RIDLEY p. 179. BUSSIERE *Phil. Tranſ.* n. 251. Nunquam deeſſe DUVERNEY *Phil. Tranſ.* n. 226.

(*x*) *Conf.* MORGAGN. n. 56. DENYS. *Conf.* 12. J. de TREV. 1722. l. c. M. HOFMANN *Eph. Nat. Cur.* ann. II. obſ. 36. SAVIARD. obſ. 57. BRISSEAU obſ. 5. *Act. Lit. Succ.* 1725. p. 98. BUSSIERE l. c. SUE *Hiſt. de l'Acad.* 1746. p. 42.

(*x**) In hydrocephalo ſeptenni SAVIARD obſ. 48. Stolidus ut neque maſticaret, neque incedere poſſet. BARTHOLIN. hiſt. 28. Cent. I. Periit ſoporoſus, amiſſo ſenſu & motu cui oſſa frontis & ſincipitis ſuper reliqua cranii oſſa revolvebantur REINHART proprio. *progr.* Fetus cerebro difformi vixerat absque ſenſu interno externove BIANCHI *moſtr.* p. 101. Hydrocephalicus; ſed absque aqua in cerebro, cui deerant oſſa temporis & ſincipitis torpidus ſenſim contabuit ZWINGER. add. *Hamb. Mag.* T. XIX. p. 213. SEVERIN. *Chir. eff.* T. II. p. 125.

(*y*) *Opuſcul. noſtr.* p. 292.

(*z*) RAW. obſ. 17. BARTHOLIN. *hiſt* 83. *Cent* I. BIDLOO l. c. BONNET p. 384. TYSON *Phil. Tranſ.* n. 228. STALPART *vander* WIEL *hiſt.* 2. *Cent.* I. Deinde *Eph. Nat. Cur.* 1673. obſ. 230. Dec. I ann. 8. 9. obſ. 64. ann. 9. 10. n. 29. Dec. II. ann. 6. obſ. 64. Vol. V. p. 243.

(*a*) Sub petrificato cerebro bovis integrum cerebrum ſuperfuit BROWALL *in Act. Lit. Suec.* MANGETI fetus omnino cerebrum habuit ſed difforme VALISNIERI *Galer. di minerv.* T. VII. p. 191. Os in bovis cranio fuit, non lapis, quod cerebrum videbatur. IDEM *cervello impietrito* p. 94.

Cerebri certe reliquiæ fuerunt maſſa rubra Cl. viris dicta *(b)*, grumi ſanguinis (*c*), caro corrupta (*d*), ſaccus ex dura membrana factus, de quo nervi prodibant (*e*), caruncula (*f*), fungus (*g*), celluloſum quid ex quo nervus opticus (*h*) uterque, viſcidum quid (*i*), ſerum in dura membrana (*k*), tumor veſiculoſus (*l*), Hydatides (*m*).

Vel demum cerebri pauxillum ſupererat (*n*).

S E C T I O V I I I.

C O N J E C T U R Æ.

QUæ hactenus expoſuimus, de iis quidem ſenſuum fide conſtat, neque errare potuimus, niſi in experimento erratum eſt. Facilis autem huic vitio medela adhibetur, cum ſola iteratione conficiatur, aut conſtantem nos naturæ tenorem vidiſſe, aut a parcitate experimentorum, vel ab aliquo in adminiſtratione errore ſeductos, a vero hallucinaſſe. Non perinde facile fuerit, ab errore ſibi in iis cavere, quæ nunc dicenda ſuperſunt. Eorum pars minima ſenſibus patet, reliquam ex collectis undique probabilibus argumentis eruere oportet, quorum tanta ſit vis, ut nobis quidem ſpem faciat veri, non ea vero conſtantia, ut ad alium convinciendum ſufficiat.

(*b*) BARTHOL. *hiſt.* 83. *Cent.* I. *Act. Hafn.* 1673. obſ. 33. & *Phil. Tranſ.* n. 27. MAURICEAU p. 115 iterumque obſ. 348. MANGET apud VIEUSSENS *Tr. des liqueurs* p. 257. VALISNIERI *Oper.* p. 331. *Eph. Nat. Cur.* Dec. I. ann. 3. obſ. 280. La MOTTE obſ. 353. Pro medulla ſpinali MANGET l. c.

(*c*) *Journ. de Med.* 1756. Febr. Pro medulla ſpinali cruor RUYSCH *Catal. Mus.* p. 175.

(*d*) *Eph. Nat. Cur.* Dec. II. ann. 7. obſ. 158.

(*e*) *Journal. des ſavans.* 1722. May.

(*f*) *Bresl. Samlung.* 1726. p. 61.

(*g*) In Opuſc. noſtr. & SAVIARD. obſ. 54. *Journ. des ſavans* 1690. n. 18.

(*h*) SENAC. p. 418.

(*i*) *Opuſcul. ſcientif.* T. II. p. 475. 476.

(*k*) LAUFFER.

(*l*) In quo tria corpora medullaria WEPFER *Eph. Nat. Cur.* Dec. I. ann. 4. obſ. 129.

(*m*) SPORLIN *prol. cran. exp.*

(*n*) ZOD. MED. GALL. 1681. m. Aug. p. 106. Avellana non majus RIDLEY p. 159.

A nervis facimus hujus dubii ſermonis initium. Oſtendimus (*a*), & ſenſuum impreſſiones per nervos ad cerebum deferri, & viciſſim motuum (*a**) ſcatutiginem a cerebro per nervos ad deſtinatas corporis partes derivari.

Quid nunc in nervis ſit, ſuſcipiendis ambientium corporum impreſſionibus aptum, motuique perferendo, id ab omni tempore quæſitum eſt.

§. II. *Non per membranas ſenſus perfertur.*

Si pia mater ſenſu caret (*a*†), ſi dura meninx nervos ad exitum in cranio deſerit, neque ſuos ad fines comitatur (*b*), ſi ea ipſa absque ſenſu eſt (*c*), ſi convulſiones demum ſuperveniunt, quando profundæ ſedes cerebri, & a meningibus remotiſſimæ violantur (*d*); non videtur, ulla cum ſpecie veri, dici poſſe, aut per meninges ſenſum (*e*) motusque cauſam vehi, aut ad meninges ſenſationes perferri (*f*), inque iis membranis terminari (*g*), & eſſe eas ſenſorium (*h*) commune animæque ſedem (*i*). Sed neque tremere membranas in ſentiendo nerveas (*k*), aut ad cerebrum ſenſum deferre (*l*) admitti poterit.

§. III. *Num per ſolidam naturam nervorum.*

Qui, ſpirituum animalium nomen averſati, noluerunt (*m*) per fluidam cor-

(*a*) p. 305. &c.
(*a**) p. 322. ſeq.
(*a*†) p. 21.
(*b*) p. 191.
(*c*) p. 307. ſeq.
(*d*) p. 315.
(*e*) Nardi *noct. genial.* p. 36. Nicolai *vom Schmerz* n. 16. 19. Sed etiam Nugent *de hydrophob.* p. 149. qui adipoſæ membranæ filamenta addit, unice per nerveas membranas ait ſenſum propagari.
(*f*) p. 315. 316.
(*g*) Gohl *von dem an Vorurtheilen kranken Verſtande* p. 99.
(*h*) p. 111.
(*i*) p. 100.
(*k*) Croone *muſc.* p. 9. Kruger *phyſiol.* c. 16. n. 321. &c. Godart. p. 43.
(*l*) Croone ib.
(*m*) J. Argengerius. *Honoratus* Fabri *de hom.* p. 359. Bidloo *Exerc.* X. Lister *Exerc. Anat.* II. p. 136. 192. &c *de humoribus* c. 50. 51. G. Cowper ad tab. 10. Bidl. G. Cheyne *Engliſh malady* P. I. c. 7. 8. 9. *of the gout.* p. 93 *philoſ. princ. of relig.* p. 301. hic mollius. D. Hartley *of man.* p. 17. T. Morgan. *mechanic. pract.* p. 140. 148. &c. Deidier *anat.* p. 255. Matthei *de nervis.* M. Martinez c. ult. T. Brinius in proprio libello, in proprio etiam L. De Clarellis, & ipſe magnus Newtonus *Queries* poſt *optiks* n. 12. 24.

corporis partem aut ſenſuum impreſſiones deferri, aut motus voluntarii imperia; ii eo ſe receperunt, ut funiculos nerveos, veros eos, cum chordis elaſticis compararent, quæ, in altero fine percuſſæ, vibrarent, ſuasque oſcillationes ad alterum finem, continuatas amandarent, uti quidem in muſicis chordis res eſt notiſſima.

Premebantur quidem manifeſta (*m**) nervorum mollitie: eam tamen objectionem variis modis conabantur evadere, cum a rudi chordarum tenſione diverſam *tonicam* alii dicerent: alii non in magnis & conſpicuis nervorum filis, utique mollibus, ſed in minimis elementis (*n*) nervorum eos tremores ſedem habere, & tamen manifeſto melius ſolida fila tremere ſcriberent, quam cava (*o*).

Tenſos utique nervos eſſe (*p*), eorumque elaſticas fibras (*p**), tremoresque ſuos ad cerebrum mittere (*p***), eſſeque in ratione ejus tenſionis *ſenſilitatem*, ut eo magis tenſi nervi ſint, quo quodque organum (*q*) ſubtilius ſentit (*r*), aque ea nervorum tenſione & ingenii acumen pendere (*s*), & irritabilem illam hominum ingenioſorum naturam, morbosque nervorum a tenſione & a contractione fibrillarum nervearum eſſe (*t*), aque anima tendi, cujus e re ſit tenſos eſſe (*t**), hujus ſectæ ſcriptores docuerunt. Neque detrectaverunt alii, aut cum muſicis chordis nerveas fibras comparare (*t***), aut cum metallicis (*t*†).

Ornatius etiam aliqui Cl. viri ſyſtema ſuum propoſuerunt. Ita Cl. *Nicolaus* ROBINSON in fibris nerveis ſenſui deſtinatis *machinulas papillares* poſuit, numeroſiſſimas, minimas, quæ, a ſenſili objecto percuſſæ, in ſe

(*m**) Fatentur non eſſe elaſticos Cl. NICOLAI apud SCHAARSCHMIDT *Phyſiolog.* P. 2. p. 9.

(*n*) HARTLEY prop. 4. qui alio a muſicis chordis modo tremere fatetur. Oſcillare KRAUSE in le CAT. p. 24.

(*o*) HARTLEY p. 17. &c.

(*p*) PACCHIONUS. BAGLIVIUS. BIDLOUS Ex. I. KRUGER *phyſiolog.* c. 16. UNZER *phyſ.* p. 166. NICOLAI *vom Schmerz* n 16. 19. *Fränk. Anmerk.* T. III. p. 425. BRINIUS. Ab anima tendi GOHL *vom an Vorurth.* p. 96. 98.

(*p**) MORGAGN. *Prop.* V.,

(*p***) DEIDIER l. c.

(*q*) KRUGER ib.

(*r*) VANDERMONDE *art. de perfectionner l'eſp. hum.* T. II. p. 276. 277.

(*s*) SAUVAGES *pathol' method.* p. 58.

(*t*) ROBINSON *ſpleen.* p. 256. 322.

(*t**) GOHL *Vorurtheil.* p. 96. 98.

(*t***) De CLARELLIS p. 36.

(*t*†) BRINIUS p. 125.

ſe mutuo oſcillant, & impreſſionem ad animam porro mittunt, quam paſſa ſunt (*u*). Celerius porro affici & vividius hominem, quo propiores ſibi eæ machinulæ fuerint, & contra ſegniores, uti remotiores (*x*). Dolorem vero tenſionem eſſe, & ab ea in machinulis papillaribus natam contractionem (*y*).

Deinde Cl. NEWTONUS, & ab eo *David* HARTLEY, inter ſolidam nervorum medullam ætheremque officium diviſit, ut a corporibus ſenſus facientibus in æthere vibrationes excitarentur per mutuam actionem ætheris & nervorum, atque & æther & nervi ab impulſione afficerentur, quam ſenſus objectum ciet. Ita fieri in æthere denſationem aliquam, ejusque particulas vibrare, ut aer in validis ſonis ſolet: ab ea vero vibratione particulas medullares minimas in ſynchronos motus oſcillatorios emoveri, uti dura ab aere ſonoro corpora vibrare coguntur (*z*).

Poſſe vero fieri, ut etiam immediate particulæ minimæ nervorum ab objecto ſenſibili percellantur, eumque motum ab æthere ſuſtentari, atque vibrationes in cerebrum propagari (*a*): Nam ætherem, qui facile tremat & elaſticus ſit, & conpreſſilis, in poris rariſſimus, denſior in ſuperficie (*b*), percuſſum porro in medulla nervea vibrationes iterare.

Alii Cl. viri oſcillationem tunicarum cum liquore nerveo conjunxerunt, ut horum ſpirituum motus ab ea vibratili vi adjuveretur (*c*). Sed neque Cl. ROBINSON ætherem animalem rejecit (*d*).

Deinde nuper, nervos ſpirales, contortos, & eo tenſos magis, magisque ſenſiles, quo ſpiralis linea arctior eſt, atque viciſſim, alius Cl. vir ex conjectura ſcripſit (*e*); aliusque, nervos habere rugas, quæ poſſint & ampliores reddi, & viciſſim minui, & ea in re actionem nervorum conſiſtere (*f*).

§. IV.

(*u*) *Spleen.* p. 102.
(*x*) p. 104.
(*y*) p. 103.
(*z*) p. 21. 22. Medii ætherei pro ſenſu vibrationes jam habet G. CHEYNE *English malady* p. 88. 89.
(*a*) p. 22.
(*b*) Prop. 5.
(*c*) GORTER *Chir.* p. 185. & fere Ill. LUDWIG *phyſiolog.* n. 310. & Cl. CRUSIUS *Naturlehre* p. n. 1063. & GAUBIUS *pathol.* p. 208.
(*d*) *Spleen.* p. 158.
(*e*) VANDERMONDE l. c. T. I. p. 377.
(*f*) De BORDEU *ſenſat in genere.*

§. IV. *Cur ea ſententia recipi nequeat.*

Primum continuo occurrit, vibrare, tremere, oſcillare; deinde vibrationes per totam, ingentem nervi longitudinem propagare, unice elaſtici corporis eſſe, ut cui proprium ſit, cedere ictui, & paulo poſt ſe in eum ſtatum reſtituere, unde ſit depulſum. Sed ſenſuum non unici tempuſculi impreſſiones ſunt, ſatisque longo momento eorum impreſſio durat, ut alias ex circulo igni facile oſtendemus, qui ex baculo rotato naſcitur. Vibrationes ergo, quæ ſenſum faciunt, diu durare oporteret, & nervos apprime elaſticas chordas eſſe, quæ ab una impreſſione ſæpius eant redeantque, & pergant oſcillare.

Elaſtica vero corpora, qualia ſint, novimus, & certo ſcimus, ad eam naturam pulpam cerebri nervorumque non pertinere. Nihil certe ab ea vibratili vi alienius excogitari potuit, quam pulpa, quæ digiti veſtigium retineat, viamque inſculptam perennem ſervet, diffluatque preſſa, nec unquam nativam figuram recuperet (*g*).

Nunc mihi quidem videtur, abuti Cl. ADVERSARIOS ſentiendi libertate, ſi dotes nervo tribuunt, quibus ejus tota natura repugnat (*h*). Totus enim nervus mollis eſt, præter membranas, & vaſa, quæ neque ſentiunt, neque motum excitant (*i*). Sed neque tenſus eſt (*k*), in ulla tolerabili hujus vocis ſignificatione. Tenſum enim eſt, quod dimiſſum brevius fit. Nunc oſtendimus nervum (*l*) diſſectum adeo non retrahi, elatere aliquo, ut omnino pulpa medullaris de vulnere promineat. Neque irritabilis in nervis natura eſt (*m*), neque oſcillatio ulla arte produci poteſt (*n*).

Porro ſiquidem non ſentiunt modo nervi, ſed etiam motus animales, ex adverſariorum ſententia, cient, cogitent æqui, quam incredibile ſit, illos

(*g*) Nulla in cerebro oſcillatio LIEUTAUD *phyſiol.* p. 252.
(*h*) p. 193. ſeq.
(*i*) Nervi molles ſunt VIEUSSENS *tr. des liq.* p. 215. LANGRISH *muſc. mot.* p. 62. J. *Steph.* GUETTARD *Ergo nervi canales* Pariſ. 1743.
(*k*) SCHAARSCHMIDT *phyſiol.* T. I. p. 869. PARSONS *of muſc. mot.* T. II. p. 49. MONRO *in nerv.* p. 351. & CHESELD. *anat.* p. 228.
(*l*) p. 193.
(*m*) p. 195.
(*n*) Ibid. PAGANI & BONIOLI p. 186.

illorum ponderum elevationem, ab adtractione quacunque, aut a vibratione minimæ & molliſſimæ pulpæ derivari. Effectui parem cauſam æquus ab iis viris deſidero; ipſi, ut millenas libras elevent, & oſſa frangant, dentesque demum disjiciant, pulpam mihi offerunt, quam totam impoſitum granum arenæ elidat (*o*).

Et tamen dura ea nervi medulla fuerit, ſi cum cerebro embryonis comparaveris, cui totum fluidum eſt (*p*), etiam quando cor efficaciter movetur (*q*).

II. Sed non unice molliſſima ea medulla eſt, quæ pia matris vaginulam implet, eam præterea NATURA & ad vibrandum, & ad trahendum, quantum ejus fieri potuit, reddidit ineptam. Tota nempe & cujusque funiculi nervei longitudo, & totus denique nervus, a principio ad finem, innumerabilibus filis cellulofis revincitur (*r*), ut neque brevior fieri poſſit, neque longior, niſi omnia ea fila una incurventur, quæ manifeſto, quam pulpa nervea, duriora ſint, & ſolidiora. Sed neque duriſſima muſica chorda eo in ſtatu tremet, quam infinitis loris ſtrictisve funiculis religaveris: neque funis tenaciſſimus pondus elevabit, quem neceſſe ſit, omnem una corporum univerſitatem elevare, cui adnectitur. Nervi certe cordis membranis magnorum vaſorum, & quidem accurate valde (*s*) & proxime; nervus intercoſtalis carotidi (*t*); nervi bene multi ſuis, quæ prætereunt in artubus (*u*) perioſteis, undique illigantur.

III. Iterum ſit dura nervi natura, dum per muſculorum intervalla obambulant (*x*), certum tamen multis in exemplis eſt, nervum utrinque, & in principio molliſſimum eſſe, quo ex cerebri medulla provenit (*y*), & in fine (*z*), ubi in pulpam expanditur. Eadem autem eſt hujus argumenti efficacia,, quæ foret, ſi omnes nervos in mollem pulpam finiri demon-

(*o*) VOLKAMER *Eph. Nat. Cur.* ann. 1671. obſ. 225. SALZMANN *diſſer. fact.* n. 4.

(*p*) p. 22.

(*q*) HARVEI *de gener. anim.* p. 191.

(*r*) VIEUSSENS l. c. Firmiter ad foramina cranii adnecti, per quæ tranſeunt DRELIER *Anat.* p. 226.

(*s*) p. 193.

(*t*) p. 254. &c.

(*u*) p. 193.

(*x*) p. 192.

(*y*) p. 186.

(*z*) p. 199.

demonſtrari poſſet. Cum enim opticus (*a*), & olfactorius (*b*), & auditorius (*c*) nervus, & nervi glandis penis muliebrisque mammæ, & labiorum, ut paucos nominem, poſſint ſenſu defungi in molliſſimis ſuis finibus, adparet, mollitiem eam ſenſui non eſſe ineptam. Quare, etſi nervorum longitudo tota dura foret, quod eſt procul a vero, tamen neque in principio ſuo oſcillationes peragere apti ſunt, quæ impreſſionem ſenſuum reciperent, neque in fine ſuo vibrationes in cerebrum deferrent (*d*).

Parem moventium nervorum mollitiem eſſe, in nervis cordis (*e*), in trunco intercoſtali (*f*), in nervis perioſtea perambulantibus, alias oſtendimus (*g*).

Neque imbelle fuerit argumentum, multa animalia & motui apta nata, & ſenſui, polypos, urticas, meduſas, nihil omnino niſi gelatinam eſſe (*h*), alterius paulum naturæ, magisque ad elaterem pronæ, ſed quæ tamen & ipſa ita mollis & mucoſa ſit, ut tremores ſenſorios & motorios in ea pulpa non poſſis admittere.

IV. Porro, nam argumentorum copia obruimur, nervi a duriſſimis gangliis interrumpuntur (*i*), in quibus ſolis, quocunque id naturæ conſilio fiat, molliſſimæ naturæ firmiſſima altera interponitur. Tremat ad ganglium ſuum nervus aliquis, erunt certe tremores in ratione firmitatis, quæ in eo nervo eſt. Sed ea infra ganglii duritatem plurimis ſubeſt vicibus. Nullo ergo modo ex molliſſimis vibratiunculis, id enim nomen amant, duriſſimus ganglii callus in oſcillationes poterit emoveri; nempe ſuffocabitur in ganglio id omne tremoris, quod potuit a parte nervi advenisse, qui ſenſibilis objecti impreſſionem accepit.

Nunc cum intercoſtalis nervus tot gangliis interpoletur, ſed pauca numero, quot ſunt vertebræ, toties cauſam natura repetiit, quæ impreſſionem imi nervi, qua a corde remotior eſt, efficaciter ſuffocet. Idem certo

 huic

(*a*) Vide L. XVI.
(*b*) L. XIV.
(*c*) L. XIII.
(*d*) Ibid.
(*e*) p. 192.
(*f*) p. 256.
(*g*) p. 192.
(*h*) Vide præſtantiſſimi patris filium egregium GRONOVIUM in Meduſæ & Beroes deſcriptione, quæ eſt inter *Acta Societ. Helvet.* T. IV.
(*i*) p. 201. Repetit hoc a gangliis ſumtum argumentum Cl. HEUERMANN *Phyſiolog.* T. II. p. 309.

huic nervo fiet, quod chordæ, cui 24. tenaciſſimorum filorum glomera circumligaveris.

V. Monuimus alias (*k*), nervorum impreſſiones ſenſorias unice adſcendere, ſive ad cerebrum tendere. Sit in digito dolor, is ſi major cauſa fuerit, ut in violentiori paronychia, percipietur in nervo ſecundum brachium adſcendente, ut in cubito dolor fit, & in cerebro demum. Contra ſit in humerali nervo vis mali, nunquam in digito dolor inde naſcitur, uti quidem ipſe ſæviſſimos a lapſu & ab adliſo nervo circumflexo humeri dolores integro menſe paſſus, nimis manifeſto expertus ſum.

Contraria in motu lex eſt. Irritato enim trunco nerveo, qui ad multos muſculos ramos dat, omnes ii muſculi convellentur. Et contra, irritato aliquo ejusmodi muſculi nervo, convulſio ad nullum alium eorum muſculorum perveniet in experimentis, per viva animalia captis (*l*).

Placet hæc phænomena meditari. Si fibræ nerveæ oſcillando ſenſuum impreſſiones a digito ad cerebrum perferrent, tunc utique, ex chordæ communi natura, eædem fibræ nerveæ a cerebro ad digitos oſcillationes ſuas continuarent, etiam aliquanto facilius, cum minores nervi digiti a tremoribus majorum nervorum brachii facilius debeant emoveri, quam a parvo unius digiti nervo trunci ſuperiores ingentes emoventur, aut ipſum demum cerebrum. Id in chordis fit, non fit in animale, neque ergo nervus animalis chorda eſt, quæ oſcillat.

Deinde in motoria nervi actione, oſcillatio ex digito, exque irritato alicujus muſculi nervo, ſurſum perinde deberet tendere, aliumque muſculum convellere, qui ex communi trunco ramos accipit, ſiquidem oſcillationes nerveæ motum per nervos in alios & alios muſculos deferrent. Neque enim etiam hic in chorda ſuperius aliquid eſt, aut inferius, neque difficilius oſcillationes ſurſum oporteret continuari, ac quidem deſcendunt ad inferiora. Sed horum naturaliter nihil fit, neque ſenſus deſcendit, neque adſcendit motus. Non ergo nervi chordarum oſcillantium naturam ſequuntur.

VI. Multa alia omittimus argumenta: celeritatem ſummam actionis nerveæ, quæ a motu per molliſſima corpora propagata ſperari nequeat (*m*): Ner-

(*k*) p. 320.
(*l*) Hujus argumenti vim ARISTOTELES jam ſenſit, & CÆSALPINUS *Quæſt. Perip.* L. IV. c. 3. p. 104.
(*m*) LANGRISH *muſc. mot.* p. 69.

Nervorum dum molles ſunt, & ab elatione alieni, meliorem actionem, obtuſioresque ſenſus, quando per ſenium obduruerunt (*n*): Inteſtina quæ flaccida non minus, quam tenſa ſentiunt (*o*); & demum a percuſſo funiculo nerveo confuſas orituras ſenſationes, quem percuſſum totum contremiſcere neceſſe ſit (*p*).

§. V. *Num adeo ſenſus motusque a fluido pendeant.*

Siquidem non ſolidorum ad modum funiculorum nervi oſcillant, neque iis exiguis, inque molliſſima materia continuo ſuffocandis vibrationibus ſenſus motusque animalis miniſteria abſolvi poſſunt, non poteſt non quæri, qua ergo alia ratione fabrefacta ſit nervorum interna natura, & quibus machinis ſenſuum nuntii ad animam deferantur, aut voluntatis imperia artus emotura, ab anima deſtinatos ad muſculos properent.

Nunc quidem promtum videbatur, cum a ſolida nervorum fabrica nihil exſpectari poſſit, confugere ad fluidorum poteſtatem, quæ poſſint nervis contineri, ut filamenta ultima nervea utcunque cava eſſent, ſuoque humore perfluerentur. Exemplum erat vaſorum rubrorum, quæ a corde ſanguinem ſuas ad ſedes ferunt. Ipſa plantarum natura vaſis fit, etſi ea paſſim aliqua cellulofa tela intus ſtipat.

Poterant etiam meminiſſe medici, motus omnium celerrimos, & potentiſſimos per fluida corpora exerceri: rapidos, & omnia corpora ſubacturos lucis radios: ignem, omnis forte in rerum natura motus auctorem: aerem, cujus incluſi in vitro inque ſtlopis pneumaticis renixus rupes ipſas ſubmovet: electrum denique, per nuperiora experimenta notius, quod molles ſequens funiculos, absque ullo temporis intervallo, ad remotiſſima loca vim defert, quæ objecta corpora ex imis fundamentis percellit, & quæ flammis recipiendis apta ſunt, incendat ſubito, uno verbo potentiſſima quæque ad motum ciendum corpora fluida eſſe.

Omnis adeo antiquitas (*q*) in nervis ſubtiliſſimum humorem, aut fluidum, nam humoris nomen aliquid habet lentioris, tenuiſſimum poſuit, cui *ſpiritus* nomen impoſuit, quod inviſibile, magnam perinde poten-

 tiam,

(*n*) Monroo l. c. p. 356.
(*o*) Quesnai *Oecon. anim.* T. III. p. 109.
(*p*) Monroo p. 35[illegible].
(*q*) Auctor l. περὶ ἱερῆς νούσου p. 87. ed Foes. Oribasius p. 8. Galenus *de util. reſp.* ad fin. *de uſu part.* L. VII. c. 8. &c. &c.

tiam, ut aer, exerceat. Hæſit multis ſeculis recepta ſcholis ſententia; nuper tamen, ut omnia priora placita, & ſpiritus labefactari inceperunt (*r*). Deinde cum e re non debilis ſectæ (*s*) eſſet, cominus agere animam, neque miniſtris uti, qui in diſſitum imperia perferant, late de hiſce ſpiritibus dubitari cepit, & etiam nunc a ſummis viris dubitatur.

Audire ergo primum negantium rationes placet, ut eo facilius inviſibilem potentiam lector recipiat, ſi oſtendi potuerit, nihil valde firmum contra ſpiritus objici.

§. VI. *Quæ contra eam hypotheſin dicta ſint.*

Promtum primo videtur exceptu, in vaſis ſanguineis, manifeſtum eſſe cavum lumen, nihil autem ſimile in medulla cerebri adparere, aut (*t*) in nervis, etiam ſi acerrima vitrorum convexiſſimorum auxilia adhibueris, & vaſa quidem in medullam ſe defigere, ſed tanquam in os (*u*), ad funiculos vero minimos nerveos perinde ramoſa dividi, ut in fila muſculoſa, aut celluloſa ſolent.

Non utar hic aut *Antonii* v. LEEUWENHOECK (*x*) contrariis teſtimoniis, aut nuperi *Johannis* HILL (*y*), aut Cl. LEDERMULLER (*y**), quorum uterque vaſcula ſe vidiſſe putavit, ex quibus conjunctus nervus exſiſtit, celluloſa iſta quidem, plenaque filorum.

Nimis enim perſuadeor, quæ vaſcula inviſibilem humorem contineant, ea inconſpicua eſſe, & ejusmodi vaſcula innumera in viſcerum carne, inque

(*r*) CABROLIUS obſ. 2. de RECK apud BACKIUM p. 80. *Honor.* FABRI. COWPER ad BIDL. t. 10. f. 6. *Introd.* p. 5 BIDLOO *Exercit. Anat. Chir.* CAMERAE *de medio mot. anim.* LISTER *humor.* c. 50. 51. *Exerc. anat* II. p. 192. M. MARTINEZ c. ult. MORGAGN l. c. p. 148. G. CHEYNE *English malady.* DEIDIER *phyſiol.* WALTHER *de fibr. motr.* HECQUET *de la digeſt.* p. 195. BATTIE *principi anim.* p. 40. T. BRINIUS. BERTIER l. c. p. 63. 70. D. MISTICHELLIUS *de apoplex.* & in *Giorn. de Lettr. d'Italia* T. 27. p. 97. MATTEI de *nervis* L. de CLARELLIS &c.

(*s*) STAHL *theor. med.* p. 264. &c. GOHL. l. c. Cl. SCRINCI *de principio animale corpus informante* BAUERMULLER *phyſ. hipp.* c. 5.

(*t*) CABROLIUS l. c. COWPER l. c. BIDLOUS. GLISSON *de hep.* p. 419. GOHL. *vom an Vorurth.* p. 83. CHEYNE *English. malad.* l. c. FRICK. BATTIE. *on madneſſ.* p. 13. BIDLOO *Exerc.* I. *de nervis.* de HAEN *rat. med.* IV. p. 191.

(*u*) ALBIN. *adnot.* I. p. 47. ſeqq.

(*x*) *Epiſt. phyſ.* T. IV. p. 330.

(*y*) *On nerves* p. 5.

(*y**) *Fränk. Anmerk.* T. V. n. 27.

inque juniori, nondum ſanguine fluente, utero aliisque vulgo notis corporis animati partibus reperiri, quæ perinde neque adacto humore replentur, neque admoto microſcopio conſpicua fiunt.

Eſt, fateor, hic aliquid, quod a plena demonſtratione decedit, neque ſinit, tubulos nerveos ea certitudine adfirmari, qua poſſimus rubras arterias. Sed non ideo oſtenſum eſt, nulla dari poſſe.

§. VII. *An ligatus nervus non intumeſcat.*

Conjunctum fere hoc argumentum eſt cum priori. Ajunt Cl. viri: Nervos, ſecundum ſpirituum patronos, fiſtulas eſſe cavas, per quas humor quicunque a cerebro ad partes ultimas fluit. Ergo, ſi id iter lino interceperis in vivo animali, fore ex hypotheſi, ut nervus ſupra vinculum, & cerebrum propius,. intumeſcat (*z*). Nunc id non fieri, in experimentis ſuis, neque adeo nervos fiſtulis conſtare, quæ humorem aliquem a cerebro vehant.

Iterum non utar contrario argumento, nam liceret omnino adverſarios monere, erraſſe eos, & nervum ligatum utique intumeſcere, ex præſtantiſſimorum virorum (*a*) teſtimonio, etiam ad inſignem molem (*b*), ut etiam multos poſt annos is tumor ſuperſit (*c*).

Sed neque plantarum molliorum caules tument ligati (*c**), quos vaſa continere nemo dubitat. Nerveos funiculos oſtendimus, cum ſint tenerrimi, plerumque ab injecto lino deſtrui, uti in tenera planta deſtruuntur. Deſtructi vero liquidum ſuum in celluloſam telam effundunt.

Poteſt etiam major eſſe ratio reſiſtentium membranarum (*c*†), ad ſuum liquorem, ut non facile in tumorem ab eo liquore agatur, ſed cogatur reflue-

(*z*) WALÆUS apud BARTHOL. p. 781. GLISSON *de hepate* p. 419. CHEYNE *of the gout.* p. 91. BERTIER p. 70. BRINIUS n. 39. ſeqq.

(*a*) BARTHOLIN. p. 669. (nonnihil) P. P. MOLINELLI *Comm. Bonon.* T. III. p. 281. 282. 283. 284. 289. *de aneur.* p. XV. WILLIS *de cerebro* p. 258. HAZON E. *aneur. tutior ligat. cur.* Multo craſſior fit MOLINELLUS p. XV. & duplo p. 30.

(*b*) Pollicis HAZON.

(*c*) MOLINELLI *de aneury* p. XIV.

(*c**) Tumere DEDU *anim. plant.* exper. 3. num. 6. Non vere. Magis enim ſuper vinculum tument.

c†) Poſſet hic excitari LEEUWENHOECKIUS l. c. p. qui membranas nervorum triglo fiſtulæ cavitate craſſiores facit.

refluere, & in alium liberumque ramum deſcendere, ut & in arteriis (*d*), quas tanto impetu cor conatur diſtendere, poſt injectum vinculum tamen ſæpe tumor omnino nullus adpareat.

§. VIII. *Non poteſt humor conſpicuus reddi.*

Uti ex ductu ſalivali in appenſam fiſtulam laticem recipiebant, ita putarunt viri Cl. ſi omnino nerveas fibras aliquis humor pervaderet, ex nervo reſecto fore, ut conſpicuus deflueret. Factum eſſe experimentum ajunt, humorem nullum comparuiſſe (*e*).

Iterum non abutar aut MALPIGHIANA (*f*) gelatina, aut ſpiritu animali, quem fumi ſpecie a ventre animalis verſus caput adſcendere (*g*), neque redire unquam, alii Cl. viri viderunt, ut omnino bullarum ſpecie progrediatur, & in animale quieſcente quieſcat pariter (*h*).

Sufficiunt adeo vulgaria experimenta, quæ & electricum ignem per funiculos ferri, & magneticam per ferri poros auram, & tot alia tenuiora in animalibus fetubus minoribusque beſtiolis plantisque humorem genera oſtendunt, ſua per vaſa fluere, neque ideo conſpicua reddi poſſe. Id enim craſſi, & colorati, & craſſi humoris unicum eſt privilegium.

§. IX. *Alia contra ſpiritus argumenta.*

Omitto alia, nimis inbellia tela,, non vaſa eſſe fiſtulas nerveas, eſſe enim cylindros non conos (*i*),, non ſufficere tantæ velocitati (*k*),, muſculos, dum agunt non tumere (*l*),, multa animalia absque capite & ſentire & videre (*m*),, corda de corpore evulſa micare (*m**),, accephalos fetus vixiſſe, & uſos eſſe adeo muſculis ſenſibusque

(*d*) *Mouvem. du ſang.* p. 206. 207.

(*e*) GRAAF *de pancreat.* p. 32. BIDLOO l. c. Exerc. I. *Journal des ſavans* 1689. n. 19. ORTLOB apud FRANK *de ſuc. nutrit.* p. 26. BERTIER p. 75. PASCAL *des fermens* p. 217.

(*f*) p. 196.

(*g*) POWER *microſcop. obſ.* n. 31.

(*h*) H. REGIUS *in philoſ. natur.* p. 320.

(*i*) HECQUET l. c. CHEYNE *English malady* p. 84.

(*k*) BERTIER p. 77.

(*l*) BERTIER p. 72.

(*m*) WOODWARD *ſuppl.* p. 97.

(*m**) BATTIE *princ. anim.* p. 40. WINTER. *Orat. inaug.* p. 86.

que (m^{**}),, capiteque reſecto teſtudines ($m\dagger$) ſupervivere,, & oſſeo cerebro boves ($m\dagger\dagger$),, non poſſe, minimæ cum ſint ſpirituum particulæ, aliquod memorabile eorum momentum eſſe (n),, confuſionem orituram in gangliis, ſi in ſpirituum motu vis ſenſuum conſiſteret (o),, nimis parvos nervos eſſe, neque ſufficere oneri (p),, eſſeque ſpirituum impetum ad motum ſanguinis ex corde in aortam miſſi, ut 1. ad 1936000000. (q),, & celeritatem ad velocitatem, cum qua ſanguis de corde prodit, uti 1, ad 44000. (q^*),, & ſpiritus ob levitatem unice furſum moveri poſſe (q^{**}).

Horum argumentorum pleraque manifeſto non demonſtrant, ſpiritus ſenſui motuique non præfici, ſed omnino ne nervos quidem eo ſpectare ſuadent. Verum etiam plantis ſua cylindrica vaſa ſunt: & nulla velocitas major eſt, quam ſubtilium fluidorum: & ſi eorum in parvis nervis non ſatis magna eſt ad motum producendum poteſtas, multo minor oſcillationis erit, in tantillis, molliſſimis, medullaribus, funiculorum nerveorum pulpis.

§. X. *Alia objectio.*

In re dudum diſputata per omnia mentem meam revolvi, ne mihi quidquam elaberetur, quod contra naturam fluidam principii ſentientis & moventis probabiliter diceretur (r).

Unum viſum eſt vim habere. In ſenſatione nempe premitur nervi medulla, ſive ea ſenſatio acris corporis ſit, ſive ferri. Facile video, ſolidam mei corporis partem reſiſtere ferro, diviſamque pati, ut non mirum videatur, ſentire me id, quod pars mei patitur. Ita etiam ſolidas partes irritatas contrahi, ſeque arctare, id quidem cum natura valde conſentire videtur.

(m^{**}) *Hiſt. de l'Acad. des ſcienc.* 1711. obſ. 3. 1712. obſ. 6. 1701. 1704. obſ. 8.
($m\dagger$) p. 352. 353.
($m\dagger\dagger$) DEIDIER *anat.* p. 255.
(n) De CLARELLIS p. 59. 63.
(o) CLARELLIS p. 59
(p) KRAZENSTEIN de *diabete.* p. 13.
(q) L. de CLARELLIS p. 86. ex KEILIANIS illis calculis, qui ſanguinis celeritatem minorem faciunt, uti plurics diviſio ramorum repetitur.
(q^*) Anonymus auctor libelli *de fluido nerveo* Rom. 1740.
(q^{**}) CLARELLIS p. 68.
(r) Tetigit eam FRICK in *paradox. med.* p. 24.

tur (*s*). Ea enim contractio videtur ejus, quod de loco depulſum fuit, in priorem ſtatum reſtitutio.

Contra, ſi partes quidem ſolidas noſtras inſenſiles feceris, ſenſumque adeo poſueris in quocunque fluido, quod iis, quaſi non ſuis, membranis continetur; tunc quidem preſſa medulla urgebit fluidam partem, æque non ſuam, æque non ſenſilem, ut certum eſt, nullum in ſanguine, aut chylo, aut alio humore animati corporis, ſenſum eſſe. Fluxile enim eſt id omne humorum genus (*s**), mutabile, quod diſpereat, & perpetuo alia & alia materia ſuppleatur, perque corpus noſtrum peregrinetur potius quam habitet: quod ſub ictu fugiat expeditum, parvamque ejus vim ſentiat. Sed etiam memoria ſenſuum impreſſiones oſtendit eſſe in firmis partibus. Sic etiam in motu, quando irritata fibra conſtringitur, ſi in fluido elemento cauſa motus eſt, non adparere videtur, quare id preſſum non perinde, ut in ſenſu, fugiat, & quare hoc in caſu, neque in ſenſu, parietes ſui vaſculi contrahat. Denique, niſi irritabiles ſunt membranæ, omnino vix intelligitur, quomodo ab interno, indigena, ſibi non irritante, poſt levem preſſionem, eæ membranæ introrſum duci poſſint, quod eſt contrahi.

Speciem dedi, quantam potui, huic argumento, & video, apud B. *Ludovicum* TRALLES (*t*) elegantiſſimum & peritiſſimum medicum, ſimilem meditationem non fuiſſe parvi momenti.

Et tamen videtur apte reſponderi poſſe, quantum ad perſuadendum hominem ſolius veri cupidum ſufficiat.

In ſenſu quidem non contrahitur quidquam, neque in ſenſorio, aut in nervo ſentiente, qui in ſenſorio eſt, aut in eo quam longe a ſenſorio ad cerebrum protenditur, quidquam mutatur, præter illam primam preſſionem, quæ fit in vaſculum, ſive malis in pulpam medullarem ſpiritu ebriam (*u*). Non ibi nunc ſenſus oritur: ſed ex lege inſita id fluidum ad cerebrum recurrit, preſſionemque, quam paſſum eſt, in ſede animæ repræſentat, ſive ibi ſolidam aliquam *monadem* humanam ſentientem ferit,

(*s*) Conf. WINTER *orat. inaug.* p. 86.

(*s**) Anima primo per ſolida agit, quia ejus actio per fluida non foret conſtans KLOEKHOF *morb. anim.* p. 7.

(*t*) Solida ſola ſentire & dolere, & tamen nervos ſentire, ut canales *de opio* T. I. p. 223. Nervi non dolent, niſi ubi membranas habent WINTER l. c.

(*u*) Nondum enim hic diſputamus, num ſpiritus in vaſculo contineantur, num in celluloſis fibræ ſolidæ intervallis.

rit, ſive ſtatutum eſt divina lege, ut preſſio ejus fluidi animam mutet, quando ad ſuum delimitum locum venit. Ferit argumentum eos, qui animam in ſenſus organo ſentire credunt, nos non ferit, qui in cerebro credimus ſenſuum impreſſiones menti repræſentari.

In irritabilitatis exemplo etiam minus ſubeſt roboris; neque enim nervi pulpa irritabilis eſt, aut ab ictu contrahitur. Muſcularis fibra eſt, quæ icta preſſaque eam vim exercet, quam dicimus contractionem. Eam nunc nihil intercedit, aut ad litem noſtram facit, ſi fecerimus ſolidam, ut percuſſa pars firma conſtringatur. Quando vero a nervo irritato muſculus in convulſionem agitur, tunc quidem nihil impedit, quin excitatum fluidum nerveum fibram muſcularem ſtimuli modo irritet: omnino uti electricum elementum fibram muſcularem irritat, cogitque contrahi, quando torrens ejus elementi ex humano corpore ſcintillæ modo educitur: aut, nam perinde eſt, ſimilis torrens ex corpore nimis electrico in noſtros muſculos irruit. Non dico, noſtro nerveo fluido electricam naturam eſſe, ſed eam indolem, ut majori copia determinatum perinde fibram muſcularem irritet, ut ſolet electrum.

§. XI. *Conditiones liquidi nervei.*

Tantum credo nos profeciſſe, ut omnino nervos ſolidis chordis exſiſtere, improbabile ſit: & ut nihil repugnet (*x*), quin fluido aliquo pererrentur, cujus ope ſenſus, & motus peragatur. Multa ideo pars veri adhuc latet, quam indagine aliqua, quoad ejus licebit, porro conamur expedire. Inveniendum ergo eſt fluidum elementum, quod phænomenis ſenſus motusque ſufficiat. Ergo eas conditiones oportet ſancire, quas ei elemento ineſſe neceſſe ſit, ut pro fluido ſentiente & movente poſſet haberi.

1. Oportet id fluidum mobiliſſimum eſſe, & una maximi momenti capax, aut ad ſuſcitandos maximos motus idoneum, nempe a minima

 quaque

(*x*) Quare etiam STAHLIANI non nulli ſuccum nerveum ſenſui & motui præfectum receperunt, NENTERUS *phyſiol. Med.* c. 4. p. 130. membr. 4. act. I. punct. 2. PORTERFIELD *Eſſays of a ſociet. at Edimb.* Vol. IV. J. TABOR. *Exerc. Med.* T. 3. c. 3. SAUVAGES. MEAD. Extra eam ſectam ILL. VIRI pro ſpiritibus ſenſerunt, ut WERLHOFIUS de *febre* p. 384. L. HEISTER *Compend.* p. 166. ſeq. Ill. medicus BURGGRAVIUS *in pluſculis libellis* maxime in *ſpirit. anim. immer. exc.* ROSEN. *Anat. beſkrifn.* p. 201. ſeq. I. H. SCHULZE *phyſiol.* p 77. APPERLEY obſ. p. 34. ANONYMUS auctor *Elem. d'Anat raiſ.* p. 283. v. GEUNS. de *vita* p. 32. J. HILL *on nerves* p. 9. L. du BOIS *de fluidi nerv. exſiſt.* Monsp. 1755. Cl. FLEMYNG in proprio libello, ubi ſuffragia pro nobis numerat *phyſiol.* p. 146.

quaque cauſa in efficacem motum cieri. Molliſſimus certe eſt adlapſus radiorum lunarium, qui etiam ultima vi vitrorum convexorum collecti, calorem nullum excitant. Et tamen vehementiſſime mens inde percellitur, ſi plenam in lunam inſpexeris. Objecta minutiſſima, literulæ exiliſſimæ; odores aliis in vulgus hominibus impercepti, maximos in anima motus & in corpore excitant, ut ad averſati felis odorem aliqui convellantur, aut animo linquantur; alii ad lectam triſtem epiſtolam ſubito extinguantur, aut certe viribus omnibus vitæ, & coctionibus primarum viarum priventur.

2. Oportet non ſolum mobiliſſimum eſſe, ſed etiam absque cordis poteſtate, a voluntate, & a ſenſuum impreſſione in motum cieri poſſe, & viciſſim magnis motibus defungi, neque ideo cordis vires mutare. Nam absque febre convulſiones fiunt, & minimi cum ſint nervuli, tamen in iis, contra quam in vaſculis minimis cum corde conjunctis, celerrimi motus peraguntur (*y*).

3. Oportet fluidiſſimum eſſe elementum, ut celerrimo motu fungatur, ſive nunc tanquam ſeriem globulorum contempleris, quorum primo tacto, absque temporis intervallo ultimus impellitur: ſive torrentis ad modum celerrimi ſe habere ſtatuas, omnesque in nervo particulas a ſentiente pulpa digiti verſus cerebrum ruere, & viciſſim pari velocitate motrices ex cerebro in digiti muſulos vires advenire. Multis modis hæc celeritas oſtenditur. Inſectum, quod quingenties in dimidio ſecundo minuto horæ pedes moveat, a Cl. viris (*z*) dictum eſt. Alii obſervant, quater intra minutum ſecundum horæ brachium flecti, & muſculum bicipitem tribus pollicibus quater decurtari, octies hoc ergo iter percurrere in minuto ſecundo, quod eſt pedum duorum (*a*). Sed hæc exigua foret celeritas.

Ob parvitatem fiſtularum nervearum cordis cum aorta comparatarum, quæ ſunt ea aorta 2880, 000, 000ies minores, ajunt, debere fluidum nerveum 2880. celerius, quam ſanguis, fluere, aut per 5760000000. pedes (*b*) in minuto ſecundo moveri, inque aliis moderadera-

(*y*) p. 373.
(*z*) *Hiſt. de l'Acad.* 1711. p. 18.
(*a*) *Mem.* XX. *ſur le mouv. des muſcl.* p. 88.
(*b*) *Eſſ. ſur le mecaniſm. des muſcl.* p. 93.

deratioribus calculis 7750. (*b* *) & 32400. pedes in minuto ſecundo, percurrere. Ego vero, cum hæc mere theoretica ſint, experimento uti malim, etſi minor ſumma prodit. Ita invenio, ſummam tamen celeritatem eſſe muſcularis liquidi, ut non minus quam 9000. pedes in minuto primo percurrat (*c*).

4. Oportet tenuiſſimum eſſe, ut minimos, nullo microſcopio inveniendos tubulos perfluat, atque ipſi ſpiritus nullo ſenſuum noſtrorum quocunque auxilio adjuti conſpicui reddi poſſint. Denique etiam ideo tenuiſſimum liquidum eſſe, neceſſe fuerit, quod motus ejus per modo dicta ſit pervelox. Lentum enim in aqua, celerius in aere millies aqua tenuiori, iterum celerius in electrica materia iter eſt, rapidiſſimum in luce (*d*), qua nihil eſt tenuius. Similiter etiam momenta omnium maxima ſunt in elementis, quorum minutiſſimæ ſunt particulæ, ut aquæ in vapores dilatatæ, aeris, electri, ignis, denique lucis.

5. Cum hac tenuitate conjungi oportet dotem, quæ parum cum ea conſentire videtur. Oportet nempe eam tamen fluidi nervei ad nervum adhæſionem (*e*) eſſe, ut nervo contineatur, neque ante abſolutum munus nervum deſerat. Nam ſi deſereret, ſeque in vicinas celluloſas telas, muſculosve diffunderet, nunquam poſſet motum a cerebro in pedem, aut a pede ſenſum in cerebrum deferre. Et in omnibus præter nervos partibus, oſtendimus, nullum ſignum ſentientis naturæ eſſe (*f*), neque adeo videri, ſenſui ſubſerviens elementum eo diſperdi, deque tubulo nerveo aberrare.

6. Oportet ejusmodi liquidum eſſe, in quo nullus excitatus & vividus ſapor (*g*), aut odor, aut color, aut calor, aut alia quæcunque ſit qualitas, quæ ſenſus noſtros vehementer feriat. Ejusmodi enim vis ſi in fluido nerveo habitaret, id fluidum aut perpetuo ſe ipſum menti repræſentaret, aut certe efficeret, ut mens ad ſenſationem non fortiorem obſurdeſceret.

 In

(*b* *) SAUVAGES *de la fievre* p. 302. 303.
(*c*) Conf. L. XI.
(*d*) EBERHARD *phyſiolog.* p. 285.
(*e*) Magnetiſmum vocat LIEUTAUD *phyſiolog.* p. 256.
(*f*) p. 271.
(*g*) Inſipidi ſunt ſpiritus BORRICH de *ſomno* & *ſomniſ.* n. 7. p. 8. Cerebrum inſipidum eſt HARTLEY p. 19. 20.

In exemplo, ſaliva facit, ut nihil nobis ſapidum videatur; quod non ſit ſaliva ſalſius. Si vero ſaliva ſupra modum aut ſalſa fuerit, aut dulcis, aut amara; tunc is ſapor perpetuus menti obverſatur.

§. XII. *Non ergo ſunt aquei albuminoſi.*

Ex his ergo poſtulatis ſequitur, ante omnia, non craſſam, conſpicuam, habentem ſe ad albuminis modum ſpirituum ſpeciem eſſe (*b*).

Ejusmodi ſuccum in nervis ſibi perſuaſerunt ſe vidiſſe Cl. viri, neque repugnat, halitum tenuem ex arteriolis nervum adeuntibus in celluloſas cavernulas funiculis interjectas halare (*i*), qui collectus aquam referat ſive gelatinam (*k*).

Verum is liquor ad celeritatem illam ſummam, ad mobilitatem, ad vires, quas exercere debet in convulſis & phreniticis hominibus immenſas, ad ipſas perſluendas omnium in corpore humano ſubtiliſſimas vias, ineptus eſt omnino. Quæ alias pro ejusmodi liquore producitur excuſatio hydroſtatica, parvam vim excuſat, non explicat celeritatam (*k**).

Sit ergo roſcidi & viſcidi in nervis elementi genus (*l*) album, paulum unctuoſum (*m*), adfine vapori, qui ex cerebro halat, inque aquam etiam cogitur (*n*), & ex piſcium cerebro in alembicum rranſit (*o*). Irroret

(*b*) Albumini ſimilis GLISSON c. 7. n. 7. Tardus & lentus FERREIN in theſi. Par. 1737. Craſſitie albuminis CHARLETON *three Lectur.* p. 85. MALPIGH. l. c. & BELLIN l. c. Aqueus & lente motus MONROO *nerv.* p. 368. 371. 373. Purior lymphæ portio BERGER *nat. hum.* p. 269. Lympha fluidior, blandus, mucilaginoſus? KINNEIR p. 44. Lympha 21. die in ſpiritum perfecta BOERHAAVE *prælect.* II. p. 568. Habet etiam GEORGI Prop. 53. &c. SCHEELHAMMER diſſ. XIII. n. 47. qui a ſpiritu diſtinguit.

(*i*) Inter duram membranam & nervum ros III. TRONCHIN. *colic. pict.* p. 127. Liquor capſulis contentus ſ. ſuccus nerveus GORTER *chirurg.* p. 174. *perſpir.* p 52. 312. 517. &c. Hæ ſunt guttulæ evaneſcentes in nervorum cellulis *Comm. Bonon.* T. III. p. 282.

(*k*) BARTHOLIN. *medic. Poet.* Exp I. p. 4. ex læſis nervis.

(*k**) Ex tenuiſſima fiſtula in magnam ampullam delapſa exigua guttula magnum pondus emovet, ſed tanto lentius, quo minor eſt fiſtula.

(*l*) BERGER de *ſucc. nutrit. per nerv. tranſ.*

(*m*) VIEUSSENS *de l'Oreille* p. 99.

(*n*) HAYMANN *Comm.* T. IV. p. 306. COITER obſ. p. 114. BRUNNER *de pancr.* p. 141.

(*o*) Albuminoſus coagulabilis COLLINS p. 997.

roret fibras nerveas (*p*), nutriat forte (*q*), ut alii vapores ſuam celluloſam telam nutrire videntur.

Sed is liquor omnino ad motum ſenſumque nihil faciat (*r*). Stupidam (*s*) opinionem vocaverat *Johannes* SWAMMERDAM.

Neque commiſtum vellem per eadem vaſa fluere, ut in ultimis fiſtulis nervorum confuſus cum ſucco nerveo ſpiritus moveretur (*t*). Analogia certe fluidi electrici, & caloris, & ipſius aeris, aliud ejusmodi liquoris genus non admittit, in quo mobiliſſimum elementum natet, nimiusque metus eſſet adhæſionis ad parietes in ejusmodi tenuiſſimo tubulo, quem viſcidus & albuminoſus liquor perflueret (*u*). An nutriant nervi, melius alibi disquiretur.

§. XIII. *Num ſpirituoſi, acidi, aut ſulfurei.*

Acidos ſpiritus (*x*) alia conditio rejicit a nobis expoſita, & ex aereo nitro compoſitos (*y*), aut ex ſpiritu nitroaereo (*z*); ex ſulfure ſanguinis & nitro aereo (*a*); ex ſale volatili oleoſo (*b*); ex aqua ſulfure & acore (*c*); ex univerſali acore (*d*); ex ſpiritu rectore orto a ſpiritu univerſali

(*p*) QUINCY poſt. l. de *perſpir.* p. 303. LISTER *Exerc.* II. p. 136. de *humor.* c. 50. 53. MORGAN *Prop.* V. p. 140. CHEYNE. *Fibr. debil* p. 81.

(*q*) GORTER *Chir.* n. 770. BARON. *Ergo ſpiritus animales nondum probati.* BUFFON T. VII. p. 16. de CLARELLIS p. 33. KINNEIR. l. c.

(*r*) MORGAN. l. c. SCHELHAMMER l. c. VIEUSSENS *tr. des liqueurs* p. 223. 224. *de l'oreille* p. 100. BROWNE LANGRISH. *Lect.* II. p. 30. KULMUS p. 53. Diſſ. XX. *ſur la cauſe du mouv. des muſc.* p. 85. VOGLI *hyſt. ſpirit.* p. 46. CHEYNE *English malad.* Conf. LEYSER. l. *in ſyſtem. med.* n. 9.

(*s*) p. 848.

(*t*) Ita WILLIS p. 242. VIEUSSENS p. 94. BORELLUS *Propoſ.* 158. Le CAT *Memoir* p. 26. GUETTARD & THUILLIER in Theſ. ann 1743. edita E. *nervi canales* QUESNAI *Oeconomie Anim.* T. III. p. 112. PITCARNE *Elem.* p. 57. BERGER de *ſucc. nutrit* p. 11. LECAT. *Memoir.* p. 34.

(*u*) Vide, quæ de difficillimo itinere particularum craſſiorum per vaſa immenſum nervis fiſtulis majora ad experimenta monui L. VI. p. 190. & ſeq.

(*x*) PASCAL *des fermens* p. 165. ut etiam cerebrum paſſim fermentet p. 176. & cum alcalino ſanguine ferveat.

(*y*) MAYOW p. 311.

(*z*) L. *Mar.* BARBIERI *Bonon.* 1680. 12.

(*a*) MISTICHELLI l. c. f. c. 6.

(*b*) COWARD *volat. ferm.* p. 2. Nempe ſalem volatilem oleoſum de cornubus extractum, eſſe eum ipſum ſpiritum, qui in oſſe habitabat. Fere ejusmodi conjectura fuit Cl. CHEYNE *phyloſ. princip. of relig.* p. 300.

(*c*) STRUVE *anthropol. ſublim.* p. 46.

(*d*) BERKLEY in *ſiride.*

ſali (*e*). Cum ſpiritu vini ſubtiliſſimo comparavit *Franciſcus* SYLVIUS (*f*).

Ea omnia excuſationem aliquam habent a vi excitante, quæ eſt in ſpiritu rectore, & in alcohole. Cæterum mero acore, merove ejusmodi odorato ſpiritu, nerveum fluidum conſiſtere, repugnat conditioni 6. Ejusmodi etiam meraci ſpiritus celerrime nervos deſtruunt, non alcoholini ſoli, ſed omnino odores vehementiores quicunque, quos tamen nunquam æque puros per ſolas nares haurias, ac quidem ex hypotheſi puri in nervis fluerent. Nimis enim ſenſilis pulpa nervorum brevi tempore vim quaſi odoris, aut voluptatis cujuscunque perfert, & ſuccumbit, ſi continuatur.

§. XIV. *An aerei ſint.*

Longe magis frequentata fuit ea ſchola, quæ ſpiritus nerveos aereos fecit; nam nunc quidem licet ea voce uti.

Liber exſtat inter HIPPOCRATICOS, qui aerem partim per os & nares, proxima via, recipi, partim tamen etiam per venas ſubire (*g*) docet, inque cerebro intelligentiæ & motionum (*h*) auctorem eſſe, eoque intercepto torporem oriri, & vocis (*i*) atque animi defectionem. Ea de aere per nares ſuſcepto ſententia fuit ERASISTRATI (*k*). Animam ex aere ASCLEPIADES compoſuit (*l*), veterumque multi. Odores ea via ad cerebrum ALCMÆON duxerat (*m*). Porro ſchola vetuſta per propriam reſpirationem aerem in ventriculos anteriores cerebri venire, & animalem in ſpiritum abire (*n*) docuit.

Parum in re ipſa differt altera GALENI opinio, qui præter ſpiritum animalem in cerebri ventriculis, ex aere per nares inſpiratos generatum

(*e*) Le CAT *Mem.* p. 21. qui eum rectorem ſpiritum & cum univerſali illo BERKLEYANO conjungit, & ipſi germinationem tribuit.

(*f*) *Diſp.* IV. n. 29. BORELLUS *prop.* 158.

(*g*) Περι ἱερης νουσου p. 87.

(*h*) p. 87.

(*i*) p. 88.

(*k*) GALEN. *util. reſpir.*

(*l*) GALEN. ib. Et nuper L. de CAPOA *delle moffete.*

(*m*) PLUT. de *placit. philoſ.* L. IV. c. 17.

(*n*) GALENUS de *util. reſpir.* ORIBASIUS p. 8. 18. 52. &c. Etiam VESALIUS L. VII. c. 1.

tum (*o*), etiam ex ſpiritu vitali cum ſanguine ad cerebrum fluente ſimilem ſpiritum generari dixit (*p*): ſed ei viro ſpiritus vitalis ex aere per pulmones accedebat (*q*).

Per nares eidem aeri viam aperuit *Carolus* FRACASSATUS (*r*), quem edidit per foramen cribroſum, cerebrum adire.

Neque poſt mutatam fere ſcholarum theoriam ab ea natura ſpirituum receſſum eſt. Ad generationem, etiam magnorum motuum, elaterem (*s*) in particulis ſpirituum maximum requiri perſuaſi, etiam nuperi, aerem (*t*), aut aerem ſubtiliorem (*u*), aut aerem alio aliquo elemento (*x*) miſtum ſcripſerunt ſpirituum eſſe materiem. Aerem etiam in cerebri ventriculis eſſe, nuper repetitum eſt (*y*).

Eo poſſis jam excitatas nobis fiſtulas aereas referre, quæ ad cerebrum, medullam ſpinalem, nervosque inſectorum frequentiſſimæ veniunt (*z*).

Nunc quidem neque via a naribus per os cribroſum patet, cujus foramina ſint (*a*), dum vita ſupereſt, ſuis nervis pleniſſima: neque in ſanguine elementum eſt elaſticum: neque aer ea eſt ſubtilitate, ut facile minimos tubulos (*b*) animati corporis ſubeat, aut tranſeat absque impedimento: neque absque periculo in tenerrimos tubulos reciperetur, qui naturam nerveam continuo deſtruat, exque molli reddat duriſſimam (*c*).

§. XV.

(*o*) De *utilit. reſpir.*
(*p*) De *uſu part.* L. VII. c. 8. 9. de *inſtr. voc.* c. 3. conf. ORIBAS. p. 78.
(*q*) L. VIII. p. 333.
(*r*) Conf. p. 374. ſeqq.
(*s*) WERLHOF *febr.* p. 384. KEIL. De *mot. muſc.* HALES *hæmaſtat.* p. 60. SANDRIS p. 131. MAZINUS. SENAC. T. I. p. 432. 433. LIEUTAUD *phyſiol.* p. 201. BERGER l. c. pro parte ſubtiliori ſpirituum. Lanuginem elaſticam dixit LEIBNIZ apud MICHELOTTUM c. 2. n. 17.
(*t*) MOSCA T. II. p. 64. T. I. p. 136. 265. BERNOULLI de *mot. muſc.* PARSONS II. p. 50 HAMBERGER *phyſiol.* p. 191. Aerem tenuiſſimum dixit LEON. a CAPOA l. c. p. 114.
(*u*) VOGLI l. c. p. 66.
(*x*) Ex aere tenuiſſimo nitro impregnato VIEUSSENS *tr. des liqueurs* p. 228. *Nouvell. decouv.* p. 14 Ex aere ſulfure & ſale ROSETTUS p. 28.
(*y*) *Alexius* LITTRE. *Mem. de l'Acad.* 1707. p. 129.
(*z*) SWAMMERDAM l. c. tab. 29. f. 8. p. 206. 250. 253. &c. LYONNET p. 100. 332. 336. 365. 392.
(*a*) LOWER p 249.
(*b*) L VIII. p. 180. 338.
(*c*) Vide etiam contra ſpiritus aereos GORTER *Chirurg.* p. 182. GLISSON *de ventric & inteſt.* c. 7. n. 7.

§. XV. *Num æther.*

Seculo XVII. exeunte celebre nomen fuit ætheris, cui inviſibili, neque experimentis ſubjecto, elemento ſolebant fere ea omnia tribuere, quorum cauſam ignorabant, lumen, gravitatem, magnetiſmum. Æthereos ergo ſpiritus fecerunt aliqui (*d*), aut æthere miſtos (*e*).

Lucis naturæ ſimiles finxerat WILLISIUS (*f*), ex ſanguine in vapore reſoluto natos (*g*), qui in cerebrum adſcendit. Luminis etiam tenuitatem ſpiritibus NEWTONUS tribuit (*h*); & eadem ſententia fuit STENONII (*i*).

Flammam puram diſertius CARTESIUS (*k*) dixit, ignemque bene multi ſcriptores (*l*). Eo inclinat *Carolus* BONNET, vir ſummus (*l**)

Partem eſſe elaſtici elementi, a quo eodem reflexio & refractio luminis dependeat, Ill. NEWTONUS (*m*).

Medium quid inter flammam & aerem (*n*), inter corpus & animam alii (*o*).

Denique cum nuper materies electrica omnium eſſet in ore, eaque videretur celeritatem (*p*) habere, quæ eſt in ſpiritibus animalibus, vimque ſummis etiam motibus excitandis parem, cogitatum eſt, ejus naturæ eſſe animalem ſpiritum. Neſcio, an non Cl. olim HAUSEN prima conjectura fuerit, quam inde Cl. BOISSIER (*q*) & des HAIS propoſuit. Addidit uterque varia, quæ eam ſententiam non improbabilem reddunt, lucu-

(*d*) VATER *phyſiolog.* p. 679. NEWTON apud BIRCH T. III. p. 293. BROWNE. LANGRISH in *ſecunda lectione.* QUESNAI *Oecon.* III. p. 110. ſeqq. HARTLEY p. 44. ROBINSON *ſplcen.* p. 158.

(*e*) Aethereo aereos F. HOFMANN *de differ. inter Stahl* & p. 67. Ex æthere & liquore humano ſubtiliſſimo *miſtos* SANTORINUS de *nutrit.* p 28. Ex æthere & ſucco nutritio QUESNAI III. p. 112. Solum, addit, ætherem a ſe ipſo activitatem habere.

(*f*) Cum lucis radiis aeri intertextis comparavit *anim. brut.* p. 41.

(*g*) *De ferment.* p. 27. *de cerebro* p. 111. 112.

(*h*) *Queries* 23. 24. poſt. L. III. opticor.

(*i*) *Du cerveau* pene ex principio.

(*k*) *De homine* p. 24.

(*l*) MURALT *vademec. anat.* p. 553. RIVIN *de ſpir. vital. hom.* BARON. ad LEMERY *Chem.* p. 839. MEYSONNIER apud L. a CAPOA *raggion.* T. II. p. 46. de ſpiritu vitali GAUTHIER *obſ.* P. V. p. 268.

(*l**) *Anal. de l'ame* p. 21. 478.

(*m*) *Queries* poſt *optiks* n. 23. 24. MEAD *Introd. ad l. of poiſons* p. XXXIV.

(*n*) SCHELHAMMER *phyſiolog.* p. 316.

(*o*) IDEM, & PERRY *on nervous diſeas.* p. 146. SANTANELLI *Lucubrat.* III.

(*p*) *Diſſ. ſur le mouv. des muſcl.* p. 93. *Phyſiol.* p. 129. 131. Liquor nerveus videtur eſſe vapor electrico fluido imprægnatus SAUVAG. de *ſuſpiſ.* p. 16.

(*q*) *Phyſiolog.* p. 129. 130. LAGHI *Epiſt.* II.

luculas & flammulas, quæ de animalium pilis vulgo, non raro etiam de hominibus, excuſſo (*r*) induſio neque detracto, aut fricata cute (*s*) exiliunt; & igniculos ante epilepticos inſultus adparentes (*t*), aque fricto oculo naſcentes quaſi ſcintillas; & motum in nervo a ſtrictione, quæ verſus partem aliquam deorſum fit, in vivo animale excitatum (*u*). Ad funiculos electricum elementum adhærere commode adnotatum eſt (*x*).

Sed etiam a ſcintilla electrica muſculos, aut ipſos, aut per nervos ſuos percuſſos, omnium certiſſime & potentiſſime in motum cieri (*y*) obſervarunt, & ſubſultus electricos nervorum directionem ſequi, eſſeque eo minores ſcintillas, quo remotius a cerebro (*z*), ſpirituum fonte, pars aliqua percutitur (*a*); & denique a nervo iſchiadico canis, electrica natura imbuto, conſpicuum penicillum lucidum prodiiſſe (*b*).

Eſt autem ſua contra quamque harum opinionum objectio; ætherem, aut elementum aliud, quod omnia corpora pervadit, nervis non contineri (*c*), neque a vinculo moram pati, neque adeo conditionibus noſtris ſatisfacere.

Ignis purus a nullo corpore nobis noto reflectitur, aut de ſede depellitur, & pariter pervadit omnia, ſeque, ubicunque copioſior collectus eſt, continuo in æquilibrium diffundit (*d*), atque adeo ex nervis, nullo omnino pariete coercibilis ſe in partes circumfuſas diffunderet, donec eæ pariter cum nervo calerent, pariter ergo fluido igneo replerentur.

De ignotis elementis nihil adtinet aut quærere aut refutare.

Electricæ materiei aliæ etiam ſunt adfectiones. Primum in mortua cadaveris materie non eadem quidem eſt electrici elementi (*e*) copia, quæ

 in

(*r*) Ep. ad WORM p. 720. BETBEDER *hydroceph.* p. 7. 8.
(*s*) BIANCHINI *parere ſul caſo della Conteſſa Zangarina Baudi* p. XXXI. De capite *Philippi* V. BETBEDER p. 5.
(*t*) SAUVAGES *phyſiol.* p. 231.
(*u*) TRONCHIN *colic. pict.* p. 38.
(*x*) *Des* HAIS.
(*y*) DES HAIS. CALDAN. *Lettr* I. p. 332. VANDENBOS exp. 12. v. GEUNS *de vita* p. 19. CIGNA *reſponſ.* p. 13. LAGHI II. p. 7. cum animal emortuum videretur.
(*z*) DES HAIS p. 4. rectam viam, non eam quam vaſa ſerpentino ductu flexa ſequuntur.
(*a*) NEBEL *vires electric. Med.* p. 23.
(*b*) DES HAIS. *Diſſ. ſur le mouv. des muſcl.* p. 96.
(*c*) BERKLEY *firis* p. 166.
(*d*) Confer. hæc omnia collecta apud HILARY *on fire.*
(*e*) In exper. Cl. GRAY lego, mortuis ex partibus triſtiorem lucem prodire.

in vivo nervo, ſed multa tamen, neque parcius eo ſanguis imbutus eſt, aut adeps, aut tendo, aut dentes, quam ipſe nervus.

Electrici torrentis ea natura eſt, ut ex ea ſede, in qua id elementum abundat, in alteram, in qua parcius continetur, ſummo impetu ruat (*f*). Pone nunc nervum iſchiadicum electrica materie pleniſſimum: pone Te velle ſolum hallucem movere, & vere movere: neceſſe eſt in nervo hallucis, minus quam in trunco, electri fuiſſe, hinc ex trunco in eum ramum nerveum fluxiſſe electrum; ita vero nullo modo fieri potuit, ut is torrens ſolum in hallucem tenderet, neque perinde in omnes alios muſculos pedis, quorum rami nervei, perinde ante voluntatem quieti, pariter minorem habuerunt electri copiam; parem enim ſi nunc acciperent, pariter, ut hallux, in motum agerentur: parcius ſi ante habuiſſent, non potuerant quieſcere.

Sed majus quid ſupereſt. Omnis materia animalis ex eo genere eſt corporum, quod per communicationem electricam naturam accipit, & omnes animales partes pariter ſunt ad eam recipiendam aptæ. Nunc pone, aut nervum iſchiadicum, aut muſculum plenum eſſe electrica materie, & ad motum incitatum; ea certe materies ſe undique, nullis coercenda limitibus, in circumpoſitum adipem, in vicinos muſculos, diffundet, donec æquilibrium natum ſit (*g*).

Addit vir Cl. *Franciſcus* CIGNA (*h*), ſcintillans elementum, quod ex pilis animalis veniat, non ex pilis, ſed ex ambiente elemento ad fricantem manum confluere, & perinde ad mortuam pellem abundare.

Denique electricum fluidum corpus humanum pervadit, neque ullum motum in muſculo ullo excitat, donec ex corpore exeat, alterumque hominem non electricum offendat (*i*). Idem a nullo vinculo coercetur (*k*), & ne a diſſectione quidem, dum inferior pars nervi non longe a ſuperiori removeatur. Nunc elementum nerveum (*l*) & per vincula coercetur, & diſſecto nervo (*m*) omnis ſenſus aut motus continuitas abrumpitur.

Lucem ſe ipſam repræſentaturam perſuadetur Cl. le CAT (*n*).

§. XVI.

(*f*) FONTANA *Lett.* p. 207. CALDANI *Lett.* II. p. 462. 463.
(*g*) FONTANA p. 208. CALDAN. p. 462.
(*h*) *Reſponſ.* p. 14.
(*i*) Conf. PARSONS *muſc. mot.* p. 38.
(*k*) Le CAT. *Mem.* p. 18. 63.
(*l*) p. 296.
(*m*) Ibid.
(*n*) p. 19.

§. XVI. *Quænam ergo ſpirituum materies ſit.*

Facilius invenimus, quid ſpiritus non ſint, quod de omnibus iis fere locum habet, quæ ſub ſenſus non cadunt. Si vero cogitata noſtra de ipſa natura ſpirituum proferre juberemur, *activum*, ad motum a voluntate, & a ſenſu concipiendum aptiſſimum, celerrimum, omni ſenſuum acie ſubtilius, tamen hactenus igne & æthere & electro, & magnetica materie craſſius faceremus elementum, ut & contineri vaſis, & vinculis coerceri aptum ſit, & denique manifeſto ex cibis noſtris naſci & reparari queat; non ſine ſuſpicione, partem tamen ejus fluidi, non exiguam, ex rectore illo ſtirpium ſpiritu conſtare; ut quo recepto ſpiritus noſtri augeantur, ut & ſenſuum acumen intendatur, & imaginatio ſuccedat vividior, & vires muſculorum increſcant, & demum nimis excitati motus quicunque, & ipſi ſenſus per fœtentes halitus, opiumque compeſcantur.

Porro ex animali materie etiam conſtare oportet, in ſummam ſubtilitatem evecta, cum ab ea vires muſculorum potiſſimum pendeant, magisque ut ferocia, ſic robuſta ſint animalia carnivora, ipſaque carnivoræ gentes, in anglorum exemplo, robore vincant. Sed vulgo etiam homines viribus fracti, a valido cibo muſculorum uſum & robur recuperant.

Oportet autem, hæc mobilia elementa in raritatem quandam expanſa eſſe, ut noſtros ſenſus non feriant. Et quid vetat, uti a luce diverſum ignem eſſe, ab utroque magnetis materiam, ab omnibus aerem & ætherem diſtare nunc conſtat, quin etiam id proprium, ſuos unice per effectus notum, elementum ſit. Cum teſtium ſemine non dudum comparatum eſt (*o*): id autem & odorum eſt, & lentius.

§. XVII. *Num nerveæ fibræ fiſtuloſæ ſint.*

Fibras vocamus, in quas ultimas funiculum quemque nerveum non ſcalpelli obtuſa acies, neque oculorum, ad minima a natura non fabricatorum, debilior ſenſus, ſed mentis per infinitum progreſſura ſubtilitas dividit. Funiculum quemque, qui nudo oculo ultimus eſt, modice objecta augens lens vitrea oſtendit ex minoribus funiculis exſiſtere: eorum quemque acrior nunc & ſphærica vitri vis demonſtrat, iterum in alias fibrillas reſolvi: eamque nunc fibrillam, in qua LIEBERKUHNII ars fa-

(*o*) MULLER *Entwurf eines Lehrgebäud.* n. 148.

tigata hebeſcit, eam non magis ſimplicem eſſe credimus, quam priores fuerunt funiculi, quos plamore vitro diviſimus, & cum pari ſit habitu, membrana, vaſculis, celluloſo plexu, alba medulla, non improbabilis regula ſuadet, & ipſam minoribus, ſuique ſimilibus conſtare funiculis. Eſt tamen aliquis denique finis, ultra quem NATURA ſolidas noſtras membranas non dividit, ne ex tenuitate debilitatæ impares ſint ferendæ preſſioni, qualem vita humana plurimam in pleriſque nervis, vel ex arteriarum vicino pulſu, vel ex muſculorum juxta tumentium urgente motu, vel ex corporibus nobis incumbentibus orituram non potuit evitare. Ea ultima fibrilla, num fiſtula ſit, num celluloſa tela farciatur, perque ſpongioſum habitum fluidum nerveum feratur, eſt de quo nunc quærimus.

Non nova (*p*) nempe eſt ſententia, in nervis inter ſolidos funiculos elementum ſpiritale moveri: & medullam cerebri (*q*), & nervorum (*r*), celluloſam eſſe, atque veſicularem, fiſtulasque, quæ videntur, nerveas tamen intus celluloſis filis repleri (*s*).

Nunc quidem ad eas ſubtilitates ſola conjectura penetrat Et in univerſum animale ſyſtema in vaſis fluida celeriter mota, in celluloſa tela lentos & craſſos humores habet. Neque videtur liquor verus, ex cibo natus potuque, & hactenus habens aliquid æthere, aut electro, aut aere craſſius, non videtur, inquam, ejusmodi elementum per vias multa celluloſarum laminarum filorumque ſerie obnuptas ea celeritate moveri poſſe, quæ poſcitur a phænomenis. Non enim videtur dubium, per liberum tubulum, quam per ſpongiam, expeditiorem motum eſſe. Plantis vaſa celluloſis telis abrupta ſunt, ſed motus, ſi cum ſpiritibus comparaveris, eſt lentiſſimus. Neque elementi nervei ea eſt ſubtilitas, ut eam moram non metuit, quæ ab objectis filorum transverſorum obicibus fit. Manifeſto enim a vinculo injecto coercetur (*u*).

Argu-

(*p*) CARTESIUS *de homine* p. 100. MOLINETTI *Diſſert.* p. 192. CHARLETON l. c. C. BARTHOLINI nepotis *ſpecim. anat.* p. 124 LISTERUS. MISTICHELLIUS p. 20. VIEUSSENS *de l'oreille* p 98. Cl LIEUTAUD in propria diſſert. MORGAN. *mechan. princip of practice* p. 153. KINNEIR *on nerves* p. 34. 46 Etiam eo animum inclinat. Cl G. A. MULLER *Entwurf eines Arzneygebäud.* n. 187. Canalibus non contineri ſpiritus, cum ætherei ſint QUESNAI *des fièvres* p. 264. Olim nervos poroſos fecerunt WILLIS *de cerebr.* p. 127. & C. STEPHANUS L. I. c. 42.

(*q*) BETBEDER *hydroceph.* p. 22.

(*r*) IDEM p. 26.

(*s*) HILL. COWPER ad t. 10. f. 6. BIDLOI. MORGAN.

(*u*) Confer, quæ pro fiſtulis nerveis paſſim defenſores ſpirituum dixerunt, jam excitata, & nuperus autor *der Abhandlung vom Nervenſafte.*

Argumento non utor, quod paſſim a nervo phrenico repetierunt, quem dixerunt, deorſum ſtrictum diaphragma in convulſionem ciere, eo nempe pulſis ſpiritibus (*u**). Neque enim ea experimenti pars vera eſt.

§. XVIII. *Etiam medulla adeo encephali vaſculoſa erit.*

Nervea medulla cum cerebri medulla continuatur (*x*), fibræque nerveæ cum fibris medullæ; & de eadem natura ſunt, quantum ſenſus docent. Sed nervea medulla vaſculis fit (*y*): fiet ergo & cerebri medulla, quæ ſit ejusdem indolis. Ita certe analogia ſuadet, quæ non videtur permittere, ſolidam eſſe in cerebro medullam, quando in nervis vaſculoſa eſt.

Si ex fiſtulis medulla exſiſtit, ſumme probabile erit, eas fiſtulas ab arteriis ultimis corticis cerebri continuari, quæ in medullam ſe defigunt (*z*). Ita enim iterum analogia ſuadet, quæ ab unica motus in humoribus noſtris cauſa, nempe a corde, in eadem penitus ratione, & nervos, & medullam, & corticem, ex minima mole, ſuam in maturitatem perfectam evolvat, cogatque grandeſcere: Porro manifeſtum ſatis eſt, ſpirituum materiem a ventriculo advehi (*a*): non alia via eo ituram, quam per venas, & cor, & arterias. Præterea, cum plurimus utique ſanguis ad corticis cerebri (*b*) arterias advehatur, neque ſapientis naturæ ſit advehere ſanguinem, ut per venas revehatur: minime vero omnium probabile fiat, ad cæca principia medullæ adferri, ut inde repulſus revertatur: & cum etiam alibi in organis ſecretoriis magnæ arteriæ ſint (*c*), & pro portione ſuæ molis majores, etiam eo argumento ſuaderi videtur, ex corticis cerebri arteriis, in eas nunc probabiles fiſtulas medullæ, aliquam advecti humo-

(*u**) L. VIII. p. 93. PITCARNE *Elem.* L. I. c. 5.
(*x*) p. 186.
(*y*) p. 382.
(*z*) p BOERH. *Prael.* T. II. p. 274. LEEUWENHOECK *Epiſt. phyſ* 34. 36. Nam negabat J. H. SBARAGLI quod putaret, magnam vim medullæ cum parco cortice ſæpe reperiri, *Ment. & Ocul. vigil.* p 55. immemor, quanta corticis ſit prærogativa, qui ſphæram exteriorem faciat, qua interior altera medullaris includitur.
(*a*) Carneum v. c. non ita ſubtilem ſpiritum, & de farina nutritium, viresque muſculoſas reparans elementum.
(*b*) p. 140. 141.
(*c*) L. VII. p. 418.

humoris partem deponi (*d*). Hæc vero ita velim diſtingui, ut vapor ille, fiſtulis medulloſis circumfuſus, inque cerebro manifeſtus (*e*), a grandioribus illis arteriis, medullam perforantibus, earumque conſpicuis ſurculis perinde ſeparetur, ut alibi in animali corpore ejusmodi vaporem cominus de arteriolis oſtenſum eſt halare (*f*). Sic ex arteriolis nervos adeuntibus (*g*) ſimilis vapor circum funiculos nerveos exſpirat (*h*).

Contra, cum ſolæ arteriæ corticis cerebri in ultimam mollitiem, hinc in ultimam, ut videtur, tenuitatem (*i*) reſolvantur, ſolæ eæ arteriolæ cum omni medullæ cerebri imaginabili puncto cohæreant undique (*k*), ex iis etiam corticis arteriolis in fiſtulas medullares, & nerveas liquor ſpirituoſus deponitur: tum ex ſimilibus cerebelli & medullæ ſpinalis corticeis arteriolis.

§. XIX. *Motus ſpirituum.*

Erit in eo liquore duplex motus, perpetuus alter a corde impreſſus, utique lentus (*l*), quo ipſo motu in fetu, in homine quiete dormiente, inque nervis, quorum officio nunc anima non utitur, ſpiritus continuo a cerebro ad nervorum fines tendunt. Eo ſenſu motum ſpirituum lentum vocare poſſis, eoque porro ſenſu poſſis cerebrum pro corde (*m*) nervorum habere, a quo motum habeant. Quærebat BOERHAAVIUS (*n*), quare non alternus is motus ſit, ſi a motu arteriarum eſt. Sed dudum eſt oſtenſum, cordis accelerationes ne ad ultimum usque finem arteriolarum rubrarum pertingere (*o*).

Alter

(*d*) Ipſi adverſarii cerebrum organum ſecretorium eſſe probarunt, etſi id quod ſecernit, lympham dixerunt, LISTERUS c. 50. ad c. 53. *exerc. alter. de buccin.* GOHL *act. Berol.* I. vol. 8. p. 40.

(*e*) p. 43. ſeqq.

(*f*) Ex gangliis maxime ſuccum nerveum parari GORTER *Chir.* n. 777.

(*g*) p. 189. 190.

(*h*) p. 196.

(*i*) p. 22. 29.

(*k*) p. 20.

(*l*) Lente moveri ſpiritus GLISSON *de inteſt.* p. 165. COLE *de febrib. intermitt* p. 72. BERGER *de ſucci nutritii per nervos tranſitu.* PITCARNE *Elem.* L. I. c. 5. BOERHAAVE *Prælect.* T. II. n. 288.. MONROO *of nerves* p. 373. FLEMYNG *of the nature of the nervous fluid.* L. de CLARELLIS p. 51.

(*m*) ROBINSON *ſpleen* p. 300. Sphærica vero in cortice cerebri organa, quæ ſpiritus in fibras urgeant *Emanuelis* SWEDBORGII in P. 2. ſuæ *phyſiologiæ*, ad hypotheſin pertinent. Nulla ejusmodi in molliſſimo cortice muſculoſa machina locum habere poteſt.

(*n*) *n.* 288.

(*o*) L. VI. p. 210. ſeqq.

Alter motus erit rapidiſſimus ille, quem ab objectis ſenſus ferientibus, aut ab anima motum muſcularem volente, iidem ſpiritus ſuis temporibus, neque perpetuo, accipiunt: cujus, ut interim hæc adſpergam, motus ea eſt violentia, ut neque ſenſationes nimis vividas, neque motus nimis rapidos & valentes, nerveum ſyſtema absque cita virium jactura, ipſoque vitæ periculo ferre poſſit, vel ſolius exemplo veneris (*p*).

§. XX. *Origo adeo fiſtularum nervearum ex cerebri arteriolis.*

Quare ex his, quæ hactenus oſtendimus, nervi ab àrteriis (*q*) corticis cerebri ſuum habebunt ſpiritum, non adeo a ventriculis (*r*), quæ vetus theoria fuit, eos enim craſſus & coagulabilis vapor replet. Neque poteſt continuitas medullæ ventriculorum cum omnibus nervis demonſtrari, cum plurima & ante eos naſcatur, & pone. Neque a plexu chorioideo ſpiritus naſcuntur (*s*), neque a pia membrana (*t*).

Neque demum probabile fit, etiam alibi paſſim in corpore humano ex arteriis minimis fibrillas nerveas naſci, quæ ſenſus & motus ſint organa (*u*). Repugnat id analogiæ naturæ, non tanto apparatû cerebrum fabrefacturæ, ſi ex proximo, ab arteriis rubris nervi, eæ fibrillæ oriri poſſent: tum experimentis, quæ docent, omnem 'ſenſum demum in cerebro exerceri, non in parte (*x*), quæ impreſſiones objectorum percipit: ipſi demum oculo, qui omnes nervos ad encephalon continuat, nihilque nervorum ſimile niſi ab ea origine repetit.

Cum

(*p*) GAUBIUS *patholog.* p. 270.

(*q*) CÆSALPINUS *Quæſt. Perip.* L. V. c. 3. C. HOFMANN de *thorac.* L. II. p. 28. RIDLEY p. 92. &c. GEORGI *de hom.* Prop. 60.

(*r*) GALENUS *de util. reſpir.* ORIBASIUS p. 18. 24. &c. *Car.* FRACASSATUS p. 328. Ipſe adhuc TARGIRUS p. 198. 307. & nuperiores ut HARTLEYUS p. 44. ſimilia ſentiunt Contra primus HARVEIUS dixit, tum DUNCANUS p. 18. 19. & *Fr.* BAYLE' *apopl.* p. 16. 17.

(*s*) GALEN. *plat. & hipp. decret.* L. 7. c. 3. ORIBAS. p. 18. SERVETUS in *vita* p. 209.

(*t*) VOGLI p. 37.

(*u*) BOERHAAVE n. 302. WINTRINGHAM *de podagra* p. 33. GODART *de l'Ame* p. 38. CÆSALPIN. *Quæſt. Perip.* L V. c. 6. Diſſ. IX. quæ ad præmium contendit pro detecto motu muſculari propoſitum. Fere cum PRAXAGORÆ ſententia conſentiunt, qui arterias graciliores factas in nervos degenerare ſcripſit apud GALENUM *de Hippocr. & Platon. decret.* L. I.

(*x*) p. 296. ſeqq.

Cum dici poſſit pro hac ſententia, nervos mole potius augeri (*y*), ut a cerebro recedunt, atque etiam ideo fetus absque cerebro vivere, quod eorum nervi tamen a ſuis vaſculis aliquid ſuppetiarum accipiant (*z*): denique poſſe cerebri officium a reliquis univerſi corporis nervis ſuppleri (*z**): ad priorem quidem obſervationem reponimus, celluloſam telam, quæ nervorum partem non minimam facit, progrediendo augeri, & in cauſa eſſe, ut totus nervus grandeſcere videatur, inque artubus manifeſto craſſa atque denſa fila celluloſa ad membranæ modum (*a*) nerveos funiculos continere, cum propius cerebrum unice medullares ſint, mollesque.

Qui a corde nervos (*b*) deduxerunt, veteres, inque corde ſedem animæ (*c*) poſuerunt, aut phrenitidis (*d*); ii partim ad *primi mobilis* in corpore animato dignitatem reſpexerunt, partim ad adfectuum animi in augenda ſanguinis celeritate efficaciam, partim forte ad ipſas nervorum ſimiles valvularum in corde habenas. Diu (*e*) ea opinio, & pertinaciter, in Peripateticorum mentibus hæſit.

§. XXI. *An ſint diverſi ſpiritus, animales & vitales.*

Obiter hanc quæſtionem tango. Ex facultatum diſcrimine, quibus corpus humanum gubernatur, animali, vitali, naturali, totidem claſſes ſpirituum GALENUS fecit (*f*), neque eam ſententiam ſibi diſplicere oſtendit PRÆCEPTOR (*g*), quando eos naturales ſpiritus vocat, qui in nervos ab arteriolis paſſim per univerſum corpus orientibus ſubeunt. Vita-

(*y*) SIMSON. *Eſſays.* T. V. p. 229.

(*z*) IDEM ibid.

(*z**) p. 232.

(*a*) p. 192.

(*b*) ARISTOTELES & PRAXAGORAS apud GALENUM *Plat. & Hippocr. decret.* L. I. CÆSALPIN. *Quæſt. perip.* L. V. c. 3. CREMONIN. p. 443. *Lud.* WINSLOW *anim. locat.*

(*c*) HIPPOCRATICUS auctor περι διαιτης α & alter *de corde.* ALBERTIN. *de adfect. cord.* I. p. 136.

(*d*) ATHENÆUS apud GALENUM *method. med.* L. 13.

(*e*) Cum Ariſtotelico homini oſtenderetur, nervos ex cerebro, non ex corde, naſci; reſpondit ille, malle ſe ARISTOTELIS ſermoni credere, quam ſuis oculis *Leon* a CAPOA *ragion.* p. 61.

(*f*) *Animales* in cerebri ventriculis nati *de util. reſpir. ad fin.* *Vitales* in pulmone & corde.

(*g*) Ad n. 291. Infinitis, uti omnia ſolent, quæ meris conjecturis nituntur, agitatæ litibus, denique hæ ſpirituum familiæ ab HARVEIO expugnatæ fuerunt. Solum vitalem BRONZERUS admiſit, nullum naturalem FRICK in *Paradox.*

Vitales in cerebello naſci Idem cum Willisio magnaque Cl. virorum ſecta propoſuerunt (*h*). Cum nempe perſuaderentur, cerebellum virium vitalium potiſſimum fontem eſſe, ut, eo læſo continuo animal pereat, facile eo ſunt progreſſi, ut duas regni animalis præcipuas provincias conſtituerent. Earum priorem, magis ad vitam neceſſariam, nervos daturam cordis partiumque ad vitam neceſſariarum, in cerebello conſtituerunt.

Alterum regnum animæ ſatellites nervos ſuppeditaturum, ſenſuique miniſtraturum, & arbitrario motui, in cerebro peculiariter dicto poſuerunt. Pridem *Guilielmus* a Saliceto, ut rationem oſtenderet, qua in apoplexia reſpiratio integra ſuperſit, ſeparavit nervos alios, voluntatis ſatellitio deſtinatos, & alios, qui naturaliter moventur (*h**).

Denique, cum multi omnino nervi, aliis ſuis ramis ad ſenſum & motum voluntarium pertineant, aliis vitaliter operentur, & cor adeant aut pulmones, aliudve voluntati non ſubjectum organum: cum præterea ſentientibus & motoriis nervis deſtructis frequens gangræna, vitalium nempe vaſorum inertia ſuperveniat (*i*), conjunctas cerebri & cerebelli nerveas fibras communi opera hos nervos conſtituere docuerunt, ut non multi nervi eſſent, qui utriusque generis fiſtulas, vitales alias, alias animales conjunctas non contineant (*k*); tantum ut probabile ſit, vitales nervos plus habere a cerebello, animalium nervorum plures a cerebro tubulos prodire (*l*). Oſtenderunt etiam, uti nervi conjunctas ex cerebro & cerebello radices habeant.

Tertium (*m*), quintum (*n*), ſextum (*o*), par, & ſeptimi pars dura a ponte, hinc partim a cerebro, & partim a magnis cruribus cerebelli, quæ pontem cum cerebro perficiunt, & a cerebro miſtam (*p*) medullam habere creduntur.

(*h*) p. 187.
(*h**) *Chirurg. collect. venet.* p. 354.
(*i*) A luxata medulla ſpinali G. v. Swieten p. 238. *Edimb. Societ.* T. I. n. ult. Urina ſuppreſſa, & in profundiſſimis muſculi gangræna nata a fracta ultima vertebra dorſi Tabarean p. 15. 16. A caſu ab alto inſenſilitas ad clyſteres & veſica exſiccata Rumler obſ. 12.
(*k*) *Prælect.* ad n. 273.
(*l*) Ita cerebellum plus vitalis naturæ habere, plus animalis cerebrum Bayle p. 502.
(*m*) p. 207.
(*n*) p. 208.
(*o*) p. 222.
(*p*) p. 197.

Inter reliquos quartum, mollem ſeptimi propaginem, & nonum, cum cerebello propiores ſint, aliquid medullæ habere a longis tractibus medullaribus, qui a natium ſede ad cerebellum deſcendunt (*q*), hinc a cerebro.

Octavum præterea, cujus pars ex ventriculo quarto naſcitur, pars a pyramidalibus tractibus, qui a ponte ad principium medullæ oblongatæ deſcendunt (*r*), pars aliqua a medullæ ſpinalis principio, ex utraque medulla miſtum eſſe.

Opticum nervum credit habere aliquid RIDLEYUS (*s*) a natibus, quæ ipſæ cum cerebello proceſſu longo uniuntur. Ab his ipſis porro adnotationibus coactus eo rediit RIDLEYUS, ut & cerebellum ſenſationes etiam percipere (*t*), & cerebrum (ſive anima cujus cerebrum ſatelles eſt) ad vitales motus ſpiritus ſuos aut languidius, aut efficacius mittere poſſit (*u*).

Verum alias nos, abunde ni fallor, oſtendimus, nihil in cerebello peculiare eſſe, quod vitali officio aptius ſit, quam quidem cerebrum (*x*), neque ejus viſceris vulnera adeo certo funeſta eſſe (*y*), ut vitalium organorum vires inde aut unice repetas, aut potiſſimum. Deinde a cerebello naſci nervum quintum, magna parte ſenſui dicatum motuique (*z*), & a cerebello læſo convulſiones muſculorum voluntariorum utique oboriri (*a*).

Contra cerebri vulnera aliasque læſiones utique cordis etiam vitæque vires frangere (*b*), ut vix a cerebello differat, ſi vulnera partis inferioris, baſique cranii fultæ comparaveris. A vulneribus medullæ oblongatæ ventriculus relaxatur (*b**).

Neque adeo ſollicite naturam utrumque genus filorum nerveorum miſcituram fuiſſe, ſi diverſa eorum natura eſſet.

Denique nullus nervorum adeo arbitrario motui, aut ſenſui proprius eſt, quin a majori aliqua cauſa irritatus idem præter voluntatem convulſiones

(*q*) p. 74. Conf. RIDLEY p. 199.
(*r*) VIEUSSENS T. XVIII.
(*s*) p. 196.
(*t*) p. 173.
(*u*) p. 186.
(*x*) L. IV. p. 476. L. X. p. 345. ſeqq. SAUVAGES *phyſiolog.* p. 168. DES HAIS *de hemipleg.*
(*y*) p. 347. 348.
(*z*) p. 209. & L. IV. p. 478.
(*a*) p. 351.
(*b*) p. 348.
(*b**) VIRIDET *du bon chyle* p. 567.

ſiones ſuis in muſculis cieat; & viciſſim ſublato morbo, qui præter voluntatem convulſi fuerunt, ſub animæ imperium redeunt nervi. Ex claſſe ergo animali in eam nervi tranſeunt, quæ animæ non obedit. Non ergo ſunt diſtinctæ nervorum vitalium claſſes.

Porro dat cerebellum, ex hypotheſi, ad nervum tertium, quartum, ſeptimi nervum durum, nonum. Verum ii nervi nihil vitalis muneris edunt; dantur ergo a cerebello fibrillæ, quæ contra hypotheſin unice ſenſui & motui famulantur.

Quæ RIDLEYUS denique ad ejus ſententiæ excuſationem protulit, ea credo hypotheſin penitus evertere. Quæritur enim theoria, ex qua explicetur, quare in ſomno, & in apoplexia, vires vitales pergant operari, dum vires animales, ſenſusque & motus quieſcunt. Nunc ſi nervi vitales ex animali provincia miſtos funiculos per hypotheſin accipiunt, erit in iis nervis partim quies, ſomnus enim cerebri & nervorum inde ortorum inertiam ponit, partim motus, quem vitales cerebelli propagines porro ſuppeditant. Sic viciſſim in nervis ſenſoriis, aut arbitrariis, illa a cerebro mandata quies locum non habebit, ſiquidem admiſtæ vitales a cerebello fiſtulæ pergent operari.

His aliisque cauſis moti principes viri elegantem theoriam deſeruerunt (*c*). Et ipſe BOERHAAVII nepos Ill. KAAUWIUS (*d*) ſpiritus cerebri a cerebelli ſpiritibus negat differre.

Non ergo dantur nervi peculariter vitales, a cerebello unice orti, aut potiſſimum.

Quæſtionem hic de motrici potentia animæ poſſimus excutere, ſed ea rectius videtur exponi, poſtquam experimenta de natura irritabili præmiſſa fuerint.

§. XXII. *An diverſi ſpiritus, ſenſorii & motorii.*

Antiquiſſimis temporibus medici nervos etiam alio modo ſeparaverunt. Quos nempe cerebrum & cerebellum mitteret, eos motorios fecit ERASISTRATUS (*e*); cavos vero & ſentientes a meningibus deduxit.

(*c*) SENAC *du cœur* T. I. p. 430. TRALLES *de opio* p. 199. ZINN p. 33. ſeqq. & olim, ſub initia ſectæ, *Car.* FRACASSATUS p. 295. & *Samuel* COLLINS p. 1034.
(*d*) *Impet. faciens.* n. 337.
(*e*) Apud RUFUM L. II p. 65.

Paulum diverſo modo, nervos duriores præfectos motui, a medulla ſpinali: molles & ſenſorios a cerebro, mediocres a partibus cerebri, quæ medullæ ſpinali propiores ſunt, GALENUS (*f*) deduxit.

Ea nervorum durorum & mollium hypotheſis diu in ſchola (*g*) ſuperſuit, ut ſenſorios nervos motoriis facerent molliores, comparatis forte nervis duris artuum (*h*), cum olfactorii & optici teneritate.

Sed etiam nuperus auctor nervos a medulla ſpinali motui aptiores ſcripſit eſſe, ſenſui vero exercendo magis idoneos eos, quos cerebrum mitteret (*i*).

Inde aliquantum inflexa eſt hypotheſis, & in eodem nerveo funiculo & ſenſoriæ fiſtulæ ſunt admiſſæ & motoriæ (*k*), ut ex ſenſoriis in motorios ſpiritus communicaret (*k**).

Denique iterum ſubtilius nuper in eadem fiſtula, materies ſpirituum in duas partes ſeparata eſt, ut ſenſoria tenuior eſſet, cui pilæ elaſticæ materiæ innatarent, quæ a ſenſoriis in motum incitarentur (*l*).

Invenerunt enim Cl. viri, frequens eſſe, motum deſtrui ſenſu (*m*) ſuperſtite; in aliis exemplis ſenſum pariter deleri (*n*); rarius (*o*), ſed aliquando tamen, motu ſuperſtite ſenſum deficere (*p*); inque ſphacelo motum ſupereſſe (*p**) in parte mortua.

Diverſa nempe ſenſus organa eſſe motusque, arguebant viri Cl cum alter abſque altero aut periret, aut ſubſiſteret.

Nunc

(*f*) *De uſu part.* L. IX. c. 14. *De motu muſcul.* L. I.

(*g*) NEMESIUS c. 27. *Joh.* DAMASCEN. L. IV. c. 14. AVICENNA p. 16. b. C. STEPHANUS p. 57. VIEUSSENS p. 158. 159. WOLF *von den Abſichten der Theile* n. 52. 53. HEUERMANN *Phyſiolog.* T. II. p. 336. 337. *Ill.* SENAC T. II. p. 291. 292. Senſorios eſſe, qui ad ventriculos perveniunt, & contra, CRAANEN *de homine* p. 548. 549.

(*h*) C. STEPHANUS nervos eundo dureſcere monuit.

(*i*) BRINIUS *de ſpirit. anim.* p. 193.

(*k*) DOMINICUS de MAURODENOIA (pſeudonymus) *in opuſc. ſcientif.* n. XI. XII. Diſſ. quæ ad præmium de motu muſculari obtinendum concurrerunt IX. p. 14.

(*k**) Diſſ. IX. cit.

(*l*) LIEUTAUD poſt *Eſſays.* p. 696. ſeq.

(*m*) p. 299. DEIDIER *anat.* p. 232. E. N. C. vol. VI. obſ 35. SANDEN *de morb. cut.* p. 99. ROSETTI *opuſc. ſcientif.* & *filolog.* V. p. 269. SENAC. T. II. p. 292.

(*n*) SENAC. l. c.

(*o*) ARETÆUS *diut.* l. c. 7.

(*p*) WEPFER *de apoplex.* p. 288. BRUHIER *de l'incert.* p. 437. 439. in brachio J. DUBOIS *de fluido nerveo.* in manu GARCINUS ipſe in digitis ſuis, *Hiſt. de l'Acad.* 1743. n. 14. quale in femina mihi nota exemplum vidi.

(*p**) BOERHAAVE *Prax. Med.* T. II. p. 148.

Nunc quidem nervos integros mere ſenſorios dari, exemplum præſtat par primum & ſecundum, & mollis acuſtici ramus, qui nervi nullo hactenus experimento motus alicujus inſtrumenta fuiſſe oſtenduntur. Sed nervi non moventur, & unice motum in fibra muſculoſa contractili excitant.

Verum nullus, quod ego norim, nervus datur, qui moveat, neque ſentiat una. Nam nervi iidem, qui digitorum pulpam ſenſorii adeunt, illi muſculos digitorum ad motum incitant. Nervus quintus papillas guſtatorias adit, ſed idem in muſculos bene multos diſtribuitur.

Phenomenorum explicatio non difficillima videtur. Motus muſculorum perit primus, qui majori efficacia videtur agere, cum multo vehementiori momento (*p*†) perficiatur, quam lenior ille blandusque ſenſus. Frigus primo ſenſum digitorum delet, acrius etiam motum. Vulgo ergo paralytici aegri motu deſtituuntur, ſenſum retinent. Si artus reſolutus etiam absque ſenſu fuerit, majus malum eſſe putem, & adeo deſtructam nervorum integritatem, ut ne ſenſui quidem exercendo ſufficiant. Si quando vere artus aliqui inſenſiles fuerunt, cum motu ſuperſtite, vitium in cute crediderim fuiſſe, & pellis accuſare epidermidem nimis calloſam, aut cicatricibus fœdam cutem; aut nervorum ultimi ad pulpam digiti euntes ramuli potuerunt calleſcere, dum truncus nerveus ſua integritate gaudebat, qua motum excitat. In ſphacelatis artubus aut ſenſus perceptus eſt (*r*), non in corrupto loco, ſed in nervo ſuper eum locum integro, aut tendines moti ſunt, qui ad muſculos hactenus integros ſuperius poſitos pertinebant. Huc convulſiones brachii paralytici (*r**).

Ejusmodi rationes contra GALENUM dudum Cl. viri protulerunt (*ſ*).

Fiſtulas duorum generum in eodem nervo certe ſenſus noſtri non diſtinguunt, quibus omnes nervei funiculi pares ſunt ſimilesque. Et cerebri medulla nihil habet diſſimile, ut diverſa officia a diverſa fabrica expectes. Sed etiam minutiſſimi ſurculi nervei, ut in exemplo nervorum ciliarium, & ſenſum exercere videntur, argumento vehementiſſimi doloris, quem in iride inflammata percipimus, & motum, iterum ejusdem iridis exemplo. Neque licet unquam ad explicanda phænomena fabricam excogitare.

(*p*†) p. 299.
(q) Etiam in febribus intermittentibus. Etiam clyſterum operationem aufert SENAC *de febr. interm.* p. 31.
(*r*) PARE' L. XI. c. 17.
(*r**) TURNER *caſe of ſurgery* p. 38.
(*ſ*) PICCOLHOM. *Præl.* p. 262. LAURENTIUS L. IV. *Quæſt.* 10. DES HAIS.

gitare. Infinitum ad infiniteſimum poſſis deponere, falli hominem, qui DEI conſilia voluerit conjectura expiſcari.

De ea ſententia alibi videro, quæ motum omnino a nervorum ſyſtemate vetat derivare (*t*).

§. XXIII. *Animæ ſedes.*

Nervorum a cerebro prodeuntium quilibet ſuum diſtinctum locum habet, ubi primum a medulla ſecedit. Quantum anatome poteſt, has nervorum origines deſcripſimus (*u*).

Verum etiam medulla cerebri ſenſus ſedes eſt (*x*), & cauſam motus muſculorum generat (*y*); ſiquidem, ea compreſſa, & ſenſus & motus ſupprimitur, irritata vero & ſenſus in dolorem, & motus in convulſionem augetur.

Contra arteriolæ in univerſum, & perinde cerebri cortex, absque ſenſu animalis fodiuntur (*z*) & lancinantur. Non ergo videtur aut ſenſum in cortice cerebri exerceri, aut plenam perfectamque cauſam motus muſculoſi in eo habitare: cum præterea plurima (*a*) experimenta demonſtrent, profundo demum loco, & a cortice cerebri valde remoto, medullam lædi oportere, ut convulſio ſuperveniat (*a**). Ita adparet, non quamvis paucarum fibrarum medullæ, ſed multarum omnino, & in non exigua parte ſuæ longitudinis irritationem requiri, ut convulſio ſequatur. Quod ideo hactenus, etſi non eadem cum veri ſpecie, de ſenſu verum fuerit, ſi experimenta confirmabuntur, quæ demonſtrare debent, modicam, & in ſuperficie, cerebri preſſionem ad excitandum ſenſum non ſufficere (*b*).

Non ergo in cerebri cortice ſenſus ſedes erit, aut plena cauſæ muſcularis motus origo: eritque utraque in medulla cerebri, & cerebelli. Fietque ſenſatio, quando in medullam cerebri preſſio exercebitur, quæ a ſpiri-

(*t*) ALBIN. *Adnot.* III. p. 89. 90. BATTIE *princip. anim.* p. 128. 134. De cerebro SIMSON p. 211.
(*u*) Sect. VI.
(*x*) Sect. VII. late.
(*y*) p. 327.
(*z*) p. 312.
(*a*) p. 313. ſeqq.
(*a**) p. 315.
(*b*) p. 312.

ſpiritu fit, quem externum objectum in motum excivit (*c*). Sed eſt ſenſorium commune, in quo omnes ſenſus exercentur, & unde omnes motus muſculares oriuntur, qui per nervos cientur. Erit ergo id ſenſorium tam late patens, quam cerebri, & cerebelli (*d*) medulla, cum ab ea omni nervi ultimo oriantur. Neque licebit aliquas particulas medullæ excipere, quarum ſimillima facies & natura, ſimiles videatur effectus edere.

Eritque ea ſedes animæ a PLATONE propoſita (*e*), a GALENO (*f*) primum per experimentum confirmata, aque noſtro PRÆCEPTORE (*g*) potiſſimum reſtituta.

Non locus hic eſt de anima dicere, ſed ea cum corpore nihil commune habet, niſi ſenſum motumque. Nunc & ſenſus & motus in cerebri medulla ſcaturiginem ſuam habent. Erit ergo ea animæ ſedes (*h*).

In homine, cum medulla ſpinali utcumque compreſſa & vitiata (*i*), etiam in collo, tamdiu integra mens ſit, quamdiu ſupervivitur, diximus non poſſe in ea medulla animæ ſedem (*i**) eſſe.

Video miram RZADSKINSKII (*k*) hiſtoriam, qui decollatum hominem ait gladium ter moviſſe, feminamque per ulnam progreſſam, cum caput amiſiſſet.

Sed hæc ab hominibus philoſophicis oportuerat teſtimonium habere. Certum enim eſt, per collecta phænomena, tum demum mentis uſum ceſſare (*l*), animoque nos linqui, quando cauſa mali ad cerebrum venit. Certum, nulla alia parte preſſa, inciſa, deſtructa, voluntatem, ſenſum, motum reliquarum partium auferri; cerebro læſo, continuo hæc omnia labaſcere (*m*). Duobus cum capitibus in connatis puellis duas diverſasque

(*c*) SANTORIN. n. 51. BATTIE *on madneſſ.* p. 25. &c.
(*d*) HOBOKEN p. 271.
(*e*) Apud POLLUCEM p. 261.
(*f*) *De* HIPPOCR. & PLATON. *decret.* L. VII.
(*g*) n. 568. PICCOLHOMINEUS p. 269.
(*h*) Ita etiam MALPIGHIUS & RIDLEY p. 190. 191. HOBOKEN *de ſede anim.* p. 247. ALBERTI *von der Seele* p. 188. HARTLEY p. 7. qui medullam ſpinalem addit. Vide MUSSCHENBROECKIUM *de anima ſe ipſam ignorante* p. 10.
(*i*) p. 351. 352.
(*i**) HARTLEY p. 31.
(*k*) *Hiſtor. natur. Polon.* p. 363. conf. p. 352. 353.
(*l*) p. 304. 305. 335. 336.
(*m*) Ibid.

faſque voluntates ſenſuſque diverſos fuiſſe (*m**) hiſtoria teſtis eſt, inque ſimilibus pueris (*m†*). Ejus modi coalitis hominibus fere unum cor eſt (*m††*).

Quare ipſi contrariæ ſententiæ auctores, qui ſentiens principium per univerſum corpus diſpergunt, animam tamen rationalem in capite habitare fatentur (*n*).

§. XXIV. *Non ergo diſperſum per univerſum corpus ſenſorium commune eſt.*

Olim *Claudius* PERRAULT (*o*), quam late nervi in corpore animali regnent, tam tale etiam ſenſuum eſſe ſedem, ante STAHLIUM ſcripſit, eaque ſententia paſſim STAHLII (*p*) ſcholæ placuit. Sic etiam *Alexander* STUART (*q*) ſenſorium ubique poſuit, ubi nervi imus finis eſſet, & ſentiens principium (*r*) & actionis animalis, & vitam (*s*) ubique per corpus ſuum habitare nuperi ſcriptores putarunt, nullumque cerebri privilegium eſſe, neque ejus mala magis nos turbare, quam aliarum partium violatas (*t*) membranas. Neque veritus eſt Cl. SCOTUS, animam ubique præſentem facere, quæ ubique ſentiat, etiam quando nervus vinculo conſtrictus (*u*) fuit: nihil metuens demum animam diviſibilem facere (*x*), etiam in partibus de corpore animali ſeparatis mentem agere & operari (*y*) adfirmavit.

Fallor an ex definitione ſenſationis hæc tota lis ſuboritur. Si enim ſenſatio eſt unice nervi quæcunque a cauſa externa nata adfectio, preſſiove, ubique ſenſatio exercebitur; ſi vero ſentire eſt animæ, & mutationem in anima ſignificat, cujus cauſa ſit in corporis cujuscunque extra nos poſiti in noſtros nervos preſſione, tunc vero utique ſenſus nervi

(*m**) Confer. TURNER *force of imag. farther conſiderd.* p. 58. 59. TORKOS in *phil. tranſ.* &c.

(*m†*) BIRCH T. IV. p. 41.

(*m††*) *Opuſc. anat.* p. 181.

(*n*) R. WHYTT *phyſiol. eſſays.* p. 170. ANDREÆ *de irritabil.* p. 49.

(*o*) *Du toucher.* p. 530. *Du mouvement des yeux* p. 591. 592. & prius FORTUNIUS LICETUS. vide BEHRENS *de anim. conſtit. med.* p. 17.

(*p*) TABOR *Tract.* III. c. 3. p. 302. &c.

(*q*) *De motu muſc.* p. 24. & Cl. SUPPRIAN p. 77.

(*r*) R. WHYTT l. c. ANDREÆ l. c.

(*s*) WOODWARD *ſupplem.* p. 103.

(*t*) SIMSON p. 217. 218.

(*u*) WHYTT p. 168.

(*x*) *On vital. motion.* p. 381. pro inſectis, p. 383. pro animalibus.

(*y*) p. 383.

nervi fiet in partibus corporis animati, præter cerebrum, nullis; earum enim commercio cum cerebro interrupto, nulla a pari cauſa in anima ſenſatio oritur (z): & cerebro male adſecto, neque præſentes nervorum (*a*) preſſiones animæ repræſentantur, neque (*b*) eæ, quæ olim præſentes, nunc per veſtigia ſua in cerebro ſuperſunt, & quæ alia, nimis manifeſta, ſuis locis expoſuimus.

Iterum ſi velint Cl. viri per univerſum corpus animale irritabilem naturam diſperſam eſſe, recte quidem de muſculis: nimis liberales futuri, ſi etiam vim motricem nerveam abſque cerebro naſci & ſupereſſe volent. Nam etiam ea adfirmatio manifeſtiſſimis experimentis refellitur (*d*).

Diviſibilem animam alias expendimus (*e*), & nuper STAHLIO quidem faventior vir egregius *Guilielmus* PORTERFIELD (*f*). Neque liceat nos huic eidem ſectæ adnumerare, quia & cerebrum late extenſum eſt, & longa inſectorum medulla ſpinalis, & tamen ſenſorium commune animæque ſedem in iis, non unico certe elemento compoſitis partibus, conſtituimus. Nos enim unice experimenta ducunt; invenimusque impreſſiones in eam late patentem medullam factas, animæ pariter repræſentari; de modo, quo mens cum eo lato ſenſorio communi conjungatur, & ignari, & ſecuri.

§. XXV. *Num arctior animæ ſedes ſit.*

Tetigimus hanc quæſtionem priori ſectione, cum experimentis eam Cl. viri confirmatum irent, non ratiociniis. Nunc quidem in univerſum obſervamus, non debere anguſtiorem animæ ſedem poni, quam ſit conjuncta omnium nervorum origo: neque particulam aliquam pro ea ſede offerri, niſi ad quam omnes nervos ducere poſſimus. Facile enim intelligitur, debere a ſenſorio communi nullum ullius particulæ corporis animati ſenſum abeſſe, neque ullum, qui a quacunque corporis particula impreſſionem objectorum externorum revehat nervum; non eo pertinere cum ejusmodi nervi, ſi daretur aliquis, ſenſatio animæ non repræſentaretur.

(z) p. 299. &c.
(*a*) p. 300. 301. 302. 303.
(*b*) p. 316. 317. 318.
(*d*) p. 327. 328. 329. 330.
(*e*) L. IV. p. 487.
(*f*) *Of the Eyes* p. 370. 371.

tur. De moventibus nervis eadem eſt ratio. Ii enim omnes debent a ſenſorio communi oriri, ut cauſam motus ſui inde poſſint ſumere.

Quare etiam absque experimentis, quæ alias citavimus, non poteſt corpus calloſum (*g*) pro ſede animæ admitti, neque ſeptum lucidum (*h*); neque exigua valde pinealis glandula (*i*); neque corpora ſtriata (*k*), neque ulla peculiaris cerebri regio.

In meninge (*l*) animam reſidere longe minus probabile eſt, aut ad ſinus (*m*) cerebri ſenſuum impreſſiones deferri.

§. XXVI. *An diverſæ diverſarum animæ functionum provinciæ.*

Cum diverſis ex cerebri ſedibus nervi viſorii, & olfactorii, & acuſtici, & alii proveniant, eorumque nervorum aliqui propriis, & inſignibus ex collibus naſcantur; potuit probabile videri, in iis cerebri regionibus & tuberibus ſpecies rerum & ſenſationum veſtigia potiſſimum habitare, quas quisque nervus advehere conſueviſſet, ut in thalamis nervorum opticorum ea conjuncta hærerent, quæ per oculos advecta eſſent veſtigia, & eo modo ſe in aliis nervis haberet. Ita in ponte (*n*), qui pleroſque nervos emittit, conjunctum etiam multorum motuum ſenſuumque concilium reſideret.

Poterant etiam experimenta aliqua morbive adduci, qui certis in ſedibus reſidentes, cerebri certos etiam ſenſus, aut peculiares unice motus adfeciſſent. A compreſſis nervis opticis cæcitatem (*o*); a tumoribus cerebri (*p*), aliisve vitiis ſurditatem: deglutitionis (*q*) vitia, linguæ paralyſes (*r*), alterius manus ſtupores (*s*), & alia id genus.

Non-

(*g*) p. 344.

(*h*) KENELM DIGBY. DUNCAN apud DEIDIER *Anat.* p. 250. vel in baſi formicis, p. 25. cumque corpore calloſo conjunctim TEICHMEYER *progr.* 1729. ed.

(*i*) CARTESIUS. MURALT *colleg.* p. 503. GAUKES *med. mathem.* p. 208. WALDSCHMID de *gland. pin.* Contra eam opinionem ſcripſerunt HOROKENIUS DUNCAN p. 21.

(*k*) Senſorium commune eo ponit WILLIS *anim. brut.* c. 10. &c. & VIEUSSENS p. 125.

(*l*) Antiqui apud POLLUCEM p. 261. & nuper GOHLIUS.

(*m*) SWEDBORG p. 204.

(*n*) Cerebrum pro viſu, cerebellum pro auditu eſſe VAROLIUS paſſim.

(*o*) p. 297.

(*p*) Ibid. BOEHMER faſc. II. obſ. 3. Præf.

(*q*) p. 332. &c.

(*r*) FEHR *de abſinth.* p 83.

(*s*) FEHR l. c.

Nondum tamen velim nimis nos his theoriis confidere. Experimenta non demonſtrant, regionem viſoriam circa opticum nervum eſſe, aut ſonorum provinciam circa nervi acuſtici originem: & id unice oſtendunt, nervum quemque ex aliqua peculiari ſede ſuas ſuppetias ſentientis & moventis cauſæ habere, quas amittat, quando ea pars male adfecta eſt.

Deinde, filamentum quodque nerveum ab initio ad finem diſtinctum eſſe conſtat, ut ſenſatio cujuslibet filamenti, ab omni alterius filamenti ſenſatione pura ad cerebrum venire queat (*t*). Porro video, nervos ejusdem organi, ut olfactorium, etiam opticum, late, variis ex cerebri ſedibus oriri (*u*): nervum intercoſtalem, cordis rectorem, ex diverſiſſimis quinti, ſextique paris radicibus, aliisque ex cerebro (*x*), cerebello (*y*) & medulla ſpinali (*z*) locis prodire; nullam ergo in medulla ſentiente certam & limitatam provinciam habere, ex qua naſcatur.

Hæc, ſi eo modo ſe habent, non ſinunt certe, ulla cum veri ſpecie nos definire de complicatis magis animæ functionibus (*a*), aut in encephalo imaginationi (*b*) ſuam ſedem, ſuam ſenſui (*c*) communi, ſuam memoriæ (*d*) adſignare. Ejusmodi hypotheſes ab omni tempore plurimæ in phyſiologorum ſcriptis regnaverunt, pariter debiles, caducæ, brevisque aevi.

Demum ne de tuberculorum quidem, quæ in cerebro ſunt, finibus, aut utilitatibus quidquam pronuntiare licet, neque natibus (*e*), aut teſtibus, aut iſthmo, aut ponti (*f*), aut caudici illi medullari, aut cor-

 pori-

(*t*) p. 188.
(*u*) Ille ex tribus, hic ex duobus potiſſimum principiis.
(*x*) Ex ſexto p. 223.
(*y*) Ex quinto p. 214.
(*z*) p. 254. ſeqq.
(*a*) Perceptio in corporibus ſtriatis SCHELHAMMER *analect. Sect.* XIII.
(*b*) In centro ovali VIEUSSENS p. 129. GLASER p. 138. In corpore calloſo WILLIS p. 129. In ventriculis anterioribus ARABES p. 51. POSIDONIUS, AETIUS: vide SANCTORIUM I. *Fen.* p. 780.
(*c*) VIEUSSENS ibid. in centro ovali. Reflexio in centro ovali SCHELHAMMER.
(*d*) VIEUSSENS ibid. In lobo poſteriori NEMESIUS L. II. c. 13. adlegatis vulnerum exemplis, tum THEOPHILUS. In cerebello GLASER p. 138. In natibus & teſtibus HOBOKEN p. 254. 255.
(*e*) Nates & teſtes communicationem inter cerebrum & cerebellum facere WILLIS p. 222. Inſtinctus naturalis ſedes eſt in natibus; hinc magnæ in animalibus ſtolidis. in ſagacibus parvæ ID. Parvæ elephanti PARISINI.
(*f*) Adfectus animi WILLIS p. 118. Senſus communis MOLINETTI p. 192. Medulla oblongata eſt ſenſorium commune HOBOKEN p. 290.

poribus ſtriatis, aut cerebro ſeorſim, aut peculiariter cerebello (*g*) propriam aliquam utilitatem adſignare, quæ a communi totius encephali utilitate differat.

Aliquas forte eminentias, & ſulcos aliquos, arteriarum vicinarum pulſatio, & impoſitarum partium pondus produxit, ut de pſalterii quidem ſtriis (*g**), deque acceſſorio colliculo thalamorum opticorum (*g*†) ſatis certa exempla ſunt.

§. XXVII. *Utilitas funiculorum transverſorum, aut rectorum.*

Paſſim omnino, & in homine, & pariter in variis animantibus, tranſverſi funiculi medullares a dextra ſede cerebri in ſiniſtram communicant. Hinc commiſſura anterior (*h*), poſterior (*i*), alter faſciculus uniens opticos thalamos (*k*), nates ipſas testesque (*l*) ferens transverſa tænia, ſtria transverſa ſub natibus & teſtibus (*m*), fila transverſa in fiſſura medullæ oblongatæ, in ventriculo tertio (*n*), inter corpora pyramidalia (*o*), in fiſſura medullæ ſpinalis (*p*); fila transverſa corporis calloſi (*q*), conjunctio crurum cerebelli in ponte (*r*).

Aliæ medullares chordæ alio modo diverſas regiones cerebri & cerebelli uniunt Ita proceſſus alius a natium ſede ad crura cerebelli (*s*), alius a cruribus cerebelli ad ſpinalem medullam (*t*), deſcendit, & a medulla ſpinali in cranium nervus acceſſorius adſcendit (*u*).

Præterea corpus calloſum ad hippocampum (*x*) confert, & hinc in anterio-

(*g*) Cerebellum pro motibus ſpontaneis & ſenſibus ſimplicibus HOBOKEN p. 254. 255. 290.
(*g**) p. 37.
(*g*†) p. 52.
(*h*) p. 56.
(*i*) p. 67.
(*k*) p. 52.
(*l*) p. 63.
(*m*) p. 74.
(*n*) vide p. 56.
(*o*) p. 80.
(*p*) Conf. p. 83.
(*q*) p. 35.
(*r*) p. 73.
(*s*) p. 74.
(*t*) p. 76.
(*u*) p. 244.
(*x*) p. 34.

anteriorem cerebri (*y*) medullam continuatur, inde in poſteriorem (*z*). Et fornix pariter, medius qui ſit, hinc in dextram & ſiniſtram partem (*a*) cornuum cerebri deſcendit, inde tæniarum (*b*) nomine in ventriculorum anteriorem medullam. Thalami denique optici, & ſtriata corpora, & crura cerebelli, manifeſto ad formandum pontem conveniunt (*b**).

Hi medullaribus partium cerebri conjunctionibus ſuas oportet eſſe utilitates. Et poſtremas quidem fibras, a corpore calloſo centroque ovali natas, aliquid creditur ducere poſſe ad nervos opticos, & olfactorios (*c*). Hippocampos aliquid ad nervos a ponte ortos avehere. Fornicem ad opticum nervum (*d*): Nates & teſtes ad pontem aliquid addere (*e*). Proceſſus ad medullam ſpinalem cerebelli medullam mittere; & cerebri medullam eo modo, quem diximus, in pyramidalia corpora abire; & ad cerebellum a cerebro per proceſſus a teſtibus deſcendentes aliquid venire.

In univerſum omnium harum conjunctionum communis utilitas eſſe videtur, ut ſana pars cerebri ſuppetias ferat morboſæ, & ad nervos, quorum propria regio obſtructa eſt, alias fiſtulas integras a partibus non læſis adducere poſſit; iterumque cum magna parte cerebri læſa, ſenſuum motuumque integritas aliqua ſuperſit, ab his ſuppetiis videtur explicari. Ita videtur intelligi, cur a plurima (*f*) encephali medulla pauci & tanto minores nervi exeant, quam quidem a ſpinali medulla. Fieri etiam potuit, ut plures medulloſæ fiſtulæ in unicum nerveum filamentum conveniant.

Denique ſi placet meditari, cur medullæ cerebri ſuperiora, & in extremitate accepta, vulnera neque ſemper ſæviſſimum dolorem, neque convulſiones ſemper excitent, ut quidem in medulla inferiori facie, ex hac hypotheſi poterit concipi. Conjunctorum enim minimorum in unum funiculorum acrior ſenſus, & major ad motum poteſtas eſſe videtur. Hypotheſin eſſe video & fateor.

Iidem

(*y*) p. 33.
(*z*) p. 34.
(*a*) p. 36.
(*b*) p. 37.
(*b**) Dari animalia, in quibus fibræ cerebri, quæ medullam oblongatam faciunt, etiam melius appareant Ill. SENAC T. II. p. 689.
(*c*) RIDLEY p. 194.
(*d*) RIDLEY p. 195.
(*e*) IDEM p. 196.
(*f*) Novem paria a cerebro, triginta a medulla ſpinali p. 253.

Iidem forte funiculi, & transverſæ conjunctiones (*g*) medullæ cerebralis, videntur efficere, ut dextra ſede cerebri læſa, adeo frequenter ſiniſtrum latus reſolutionem patiatur (*h*). Vetuſtum placitum eſt, nervos cerebri ad decuſſim oriri (*i*).

Ab eadem cauſa videtur etiam fieri, ex miſtis dextri nervi & ſiniſtri originibus, ut adeo frequenter utrumque oculum, utramque manum, utrumque pedem ſimiliter moveamus, & in tremore artuum duo fere (*k*) artus congeneres tremant, aliaque id genus. Etſi enim omnes iſtæ ſtriæ potius transverſæ ſunt (*k**), quam cruciatæ, idem tamen utriusque ductus eſt effectus.

Et tamen hac in re aliquid diſcriminis videtur obtinere, ut in aliis hominibus latus dextrum cum ſiniſtro minus manifeſto conſentiat. Nimis enim frequenter unius lateris corporis (*k***), unius brachii (*k†*), unius lateris faciei (*k††*), unius lateris linguæ paralyſis eſt; ex quibus deducas, neque ſanum latus ægro emiſſis fibris ſubvenire, neque viciſſim ab ægro latere fibras accipere, quas vitiatas eſſe neceſſe foret.

§. XXVIII. *Ventriculorum utilitas.*

Perpetui ſatis in plerisque animalium claſſibus ventriculi, videntur non absque peculiari utilitate eſſe. Cum Cl. viri viderent in eos plexum chorioideum aliquem fere ſubire, ex eo vero plexu arteriolas in medullam undique ſe penetrare, ad utilitatem ſe converterunt, quæ a calore (*l*), cum majoribus arteriis advecto ſperatur, & a vaſculis, cominus in medullam defixis. Valde etiam probabile videtur, his factis ventriculis ſuperficies increviſſe, in quibus pia mater ad medullam adhæret, & ex qua vaſcula in medullam dantur: ea enim ſi longa forent, nimis magna, nimis

(*g*) In medulla oblongata MISTICHELLI p. 58.
(*h*) p. 331. ſeqq.
(*i*) CASSIUS n. 41. ex arteriis dextris nervos ſiniſtros & contra CÆSALPIN. Q. *Med.* L. II. quæſt 10. tum de decuſſatione VATER *viſ. dupl. & dimid.* p. 24. &c.
(*k*) LILLIE *de palpit.* p. 76.
(*k**) MORGAGN. *Epiſt.* XIII. p. 496.
(*k***) WHARTON p. 7.
(*k†*) PIGRAI p. 378. ex vulnere cerebri.
(*k††*) VIRIDET *bon chyle* p. 558.
(*k*†*) HOFMANN *disquiſ.* p. 342. MANNE p. 154. ſeqq.
(*l*) WHARTON p. 164. RIDLEY p. 63. BOERHAAVE I. R. M. n. 272.

nimis pulſantia erant facienda: ſi pari minutie forent, & tamen longa, non ſuffeciſſent neceſſariæ ſanguinis celeritati.

Cum tamen etiam absque ejusmodi plexu ventriculi dentur, tertii exemplo (*m*), & cavi quod eſt in thalamis opticis avium, omnino ventriculo ſimile, etiam aliud officium eſſe adparet, cui deſtinati ſint. Neceſſaria colliculorum quorundam figura, & diſtinctio mihi videtur præcipua ejus intercapedinis cauſa eſſe. Ita certe opticus thalamus dexter cum ſiniſtro, mechanica fere neceſſitate, ventriculum tertium efficit (*m**). Cum enim natura duos eſſe vellet thalamos, diſtinctos, & rotundos, ejusmodi imaginabile intervallum ex neceſſitate aliqua natum eſt.

Porro eosdem thalamos, & corpora ſtriata (*n*), & hippocampos (*o*), & taeniam (*p*) diſtinctas regiones eſſe oportuerat, quæ ſuos haberent limites. Id ut fieret, natura eos quidem convexorum emblematum ſimiles fecit, quales oportebat: ut autem eos terminos, eamque figuram haberent, injecta membrana, & interpoſito vapore, ab incumbente cerebri medulla ſeparavit.

Iterum cum vellet natura varolii pontem a cerebello diſtinctum eſſe, proprioque de ſulco ſuos nervos educere, ſeparavit eum a cerebello, interjecto ventriculo (*q*) quarto. Ventriculum enim dum dicimus interponi, nihil volumus, niſi diſtinctas duas extremitates, quas vulgo ſuperficies dicunt, ſua pia membrana oblitas, ſuo plenas vapore. Satis enim novimus, vera cava nulla eo loco reperiri (*r*).

Subiit etiam mentem cogitatio, an non terminus aliquis ſit molliſſimi funiculi medullaris, quo longior nunc ſe non ſuſtineat, collapſusque inutilis reddatur: uti in fibris ipſis muſculorum carneis definita eſt (*s*), quam non ſuperant, longitudo. Nunc ſi cerebrum una medulloſa maſſa eſſet, cujus profunditatem metiretur linea, a cava galea cranii in perpendiculum in

(*m*) TARIN *tab.* 2. f. 3.
(*m**) p. 55.
(*n*) TARIN *tab.* I. f. 1.
(*o*) *Tab.* 2. f. 3.
(*p*) Ibid.
(*q*) TARIN *adverſ.* t. 2. f. 1.
(*r*) p. 40.
(*s*) Ut ſuo loco dicetur, quando de fibra muſculari ſermo erit.

in medias calvæ foſſas ducta (*t*); tunc quidem tanta videtur fore longitudo ejusmodi medulloſæ fibræ, ut ſe minime ſuſtineret (*t**). Eam nunc longitudinem natura vehementer diminuit, dum medullæ fiſtulas ſub oſſibus parietalibus natas, in convexo cælo ventriculorum finivit, novasque orſa eſt, quæ a ſummo convexitate corporum ſtriatorum in imum cavum cranii ducerentur. Neque hic valde adtinet, num medulla in fila ficta ſit fiſtulasve, ſufficit molliſſimam eſſe, & aptam ſubſidendo. Quanta enim mala ex ſola commotione cerebri superveniant, res eſt notiſſima. Ipſe vidi hominem, qui in ſubterraneum fornicem rectus pedibusque inſiſtens per lacunar mendoſum deſcenderat, ſubito nulla conſpicua parte læſa interiiſſe: & res vulgo eſt notiſſima (*u*).

§. XXIX. *Gyrorum faciendorum cauſæ.*

In animalibus minus ratione valentibus, avibusque potiſſimum ſtupidis (*x*), cerebri ſuperficies levis eſt: in homine eadem in plurimos gyros profundiſſime deprimitur (*y*), & in cerebello pariter in gyros quidem minus ſerpentinos (*z*), profunde tamen dividitur.

Finis hujus fabricæ videtur, augere copiam corticis, & piæ matris ſuperficiem, & vaſorum numerum, quæ corticem ſubeunt; augere adeo numerum fibrarum medullarium, quæ a cerebro generantur. Vix autem poteſt reſiſti huic conjecturæ, quæ ad innumerabilia veſtigia memoriæ humanæ cerebro impreſſa, majorem etiam medullæ copiam grandiusque cerebrum requirit. Vulgo notum eſt, pueros rachiticos (*a*), hominesque in univerſum gibboſos, valere ingenio, utrisque enim prægrande caput eſt, & in rachiticis etiam majores (*b*) arteriæ carotides. Vulgaris illa opinio, quæ capita magna non habet pro decoris, videtur non in magnitudine capi-

(*t*) Tarin t. 2. f. 1. ab F. ad K. quæ linea fere trium pollicum eſt.

(*t**) Animalibus minoribus cerebrum firmius, hominique quam bovi ſolidius Arlet *Memoir. de Montp.* p. 1746. Tenacior medulla nervea inſectorum Lyonnet *de eruca ſalicis* paſſim.

(*u*) Hildan. L. I. obſ. 10. 12. L III. obſ. 9. Littre *Comm. acad. Reg. Societ.* 1705. Magatus L. II. c. 50. *Art. de faire des raports* p. 49. 50. *Comm. Noric.* 1741. n. 14. *Memoir. de l'Acad. de Chir.* T. I. p. 312. Heurnius *aphor.* VII. p. 58.

(*x*) In anſere.

(*y*) p. 14

(*z*) p. 69. Vide lineas nigras Tarini T. 2. f. 1.

(*a*) Duverney *malad. des os* T. II. p. 290. Helvetius *tr. des malad.* p. 288.

(*b*) Glisson c. 2. p. 14.

capitis, ſed in ejus ad corpus proportione poſita eſſe. Amamus enim, certe Europæi, eam in homine ſtaturam, in qua corpus multa capita metiatur: inde agilitas aliqua membrorum adque motus omnes alacritas naſci videtur. In puerorum magnis capitibus non offendimur. Cæterum cum bono ingenio magna capita fuiſſe, multa ſunt exempla (*c*).

Minora capita ſunt brutis animantibus, perexigua piſcibus (*d*), & iis inprimis, qui præ reliquis ſtupidi videntur (*e*).

§. XXX. *Nervorum fines.*

Multus ſi cerebrum ſanguis ſubit (*f*), maximum ſi viſcus eſt (*g*), ſi ab omni compreſſione liberum, neque ab adipe, neque a ſitu quocunque, neque a muſculo ullo unquam ulla ejus pars eliditur; ſi a pedibus ſæpe frigus, a viſceribus abdominis reſpirationis alternæ (*i*) vices plenusve ventriculus, aut uterus, aut inteſtina, ſanguinem avertunt; Si celeriter a vi cordis directa & proxima (*k*) ſanguis ad cerebrum pellitur; ſi ex collatis arteriæ meſentericæ aut renalis diametris cum arteriarum capitis junctis luminibus non poteſt non uberrima hic ſecretio exſpectari; ſi porro perpetuo novi ſpiritus a tot arteriis adveniunt, legitima quæſtio eſt, quo demum abeant univerſi. Neque enim aut venas habent cognitas, quæ ad cerebrum ſuum liquorem reducant, & nervi videntur arteriarum absque venis ſimiles eſſe, quæ accipiant perpetuo, reddant nihil.

Ardua certe quæſtio, non ob deficientes tantum obſervationes, ſed pariter ob ipſorum phænomenorum difficultatem. Spiritus maxima celeritate videntur, a cerebro ad carneas fibras tendere, quando eas ad motum incitant. Sed ſubito is maximus motus evaneſcit. Si ſuperſunt in fibra contractili ſpiritus, quare deſinunt operari, & irritare? ſi evanuerunt, quonam adeo ſubito perierunt? & cur non paulo prius? quæ viæ noviter natæ ſunt, per quas nunc de fibra ſpiritus evaneſcant, & quæ

(*c*) ANDRY *orthopaed* T. II. p. 6. STORCH *Hebammenkunſt* p. 236.
(*d*) RICHTER *Ichthyotheol.* p. 146.
(*e*) Acipenſeri *Ichthyotheol.* p. 716.
(*f*) p. 40.
(*g*) p. 10.
(*i*) L. VIII. p. 361.
(*k*) L. VII. p. 417. 418.

unico punctulo temporis prius clauſæ erant, ſiquidem ii ſpiritus paulo prius efficaciter in fibras operati ſunt. Et tamen oſtendi poteſt, ſpiritus amitti, ſiquidem a motu muſculari fatigamur, neque dolemus unice, ſed plane a viribus, quas certi muſculi exercent, ſentiamus nos derelinqui, argumento longi & pedeſtris itineris. Eas autem ſpirituum copias quies, ſed neque ſola, neque perinde celeriter reparat, ut ſpirituoſus potus, cibusque.

CI. Phyſiologi ante nos vias adſignaverunt, quales in ſanguinis itinere invenimus. Alios ſpiritus in venulas duxerunt quascunque (*l*), & in lymphatica (*m*) vaſcula valvuloſa reſumi putant, breviori aut longiori ductu.

Alios ſpiritus credunt exhalare, & abire partim in cavas corporis humani membranas, ventriculum, inteſtina, aut in glandulas (*n*): partim omnino de papillis cutaneis exhalare & diſperire (*o*).

Non deſunt, qui ſpiritus ad cerebrum redire malunt (*p*). Adducunt reſorbtas, adeo manifeſto, ſpirituoſas de ipſo ore, deque ventriculo particulas (*q*); alii demum peculiarem nervi, ex organo auditus in cerebrum reditum (*r*); alii per easdem fiſtulas, per quas de cerebro exierunt (*s*) malunt ad cerebrum redire, ut in nervis oſcillent, eantque & redeant.

Alii ex nervis in membranas, ex iis in meninges circumire (*t*) putant, cum ipſi eas nervulorum cum membranis anaſtomoſes ſe vidiſſe (*u*) perſuaderentur.

Denique etiam is princeps exitus ſucci nervei eſſet, ſi aleret partes corporis animalis, quæ frequens & priori ſeculo (*x*), & hoc noſtro

(*l*) In venas GORTER *Chir.* n. 777. VIEUSSENS p. 124. LANCIS. *de cord. & aneur.* p. 80. BRESCOU *de l'Epilepſ.* p. 21. Per lienem potiſſimum MAYOW p. 377.

(*m*) *De la circulation des eſprits animaux.* BARTHOLIN. TARGIRUS p. 216.

(*n*) GAVET *anat. febr.* p. 72.

(*o*) RIDLEY p. 151. GORTER *exerc.* p. 20. PERRAULT *de la circulation de la ſeve* p. 299. KINNEIR p. 57.

(*p*) WILLIS p. 260.

(*q*) WILLIS l. c. GUNZ *de humor.* p. 222.

(*r*) MISTICHELLI *de apoplex.* *des* NOUES letres p. 208.

(*s*) Refutat eos BOERHAAVE n. 293. & MONROO *de nerv.* p. 365. & LIEUTAUD *phyſiol.* p. 249.

(*t*) ROSETTI in *opuſc. ſcientif. e filol* T. V. p. 278.

(*u*) ID. ibid. E cerebello per nervos in muſculos, hinc in cerebellum redeunt, & per plexum chorioideum in cerebrum GAUTIER *obſ. de Phyſique* V. p. 270.

(*x*) O... SAMIENTO. docta mulier, ſcripſit ſyſtema philoſophicum ejus ſenſus, ut homo eſſet arbor, cujus radices in cerebro eſſent, ex quo ſuccus alibilis ſe per univerſum corpus diffunderet. L. a CAPOA *Raggion* T. II. p. 31. Porro F. GLISSON de *hepate* p. 412. 457. W. CHARLETON. G. ENT *oper. omn.* p. 441. & ad THRUSTONUM fuſe; G. COLE in *conſil. pro epilepſ.* p. 85. *de febr. interm.* p. 49. 63. 72. R. VIEUSSENS c. 15. J. BOHN p. 114. ipſi per ſuccum nerveum, nutrire putarunt. T. WILLIS eum ſuccum vim alibilem, non quidem ſolum, ſanguini impertire maluit.

ſtro (*y*) opinio fuit. Et ſuccum nerveum prioris ævi viri, viſcidum & glutinis ſimilem huic officio idoneum crediderunt, & reſpondere experimenta. Vulnerato nempe nervo etiam nutritio ejus artus perit (*z*), qui nervum amiſit, totusque lenta tabe conſumitur, partesque paralyticæ gracileſcunt (*a*). Et ſimilis eſt a compreſſa medulla ſpinali eventus (*b*), aut ipſius cerebri (*c*). Viciſſim artus emaciati turgeſcunt, & quando a ſcintilla electrica percutiuntur, & motus convulſivus ſuſcitatur.

Ad hæc omnia facilius eſt ita reſpondere, ut non admittas. Nutritio equidem leniori, magisque viſcido liquore eget, quem ſenſus & motus poſcunt mobiliſſimum, adque latera ſui canalis quam minime adhæſurum. Oſtendimus etiam, multas abſque nervo in corpore humano partes eſſe, quæ perinde nutriuntur: aliæ, ubi adſunt, ſed exigua copia, nervi, a quibus non ſperes, vaſtum hepar, lienem, aut pulmones ali poſſe. Nervo læſo tota integritas artus corrumpitur, motusque, & procul dubio aliquid a firmitate fibræ nunc abiit, quod ipſi nervi præſtant. Adnotavit etiam olim BARTHOLINUS (*d*), hanc atrophiam ſanguinem non tollere, neque adeo in eo malo ſuccum nerveum deſiderari.

Perire liquorem nobiliſſimum non ſubito per bilem, qui vulgo ſeptem horarum quiete egeat, ut jacturam prioris diei reſtauremus, quum primum viam ſuam ad extremum nervi finem eſt emenſus, non fit probabile: cum in corpore humano utiles humores ut ad fines ſuos per arterias educti ſunt, ita in venas reſumantur, vel utique, quando exhalaverunt, in reſorbentia vaſcula.

Pars ergo reſorberi videtur. Verum uti ultimæ fibrillæ nerveæ, quæ ſpiritum avehunt, nos latent, & æternum puto latebunt, ita & eæ ſen-

 ſus

(*x**) c. 20.

(*y*) TH. REN. GASNIER *in theſi* ann. 1721. Pariſ. defenſa. SANTORINUS l. c. n. 37. FERRET in theſi. *Ergo ſolus nervorum ſuccus eſt nutrilis*, Paris 1737. MAZINUS *inſt. mechan.* p. 103. KINNEIR p. 45. GEORGI *prop.* 52. (qui humorem radicalem in cerebro parari docet). BOERHAAVE n. 440. 44. Succum nutritium cum ſpiritu animali confundit QUESNAI *Oecon.* p. 251.

(*z*) MONRO *on nerves*, p. 473. *act. Edinb.* p. 2 3. a venæ ſectione, cum motus & ſenſus periiſſet.

(*a*) KINNEIR l. c.

(*b*) HARDER *apiar.* obſ. 78.

(*c*) Atrophia ex fragmento oſſis premente duram membranam, ſublato eo fragmento remota, & una paralyſis BOYLE *exper. and. obſ. phyſ.* CHARLETON *Oecon. Anim.* p. 187. Ex paraplegia atrophia *Bresl. Samlung* 1719. m. Nov. Sed de paralyticis artubus res vulgo nota eſt.

(*d*) *Anat. renov.* p. 668. Adde animadverſiones *Gulielmi* COCKBURNE *Oecon. anim.* p. 104. 105. MANGETI in *bibl. anat.* II. p. 34.

ſus noſtros fugiunt, quæ inconſpicuum liquorem reducunt. Non ſubito tamen credas, in magnas venas (*e*) rubras reſumi, ſed in minores aliquas & vaſcula, quæ etiam de caveis magnis reſorbeant, id quod exhalavit. De recurſu ad cerebrum diximus, cui id potiſſimum obeſt, quod in nerveis funiculis nihil ſibi videatur diſpar aut diſſimile.

Cum tamen aliqua pars ſpiritus amitti videatur, is quidem videri poſſit in motu muſculari, fere ad ignis modum, poſtquam ſubito collectus eſt, ſic ſubito disjici, ut æquilibrium inter muſculos reſtituatur. Cutem, quæ tota fere nervus ſit, aliquid exhalare, quo papillæ humectentur, non repugnat analogiæ.

§. XXXI. *Aliæ de nervorum utilitate conjecturæ.*

Poſt aliquas WILLISII (*f*) & BIANCHI (*g*) conjecturas, ipſe proprio olim libello, hypotheſin propoſui (*h*), ex qua videbatur explicari poſſe, quomodo ab animi variis adfectionibus ſanguinis iter aut acceleretur, aut tardetur. Certum nempe eſt, plerasque corporis humani arterias laqueis nerveis contineri, ut undique amplexi, tanquam chorda circumducta, arteriam mediam contineant. Exempla ſunt in arteria aorta (*i*); in communi trunco ſubclaviæ & carotidis dextræ (*k*); in ſubclavia utraque (*l*); in arteriis brachialibus, in arteria temporali (*m*); in meningea (*n*); in vertebrali (*o*); in arteria cervicis profunda (*p*); in cœliaca (*q*); in meſenterica (*r*); in renalibus, in hypogaſtricis, uno verbo plerisque in corporis humani arterioſis truncis.

Nunc hujusmodi erat hypotheſis. Fac eum nervum, qui arteriam continet, modice, & alternis vicibus adſtringi, & laxari, erit certe nova vis

(*e*) Ex iis, quæ dicta ſunt de *ſanguinis motu per venas* p. 208.
(*f*) *De nervo recurrente* p. 328. 329. & alibi p. 320.
(*g*) *De arteria hepatica* BIANCHI *de hepat.* p. 22.
(*h*) In diſſ *de arter. in nerv. imper.* Gotting. 1744. & T. IV. *Comment. in Prælect.* BOERH. p. 450.
(*i*) A recurrente n 18.
(*k*) A Sympathico.
(*l*) n. 17.
(*m*) MEKEL *de nervo quinti par.* n. 105. 116.
(*n*) Ibid. n. 103. 116. & *diſſ. noſtr.* p. 13.
(*o*) *Diſſ.* n. 16.
(*p*) *Diſſ.* n. 15.
(*q*) *Diſſ.* n. 20.
(*r*) Ibid.

vis, quæ ſanguinem in eam partem ire faciat, ad quam ea arteria abit (*s*), quam nervus amplectitur.

Fac viciſſim, eumdem nervum perpetuo ſtringi, erit funiculus ei arteriæ circumductus, qui ab eo artu ſanguinem avertit (*t*).

Viciſſim, cum etiam venæ per ejusmodi laqueos tranſeant, poterit ſanguis adſtrictis iis funiculis in artu retineri & congeri (*u*).

Ita ſuſpicatus, inveni plures, quam optabile fuit, meæ hypotheſeos ſodales (*x*).

Poſt eas enim conjecturas compertum eſt, ſollicitis experimentis, nervos non contrahi (*y*), utcunque irritatos, neque adeo nerveum laqueum aut adſtringi poſſe, aut laxari. Itaque ipſe meam opinionem abrogavi (*z*), ab anno 1755. quo diſſ. meam ad Gottingenſem academiam miſi, quæ tamen an. 1756. demum Lauſannæ, gallico ſermone prodiit. Ita prior Willisius ſuam theoriam jam ſenior, & in poſthumo opere antiquaverat (*a*).

Nihil autem erat, cur eam hypotheſin, aut Cl. Andreæ (*b*) refutaret, aut Bayerus (*b**), aut ea Laghius tanquam mea opinione uteretur (*c*), uterque aliquot annis poſt mea.

Nervorum poteſtatem in minimos ſphincteres (*d*), vaſculorum maturiora conſilia de cute & de cavea inteſtinorum reſorbentium, per ſua exempla exponemus. Nihil autem habet diverſi ab eadem, quam in reliquos muſculos exercerent, poteſtate.

§. XXXII. *Gangliorum utilitas.*

Nihil quidem hic proprii habeo, quod offeram. Sedent equidem, uti diximus, in nervorum diviſione & concurſu, & videntur unionem funiculorum in unum adjuvare. Non poteſt tamen is gangliorum faciendorum finis fuiſſe, etſi effectus eſt. Ab ea unione fieri nonnunquam ſuſpicatus ſum,

(*s*) n. 23.
(*t*) n. 24.
(*u*) In temporali *diſſ. noſtr.* n. 14. De azyga Lancis. p. 85. De venis penis *Act. petrop.* II. p. 379 383.
(*x*) Mekel *Memoir de l'Acad. de Berlin* 1744. Tronchin *Colic. pict.* p. 41. Heurmann. *Phyſiolog* T. III. p 42. 43. Kaauw *impet. fac.* n 434. & in ſecretionibus explicandis T. Lawrence *prælect.* p. 271.
(*y*) *Second Memoir. ſur les parties irritables.* Exp. 203. 204 205. 206. 207. 208. 209.
(*z*) Ibid p. 238.
(*a*) *Pharm. rat.* P. I. ſ. 6. c. 3. p. 131.
(*b*) *De irritabilitate* p. 13.
(*b**) *De adfect. anim.*
(*c*) Ep II.
(*d*) Willisius p. 98. &c.

ſum, ut animá non adeo accurate locum dolentem diſtinguat, ſed obiter utcumque & cum aliqua latitudine.

Corda eſſe peculiaria (*e*) nervorum ponit muſculoſam in gangliis fabricam, quæ nulla eſt. Directionem mutare Ill. MECKELIUS (*f*): deinde nervos in plures ſurculos findere, ſi ſimulque robuſta membrana addita tueri.

Deinde IDEM vir Ill. nervos in gangliis dividi docet, ex ipſa fabrica perſuaſus, ut in funiculos numeroſiores quisque nervus porro findatur (*g*). Addit noſter olim ZINNIUS (*h*), nerveos funiculos ſibi videri in ganglio intime miſceri, ut in iis, qui de ganglio prodeunt, nervis nullus ſit, quin ab omnibus nervis, qui ganglium ſubierunt, funiculos accipiat. Iis novis funiculis IDEM credit a ganglio celluloſam porro telam accedere.

Rubra denique cum aliqua ſint ganglia, & plena arteriolis, ſuſpicati ſunt Cl. viri (*k*), ſuccum aliquem gignere ea, ad integritatem nervorum utilem; ſive forinſecus circumfuſus fiſtulas nerveas humectaverit; ſive omnino, etſi id minus probarem, uti nervulorum numerus in ganglio augeri creditur, ita liquoris nervei penus una augeretur.

Cum omnino nervi ligati craſſeſcant (*k**), ex ſucco ut videtur, cum celluloſa tela dilatata concreto (*k***) nupera eſt ſuſpicio orta (*k†*), omnia ganglia præter naturam ex preſſione aliqua nata eſſe. Verum eorum pluscula eo loco ponuntur, quo preſſio locum non habet, ut ophthalmicum, deinde grande intercoſtale, & eadem in junioribus fetuumque cadaveribus, pariter reperiuntur.

§. XXXIII. *Cranii utilitas.*

Oſſea calva homini, & omnibus animalibus grandi cerebro præditis data eſt, quod ſucculſio & compreſſio molliſſimam medullam confundat. In animalibus, quibus cerebrum exiguum, cranium etiam mobile eſt (*l*).

LIB.

(*e*) LANCIS. p. 111. 112 113. ſeqq. Accelerare & moderari motum ſpirituum.

(*f*) *Memoires de Berlin* T. V. p 91.

(*g*) Ibid. conſentiente Cl. ZINNIO *Mem.* T. IX. p. 137.

(*h*) Ibid. p. 138.

(*k*) Ibid. Facta eſſe, ut nervi nunc arterias poſſent accipere, alias nimis longas futuras Ill. viri conjectura eſt *Chirurg repurg* p. 184. Sed paſſim prælongi nervi in artubus reperiuntur absque ganglio.

(*k**) HAZON *Ergo tutior vulgari datur aneuryſmatis chirurgica curatio* intra dies duodecim *Comm. Bonon.* T. III. p 284 287. 289 MOLINELLI *de aneur.* p. XIV.

(*k***) Fabrica corporis cavernoſi penis ſimilis MOLINELLI l c. Celluloſa fabrica TSCHEP *de amput. incruent* HAZON l. c.

(*k†*) HAZON ibid. In vera ganglia nervos in canibus ligatos abiiſſe TSCHEP. l. c.

(*l*) In acaro SWAMMERDAM *b.bl.* p. 705. In trutta piſce RICHTER *Ichthyotheol.* p. 146. ſeqq.

LIBER UNDECIMUS.

MUSCULI ET MOTUS ANIMALIS.

SECTIO I.

FABRICA MUSCULI IN UNIVERSUM.

DIximus nervos in corpore humano, ſenſus & motus potiſſimum arbitrarii (*a*) eſſe organa; ſimplex iſte eſt, ſenſus multiplex.

Mus antiquis (*b*) proprium nomen eſt carnium, quæ ſunt ſuper frontem & circa tempora, & germanice eos muſculos ſignificat, quos nunc cum nomine abductoris, opponentis, adductoris, & flexoris parvi pollicis manus diſtinguimus. Noſtris temporibus muſculoſa natura duabus potiſſimum notis adgnoſcitur, filis longis, ſibi parallelis, cylindricis, & in animalibus calidi ſanguinis rubris; deinde ex natura contractili.

Aliquando fibræ potius ex motu aliquo cognoſcuntur, neque iſtæ oculis ſe ſubjiciunt.

Quando hæ fibræ raræ in planum membranæ ſimile diſponuntur, muſculoſam tunicam vocare ſolent; muſculum vero, quando multa ejusmodi filorum ſtrata, in craſſitiem aliquam congeruntur.

§. II. *Muſculorum communia.*

Etſi valde diverſa muſculorum figura eſt, habent tamen aliqua communia, quæ præmittimus. In omnibus nempe rubra illa caro, vel leviter inſpecta, in particulas oblongas ſecedit, ſibi ſimiles, & ſæpe parallelas, profundis ſulcis diſtinctas, quos adeps fere replet. Eas partes *lacertos* dicimus.

Fre-

(*a*) Officium motus voluntarii ſubire Rufus L II. p. 65.
(*b*) Pollux Lex. p. 193. ad. Hemsterh.

Frequens eſt, etſi non perpetuum, craſſam aliquam partem eſſe in muſculo rubram carneamque; deinde fines extremos graciles: inde ventris nomen, & capitis & caudæ. Caput dicebant veteres (*c*) finem ſuperiorem, qui propior eſſet præcipuo trunco corporis humani, & ſecundum quem credebant, nervos potiſſimum in muſculum ſubire (*d*).

Caudam (*e*) vocabant finem, ſæpe graciliorem, qui in partem a trunco corporis remotiorem ſe immitteret, atque adeo videretur mobilior eſſe. Inde voces illæ originis & finis muſculorum.

Finis porro ſæpe, caput non raro, alterius a rubra carne naturæ eſt, multo durior, denſior, macilentior, alba, non ſine ſplendore. *Tendinem* nuperi dicunt, veteres frequenter νεῦρον (*f*), & απονευρωσιν (*g*), quando in latam paginam extenditur; ab his vocibus nobis ordo ſermonis ſumitur.

§. III. *Fibra muſcularis.*

Hoc nomine, hoc quidem loco, unicum oculis conſpicuum filamentum intelligo, qualia innumerabilia in unum lacertum congregantur.

Gracile, longum, cylindricum (*h*), undique ſui ſimile, molle, & in homine rubrum filum eſt, nam color inſectis (*i*) & teſtaceis albus eſt in fibra contractili, idemque rubor in muſculo humano, carneque animalis poſt lotionem evaneſcit, inque album elanguet (*k*).

Non valde longa fibra eſt, neque muſculi longitudini æqualis, ut omnino poſt breve forte unciæ iter, fibra non quidem tendinea (*l*) aliqua enervatione terminetur, ſed utique dextrorſum, aut ſiniſtrorſum (*m*) ad

(*c*) GALENUS *de natur. muſc.* L. I. c. 12.
(*d*) GALENUS ibid. FABRIC. de *act. muſc.* p. 106.
(*e*) GALENUS l. c.
(*f*) GALEN l. c. p 619. Τενοντες ut ille ad calcem RUFUS L. I. p. 43.
(*g*) GALEN. ibid.
(*h*) HOOKE apud BIRCH T. III. p. 108. KAAUW *impet. fac.* n. 263. 264. B. LANGRISH *on muſc. mot.* p. 23. MUYS. de *fabrica fibræ. muſc.* p. 319. 320. Pene cylindrica le CAT *Mem.* p. 40 de ultimis loquens. Cur fecit GREWIUS albas.
(*i*) In piſcibus vivis utique rubent. Erucis alba fibra eſt, ſimilis tendineæ LYONNET *anat. de la Chenille* p. 92. 93.
(*k*) BELLIN. *diſcors anat.* p. 235. Dealbari macerando bicipitem VIEUSSENS *du cœur* p 131. Conf. etiam STUARTUM p. 15. & BAGLIVIUM p. 399. Nihil ab eluto ſanguine decedebat robori, neque facilius fibra dealbata lacerabatur VIEUSSENS l. c.
(*l*) DISDIER *ſplanchnol.* T. I. p. 80. 136.
(*m*) ALBIN. p. 8.

ad latus intorta, inter ſui ſimiles evaneſcat, acuto fine, multaque celluloſa tela firmato.

Non ideo, niſi forte paucis in exemplis, ramoſa eſt fibra, aut cum ſui ſimilibus intertexitur (*m**), quæ præterea ſua propria membrana undique involvatur (*n*). Qui inter ſe in rete conjungi decreverunt (*o*), iis videntur fila celluloſa impoſuiſſe: ejusmodi enim tela undique fibrillæ totam longitudinem cum ſui ſimilibus revincit, inque lacertulum colligat (*p*).

Hujusmodi fibrillam plerique auctores non valde accurate definiverunt, minime omnium *Antonius* v. LEEUWENHOECK. Is enim bubulam fibrillam in prioribus ſuis experimentis fecerat quartæ partis capilli craſſitie (*q*); qualem putes primam ab oculo nudo diſtingui. Inde muris fibras facit æquales porcinis (*r*), & ovillis (*s*), & paulo bubulis majores & balænæ fibris minores (*t*), ut adeo bubulæ infra hanc partem quartam capilli, pilive de barba ſedecimam (*u*), ſua ſint diametro. Alibi tamen vir Cl. bubulas fibras omnium quadrupedum craſſiſſimas fecerat (*x*).

Iterum fibras in balæna & in apua, minuto piſciculo, æquales fecit (*y*) & octuplo minores, quam in aſello (*y**), neque majores in vaſta bellua & in exiguo animalculo (*z*), in ape demum parum, quam in bove (*a*) tenuiores, neque pauciores vitulo quam bovi (*a**).

Et tamen iterum in pulice, quam in muſca quadruplo fecit tenuiores (*b*), nempe in minimo animale craſſiores.

Sed in eodem animale non conſtantem menſuram facit, ut in ſcombro (*c*) alias aliis ſedecies majores fuerint, & minores viciſſim.

 Hæc

(*m**) MUYS de *fabric. fibr. muſc.* p. 4. KAAUW l. c.

(*n*) LEEUWENHOECK *Epiſt. Phyſiol.* p. 2. 4. 8. 153. 361. *Phil. Tranſ.* n. 136. 339.

(*o*) LE CAT p. 42.

(*p*) LEEUWENHOECK *phil. tranſ.* n. 339. &c. *Ep. Phyſiol.* p. 58. 153. 361. De corde proxime dicetur.

(*q*) *Anat. & contempl.* T. II. p. 44. *Epiſt. Phyſiol.* p. 61.

(*r*) p. 59.

(*s*) Ibid.

(*t*) *Epiſt. Phyſiol.* p. 58. Fibillas ſuas Cl. MUYS in bove capillo fere æquales fecit p. 171.

(*u*) p. 61.

(*x*) IDEM *Ep. phyſ.* p. 60.

(*y*) p. 16.

(*y**) p. 14.

(*z*) p. 6.

(*a*) p. 324.

(*a**) *Phil. tranſ.* n. 293.

(*b*) p. 108.

(*c*) p. 20.

Hæc omnia vacillationem aliquam demonſtrant, dudum a Cl. viris animadverſam (*d*), quæ facile vel a memoriæ magnitudines repræſentantis debilitate oriri potuit, vel ab inconſtante definitione ejus filamenti, quod fibram vocaret.

Cl. vir *Wierus Guilielmus* MUYS *fibras* peculiariter dixit, inque tres diviſit ordines, quarum primam nudus oculus dignoſcat (*e*), mediocres adeo & craſſiores majores ſint, & ex ejusmodi ægre conſpicuis fibris componantur. Fibras autem ab ordine, qui proximus ſequitur, ea nota diſtinxit, ut diſſectæ fibræ areas inæquales, fibrillæ (*f*) cujusque ordinis æquales habeant. Fatetur IDEM, in craſſis tantum animalibus tres ordines ſe reperire, in minoribus duos (*g*).

Addit IDEM, craſſitie vincere bubulas (*h*), easque oportet ſatis conſpicuas eſſe, cum fibrillas, omni fibra minores, tamen faciat capillo mediocri æquales (*i*). In piſcibus fibras iſtas quadruplo capillo majores eſſe (*k*) docet, tenuiores tamen in aliis piſcibus (*l*). Denique fibras ultimas (& fila) in omnibus animalibus æquales eſſe (*m*).

Cl. PARSONS ſuæ fibræ muſculari ſimplici craſſitiem dedit, pili infantis modo nati (*n*).

Antonius de HEYDE (*o*) quod ad molem pertinet, in muſculis aſtaci craſſiſſimas fibras ait ſe reperiſſe: in piſcibus aliquanto tenuiores, & quatuor capillorum diametro; in bubula carne duorum capillorum (*p*), in vitulina unius capilli æquales (*q*), dimidii vero capilli in gallina (*r*), tum in ove, anguilla, mure, porco, glire, caneque. In eodem vero animale per omnia membra fere parem eſſe craſſitiem (*s*); ſed in agno tenuio-

(*d*) MUYS. p. 102.
(*e*) T. I. p. 5.
(*f*) p. 296.
(*g*) Lepore & ove p. 8.
(*h*) p. 7.
(*i*) p. 171. vide & in *Phil. Tranſ.* n. 559.
(*k*) In apua & aſello majori.
(*l*) Perca, rhombo, ſalmone, halece.
(*m*) p. 296. 297.
(*n*) In *prælect.* CROON. I. T. I. f. 1. 2. 3. 4.
(*o*) *De miſſione ſang* exp. p. 32.
(*p*) p. 33. 36. Eamdem eſſe craſſitiem in ſcarabeo majali, ape, muſca. p. 35.
(*q*) Ibid.
(*r*) p. 33. In gallo indico & paſſere craſſiorem facit fibram.
(*s*) p. 34.

tenuiores quam in ove eſſe (*t*) addit. In utero, corde (*u*), veſica & ventriculo, non fibras craſſitie capilli, ſed fibrillas unice reperit. In tenerrima fila tomentumque muſculum (*x*) macerando reſolverunt STENONIUS (*y*) & RUYSCHIUS (*z*).

Ego quidem neque has, neque demum MUYSIANAS illas diviſiones, aut fibrarum magnitudines, quas expoſui, conſtantes eſſe crediderim, ut in quibus multa ſit alimenti, ſanguinis, & adipis in celluloſa tela maximorum villorum, poteſtas, & uti toti denique tori aliorum hominum grandiores ſunt magiſque tumidi, ita de minoribus etiam lacertis, eædem cauſæ eosdem ſpondent effectus. Cum enim oſtenderim, quam diverſa lumina arteriarum ſint, uti animal bene paſtum, aut viciſſim jejunum fuerit; & quam iniqua pariter adipis portio in cellulis adipoſis reſideat, intelligitur, quanta ex iis cauſis conjunctis in diametro fibræ poſſint diſcrimina naſci.

Cæterum ita ſe habent in homine, calidisque animalibus. Planas eſſe in piſcibus frigidis (*a*) auctor eſt G. *Wierus* MUYS (*b*), & teneriores (*c*), inque inſectis partim differre, quod magis proprio in volucro ab omnibus aliis fibris diſſepiantur, partim quod in tenuiores ordines ſecedant.

§. IV. *Rugæ fibrarum.*

Sæpe, non quidem conſtanter, ſed quantum ſufficit, in vivorum animalium muſculis (*d*), inque diaphragmate (*e*) & corde potiſſimum rugas vidi, quæ fibras lacertosque transverſæ ſecant, & longitudinem in plurimas ſibi adplicatas particulas diſtinguunt.

Fff 3 Has

(*t*) p. 35.
(*u*) p. 39. 40.
(*x*) Eas obſervationes ſpernit Cl. MUYS. p. 169. 170.
(*y*) Apud RUYSCH *Catal. rar.* p. 181.
(*z*) *Theſ. max.* n. 163. *Cur. renovat.* n. 29. & 67.
(*a*) p. 16.
(*b*) c. 7. tot. In minimis inſectis aliam fabricam obtinere ſuſpicatur IDEM p. 317. In eruca fibræ etiam in fibrillas dividuntur. LYONNET.
(*c*) LORRY *des alim.* p. 397.
(*d*) Exp. *ſur les part. irrit. & ſenſibl.* p. 229.
(*e*) De *Reſpir.* exp. 34. 41. 45. 47. in *opuſc. anat.*

Has rugas in fibris animalium mortuorum perinde vitris convexis adjutus vidit *Antonius* v. LEEUWENHOECK (*f*), in inſectis inprimis, ape (*g*), culice (*h*), muſca (*i*), formica (*k*), pulice (*l*). Porro in piſcibus, ut in aſello (*m*), & balæna (*n*), & inter quadrupeda in bove (*o*), mure (*p*), in his obſcurius forte, quod caro diutius mortua eſſet (*q*), eas rugas vidit IDEM.

Sed etiam in nuper occiſis animalibus easdem rugas reperit J. B. WINSLOW (*r*), & olim *Antonius* de HEYDE (*s*): articulationes alii dixerunt (*t*)

Hæ rugæ fecerunt, ut fibra muſculorum intorta (*u*), aut ſpiralis, nonnunquam viſa ſit (*x*).

A contractione naturali ortas eſſe crediderim, ut in extenſa fibra evaneſcant (*y*).

§. V. *Ulterior fibrarum diviſio.*

In medio quodammodo inter fibram minimam, & inter lacertum, ultima conſpicua fibra muſculoſa ponitur. Uti enim plurimæ fibræ in lacertum coaleſcunt, ita unica, quæ ſimplex videbatur, fibra in plurima fila iterum dividitur, quando maceratio, & vis microſcopii acceſſit, neque finis invenitur diviſionis. Res ipſa vulgo nota & ab omnibus adoptata eſt, menſuræ limitesque ſunt in controverſis (*z*).

Accu-

(*f*) *Exp. ſur les part. irrit.* n. 477. 481. 492. 526.
(*g*) *Epiſt. phyſiol.* p. 121. 324.
(*h*) p. 114.
(*i*) p. 104.
(*k*) p. 109.
(*l*) p. 108. *Phil. Tranſ.* n. 145.
(*m*) p. 14.
(*n*) p. 7.
(*o*) p. 121. obſcure tamen, manifeſtius in *Exp. & Contempl.* p. 411.
(*p*) Rariter p. 145. 152.
(*q*) MUYS. p. 320.
(*r*) *Expoſ. anat. tr. des muſcl.* T. II. n. 9.
(*s*) In aſello aliisque p. 38.
(*t*) GOTTSCHED *de motu* &c. *Phil. Tranſ.* n. 336.
(*u*) *Phyſique des corps animés* p. 279. HOOKE apud BIRCH T. III. p. 397.
(*x*) LEEUWENHOEK *Epiſt. phyſiol.* p. 121. 324. &c. LYONNET *chenille du ſaule* p. 94. CROONE *de rat. mot. muſc.* p. 12. & inprimis NUCK ap. SENAC *du cœur* p. 57.
(*y*) LEEUWENHOECK *ibid.* p. 103. 121. *Anat. & contempl.* T. II. p. 45. Id vocat in longitudinem ſe explicare, & tamen cum actione muſculi conjungit p. 103.
(*z*) De ranis SWAMMERDAM p. 8. 34. De Balæna LEEUWENHOECK. *Phil. Tranſ.* n. 339. de aſello de HEYDE p. 36. &c.

Accuratiſſime *Wyerus Guilielmus* Muys, fibram ſuam ultimam in fibrillas (*a*) reſolvit trium graduum, maximas (*b*), mediocres, minimas: quarum mediocres quidem tertiæ (*c*) parti tenuioris capilii æqualem habeant diametrum, & ducenties minorem, quam fibra minima (*d*): cæterum perinde cylindricæ (*e*), ſua membrana veſtitæ (*f*), & celluloſa tela cinctæ, & nonnumquam, uti quidem ſcribit vir Cl. a transverſis ſulcis in nodos diviſæ (*g*); in plerisque animalibus ejusdem naturæ (*h*); in corde, ventriculo, veſica perinde, ut fibræ carneæ ſolent, ramoſæ ſint & intricatæ (*i*).

Deinde fibrillam ultimam iterum reſolvi docet in *fila* (*k*), alia cylindrica (*l*) majora, pariter nonnumquam nodoſa, & quaſi a transverſis filis conſtricta (*l**), quæ in minima (*m*) claſſe, ultima nunc vi microſcopii conſpicua, neque diviſioni porro obnoxia ſint. Ea fila adeo minuta, ut 20000 (*n*) in unica tertii ordinis fibrilla contineantur, & adeo ſubtilia fecit, ut molecula 46^ces (*o*) globulo ſanguineo minor, non poſſet per eam trajici, ſi cava foret; & alio loco, fibrillas in fibra numerat ſexcentas, in fibrilla vero qualibet tubulos pellucidos 300, ægre globulo rubro pervios (*p*).

Idem cum fibrillæ diametro ad capilli diametrum fecerit, ut 1. ad 3. filorum ad fibrillam, ut 1. ad 10. (*p**) erit ſectio fili ad ſectionem capilli uti 1. ad 900. moles ut 1. ad 27000. Iterum alibi: fili craſſitiem ad craſſitiem capilli facit, uti 1, ad 676. molem uti 1. ad 17576, (*p*†).

Perinde

(*a*) p. 22. 23.
(*b*) p. 30. 36. 37.
(*c*) p. 25.
(*d*) Ibid.
(*e*) p. 23. 24.
(*f*) p. 32.
(*g*) p. 23.
(*h*) p. 26.
(*i*) p. 28.
(*k*) p. 40. ſeqq.
(*l*) p. 44.
(*l**) p. 45.
(*m*) p. 41. ſeqq.
(*n*) p. 47.
(*o*) p. 48.
(*p*) *Phil. tranſ.* n. 339.
(*p**) p. 47.
(*p*†) p. 272. 277.

Perinde iterum & cylindrica fila vidit (*q*) & nodoſa (*r*).

Ejusmodi fila ait a LEEUWENHOECKIO aliquando deſcripta (*s*) fuiſſe, neque credit ulterius fibræ carneæ diviſionem progredi (*t*).

Minus ſubtilis (*u*) fuerat LEEUWENHOECKII hiſtoria, qui tamen ſtriam (*x*) ſive fibram majorem muſculi, centum fibrillis minoribus fieri ſcripſit, quarum quælibet iterum muſculus ſit, ſuis factus fibrillis (*y*) calido in animale; inque piſce (*z*) ſimilem fabricam repetiit, inque una fibra fibrillas numeravit 3181 (*a*). Fecit etiam centies millies arenula minores (*b*). In aſello fibram quatuor diametris capilli parem ex 2000. fibrillis conſtare dixit *Ant.* de HEYDE (*c*).

Dudum *Robertus* HOOKE in aſtaci chela fila quingenties capillo minora deſcripſerat (*d*).

In ſex cylindros ſpirali linea circumdatos fibram diviſit NUCKIUS (*d**).

Hæc omnia, ut continuo adparet, multum habent ex arbitrio, & ex caſu nata, cum alii ultimum, alii penultimum ordinem decreſcentium fibrarum vidiſſe potuerint. Sed neque ullo modo probabile videtur, nos ultima elementa, & proxima organa motus (*e*) animalis, oculis perſpicere: aut octo ejusmodi continuos, veris limitibus diſtinctos, ordines eſſe, in quos fila filorum reſolvantur.

§. VI. *Fabrica fili minimi.*

Quod ultimum microſcopio conſpicitur filum, cum veſicula & ſerie globulorum olim *Robertus* HOOKE (*f*) comparavit: cum globulorum ſerie *Johannes* SWAMMERDAM (*g*).

Porro

(*q*) p. 49.
(*r*) Ibid. 50. 51.
(*s*) Ep. 45. p. 189.
(*t*) p. 290. & cap. 7. tot.
(*u*) Culpat eum, quod ordines non viderit, MUYSIUS p. 166.
(*x*) Sive æqualem $\frac{1}{9}$ pili barbæ p. 46.
(*y*) *Anat. & contempl.* p. 47.
(*z*) p 48. 49.
(*a*) p. 49. In aſello. In ſcombro 300. *Epiſt. phyſiolog.* p. 20.
(*b*) *Phil. tranſ.* n. 136.
(*c*) p. 36.
(*d*) Ap. BIRCH T. III. p. 397.
(*d**) Ap. SENAC. *du Cœur.* p. 57.
(*e*) CRAUSE *Prüfung über* le CAT p. 35.
(*f*) Anno 1678. apud BIRCH T. III. p. 402.
(*g*) p. 848. de ranis.

Porro *Guilielmus* COWPER ſe fibrillas celluloſas reperiſſe perſuadetur, quas argento vivo repleverit (*h*). Articulatas, & vinculis rotundis in catenam continuatas, nuper Cl. BAKERUS (*i*) dixit, & tubuloſam, cellulis plenam fibram pinxit *Jacobus* PARSONS (*k*), atque Cl. le CAT (*k**). Inter figuras ſuarum fibrarum ſimiles recepit Cl. MUYS (*l*). Articulatas fibras etiam multi, potiſſimum ex geometrica ſecta Cl. viri dixerunt. Seriem fecit rhomborum, in lineam conjunctorum, primus J. *Alphonſus* BORELLUS (*m*), quem plurimi (*n*) ſecuti ſunt. Veſiculares etiam fibras ſuis transverſis lineis diſtinctas eſſe non diſplicet *Abrahamo* KAAUW (*o*), & celluloſæ demum naturæ fibrillam muſcularem eſſe nuperrimi Cl. viri ſuſpicantur (*p*).

Nunc quidem ea fabrica, quæ alternis fieret latis lacubus, & anguſtis fretis, non videtur convenire naturæ ſimplicitati, nihilque habet, quod ipſi in univerſo corpore animali reſpondeat, cum omnia vaſa pro ſectio necirculos habeant, aut æquales, aut ordinatim ad alterutram partem decreſcentes. Sed *Antonius* LEEUWENHOECK nusquam veſiculoſas fibras depinxit, cui viro, niſi forte propriam habet hypotheſin, in ſimplicis experimenti eventu fidem adhibere oportet. Iterum W. G. MUYS plerumque cylindrica (*q*), raro nodoſa fila vidit. Vidit equidem nodoſas aliquando fibrillas, eas vero ego, ſi non ad ultima fila perveni, ſatis novi tamen me microſcopio vidiſſe, & caſu aliquo naſci, & rugarum forte vitium, aut a conſtrictione filorum celluloſorum factum eſſe, ut ſubinde aliquid veſicularum ſimile adparuerit.

Inter

(*h*) *Introd.* p. 6. 7.
(*i*) *Microſcope made eaſy.* p. 137.
(*k*) T. I. f. 1. 2. 3. 4.
(*k**) *Memoir.* p. 41. 55.
(*l*) T. I. f. 17. p. 52. &c.
(*m*) p. 14. 113. 114. *Part.* I.
(*n*) L. BELLINUS cavam, & per intervalla a tranverſis fibris ſtriatam propoſuit *diſcorſ. anat.* p. 2. 12. Habent etiam articulatas fibras I. BERNOULLI *de motu muſcul.* n. 2. I. ASTRUC. *Alex.* STUART l. c. p. 49. J B. MAZINUS *Inſtit. Med. mech.* p. 186. *Jac.* KEIL *de motu muſc.* p. 131. Cl. GOTTSCHED noſtri celebris Grammatici pater, in diſſ. *de motu muſcu'or.* F. NICHOLLS p. 5. G. E. HAMBERGER, *phyſiolog.* p. 599. qui in minimas caveas addit dividi.
(*o*) *Impet. fac.* n. 285.
(*p*) GEUNS p. 8.
(*q*) p. 49.

Inter nuperrimos porro Cl. viros plerique (*r*) nobiscum ſentiunt, & eorum aliqui oſtenderunt, hanc fabricam geometricis rationibus non reſpondere (*s*).

Iterum, ſi quæſtio fuerit de ultimæ fibræ fabrica, num ſolida, num celluloſis (*t*) filis intercepta & farta, num denique tota inſtar tubuli cava ſit, timidius certe oportebit de re ultra omnem oculorum aciem poſita pronunciare. Capilli celluloſa tela farti ſunt, fibrarum non diſſimiles, tendinearum potiſſimum; iidem valde robuſti & elaſtici, ſed irritabili natura deſtituuntur. Ea etiam natura a celluloſo vulgo noto textu abeſt. Videretur ergo diverſæ naturæ celluloſa tela hic ad conſtituendam fibram requiri, ab ea, quæ nobis innotuit. Duas autem, ipſa eſſentia ſua diverſas, celluloſas naturas dari in eodem corpore, non valde probabile fit.

Vaſa (*u*) eſſe, quas fibras dicimus, & demum vera ſanguinea vaſa (*x*), per quæ ſanguis fluit, & quæ arte anatomica repleri poſſunt (*y*), aut omnino eſſe arteriolas (*z*), aut continuas veſiculis arterias (*a*) dictum eſt: repugnat autem analogiæ naturæ, cum inſecta fibras muſculares habeant, vaſa non ſint nacta, uti quidem merito ſummo harum rerum oſtenſori Cl. Lyonnet credo (*b*), & quæ de vaſis inſectorum, aliis auctoribus credidi (*c*), ea nunc meliora doctus antiquo. Minores etiam fibras eſſe, quam globuli rubri ſunt, ex Muysio propoſuimus, totusque ille ruber

(*r*) Browne Langrish II. Lecture p. 23. Lieutaud p. 2.

(*s*) Pemberton *Introd.* ad Cowperi *myot.* ann. 1724. P. 2. p. XXIV. ad LXVI. Tabor p. 188. 193.

(*t*) Ex arteria & vena fieri, tela celluloſa conjunctis Ludwig *phyſiol.* n. 336.

(*u*) Tubulos Hooke *poſthum.* p. XIX. præf. Gottsched de *mot. muſc.* In eos ex glandulis (non aliunde notis) ductus exiguos duci, inque cavitatem fibrarum carnearum exire Boulton. p. 46. 47.

(*x*) Schelhammer *phyſiol.* p. CLXXII. Vaſa ſanguinea eſſe King. *Phil. Tranſ.* n. 18. Verheyen p. 266.

(*y*) Vieussens *Obſ. d'Anat. & de Medec. prat.* p. 289. 290. 314. *Tr. des liqueurs* p. 259. Berger p. 92. De fibrillis & tenuiori liquore Muysius p. 176. & *Phil. tranſ.* n. 339. De atromento Willis *de mot. muſc.* p. 122.

(*z*) Tauvry *Anat. raiſ.* P. II. c. 5. *Daniel* Bernoulli *Comm. Petrop.* T. I. p. 299. Baglivi *de anat. fibr. & mot. ſang.* p. 405. 406. Verheyen L. II. p. 156. Berger *natur. hum.* p. 303. *Phil. tranſ.* n. 339. Sanguinem ex arteriolis in fibras muſculares tranſire, inde demum redire in venas Quesnay *Eſſais ſur l'œconom. anim.* T. III. p. 421.

(*a*) Apud Manget *Theatr.* T. I. p. 28. Non repleri le Cat *Mem.* p. 42. Non cavas eſſe Thomson *muſcul. mot.* p. 136.

(*b*) p. 427.

(*c*) L. II. p. 53. 54.

ruber color, ex quo hæc opinio nata eſt, vaſculoſo reti debetur, quod inter fibras eſt. Qui crediderunt, ſe in fibras muſculorum liquorem ceramve injeciſſe, impulerunt procul dubio in celluloſam telam, quæ fibris circumponitur. Ipſe rejicit eas injectiones (*d*) ſanguinisque tranſitum (*e*) MUYSIUS. Videtur etiam vaſculum nimis debile fore (*f*), cum in eo fibrilla hinc quidem ſuis filis ad ſodales adhæreſcat, inde libera nihil habeat, quo retineatur, cum in ſolida natura elementa omnia & undique ſe adtrahant.

Solidæ fibræ, non ſine poris illis, qui in omni etiam ſolidiſſimo copore ſuperſunt, viderentur plus promittere virium. In tendinibus, fibras ſolidas eſſe valde probabile fit, & ſuadet ſummum robur, & frequens induratio.

§. VII. *Celluloſa tela in muſculo.*

Quælibet fibra minima, cum ſuis vicinis (*f**) ſodalibus, teneris filis & membranulis revincitur, ſecundum totam ſuam longitudinem undique exeuntibus; vera nempe, ſed in his elementis macilenta, tela celluloſa. Eam potiſſimum *Antonius* van LEEUWENHOECK per omnia fere animalia perſecutus eſt, & calida & frigida, inter illa in bove (*g*), ove (*h*), mure (*i*), balæna (*k*); inter iſta in aſello (*l*), ſcombro (*m*).

Hujusmodi laminæ celluloſæ cuivis viſibili fibræ muſculoſæ ſunt pro involucro (*n*). In minimis pariter quidem inſectis (*o*) ſuum ejusmodi omentum eſt: nam in homine, addit ANTONIUS (*o**), duobus filis una communis vagina eſt; quod quidem effatum non valde videtur fabricæ conſpicuæ analogum. Non enim unicæ fibræ muſculares, ſed omnes partes corporis humani nobis notæ, vaſaque omnia & nervuli, ſuam propriam membranam habent. Nihil ab aliis celluloſis filis diverſi habent,

 ne-

(*d*) p. 177.
(*e*) p. 176
(*f*) MONROO *on nerv.* p. 380.
(*f**) WINSLOW n. 6.
(*g*) *Exper. & contempl.* p. 410.
(*h*) *Epiſt. phyſiolog.* p. 59.
(*i*) p 58.
(*k*) p. 4. *Phil. tranſ.* n. 339.
(*l*) p 13.
(*m*) p. 20. Conf. MUYS C. VII. tot. t. 3. f. 2. 4. 5.
(*n*) LEEUWENHOECK *Ep. phyſiol.* p. 58. 153. 162. 361.
(*o*) p 316. 317.
(*o**) LEEUWENHOECK *Epiſt.* p. 115.

neque ſit, cur piæ matri tribuas minimæ fibræ involucrum (*o*†). Polypis muſculi ſunt, absque nervis.

Inde uti coaleſcunt ex filis fibræ, magis ſemper & magis conſpicua cellulosa fabrica inter fibras majores eſt, & quemque iterum lacertum ſua ejusdem naturæ membrana undique continet, ſimilesque cavernulæ celluloſæ, laminæque & filamenta undique circumſtant, aque vicinis fibram quamque & diſtinguunt (*p*), & cum iisdem revinciunt. Sic ex fibris lacertus, ex lacertis muſculus coaleſcit, cui & ipſi denique involucrum celluloſum (*q*) eſt, quod *propria membrana muſculoſa* (*r*) vocatur.

Si nunc hanc anatomen inverteris, membrana muſculoſa, quæ totum muſculum obvolvit, dabit inter lacertos ſepta ſui ſimilia, celluloſa, quæ & colligunt inter ſe lacertos, & fisſurarum tamen ſimilia divident. Ex ſinguli demum lacerti pariter communi involucro, ſeptula (*s*) tenerrima inter fibras deſcendent; & denique fibræ, & minima fila, quæque in ſua celluloſa vagina undique continebuntur (*t*).

Hæc nunc celluloſa fila, cum ad angulos fere rectos, aut certe magnos, in fibrillas carneas ſe immittant, pro transverſis (*u*) fibris habita ſunt, quas plurimi auctores præter eas, quæ longitudinem ſequuntur, in muſculo eſſe, & magnam partem actionis (*x*) ejus organi abſolvere ſcripſerunt. Nusquam, quantum reſcivi, vera fide ulla fibra carnea non parallela in muſculo ullius artus reperta fuit. Hinc ſecundum longitudinem (*y*) ſectus muſculus motricem vim non amittit, aut enim omnino nullæ fibræ violantur, aut pauciſſimæ. Transverſus vero inciſus, continuo facit paraly-

ſin.

(*o*†) Le Cat. p. 43.

(*p*) Fabricius ab Aquap. *de muſc. fabr.* p. 27. Eas quidem cellulosas fibras facit nerveas & anſulas vocat p. 46. tum Waltherus *de fibr. motric.* n. 2. 7. Tendineas Mery apud du Hamel *Act. Acad. Reg. Scient.* p. 388. & Simson *on muſc.* p. 24. Membranulas dixit Archangelus Piccolhomini p. 310 Habet etiam *Nic.* Stenonius *de muſc. & gland.* p. 26. Albinus p. 8. 9. 10. Winslow n. 5. Kaauw &c.

(*q*) Monroo *Eſſ. of a ſoc. at Edimb.* T. V. p. 256.

(*r*) Fabricius p. 45. Monroo l. c. &c. Stenonius *myolog. ſpec.* p. 77.

(*s*) Muys p. 316. ic. cit.

(*t*) *Phil. Tranſ.* n. 136. 334. 339.

(*u*) Willis *de mot. muſc* p. 116. Mayow p 358. Perrault *du mouvem. periſt.* p. 152. Borellus *prop.* I. Verheyen L I. p. 25. t 1. f. 10. L. II. p. 156. Baglivi *de fibra* p. 4. oper. p. 399. I. G. de Berger p. 303. 304. Gottsched l. c. ic. 2. Heucher *oper.* p. 493. B. Langrish *de mot. muſc.* p. 23. de Heide *exp.* p. 36. 37. Fizes *conſpect.* p. 88. 89.

(*x*) Willis, Tauvry, Verheyen, Perrault, Berger, Mery l. c. p. 389. Gottsched, Fizes, de Molieres, J. Bernoulli.

(*y*) Vesal. p. 659. Sanctor. in I. Fen. *Avicenn.* p. 13.

ſin. Nobiſcum ſentiunt viri harum rerum imprimis gnari (z). Non tamen recuſavero, poſſe non celluloſa fila ſola, ſed pariter vaſa (z*) nervoſve (z**), aut utraque (z†), Cl. viris impoſuiſſe. Cordis equidem fibræ (*a*), & veſicæ urinariæ, & ventriculi (*b*), & fellis veſiculæ, ſi oculo credas, ramoſæ eſſe videntur, uti de corde faſſi ſumus, de aliis ſuis locis dicemus, neque de lacertis ventriculi, aut veſicæ majoribus negari poteſt. Sunt tamen Clari viri, qui etiam his in exemplis (*c*) nolunt, vere fibras carneas ultimas inoſculari.

§. VIII. *Adeps.*

Cellulæ quidem, inter laminas filaque celluloſa interceptæ, etiam in muſculis, uti in reliquo corpore humano, in ſe mutuo undique patent, ut aer in unam actus omnes repleat (*d*).

Præterea ut ubique in corpore animali minimæ cellulæ inviſibili halitu replentur, ita in muſculis. Quæ majores & craſſiores ſunt, eæ craſſiores pariter humores recipiunt, ipſumque demum adipem (*e*), etiam in minutis animalibus (*f*), quem primus in bobus & feminis VESALIUS (*g*) detexiſſe videtur, deinde in variis animalibus *Antonius* v. LEEUWENHOECK (*h*).

Maxima hujus adipis vis eſt in confiniis muſculorum grandiorum, quorum intervalla idem ſolet deſignare, ut ex eo potiſſimum ſigno inciſores pronuntient, duos eſſe muſculos, non unum. Multis locis, & circa nates inprimis, idem adeps in glebas rotundas, a fibris celluloſis firmioribus conjunctas, figuratur.

(z) Non differunt a communi natura muſculorum MORGAGNI *Adverſ.* II. *anim.* I. & fibras in ſitu retinent p. 18. Celluloſas eſſe KAAUW *de perſpir.* n. 783. Conf. etiam J. TAXOR p. 181. Cum propria muſculorum membranæ continuantur STENONIUS p. 4.

(z*) KING l. c. KAAUW n. 783.

(z**) WINSLOW n. 7.

(z†) COWPER *Introd.* p. 4.

(*a*) L. IV. p. 350.

(*b*) MUYS p. 12. WEPFER *de cicut. aquat.* p. 87.

(*c*) KAAUW n. 780. in corde.

(*d*) Conf. WINSLOW n. 7.

(*e*) *Epiſt. phyſiol* p. 162. 363. ALBIN. p. 10. &c.

(*f*) In mure p. 58. In Eruca LYONNET p. 93.

(*g*) p. 264.

(*h*) In balæna *Phil. Tranſ.* n. 334. & in alia cetorum ſpecie TYSON apud COWPER p. 3. In bove LEEUWENH. *Exper. & cont.* p. 411.

Uti ubique in corpore humano, ita etiam in muſculis, adipis locum per morbos rubra gelatina occupat.

Conſumtus idem per ſuppurationes (*i*) facit, ut ad cutem muſculi cohæreſcant, non ſine magno motus muſculoſi detrimento. Quare adipe tenui per cutem reſorbto id vitium potiſſimum tollitur, dum debiles artus in decocta cum animalium inteſtinis aqua foventur.

Facile adparet, celluloſa fila fibris muſculoſis ſtabilitatem cum mobilitate conjunctam præſtare, cum ex natura ſua cedere apta ſint, iterumque elaſtica ſua vi ſe poſſint reſtituere, atque adeo in muſculi contractione & ipſa breviora fiant, atque in reſtitutione ſuam nativam longitudinem recuperent.

Adeps fibras obungere videtur, easque & in motu ſuo lubricare, & intercedere, ne inter ſe confrictæ terantur, & concreſcant non ſine dolore.

Nimia mole collectus adeps fibras carneas raras reddit, & a mutua vicinia detrudit (*k*) diſſipatque (*l*), & denique ita debilitat, ut evaneſcant, nullæque videantur, quod in morbis rarum, in monſtris vulgare vitium eſt. Id vocat ARISTOTELES carnem in pinguedinem mutari (*m*).

§. IX. *Arteriæ.*

Per eam celluloſam telam, quam deſcripſimus, arteriæ & venæ muſculi dividuntur. Trunci plerumque ad eumdem muſculum plures ſunt, aliter quam in viſceribus, cum plerique muſculi longi eſſe ſoleant. Subeunt per majora lacertorum intervalla, nulla in certa ſede, neque aut capiti muſculi propiores, aut caudæ. Sequuntur illa grandiora lacertorum intervalla, frequenter ſerpentinæ, quando plenæ ſunt, nam in cadavere inanes & rectæ videntur. Sæpe ad longitudinem muſculi parallelæ (*n*) incedunt, &, dum migrant, ramos ſpargunt (*o*) in minora lacertorum tenuiorum interſtitia. Ita paulatim in minimas usque cellulas arteriæ abeunt

(*i*) BOERHAAVE *de lue vener.* p. 23. 24. *prælect. acad.* T. III. p. 564. BARTHOLIN. Cent III. hiſt. 19. Exemplum in pectore habet HOFMANN *de elaſt. in corp. hum. effect.* p. 8.

(*k*) SALZMANN *de plur. muſc. defectu.*

(*l*) LEEUWENHOECK *Epiſt phyſiol.* p. 362. etiam de tendineis fibris p. 321.

(*m*) *Hiſt. anim.* L. III. c. 16

(*n*) PARSONS l. c. p. 55. etiam ad microſcopium. RUYSCH in arteriis intercoſtalibus. *Theſ.* I. tab. 3. f. 3. & in noſtris iconibus Faſc. VI t. 1.

(*o*) Vide in corde RUYSCH Theſ. IV. Tab. 3. *adverſ. anat.* Dec. I. Tab. 2. f. 1, 2. in alio muſculo *adverſ.* Dec. II. Tab. 1. f. 1. tab. 2. f. 3. 4.

abeunt (*p*), usque dum ultimi ſurculi in minima fibra evaneſcant, in rete, ut alibi, intricatæ (*q*). Muſculum numeroſæ arteriæ adeunt, coloremque ipſi ſuum inpertiunt. Neque de fine quidquam ultra notum eſt.

Et ejusdem trunci rami, & diverſorum truncorum propagines, frequentibus inter ſe anaſtomoſibus coaleſcunt. Angulos vero arteriarum, aut cum fibris, aut cum venis, peculiariter rectos (*r*) eſſe, anatome non confirmat, neque permittit intervalli lacertorum brevitas.

Ex arteriis in celluloſam telam laxa via (*s*) eſt, per quam aqua, oleum, ſebum (*t*) fuſum, & piſcium gluten, & aer ipſe, & hydrargyrus facillime (*u*) exeunt, muſculumque mire diſtendunt. Eadem facilitas in minimis cellulis locum habet, quas hydrargyrus de argentat (*x*), aut coloratus liquor tingit (*y*).

In venas, pariter ut alibi, arteriæ muſculorum continuantur. In minora genera pellucido liquori vehendo deſtinata abire, & analogia ſuadet, & fibrarum teneritudo, quæ globulos rubros excludit, & nova hactenus vaſcula (*z*), quæ quaſi ſub manu inciſoris naſcuntur, dum penitius muſculus repletur.

Arteriæ ut numeroſæ videantur, muſculis tamen quam viſceribus minores ſunt, exemplo uteri, lienis, pulmonis.

§. X. *Venæ.*

Venæ aliæ ſodales fere ſunt arteriarum (*a*), easque per intima muſculi comitantur, & truncis ſimiles, & ramis, magis tamen, etiam truncis ſuis, reticulatæ. Aliæ ſubcutaneæ muſculis (*b*) incumbunt, minimarum arteriolarum comites, cumque profundis muſculorum venis paſſim anaſtomoſi-

(*p*) ALBIN. p. 10. 11.
(*q*) WINSLOW n. 9. add. ALBIN. p. 11.
(*r*) HALES *hæmauſtatius*. p. 58.
(*s*) GOTTSCHED, KAAUW n. 828. in equa STUART p. 14.
(*t*) RUYSCH in corde *Theſ.* IV. n. 96. *Theſ.* X. n. 35. *Theſ. max.* n. 19. *advers. anat.* Dec. I. n. 6. *de fabrica gland.* p. 67. in muſculo tibiæ *Theſ. max.* n. 112. in brachii muſculo *Cur. renovat.* n. 108. in muſculis intercoſtalibus *advers.* Dec. II. p. 20. In corde KAAUW n. 981. 984.
(*u*) COWPER p. 8. & ex inunctione. ZOD GALL. T. I. p. 156.
(*x*) COWPER. LANCISIUS *de corde* p. 154.
(*y*) MUYS *Phil. tranſ.* n. 339.
(*z*) Admittit ALBINUS p. 11.
(*a*) Vide icones EUSTACHII fere omnes, & Cl. STUART Tab. 3. f. 1. 2.
(*b*) Conf. L. II. p. 135.

moſibus coeunt. Hæ ubique valvulis intercipiuntur numeroſis, neque nunc muſculus occurrit, a cujus venis valvulæ abſint, corde excepto, & viſceribus carnea tunica obductis.

§. XI. *Vaſa lymphatica.*

Cum tela celluloſa (*c*) vel unica ſit horum vaſorum ſcaturigo, vel certe ex præcipuis eorum originibus, intelligitur etiam in muſculis, quos plurima ejusmodi tela ambit & dividit, ejusmodi vaſa reperiri. Non tamen adeo prompta ſunt oſtenſu, cum in artubus rariſſime adpareant, qua plurimi muſculi ſunt: ut omnino nulla admiſerit eruditus Vir J. *Henricus* SCHULZE (*d*), priorque DRELINCOURTIUS (*e*).

Ipſo tamen in corde vaſa lymphatica vidi (*f*), principe muſculo, & in muſculis linguæ vicinis (*g*) geniohyoideo, biventre, hyopharyngæo.

Qui in artubus viderunt, celeberrimi Anatomici (*h*), eos alibi in plena eorum vaſculorum hiſtoria citavi, ipſeque vidi adeo & longum & contumax lymphæ poſt inciſam venam proflavium (*i*), ut non aliunde, quam ab ejusmodi, & grandi quidem vaſe lymphatico inciſo, poſſem interpretari.

§. XII. *Nervi.*

Præcipua hæc in muſculis vis a nullo abeſt, & etiam minimi omnium muſculi, ut ipſe ſtapideus, inſectorumque (*k*) carnes, ſuas fibras nerveas accipiunt. Grandes (*l*) ii, & ſi non perinde in omni muſculo, proportione, multoties eos ſuperant, qui adeunt viſcera, ut unus in manu pollex plus virium nervearum habeat, quam hepar toties vaſtius; arteriarum ſæpe comites, neque multo minores. Non longe a fine trunco corporis propiori, ad medium usque muſculum, multo tamen inferius in muſcu-

(*c*) L. II. p. 167.
(*d*) *In diſſ. de pinguedine* reſpondente BERTRAMO.
(*e*) *Anat.* L. I. c. 13.
(*f*) L. IV. p. 385.
(*g*) Conf. duas de ductu COSCHVIZIANO *diſputationes*, & L. II. p. 176.
(*h*) Adde vero de artus ſuperioris vaſis lymphaticis teſtimonium Ill. MEKELII *in Epiſt. ad me data* p. 15. ſeqq. De inferiori artu Ill. MEKEL p. 4. 5.
(*i*) Hiſtoriam ſimilem habet J. ARCÆUS L. II. p. 184.
(*k*) Apud LYONETTUM in anatome erucæ.
(*l*) Conf. *Al.* STUARTI T. 3. f. 1. & EUSTACHIANAS tabulas, quarum T. XXV. Vaſa; Tabula XIX. nervos exprimit.

muſculis tibiæ flexoribus, & aliis aliisque (*m*) locis muſculos ſuos adeunt; duri fere, multa nempe celluloſa firmiori (*n*) tela obnupti. Truncus in brevibus muſculis unicus, in longis multi.

Dividuntur autem, omnino ut arteriæ (*o*), angulosque ſimiliter cum faſciculis, & lacertis & fibris faciunt acutos aut acutiſſimos (*p*), & una diſcedunt in funiculos, atque ita, dum a tela illa celluloſa deferuntur, hactenus molleſcunt: alii omnino molles ad muſculos ſuos veniunt, ut cordis nervi, & aliqui in manu & pede interoſſeorum muſculorum profundi ramuli.

Cum nulla arte moles nervorum augeri poſſit, minus etiam quam arterias datur longe eos perſequi (*q*): ad minima tamen fila usque nervea pervenire (*q**) res ipſa ſuadet, cum ea nihilo minus, quam maximi lacerti, a vi voluntatis regantur, quæ per ſolos nervos advenit.

Ut per minima fila dividantur, non datur noſſe, certe ea fila non ſunt nervi, quae ſatis recepta conjectura fuit (*r*).

Nam habet fibra muſculoſa contractilem vim, quam oſtendimus a nervo abeſſe, habet irritabilem ſuam naturam propriam, quando nervus ligatus, aliove modo deſtructus fuit; & tenacitas ipſa repugnat, qua nerveam pulpam inmenſum ſuperat (*s*).

Sed etiam nimia fibrarum muſculi moles (*t*) eſt, quam non poſſis a nervis multo minoribus expectare, etiam quando celluloſa (*u*) tela conſumta, & ſanguis de muſculo exhauſtus eſt.

Monitum eſt etiam, ſæpe nervos loco ab origine muſculi remoto oriri, ut eos retrogrados ponere neceſſe ſit, vel fateri, fibras natas fuiſſe prius, quam nervus ad muſculum adveniſſet (*x*).

§. XIII.

(*m*) VESAL. p. 262. FABRICIUS p. 8.
(*n*) ZINN. *Mém. de Berlin* T. IX. p. 136.
(*o*) STUART. tab. 3. f. 1. ALBIN. p. 12.
(*p*) Semper deſcendunt CROONE p. 5.
(*q*) ALBIN. l. c. Non reperit in carne LEEUWENHOECK *Epiſt. Phyſiol.* p. 439. In celluloſam telam abire FABRICIUS p. 9.
(*q**) Eo pervenire *Phyſiol.* Amſt. edita p. 388.
(*r*) G. COLE *de febr. intermitt.* p. 29. SANTORIN. *de fibr. motrice* p. 156. BOERHAAVE n. 405.
(*s*) KAAUW *impet. fac.* n. 254.
(*t*) VESAL. p. 261.
(*u*) Maceratione muſculus ad $\frac{5}{8}$ prioris molis vidit LANCISIUS p. 155.
(*x*) LE CAT *Mémoir.* p. 46.

§. XIII. *Neque caro a fibris diverſa in muſculo eſt, neque membrana muſculis communis.*

Caro, veteribus textus eſt aliquis intervalla cava replens, ὑφὴ Rufo dicta (*y*), quam a fibris muſculi ipſis diſtinguebant antiqui (*z*), & nuperiorum nonnulli (*a*). His viris aut celluloſa tela inpoſuit, aut obſervatio, qua ruborem fibræ carneæ non innatum eſſe deprehenderant, easque a tendine continuaverant. Nuperiorem ad lucem error continuo evanuit, quam Stenonius (*b*) prætulit, & operoſe G. W. Muysius (*c*).

Etiam alia a muſculorum hiſtoria particula removenda eſt, *membrana* nempe *muſculorum communis* (*d*), quam varii, inter quos etiam viros publicam venerationem (*e*) meritos reperimus, in libros ſuos receperunt. Videtur ea nata eſſe ex anatomicis oſtenſionibus, cum ſollicite remoto adipe, ſoli muſculi ſuo in ſitu, nihil mutati, ſupereſſent. Refutavit potiſſimum Stenonius (*f*).

§. XIV. *Tendo.*

Caro fibroſa omnibus muſculis ineſt, quorum eſſentiam conſtituat: plerisque etiam inſunt tendineæ fibræ (*g*). Nullæ fere ſunt, quoties muſculus nusquam oſſi committitur (*h*), in corde adeo, lingua, utero hominis, brutorumque, veſica urinaria, ventriculo, inteſtinis, muſculo linguali, muſculis ſphincteribus labiorum (*i*), ani, vaginæ muliebris.

In

(*y*) *Appellat.* L. I. p. 43.

(*z*) Carnem a fibris diſtinguit Aristoteles *Hiſt. animal.* L. 3. c. 16. cum gracileſcentem carnem in fibras ajat tranſire; tum Galenus *de uſu part.* L. 12. c. 3. &c.

(*a*) Fabric. *ab Aquap. de fabr. muſc.* p. 39. ſeqq.

(*b*) *De muſc. & gland.* p. 2. 14.

(*c*) c. 4. tot.

(*d*) C. Bauhin. *theatr.* p. 22. C. Bartholinus apud Filium *anat. renov.* p. 34. Manget *theatr.* p. 13.

(*e*) Glisson *de ventric. & inteſt.* p. 76.

(*f*) *Myolog. ſpecim.* p. 77. deinde Cl. Bartholinus nepos in *demonſtr. anat.* & de *diaphr.* c. 1. Glisson *de ventric. & inteſt.* c. XI. Morgagnus *Adv.* II. *anim.* VI.

(*g*) Ex carne & tendine muſculus conſtat Fabricius p. 32. Riolanus p. 298.

(*h*) Galen. *de mot. muſc.* p. 621.

(*i*) Nullum non muſculum extremo fine ſuo in tendinem abire C. Bartholinus *ſpec. anat.* p. 130. & alii.

In ventriculo tamen avium manifeſtiſſimi duo tendines ſunt, quos alias dicemus, absque ullo cum oſſibus conſortio. Inſectis nulla ventris diſtinctio a tendine eſt, neque in craſſitie muſculi inæqualitas, & licet toti muſculi tendinum videntur ſimiles, cum tamen vehementer contractiles ſint, potius nullus in muſculis tendo eſt (*k*).

Quoties vero muſculus ex oſſe prodit, inque os redit, toties vel multæ earum fibrarum, quibus cum oſſe committitur, tendineæ naturæ ſunt, vel omnino, neque infrequenter, omnes (*l*). Solet etiam tendinea ſuperficies muſculorum eſſe, qui ſibi incumbunt, neque plurimo adipe diſtinguuntur, plurimis in corpore exemplis, recti tibiæ & cruralis anterioris, ſolearis, gaſtrocnemii, peronei longi & brevis. Aliquando medias inter carnes tendineæ fibræ intercedunt, ut in biventribus, in abdominalium & bronchicorum muſculorum inſcriptionibus. Solent denique muſculi verſus artus extremos tendineſcere, ut multa ſuperne truncumque propius caro, merus inferne adque finem artus tendo ſit. Ita & artus gracileſcunt, quod ad elevandum pondus neceſſe videtur, & partes tritui ſecundum oſſa obnoxiæ inſenſilitatem neceſſariam, duritiemque adipiſcuntur (*l**).

Fibra tendinea in univerſum ſimilis eſt rubræ fibræ, multo tamen durior, firmior, tenacior (*l***), ſplendore proprio conſpicua. non in fetu quidem, ſed in adulto homine. Eadem ut carnea, cylindrica, longa (*l*†) recta, ſuis ſodalibus parallela eſt in homine, quadrupede, inſecto (*m*). Perinde demum ſub microſcopio rugoſa (*n*) adparet, & plicis quibusdam intercipitur. Diviſionis nullus certus finis eſt, centum (*o*) tamen in unica fibra ſtamina tendinea LEEUWENHOEKIUS numeravit Magnitudinem eamdem in balænæ, inque muſcæ fibra tendinea invenit (*p*).

 Ejus-

(*k*) LYONNET p. 93.

(*l*) Pene omnes ALBINUS p. 17. DOUGLAS *Introd.* p. XX. niſi ubi longa & laxa ut muſculi origo eſt.

(*l**) Cl. MORETTI *in epiſtola ad nos data.*

(*l***) Hinc anguſtiores & replicatas fibras facit BELLINUS *diſcorſ.* p. 236. & ſolidas GOTTSCHED *in cit. diſſ.*

(*l*†) Conf. ALBIN. *adnot.* L. IV. c. 7. t. 5. f. 2.

(*m*) Muſca *Epiſt. phyſiolog.* p. 105. f. 7. 110. ape p. 189.

(*n*) In balæna p. 110. culice p. 114. 115. mure p. 144. 152. Spirales in bove p. 363. balæna, lepore p. 133. mure p. 123. 124. gallina p. 323. pulice p. 329. ape p. 189.

(*o*) Multa in muſca, balæna, bove p. 105. 110. 130. Centum in filamento pilo haud craſſiori p. 133. & 96. p. 445. in tendine non craſſiori acicula.

(*p*) p. 110.

Ejusmodi fibræ perinde in faſciculos uniuntur, qui denuo conjuncti in majores lacertos abeunt, denique vel carni intertextos miſtosque, vel in teretem chordam ſeorſim unitos.

§. XV. *Celluloſa tendinum tela.*

Etiam hac nota cum muſculoſis fibris tendineæ conſentiunt. Filamenta enim ſingula tendinis ad vicina ſibi & ſimilia fila undique celluloſo (*q*) textu revinciuntur, tenaciore, ſtricto, brevi, & macilento, ut intervalla fibrarum minora ſint, & ægrius a mutuo contactu diſtrahantur, & fibrillæ celluloſæ ipſæ tenaciores ſint atque firmiores.

Pariter & faſciculi fibrarum celluloſa tela cohærent, raro omnino adipem recipiente, perinde & ſtricta, & brevi, & ſolida. Donec univerſa chorda tendinea involucro celluloſi generis, raro eo & pertenero obvolvantur, quod cum celluloſo interno textu continuatur (*r*), idemque *vaginæ* nominæ nuper celebratum eſt (*r**).

Quando initium hiſtoriæ a filo minimo ſumitur, erit celluloſa tela cuivis filo pro vagina (*s*). Quando a communi magna chorda deſcenditur, tunc ſepti (*t*) eadem ſpeciem habebit.

Adeps certe in hominis tendinibus rarus eſt, in ſaginatis (*u*) animalibus, eorumque majoribus tendinibus, aliquis. Vidi in humani bicipitis cubite diſſecti parte intima non adipem, ſed gluten quoddam fuiſſe, & in tendineis cavis vaginis (*u**), quæ ſimili ſplendore muſculorum flexorum manus tendines coercent. & adipis vaſculoſi faſciculi continentur, & mucus glutinoſus, qui in iis flocculis celluloſis & minutis glandulis generari videtur. In gangliis conſimilis humor albuminoſus & blandus reperitur (*u*†).

§. XVI.

(*q*) Membranulas in bove dixit Leeuwenhoeck *Epiſt. phyſiol.* p. 129. 130.
(*r*) p. 322. 323.
(*r**) Potiſſimum in experimentis ad tendinis naturam inſenſilem pertinentibus.
(*s*) p. 130.
(*t*) p 319. 320 322.
(*u*) In obeſo vervece p. 321.
(*u**) Fontem ignorari Kaauw *perſpir.* n. 893.
(*u*†) *Jac. Nic.* Weiss *progr.* V. p. 9.

§. XVI. *Tendinis arteriæ, venæ, nervi.*

Uti albus tendo eſt, ita multo pauciora (*x*) vaſa ſanguinea habet, quam quidem muſculi caro. Ea vaſa fere per involucrum exterius (*x**) ludunt, non rara ea ſede, ſed exigua. Interior natura tendinis & ipſa vaſa ſanguinea accipit, quæ difficilius oſtenduntur.

In aponeuroſibus conſpectiora vaſa ſunt, ut in diaphragmate (*y*), in faſcia lata, tendine extenſore cubiti, tibiæ (*z*).

Venæ arteriarum ubique etiam in tendine ſodales ſunt.

De nervis quæritur. Veteres quidem tendineas fibras, certe plerasque, nerveæ naturæ fecerunt. GALENI (*a*) ſententia fuit, caput muſculi, ſive partem quæ trunco corporis propius naſcitur, de ligamenti natura eſſe; verum ſecundum id caput proximo loco nervum ad muſculum accedere, & ex ea nervi, atque ligamenti, commiſtione fibras oriri muſculoſas, quibus caro rubra circumfundatur. Eas porro fibras ab altero fine muſculi exire, inque tendinem, ſive caudam muſculi, conjungi.

Contra eam ſententiam VESALIUS objecit, nervi minimam omnino ad muſculum rationem eſſe, & ſæpe propius medium ad muſculum jam natum, nervum demum accedere, eſſeque de ligamenti (*b*) natura tendinem.

Iterum accuratius FABRICIUS oſtendit, ligamentoſi omnino nihil (*c*) ad muſculum venire, verumque tendinem eſſe, qui caput muſculi efficiat, & quem GALENUS ligamentum (*d*) dixerat, eumque tendinem a nervo non oriri, propriamque corporis partem eſſe (*e*). Ex propriis etiam fibris tendinem fecit PLEMPIUS (*f*).

(*x*) ALBIN. p. 11. Demum cum diu nulla reperiſſet, LEEUWENHOECKIUS invenit p. 459. tum in diaphragmate *Phil. tranſ.* n. 379. Microſcopio H PEMBERTON detexit *introd.* ad COWPER p. 111. Negabat arteriis atramenti re letis tendinem tingi WILLIS *de mot. muſc.* p. 122.

(*x**) LEEUWENHOECK p. 323. MUYS p. 283. 284.

(*y*) In diaphragmate RUYSCH Theſ. X. n. 137. *Theſ. max.* n. 115. 180.

(*z*) Adv. II. tab 1. f. 1. addemus n. 208. Ex RUYSCHIO KISNER *de laeſ. tend.* f. 2. In tendine equi COWPER *Phil tranſ.* n. 292.

(*a*) *De nat. muſc.* c. 1. 2. p. 619. ſeqq. de HIPP. & PLAT. *plac.* L. I.

(*b*) p. 261. 262. ſeqq.

(*c*) p. 10. 11.

(*d*) p. 12.

(*e*) p 9. 16. &c. Conſentit cum eo RIOLANUS p. 300.

(*f*) *Fund. med.* p. 110.

Deinde cum nuper accuratius rem ipſam vellent pervidere, omnino in tendinibus nervos aut nullos repererunt, aut minimos, & qui ſola in ſuperficie natarent (*g*). Cumque magna cum contentione in eam rem inquireretur, neque cultro, neque microſcopio, etiam ſolari, adhibito in ullo tendine nervus ullus adparuit (*h*), quæ quidem hic repetere non adtinet. Si quid autem omnino minimarum fibrillarum nervearum ad veram tendineam naturam venit; id adeo exiguum eſſe neceſſe eſt (*i*), ut induſtriam ſatis acrem fugere potuerit.

§. XVII. *Tendinearum fibrarum origines.*

Nullum mihi dubium eſt, quin extremi tendinum fines ex perioſteo (*k*) proveniant. In fetu enim, & ſæpe, & conſtanter univerſos alicujus artus muſculos tendinesque una cum perioſteo detraxi, ut ne fibra quidem de oſſe ipſo decederet. Id vocant multi ſcriptores, perioſteum ex tendinibus generari (*l*).

Quando vero perioſteum in homine increſcente ad os vehementius adhæreſcit, non ſine confuſione oſſeæ ſubſtantiæ, & perioſtei, & tendinis, tunc quidem videntur (*m*) fibræ tendineæ ex oſſium foveolis, criſtisque prodire; non quod perioſteum perforent, ſed quod celluloſa perioſtei natura cum tendine, cumque oſſe, eodem loco inſeparabili nexu nunc conferbuerit. Ita excuſari poſſunt, qui oſſa ex tendinibus ſcripſerunt naſci (*n*): certe aſperitates oſſium ex tractionibus tendinum fere oriuntur, ut foveæ ex vaſorum introitu.

Sed neque in pleuram (*o*) cutemve in homine usquam tendineæ fibræ inſeruntur, & ubi videntur inſeri, in dorſo, cubiti flexu, linea alba (*p*) ab-

(*g*) LEEUWENHOECK p. 443.
(*h*) L. X. p. 275. 276.
(*i*) p. 284.
(*k*) Le CAT l. c. p. 44.
(*l*) RAU l. c. Exterius planum perioſtei ex tendinibus fieri, interius a ligamentis NICHOLLS p. 6. Rectius GORTERUS eſſe acceſſorias *chirurg. repurg.* p. 30.
(*m*) Ita fieri vulgo ſcribitur. Ita etiam FABRICIUS habet p. 34. & KEIL *abridgm.* p. 24. de LA SONE *mem. de l'Acad.* 1752. p. 173. 174. 175. 176. RAU *ort. & regener. dent. Theſ.* 19. qui deficere ait qua tendines oſſi inſeruntur; BOUDON *anat. de Palſ.* T. II. p. 27. de nonnullis tendinibus, & de multis DU HAMEL *Mem. de l'Acad.* 1743. p. 114.
(*n*) C. BARTHOL. *anat.* p 185. ſeqq.
(*o*) LORENZINI *Crampfiſh.* p. 21.
(*p*) HEUCHERUS *magn. ars anat.* p. 69.

abdominis, aliis in locis, paulo curioſiori opera facile a cute ſeparantur. In piſcibus tendines in cutem inſeri (*r*) non negavero (*ſ*), neque de erinaceo, cum propria experimenta non habeam.

§. XVIII. *Tendinearum fibrarum cum muſculoſis connexio.*

Multiplex hic & magni momenti argumentum eſt. Obiter hactenus diximus, frequenter utrumque muſculi ad oſſa finem tendineum eſſe; ſed multa accuratius oportet definire.

Prima quæſtio eſt, num omnino fibræ carneæ ex tendineis naſcantur, & ut accuratius loquamur, num eadem fibra parte aliqua carnea ſit, aliqua tendinea (*t*); gracilior (*u*) procul dubio dum tendinea, craſſior qua ſede rubra eſt. Ita veterum multo (*x*) & ſummus Anatomicus ALBINUS, & ego quidem in diaphragmate reperi, eo loco ſæpe contemplatus alternas flammulas rubræ carnis in tendinem productæ, tendinisque viciſſim in rubram carnem interſerti proceſſus, ut probabilem certe opinionem eſſe convincar. Porro in fetu major pars carnea, tendinea minor eſt (*y*), & tendinis naturam nondum ſplendidam, nondum duram (*y**), neque plurimum a pallida carne diverſam eſſe certum eſt.

Contra alii Cl. viri paulo vetuſtiores (*z*) obtuſo cultro (*a*) aliisque modis (*b*) carneas fibras a tendineis non læſis facile ſeparari, iſtasque in vaginas fibrasque transverſas abire ſcripſerunt. Negarunt adeo in carneam fibram tendineam ſtriam abire (*c*). Ipſe *Antonius* v. LEEUWENHOECK in univerſum plerisque ſuorum operum locis, quando accuratius ſcribit, non continuari rubræ fibræ tendineam ſcripſit, ſed carneas fibras

(*q*) HEUCHER p. 89.
(*r*) STENONIUS *myolog. ſpec.* p. 75. C. BARTHOLINUS *de diaphr.* c. 1.
(*ſ*) FANTON. *anat.* p 22.
(*t*) ALBIN. p. 7. Conf. *adnot. anat.* L. IV. t. 5. f. 2. c. 7.
(*u*) ID. ibid. Acuminatos fines eſſe LEEUWENHOECK *Anat. & Cont.* T. II. p. 48. Negat gracileſcere MUYS p. 319.
(*x*) Fibræ carneæ ſunt diſperſus tendo RIOLAN. *Enchirid.* p. 87. idque apparere macerando SCHACHER *admin. anat.* p. 20. Muſculi ex tendineis fibris potiſſimum conſtant CROONE p 11. Carneæ fibræ finis uterque tendineus eſt BAGLIV *fibr. mot. & morb.* p. 1.
(*y*) ROEDERER *fet. perfect.* n. 24. ANDREÆ p. 9. 10.
(*y**) BORDENAVE in noſtra collectione p. 198.
(*z*) MERY SBARAGLI *ocul. & ment. vigil.* p. 35.
(*a*) *Phil. tranſ.* n. 339.
(*b*) HEUCHER p. 492. HOOKE apud BIRCH T. III. p. 580.
(*c*) MERY *progrés de la médec.* p. 29. apud du HAMEL p. 399. HEUCHER. HOOKE, & olim FABRICIUS p. 39.

fibras fibrillæ tendineæ (*d*) involucro celluloſo inſeri, ut eadem vagina (*e*) & rubram & albam fibram obducat. Intertexi etiam, non continuari, utriusque generis fibras Cl. Muysii (*f*) eſt ſententia, ut non eodem ductu alba fibra in rubram continuetur (*f**): ſed ad angulos cum ea exiguos decuſſetur. Addit elutas carneas fibras palleſcere, ſed non ſplendere (*f*†).

Ego quidem de rebus minutiſſimis ægre definivero. Quoties tamen mecum repeto, fibram carneam nervos accipere (*g*), & irritabilem eſſe, & a fabrica celluloſa diverſam videri: quoties porro animo colligo, fibram tendineam nervum non accipere (*h*), neque irritabili (*i*) vi gaudere, fateor; ad poſteriorem ſententiam declino. Sunt præterea experimenta aliqua, quæ tendinis naturam celluloſam eſſe videntur evincere. Sæpe plantaris parvi elegantem tendinem, ſplendidumque, unguibus diduxi, vidi paulatim in membranam abire, duræ cerebri membranæ haud diſſimilem, quæ evidentibus filis celluloſis intertextis (*k*) conſtaret.

Accedit demum modus, quo tendo ex glutine (*k*†) ſenſim cæruleſcente, inque celluloſam veram telam demum coacto, in experimentis noſtris renatus eſt. Sed etiam facillima tendinum in callos cartilagineos degeneratio, quam alio loco tangemus, inque oſſeam demum naturam (*l*) familiaris neque vitioſa in avibus induratio, in vera carne muſculi numquam viſa eſt. Ipſis in arteriis, quoties oſſeæ ſquamæ inter membranas ſubnaſcuntur, ab iis ſquamis fibras muſculoſas integras, inſcriptasque fibrarum ductibus, potui deglubere. Simillima etiam tendinibus ligamentorum natura demum per continuos gradus in membranaceam, perque eam in celluloſam indolem degenerat. Eodem denique modo in diaphragmate, ſummoque femore & capite fibræ tendineæ ſenſim in celluloſas abeunt.

Si hæc ſententia vera fuerit, tunc quidem fibra carnea ad tendinem vel ope glutinis, vel ope celluloſæ telæ adhærebit: ſique gluten fuerit, quo

(*d*) *Ep. phyſiol.* p. 207. 320 365.
(*e*) p. 320.
(*f*) p. 94. 95.
(*f**) p. 181.
(*f*†) p. 154.
(*g*) p. 424. 425.
(*h*) Sect. II.
(*i*) *De part. ſent. & irrit.* p. 337.
(*k*) Fibras tendineas eſſe partes celluloſæ telæ conſtituentes Simson *muſc. mot.* 24. A muſculoſis fibris celluloſas ſola irregulari poſitione differre Cl. v. Geuns p. 18. Id ad tendines tranſtulero.
(*k*†) *De part. irrit.* p. 337.
(*l*) In maja magna pars eſt cartilaginea Fabricius p. 121.

quo conferret, non erit in oculi fere poteſtate, de utraque ſententia definire, aut decidere, num continuetur utraque natura, num unice cohæreſcat.

Poterat autem plus carnis in fetu videri, quod tendineæ fibræ, naturæ celluloſæ ea in ætate memores (*m*), abſque ſplendore, pallidæ & decolores oculos minus feriant. Poterit etiam ideo diſcrimen in fetu minus eſſe, quod carnes agendo rubeſcant (*m**), inque fetu, qui ſuis toris nondum eſt uſus, colore robuſto minus ſe quam in adulto homine efferant.

§. XIX. *Tendinearum fibrarum in muſculo ſitus & ordo.*

Qua ſede ex oſſibus miſta tendinum & carnium natura provenit, ea alternæ, in eadem linea, ſimiles, & parallelæ tendineæ fibræ ex oſſe prodeunt, eæque poſt aliquam longitudinem in carneas fibras e directo adjacentes, eumdemque continuaturas ductum, porro conglutinatæ adhæreſcunt. Eſt ubi craſſus de oſſe tendo deſcendit, ut in recto tibiæ, aliisque cruris muſculis, in bicipite cubiti. Ejusmodi deinde tendo paulatim laxatus, fibras ſuas in latitudinem disjicit (*n*), ut in carneas fibras ſibi quaſi occurrentes diſperſæ, continuo tandem ductu degenerent. Contrario modo in altero fine muſculi, perinde medias inter ſibi parallelas carnes, fibræ tendineæ ſenſim colliguntur, continuæ carneis, & ſtipatæ paulatim, diminuta carnearum portione, altero de fine muſculi in teretem tendinem adunatæ exeunt.

In muſculis planis, quale diaphragma eſt, tendineæ fibræ ſuas in regiones colliguntur, cumque carneis, ſibi circumpoſitis; ita conjunguntur, ut exigui proceſſus rubri inter albos, albique inter rubros paſſim ſe interponant. Ea etiam ratione ſe habent in muſculorum *inſcriptionibus*.

Non deſunt exempla, in quibus, etiam in transverſo ſepto, paſſim tendineæ fibræ carnis internatent; aut in eadem muſculi regione craſſitiem partim tendineæ teneant, partim caro. Solet iis in exemplis, quæ ſunt frequentia, tendineæ fibræ carneis parallelæ & ſimiles, unam, aut utramque muſculi ſuperficiem tenere, ut medio loco, inque interioribus muſculi, carnes ſolæ ſint.

Alii

(*m*) Minus duri BORDENAVE adverſus du HAMEL p. 198.
(*m**) GIEW *of the guts* p. 41.
(*n*) LEEUWENHOECK p. 320. MUYS p. 94. 95. Sed fines iſte vult intertexi.

Alii tamen ſunt muſculi, quos uberius priori ſeculo Clari Phyſiologi (*o*) ſpeculati ſunt, in artubus inprimis, & quoties longe de oſſe muſculus naſcitur, qui oſſi parallelus verſus extremum artum pergit. Iis in exemplis carneæ fibræ tendineis miſtæ de oſſe prodeunt, ad angulum ſurſum, ad corporis truncum, obtuſum (*p*): eæque fibræ aut omnes, aut pleræque, carneam nunc naturam indutæ, denique in tendinem quaſi inſeruntur, qui, oſſi genitori parallelus, averſum ab eo oſſe muſculi limitem legit, atque paulatim craſſior, denique nudus ſupereſt, pergitque poſtquam fibras carneas ab oſſe deſiit accipere. Ejusmodi muſculos *pennatos* (*q*) vocant, & ſimplices, quorum exempla plurima exſtant, pauca ex ALBINO excitavi (*r*).

Alii muſculi ejusdem fere generis, cum a duobus oſſibus naſcantur (*s*), duos habent fibrarum verſus, qui in medium oſſibus genitoribus parallelum tendinem uniuntur.

Ii ſunt *pennati compoſiti.* Inſectis (*t*) ejusmodi tendines utrinque pennati familiares ſunt; ſed etiam pennati dantur muſculi, fibris ad angulos convenientibus (*u*) ſibi æquales, quibus nullus ineſt tendo.

Plerique omnino vaſtiores muſculi ex multis lacertis conveniunt, quorum cuilibet ſuus tendo, ſuaque caro eſt, donec in unum ultimo communem tendinem omnes uniantur. Hi ſunt non pennati adeo, ſed compoſiti muſculi, exemplo pectoralis magni. Poſſunt autem ex pennatis componi, ſi peculiares lacertos pennatos habeant (*x*).

Alias, contrario modo, ut in muſculis digitorum, manus pedisque, communis caro in multos paulatim ſecedentes tendines dividitur, qui ex pennatis aut biſpennatis muſculis conſtant.

Plerique

(*o*) T. WILLIS *de motu muſc.* LOWER *de motu cordis* p. 19. ſeqq. etiam STENONIUS in *Myolog. ſpec.*

(*p*) Angulos vocat 45. graduum LEEUWENHOECK p. 138.

(*q*) WILLIS l. c. Ita ut tamen tendo inferior nimis brevis ſit, & adjectus tendo ſuperior, qui abeſſe poteſt.

(*r*) *Muſcul. tab.* T. 19. f. 2. T. 20. f. 21. T. 24. f. 1. 3. & 4. &c.

(*s*) Gaſtrocnemii cum tendine Achillis. Soleus ALBIN. T. 24. f. 8. Tibialis poſticu T. 24. f. 12. ALBINI. Interoſſei apud D. C. COURCELLES. Ex quatuor tendinibus compoſitos habet LOWER p. 22. f 6.

(*t*) LEEUWENHOECK *Epiſt. phyſiol.* p. 144. ic. 1. p. 152. ic. 2.

(*u*) ALBIN. in pharynge f. 24. 25. 27.

(*x*) In Deltoide LOWER p. 22. f. 1. ALBIN. T. 18. f. 12. Ex duodecim muſculis STENONIUS *myolog. ſpec.* p. 37. ex triginta RUYSCH *Theſ. max.* n. 78.

Plerique etiam muſculi, qui aponeuvroſibus teguntur, ab iis expanſionibus tendineis, eorumque interna facie, undique fibras carneas accipiunt, ex ea planitie tendinea natas, exemplo pectoralis muſculi, & muſculorum cubiti tibiæque incumbentium plerorumque.

Eſt ubi ex alio vicino muſculo ad tendinem aliquem ſuppetiæ aut carneæ accedunt, aut tendineæ, Ita naſcuntur extenſorum digitorum tendines; ex duobus utrinque interoſſeis muſculis, & lumbricali compoſiti. Vaſtiſſimi ſæpe muſculi in eundem tendinem plures uniuntur, ut in tibiæ extenſores cubitique. Neque ullus ſermo naturæ varietatem exhauſerit.

Nullum tamen ſimplicem muſculum dari (*y*), cui fibræ tendineæ ex principio in finem e directo ferantur, nimia videtur LOWERI adfirmatio, ut ex exemplo ſerrati ſuperioris (*z*) vel rhomboidei minoris (*a*) adparet.

§. XX. *Vaginæ tendinum.*

Tendines ſecundum anguſtiores fines teretium artuum frequenter incurvati circumducuntur. Ea in ſede natura multis modis eorum cavit integritati. Primum oſſa ſulcis, ad eos tendines aptis, excavavit, eosque ſulcos leviſſima cartilagine (*b*) obduxit, ut ſuper eam tendines absque ulla frictione moverentur. Ejusmodi ſulci in radii imo dorſo (*c*), in carpo (*d*), inque lateribus calcanei & oſſis cuboidis paſſim notiſſimi ſunt.

Deinde NATURA eos ſulcos in veros ſolidosque canales perfecit, dum ex oſſeo ſupercilio in oppoſitum jugum fortiſſimam vaginam tendineam trajecit, transverſis inſcriptam lineis, quæ tendinem, ne exſiliat, continere poſſit (*e*). Absque ea vagina ſi tendines forent, tracti certe, dum carnes contrahuntur, in rectitudinem exporrigerentur inter ſuos fines,

(*y*) p. 19.
(*z*) ALBIN. T. 17, f. 16.
(*a*) Ibid. f. 24.
(*b*) DE LA SONE *Mém. de l'Acad* 1752. p. 170. 171. eas cartilagines addit ex filis fieri, quæ ſint ad planum oſſis perpendiculares. Cartilago optime preſſioni reſiſtit, cum enim aneuryſma oſſa ipſa deſtruxiſſet, reſiſtebant ſolæ coſtarum cartilagines *Obſ. of a Societ. at London* p 348.
(*c*) WINSLOW *Tr. des os* n. 765.
(*d*) In multangulo magno WINSLOW n. 784.
(*e*) In carpi dorſo ALBIN. T. V. 20. 19. 16. 18. 17. Peronei in calcaneo T. V. n. p. T. IX. A. F. Flexores longi & tibialis poſterior T. IX. δ. ε. ζ. Aliæ magis reconditæ vaginæ Peroneum magnum ad os cuboides, & per totam plantam firmant. In manus digitis ALBIN. *muſc. hiſt.* f. 1. A. Ψ. In pedis digitis COURCELLES ic. 2. R. Q.

carniſque principia. Ita & vehementer artus diſtorqueretur, & vicinæ carnes tendineſque non abſque dolore dimoverentur, & alia foret muſculi actio, non ea, quam natura quærit. Nunc enim ad vaginarum ſedem adtracti perinde artum ducunt, ut ducerent, ſi eo loco eſſent nati, ſuntque ii fulci trochlearum loco, ſuper quos circumducti funes novam aliamque tractionem exſerunt. Ita ſe habere adparet, quando reſectis armillis in cadavere, tendines adtrahuntur (*f*). Extenſionem brachii a bicipitis tendine de ſuo ſulco exeunte impeditam habet J. *Jacobus* MANGET (*f**).

In iis vaginis mucus pinguis reperitur (*g*), ex ſuis minutioribus glandulis natus, atque frequenter ex tendinibus, dum eos ſulcos ſequuntur, ligamenta firmiſſima (*h*) exeunt, quibus ad ima ſulcorum retinentur.

Eſt ubi hæc aponeuroſis minus proxime tendinibus innatat (*i*) eoſque late continet, utrimque ab aliquo eminente oſſeo jugo pronata. Ita fere fit, ubi tendines ductum non mutant, *armillas* vocant. Solent ab inciſoris manu in comptiorem figuram fingi: ſponte enim late patent, & univerſo fere artui circumponuntur, tantum ut tenues alibi, in aliqua definita ſede craſſiores ſint & firmiores, eaſque partes firmiores ſolas, pleraſque ſolent depingere.

§. XXI. *Vaginæ muſculorum.*

Plerique muſculi longi ejuſmodi vaginas circumjectas habent. Paucis quidem locis firmiſſimæ, vulgo *aponeuroſium* nomine innotuerunt. Talis eſt majorum muſculorum femoris vagina (*k*), quæ longe ab obliquo abdominis majori, latiſſimo dorſi, & glutæo muſculo (*l*), oſſibuſque pelvim ambeuntibus nata, & præterea propria carne (*m*) aucta *faſciæ latæ* nomine nota eſt. Talis eſt alia ex muſculorum abdominis obliquorum

(*f*) VESAL. p. 818.
(*g*) Lib. VII. p 407. 408.
(*g**) *Theatr.* p. 40.
(*g***) KAAUW *perſpir.* n. 840.
(*h*) COURCELLES ic. 4. k. ic. 7. h. h.
(*i*) Armilla carpi ALBIN. *hiſt. muſc.* tab. 2. A. *Tab. muſc.* 1. W. Armilla tarſi ſuperior ALBIN. *tab. muſc.* 1. s r. q. Inferior t. ALBIN.
(*k*) ALBIN. p. 517. 518.
(*l*) COWPER T. 57. n. 159. ALBIN. p. 520.
(*m*) COWPER ib. n. 151. BIDLOO T. 76.

quorum (*n*), etiam transverſorum conjunctis tendinibus facta, aponeuroſis, quæ rectum muſculum coercet.

Aliæ vaginæ paulo tenuiores ſunt, & earum aliquæ parum notæ. Dorſi quidem muſculi, illi longi (*o*), non ſolum a tendinibus latiſſimis ſerratorum poſteriorum continentur; ſed præterea expanſio lata, perpetua, ex intercoſtalium muſculorum involucro tendineo, in ſpinas dorſi, transverſis fibris picta, a ſuperiori ſerrato ad inferiorem & in os usque ilium continuatur (*p*), & cum iis muſculis longiſſimum dorſi, ſacrolumbalem, & ſubjectos ſuos ſpinoſos continet. Cum enim fibra niſi tenſa non trahat, fit ut omnino longi muſculi vim ſuam amittant, quando flexi artus obſequuntur (*p**).

Plurimæ aliæ ſunt in eum ſenſum vaginæ: in temporali muſculo: in latiſſimo colli qui flexores continet; in muſculis intercoſtalibus; in manuum pedumque interoſſeis; inter cutem & flexores digitorum manus pedisque: in ſcapula cujus tota cava pars trunco corporis alæque oppoſita tenuem, altera vero dorſalis facies utraque, ſupra & infra ſpinam fortem aponeuroſin ſuis muſculis inductam habet: in humero, quem ſummum & exterior aponeuroſis conveſtit, circumjecta (*q*) potiſſimum deltoidi, tum interior, quæ ſubſcapularem teretemque minorem coercet (*r*). Porro reliquum humerum a latiſſimo dorſi & a pectoralibus nata vagina ambit, eademque ad cubitum usque continuatur. Cubiti dorſalem partem continet aponeuroſis ab extenſoribus (*s*) cubiti & manus muſculis nata, quæ demum in aponeuroſin dorſi manus continuatur. Volæ aponeuroſis a flexorio capite, & a bicipite (*t*) venit, & utraque inter muſculos producta in oſſibus iterum firmatur. In tibia, anterius, ex faſcia lata, & bicipite, & funiculo flexorio tibiæ nata (*u*) vagina eſt, tum a fibula, quæ peroneos, tibialem anteriorem (*x*) & extenſores longos digitorum continet, interque eos oſſibus adnaſcitur, inque tenuiorem ſimilemque aponeuroſin dorſi (*y*) pedis degenerat, quæ in armillam ſolet figurari.

(*n*) L. VIII. p. 63. 66. 69.
(*o*) Habet etiam COWPER ad BIDLOO T. 28.
(*p*) L. VIII. p. 53.
(*p**) BORELLUS *Propoſ.* X.
(*q*) ALBIN. p. 625.
(*r*) p. 626.
(*s*) p. 449.
(*t*) COWPER tab. 49. f. 2. tab. 51. f. 1. CHESELDEN tab. 15. ALBIN. p. 470.
(*u*) ALBIN. p. 626. 627.
(*x*) p. 626. & 579. 580.
(*y*) p. 627.

Altera interior (*z*), tenuior, flexores digitorum continet, & tibialem potiſſimum, interque eos etiam demerſa ad oſſa firmatur.

Etiam muſculi ſitu moti dolent, qualia exempla nuperus Cl. Auctor collegit (*z**).

§. XXII. *Analyſis chemica.*

Neſcio fere an aliqua in hac hiſtoria ſit utilitas. Tamen ne quis deſideret, liceat pagellam addere.

Ex carnibus animalium fere eadem ignis violentia educuntur, quæ ex ſanguine, nempe phlegma inſipidum; ſal volatilis albus, oleumque craſſum; manetque ſimilis carbo.

Proportiones varii dederunt varias. Humanæ carnis quidem] analyſin non reperio. In bubulæ carnis partibus 128. aquæ partes fuerunt fere 95 ad ſiccarum fibrarum partes 26. (*a*).

In eadem portione Cl. LANGRISH aquae reperit partes 100. (*b*), & in alio experimento ad 103 (*c*). Sola exſiccatione carnis unciæ quatuordecim ad drachmas 18. redierunt (*c**).

In vitulo minus eſt fibrarum, aquæ plus (*d*).

In agno caſtrato non penitus dimidium aquæ (*e*) fuit, inque porco caſtrato $\frac{37}{49}$, ſeu fere $\frac{2}{3}$ (*f*).

Deinde ſalis volatilis in bubula fuit fere pars vigeſima (*g*), & alias $\frac{1}{25}$ (*h*), nam qui valde parum ſalis obtinuerunt (*i*), etiam in Aſello (*k*), ii ſpiritum de ſale ſeparaverant.

alias

(*z*) Ibid.

(*z**) POUTEAU in *obſ. chir.* p. 418. de ſplenii aliquibus fibris in ſubita contortione capitis diſtractis.

(*a*) GEOFROI *Mémoir. de l'Acad. des ſcienc.* 1730. p. 229. ex unciis 16. habuit aquæ uncias undecim, drachmas ſex, grana 64.

(*b*) Ex unciis 16. drachmas 99. grana 20. *practice* p. 54. Tantumdem fere *Joh. Conradus* BARCHUSEN Exp. IX. poſt *Acroamata*, nempe ex unciis quatuor uncias tres drachmam unam.

(*c*) Ex unciis 32. uncias 24. drachmas 14. grana 15. *on muſc. mot.* p. 3.

(*c**) QUESNAI *œconom. anim.* p. 91.

(*d*) GEOFROI l. c. p. 223. 229.

(*e*) GHIARESCHI *in Giornali di Parma* 1687. p. 194. ex drachmis quinque & ſemiſſe, aquæ drachmæ duæ, grana decem.

(*f*) Ex unciis duabus, & ſcrupulo uno uncia aquæ cum ſemiſſe, & ſcrupulus unus Ibid.

(*g*) B. LANGRISH ex unciis 32. drachmae duodecim grana 21. *in muſc. mot.*

(*h*) Ex unciis 16. drachmae quatuor grana 55. *practic.* l. c. Ex ſiccæ carnis drachmis tribus grana 46. GEOFROI.

(*i*) Grana 15. ex uncis 4. BARCHUSEN.

(*k*) Grana 12. ex unciis quatuor BARCHUSEN exp. 10. grana 20. ex unciis 4. NEUMANN *oper. ed.* ZIMM. p. 1286.

Spiritus vis maxima in Aſello fuit (*l*).

Olei in bove portio decima (*m*), fere undecima, aut decima (*n*) quarta (*o*). In Aſello (*p*) $\frac{1}{11}$ fuit.

Carbonis fere vigeſima (*q*), alias tamen omnino fere $\frac{1}{13}$ (*r*).

Salis fixi in bove minimum obtinuit BARCHUSEN (*s*), & ſolum marinum ſalem Cl. GEOFROI (*t*). In Aſello de eadem copia grana 5. (*u*). Inerat autem Aſelli ſali natura muriatica (*x*).

Terra abundior aliquantum, ad $\frac{1}{45}$ (*y*) in bove, & ad $\frac{1}{144}$. in piſcis carne (*z*). Carnes enim ejus claſſis valde teneræ ſunt.

Tendinis aliquanto durior natura eſt. Ejus ex libra ſive partibus 128 prodierunt aquæ (*a*) inſipidæ & inodoræ partes 102. (*b*); ſatis volatilis partes duæ (*c*), olei partes tres (*d*), Carbonis partes $10\frac{1}{2}$ (*e*) inque eo ſalis fixi nihil (*f*).

SECT.

(*l*) Unciæ tres drachmæ tres cum ſemiſſe ex unciis quatuor; ſed ſiccæ carnis BARCHUSEN. Drachmæ decem cum dimidia ex unciis 4. NEUMANN.

(*m*) Ex unciis quatuor drachmæ tres grana 18. BARCHUSEN exp. 9.

(*n*) Ex unciis 32. unciæ duæ, drachmæ ſex, granæ 20. B. LANGRISH *muſc. mot.*

(*o*) In unciis 16. drachmæ 9. IDEM *pract.*

(*p*) Drachmæ tres in unciis quatuor NEUMANN.

(*q*) In unciis 16. drachmæ 6. grana 20. LANGRISH *pract.*

(*r*) IDEM *m. motion.*

(*s*) Grana tria ex unciis quatuor.

(*t*) p. 219 tum in lixivio carnis vitulinæ muriæ ſigna. p. 224.

(*u*) BARCHUSEN l. c. Enormis eſt diverſitas in experimento NEUMANNI, qui habet grana 70.

(*x*) BARCHUSEN.

(*y*) Grana 40. in unciis quatuor BARCHUSEN. Grana 120. NEUMANN.

(*z*) Grana 12. in eadem copia BARCHUSEN.

(*a*) B. LANGRISH *modern. practicæ* p. 50. ſeqq.

(*b*) Unciæ 12 dr. 6.

(*c*) Drachmæ duæ granæ ſex LANGRISH. In experimento Cl. BARCHUSEN grana ſalis fixi fuerunt 12. ex unciis duabus, & ſpiritus, nempe aquæ ſale volatili impraegnatæ, gr 76. Videtur BARCHUSEN ſiccum tendinem adhibuiſſe, neque ejus labor ad manus eſt, *poſt acroam* Exper. 12.

(*d*) Drachmæ duæ, grana quatuor. Multo plus in experimento BARCHUSENII, nempe drachmæ duæ, grana 58. ex unciis duabus.

(*e*) Drachmæ 10. gr. 34.

(*f*) BARCHUSEN.

SECTIO II.

MOTUS MUSCULORUM PHÆNOMENA.

§. I. *Vis contractilis in univerſum.*

LAte patet non in animali ſolo regno, ſed pariter in vegetabili (*a*), vis contractilis, qua fibræ elementa ad ſe invicem adducuntur. Ea & in univerſum cohæſionis cauſa eſſe videtur, & ex facili phænomeno manifeſta redditur, quo fibra in longitudinem educta, ſibique permiſſa, paulo poſt in priorem brevitatem redit, neque nixum illum, quo ſe breviorem conatur reddere, deponit unquam, dum eam ſuam brevitatem recuperet (*b*). Ea in cannabi, in lino, in pluma, in pilo, in membranis, in celluloſa fibra, in muſculo mortuo, in chorda ex animalibus partibus compoſita natura eſt; denique in ipſo glutine (*c*) quod ex animalibus partibus, & ex vegetabilibus educitur.

In minimis particulis, quam in majoribus major eſt, cum plus ponderum a ſeparatis (*d*) tenerrimis filis ſubſtineatur, quam ab iisdem conjunctis: Neque ea vis a textu aut intortione aliqua pendet, cum in ſimplici rectaque fibra major, per contortionem (*e*) diminuatur. Alii Cl. viri ad Hypotheſin paſſim fabricam fibræ accommodaverunt, quos malim ipſos legi (*f*).

Videtur autem hæc vis eo potentius exerceri, quo major vis eſt, quæ fibram producit, ut omnino fibra muſica durior ſit, & vehementius contrahatur, quando centum libras ſuſtinet, quamquidem contraheretur, ſi decem ſolis fibris diſtraheretur; & a tanto pondere extenſa omnino

(*a*) Elaſticus tonus in plantis major eſt Bose *ſecret. hum. plant.* p. IX.

(*b*) Boerhaave *de viribus medicament.* p. 66.

(*c*) B. Langrish *muſc. mot.* p. 48. 49. l. Conf. Schreiber *almageſt.* p. 89. A *Franc.* Pawlowsky *de fibra debili.*

(*d*) Serici fila tenuiſſima vim habent, quæ eſt ad ſetam porcinam, uti 33915. ad 7970. nempe ejus quadrupla Musschenbroek *de cohæs corpor.*

(*e*) Idem ibid p. 509 ſeqq. Wallerius *act. reg. ſoc. ſuec.* 1739. Trim. I. n. 7. Nollet *leçons de phyſique* T. III. p. 158.

(*f*) Bellin de *villo contract.* Prop. 52. Santorin *de fibra* in edit. oper. Baglivianor. p. 761. 762.

(*g*) Sauvages *phyſiol.* p. 16. *Theor. tumor.* p. 7. Varenne in theſi *Ergo uteri contractio præcipua partus cauſa.*

omnino majori vi egeat, ſi ultra extendere velis, hinc etiam dimiſſa fortius & celerius reſiliat, ſeque recolligat. Cutis humana, ut duplo longius extendatur, requirit vim decuplam, & ſeptupla extenſio vim vigecuplam (*h*). Lorum cutis a pondere ſimplici ad quatuor lineas: a duplo per ſeptem, a triplo per novem lineas, extenſum eſt (*i*). Eſt autem ſua utique huic poteſtati menſura, ultra quam ſi fibram produxeris, eadem ſubito nulla fit, & viribus diſtrahentibus ita cedit, ut elementa a ſe invicem ſecedant, ut nempe chorda rumpatur.

Sic etiam altero in extremo fine, nempe in contactu, hæc naturalis contractio quieſcere videtur, quando nempe adeo prope ad ſe invicem elementa adducta fuerunt, ut porro propius adduci nequeant. Accedunt utique ſibi permiſſa. Ruptum eſt cutis lorum, cum a 3. pollicibus ad ſex extenſum fuiſſet, idemque in duas particulas conjunctim tres uncias longas redit, tum arteriæ diſtractæ ſegmenta (*k*). Vero tamen eſt ſimile, etiam tunc vim contractilem tacitam ſupereſſe, conſpicuam futuram, ſi quo modo obſtacula ſuperari poſſint, quæ elementorum contactui obſiſtunt. Nulla enim materies nota eſt, cui non ſui ſint pori, ſuaque inter elementa intervalla: per quæ ipſa intervalla mota elementa propius utique ad ſe invicem poſſent accedere.

§. II. *Quibus in Partibus reſideat.*

Nulla forte pars corporis humani penitus hujus poteſtatis expers fuerit. Manifeſtiſſima tamen eſt in muſculis: deinde in membranis, pleura, perioſteo, mediaſteno, tum in tendinibus, & ligamentis & celluloſa tela. Si abeſt, aut a molliſſimis partibus abeſt, ut a medulla & a cortice cerebri, & a retina tunica; aut a duriſſimis, oſſe, & dente.

Quæ contractiles ſunt, eæ omnes a ponderibus extenſæ cedunt longioresque fiunt, ſed cum perpetuo ad recuperandam brevitatem conatu. Diverſum eſt robur in diverſis partibus, ut facile intelligitur. Debiliſſimi videntur muſculi eſſe, tum in veſicæ membrana inque ventriculo lacerti, aliquan-

(*h*) Sauvages *Theor. tumor.* p. 7.
(*i*) Idem ibid.
(*k*) Ibid. p. 8.

aliquanto duriores in arteriis (k^*). Robuſtiores membranæ ſunt, ut dura meninx, arteriarum natura propria, demum perioſteum, cutis, tendo, ligamentum. Experimenta aliqua in ſingulis proferam.

Neſcio an, habita ſuæ tenuitatis ratione, non ſuperat omnes capillus, & demum ſericum, cujus ut tenuiora fila, ita vis ad reſiſtendum maxima eſt.

Filum bombycis gerit grana 85. priusquam rumpatur (*l*). Tela araneæ grana 15. (*m*). Capillus 57es quam filum bombycis craſſior (*n*), grana 2069. Seta equina ſepties craſſior grana 7970. (*o*) vel 7920. Chorda muſica fere triplo majus pondus (*p*). Corium in lorum ſectum $\frac{4}{10}$. pollicem latum craſſum $\frac{18}{100}$. libras tulit 380. (*q*), & in alio exemplo lorum quadratum unius lineæ pondo 200. (*r*). Tendo qui dicitur, Achillis, a magnis ponderibus rumpi non potuit (*s*), & muſculi gracilis tibiæ tendo, non ille craſſitie 2 linearum valde major, libras 80. (*t*) tulit. Nuper in gallia funiculi rhedas ſuſtentaturi, ex tendinibus animalium parari ceperunt, qui ſint loris firmiores (t^*). Ligamenta capſularia ſola in metatarſo (*u*) vituli libras geſſerunt 119. (*x*) & perioſteum ſolum lib. 431. (*y*) inque uno pollice libras 100. (*z*). Ligamentum in articulatione tarſi (*a*) lib. 830. (*b*).

Multo hic inferior eſt muſculus. Cutis enim lorum ad triplam (*c*) longitudinem patitur ſe extendi. Fibra contra ventriculi ad ſeptimam (*d*) ſuæ

(k^*) *Phyſiologia*, quæ belgice nuper prodiit, & ſero nimis in meas manus pervenit, ALBINIANARUM prælectionum compendium p. 384.
(*l*) MUSSCHENBROECK *de cohaer. corp.* p. 521.
(*m*) p. 522.
(*n*) p. 521.
(*o*) p. 522.
(*p*) p. 524.
(*q*) Ibid.
(*r*) SAUVAGES *theor. tumor.* p. 5.
(*s*) LOUIS *diſc. hiſt. critiq.* p. 13.
(*t*) CROONE p. 11.
(t^*) *Hiſt. de l'Acad.* 1755. p. 145.
(*u*) *Inſtep Anglis.*
(*x*) HALES *hæmaſtat.* p. 170.
(*y*) p. 171.
(*z*) p. 172.
(*a*) *Hock joint.*
(*b*) p. 172.
(*c*) SAUVAGES l. c. p. 5.
(*d*) SAUVAGES *phyſiol.* p. 20.

ſuæ longitudinis partem extenſa abrumpitur; fibra veſicæ (*e*) etiam citius, & prior fibra carotidis (*f*).

Longius aliquanto hæc contractio a fine noſtro abeſt, quæ ad adtractionem elementorum unice referri poſſit, ſitque animalibus partibus cum metallo communis.

§. III. *Contractio fibræ animalis mortuæ.*

Propius accedit ad motus muſculoſi cauſam ea contractio, qua fibra animalis perpetuo, dum vivit animal, ad brevitatem (*g*) adſpirat, & quæ eadem in cadavere, ſed humecto, ſupereſt, cum ſiccitate vero ſenſim evaneſcit. Ejus contractionis menſura eſt ſpatium, quod fibra, a ſuis ſodalibus ſeparata, percurrit, ut brevior fiat. Nempe membrana quæcunque inciſa, majus majusque facit vulnus, dum fibras ſuas ad firmam earum, neque violatam partem retrahit. In vulneribus (*h*) vivorum animalium eadem vis conſpicua eſt, labiaque vulneris diducit, ut quæ fiſſura fuit, nunc amplior hiatus ſit. In mediaſtino (*i*), pleura (*i**), peritoneo, cute (*k*), celluloſa tela (*l*), tendine (*m*) regnat. In celluloſo textu adeo vehemens eſt, ut ab ea ſola vi morboſe aucta conſpicuam in abdomine & femur rigiditatem viderim, demumque contractum femur flexumque, absque ullo muſculorum vitio (*m**). Ejusmodi fuit flexio chronica genu, ſanata balneis (*m***). In muſculo manifeſtior eſt, eademque in ſiccata carne pene tota diſperit. Muſculus nempe, per medium ventrem diviſus, ampliter omnino ad fines ſuos carnes ſuas retrahit (*m****), ut magno intervallo diſſideant, etiam in cadavere. Idem, quando de oſſibus uterque finis reſcinditur, ad medium ventrem ſe contrahit (*n*).

 Sicca

(*e*) Ibid.
(*f*) Ibid.
(*g*) Apud VANDERMONDE 1757. Janv.
(*h*) SAUVAGES *theor. humor.* p. 9.
(*i*) PERRAULT T. III. p. 74. LORRY apud VANDERMONDE 1757. Janv.
(*i**) LORRY apud VAND. l. c.
(*k*) SAUVAGES l. c. p. 9.
(*l*) v. GEUNS *de vita* p. 17.
(*m*) Huius enim particulæ diſciſſæ diſcedunt PAGANI & BONIOLI. p. 158.
(*m**) *Opuſc. patholog.* obſ. 52.
(*m***) MALOET. *Hiſt. de l'Acad.* 1728.
(*m****) GALEN. *de motu muſc.* T. I. p. 623.
(*n*) VESAL. p. 819. FABRIC. ab AQUAP. *de act. muſc.* p. 88.

Sicca caro parum omnino de ea vi poteſtate retinet. Arteriæ, hactenus muſculorum ſimilis, utrinque revincta portio, de reliquo trunco & hinc reſecta, & inde, pariter ſe decurtat, ut omnino dimidio brevior fiat (*o*): Rigida eadem, parum & multo lentius ſe retrahit.

Fibra carnea aliquanto expeditior ad tertiam partem ſuæ longitudinis ſe contraxit (*p*).

Hæc vis in partibus animalium perpetuo agere videtur, etiamſi non perpetuus effectus adparet. Videtur enim contractio cuique particulæ propria a contraria contractione duorum elementorum vicinorum impugnari & diſtrahi, ut quæ breviores fieri non poſſint, quin mediam particulam diſtrahant. Id dum fit in omnibus, quies videtur, quæ eſt ſumma virium contrariarum ſe deſtruentium. Quam primum vero aliqua particula a ſodalibus ſeparatur, inflicto vulnere, tunc utique labium vulneris, nunc liberum, nec a contraria poteſtate retentum, ſe ad eam vicinam, a qua trahitur, integramque inciſæ membranæ partem retrahit.

Cæterum hæc vis cum vita nihil commune habet (*q*). Etſi enim in humecta & flexili animali materie eſt manifeſtior, diu tamen a plena morte, inque exciſis membris, in muſculis inque membranis integra ſupereſt.

Ad hanc ipſam potentiam refero mortuæ irritabilitatis genus, quod venena chemica in omnibus partibus corporis humani demonſtrant, potiſſimum etiam nitri ſpiritus fumans, deinde oleum vitrioli, & butyrum antimonii, & alia id genus. Acerrimi enim hi latices celluloſam telam (*r*), cutem (*s*), exque celluloſa tela compoſitas membranas (*t*), placentam uterinam (*u*), viſcera (*x*), arterias (*y*), venas (*z*), etiam lacteas

(*o*) STUART l. c. p. 40. & inde SAUVAGES *phyſiol.* p. 23.
(*p*) SAUVAGES l. c.
(*q*) Conf. SAUVAGES *theor. tum.* p. 7.
(*r*) ZIMMERM. Exp. 62.
(*s*) *Memoir. ſur les part. irrit. & ſenſ.* p. 397. ZIMMERM. Exp. 63. 64.
(*t*) Meninges BIKKER *nat. hum.* p. 47. Ovi membranæ BIKKER. Meſenterium LORRY *Journ. de med.* 1756. Dec.
(*u*) BIKKER *natur. hum.* p. 47. LUPS. *de irritab.* p. 34.
(*x*) LORRY 1757. Janv. *Prem. mem* &c. p. 53. 397. ZIMMERM. Exp. 60. 61.
(*y*) *Mem. ſur les part. irrit.* p. 56. Exp. 267. 268. 280. 565. ſeqq. PAGANI & BONIOLI p. 177. BIANCHI apud VANDERM. p. 171. 172. ZIMMERM. Exp. 67. 68. 69.
(*z*) *Mem. ſur les part. irrit.* p. 58. Exp. 286. 288. 289. 291. 292. 565. ſeqq. PAGANI & BONIOLII ZIMMERM. Exp. 70. ſeqq.

lacteas (*a*), ductus excretorios (*b*), ſacculos urinæ (*c*), aut bilis (*d*), nervos (*e*), tendines (*f*), muſculos ipſos, & cor, quando contigerunt, continuo cogunt in minorem longitudinem ſe recipere. Tela quidem celluloſa, cum ipſo adipe, ex editur, & conſumitur, reliqua firmiora contrahuntur, ſulco (*g*) exarantur profundo, & arctantur, ſicubi cava ſunt receptacula, & in curvitatem contracta; repunt quando (*h*) longi & recti ſunt funiculi.

Cum priori illa contractione hanc conjungimus, quod perinde omnes partes corporis humani a venenis conſtringuntur, quas, uti continuo dicemus, non alius ſtimulus cogit contrahi: deinde quod diu a morte perinde eadem a venenis eroſio, & contractio naſcatur, donec eæ partes humidæ ſunt & flexiles, in quibus experimenta capiuntur: ſive ad corpus animale inhæſerint, ſive dudum reſectæ fuerint, multis certe horis & integris diebus, poſtquam nullum nunc ſenſus veſtigium ſupereſt, neque a nervorum irritatione motus ullus ſupervenit.

Proxima venenis frigoris eſt efficacia, nam id etiam ea animales partes (*i*) omnes rigidas facit, & vivam cutem (*k*) ſubito contrahit, caperatque.

Cæterum in quacunque particula animali hæc contractio ſedem habet, perinde ſemper (*l*) absque alterna laxatione peragitur, per continuam & plerumque lentam fibrarum ad ſe mutua acceſſionem. Ea nota a motu contractili plerorumque muſculorum manifeſto differt.

(*a*) *Mem. ſur les part. irrit.* p. 58. Exp. 293. 295. 296. 298.

(*b*) Ductus choledochus PAGAN. & BONIOL. p. 193. *Mem. ſur. les part. irrit.* p. 59. Exp. 314. ZIMMERM. Exp. 59. Ureter *Mem.* l. c. Exp. 333. 336. ZIMMERM. Exp. 56. Ureter ibid. ZIMMERM. Exp. 57.

(*c*) PAGANI &c. ſed ea verus muſculus eſt.

(*d*) *Mem. ſur les part. irrit.* p. 59. Exp. 299. 300. 303. 304. 308. 310. 311. 313. FELIX Exp. 6. PAGANI p. 193. ZIMMERM. Exp. 58.

(*e*) BIANCHI p. 173. Exp. noſtr. 565. 566. 567. ZIMMERM. Exp. 74. 75. 76.

(*f*) Exp. noſtr. 565. 566. 567. ZIMMERM. Exp. 65. 66.

(*g*) Exp. 300. 377. 407. 486. &c.

(*h*) *Prem. mem ſur les part. irrit.* p. 52.

(*i*) BIRCH T. IV. p 254. Inanimata a frigore flacceſcunt. ID.

(*k*) BIANCHI p. 173. KRAUSE *von der Reizbarkeit.* KUHN *de nonnullis mot. muſc. momentis* p. 13. 14. VANDENBOS *de viv. corp. hum. ſol.* p. 39.

(*l*) BICKER p. 50. *Reponſe* a M. WHYTT p. 117.

§. IV. *Vis contractilis muſculis inſita.*

Quam deſcripſimus poteſtatem, nulla fere animati corporis particula non poſſidet, niſi oſſa forte dentesque exceperis pulpamque encephali. Quæ ſequitur acrior vis, ea quidem muſculis ſolis eſt propria.

In animalis nempe vivi, ſive nuper omnino exſtincti, carne muſculoſa ſæpiſſime ſponte adparet motus contractilis, velox, vividus, quo lacerti muſculoſi alterne ad medium ventrem adducuntur, & alterne (*m*) ab eo medio recedunt, neque enim plura hic phænomena enumero, quibus ſuus locus erit.

Eum motum Cl. viri & olim (*n*), & nuper (*o*), in fibra muſculari perpetuo exerceri docuerunt, ut ea fibra numquam penitus quieſcat, exque ipſo ſuſurro aurium, ad quas manus adprimimus, demonſtrari poſſit (*p*).

Nunc quidem oculorum teſtimonio nondum conſtat, detectos & nudatos animalis vivi muſculos perpetuo alternis laxari vicibus, alternis contrahi. Ipſa inteſtina ſæpe omnino quieta videntur (*q*), quando primum abdomen aperitur, neque potuiſſent Cl. viri inteſtinorum motum ad res præter naturam contingentes referre, ſi eum in omnibus viventibus beſtiis perpetuum vidiſſent, quas inciderunt (*q**).

Satis tamen frequenter eum motum absque externa vi exerceri vidi, in variis muſculis, ventriculo (*r*), corde (*s*), utero (*s**), cruralibus muſculis, temporali, pectorali, recto abdominis, cremaſtere, ſternocoſtalibus, ſphincteribus (*t*), utero: adeo quidem in ſternocoſtalibus carnibus (*u*) valentem

(*m*) LAWRENCE *mot muſc.* p 66. de TOPPIS apud PACCHIONEUM p. 61. WOODWARD *ſuppl.* p. 94. de HEYDE *de mytul.* p. 384. PAGANI BONIOLI p. 184. HOFMANN *de vi elaſtica* p. 8. ANDREÆ p 25. & in noſtris infinitis fere experimentis. In mytuli cirrhis A. de HEYDE *de mytul.* p. 46. In panniculo carnoſo STENONIUS *myolog. ſpec.* p. 58.

(*n*) SWAMMERDAM *bibl.* p 845. muſculum in vivo animale numquam penitus quieſcere.

(*o*) ROGER *de perpetua fibra muſcul. palp.* l. c. n. 1. ſeqq.

(*p*) ROGER n. 2.

(*q*) *Premier Mém.* p. 70. FELIX *de motu periſtalt.* n. 11. BROKLESBY l. c. p. 244. CALDAN. p. 138. ed. noſtr.

(*q**) Conf. interim *prælect. Boerh.* T. I. p. 379.

(*r*) Exp. 345. 347. 361.

(*s*) Exp. 54. &c.

(*s**) Alternum eſſe etiam PUZOS teſtis eſt, vir certe fide digniſſimus, *Tr. dec acouch.* p. 160.

(*t*) Vide *Premier Mém.* p. 61. Exp. 226. 233. 235. 236. 237. 241.

(*u*) Ibid. & exp. 240. 242. Etiam STENONIUS l. c. p. 58.

valentem, ut alternis tempuſculis coſtarum cartilagines curvaret, & viciſſim pateretur reſilire.

Porro cauſæ eſt ſatis, cur omnino perpetim operari credas, etſi non vides, quæ etiam plurimorum (*x*) Phyſiologorum fuit ſententia. Antagoniſtarum imprimis phænomena eo ducunt. Id nomen datur muſculis, quorum actiones ſibi contrariæ obſiſtunt. Certum autem eſt, antagoniſtarum altero reſecto (*y*), etiam debilitato, continuo alterius adverſarii conſpicuam emergere actionem, artumque extenſore laxato, continuo, etiam invito homini flecti, atque in luxati artus repoſitione muſculos vehementer, & cum periculo, artum emotum reſtituere, quam primum e regione eſt ſui acetabuli, ut ſubire poſſit, eumque motum absque ulla nunc voluntatis ope exerceri. Nunc id phænomenon non poteſt ita explicari, ut ex deſtructione antagoniſtæ novam in muſculo actionem naſci credas. Manifeſtum eſt, dum uterque antagoniſta integer ſupererat, eorum quemque ſuas in partes artum traxiſſe; ſed eas actiones a NATURA contemperatas ſe deſtruxiſſe (*z*), ut fieret æquilibrium. Nunc ſublata altera actione, eam operari manifeſtum eſt, quæ ſola ſupereſt. Hinc etiam, cum fere (*z**) ubique flexores muſculi extenſoribus prævaleant, & articulationes plerumque modice flexæ ſint (*a*), fit, ut oſſa incurventur (*b*), ad eam ſedem, qua flexorum muſculorum robur ſuperius ducit, quare primum molliuntur, atque adeo muſculorum actioni obſequuntur. Hinc in paralyſi, quæ nerveam vim deſtruit, & integram relinquit vim inſitam, artus ad modum flexionis curvantur (*b**).

§. V.

(*x*) SCARBOROUGH apud CROONE p. 2. B. LANGRISH *muſc. mot.* p. 14. 51. BATTIE *princip. anim.* p. 37. KRUGER l c. p. 15. De ſphincteribus SIMSON *muſc. mot.* p. 10.

(*y*) VIEUSSENS *du cœur* p. 129. B. LANGRISH l c. GALENUS *mot. muſc.* p. 622. PERRAULT *Mecan. des anim.* p. 362. FABRIC. ab AQUAP p 88. STUART p 77. In temporali HARDER obſ 26. (Sed de eo negat P. S ROUHAULT *Playes de la tête* p. 94. cum dexter ſiniſtri ſodalis ſit, non antagoniſta). In manu GALENUS. Manus extenſa manebat, neque poterat claudi reſecto flexore SANCTORIUS in *fen. avic.* p. 14.

(*z*) Motum tonicum vocabat, jam ipſe GALENUS *de mot. muſc.* T. I. p. 625. & diligens ejus lector RIOLANUS p. 363.

(*z**) In cubito, manu, tibia, pede extremo, pleriſque crurum articulis.

(*a*) BORELL. prop. 129.

(*b*) PETIT *mal des os* T. II. p. 503. *Mém. de l'Acad.* 1722. p. 31. GOOCH *facts.* PROTTENIUS *Act.* HAFN. v. I. III. obſ. 24. COURTIAL *des os* p. 43. MERY *Mém. de l'Acad.* 1706. HILDAN. L. VI. obſ. 74. Inde corpus reductum ad 26. pollices GOOCH refert, & ſimilia MERY. PROTTENIUS SPON. *voy de Dalmat.* T. II. p. 293.

(*b**) DES HAIS *hemiplegia.*

§. V. *Irritatio.*

Verum etſi non ſponte ſemper vis muſculo inſita adparet, certe tamen ſuſcitari poteſt, ſi ſtimulus acceſſerit. Plurima vero ſunt, quæ pro ſtimulo poſſint eſſe, ipſum, quod modo citavimus, chemicum venenum (*c*), etſi id quidem motus producit inſtabiles (*d*). Porro efficaciter irritatur caro muſculoſa adſperſa ſale (*e*), alcohole (*f*), frigida (*g*) calore vehementi (*h*), ſed imprimis lancinatione (*i*), quæ fit a radente metallo, & demum potentior omnibus ſtimulis eſt electrica ſcintilla (*k*); quæ de muſculo educitur, motumque ſæpe ſuſcitat, quando omnis alius ſtimulus efficacia (*l*) caret. Solet autem hæc vis viva, contra quam in mortua illa irritabilitate fit, a ſtimuli cujuscunque, & acrioris inprimis, primo contactu ſequi, ſed diu ita continuari, ut integra ſeries contractionum & relaxationum alterna ſe excipiat, & diutiuſcule in eodem muſculo fibræ ſe adglomerent, & viciſſim remittant a vicinis contactibus (*m*). Senſim tamen elangueſcunt oſcillationes (*n*), & quies demum ſuccedit.

Muſculi cavi plerique hactenus a muſculis reliquis diffident, quod irritati perpetua contractione in arctitudinem nitantur, absque alterna relaxatione. Ita in veſica urinaria (*o*) vidi ſe habuiſſe. Etiam inteſtina nervi tacto absque

(*c*) Glisson *de ventric. & inteſt.* c. 7. n. 3. p. 149. Zimmermann p. 19. &c. Exp. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. Lorry 1757. Jan. Croone p. 30. in muſculo femoris humani p. 72. Supprian p. 72. Bremond *Mem. de* 1739. p. 746. Pagani p. 184. In corde *prem. mem.* p. 73. Exp. 520. In inteſtinis Exp. 408. 418. 424. 425. Etiam truncato capite, & cum corpus frigeret Suppran. p. 72.

(*d*) Exp. 498. 514. *Premier mem.* p. 74. Housset p. 408. Oeder Exp. 10.

(*e*) Oeder p. 2.

(*f*) In inteſtinis. *Premier Mem.* p. 70. Exp. 443. T. IV. Exp. 3. In diaphragmate Exp. 239.

(*g*) Vater *phyſiol.* p. 18.

(*h*) Woodward p. 74.

(*i*) Exp. 233. 317. 344. p. 274, T. IV. Exp. 1. Zimmermann p. 19. &c. Exp. 45. Caldani Epiſt. I. Obſ. 36.

(*k*) Vandenbos Exp. 9. Caldani Ep. I. Exp. 60 61. 63. 70 71. Spengler *de curat. electric.* p. 53. Fontana Ep. p. 205. Iallabert. p. 79. le Roi *Mem. de l'Acad.* 1755. p. 65. Etiam absque ſcintilla Caldan. p. 145.

(*l*) Caldani vide Ep. I. Exp. 70. & magis Exp. 71. Fontana p. 205. Etiam in mortuo animale de *Reſpir.* Exp. 140. Non bene negat Cl. Roi l. c.

(*m*) *Premier Mem.* p. 64. 73. Stenonius p. 58. Mem. de 1749. p. 35.

(*n*) Ibid. Whytt p. 18.

(*o*) *Premier Mem.* p. 64. Exp. 315. 316. 318.

abſque relaxatione alterna contrahuntur (*p*). Neque adeo alterna relaxatio a motu muſculi inſeparabilis eſt (*q*).

Iidem cavi muſculi inpulſo aere optime irritantur (*r*), tum ab humore vario, ſanguine, aqua [in veſicæ urinariæ exemplo], corpore duro, ut a fæcibus, fetu.

§. VI. *Differt a vi mortua.*

Hanc vim vivam plurimi ſcriptores (*s*) cum vi illa mortua, modo deſcripta conjungunt, habentque pro eadem, quæ paulo in vivo animale, quam in mortuo robore ſuperet. Num vero eadem ſit, de eo oportet ex ſignis cognoſcere, quæ uterque motus aut eadem habet, aut diverſa (*s**).

Et primo quidem poſſit videri vis utraque eadem eſſe, cum utraque ultra vitam ſuperſit. Ipſi olim poetæ hos tremores carnium animalis nuper enecti minime prætervíderunt: minus quidem diu in calidis animalibus, ſed tamen pluſculis horis (*t*) & fere tamdiu ſuperſtites, quamdiu calor (*u*) aliquis ſupereſt, terminus enim ejus motus plenum fere frigus eſt, quo adeps congelatur, cum quo ipſo etiam termino finitur muſculi per irritamenta ad motum revocandi facultas (*x*).

Plurimos ſcriptores citare liceret, ſed malo paucos, qui & palpitare (*y*) muſcu-

(*p*) Exp. 406. 407. 420. 422. nam idem experimentum eſt, 424. 425. 433. 437. 459. T. IV. Exp. 3. ZIMMERMANN Exp. 50.

(*q*) WHYTT *on vital. mot.* p. 243. 348.

(*r*) Exp. 483. 496. 498. 499. 500. 504. 520. 538. 539. p. 388. 389. T. IV. Exp. 2. 3. HOUSSET p. 407. ZIMMERMANN Exp. 42. 44.

(*s*) BIANCH. LORRY in Diario Cl. VANDERMONDE M. 1756. *Dec.* 1757. M. Janvier.

(*s**) Ab elatere ſeparat Cl. WHYTT, quod irritatus chalybis elater non contrahatur, quod elaſtra vim ſtimuli non ſentiant *vital. mot.* p. 231.

(*t*) HOUSSET p. 359. 407. ANDREÆ p. 25. in panniculo carnoſo. Etiam excoriato bove PARSONS *mot. muſc.* p. 68.

(*u*) *Second Mem.* p. 341. OEDER p. 64. HOUSSET p. 344. 408. WOODWARD p. 73. CALDAN. racolta p. 318.

(*x*) WOODWARD. CALDAN.

(*y*) HIGHMOR p. 137. CROONE p. 10. B. LANGRISH l. c. p. 51. WOODWARD l. c. p. 74 75. 76. MAZIN. *mechan. med.* p. 13. PARSONS *de mot. muſc.* p. 68. LAWRENCE *mot. muſc.* p. 66. OEDER p. 3. SCHWENKE *hæmatol.* p. 28. ROGER p. 13. Exper. noſtr. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 233. 234. 235. 236. 237. 239. 240. 241. 243.

muſculos viderunt, & diſſectos ſe retrahere (*z*), & irritatos ad motum redire (*a*), & ſponte a quiete nonnumquam ad motum reverti. Eos vero motus in corde (*b*) & inteſtinis (*b**) poſt perfectum reliqui corporis animalis frigus ſupereſſe.

Deinde in animalibus frigidis aliquanto major in motum muſculorum eſt conſtantia (*c*).

Tanto in teſtudine, a morte, robore muſculi caudæ tenſi fuerunt, ut eorum vis vix a duobus robuſtis viris ſuperaretur (*d*), & diu partes in eo animale irritatæ moventur (*e*) & toto triduo (*e**). Excoriatæ viperæ per 12. horas vivunt, & exenteratæ horis 24. (*e***). In viperis etiam a plena morte, quando in doliis conſervantur beſtiarum acervi, morſus nudi capitis periculoſus eſt (*f*), etiam poſt triduum (*g*); etiam octavo & 12. die (*h*), & tota corpora eodem intervallo elapſo contrahuntur adtacta (*i*), & denique corde etiam quieſcente, irritabilitas aliquando in corpore ſuperfuit (*k*). Crocodili mortui maxilla contracta, incauto homini digitum abſcidit (*l*).

Caudæ lacerti a capite ſeparatæ vixerunt, minus quidem diu quam caput (*m*). In anguilla poſt duas a morte horas partes corporis tactæ contremiſcunt (*n*). Piſcium capita, quæ diſſecui, multis a detruncatione horis ſe ſuccutiunt, quando nervi tanguntur.

Inſecto-

(*z*) B. LANGRISH.

(*a*) WOODWARD p. 76. ZIMMERMANN Exp. 45.

(*b*) *Obſ. ſur le poulet.* obſ. 226. multis quidem horis, tum T. IV. Exp. 2. 3.

(*b**) T. IV. Exp 2.

(*c*) PARSONS. SCHWENKE. OEDER Exp. 9. HOUSSET p. 342. Fibra pallida diutius, quam rubra, movetur HARTLEY p. 97. Ita definit. Cl. HEUERMANN, ut eam fibræ animalis non rubri prærogativam ad majorem medullæ ſpinalis ad caput portionem referat T. III. p. 155. tum ANDREÆ p. 4.

(*d*) PERRAULT *mouv. periſtalt.* p. 170.

(*e*) *Phil. Tranſ.* n. 36.

(*e**) HEUERMANN l. c.

(*e***) SEVERIN. *Viper. Pyth.* p. 118. 119.

(*f*) Conf. REDUM *degl. anim. viv.* p. 8 9. 10. *de vipera* p. 58. *Epiſt.* T. II. p. 106. VALISNER. *opuſc. filol.* T. III. p. 208. Ea morte periit KNIPSMACOPPE Clarus Profeſſor Patavinus RHOD Cent. III. obſ 89. SEVERINUS l. c.

(*g*) ANDREÆ ibid.

(*h*) REDI *degl. anim. viv.* p. 9.

(*i*) BOYLE *de util. phil.* Exp. 114

(*k*) WOODWARD p. 87. ſeqq. lege 82.

(*l*) THEVENOT *Itin.* T. I. c. 72.

(*m*) VANDELL. Ep. II. p. 243. *Conf. hiſt. natur. des anim.* T. II. P. 2. p. 199.

(*n*) BRADLEY *mat. med.* p. 151.

Inſectorum motum diu a morte ſupereſſe (*o*), & aliquot a reſecto capite diebus (*p*), minus ſtudioſe repeto. Nam iis beſtiolis caput nihil ad vitam alendam habet prærogativæ (*q*). Palpitationem fibrarum in muſcarum (*q**), & apum (*q***), & culicum (*q*†) fibris, demum in mytulo aliquot a morte diebus fibrarum alternas contractiones & dilatationes adnotavit *Antonius* de HEYDE (*q*††).

§. VII. *Objectio; & alia experimenta.*

Contra hæc experimenta repoſuerunt Cl. de STAHLII ſecta viri, incerta mortis ſigna eſſe (*r*), & ea animalia, quæ nos dicimus mortua fuiſſe, cum tamen muſculi eorum aliqui (*ſ*) moverentur, poſſe tunc quidem vixiſſe, & a vitæ viribus eum motum tanquam a ſuo fonte fluxiſſe, quem nos vitæ dicimus ſuperſtitem. Oportet adeo etiam huic objectioni ire obviam.

Dudum certe obſervatum eſt, etiam ſeparatum a reliquo corpore muſculum, aut ſponte moveri (*t*), aut laceſſitum (*u*). De corde multa exempla præduximus (*x*).

Deinde neque hoc novum eſt, animalium in particulas diſſecta corda (*y*), aliasve partes, porro moveri, & contrahi, & laxari. Inſectis hoc frequentius, quorum crura reſecta diu alterne laxantur, & contrahuntur (*z*).

(*o*) *Journ. des ſavans.* 1683. n. 3.
(*p*) SWAMMERDAM *bibl.* p. 855.
(*q*) LYONNET *theol.* T. II. p. 84. 85.
(*q**) *Epiſt. phyſiolog.* p. 119.
(*q***) p. 120.
(*q*†) p 188.
(*q*††) *De mytulo* p. 46.
(*r*) WINSLOW in celeberrima illa Theſi Ergo *ſigna mortis incerta.*
(*ſ*) SAUVAGES *de anim. imper. in cor.* p. 19. & apud VANDERMONDE T. III. WHYTT *on vital. mot.* p. 367. 369.
(*t*) ZIMMERMANN p. 199. CALDAN. p. 191. BAGLIV. p. 278. BATTIE *princip. anim.* p. 75.
(*u*) CROONE p. 30. ZIMMERM. Exp. 46.
(*x*) L. IV. p. 470. ſeqq.
(*y*) Ibid. p. 472. VANDENBOS Exp. 9. PAGANI & BONIOLI p. 178. etiam in cane.
(*z*) WOODWARD p. 94. in araneis.

Apis aculeus de corpore avulſus pergit ſe in cutem penetrare, a muſculoſis fibris adactus (*a*). Proboſcis Papilionis, de corpore reſecta, per tres quatuorve horas movetur (*b*).

Huc etiam referri poteſt admirabilis ille motus paxillorum ſeminalium in NEEDHAMIANIS polypis viſus, qui diu a morte ſupereſt, & ſuſcitatur (*c*). Limacis in pede reſecto irrritabilis natura (*d*) viget.

In lacertis vetuſta res eſt, qui in fruſta diſſecti per 12. & 15. horas moventur (*e*) inque viperis, aut ſerpentibus (*f*), idem obtinet. Animalculum Anguillæ (*g*) ſimile in particulas diſſectum movetur, ut de polypo ex Cl. viri *Abrahami* TREMBLEY induſtria nunc ubique notum eſt. Idem privilegium, certe per horam, in anguillis diſſectis, eſt (*h*).

Demum inteſtina de corpore revulſa (*i*) etiam in calidis animalibus, etiam vehementius moventur, quam in ipſo corpore (*k*). Idem experimentum ita auxi, ut inteſtina, de calidi ſanguinis beſtia, evellerem, evulſa in quatuor particulas dividerem. Ita ſingulæ particulæ vermium ad modum ſponte reptaverunt (*l*), & irritatæ, ſe, ut muſculi vivi ſolent, conſtrinxerint (*m*).

Demum peculiariter, eumdem tamen in ſenſum, Vir P. R. *Felix* FONTANA per numeroſa experimenta comperit (*n*), tum demum motum inteſtinorum vehementer cieri, quando animal nuper periit, & ad irritationem a morte acriorem ſenſum oſtendere eadem, quamquidem, dum beſtia vivebat (*o*). Eam adnotationem frequenter iteravi, qui in animalibus inciſis, ſed ſpirantibus, multo rarius videam carnes palpitare, quam in iisdem exciſis, ſuſpenſis, & nullo nunc de ſenſu ſuſpectis. Et etiam

(*a*) SWAMMERDAM p. 464.
(*b*) De GEER p. 77.
(*c*) *Microſcop. obſ.*
(*d*) ANDREÆ p. 5.
(*e*) LABAT *voy. d'Ital.* T. V. p. 230.
(*f*) In natrice torquata WOODWARD p. 82. In cæcilia diſſecta, per biduum, ANDREÆ p 5.
(*g*) Cl. SCHÆFFER *vom Waſſeraale* p. 87.
(*h*) ANDREÆ p. 4.
(*i*) WOODWARD p. 80. Exp. noſtr. 412. 459. T. IV. Exp. 3. BROKLESBY p. 227.
(*k*) FELIX n. 11.
(*l*) Exp. 460. 461. 462. 463. SPROEGEL Exp. 53. p. 110.
(*m*) Exp. 460.
(*n*) In epiſt. ad HALLERUM p. 153. & CALDANUS Exp. 35.
(*o*) p. 154.

etiam vulgo notum eſt, moribunda animalia convulſivis motibus agitari, ea maxime, quæ nimias evacuationes paſſa ſunt (*o**).

Denique muſculus, qui irritabilem naturam amiſit, eamdem recuperat, quando fruſtatim diſſecatur (*p*).

Nunc quidem non videtur cum ratione convenire, a vita eum motum eſſe, qui tunc demum evidentius adpareat, quando vita ſublata eſt.

Neque ad hæc experimenta Cl. Adverſariorum eloquentia conticuit. Animam nempe tamen eſſe, quæ cum his fragmentis animalis habitet, & cujus adeo quaſi colonia, in ſingulam inteſtini evulſi particulam deducta, regat eam, motuque beet (*q*), ex theoria ſua repoſuerunt. Sed ad ea alibi reſpondimus, videmusque fere Cl. viris, diariorum ſcriptoribus, ſatisfeciſſe.

Multum tamen etiam iſtis in experimentis vis contractilis viva a mortua diſſidet. Illa enim ultra vitam paucis horis, aut certe diebus, producitur: abeſt a ſiccata parte animali; abeſt a muſculo, qui frigidus eriguit. Vis contractilis mortua potius augetur, poſtquam chorda ſiccata eſt. Fortior eſt, & potentius ſe retrahit chorda ad muſicum inſtrumentum facta, quam inteſtinum felis ſolebat, ex quo eam chordam artifex contorſit.

§. VIII. *Differt ſede.*

Sed etiam ſede ſua utraque poteſtas inſigniter differt. Vis contractilis mortua fibræ animali omni communis; vis viva muſculo propria eſt. Hic nunc diligenter agere oportet, cum plurimi Cl. viri (*r*), & olim & nuper, aliter ſenſerint, vimque contractilem cum omni fibra animali communicaverint, non mortuam illam, ſed vivam, eamdem cum noſtra.

Etiam experimenta produxerunt, & partium non muſculoſarum contractiones (*s*), & membranarum oſcillationes (*t*), motusque quos vocant

 tonicos

(o*) PECHLIN obſ. I. n. 55. ubi de ſuris loquitur, quas a cholera ex uſu cucumerum nimio pariter convelli vidi. BATTIE *princip. anim.* p. 124. BAGLIV. p. 101. Convulſio ex hellebori ſucco lethalis HIPPOCR. aph. V. n. 1. & ex hæmorrhagia n. 2.

(*p*) F. FONTANA Ep. p. 205.

(*q*) L. IV. p. 467. *Premier Mem.* p. 51. *Réponſ.* à M. WHYTT p. 121.

(*r*) GLISSON c. 7. BIRCH T. IV. p. 537. GOURAIGNE *de febribus*: MORGAN. p. 139. KRUGER *diſſ. elat. & toni.* p. 15. WINTER *orat. inaug.* p. 86. LORRY *des Alimens* T. I. p. 27. BIKKER p. 44. 45. 46. 47. v. GEUNS p. 20.

(*s*) LORRY *Journ. de Med.* 1757. Janv.

(*t*) ASTRUC *des tumeurs* p. 58.

tonicos (*u*), & retractiones partium diſſectarum (*x*), viresque venenorum. Ita confecerunt, ut etiam cutis (*y*), placenta uterina (*z*), cellulosa tela (*a*), involucra encephali (*b*), membranæ ovi (*c*), & nervi (*d*) irritabiles ſint.

Verum hæc omnino poſt experimenta repetita nimia mihi viſa ſunt. Neque ſponte, neque irritatæ moventur celluloſæ telæ (*e*) neque membranæ (*f*), pleura (*g*), peritonæum (*h*), dura mater cerebri (*i*), pericardium (*k*), mediaſtinum, iris (*k**). Neque ipſa demum cutis (*l*), & membranæ nerveæ viæ cibariæ, cuti continuæ, neque perioſteum, neque ligamenta, neque ductus excretorii, bilarii (*m*), aut uriniferi (*n*), neque viſcera, ut hepar (*o*), pulmo (*p*), lien (*q*), aut placenta uteri; neque nervi, qui etiam in motu muſculari perfecte quieſcunt (*r*): ne ipſi quidem cum muſculis continuati tendines (*s*), alioquin adeo frequenter oſſei

(*u*) KUHN *nonnulli mot muſc. momt* p. 9.

(*x*) LORRY 1756. m. Dec. in meſenterio: In viſceribus 1757. Jan. in Mediaſtino ibid. in cute 1756. Dec.

(*y*) BIANCHI &c.

(*z*) BIKKER p. 50. CARRERE *fedus animi & corp.* p. 18.

(*a*) BIKKER *nat. hum.* p. 50. v. GEUNS p. 20.

(*b*) BIKKER ibid. BARTHES in *duodecim quæſt.* p. 28. Fruſtra objici putat vir clar. & duram membranam & perioſteum oſſibus adfigi, creditque tamen motibus ſpaſticis agitari (etiam quæ immobiles ſint).

(*c*) BIKKER ibid.

(*d*) GAUBIUS p. 268. v. GEUNS p. 19. BIANCHI Ep. I. p. 173. ed. VANDERMONDE.

(*e*) *Prem. Mem.* p. 53. ZIMMERM. Exp. 1. ANDREÆ p. 8. HOUSSET p. 334. De epiploo TOSETTI T. I. *Epiſt.* 2. Exp. 18.

(*f*) In univerſum *Premier Memoir.* p. 54. HOUSSET p. 334. ANDREÆ p. 10.

(*g*) ZIMMERMANN p. 4. 5. Exp. 6. neque ab oleo vitrioli irritata, neque a ſcalpello.

(*h*) ZIMMERMANN Exp 8. LORRY 1756. Dec.

(*i*) ZIMMERMANN. LORRY. ANDREÆ p. 10. Conf. exp. *de re irrit.*

(*k*) ZIMMERMANN Exp. 7. LORRY.

(*k**) *Prem. Mem.* p. 64. 65. Exp. 250. 254. 257. 261. CALDAN. p. 143. 368. MULLER in diſp. Baſil. *de irrit. & irid.*

(*l*) *Prem. Mem.* p. 45. HOUSSET.

(*m*) *Prem. Mem.* p. 59.

(*n*) *Exp.* 336.

(*o*) ZIMMERMANN Exp 61. HOUSSET p. 335. CALDAN. p. 65. *Prem. Mem.* p. 53. TOSETTI l. c.

(*p*) CALDAN. Ex. 65. ZIMMERMANN Exp. 60. *Prem. Mem.* TOSETTI Ep. II.

(*q*) ZIMMERMANN Exp. 61. HOUSSET p. 335. CALDAN. ibid. TOSETTI ibid.

(*r*) HOUSSET p. 335. 379. CALDAN. Exp. 68. & p. 455. 458. Conf. L. X. p. 195.

(*s*) *Prem. Mem* p. 54. Exp. 8. 10. 232. CALDAN. p. 334. ANDREÆ p. 10. HOUSSET p. 335. *Journ de Med.* 1756. Dec. ne in diaphragmate quidem. Quieſcunt in motu WILLIS p. 118. Nullus a tendine læſo motus THOMSON p. 140.

ſei (*t*). De motu vero, & conſpicuo dico, quem experimenta demonſtrant, non de eo, quem conjectura aliqua adtingas (*u*).

Sola ergo eſt fibra muſcularis (*x*), quæ & ſponte in vivo animale moveatur, & a quiete in motum per irritamenta ferrumque radens revocetur.

Ad muſculos pertinent Cor (*y*), Inteſtina (*z*), Ventriculus (*a*), Oeſophagus (*b*), Veſica urinaria (*c*), Uterus (*d*), arteriarum pars (*e*). De veſicula fellea nondum liquet (*f*), & de venis potius neges (*g*). Sinus mucoſi, & glandulæ per experimenta in vivis hominibus facta irritabilis naturæ videntur participes eſſe (*h*).

Qui vero motus a venenis acerrimis producuntur, ii adeo diu a morte, adeo in ſiccis membranis frigidisque renaſcuntur (*i*), adeo certo in partibus cientur, quas nemo vero motu ſuoque vidit agitari unquam, ut ad vim vivam eos revocare non oporteat.

Denique priora relegenda adparet, illam vim mortuam continuam eſſe, vim vivam fere alternam, hanc etiam majorem contractionem producere, cum ſuper ſtatum quietis fibram decurtet (*k*).

Quare, cum neque ipſæ motus leges in utraque vi eædem ſint, neque duratione conveniant, neque ſede; omnino vim vivam a vi mortua ſeparare oportet (*l*).

Ipſa

(*t*) In chelis cancrorum HOOKE apud BIRCH. T. III. p. 396. Conf. L. X. p. 275.

(*u*) *Rép. gener.* p. 90.

(*x*) VESALIUS p. 264. LAURENTIUS p 182. WILLIS *mot. muſc.* p. 110. CIGNA *diſſ. cit.* n. 4. BIRCH. T. III. p. 396. ANDREÆ p. 8. HOUSSET p. 379. 408.

(*y*) L. IV. p. 465. ſeqq.

(*z*) *Second Mem.* Sect. 16.

(*a*) Sect. 15.

(*b*) CALDAN. p. 139. 140. Sect. 15. p. 310. ſeqq.

(*c*) Exp. 315. 317. 318. 327. 328. 329. HOUSSET p. 335. CALDANI p. 115. TOSETTI Ep. II. Exp. 18.

(*d*) PUZOS l. c. *Prem. Mem.* p. 60. Exp. 337. 338. 339. 340. 341. 342. CALDANI p. 117.

(*e*) L. II p. 71. 72. L. IV. 435. 440. L. VI. p. 206. ſeqq.

(*f*) Non irritabilem eſſe *Prem. Mem.* p. 59. Exp. 313. Contrahi HOUSSET p. 105.

(*g*) L. II. p. 126.

(*h*) L. VII. p. 438. *Prem. Mem.* p. 59. HARTLEY p. 174.

(*i*) *Prem. Mem.* p. 45. 397. ſeqq. *Réponſe générale* p. 90. Venena nihil demonſtrant ANDREÆ p. 8. BORDENAVE p. 250.

(*k*) SCHULZE de *tono part.* p. 13.

(*l*) Conſentiunt SCHREIBER *almageſt.* p. 90. SAUVAGES *de convulſ.* p. 13. PAGANI & BONIOLI p. 173. Auctor *hiſt. de l'Ame* p. 147. *Elem. de Phyſiol.* p. 188. ſeqq. LAWRENCE *de mot. muſc.* p. 75. &c.

Ipſa hæc fibræ muſculoſæ vis viva videtur unicum characterem ſuppeditare, quo a celluloſis fibris diſtinguatur (*m*).

In corde & veſica nullam eſſe vim irritabilem Cl. viro excidit (*m**), poſt tot evidentiora luce experimenta.

§. IX. *An eadem eſt cum facultate ſentiendi.*

Quando primum experimenta noſtra, neſcio quomodo, animos hominum ad cogitandum de irritabili fibræ natura excitarunt, plurimi cum vi ſentiendi eam vim confuderunt (*n*), qua muſculus ſponte ſua movetur: alii, ſi non penitus utramque naturam ſentientem, & motricem confuderunt, tamen irritabilem naturam in nervo dixerunt reſidere (*o*), & a ſenſu naſci, nullamque eſſe ſine ſenſu (*p*). Ejus principia eſſe fibrarum nervearum teneritatem (*q*) & tenſionem, & eſſe irritabilem vim in ratione, in qua nervorum eſt copia (*r*).

Adtulerunt etiam experimenta. ,, Partes irritabiles, ſive vi viva præditas, easdem ſentire omnes ,, Irritabiles eſſe in eadem ratione, uti ſunt ſenſiles (*s*) ,, Quæ modice ſunt irritabiles, eas inflammatas & alio modo ſenſiles factas, nunc acrius convelli (*t*) ,, Juniora animalia magis ſenſilia (*u*), cerebro eſſe majori, & eadem magis eſſe irritabilia ,, Valde irritabiles eſſe canes cæſarea ſectione natos (*x*), & punctum in ovo ſaliens (*y*): ,, partes, quæ in nuper nato animale irritabiles fuerunt, per ætatem & inſenſiles fieri (*z*), & motu eſſe pigriori ,, Senſu nunc diminuto

(*m*) *Prem. Mem.* p. 53.
(*m**) De HAEN *difficult.* p. 141. &c.
(*n*) WHYTT ubique *Eſſays* p. 154. LORRY ubique. BRUNING *de ſingultu* p. 5. & nuper Cl. BARTHES in ultima *duodecim theſ.*
(*o*) WINTER p. 84. 85.
(*p*) BIKKER p. 59. ANDREÆ p. 35.
(*q*) SAUVAGES *patholog* p. 61.
(*r*) ANDREÆ p. 36.
(*s*) WHYTT *Eſſays* p. 189. 196.
(*t*) *Eſſays* p. 191. 195. exemplo ſingultus in ventriculo inflammato ſupervenientis: ANDREÆ p. 38.
(*u*) ANDREÆ p. 4. 36. CIGNA p. 24. MANITIUS *de irritabil.* WHYTT p. 189. BATTIE *princ. anim.* p. 34. TOSETTI Ep. II. obſ. 12.
(*x*) ANDREÆ p. 36.
(*y*) HARVEI *gener. anim.* p. 52, adtactu accelerari motum.
(*z*) WHYTT p. 184.

minuto minui vim irritabilem (*a*), ablato tolli (*b*).. Opium cordis (*c*); & inteſtinorum (*d*) naturam contractilem delere ,, Moribundi animalis muſculum irritatum debiliter oſcillare (*e*) ,, Eſſe motus muſcularis fibræ in ratione ſtimuli (*f*), & acrimoniæ, a qua oriatur: tum nuditatis nervorum (*g*).

§. X. *Non eſt eadem.*

Etſi quidem multa horum vera ſunt, non tamen ullo modo poſſumus conſentire, eandem poteſtatem eſſe, quæ ſentiat, & quæ ad irritationem novo motu reſpondeat. Nimis enim multa ſunt, quæ utramque potentiam ſeparant. Sedes primo. Sola fibra muſcularis contrahitur vi viva (*h*); ſentit ſolus nervus, & quæ nervos acceperunt, animalis partes (*i*). Plurimæ ergo partes ſentiunt, quæ non ſunt irritabiles, & princeps nervus, qui cum omnium potentiſſime ſentiat, nihil quidquam poſſidet vis contractilis, præter mortuam illam (*k*), quæ veneno incitatur; Idem de medulla encephali, & retinæ tunicæ verum eſt. Valde vero repugnat, eamdem eſſe vim, quæ ſentiat, & quæ vitalem motum cieat; & tamen hanc vitalem vim nullam eſſe in ipſa ſede & ſcaturigine vis ſentientis. Cor viciſſim, quæ pars corporis omnium ad motum aptiſſima ſit, adeo obtuſe omnino ſentit (*l*), ut adverſarii aliqui ſentire negaverint (*m*).

Qui

(*a*) ANDREÆ p. 38.
(*b*) WHYTT p. 195.
(*c*) WHYTT *vit. mot.* p. 371. 372. *phyſ. obſſ.* p. 206. 213. & in T. II. *eſſays and obſ. phyſ. and liter. read before a Society at Edimb.* art. 20.
(*d*) *Second Mem.* Exp. 368. 372. 373. 444. 445. 451. 452. 453. 458. 528. 529. 531.
(*e*) ANDREÆ p. 41.
(*f*) BELLIN *de ſtimul.* L. II.
(*g*) BOERHAAVE *de virib. med.* p. 126.
(*h*) p. 455.
(*i*) L. X. p. 269. &c.
(*k*) L. X. p. 195.
(*l*) *Prem. Mem.* p. 46. *Elem. Phyſ.* L. IV. p. 489. LORRY *Journ. de Med.* 1756. p. 405. CARRERE *de ſedere anim. & corp.* p. 29.
(*m*) De HAEN *in diffic.*

Sed etiam latius patet natura contractilis, quam vis nervoſa. Polypi (*n*), & quidquid eſt informe, & capite & nervis deſtitutarum beſtiarum aquatilium, acerrima tamen vi contractili cientur. Qui dixerunt, tamen, caput aut aliquid analogi habere (*o*), ii nimia ſibi in rebus phyſicis (*p*) permittunt, adfirmare nempe, quæ ſenſibus repugnant. Aliquid demum in ipſis plantis vi irritabili non diſſimile eſt (*q*).

Demum in vivo animale vinculum (*r*) nervo injectum tollit vim ſentientem: vim contractilem & ſponte vegetam, & ab irritatione renaſcituram, minime tollit, per multa noſtra pericula. Etſi vis contractilis, in muſculo per pluſculas nervum habente ligatum, utique minuitur (*s*).

Eadem conſtantia eſt in poteſtate contractili muſculi, cujus nervum reſecueris (*t*). In muſculo a frigore debili tremor ſupervenit (*t**). In paralytico muſculo ferri electrici acceſſio motum muſcularem ſuſcitavit (*u*); Idemque fit in ejusmodi muſculo reſecto (*x*), & in animale emortuo (*x**).

Demum ligato (*x***), & reſecto (*y*) nervo motum eum augeri (*z*), qui muſculo ſpontaneus datus eſt, & in moribundo animale convulſiones ſupervenire, vulgo notum eſt (*a*).

Sic etiam ſupereſt eadem vis irritabilis in animale, cujus caput detruncatum (*b*) eſt: in muſculo de corpore revulſo (*c*); in artubus aliisve

(*n*) *Phil. tranſ.* n. 469. TREMBLEY p. 27.
(*o*) FONTANA p. 208. 209.
(*p*) WHYTT *Eſſays* p. 164. LAGHIUS p. 464. apud CALDANUM.
(*q*) v. GEUNS p. 28. LUPS p. 24. TISSOT Epiſt. ad ZIMMERMANNUM p. 59.
(*r*) *Prem. Mem.* p. 48. Exp. 243. 245. 246. 247. 248. de BRUNN p. 18. 19. 20.
(*s*) DU BOIS *de fluido nerveo.* JAUSSERAND p. 13. Citius interire, & horis 26. [quando nervus ligatus eſt, tardius & 27 horis, quando nihil mutatum, unico experimento conſtat; neque incredibile fuerit, nervo ſublato aliquid de muſculi integritate decedere.
(*t*) *Prem. Mem.* p. 46. 47. Exp. 244. STENON. *myolog. ſpec.* p. 59.
(*t**) HOUSSET p. 347.
(*u*) DES HAIS *hemipleg. per electric. ſan.* p. 10. le ROI l. c. *Mem. de l'Acad.* 1749. p. 32. IALLABEAT.
(*x*) HOUSSET p. 372.
(*x**) Exp. 140. *de reſpir.*
(*x***) THOMSON p. 140. ROBINSON *Oecon. anim.* p. 90. le ROI in *Mem. de l'Acad.* 1755.
(*y*) ROGER p. 18. KAAUW *impet. fac.* n. 288. Negative ex nervis cum motum produci ROGER p. 23. 24. Conf. CARRERE p. 21. v. GEUNS p 28.
(*z*) ROGER p. 25.
(*a*) p. 452.
(*b*) L. X. p. 353.
(*c*) p. 451.

amiſſis particulis de corpore ſeparatis (*d*); a plena demum morte, & quando nulla nunc ſenſus ſuſpicio eſt (*e*), eadem demum renovatur, quando muſculus a morte quietus in fruſta diſſecatur (*f*).

Deinde multa in iis, quæ Cl. viri vera produxerunt, pertinent ad motum, quem omnino nervi fibram muſcularem deferunt, & qui ſublato nervorum commeatu & ipſe tollitur. Verum is motus, quem continuo deſcribemus, additur quaſi ſuper naturam contractilem, quæ poſſit absque nervorum auxilio ſupereſſe.

Neque, quæ irritabilitatem tollunt, ideo & ſenſum delent. Fumi cauſtici irritabilitatem (*g*) ſupprimunt, cum tamen ejuſmodi vapores dolorem potius cieant. Debilia corpora magis ſentiunt, robuſta minus (*h*).

Opium vim ſentientem minuit; idem vim contractilem ventriculi & inteſtinorum deſtruit, & iridis. Cæterum cordi non nocet; vita enim ſupereſt (*i*), dum reliqui, quos diximus motus, abolentur: & omnino motus ſanguinis potius ab opii uſu augetur (*k*).

Quæ de ejus veneni majori vi Cl. *Robertus* WHYTT (*l*) propoſuit, quaſi opium melius vim irritabilem deſtrueret, quando ſyſtema nervoſum integrum eſt, & tardius viciſſim, quando caput avulſum, & nerveum ſyſtema deſtructum fuit, ea quidem & nimis ſubtilia ſunt, & omnino melioribus experimentis refutantur. Nimis inquam ſubtilia, quia vir Cl. enormia vulnera animali infert, caput detruncat, alvum aperit (*m*), atque adeo difficile in tanta carnificina judicium eſt, quid opium ad mortem animalis ad effectum vulnerum aut addat, aut de eo demat. Non vera ſunt eadem, cum omnino oſtenſum ſit, opium vim muſculos irritantem nervis non auferre (*n*), quando ea, qua WHYTTIUS uſus eſt, ratione exterius nervis circumfunditur.

Non in eadem porro ratione vis eſt contractilis, & vis ſentiens (*n**); illa ſequitur nervorum magnitudinem & nuditatem: iſta numerum fibrarum

(*d*) p. 451. 452.
(*e*) p. 450.
(*f*) p. 453.
(*g*) CALDANI II. p. 369. VANDENBOS Exp. 13. BIKKER p. 40.
(*h*) BATTIE *princip.* p. 153.
(*i*) SPROEGEL Exp. 15. 17. 21. 24. *Second Mem.* Exp. 528. 529. 531.
(*k*) YOUNGE *tr. on Opium* p. 161. TRALLES *opii uſus ſalubris & noxius* T. I. p. 89. 194.
(*l*) *Eſſays and obſervation phyſical and literary* T. II. art. 20.
(*m*) l. c. & *Eſſays* p. 210. 211.
(*n*) FONTANA Exp. 44. 45 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. CALDANI *reflex.* XXXV.
(*n**) Fatetur, alias ob rationes BARTHES l. c. p. 40. 41.

rum (*o*) ſtimulo expoſitarum, quæ ipſa videtur eſſe ratio, cur & ſcintilla electrica omni alio ſtimulo potentior ſit, quæ omni alio ſtimulo magis penetrabilis intimas etiam fibras irritet (*p*); Ex eadem cauſa intelligitur, cur diſſectus muſculus vehementius contrahatur (*q*).

Porro non verum eſt, contractiones eſſe ut ſtimulorum eſt acrimonia, neque adeo ut ſenſus a ſtimulo natus (*r*). Oſtendimus, melius ab aere inflato, quam a ſpiritibus acidis cor ad motum cieri. Torrens electricus motum in muſculo ſuſcitat, neque ullum dolorem infert. Dantur ſtimuli, qui convulſiones faciunt, hellebori exemplo, cum alia, multo acriora, nihil patrent ſimile (*r* *). Sæpiſſime, & in motibus hyſtericis evidentiſſime, potentiſſimæ convulſiones excitantur, absque ullo dolore & absque ſenſu (*s*), in femina ſui non conſcia. Idem fit in animale, cujus muſculi nudantur. Agunt enim & palpitant absque ejus querela (*t*). Contra vehentiſſimi cancri, & calculi, aliique dolores ſunt fere absque excitato motu (*u*), & denique ipſi artus paralytici ſæpe dolent (*x*).

Ergo & inſenſile movetur, & immotum ſentit (*y*), & ex vi contractili perceptionem oportet removere (*z*).

Recte adeo a vi irritabili ſenſilitatem Cl. viri ſeparaverunt (*a*).

§. XI. *Hæc vis contractilis irritabilitas dicta eſt.*

Quare cum hæc vis & ab elatere diverſa ſit, & a mortua illa contractione, omnibus fibris communi, peculiarem omnino poteſtatem conſtituere videtur, propriam fibræ animali, & quæ ejus fibræ characterem conſtituat, ut & omnis fibra muſculoſa ſit irritabilis, & contra, quod irritabile

(*o*) & diuturnitas motus eſt in ratione numeri fibrarum, HOUSSET p. 406.
(*p*) FONTANA p. 206.
(*q*) IDEM ibid.
(*r*) v. GEUNS p. 40.
(*r**) G. a MULLER *Nebenſtunden* p. 116.
(*s*) IDEM p. 115.
(*t*) HOUSSET p. 375.
(*u*) MULLER p. 117. *Phil. tranſ.* 1755. p. 244. WEPFER *de cicut. anim.*
(*x*) MULLER.
(*y*) BATTIE *princ. anim.* p. 125.
(*z*) v. GEUNS p. 43. 44.
(*a*) HOUSSET p. 347. 354 355. 369. CIGNA p. 274. A ſenſatione etiam ſeparavit *Franciſcus* GLISSON & BAGLIVIUS *de fibra motrice & morboſa* p. 12. & *Fridericus* WINTER p. 86.

irritabile eſt, fibram muſculoſam eſſe poſſis (b) pronunciare. Propria autem vis (c) eſt, ab omni alia poteſtate diſtincta, & referenda inter fontes generandi motus, quorum ulterior cauſa ignoratur; eademque in ipſa fibra inſita (d), non aliunde advenit. Varia nomina eadem poteſtas obtinuit, & paulatim hactenus innotuit, ut ſubinde in ea ſtabilienda, & definienda aliquid profectum ſit. *Franciſcus* GLISSON, qui univerſis elementis corporum vim motricem (e) tribuit, etiam noſtram vim *Irritabilitatem* (f) vocavit, non quod abſque irritatione nunquam adpareat, ſed quod ab irritatione certa ſuccedat. Eam tamen vim partim a perceptione (f*) quadam naturali pendere poſuit vir Clar. & partim a ſenſu externo (f**), aque ſtimulo ſanguinis in corde docuit cieri (f†). Eam etiam cum omnibus corporis humani partibus communem fecit, ut ipſa oſſa (g) ſuccoſque demum noſtros faceret irritabiles. Manifeſto adeo omne contractionis mortuæ genus cum noſtra vi conjunxit. Cæterum a motu nervoſo recte diſtinxit (h), qui ab imaginatione naſcitur. Nimiam poſſe reddi IDEM vidit, quam *prurientem* poſt eum (i) dixit BOERHAAVIUS. Senſum naturalem ad moleſtias ſe contrahendi *Gualtherus* CHARLETON ſatis appoſite dixit (k).

Laurentius BELLINUS vim contractilem naturalem fuſe expoſuit, quæ ab acribus excitata, ſe cauſa moleſtiæ liberet, muſculos moveat, ſanguinis motum acceleret, inflammationem, revulſionem, derivationem, evacuationem faciat, mechanice omnia, ex hypotheſi, citra experimentum (l). Præterea & ipſe vir Cl. & qui eum ſunt ſecuti, contractionem vivam a mortua, hanc a nervoſa, non ſatis videntur diſtinxiſſe.

Ita & STAHLII tonus poſſit videri ad irritabilitatem adprime pertinere, cum inprimis eum tonicum motum a nervoſo motu quaſi ſuper-

 addito

(b) A. KUHN l. c. p. 12. &c.
(c) *Premier Memoire* p. 78. GAUBIUS p. 77.
(d) v. GEUNS p. 30. 38. Tenui fluido deberi GAUBIUS p. 78.
(e) *De vita naturæ.*
(f) *De ventriculo & inteſtin.* c. 7. p. 147. edit. Angl. 4.
(f*) l. c. p. 147. 148. 169.
(f**) p. 152. 169.
(f†) p. 148.
(g) c. 9. p. 170.
(h) c. 8. p. 157. ſeqq. 169.
(i) p. 173.
(k) p. 148. 149.
(l) *De ſtimulis, & de ſanguinis miſſione.*

addito augeri (*m*) recte ſcripſerit. IDEM tamen tonum ſuum & omnibus in animale partibus, & inprimis parenchymatibus tribuit, & præterea ab Anima regi, fibrasque a mente aut tendi aut laxari docuit.

Eadem fere vis vitalis eſt GORTERI (*n*), perinde cum omni fibra communis. Oſcillatio, quam vocat BOERHAAVIUS (*o*), non longe a noſtra poteſtate remota eſt, niſi quod Vir Ill. nervorum vim nusquam a muſculoſa ſeparavit. Ita etiam *Fridericus* WINTER irritabilitatem principium motus dixit, hactenus a nobis diverſus, quod in nervis reſidere (*p*), & ab irritatione ſpiritus in motum duci ſcripſerit.

Inde, cum experimenta mea innotuiſſent, ſubito tanta incrementa cepit irritabilitas, ut omnes omnino vitales & involuntarii in corpore humano motus ab ea deducerentur (*q*), aut certe plerique (*r*), & cordis imprimis (*s*).

Ego vero, poſtquam ad experimenta acceſſi (*t*), partim paulo ultra priora ſperavi me progredi poſſe, & partim detrahendum eſſe aliquid de iis, quæ alii Cl. viri putarent, ſe ſibi ſumere poſſe. Separavi quidem irritabilem naturam hinc a vi mortua, inde a vi nervoſa, & ab animæ poteſtate. Ab ea motum cordis (*u*), & inteſtinorum irritabilem naturam unice pendere oſtendi. Ad muſcularem fibram unice reduxi, qua in re nondum nobiſcum ſentit ſchola batava; ſentiet vero, ut ſpero, ſi voluerit a vi irritabili muſculo propria vim contractilem fibræ animali communem ſeparare. Oſtendi porro, eam vim quidem perpetuo vivam adeſſe, & ſæpe nullo, certe qui nobis notus ſit, ſtimulo externo indigam in motum erumpere (*x*); a ſtimulo tamen, quoties quievit, facillime

(*m*) p. 548. Eadem fere eſt ſententia Cl. KRUGERI *diff. elat. & toni* p. 15.

(*n*) *De motu vitali.*

(*o*) *De viribus medicam.* p. 140.

(*p*) *Orat. inaug.* p. 80. 82. 85.

(*q*) IDEM ibid. p. 88. 89. PARSONS *muſc. mot.* p. 64 65. ZIMMERM. add. BIKKER p. 60. CIGNA n. 2. p. 272. v. GEUNS p. 36. ANDREÆ p. 45. J. *Vinc.* PETRINI *in præf.* n. 304. Irritabilitas eſt natura BIKKER p. 47. 48. J. MAN *de natur. hom.* p. 10. Eſt ενορμουν GAUBIUS p. 75. 76. 77.

(*r*) Vitales & involuntarii WHYTT p. 325. KRUGER. &c.

(*s*) CARRERE p. 14. KRUGER *Grundriſſ.* n. 20. PARSONS l. c. Venæ cavæ motus ab ea pendet CARRERE p. 12.

(*t*) De irritabili natura primum dixi anno 1739. in *Comm. ad Boerh.* n. 187. p. 1. 2. deinde ann. 1743. in iisdem *Comm.* T. IV. p. 586. & firmius in *primis Phyſiologiæ lineis* ann. 1747.

(*u*) L. IV. p. 465.

(*x*) p. 446. 447.

-me revocari. In eo motu diſtinxi (*y*) ſtimulum, qui poſſit parvus eſſe, & motum ab eo ſtimulo natum, qui poſſit eſſe maximus. Ea ſola in adnotatione latet reſponſio ad Cl. de STAHLII ſchola virorum objectiones, qui ab anima motus motus cauſam credunt repeti debere, cum corpus non niſi acceptum motum reddat (*z*). Verum repugnat ea lex (*a*) facillimæ obſervationi, quæ ab ictu lanceolæ, facile ad ſua pondera revocando, convulſionem innumerabilium muſculorum, etiam in mortuo animale, & vim millena pondo ſubverſuram docet excitari.

Gradus etiam aliquos in ea poteſtate incepi definire, ut inter muſculos cor (*b*) cum ſuis auriculis potentiſſime irritabile eſſet, deinde inteſtina (*c*) ſequi viderentur, reliqui muſculi plerumque prius quieſcerent, quam aut cor, aut inteſtina. In diaphragmate ſuper reliquos muſculos aliquam prærogativam eſſe ſum ſuſpicatus (*d*). Ita putavi intelligi, cur partes vitales, & cor, & inteſtina perpetuis (*e*), etiam in ſomno, motibus exerceantur, ut quibus & ſumme irritabilis natura ſit, & ſtimuli perpetim admoveantur. Nam ſimpliciſſimum omnino videtur, alios muſculos voluntati obnoxios ideo non moveri ſponte ſua, quod minus ſint irritabiles. Si enim & ipſi moventur, quamprimum major aliquis ſtimulus acceſſerit, qui ſit vel a cauſa externa irritante, unde convulſio fiet, vel ab animæ voluntate, quam fluidi nervei ſtimulantis flumen in muſculos ſequi videtur, omnino probabile ſit, ideo a minoribus in vita humana ſtimulis, aque levi contactu vicinarum arteriarum, eos muſculos ad motum non excitari, quia ii ſtimuli nimis ſunt debiles, neque pigriorem vim irritabilem ad plenam contractionem excitare apti.

His

(*y*) L. IV. p. 505. tum Ill. GAUBIUS p. 72. 73. niſi quod addit perceptionem, uti GLISSONIUS.

(*z*) Alias fuſe de iſtis dicetur; vide interim SAUVAGES *diſp. cit.*

(*a*) FONTANA p. 239.

(*b*) L. IV. p. 466. *Prem. Mem.* p. 69. 78. *du poulet* Exp. 268. 269. 270. T. IV. Exp. 1. *Second Mem.* p. 385. ZIMMERMANN p. 38. Exp. 43. Etſi enim non rariſſimum ſit, etiam in noſtris experimentis, & Cl. ANDREÆ p. 15. alios muſculos diutius, quam cor, motos eſſe, plerumque tamen, & in frigidis fere ſemper cor ſuperat. CIGNA n. 4.

(*c*) *Prem. Mem.* p. 387. *Second Mem.* p. 340. Ad ſolum calorem privilegium conſtantiæ revocat ZIMMERNANN l. c. OEDER Exp. 5.

(*d*) *Prem. Mem.* p. 65. L. VIII. p. 84. *Second Mem.* p. 387. OEDER Exp. 1, ZIMMERMANN *diſp.* p. 19. ANDREÆ p. 25.

(*e*) *Prem. Mem.* p. 77.

His noſtris laboribus eſt effectum, ut vetuſtum Irritabilitatis vocabulum (*f*) paſſim cum nomine meo ſit repetitum, atque inter inventa Germanorum ea vis tanquam nova a viris ſummis (*g*) recenſeatur. Ego vero nihil mihi hic ſumo (*h*), qui & aliorum ante me virorum labores gratus meis ſinam præponi (*i*), & quantum a plena veritatis luce diſtem, lubens me ipſum moneam. Vim vitalem (*k*) maluerunt nuperi Cl. viri vocare, quæ vox non perinde placet, cum vis noſtra vitæ aliquantum ſupervivat. *Inſitam* adeo ſive *propriam* muſculi dicere malim.

§. XII. *An in glutine reſideat.*

Paucula liceat addere ex conjectura ſumta. Cum omnino in omni fibra humana duo elementa ſint (*l*), terra & gluten, quæri poteſt, in utro vis iſta muſculi propria reſideat. Credidi (*m*), in glutine potius reſidere. Ipſum enim gluten ſe mortua vi trahit, qui quaſi primus materiæ ad vim contractilem adſpirantis gradus eſt: Terra ſua in elementa reducta ſe friabilis reſpuit, iterumque glutine reddito in tenacem naturam redit. Metalla omnia mallei patientem naturam, cum adtractione partium intime conjunctam, pingui elemento adjecto recuperant, eo amiſſo amittunt. Animalia mere gelatinoſa (*n*), qualia plurima in aquis vivunt, eadem mirifice vi irritabili eminent, ut polypus ab ipſa luce videatur irritari, cum oculos non ſit nactus, & omnia animalia brevitate cornuum ſuorum ſuperat (*n**), quam poteſt volendo efficere. Muſculi ſuis in primordiis ſunt quaſi gelatinoſi (*o*); eaque natura eſt in corde pulli, quando maxime ad motum aptum eſt. Juniora animalia plurimum gluten habent, terram paucam; vitulo terræ multum, glutinis eſt minus. Sed juniora animalia vi irritabili

(*f*) Tissot *in præf.* Petrini p. 293. Caldanus Lett. III. p. 13. Fontana p. 241. Cigna.

(*g*) *Comes* de Roeder *in hiſt. de l'Acad. de Berlin* T. XI.

(*h*) *Rép. à* M. Whytt p. 124.

(*i*) Ibid.

(*k*) Gaubius p. 75.

(*l*) L. I. p. 2. 4.

(*m*) *Prem. Mem.* p. 79. 80.

(*n*) *Beroe Act. helv.* T. IV. p. 37. *Meduſa* p. 38.

(*n**) Decuplo *Phil. tranſ.* n. 469. Polypus poteſt contrahi a pollice ad lineam, nempe ad partem duodecimam ſuæ longitudinis Trembley T. I. f. 3. 6. p. 25. Conf. *Phil. tranſ.* n. 284. &c.

(*o*) Swammerdam p. 855. In apis verme Idem p. 416.

irritabili (*p*) multum ſeniora ſuperant. Flexiles, molleſque corporis animati partes ſunt, multo adeo glutine conſtant, quæ irritabiles; terra quæ abundant, ut oſſa & dentes, ipſoque muſculo duriores tendines, eæ vi irritabili deſtituuntur. Hæc interim pro me dixi, cum rem ſatis adiaphoram Cl. viri impugnaverint (*q*). In ſolidis vivis, non in glutine, neque in elementis reſidere dixit vir Ill. (*r*). Sed etiam in vivis ſolidis vel terra eſt, vel gluten (*s*).

Hæc cæterum vis, ut hæc remoto labori præripiam, quaſi dormire videtur in embryone, qui materno ovo continetur, cieri inde & excitari in conceptu a ſpermate maſculo irritata. Deinde augeri alimento, & ipſo robore vitæ, atque certo cum gradu firmitatis convaleſcere. Inteſtina enim pulli ante ſedecimum diem nondum irritabilia (*u*), ad ſtimulum nunc, poſt eum diem, confirmata reſpondeet. Eadem vis minui (*u**) poteſt opio, ut videtur, tum aucta aquæ in toto corpore abundantia; illito oleo, emollientibus medicamentis, debilitate quacunque. A mediocri diſtentione partis irritabilis augetur, argumento impulſi flatus. Nimia a tenſione deletur. Auricula cordis (*x*), aut ejus ventriculus (*y*) ſanguine pleniſſima, inteſtinum (*z*) perinde aere fartum, veſica urinaria (*a*) nimis lotio turgida, naturam amittunt irritabilem. In plura me diffundere vetat longus labor, reſque præſens.

Cæterum animalia minora magis irritabilia videntur, majora minus (*b*).

Equo

(*p*) p. 456. Conf. BATTIE p. 34.

(*q*) WHYTT *eſſays* p. 182. 181. SCHREIBER *Almageſt.* p. 90. GAUBIUS p. 77. ANDREÆ p. 34. *Ant.* de HAEN *difficult.* p. 146.

(*r*) *Pathol.* p. 76. 77.

(*s*) Pro me RÖSNER *de lacte* n. 60.

(*u*) T. II. *ſur le poulet* p. 131.

(*u**) Exceſſu, & defectu peccare poteſt GAUBIUS l. c. p. 79.

(*x*) Exp. 545.

(*y*) HOUSSET p. 343. 405. 407.

(*z*) CALDAN. p. 115. 116.

(*a*) Ejusmodi funeſtæ lotii retentiones absque externo vitio frequentes ſunt. In exemplo irritabilitas ſublata fuiſſe videtur, cum in funeſta iſchuria etiam clyſteres nullum in inteſtinis motum producerent MARTII obſ. 4.

(*b*) BONSI *hippiatr.* p. 97. 115. Doſis purgantium ad hominem eſt 16. pla. & 36. pla. MORIGI *refleſſione* p. 37. Boves ferunt hepatis antimonii drachmas 4. & 6. MAUCHART *de lue vaccar.*

Equo emetica medicamenta & clyſteres ad enormes doſes propinare oportet, ut ſentiant inteſtina, & ſe inaniant.

Videtur etiam, alias corporis partes aliter ab iisdem ſtimulis adfici (*c*). Ita veſica acrem urinam tolerat, injectam tepidam minus commode fert. Ventriculus antimonio ad vomitum cietur, quo oculi non irritantur. Multum hic diverſa tegmina poſſunt, quæ ab aliis aliisque corporibus facilius penetrantur.

§. XIII. *Irritabilitatis Gradus.*

Ita etiam aliis hominibus *ingenium magis* irritabile eſſe videtur, aliis minus. Certum eſt, feminas alias a levi aliqua animi emotione continuo in convulſiones conjici, viros non quidem adeo facile emoveri, ſed tamen aliquos trepidare, & pallida cum urina frigere, eorumque corda palpitare. Ita etiam gaudio & ira vehementer alios concaleſcere conſtat, cum alii neque metu, neque ira facile tangantur. A muſicis ſonis aliqui continuo ad lacrumas usque commoventur: alii vel equi hinnitu delectantur magis. Multi ſunt porro, quibus a leviſſimo ſtimulo alvus ducatur, cum aliis ſit difficillima, integræque gentes doſibus egent, quas absque flagitio alio ſub cælo non præſcriberes (*c**). Et ejusmodi infinita exempla poſſent produci, niſi communis hominum conſenſus nobiscum faceret.

Ita in nervis. In muſculis etiam robur alias eſt ſummum, in aliis flacciditas, ut & muſculorum per motus frequentiores exercitorum diſcrimen facile percipias, & ipſe manu tangas.

Cauſa hujus utriusque diſcriminis nunc videtur in ſolidis partibus reſidere, cum ex alieniſſimo victu maneat in eodem homine ſimillima temperies, poſtque graves morbos, corpore ſuis humoribus exhauſto, redeat ſimillima; & cum humores corporis vaſa permeantes hoſpites potius eſſe videantur, quam partes noſtri. Non ideo non poterit in glutine cauſa reſidere.

Inde nunc altera & præcipua cauſa diverſorum temperamentorum repetitur. Aptitudo ad recipiendas vehementes ſenſuum inpreſſiones, cum robore muſculoſo conjuncta, videtur cholericum temperamentum efficere.

Aptitudo

(*c*) Whytt *vital. mot.* p. 50. Conf. de Man p. 4. [illegible]

(*c**) Lentilius in *jatromnem.*

Aptitudo eadem, ſed cum fibra debili (*c***), temperamentum hypochondriacum & hyſtericum facit. Minor ad commotiones corporis & animi facilitas, cum robore, ſanguineum temperamentum, cum fibra debili phlegmaticum videtur conſtituere. Prima hic rerum elementa propono, gnarus quam ſit neceſſe, per ſingula ire, atque facile falſurus, cuique homini ſuam peculiarem in natura irritabili cum nervoſi ſyſtematis mobilitate combinationem eſſe.

§. XIV. *Irritationis propagatio.*

Certum eſt, a fibra ad fibram irritationem propagari, atque paucis fibris a veneno ſtimulove tactis, totum late inteſtinum contrahi: late demum ad vicinas aliquando partes motum in earum aliqua natura ſerpere, diaphragmatis in vomitu conſenſus oſtendere videtur, cujus cauſa irritans ſit in ventriculo (*c*†).

Hic conſenſus vel per nervos videtur obtinere, qui utrique parti communes ſunt, vel per celluloſam telam (*c*††).

Ita iris manifeſto conſtringitur, non propria vi, quæ non ſit irritabilis, ſed a retinæ irritatione (*d*).

Inde intelligitur adtracta fibra alicujus muſculi, & breviori nunc facta, per celluloſa vincula fibras vicinas & ipſas trahi, ſic irritari: ſed irritata fibrá contrahitur.

§. XV. *Vis nervoſa.*

Præter inſitam fibræ muſculoſæ vim, alia in eadem exercetur, hactenus ſimilis, quod perinde ſola in fibra muſculoſa ſedem habeat. Ita experimenta docent, neque repugnat quiſquam, neque enim ſcriptorem numero (*e*), qui partes corporis humani non a muſculis, ſed a tonico quodam perioſteorum & membranarum motu moveri ſcripſit. Ejusmodi adfirmationi oportuerat vel GALENI (*f*) experimentis obviam itum

 fuiſſe,

(*c***) Habet irritabiles feminas cum ſtricto habitu & cum laxo A. de HAEN *diffic.* p. 141.
(*c*†) A commotione electrica in paralytico per totum artum reſolutum concuſſio diditur *Mem de l'Acad* 1749. p. 32.
(*c*††) WHYTT *vit. mot.* p. 250. *eſſays* p. 50. 51. *Journ. de Medec.* 1756. Dec.
(*d*) CALDANI Epiſt. II. p. 367. Oper. min. p. 372. ſeq.
(*e*) LIBERTUS *de mechaniſm. in corp. hum. abſent.* n. 16.
(*f*) *Admin. anat.* L. VIII. c. 3.

fuiſſe, qui intercoſtalibus muſculis diſſectis reſpirationem & efflatum periiſſe vidit, vel Belgarum (*g*), qui collum nimis ad alterum latus intortum erigunt, dum muſculum maſtoideum fortioris lateris reſecant; aut Vesalii (*h*), qui immobilitatem artus alicujus ſequi teſtatur, cujus muſculi per transverſum diſſecantur.

Diverſa eſt a vi inſita, quod forinſecus adveniat, & a cerebro per nervos in muſculos poteſtas feratur, qua in motum cientur. Id mihi adeo ſimplex videtur, adeo certo ex innumerabilibus experimentis (*i*) ſequi, ut nunquam intellexerim, quomodo ſummis in arte viris hic dubium ſupereſſe potuerit. In omnibus enim animalibus, quibus nervi ſunt, ſimilis eſt ad muſculos nervorum commeatus (*k*): ſimilis a nervis interceptis paralyſis (*l*); ſimilis a nervis irritatis convulſio (*m*), quam iterum opium placat, nervusque reſectus.

Hic cæterum motus cum vita perit, & in animalibus frigidis ejusdem fere eſt conſtantiæ, quæ eſt motus inſiti, ut nempe in nuper emortuo animale (*n*), cujus nullus nunc ſenſus & motus voluntarius ſupereſſe videtur, muſculus hactenus humidus & integer in convulſionem cieatur, quando ejus nervus irritatur. Neque (*o*) calidis in animalibus alia natura eſt, ut magis potius, quam frigida, integritatem nervi deſiderent. Nam & ipſis ab irritato nervo muſculi convelluntur, quando nervus ligatus infra vinculum irritatur (*p*), aut inciſus ſollicitatur (*q*), aut demum muſculus nervusque de corpore reſectus eſt (*r*), ut in Swammerdami experimento, aut alioquin nulla vitæ ſigna ſuperſunt (*s*).

§. XVI.

(*g*) Nuck *exper. chir.* XXVI. p. 85.
(*h*) L. VII. p. 819.
(*i*) L. X. p. 322. ſeqq.
(*k*) A *Petro* Lyonnet incredibili ſtudio neurologia Erucæ depingitur. Sed in eo animale, omnino ut in homine, cuique muſculo ſui ſunt nervi.
(*l*) L. X. p. 323.
(*m*) Ib. p. 322. 325.
(*n*) Ib. p. 337 338.
(*o*) Whytt *Eſſays* p. 172.
(*p*) p. 337. Exp. 218. 221. 222. 223. 224.
(*q*) p. 337. Exp. 201. 214. 220. 225.
(*r*) *Bibl.* p. 846. 847.
(*s*) p. 338. Exp. 215. Cum phrenicum nervum irritaremus, ſæpe animal dudum moribundum jacuerat.

§. XVI. *Non eſt perpetua.*

Etſi plerique ſcriptores (*t*) in definitionem ipſam vis nervoſæ receperunt, ut abeſſe poſſit & adeſſe, erit tamen nobis cauſæ ſatis, ut accuratius in hoc phænomeno verſemur. Neque enim defuerunt, qui perpetuo operari ſcriberent, tantum, ut æquilibratio antagoniſtarum non ſineret conſpicuam reddi, quæ tacita contra adverſam poteſtatem nititur, vim nervoſam.

In vi irritabili hanc perpetuitatem recepimus, non perinde in nervoſa. Abeſſe certe creditur, quando artus flaccet, & phænomena in muſculo conſpiciuntur, quæ ſuo loco ennarravimus (*u*). Sed eo in ſtatu omnis muſculus in vivo homine, vivoque animale ex ſua natura ſemper eſt conſtitutus, niſi, quando voluntas ejus actionem requirit. Videas, nam ſunt ex voluntariis muſculis, intercoſtalium carnes poſt actionem ſuam (*x*) quieſcere, flaccidas eſſe, molles, longas, planas, & in eo ſtatu perpetim manere, in quem per exſpirationem reducuntur, quoad nova aliqua vis ad eas carnes acceſſerit, qua excitati inſpirationem moliantur. In aliis muſculis eadem eſt natura, & diuturnior quies, cum ſint, quorum officia anima longa demum poſt quietis intervalla requirit, quales ſunt capitis converſores. Toto eo tempore, quo eorum auxilium voluntas non requirit, molles ſunt, & longi, & in ſtatu, non contractionis, ſed relaxationis quieſcunt.

Porro adnotaſſe oportet, muſculum a voluntaria actione dolere, ſi quando diutius eam ſuſtinuerit, & fatigari, ut demum ejuſmodi actio penitus intolerabili incommodo nos adficiat.

Non ergo tenendum eſt, in ipſo ſomno neſcios quietis muſculos voluntarios, in contractione verſari, eademque cum conſtantia operari, quæ eſt in corde, in ſphincteribus, in ventriculo, in inteſtinis, quorum motus a vi inſita muſculorum pendentes nulla quies interrumpit, ſed nulla etiam fatigatio reddit incommodos.

Nihil enim adtineret, objeciſſe, non in actum erumpere muſculos a vi nervoſa actos, ergo minorem eſſe naturæ laborem; oſtenditur enim fieri poſſe, ut æque magnus ſit, neque minus muſculus laboret, quando contra

(*t*) Borellus L. II. *propoſ. 6.* Boerhaave n. 402. *Abhandlung vom Nervenſafte.* p. 53. n. 23.

(*u*) p 470. ſeqq.

(*x*) *De reſpir.* Sect. I. ubique & hic p. 480.

contra æque validum adverſarium centum libras conatur elevare, quas ille deprimit, quam quidem laboravit (*y*), quando absque adverſario centum libras vere elevavit.

Et absque fine certo hæc ſumma virium eſſet prodigalitas, neque exſpectandum a Naturæ ſapientia, perpetim nervea vi niſuros muſculos flexores, ut ea vis a perenni pariter muſculorum extenſorum reſiſtentia deſtruatur.

Uno verbo, vis inſita quidem in muſculis habitat (*z*), & artus conſtituit in æquilibrium: vis nervoſa non agit, niſi imperante voluntate, neque anima ejus conatus non eſt conſcia, quem edit volendo motum. Nunc ejusmodi conatus in quiete neque conſcia ſibi eſt: neque omnino, limitata (*a*), cum ſit, ut pauca uno tempore objecta poſſit percipere, ad tantum laborem mens ſufficeret, qui eſſet in dirigendis ſine fine, in ſomno omnique vitæ ſtatu, tot muſculorum certo modo contemperatis nixibus. Eo toto onere NATURA nos levavit, quando robora muſculorum contrariorum ita æquilibravit, ut ex ipſis ſuarum inſitarum virium menſuris artus in mediocritate laxa ſuſtineant, quoad alterutrius adverſarii officium Voluntas requirat.

§. XVII. *Phænomena ejus motus.*

Fibræ tremunt & trahuntur, rugasque contrahunt.

Pleraque huic nervoſo motui cum inſito communia ſunt, niſi quod plerumque aliquanto ſint & velociora & fortiora: plerumque, inquam, cum nihil deſit potentiæ convulſionum (*b*), quæ a ſanguinis jactura, & in moribundis animalibus, ſuperveniunt, & quas non facile poſſis niſi ad vim inſitam referre, cum deſtructa vita, in artubus avulſis ſimillimæ ſuperſint. Contrarias qui fecerunt vires, ut elater (*c*), aut naturalis (*d*) contractio muſculum poſt finem contractionis animalis laxaret, non certe ſatis conſideraverunt, contractiones illas, quæ in muſculo etiam mortuo ſibique relicto fiunt.

In

(*y*) p. 447.
(*z*) p. 453. ſeqq.
(*a*) Vide Sect. III.
(*b*) p. 453.
(*c*) LAMI *mouvem.* c. 6.
(*d*) BELLIN *mot. cord.* Prop. 14.

In horum phænomenorum cæterum deſcriptione ad muſculos potiſſimum voluntarios adtendam, ut ne vis inſita cum nervea confundatur: uſurus adnotationibus, quas in muſculis reſpiratoriis, toties naturam viventem ſpeculatus, olim in adverſaria retuli.

Primum quidem tractio (*e*) aliqua in muſculorum lacertis fibriſque obſervatur, qua celeriter a finibus ad centrum (*f*) excurrunt, & paulo poſt ab eo centro ad fines recedunt (*g*). Summa eſt ce eritas ſuccedentis utriusque tractionis, ut tempuſcula definire vix liceat (*h*). Vidi in muſculis intercoſtalibus, vidi in diaphragmate, & in corde ſimilia eveniunt. Ipſum mel apum alternis expanſionibus & contractionibus per proboſcidem promovetur (*h**).

Dum trahuntur fibræ, rugæ (*i*) in iis & quaſi plicæ adparent, ut in diaphragmate. Sed etiam in corde ruber ille color fibrarum in albas *Satineas* ſplendentes particulas dividitur, plicasque inter eas medias. Serræ fere ſimiles facit LOWERUS (*i**).

Plerumque in toto muſculo una eadem phænomena vidi: fuit tamen, cum palpitationes & fibrarum tractiones in aliqua particula (*k*) ſola, aut in pluſculis (*l*) particulis adparerent, demumque per totum muſculum ſe diffunderent (*m*). Ab aliqua etiam ſede muſculi incipiens motus, ſenſim ad alios & alios progreditur (*n*).

§. XVIII.

(*e*) Exp. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 30. 34. *Second Mem.* Exp. 234. 236. 241.

(*f*) Exp. 41. Sermo enim eſt de fibris imis, tum 45 46. 47. 48. 53. *Second Mem.* Exp. 226. 227. 229. 231. 241. In corde *ſecond Mem.* Exp. 468. 470. 475. 492. 501. 515. 525. 533. 534. 536. 539. 542. 543. 555. *Du poulet* T. II. p. 115. Conf. WILLIS *mot. muſc.* p. 131.

(*g*) Exp. 226. 227. 229. Conf. HARTLEY p. 89. Oſcillare PAGANI & BONIOLI p. 184.

(*h*) Exp 477. 507. 508. 509. 534. 536 *du poulet* Exp. 123. 125. 139. PAGANI & BONIOLI p. 184.

(*h**) SWAMMERDAM *Biblia* p. 450.

(*i*) *De reſpir.* Exp. 9. 34. 41. 45. 46. 47. & *Sec. Mem.* Exp. 229. De corde Exp. 471. 477. 481. 484. 490. 4,6 524. 526. 547. Le CAT *Mem.* p. 61. ENS *de altern. cord. mot. cauſ.* n. 15. Adde de HEYDE Exp. p. 33. 36. 37. MAYOW p. 301. SCHELHAMMER in *analect.* &c. WEPFER *de cicut.* p 91. Corrugari & Criſpari BAGLIV. oper. p. 405. PAGANI & BONIOLI p. 184. VERHEYEN T. II. p. 157. BERTIER l. c. p. 291.

(*i**) p. 79. BERTIER p. 281. WINSLOW *Expoſ.* n. 48.

(*k*) Exp. 229. & *de reſpir.* Exp. 45. 46.

(*l*) De corde, *ſecond Mem.* Exp. 476. 484. 499. 536. 537. & in pullo Exp. 125. 282.

(*m*) *Second Mem.* Exp. 476.

(*n*) De corde Exp. 482. 533. 537.

§. XVIII. *Muſculi fibræ redduntur breviores.*

Hoc præcipuum motus muſcularis phænomenon eſt, a quo tota actio pendet, & quam neſcio quomodo Cl. nonnulli viri ita viderunt (*o*), ut muſculus quidem totus, non autem ſingulæ ejus fibræ in actione ſua breves reddantur.

Et fibræ adeo ſingulæ, & lacerti, & muſculi ex lacertis compoſiti, dum agunt, breviores redduntur: menſura quidem non conſtante, evidente tamen, etiam in vivis muſculis, ut fines extremi muſculi ad ſe invicem accedant, niſi alteruter immobilis fuerit, tunc autem finis debilior accedat ad fortiorem. Curvationes (*p*) coſtarum, quas contracti muſculi efficiunt, ſunt ex evidentiſſimis: deinde intervallorum in coſtis diminutiones (*p**). Eæ enim magnæ ſunt (*q*), quando alter finis multo fortior eſt: parvæ (*r*), quando uterque pene æque firmus.

Ex coſtarum ad ſe invicem acceſſione, muſculum dimidio (*s*) breviorem fieri poſſe certum eſt, neque recedunt, quæ in diaphragmate (*t*), aliiſque muſculis (*u*) & labiis (*x*) quotidie videmus, aut in aliis ſphincteribus. Inteſtina (*y*) frequenter ad nihilum rediguntur, ut neque ulla videatur cavitas ſupereſſe, & minutiſſima quæque corpora, ipſæque aciculæ ſpinæve piſcium promoveri, aque ventriculo ad anum poſſint urgeri. Animalium gelatinoſorum muſculi incredibili ratione breviores fiunt (*z*).

Quando

(*o*) Contractionem elaſticam fibras ſingulas laxare & decurtare, contractionem vero muſculoſam fibras ſingulas tendere & elongare, dum eum muſculum decurtat SAUVAGES *Phyſiolog.* p. 141.

(*p*) *Second Mem.* Exp. 240. 242.

(*p**) *De reſpir.* Exp. 10. 12. 13. 14. 16. 19. 21. 22. 23. 24. 25. 27. 31.

(*q*) A 63. partibus ad 55. a 57. ad 56. a 61. ad 46. & 43. ibid. Exp. 28.

(*r*) Exp. 27. 29. 30. 31.

(*s*) Ad dimidium, Exp. 16. 17. 20. 24. 30.

(*t*) *Sur la reſpir.* Exp. 45. 46. Vehementer Exp. 53.

(*u*) *Second Mem.* Exp. 229. CALDANI lettr. 3. p. 20.

(*x*) Ultra dimidium contrahitur SEGNER de *valvula coli* p. 17.

(*y*) *Second Mem.* Exp. 409. 414. 416. 424. 435.

(*z*) Polypi a pollice ad lineam redeunt TREMBLEY l. c. Decies ſe ipſis breviores fiunt FOLKES *Philoſ. tranſ.* n. 469. Omnino ut p. 464.

Quando nunc mathematici ſcripſerunt, muſculum unam tertiam longitudinis ſuæ in contractione amittere (*a*), tunc quidem unice ad hypotheſin reſpexerunt. Utique enim, ſi fibra laxa ex duabus lineis fit, quarum longitudo ſit 1; ſi nunc eæ duæ lineæ a fluido quocunque elemento diſtentæ in ſphæram abeunt, ſatis manifeſtum eſt, re ad circulum deducta, novum ex duabus diametris natum circulum habere pro diametro $\frac{2}{3,14}$, atque adeo ejus unam diametrum paulo breviorem eſſe, quam duæ tertiæ prioris, cum ea ſit = longitudini linearum duarum, ex quibus natus eſt (*b*), aut unius lineæ, cum aeque longæ ſint. Verum omnino mera hypotheſis eſt, in motu muſculari fibras in ſphærulas mutari, neque adeo adfectiones ejusmodi mathematicæ fibræ ad fibram vivam, nunquam ſphæricam, traduci poſſunt. Recte id incommodum eſſe in veſicarum theoria, quod non ultra $\frac{4}{11}$ muſculus contrahi poſſit, olim monuit *Fr.* BAYLE (*c*), nimisque parvam a BERNOULLIO contractionem admitti *Fridericus* WINTER (*d*), majoremque quam ad $\frac{1}{3}$ contractionem eſſe Ill. SENAC (*e*).

Johannis TABOR experimentum alio vitio laborat: neque enim ſupraſpinatus muſculus, ſed Deltoides humeri eſt levator.

Ab ipſa decurtatione fibræ muſculoſæ agentis fit, dum contrahitur, ut ex obliqua recta fiat (*f*), quando duorum oſſeum diſtantiam metitur, quæ inflecti nequeunt. Recta ergo fit fibra muſculi intercoſtalis.

§. XIX. *Fines, quibus muſculus inplantatur, accedunt ad invicem.*

Si muſculus brevior fit, dum agit, utique neceſſe eſt, fines ejus muſculi ad ſe invicem accedere, ſolos ſi ſolitarius muſculus fuerit, & unæ eas

(*a*) *Joh.* BERNOULLI *mot. muſc.* n. XV. KAAUW *imp.* n. 277. KRUGER *phyſiol.* p. 756. *Jacobus* KEIL minorem facit, quam ad $\frac{72728}{1000000}$. p. 149. *Joh.* TABOR ad $\frac{58}{100}$. p. 191. *Daniel* BERNOULLI ad $\frac{1}{3}$. aut. $\frac{2}{11}$. *Comm. Acad. Petr.* Vol. I. ad experimentum in oculo factum. Variis quidem modis omnes, TABORUS & Cl. LORRY per experimentum *Journ de Medec.* 1757. Jan.

(*b*) Etiam minor erit brevitas, quæ a contractione muſculi naſcitur, cum fibra nunquam penitus in ſphæram abire poſſit, fatente BERNOULLIO n. 15. & KEILIO p. 186. edit. angl.

(*c*) *Oper.* p. 78.

(*d*) *De muſc.* p. 22.

(*e*) p. 302.

(*f*) Exp. 11. 13. 16. 25. 30.

eas partes firmas, oſſa, cartilagines, aliasque quascunque, propiores fieri, ſi ad aliquas fibras adnaſcuntur. Ea adeo ſimplicia ſunt, ut meræ videantur repetitiones eorum, quæ diximus.

Exempla vidi, ad muſculos quidem ſolitarios, in corde (*g*), cujus baſis ad apicem, & apex viciſſim ad baſin accedit, tum in inteſtinis, quorum ambitus undique ad centrum adducitur: In muſculo de corpore avulſo, perque aciculas firmato, experimentum fecit *Johannes* SWAMMERDAM (*h*). Eæ enim aciculæ, dum nervus irritabatur, accedebant ad ſe invicem. In muſculis oſſibus innexis, ut in coſtis, quarum intervalla non minuerentur, niſi alia ad aliam accederet (*i*), tum in iisdem coſtis, ſed a diaphragmate adductis (*k*) eorum ſimilia fiunt. Facile vero intelligitur, æqualiter ad ſe invicem acceſſuras partes, quarum æqua fuit firmitas, ut dextræ & ſiniſtræ coſtæ (*l*) cognomines, dum diaphragma operatur.

Ad partem firmiorem hactenus adſcenſuram eam partem, quæ mobilior eſt, ſponte patet, ea tamen lege, ut plus itineris percurrat pars mobilior, minus ea, quæ firmior eſt. In corde exemplum eſt evidentiſſimum, cujus apex valde (*m*) ad baſin accedit, baſis ad apicem parum (*n*). Inter coſtas etiam ſuperiores parum deſcendit ſuperior, valde adſcendit inferior. Ita auriculæ in corde apex ad ſuam craſſiorem baſin deſcendit (*o*): & demum in pullo, ventriculus cordis dexter, ut debilior, magis ad ſiniſtrum, ſiniſter minus ad dextrum adducitur (*p*).

Demum, ſi alter finis muſculi immotæ fuerit firmitatis, certe ejus muſculi, de quo quæritur, viribus, tunc altera pars, mobilis eadem, ſola accedit ad eam, quæ inſuperabili eſt firmitate. Exemplum eſt in coſta ſuprema (*q*), quæ immota reſiſtit, dum ſecunda ſola ad eam primam coſtam accedit (*r*).

Cum

(*g*) Exp. 469. 470. 492.
(*h*) *Biblia* p. 839.
(*i*) *Sur la Reſpir.* p. 290.
(*k*) *Sur la Reſpir.* Exp. 36. 47. 53.
(*l*) *Sur la Reſpir.* Exp. 7. 8. 36. 47. 48. 53.
(*m*) *Second Mem.* Exp. 469. 470. 474. 481. 492. 496. 501. 515. 519. 533. 535, 547. 555. T. IV. Exp. 3.
(*n*) Exp. 470. 492. 501. 515. 519. 555. T. IV. Exp. 3. Nihil in exp. 481.
(*o*) Exp. 477. 482. 510. 537. 538. 539. 541. 555. 556. T. IV. Exp. 3.
(*p*) Exp. 186. 259. 269.
(*q*) *De reſpirat.* Exp. 16. 17. 18. 19. 20. 25. 26.
(*r*) Vide Exp. 18. 21. 24. 25. 28. 30. tum etiam 17. 20. 26. 27. 28. Siquidem intervallum ſupremum dimidio minuitur, neque coſta ſuprema deſcendit.

Cum vero firmitates partium, quæ a muſculo adducuntur, & per eam ſitus, per aliorum muſculorum conjunctas operas, plurimum mutari poſſint, fieri poterit, ut aliis aliisque ſub conditionibus muſculus idem modo finem A, aut magis, aut unice adducat ad B, & viciſſim finem B aut magis, aut unice ad A. adducat idem. Hæc conſideratio in muſculorum actione definienda, potiſſimum *Jacobo Benigno* WINSLOW (*s*) debetur, cujus, vel ob eas ſolas meditationes, ſummam certe laudem inter gratos & candidos homines eſſe oportet. Sed de ea alias agetur.

§. XX. *Muſculus, dum agit, tumet.*

Cum carnes muſculi agentis a finibus ejus ad medium ſe retrahant (*t*), neceſſe eſt, dum brevis fit, ſimul fieri craſſiorem (*u*), carne in medio quaſi congeſta & coacervata. Quare, etiam quando non a voluntate, ſed a vi majori inimici, muſculus in brevitatem cogitur, artusque flectitur, flexorum ventres intumeſcunt (*x*). Id etiam fieri certum eſt, cum omnium non inciſorum ſolum, ſed ſtatuariorum & pictorum conſenſu, ii vehementer turgeant, ſeque efferant muſculi, qui in quaque vitæ humanæ actione vehementius operantur. Magna certe peritiæ pictorum (*y*), & ſculptorum, viva corpora imitantium, in eo eſt, ut pars hos toros bicipitis, deltoidis, recti femoris, glutæi, gaſtrocnemiorum, aliorumque muſculorum, ſuis temporibus, inque artuum flexionibus propriis, recte & firmiter exprimant.

Tumet autem contractus muſculus (*z*) undique, ut digitum impoſitum repellat, quod in maſſetere (*a*) mordentis hominis facile eſt experiri. Id vocant durum fieri muſculum aſperumque (*a**). Quo fortius mor-

 demus.

(*s*) Tum in *Memoir. de l'Academie des Sciences* 1720. p. 90. tum in *opere anatomico.* SCHREIBER in *præf.* ad DOUGLASS *myologiam.*

(*t*) WILLIS *mot. muſc.* p. 131. B. LANGRISH *Crooniano lect.* n. 70. DEIDIER *in proprio ſcripto.*

(*u*) De HEYDE Exp. p. 33.

(*x*) CROONE p. 3. RIDLEY p. 103. ed. bat.

(*y*) COWPER ad Tab. III. BIDLOI, & in plurimis tabulis myootomiæ ſuæ, ut XI. XII. XIII. CHESELDEN T. 19. 20. ROSSI in anatome, cui ſermonem addidit BERNARDINUS GENGA in tabulis 27. 35. &c. Extenſorem cubiti exprimit tab. 33. Glutæum t. 32. Deltoidem t. 27. Dedit autem muſculorum toros ad Fauni Gladiatoris, Laocoontis, & Herculis farneſii ſtatuas.

(*z*) *Sur la Reſpir.* Exp. 6. 8. 9. 10. 11. 16. 17. 22. 23. 24. 25. 27. 30. 35.

(*a*) VESAL. p. 291. KEIL *muſc. mot.* p. 156. *Abhandlung vom Nervenſafte* p. 49. In corde Exp. 470.

(*a**) Vox eſt STENONII. Habet G. HARVEY p. 28. WEPFER *cicut.* p. 91.

demus, eo is muſculus (*b*) vehementius tumet & indureſcit (*c*); ſive quod tamen maxilla propius ad os temporum accedat, ſive quod cauſa contractionis ſola, potentius contra reſiſtentiam (c_*) inſurgens, plus carnis in medium colligat. Cum undique tumeat, muſculus cavus arctatur, & caveam abolet (*d*).

§. XXI. *Non pallet.*

Muſculus, dum agit, omnino colorem ſuum conſervat immutatum. Id diligenter oſtendendum eſt, cum & contraria opinio vulgo prævaluerit, & ea, quæ continuo proponetur, quæſtio, ab iſta pendeat: nempe vulgo & muſculum in ſua contractione expalleſcere docetur (*e*), & vaſa comprimi (*f*), & expelli, qui muſculo continetur, ſanguis (*g*).

Verum de muſculis quidem non cavis, deque inteſtinis, adeo certa res eſt (*h*), non pallere inter agendum, ut non credam, quemquam ſuſtinuiſſe experimentum producere, in quo ejus generis carnes expalluerint: Microſcopio etiam adhibito (*i*), vaſa, quæ inter lacertos muſculi incedunt, & in contractione muſculi, & in relaxatione perinde plena ſunt & rubra. Impoſuit viris Clar. muſculi cavi unici, cordis, exemplum, quod utique in pullo (*k*) gallinaceo, inque rana (*l*), ſerpente, & lacerto, aliisque teneris animalibus, in ſyſtole expalleſcit, & viciſſim in relaxatione rubet. Nimis autem certum eſt, non a ſanguine in cordis vaſcula recepto hunc ruborem eſſe, ſed in ipſam caveam, aque unda ea ſanguinis pendere,

(*b*) Vide *ſur la Reſpir.* Exp. 8 11. 12. 27 33. 36. In veſica urinaria Exp. 316. In corde Exp. 471. 485. p. 393.

(*c*) BORELL. L. II. prop. 14. WINSLOW *Mem. de l'Acad.* 1720 p 106 *Expoſ. Tr. des muſcl.* n. 46.

(*c**) WINSLOW *Mem.* de 1720. p. 87. *Expoſit.* n. 46.

(*d*) L. IV. p. 395.

(*e*) SWAMMERDAM p. 852. BERTIER p. 280. 291. HAMBERGER *Phyſiolog.* p. 48. BOERHAAVE. STUART p. 62. 63. qui tamen ſolus pallorem, cum detumeſcentia conjungit p. 63. non cum tumore.

(*f*) In actione vaſa comprimi BOERHAAVE p. 406. VIEUSSENS p. 247. KAAUW *impet.* n. 299.

(*g*) Inaniri ſanguine le CAT *Mem.* p 60. BOERHAAVE. B. LANGRISH n 81. In muſculo agente venam comprimi & ſanguinem ſtagnare CROONE p. 28.

(*h*) *Sur la Reſpir.* Exp. 23. 45. 46. *Sur les parties irrit.* Exp. 226. 227. 229. 234. 240. 241. 242. & p. 257.

(*i*) Exp. 238.

(*k*) *Format. du poulet* T. II. p. 109. obſ. 56. 59. 63. 68. 71. 74. 78. 79. 81. 82. 83. 85. 105. 119. 121. 127. 132. 138. 148.

(*l*) Conf. L. IV. p. 369. 396.

dere, quam auricula cordis in ventriculum impulit. Uti viciſſim pallor renaſcitur, quando ea unda, a corde cavo expulſa, in arteriam tranſiit.

Quare in corde animalium majorum (*m*), cui multa fibrarum ſtrata ſunt, propriusque in carne rubor eſt, color nihil quidquam mutatur, ſive cor laxetur, ſive viciſſim contrahatur. Nempe in ejusmodi corde unda ventriculo recepta per craſſam carnem non pellucet, neque adeo vel recepta ruborem efficit, vel pallorem expulſa. In pullo gallinaceo, ante excluſionem, cor expalleſcit alterne & rubet, in maturo pullo nequaquam (*n*).

Eo Cl. viros vis veri reduxit, ut & ipſi pallorem cordis ſanguini de ventriculis expulſo (*o*) tribuerint, faſſique ſint, muſculos non expalleſcere (*p*), etiam in vivo homine, cum caſu aliquo nudati conſpicerentur (*q*). Eorum virorum candorem ſperamus ſenſim & alios, hactenus de falſo phænomeno perſuaſos, eſſe ſecuturos.

§. XXII. *Num mole augeatur dum agit muſculus.*

Muſculus agens brevior fit, & una intumeſcit. Poteſt nunc quæri, num omnino hæ duæ mutationes ſe compenſent, ut muſculi moles eadem ſit contracto (*r*), laxoque; num ſuperet diminutio, ut agens muſculus minor ſit (*s*): num denique plus intumeſcat, quam decurtetur, ut omnibus computatis tamen mole augeatur (*t*). Sunt ſui cuique harum opinionum auctores.

Non tumere muſculum, dum contrahitur, experimento voluit oſtendere J. A. BORELLUS. Hominem in angulum acutum ligneum diſpoſuit, ut eſſet in æquilibrio. Tunc juſſit agitare muſculos artus inferioris, neque tamen pedes præponderaverunt (*t**).

 Pro

(*m*) L. IV. p 369.
(*n*) *Sur le poulet* Obſ. 255. 264. 268. 269
(*o*) KAAUW *impet. fac.* n. 301. WINTER *de mot. muſc.* p. 35.
(*p*) KAAUW n. 301. WINTER ibid. KUHNBAUM *de reſpir.* p. 15. *Abhandl. vom Nervenſafte* p. 51. *Phyſiolog.* Amſt. edita p. 403.
(*q*) OSTERDYCK *de mot. muſc.* p. 16.
(*r*) PARSONS *muſc. mot.* n. 29. FABRIC. p. 101. &c.
(*s*) SWAMMERDAM p. 851. STUART. SIMSON *muſc. mot.* p. 56. CALDAN. Lett. 3. p. 20. Diſp, XX. *Sur le mecan. du mouvem. des muſcl.* p. 81. quæ eſt III. SAUVAGES; tum in Cl. viri *Phyſiolog.* p. 134. *Abhandlung vom Nervenſafte* p. 49. Non intumeſcere VIEUSSENS p 247.
(*t*) De *mot. anim.* L. II. prop. 18.
(*t**) Eo inclinat BOERHAAVIUS, tum HAMBERGERUS *Phyſiol.* p. 581.

Pro muſculorum inter agendum diminuta mole experimentum celebre producitur, ſive GODDARDI eſt, ſive GLISSONII, ſive SWAMMERDAMII. Nempe muſculum, totumve artum dant in vas vitreum, id aqua replent. Deinde jubent, nixum univerſo artu edi, ut omnes muſculi contrahantur: aut ſi unus muſculus fuerit, eum irritato nervo cogunt contrahi. Ita obſervant, num in ea actione aqua ſubſideat, num elevetur; ſi ſubſidet, muſculus detumuit; ſi elevatur, mole auctus eſt.

Nunc in uno quidem muſculo, corde nempe ranæ, vidit *Johannes* SWAMMERDAM (*u*), dum cor inflatum pulſat, aquam ſubſidere, & viciſſim adſcendere, quando cor relaxatur.

In eundem ſenſum Cl. GODDARD (*x*), & *Fr.* GLISSON (*y*), cum totum brachium in aquam demiſiſſent, eam viderunt in vaſe deſcendere, dum nixus edebatur, & viciſſim adſcendere, cum de nixu homo remiſiſſet (*z*).

Hoc experimentum alii aliter (*a*) interpretati ſunt. Ipſe de ſuo dubitavit SWAMMERDAMIUS (*b*), quod aer a contracto corde potuerit comprimi, & noluit ad alios muſculos transferri, in quibus minus felicem eventum habuiſſet (*c*).

GLISSONIANUM illud ita molliverunt BOERHAAVIUS (*d*), & *Franciſcus* BOISSIER de SAUVAGES, ut (*e*) in principio aquam deſcendere dicerent, dum ſanguis de muſculo exprimitur, inde iterum adſcendere (*f*), dum ſanguis in muſculum redit: ſed ego quidem ignoro, num proprio aliquo experimento uſi ſint.

Mihi quidem muſculus in actione ſua volumine augeri non videtur (*g*). Cum enim ad dimidias fere brevior fiat, non videtur ad dimidias

(*u*) p. 846. 847.
(*x*) BIRCH T. II. p. 356. 412. T. III. p. 403.
(*y*) De *ventric. & int.* p. 167.
(*z*) BIRCH l. c.
(*a*) ASTRUC apud MANGET *theatr.* p. 37. ex theoria. BOERHAAV. *prælect.* T. III. p. 411. 412. 413. B. LANGRISH. *lect.* n. 81.
(*b*) p. 849. 850.
(*c*) p. 849.
(*d*) l. c.
(*e*) *Phyſiolog.* p. 133. *Diſp.* XX. *Sur le mouv. des muſcles* p. 81. 82.
(*f*) Ibid. *phyſiol.* p. 134. 182. BOERHAAVE p. 412. quaſi ita narraret GLISSONIUS, certe non bene, cum ab ea ſententia longe alienus ſit.
(*g*) Neque Cl. BERTIER p. 72. aut CALDANI Lettr. III. p. 20.

midias interim intumeſcere (*h*). Deinde ad axin omnino muſculi lacerti muſculoſi accedunt (*i*), ſive ſponte muſculus fuerit contractus, ſive a ſcintilla electrica (*k*) coactus, aliove a ſtimulo. Inde fit, ut inter ſingulos lacertos, vicinosque alios, dum agunt, lineæ & fiſſuræ naſcantur (*l*), manifeſto nempe lacertis in ſe ipſos redeuntibus & arctatis: ſi enim intumeſcerent, accederent ad ſe invicem propius, & intervalla eliderent.

Experimentum GLISSONII omnino nihil poteſt docere, cum flexoribus quidem contractis, pugno clauſo, extenſores interim (*m*) laxentur, & ſanguis de venis non muſculo agenti proprius, ſed muſculis interpoſitis, deque brachio poſſit exprimi, cum omnino a nixu venæ vicinæ exprimantur (*m**). Erat inſtituendum in muſculo unico. Negat etiam recte experimentum feciſſe ANONYMUS (*n*).

Non ideo ſanguinem dixero aut ex muſculo contracto expelli, aut in laxatum redire: id enim non ſinunt verum eſſe, quæ adeo nuper (*o*) de colore muſculi non mutato diximus. Sed poteſt moles aliquantum minui, elementis propius ad ſe invicem congeſtis, aut compreſſa aliqua, quæ in muſculis ſit, materie: gluten autem crediderim comprimi, inque minorem molem cogi.

Denique artum filo circumdedit HAMBERGERUS (*o**), viditque, cum motus voluntarius exerceretur, doluiſſe hominem, inde oſtendi credit, utique muſculos in agendo intumeſcere. Verum ſufficit, ut filum diſtendatur, artum ex terete figura, ab aliquo muſculo intumeſcente, in irregularem mutari. Tunc enim tenditur, uti notiſſimum eſt, filum, etiam ſi artus non eſt major, neque trahitur.

§. XXIII.

(*h*) CALDANI Lett. III. p. 20. Contrarium quidem docet Cl. CROONE. Sed manifeſtum eſt, decurtationem muſculi ab oculi judicio majorem eſſe quam tumorem.

(*i*) SIMSON *muſc. mot.* p. 56.

(*k*) SAUVAGES l. c. p. 133. Ab admoto cylindro ferreo DES HAYS de *hemipleg. per electr. ſanand.* p. 10. 24. in paralytico bicipite.

(*l*) *Sur la reſpir.* Exp. 8. 9. 11. 12. 25. 36. 44. De medio muſculo fatetur G. CROONE p. 12. ſed in extremis fibris ſpatia conſtringi credit, quod non vidi, neque locum habere poteſt, ſi fines tendinei ſunt.

(*m*) Monuit olim *Robertus* HOOKE apud BIRCH T. III. p. 403.

(*m**) SWAMMERDAM p. 853.

(*n*) *Abhandlung vom Nervenſafte.* p. 50.

(*o*) p. 4[illegible]6.

(*o**) l. c.

§. XXIII. *Tendo carni unice obſequitur.*

Fibræ muſcularis agentis natas in contractione conditiones narravimus. Tendo cum non ſit irritabilis (*p*), interim non mutatur, neque dureſcit, neque intumeſcit, neque quidquam (*q*) omnino patitur, niſi quod trahentibus carnibus obſequatur (*r*), & ad eum finem muſculi accedat, ad quem caro accedit. Neque irritatus tendo muſculum in motum ciet (*s*).

Evidentiſſima res eſt in vivo animale: & etiam ideo evidentior, quod tendines & in animalibus, ex cancrorum genere, aviumque, vulgo oſſei, omnis naturæ contractilis expertes, & in homine non infrequenter dureſcant (*t*).

Etiam ante me fibras carneas tendinibus inmotis oſcillare vidit BAGLIVIUS (*u*).

Veteres quidem vim contractilem, tendini tanquam præcipuo inſtrumento (*x*), & demum ſoli adſcripſerunt. Sed ii quidem viri fibras muſculorum inter tendineas partes numerabant.

§. XXIV. *Muſculi relaxatio.*

Poſtquam voluntatis imperium, visque nervea defiit operari, in muſculo eorum omnium contraria fiunt, quæ ſunt in contractione.

Nempe rugæ fibrarum explicantur (*y*); fibræ muſculorum a medio recedunt (*z*) verſus ſuos fines; & priorem longitudinem recuperant (*a*), quod inprimis in muſculorum intercoſtalium exemplo manifeſtum eſt (*b*), fineſque, nam conjunctum eſt utrumque & inſeparabile, a ſe mutuo recedunt, & muſculus totus detumeſcit (*c*), & molleſcit (*d*), & lineæ ſulcique

(*p*) p. 454
(*q*) *Second Mem.* Exp. 229. 232. *Sur la reſpir.* Exp. 41. 48.
(*r*) *Second Mem.* l. c. *Sur la reſpir.* l. c. & 47. 48. 59. WINSLOW expoſ. n. 45.
(*s*) *Mem. ſur la reſpir.* Exp. 48. & *ſecond Mem.* Exp. 233. THOMSON p. 140.
(*t*) p. 454.
(*u*) In anate BAGLIV. p. 317. Vix mutari B. ROBINSON *Oecon.* p. 87.
(*x*) FABRIC. *muſc. util.* p. 122.
(*y*) *Sur la reſpir.* Exp. 24.
(*z*) *Second Mem.* Exp. 226. 227. 229. 234. 236.
(*a*) *Sur la reſpir.* Exp. 6. 8. 9. 12. 23. 25. 30. *Second Mem.* Exp. 483. 524. 525. 532.
(*b*) *Sur la reſpir.* Exp. 10. 22. 24. 25. 30. 31.
(*c*) *Sur la reſpir.* Exp. 6. 8. 11. 12. 23. 27.
(*d*) *Second Mem.* Exp. 242. *Sur la reſpir.* Exp. 6. 8. 12. 22. 23. 25. 27. 30. 33. 35.

ſulcique inter lacertos muſculorum evaneſcunt (*e*), inque eo porro ſtatu muſculus manet, niſi nova irritatio, novaque virium nervearum quaſi unda accedat (*f*).

§. XXV. *Tempus, quo contractio peragitur.*

Diximus, ſumma celeritate trahi fibras muſculares. Sed etiam integri muſculi incredibili velocitate ſua contractione perfunguntur. Primam menſuram præbuit Cl. BOISSIER (*g*). Cor in pullo ovo incluſo 150^ies in minuto primo ſalit, & relaxatur adeo & contrahitur intra $\frac{2}{5}$ ſecundi minuti: & contractio ſola, ſi æque longam facias, quam eſt laxatio, erit abſoluta intra $\frac{1}{5}$ partem minuti ſecundi, ſeu intra 12. tertias. Multo celerior autem unius auriculæ vel ventriculi erit motus, cum quisque cordis pulſus in tres pulſus poſſit dividi, auriculæ, ventriculi, & bulbi aortæ (*h*). Ita motus auriculæ perficietur in $\frac{1}{900}$. minuti primi, ſive intra 4. tertias. Minime vero negligenda eſt adnotatio, etiam quando longa ſunt micationum intervalla, eamdem ſemper eſſe celeritatem ipſius contractionis (*i*).

Idem motus aliquanto celerior erit, ſi equum (*k*) pro exemplo ſumſeris; equus enim barbaricus 36. pedes $\frac{3}{4}$ in ſecundo minuto percurrit, anglici equi $41\frac{2}{3}$. 54. & demum $82\frac{1}{2}$. pedes, ſive longitudinem ſuam in uno minuto ſecundo, vel in $\frac{5}{9}$. aut demum in $\frac{6}{14}$. minuti ſecundi ter percurrunt.

Is equus, ſi paſſus ejus facies 6. pedum, pene 14. paſſus in minuto ſecundo abſolvet; quos ſi reduxeris ad pedis elevationem, tranſportationem, duplum elevationis tempus requirentem, dimiſſionem, & firmationem, habebis, perinde fere, intra minutum ſecundum contractiones 70. Longitudo percurſa erit aliquanto, quam in homine major, cum muſculi longiores ſint.

Hominis

(*e*) *Sur la reſpir.* Exp. 9.
(*f*) *Sur la reſpir.* Exp. 9. 30.
(*g*) Diſp. XX. *Sur le mouv. des muſcl.* Intra unum minutum ſecundum quater brachium flecti, & muſculum bicipitem 3. pollicibus adbreviari, octies autem hoc iter intra minutum ſecundum abſolvere, pedes nempe duos percurrere p. 80. Ea nempe contractio ſibi ſumit ſecundi partem $\frac{1}{16}$, ſive 4. fere tertias.
(*h*) *Sur le poulet* T. II. p. 106.
(*i*) Ibid. p. 111.
(*k*) CONDAMINE in Sermone ann. 1757. habito.

Hominis celeritas eadem eſt (*l*). Curſores perſæ 36. leucas in unico die percurrunt; currunt autem horis duodecim, ſive ſecundis minutis 43200. Erit iter eorum, poſitis pedibus in leuca 2200 paſſuum pedumve 13200. in 36 leucis pedum 475200. percurſi ergo in minuto ſecundo pedes 11. qui in homine mediæ ſtaturæ, $5\frac{1}{2}$. pedum, faciunt paſſus $4\frac{2}{5}$. in minuto ſecundo, ſive paſſum unum in 14. fere tertiis abſolutum. Eorum paſſuum quilibet requirit pedis elevationem, peractam a muſculo recto, & tranſportationem, ab eodem muſculo factam [ut ſimplices ſimus] dimiſſionem & repoſitionem in terram, & firmationem contra terram, quæ proximi paſſus ſit quaſi fundamentum. Earum quatuor partium ponimus tranſportationem duplam eſſe ſimplicis elevationis: erunt muſculi, quem diximus, contractiones, quæ pedem elevant, in minuto ſecundo 70., dimiſſiones pedum tantundem: firmationes totidem, tranſportationes demum 35.: & contrahetur rectus tibiæ muſculis intra tempus, quod ſit ad totum unius paſſus tempus, uti 1 ad 5. nempe paulo celerius, quam intra tertiam.

Demum, ſi verum eſt, uno die Philippidem 1140, & Philonidem Amyſtium 1200. ſtadia curſu abſolviſſe, ſi ſtadium fuerit pedum 600. iter abſolutum erit 720, 000. & per eadem, recti muſculi contractio abſoluta intra dimidium fere temporis ſpatium ſive $\frac{1}{140}$ minuti ſecundi. Multo vero major erit celeritas, ſi conſideraveris, totius diei conſtantiam multum demere velocitati, in qua paucos ſaltus homo faceret, neque certe iniquos nos fore, ſi in iis, paucis equidem, neque duraturis ſaltubus, duplam faciemus celeritatem velocitatis mediæ. Ita motus muſculi recti tibiæ abſolvetur in $\frac{1}{280}$ minuti ſecundi, ſive intra quarta minuta $10\frac{4}{7}$. Erit autem, facto muſculo recto 15. pollicum, contractio fere trium unciarum, quæ ab uno lacerto eo in tempore percurruntur.

Celeres etiam erunt alternæ contractiones & relaxationes in animale minori, cane v.c. æque celeri curſu defungente, cujus vero paſſus ſit multo brevior (*m*). Canicula intra 24. horas 65. milliaria hungarica curſu abſolvit (*m*), pedes nempe 1690000. & cum paſſus canis vix ſit ſupra pedem totidem paſſus fecit, & toties femora elevavit, nempe intra minutum ſecundum vigeſies. Diviſo vero paſſu, ut in priori exemplo, contractio

(*l*) THEVENOT *ſuite du voiag.* L. II. c. XI. Ad curſum etiam ROBINSON *of the ſpleen* p. 242. 243.

(*m*) BUCHNER *miſcell.* 1727. p. 559.

tractio muſculi redit ad $\frac{1}{100}$. minuti ſecundi: deinde ſumto ſaltu duplo celeriori curſu mediocri, erunt elevationes femoris in minuto ſecundo 200. Si vero 12. tantum, horas ad percurrenda 65. milliaria adhibuerit, erit elevatio femoris facta in $\frac{1}{400}$. minuti ſecundi.

Iterum celerrimus motus eſt muſculorum in loquente homine, qui aliis & aliis muſculis in minuto primo 1500. literas pronunciat, ut in aeneide experimento facto reperi fieri poſſe: Ita in 1500eſima parte minuti primi muſculus aliquis literarum creator aget, & cum æque longa muſculi relaxatio fit, in $\frac{1}{3000}$. minuti primi, nempe fere in una tertia, contractio abſolvetur: multo tamen celerius, cum inter eas literas ſint, quæ multis demum, & repetitis muſculi ejusdem actionibus agunt, exemplo literæ *r*. Ejus tremores ſi feceris 10. erunt muſculorum ſtyloglosſorum contractiones intra minutum primum 30000. ſive unica in $\frac{1}{30000}$. minuti primi, ſive in $\frac{1}{8}$. parte minuti tertii.

Denique ſi liceret recipere, intra 9. vel 10. minuta, columbas 30. milliaria volando relegere (*o*), multum hæc velocitas priores ſuperaret. Facto nempe ſaltu aviculæ ab una alæ ſuccuſſione, quanta eſt avis longitudo, quæ fere dodrantis eſt, eſſent alarum ſuccuſſiones ad 30. milliaria percurrenda, poſito gradu celeſti 57100. hexap. & milliarium 70. omnino 201387. Cum vero in 10. minutis primis contineantur tertiæ 36000. & cum motus alæ in dimidio fiat ſubſultus, erit una agitatio alæ in tempuſculo minori quam $\frac{1}{11}$. pars tertiæ, ſive omnino intra 5. quartas cum dimidia.

Summa ergo celeritas muſculoſæ contractionis erit, ut multo minus quam tertio minuto ad contractionem egeat.

§. XXVI. *Robur contractionis muſculoſæ.*

Celeritatem diximus maximam, qua muſculus contrahitur. Sed etiam momentum incredibile eſt, ſive pondus, quod muſculus alteri fini ſuo adpenſum elevat, quando contrahitur. Erit in hac contemplatione diligenter verſandum, ad quam fere totum BORELLI celebratum opus ſpectet.

(*o*) BRADLEY *country ladys direct.* p. 6.

Primo quidem loco ponemus hominum, & beſtiarum indefinita, ſed magna & rari exempli robora, quales ſubinde homines ſe ſpectandos præbent. AUGUSTUS II. Rex poloniæ diſcos argenteos convolvebat, ſoleas ferreas equorum frangebat (*p*); alius multo obſcurior homo trabeculam ferream uncialis diametri & flexit manubus, & extendit. Equos binos retraxit alius, tanto majores (*q*) beſtias (*q**), & omnino ſex equos alius (*q***), taurique pedem vi tanta, ut ungula relicta auſugeret (*q*†).

Ferro leo furioſus veſtigia dentium impreſſit (*r*); fregitque phreniticus homo ferreos cancellos (*s*), funesque uno conatu omnes (*t*), quibus coercebatur.

Etiam id validum, a convulſione oſſa femorum fracta (*u*), & a contentione nimia (*x*), & ab alio jacta funda calculo os humeri (*y*) conando ruptum.

Neque modicum robur eſt, quo validiſſimi tendines achillis (*z*), & tibiæ extenſorum (*a*), abſque vulnere abrumpuntur. Os humeri a ſcapula per digitum transverſum diſtractum eſt (*b*), cum homo 300. libras elevaret. Oſtendimus autem, quam fortia ſint ligamenta (*b**).

Videtur etiam ad teſtimonia vehementiſſimi tremoris, quo muſculares fibræ agitari poſſunt, torpedo pertinere. Ea enim non quidem per aquam (*b***), perque vaporem, ſed per corpora ſolida, tridentem (*c*), haſtam

(*p*) RZASCYNSKI p. 443.
(*q*) DESAGULIERS *courſe of experim phyloſ.* Tom. I. p. 290.
(*q**) BAGLIV. p. 591.
(*q***) RSASCYNSKI *hiſtor. natur. polon.* T. I. & o. p. 313.
(*q*†) PAUSANIAS *Eliac.* II p. 325.
(*r*) *Phil. Tranſ.* n. 310.
(*s*) PANAROLUS Pentec. IV. obſ. 49.
(*t*) MEAD. *of poiſons* p 136. Conf. ROBINSON l. c.
(*u*) KULMUS *Eph. Nat. Cur.* vol. 7. obſ. 126.
(*x*) *Journ. de Med.* 1759. m. Oct.
(*y*) ATKINS *navy ſurgeon* p. 39.
(*z*) Cum in menſam COCHOIS, in littus aliquanto remotius nauta KULMIANUS male ſaliret, in utroque achillinus muſculus, tendinem, de quo hominem tuto ſuſpendas, abrupit ſubito.
(*a*) *Eph. Nat. Cur.* Cent. VI. obſ 24. Conf. PETIT *malad. des os* L. II. c. 12. RUYSCH *adverſ. anat.* II. n. 2.
(*b*) BOERHAAVE *Prax. Medic.* T. I. p. 853.
(*b**) Aquam, cui infuſa fuerit, vi torpifica imbuere ÆLIANUS L. IX. c. 14. Id falſum invenit REDUS p. 27. & LORENZINUS p 68.
(*b***) Etſi ita PLINIUS. BOYLE *mirab. effl. effic.* c. 4.
(*c*) Piſcatores apud REDUM p. 27. GALEN. *de util. reſpir.*

haſtam (*d*), baculumve (*e*), & efficacius. Si manu quis eam comprehendere auſus fuerit (*f*), ſtuporis ingratiſſimum ſenſum, quaſi adliſi nervi imprimit (*g*), cum frigore, horrore, tremore, & artus perculſi quaſi luxatione (*h*) brevi paralyſi (*i*), qui idem in frigidis regionibus debilis (*k*), in mediocribus evidentior (*l*), ad humerum uſque (*m*), & in caput (*m**) hactenus adſcendit, ut viſus ſit excitaſſe vertiginem; in calidis vero regionibus (*n*) & cor turbat, & ſenſorium commune, viresque reſolvit (*o*). Hic ſtupor videtur omnino fieri a fortiſſima concuſſione (*p*), quam piſcis celerrimam facit, corpore ſenſim in rectitudinem exporrecto, iterumque ſubito ſe convexum reddente (*q*). Ita tangenti digito ictus cylindricorum (*r*) muſculorum cavorum offert, qui gelatina replentur, quæ ſurſum pellitur. Quare mortua (*r**) torpedo non nocet, & violentior eſt effectus, uti concutitur fortius (*s*). Ea concuſſione etiam olim ad curandam podagram (*t*), & febrem (*u*) uſi ſunt. Admovebant pedum plantæ artubusve. Etiam in alio piſce, lampretis (*x*) adfini, quem Cl. viri nuper Gymnotum (*y*) dixerunt, ſimilis ſtupefactoria poteſtas eſt, quæ pariter ad

 ſenſorium

(*d*) PLINIUS L. XXXII. n. 2. etiam virgam ID. Per retia *Theophylactus* SIMOCATES. Per ſetas & calamum OPPIANUS L. III.

(*e*) COLL. de voy t. 7. REAUMUR *Mem.* de 1714. p. 457. KOLBE *deſcrip. du cap de bonnes Eſper.* p. 127.

(*f*) LORENZINUS. KÆMPFER. *Amoen. Exot. Faſc.* III. obſ. 2.

(*g*) LORENZINUS. REDUS.

(*h*) KÆMPFER.

(*i*) REAUMUR.

(*k*) In Hibernia *hiſtor. of Waterford.* p. 272.

(*l*) In Aſia calidiori KÆMPFER In africa *Collect. de Voy.* L. VII. & KOLBE.

(*m*) REDI LORENZINI.

(*m**) In gallia & italia REAUMUR l. c. REDI p. 26. LORENZINI.

(*n*) Stuporem capitis REAUMUR p. 450.

(*o*) Vires reſolvere OPPIANUS.

(*p*) LORENZINI p. 67. 69. REAUMUR. STENONIUS *Act. haſn.* vol. II. p. 224. REDI p. 30. mitius BORELLUS L. II. *prop* p. 219.

(*q*) REAUMUR p. 457. t. 13 H G.

(*r*) REAUMUR. LORENZINI p. 16. REDI p. 30.

(*r**) KÆMPFER. MOORE *Coll. de Voy.* REDI p. 27.

(*s*) LORENZINI p. 69.

(*t*) ANTEROS Cæſaris libertus apud MARCELLUM *Empiricum* p. 247.

(*u*) LUDOLF *hiſt. æthiop* L. I. c. 11. Ex eo REAUMUR p. 466.

(*x*) BIRCH T IV. p. 28. RICHER *deſcr. de la Cayenne* p. 325. *Memoires avant.* 1699. p. 176. 177 de la CONDAMINE p. 158. 298 BARRERE *hiſt. natur.* p. 169. WARREN *deſcr pt of Surin* c. 1. GUMILLA *hiſt. natur de l'Orinoque* P. III p. 136. ADANSON *reiat. du Senegal* p. 135. *Verhand. van de Holl. maatſchappy* T. II. p. 376. *Act. helvet* T. I V. p. 30. 34.

(*y*) *Act. helvet.* l. c.

ſenſorium commune penetrat, ut multi homines, cum in ſtagnis natarent, ſubito reſolutis omnibus viribus, ex ejus piſcis violentia perierint (*z*), & qui ſtabat, in terram cadat reſolutus cum vertigine (*a*). Etiam per baculum ea vis progreditur (*b*).

Accuratius aliquanto verſaturi in ſingulos muſculos vim exſertam partiemur. Solo ergo morſu muſculisque adeo temporalibus, maſſeteribus, atque pterygoideis internis, quorum omnium carnes conjunctum pondus non habuerint librarum duarum, enormes omnino vires exſertæ fuerunt. Dolium cereviſiarium inane (*c*) homo dentibus arreptum retrorſum ſuper caput ſuum projecit: alius dolium duabus menſuris ſive 116. unciis vini plenum bibit ἀπνευστί, & retro tergum rejecit (*d*): alius ſcabellum ingens, ſcamnumque (*f*) 15. palmarum (*g*), trabemve: alius ferreum palum librarum 25., & tulit, & projecit, ut retro dorſum in trabe hæreret (*h*). Accuratiores ſunt menſuræ virium in hominibus, qui pondus 50. (*i*), 56. (*k*), & 160. l. (*l*), & 300. l. (*l**) dentibus elevaverunt; denique armeniacorum & perſicorum pomorum oſſicula morſu diffringuntur, quæ 200. (*m*), & 300, (*n*) libris impoſitis demum franguntur. Menſam ſex pedum, cum 50. libris de extrema menſa adpenſis, elevabat *Thomas* TOPHAM (*o*), quod enorme robur eſt.

Extenſores femoris (*p*) ſuſtinent pondera humeris impoſita, quoties graditur homo, atque adeo pedem elevat, cui pondus incumbit, aut ſcalas (*p**) adſcendit, aut inprimis cum onere impoſito erigitur, poſt-

(*z*) WARREN.
(*a*) *Mem. avant.* 1699.
(*b*) *Mem. avant.* 1699. de la CONDAMINE.
(*c*) PLEMP *van ſpieren* p. 44. BOERHAAVE *prælect.* I. p. 151.
(*d*) ROLFINK diſp. p. 524. & fere J. *Anton* v. d. LINDEN *phyſiolog.* p. 540.
(*f*) RHOD Cent. I. obſ. 97.
(*g*) BAGLIV. p. 591. *Bresl. Samlung.* p. 827. CARDAN *ſubtil.* p. 358.
(*h*) VESAL. L. II. c. 15.
(*i*) RHOD l. c.
(*k*) PLOT *natural hiſtor of ſtaffordshir.* p. 293.
(*l*) BORELL. L. I prop. 87. p. 171.
(*l**) Ibid.
(*m*) HEISTER *maſtic.* p. 29.
(*n*) Ibid.
(*o*) DESAGULIERS p. 290.
(*p*) IDEM p. 256.
(*p**) De 200. l. adgnoſcit, elevari la HIRE *Mem. de l'Acad.* 1699. p. 98. 154. Sed male negat ſupra 2. pollices elevari poſſe.

poſtquam corpore incurvo aut flexis genubus, pondus ſibi imponi paſſus eſt. Incudem 200. l. homo per ſemimilliare germ. geſtavit (p^{**}).

Toto die 300. l. circum gerunt Londinenſes bajuli (q); tum ii, qui tinctorium lignum in littoribus Campechianis cædunt (r), qui ipſi ad 400. l. perveniunt: ipſæque feminæ Miſſiſipianæ tota die 2 ad 300. l. geſtant (s). Turcæ duplex pondus, quod angli (s^*) ſuſtinent. Alius 627. libras (t): Cornubienſis homo (u) bovem librarum [puto] inter 700 & 1000; taurum etiam MILO Crotoniates: equum cum duobus viris impoſitis alius (u^*) geſſit; demum Athamas PLINIO dictus (x) 1000. libris onuſtus inceſſit, plumbeo nempe thorace 500. librarum, & totidem perinde librarum plumbea lorica.

Vidi etiam in opiſthotono teneræ puellæ corpus in arcum ductum, ut dorſum pedis intervallo a lecto diſtaret, totum vero robur quatuor incumbentium virorum, 800. adeo librarum, dorſum deprimere nequiret.

Multo plus iidem muſculi poſſunt, quando funem lacerant, qui 1680. libris ægre rumpitur (y). Ea vis major eſt, quam duorum equorum (z). Ad eosdem elevatus de capillis aſinus pertinet (a) 200. l. fere pondus.

Flexores ſoli tibiæ 200. l. elevant (b), dum homo femoribus impoſitus, flexo femore elevatur. Magna certe vis eſt funambulorum, qui totum corpus vel ſolis flexoribus pedis de pede unico, vel manu, vel demum calce ſola (c) ſuſtentant. Ea enim vis ſolius fuit gaſtrocnemii & ſolearis, qui calcem deprimunt.

Extenſores dorſi muſculi impoſitum pondus 800. & 900. l. gerunt, inferiori parti dorſi impoſitum (d). Iidem, ſed adjuti opportuna machina,

(p^{**}) LEHMANN *Bergmanns Chronike* p. 857. 858.
(q) DESAGULIERS p. 282.
(r) DAMPIER *Voyage to Campeachbay* II. p. 80.
(s) *Voyage au Nord* T. I. p. 296.
(s^*) DESAGULIERS p. 264.
(t) CARDAN var. ſub fin.
(u) *Tour through. great. Britain.*
(u^*) *Bresl. Saml.* p. 823.
(x) L. VII. c. 20.
(y) p 270. *Bresl. Saml.* 1717. *m. Aug.* p. 826.
(z) DESAGULIERS p. 270.
(a) La HIRE p. 156.
(b) DESAGUL. p. 272. *Bresl. Saml.* p. 828.
(c) CARDAN *ſubtil.* p. 496.
(d) DESAGULIERS p. 274.

na, quæ ponderis partem erectis femoribus imponit, ſuſtinent, & elevant 1900. (*e*), & 3000. (*f*) omnino libras. Dorſi etiam vis eſt qua libræ 200. 250 (*f**) 300. 400. (*g*), 600. (*g**), 800. (*h*), quæ cum pondere proprii corporis 1000. fere libras faciunt, manuum ſimplici opera levantur. Neque enim ea vis eſt brachiorum, qui pro funibus ſunt.

Brachii muſculos ad 160. l. æſtimat *Philippus* de la HIRE (*i*), ſed multo major vis eſt. Cum anno 1737. in cuniculos Rammelsberg deſcenderem, nuper homo culeum, minera plenum, ad catenam ſuſpenderat, quem machina elevat. Infelix digitum in annulum implicaverat, dum machina culeum de terra elevat. Ita de unico digito ſuſpenſus, ſummo utique robore exſerto, ne laxato digito periret, demum de ſummo monte, una cum culeo, poſt ſexcentorum forte pedum adſcenſum feliciter exiit. Rariſſimum eſt, tanto tempore potuiſſe ſe ſuſtinere, cæterum de flexoribus duobus unius digiti pondus ſui corporis librasque 150. geſſit ſuſpenſas.

Hæc ita ſumi debent, ut ſint certæ vires unius paucorumve muſculorum: neque derogat calculis noſtris, quod Cl. viri (*k*) vires conſtantes hominis voluntarias æſtimarunt ad 70. l. in minuto ſecundo ad pedem elevatas. Egerunt enim de pondere, quod ii muſculi diu, & cum conſtantia levare apti eſſent, ego de viribus, quas illi muſculi utcunque edere valeant.

Demum immenſum ſuperant inſectorum vires, uti eorum natura irritabilis animalia majora vincit. Pulex enim pondus 70. 80 plo ſe ipſo majus trahit (*k**), cum equus vix ſupra 2000. l. (*k***), ſive ſui ponderis forte triplum trahere valeat.

§. XXVII.

(*e*) IDEM p. 281. *Bresl. Saml.* p. 827.

(*f*) DESAG. p. 268.

(*f**) DESAGULIERS l. p. 256. Una velociter incedunt. Equus vix gerit ſupra 224. lib. IDEM.

(*g*) *Bresl. Saml.* l. c.

(*g**) AMAT C. V. c. 95. de gigante.

(*h*) DESAGULIERS p. 281. 282. 290. 292. Negabat Ph. *de la* HIRE ſupra 160. l. attolli poſſe p. 155.

(*i*) p. 154.

(*k*) BOISSIER *de l'inflammat.* p. 229.

(*k**) VALISNER. *Oper.* T. III p. 445. *Robert.* HOOKE p. 210. De acari caſearii rapido motu, qui fit capite caudam comprehendentem GRIENDEL f. 3. t. 3. p. 31.

(*k***) DESAGULIERS p. 283.

§. XXVII. *Muſculi toti ſuæ vi æqualem effectum non ſortiuntur I. Quia propius hypomochlio inſeruntur.*

Minimam certe partem ejus potentiæ diximus, quæ eſt in muſculis. Ita enim cum ponderibus adpenſis comparavimus, ut totam vim muſculi utiliter in elevando pondere inpendi poneremus, uti in bilance totum pondus unius lancis ad elevandum pondus lancis alterius efficax adhibetur. Nunc in corpore humano omnia alia obtinent. Tantum enim abfuit CREATOR (*l*) a quærendo aliquo compendio virium, in diſponendis muſculis, quin omnino fere omnes ita ſua ad oſſa adaptaverit, ut maxima pars potentiæ muſcularis pereat. Id oportet per ſingula demonſtrare.

In hac tota contemplatione oſſa ſe habent, ut vectes, qui moventur a muſculis tanquam funibus: cumque vis inſita viva eos muſculos adtrahat, ut poſſit ad calculos res revocari, ea utique vis ponderi æqualis ſtatuitur, quod ad vectem appenſum eundem effectum producat, quem vi viva adtractus muſculus.

Hypomochlion eſt pars vectis immobilis, circa quam immobilem ipſe movetur. Axis oſſis, quod in artu eſt, ſecat ejus longitudinem, & in centrum articulationis reſpondet, etſi id aliquando minus exquiſite verum eſt; circa hunc axis finem tota cylindrus oſſea rotatur; eſtque adeo hypomochlion in media articulatione (*m*).

Nunc vecti adplicata potentia agit eo validius, quo longius ab hypomochlio ad vectem adplicatur, quæ res eſt notiſſima; & eo minus potenter operatur eadem, uti propius ad hypomochlion vectem conatur emovere. Sed muſculi plerique in corpore humano multo propius hypomochlion ad os ſuum inſeruntur (*n*), quam quidem pondus adpenſum. Ita, in exemplo, de cubiti articulo pondus gerimus, quod a deltoide muſculo humerum levante ſuſtinetur. Sed hypomochlion humeri eſt in articulatione cum ſcapula. Deltoidis muſculi inſertio multo propius eam articulationem eſt, quam pondus ab extremo inferiori humeri fine

(*l*) Naturam machinis eſſe uſam, quibus virium faceret compendium GALENUS dixerat. Vide BORELLUM p. 17.

(*m*) BORELL. L. I. Prop. 9. Paulo aliter Cl. PARENT *Mem. de l'Acad.* 1702. p. 100. ſed in idem rem relabi fatetur.

(*n*) PARENT p. 96.

ſine ſuſtentatum; propius certe eſt fere in ratione 1. ad 3. Quare ſi ponas, a cubito elevari pondus 55. (*o*) librarum, & adjeceris brachii pondus, quod facio 5. librarum, & ſimplicitatis cauſa id pondus totum in extremo cubito conjungas, erit vis, qua deltoides muſculus id pondus elevat, non librarum 60. aut 30. ſed omnino librarum 180. Neque hic brachialis internus muſculus quidquam adjuvat, pondus enim imo humero adhærere ponimus, ſupra articulationem, & ſupra ejus muſculi inſertionem.

§. XXVIII. II. *Ob angulum, ad quem muſculus oſſi adaptatur, recto multo minorem.*

Si muſculus omnino oſſi, quod movere debet, incederet parallelus, reſiſtentia adpenſi ponderis foret infinita (*p*). Si muſculus ad angulum rectum oſſi insereretur, vim ſuam totam (*q*) in movendo artu utiliter exſereret, uti adpenſum bilanci pondus totam ſuam efficaciam in deprimendo bilancis brachio expedit.

Rari hujus generis muſculi ſunt, prioris omnino nulli: neque enim NATURA vires fecit ullas, quæ nihil agant. Longe plurimi autem muſculi in ſuum os ſe demittunt ad angulos parvos, recto multo minores (*r*). Deltoides humeri muſculus, de quo ſermo eſt, ad angulum fere decem graduum in os humeri implantatur.

Sed potentia oblique trahens eſt ad eam, quæ trahit ad perpendiculum, uti ſinus anguli inclinationis eſt ad ſinum totum (*s*). Hæc ratio eſt in exemplo uti 1736482. ad 10, 000, 000.

Quare, ſi ex priori conſideratione Deltoides muſculus libras elevans 55. impendit vires elevandis 180. libris pares, ex hac ſecunda contemplatione vires exercebit elevaturas libras 1058.

Paulo aliter hæc propoſuit J *Alphonſus* BORELLUS. Utramque nempe noſtram ſpeculationem, quas ſeparavimus, ipſe conjunxit. Conſideravit muſculum

(*o*) BORELL. p. 167. t. 8. f. 11. SEGNER ad NIEUWENTYDT *waereldbeſchouw* p. 105. STURM *Eph. Nat. Cur.* Dec. II. Ann. IV. app. f. 8. Libras ſumunt 55. In re adiaphora ſimpliciorem numerum prætuli.

(*p*) BORELL. Propoſ. 12.

(*q*) FABRIC. p. 151. NOLLET *Leçons de phyſique* T. III. p. 42.

(*r*) PARENT l. c. p. 96.

(*s*) WOLF *Mechanic. theor.* 184. BORELL. prop. 13. &c. v. GRAVEZANDE n. 311. DESAGULIERS p. 147.

muſculum, dum trans articulationem incedit, ob tumorem capitis oſſis a centro motus, oſſiſque axi, aliquantum recedere; ita ejus vim, quæ alioquin nulla foret, hactenus augeri, eſſeque ad vim totam, quam muſculus ad perpendiculum oſſi immiſſus exerceret, uti dimidia craſſities articuli, quæ eadem eſt linea perpendicularis in lineam directionis ab hypomochlio ducta, ad diſtantiam inſertionis ab hypomochlio (*t*). Nam in omnibus ejuſmodi obliquis tractionibus vis efficax ex diſtantia perpendiculari hypomochlii a linea æſtimatur (*u*), ſecundum quam trahitur. Eam propoſitionem Borellus per varia exempla ad muſculos cubiti (*x*), & pedis (*y*) adplicuit: Sturmius (*z*) autem fabrefacto vecte, cui alter vectis varie obliquus mobili articulo adaptaretur, omnino ita ſe habere demonſtravit. Ita ſi pondus digitis adpenſum fuerit, eſſet vis efficax muſculi id pondus levaturi, ad pondus, uti diſtantia axis muſculi, ſive lineæ ſecundum quam trahit, a centro articulationis, ad longitudinem cubiti manusque, excepta parte digitorum, quæ ultra pondus eſſet. Quare aucta craſſitie articulationis, vis muſculi augetur. Sed ea in idem cum noſtris redeunt, adque angulum, ad quem muſculus ſuo oſſi inſeritur. Tantum poſſunt aliæ, quam tumor articuli cauſæ eſſe, aut muſculus angulum cum oſſe majuſculum intercipiat, ut in pectorali ad humerum, ſerrato minori ad ſcapulæ proceſſum adaptato.

Inſectis ajunt ad majorem a centro articulationis diſtantiam muſculos inſeri (*a*), hoc eſſe ipſis pro virium augmento.

§. XXIX. III. *Ob inclinationem fibrarum ad tendinem.*

Non penitus in omnibus, in multis tamen muſculis fibræ carneæ non ſunt in eadem cum tendine ſuo directione. In pennatis muſculis ad angulum deorſum obtuſum ſolent ad tendinem venire; in radiatis etiam magis ad tendinem obliquæ ſunt; magis quidem fibræ extremæ, intimæ minus.

Qqq 2 Nunc

(*t*) Prop. 13. 14. Segner l. c. p. 105. Cheselden p. 63. Sauvages diſp. XX. *Sur le mouv. des muſcl.* p. 89.

(*u*) Conf Desaguliers T. I. p. 147. Muschenbroeck *Eſſays* p. 153. 155. &c.

(*x*) Prop. 22. 23. 24. 25. 26.

(*y*) Prop. 27. 28. 29.

(*z*) *Eph. Nat. Cur.* Dec. II. ann. II.

(*a*) Cheselden *Introd.*

Nunc omnino eo plus amittit muſculus de vi ſua, quo major angulus eſt, ſub quo fibræ ad tendinem inſeruntur, eſſetque in angulo recto perexiguum, quod de vi muſculi efficaci ſupereſſet. Erunt autem vires efficaces in ratione partis lineæ mediæ directionum, abſciſſæ per lineam perpendicularem a directione obliqua ductam, ad eam ipſam partem lineæ directionis, a qua perpendicularis ducitur. Vel ſimplicius iterum ſunt vires impenſæ, ad vires efficaces, ut ſinus totus ad ſinum anguli, ſub quo fibræ in tendinem communem ſe immittunt Calculos inivit J. *Alphonſus* BORELLUS (*b*). In angulo 30. graduum vis adhibita eſt ad vim efficacem: 100. 87. Si gradus fuerint 45. vis eſt, uti 100 ad 70. Si gradus fuerint 26. uti 100 ad 89. Si gradus 14. ut 100 ad 97. Si gradus 8. uti 100 ad 99. Etiam hanc virium efficacium diminutionem experimentis confirmavit J. *Chriſtophorus* STURM (*c*).

Intelligitur autem medium numerum ſumi deberi inter muſculi radioſi fibras extimas, quarum ductus maxime a linea recta media differunt, & intimas, quæ parum ab ea diſſident.

In calculis noſtris angulus major fibrarum deltoidis muſculi exteriorum erit = 30°: minor, & fibrarum interiorum angulus, = 8°. Inde fit vis deltoidis, impenſa levandis 55. libris, omnino æqualis elevandis libris 1284. quas idem muſculus elevaſſet, ſi nullum decrementum vim efficacem ejus muſculi debilitaſſet (*d*).

§. XXX. IV. *Ob firmitatem præſtandam vecti.*

Quæcunque alia decrementa fuerint, quæ vis muſculi inpenſa patitur, ea decrementa in omni muſculo duplo majora ſumere oportet, quod muſculus quilibet, dum contrahitur, tantundem virium adhibeat in reſiſtentia opponenda ei oſſi, quod ipſi muſculo firmamentum præſtat, ac quidem in levando pondere (*e*) adhibet. Ejus enim actio eſt in brevitate ſua, & in adductione fibrarum ad medium (*f*) muſculum: nunc extenditur hinc quidem a pondere, quam extenſionem ſua vi contractili ſuperat; inde,

(*b*) BORELL. p. 162. *propoſit.* 81. SEGNER p. 106. 107. add. CHESELDEN *Anat. ed.* T. VI. p. 63.
(*c*) *Append.* ad *Ann.* 4. Dec. II. E. N. C.
(*d*) Paulo aliter HAMBERGERUS p. 605.
(*e*) BORELLUS Prop. 31. 32. 33. 34. 35. 36. conf. GRAVEZANDE p. 60.
(*f*) p. 472.

de, & æquali vi, extenditur idem a reſiſtente oſſe, cui extenſioni pares vires contractiles tenetur opponere, niſi extendi velis. Ut facilius intelligatur res a nonnullis Cl. viris (*g*) in dubium revocata, pone muſculum chordam eſſe, hinc de clavo a pariete immobili ſuſpenſam, inde a pondere detractam: dico chordam non ſimplici trahi appenſo pondere, ſed ejus duplo, cum tantundem a clavo retrahatur, quantum a pondere extenditur: Iterum ut parietis fixi reſiſtentia ſimplicior fiat, pone ejus loco clavum incumbere immoto vecti, & trans eum vectem ſuſtineri in æquilibrio; facile intelligitur ut æquilibrium fiat, pondus requiri vecti trans clavum adpenſum, adpenſo ponderi æquale.

Trahitur ergo funiculus & deorſum a pondere ſibi adpenſo, & ſurſum a pondere, quod cum eo æquilibratur. Sed huic tractioni, quæ muſculum elongaret, fibrasque extenderet, muſculum, quem vis breviorem fieri, neceſſe eſt, utique vi aliqua reſiſtere. Ergo duplum virium impendit earum, quas ſolum appenſum pondus requireret.

In corpore humano, & in Deltoide, paries fixus eſt os humeri & clavicula, pondus adpenſum, quale diximus 55. l.; reſiſtet ergo os humeri deltoidi tantum, quantum a pondere detrahitur, & vis deltoidis dimidia in pondere elevando conſumitur, dimidia in reſiſtendo contra firmitatem ſui oſſis, quæ retrahentis funiculi efficaciam habet, adeo vis impenſa erit = 2568. l.

Demonſtravit idem J. *Chriſtophorus* STURM (*h*) & ratiocinio, & experimento.

§. XXXI. V. *Alia decrementa, non omnibus muſculis communia.*

Multi muſculi longi ultra duas, etiam ultra tres articulationes incedunt, ut flexor digitorum ſublimis. Ejusmodi muſculus non poteſt ſuam propriam articulationem flectere, quæ eſt ultima earum, quas ſupergreditur, quin una articulationes intermediæ flectantur.

Cum autem ejusmodi flexinem voluntas reprobet, neque velit locum habere, eam quidem per renitentes muſculos, earum articulationum extenſores, impedit: ſed ita nihilominus muſculus fruſtra eam omnem

 vim

(*g*) PEMBERTON *Introd.* ad COWPERI *Myotomiam.*
(*h*) *[illegible]* *Eph. Nat. Cu.* Dec II. ann. III. p. 456. & experimentum p. 457. Recepit etiam SCHREIBERUS p. 107.

vim impendit, qua intermedias articulationes flecteret, & quæ a contrario nixu muſculorum extenſorum deſtruitur (*i*). In exemplo, retinendæ ſunt articulationes cubiti cum carpo; carpi cum metacarpo metacarpi; cum digitis. Ejusmodi decrementum, emendatis non nihil BORELLI (*k*) calculis, ita æſtimavit *Henricus* PEMBERTON (*l*), ut in vi inter aliquot articulationes diviſa pars ponderis in extremo vecte (digitis) ſuſpenſi ad ſingulum articulum ſuſtentata (quæ ipſa eſt decrementum vis inpenſæ); ſit ad id totum pondus; in ratione compoſita ex ratione lineæ perpendicularis ab ea articulatione intermedia, ducta in muſculi, de quo quæritur, lineam directionis, qua in eam articulationem operatur, ad perpendicularem ex eadem articulatione ductam in lineam directionis, qua agit ſuſtentatum pondus; exque ratione lineæ perpendicularis ab articulatione in eam ipſam lineam præcipuam (digiti) ductæ, ad perpendicularem ex ea articulatione in lineam directionis muſculi ductam.

§. XXXII. *Decrementa non vera. A ſitu ſuper flexum articulum.*

Primum J. *Alphonſus* BORELLUS recte quidem vidit, in omni muſculo, qui trans articulationem incedit, quæ verſus axin muſculi flectitur, fibras ejus muſculi, dum agit, breviores reddi, dum artus inferior ad ſuperiorem adducitur (*m*). Sed, ait vir Ill. chorda non tenſa non trahit, laxatus ergo muſculus per magnam vim inflantem diſtendendus eſt, ne relaxetur. Ea vis inflans ad elevandum pondus non adhibetur, poteſtque pro decremento haberi. Verum hic mihi vir Ill. animalem fibram cum funiculo mortuo nimis ſimilem feciſſe videtur. Nam animalis fibra & in eo caſu, & ſemper una & brevior eſt, & tamen tenſa: neque neceſſe eſt inflari, cum collectione mera particularum ad ſe invicem propius accedentium actione ſua defungi, & una tenſa eſſe poſſit & brevis.

§. XXXIII. *Ob numerum veſicularum interiorum.*

Neque hoc decrementum vere de vi muſculorum demere quidquam credide-

(*i*) CHESELDEN p. 65.
(*k*) *Propoſ.* 42 & c. 52. fere tot. Confirmavit per experimenta STURMIUS in *append.* ad ann III Dec. II. *Eph Nat Cur.* p 458. Sed ea conſideratio a noſtra differt.
(*l*) p. XXV. l. c.
(*m*) *Propoſ.* 10, 11. *Diſp.* XX. *ſur les mouv. des muſcl.* p. 89. BARTHES l. c. p. 7.

crediderim. J. *Alphonſus* BORELLUS (*n*) fibras habebat pro catena veſicularum, aut rhomborum, ut ſimplicior figura calculos admitteret. Eorum rhomborum in unciæ longitudine poſuit fere viginti (*o*): Deinde oſtendit, dum muſculus contrahitur, ſolum (*p*) in quaque fibra rhombum carneum tendini proximum pondus emovere, reliquos novemdecim poſteriores ad motus amplitudinem accedere (*q*). Ita fit, uti quisque muſculus longus eſt, ut quadraginta haberet veſiculas in quaque fibra, aut ſexaginta demum, de vi inpenſa tantum quadrageſimam partem, aut ſexageſimam pondus elevare, totiusque adeo muſculi vim impenſam, hactenus explicatam, quadrageſies (*r*), & ſexageſies majorem ſumendam eſſe, ut plena obtineatur. Ita factum eſt, ut 61600. (*s*), & 71600. (*t*), & 698286. (*u*) librarum robur in Deltoide muſculo repertum ſit.

Verum neque fibræ muſculares veſiculis fiunt, neque ſua in circularem ſectionem diſtentione operantur, neque adeo neceſſe eſt admittere quadrageſimam aut centeſimam partem muſculi ſolam pondus levare.

Oſtendunt enim experimenta, ſola vehementiori aliquantum muſculorum actione fibras lacerari (*x*), aut exiguo appenſo pondere (*y*), ut omnino non probabile ſit, 70, 000. l. reſiſtentiam ullo modo ſuperaturas, absque ruptione (*z*), quam celeritas actionis adjuvaret potius, quam moraretur.

§. XXXIV. *Menſura virium muſculoſarum.*

Ex iis, quæ expoſuimus, diſcimus (*a*), vires muſculi impenſas ex viribus efficacibus eruere. Virium efficacium menſura eſt elevatum pondus. Id oportet toties majus ſumere, quoties muſculus propius hypomochlion

(*n*) Cap. 16 & 17. toto. STURM *append.* ad Ann. V. Dec. II. *Eph. Nat. Cur.* SEGNER apud NIEUWETYDT p. 108. ſeqq.
(*o*) *Propoſ.* 115. STURM ibid.
(*p*) *Propoſ.* 119. conf. SEGNER p. 115. STURM p. 129.
(*q*) STURM p. 130.
(*r*) *Propoſ.* 124.
(*s*) Ibid.
(*t*) STURM p. 131. SEGNERUS 716800. p. 112.
(*u*) TABOR p. 195.
(*x*) MEAD *of poiſons* p. 136. in hydrophobico, & exemplum habet CHESELDEN p. 207.
(*y*) BERTIER l. c. p. 292.
(*z*) BIRCH T. IV. p. 140.
(*a*) *Comment. Boerh.* T. III. p. 452. 453. SCHREIBER *almageſt.* p. 166.

mochlion (*b*) inſeritur, quam adpenditur pondus: Porro ſinus anguli quærendus eſt, ſub quo muſculus oſſi ſe immittit, & analogia eſt facienda, ut is ſinus (*c*) ad totum, ita vis efficax, (jam diminuta priori ex contemplatione), ad vim inpenſam. Iterum per aliam analogiam ex hac vi eruenda eſt vis impenſa, cui obliquitas fibrarum ad tendinem eſt pro fundamento (*d*), iterum nempe facienda eſt vis tota ad vim efficacem, ut ſinus totus ad ſinum anguli inſertionis. Iterum ſi muſculus plures una articulatione ſuperambulat, eſt ex lege data (*e*) eruendum hoc decrementum, iterumque augenda vis impenſa. Denique eam duplicare (*f*) oportet.

Supereſſet vis *exceſſus*, cum pondera & reſiſtentiæ a muſculis noſtris non lente ſæpe, ſed cum maxima velocitate ſuperentur. Verum ea tota theoria nova eſt, neque ad numeros reducta hactenus, neque enim unice corpus homo elevat, ſed ſalit præterea, ad 50. usque pedes (*f**), aliaque animalcula ad 28plam propriæ longitudinis (*f***).

Vim relativam muſculorum non ita facile eſt eruere. Ex robore ſimpliciter ut pondera fecit PITCARNIUS (*g*); & ex numero fibrarum (*g**), aut ex ſectione transverſa (*h*), & craſſitie (*i*) alii æſtimarunt. Verum pondus quidem muſculi ab adipe, a ſanguine, a tendine admiſto augeri poteſt, non aucta vi muſculoſa. Deinde vis muſculi omnino a numero nervorum; & ab eorum nuditate (*k*) alia poteſt eſſe & alia; tum a vi irritabili inſita; a vi ſtimuli irritantis (*l*) ad muſculum adhibita

(*b*) p. 489.
(*c*) p 490.
(*d*) p. 491. 492.
(*e*) p. 493. 494.
(*f*) p. 492. 493.
(*f**) De φαυλλω SUIDAS T. III p. 586.
(*f***) SWAMMERDAM p. 747. Conf. ex HOOKIO pulicis conſideratum ſaltum *microgr.* p. 210. qui fit cruribus ad ventrem adtractis, & iterum quam validiſſime abductis.
(*g*) De *modo*, *quo cibi* &c.
(*g**) HAMBERGER p. 604. n. 1190. & p. 605.
(*h*) SAUVAGES *phyſiol.* p. 137.
(*i*) *Mem. avant.* 1699. T. I. p. 249 Vires abſolutæ corporum diverſorum humanorum, & membrorum ſunt in ratione ſeſquitriplicata hominum, aut membrorum MARTIN. *Simil.* p 87.
(*k*) L. IV. p. 489. De robuſtiſſimo homine BAGLIVIUS l. c.
(*l*) Argumento convulſionum ab acri humore nervum admoto naſcentium, aut motuum validiſſimorum in maniacis excitatorum.

adhibita, forte & a naturali duritate fibrarum (*m*), aut ab adquiſita (*n*). Cor multo plurimis muſculis minus ſuperat omnes robore, conſtantia Turcis robur duplum eſt roboris bajulorum anglorum: anglorum robur ad gallorum robur (*o*) uti 7. ad 5.

Amplitudo motus pendet a longitudine (*p*) fibrarum: ob eam majori celeritate artus flectuntur (*p**). Poſita enim decurtatione utrinque pari, muſculus pedem longus adtrahit artum per quatuor uncias: dum a muſculo pollicem longo, per quatuor lineas idem promovetur. Cæterum omnis fibra longa debilior eſt (*p***), & minori vi a rectitudine diducitur rumpiturque (*q*).

§. XXXV. *Cur ejusmodi decrementa vis muſculorum patiatur.*

Quæri poſſit, quare ſapientiſſimus CREATOR ejusmodi in corpore animato fabricam admiſerit, in qua neceſſe ſit, magnam partem virium impenſarum perire.

Non difficile eſt reſpondere. Et quidem omnia compendia virium humana eo redeunt, ut potentia motrix magnum iter deſcribat, dum pondus exiguam lineam percurrit. Majori adeo tempore ex potentiæ operatur, dum pondus ſuperandum viam ſuam celerius relegit. Nunc autem in rebus humanis ea lex admitti non potuit, & debuit omnino reſiſtentia magnum arcum circuli deſcribere, potentia parvum. Manus, in amplectendo, pes in gradiendo, extremis ſuis digitis ſuper articulationem cubiti, aut genu, magnum arcum debent deſignare, ut in paſſu decora amplitudo locum habeat, utve corpora adprehenſa a terra ad os, unico in exemplo, poſſint elevari. Uno verbo debuit obtineri, ut pondus magnam viam, parvam potentia percurreret. Sed neque progredi potuiſſet

(*m*) Leoni duræ criſpæ & ſolidæ fibræ muſculoſæ BAGLIV. p. 267. Duræ avibus pernicibus IDEM

(*n*) Muſculi duriores ſunt, quibus quisque artifex plurimum utitur CHEYNE *ſanit. infirm.* p. 124

(*o*) DESAGULIERS T. I. p. 264.

(*p*). BOERHAAVE *Comm.* p. 484. *Mem. avant* 1699. l. c. SAUVAGES *phyſ.* p. 138. *theo tumor.* p. 7.

(*p**) Non bene trahere potentius auctor eſt CHARLETON *on motion* p. 537.

(*p***) SAUVAGES *phyſiolog.* p. 138.

(*q*) MUSSCHENBR. *de cohæſ. corp.* p. 474.

ſet homo, pedemve ponere ante pedem, neque maxilla inferior ultra inferiorem efferri, aut lingua extra os educi, niſi muſculus eorum motuum auctor in emovendi vectis partem non fini, ſed hypomochlio propiorem ſe immiſiſſet. Denique dum potentia humana propius hypomochlion applicata, breviorem arcum, reſiſtentia vero de extremo vecte ſuſpenſa majorem arcum deſcribit, manifeſto velocitatis in movenda reſiſtentia fit incrementum. Hæc cauſa fuit, quare ad decrementum (*r*) a potentia propius hypomochlion admota CREATOR non reſpexerit (*r**).

Iterum a trunco, partibusque trunci corporis vicinis, neceſſe fuerat, muſculorum originem ſumere; finem, ſi erant movendi, trans ultimas articulationes. Ita, cum flexilem per multos articulos artum neceſſitas vitæ humanæ requiſiviſſet, factum eſt, ut ſuper aliquot intermedias articulationes muſculus incederet (*s*).

Porro teretes oportebat artus eſſe (*s**), & conicorum ſimiles, ut ex ordine leviores fieri poſſent, uti a trunco eſſent remotiores. Teretes ut eſſent, parvique, non poterant articuli adeo craſſi fieri, ut longe a centro motus, axique per id centrum ducto, muſculus elevaretur. Ergo iterum amitti oportuit eam virium partem, quæ perit ex parvitate lineæ perpendicularis a centro motus in lineam directionis muſculi ductæ (*t*).

Si a trunco corporis oportebat carnes muſculorum deducere in artum ſemper minorem & leviorem, ſi multas omnino fibras conjungere debuit NATURA, ut anguſto tendine articulum moveret, ſi longe ſæpe ab oſſe ſeriem fibrarum neceſſe fuit advocare, ut fibrarum eſſet ſatis, adparet, cur radiatos (*u*) muſculos & penniformes (*x*) natura fecerit, etſi ab ejusmodi muſculis aliqua virium jactura ſequitur.

§. XXXVI. *Adminicula motus muſcularis.*

Proceſſus & capitum dearticulatorum tumor.

Non quidem rationem virium percuſſionis ad reſiſtentiam quieſcentem infinitam eſſe ſumerem, uti BORELLUS ſumſit (*y*), cum oſtenſum ſit, utique

(*r*) *Fr.* BAYLE *oper.* p. 94. DESAGULIERS T. I. p. 157. PARENT *hiſt. de l'Acad.* 1702. p. 97. PLUCHE *ſpect. de la Nat.* T. V. p. 136.
(*r**) p. 489.
(*s*) p. 493.
(*s**) De figuræ concinnitate in MANGETI *theatr.* p. 35.
(*t*) p 490. 491.
(*u*) p. 434.
(*x*) Ibid Ad augendum numerum fibrarum factos eſſe LAWRENCE *mot. muſc.* p. 48.
(*y*) L. II. p. 150.

utique eam vim percutientem menſuram admittere, & cum pondere prementis aquæ in æquilibrium (z) reduci. Sed gnarus CREATOR, quantam cauſam motus in nervis, inque natura irritabili muſculorum poſuiſſet (a), ad motuum velocitatem augendam, & ad alia commoda reſpexit, dum decrementa admiſit impenſarum virium.

Et ea tamen etiam decrementa variis modis minuit, quantum per ea commoda licuit, quæ nullo modo negligi poterant.

Nusquam, quantum novi, muſculum remotius ab hypomochlio inſeruit, quam erat pondus movendum, certe non ex præcipuo ſcopo. Caſu tamen quodam fit, ut muſculi nonnunquam finis ſit ab hypomochlio remotior, quam ponderis movendi. Ita in muſculo flexore ſublimi, & longo capite profundi exemplum eſt. Pone pondus non manu comprehenſum, ſed de cubito alicubi, inter ejus cum humero, & cum carpo articulationes, adplicari. Utique muſculi iſti articulationem cubiti ſupergreſſi, flectent (b) eam, & adeo cubitum levabunt, eritque ea machina verus vectis, in quo hypomochlion in cubiti cum humero articulo eſt, pondus ad aliquam ab eo centro motus diſtantiam, & ad multo majorem potentia adplicatur.

Multo tamen ſæpius NATURA ad augendum angulum (c) reſpexit, quem muſculus cum oſſe facit, cui inſeritur. Eum in univerſum auxit, dum omnium oſſium fines, qua ſibi committuntur, fecit craſſiores. Ita diſtantia a centro motus, in quo axes oſſium commiſſorum uniuntur, augetur hactenus.

Eſt ubi vel proceſſus aliquos eduxit, qui ex oſſe ipſo exſtarent, vel certe alia oſſicula articulationibus adaptavit, quæ eminerent, & diſtarent de muſculo centroque motus. In eos deinde proceſſus, eaque oſſa, muſculos motores inſeruit, qui adeo ab axi muſculi centroque motus magis diſtant. Hæc eſt utilitas magni trochanteris, cui inſertus muſculus glutæus medius (d) multo certe majorem cum oſſe femoris angulum facit, quam faceret absque eo trochantere. Ejusmodi eſt proceſſus, qui de calcaneo (e) retrorſum educitur, ut fortiſſimi extenſores pedis remotius ab articulatione tibiæ cum aſtragalo immittantur. Ejus etiam generis

 patella

(z) ZANOTTI *Comm. Acad. Bonon.* T. IV. p. 21.
(a) DESAGULIERS T. I. p. 157.
(b) p. 494.
(c) Eminentiarum hanc utilitatem habet CHARLETON *of voluntary mot.* p. 533.
(d) ALBIN. *tab muſc.* VI. i.
(e) ALBIN. T. VI. E. D. T. 24. f. 9. 10. Non longa eſt calx ſimiæ, ut diu ſtare nequeat RIOLAN. *oſteol. ſim.* p. 533.

patella (*f*) eſt, peculiare equidem oſſiculum, quod muſculos extenſores tibiæ immiſſos recipit, ut inde ab eo oſſe tendo in tibiam majori ſub angulo implantari queat.

Eadem eſt in univerſum oſſiculorum ſeſamoideorum ratio, verorum nempe, quæ ſunt in digitis, & pollicibus (*g*) potiſſimum, manuum pedumque (*h*): nam alii calli, ſæpe oſſei, in gaſtrocnemiorum (*i*) muſculorum ortu, in peronei longi (*k*) tranſitu ſecundum os cuboides, in latere interiori oſſis navicularis ad tendinem tibialis poſtici (*l*), eos quidem callos inter morbos numero. Oſſiculum ſubrotundum carpi eſt ex genere ſeſamoidum (*m*), idemque officium flexori carpi radiali præſtat, quod patella tibiæ extenſoribus.

Etſi enim Clar. nuperi auctores ejusmodi oſſicula non pro machinis, ſed pro particulis ſuper numerum accedentibus habent (*n*), quæ ex adfrictu & motu vehementiori intumeſcente ligamento capſulari naſcantur (*o*), nimia tamen eorum conſtantia eſt, in omni animalium genere, atque eorum commoda adaptatio (*p*) conſilium prodit, non caſum. Cartilaginea in ſuis initiis eſſe (*q*) facile dedero. Id autem cum omnibus oſſibus commune habent.

Cæterum in manu inſeruntur his oſſiculis flexores articulationis pollicis cum metacarpo (*r*). In pede in oſſiculum exterius abductor pollicis (*s*), &

(*f*) Cowper T. 61. Albin. T. muſc. II. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. T. 23. f. h. i. m.

(*g*) Manus C. Stephan. l. 1. c. 20. Vesal. L. II. c. 25. Eustach. *oſſ. exam.* p. 186. Monroo. &c.

(*h*) Vesal. L. I. c. 33. f. 1. Winslow n. 960. Monroo p. 330.

(*i*) Duo Vesalius p. 271. Drake L. IV. c. 8. Munniks p. 214. T. Bartholin. *anat.* Riolan *enchirid.* p. 39. Diemerbroeck p. 559. Verdier. J. G. Welsch tab. 21. *Act. lit. ſuec.* 1726. p. 202. Schaarschmidt p. 41. Heister *compend.* p. 203. tab. I. f. 2. Trew. vel unum Eustach *oſſ. Exam.* p. 158. Fallop. p. 77. Morgagn *Adverſ.* II. p. 64. Cowper ad Bidloum. tab. 83. & 103. f. 2. Etiam in ſimia duo ſunt Riolanus *Oſteolog. Sim.* p. 535. Fallop. l. Sylvius *de oſſib.* Hunault *Mem. de l'Acad.* 1735. p. 383.

(*k*) Rav. *myolog.* p. 82. Albin. t. 24. f. 5. Cowper T. 62. N. T. 66. n. 11 Sylvii *calumn. dep.* cap. XII.

(*l*) Crell p. 23.

(*m*) Albin *Tab. muſcul.* 19. f. 10.

(*n*) Thomson p. 104. 105. Crell p. 22. Lieutaud p. 112.

(*o*) Crell p. 29. &c.

(*p*) Simia Riolan. l. c. in ſingulis articulis Eustach t. 47. f. 25. 37. Elephas *Phil. tranſ.* n. 327. Equus Snape T. 41. Canis Trew. *de chyloſ. fet.* p. 49. Rana Rondelet *piſc.* p. 218.

(*q*) Crell p. 17. Albin. *oſſ. fet.* f. 150. 151.

(*r*) Albin. t. 20. f. 17.

(*s*) Albin. t. 25. f. 12. a. b. c.

& flexor (*t*), in interius flexor (*u*), & connatus flexori abductor (*x*). Ex ſeſamoide vero oſſe ligamentum in proximam phalangem producitur, quam movet adducto muſculo.

Aliquantum in hunc fere ſenſum roboris ab ipſa vita humana oſſibus accreſcit. Teretia & ſimplicia naſcuntur: Sed ab ipſa vi trahentium (*y*) muſculorum ubique fere laminæ oſſium extimæ ab interioribus abducuntur, & naſcuntur eminentes criſtæ, in quas muſculi ſe immittunt, aliquot certe lineis ideo ab axi oſſis remotiores. Generati proceſſus exemplum manifeſtiſſimum eſt in mammillari illo temporum tubere. Aſperitates in omnium muſculorum paulo robuſtiorum & origine naſcuntur & fine, etiam duas, tres lineas altæ, ut illæ, quas in femore ſibi faciunt tricipites.

§. XXXVII. *Anſæ oſſium.*

Eodem fere pertinent alii proceſſus, qui & ad motus amplitudinem faciunt, & ad diſtantiam muſculi inſerti ab axi augendam; & fere eadem præſtant, quæ in machinis manubria. Ita trochanter major conjunctos muſculos, pyramidalem (*z*), gemellos (*a*), obturatorem internum (*b*) & quadratum ita accipit (*c*) inſertos, ut habenarum modo in anſam oſſis inſerti caput oſſis ex acetabulo (*d*) antrorſum & extrorſum emovere queant, multo expeditius, & facilius & amplius, quam idem quidem motus potuiſſet peragi, ſi rectum os femoris fuiſſet, eique ipſi hi muſculi ſe immiſiſſent. Nunc ad humanarum hactenus machinarum modum trochanter majoris circuli arcum deſcribit, caput vero femoris arcum circuli minoris, fitque verum virium compendium. Hoc incrementum virium facile tripli fuerit.

(*t*) Ibid. q. r.
(*u*) f. 12. q. r.
(*x*) f. 14.
(*y*) BARTHOLIN. *anat.* p. 243.
(*z*) ALBIN. t. 21. f. 6.
(*a*) f. 11.
(*b*) f. 10.
(*c*) f. 8.
(*d*) ALBIN. *hiſt. muſc.* a cap. 186. ad 189.

Ejuſmodi fere etiam atlantis longiſſimus proceſſus eſt, qui a centro motus inſertiones obliqui utriusque (*e*), & recti lateralis (*f*) removet, ut minori a robore caput rotari queat. Proceſſus transverſi reliquarum vertebrarum certe ad flexionem & inclinationem faciliorem faciunt. Sed hæc infinita fuerit repetere.

Aliqua clavicularum cum his ipſis anſis eſt ſimilitudo. In animalibus ergo ſcandentibus (*g*), aut de manu ſe ſuſtinentibus, aut manu cibum comprehentibus (*h*), inque avibus (*i*); ſed in homine primario, NATURA brachium a corpore removit, interque ſternum atque ſcapulam medium os interpoſuit. Id os nullum (*k*) eſt in animalibus ſimpliciter gradientibus, neque ſcandentibus valde, neque cibum manu tenentibus. Facile intelligitur, brachia ea ratione liberiora fieri, & poſſe integrum nunc circulum deſcribere, quam quidem absque clavicula non poſſent deſcribere.

§. XXXVIII. *Vaginæ muſculorum longorum.*

Etſi omnino in muſculis longis non una fibra longitudinem metitur (*l*), ſed multæ ex ordine connexæ, in unam longam fibram conſentiunt, effici tamen nequit, quin catena fibrarum debilis ſit (*m*), minimaque vi flecti poſſit, ſi quidem craſſitiei ad longitudinem ratio pene nulla eſt. Præſtat autem, multas ob cauſas, eas fibras non flecti, cum in rectis abdominis muſculis flexio abdomen laxaret, quod ab muſculis abdominis univerſis arctari debuit. Sed etiam in aliis muſculis flexio evitari debuit, quod in univerſum fibra flexa longior fiat, abeatque ex chorda in arcum:

(*e*) ALBIN. T. 17. f. 3. 4.
(*f*) Ibid. f. 5.
(*g*) Veſpertilio MEYER tab. 3. ſimia, urſus.
(*h*) Mus ARNAULD *hiſt. natur. des anim.* T. 6. f. 3. HILDAN. VI. n. 97. MEYER tab. 181. 182. 183. 184. Opoſſum animal in COWPERI deſcriptione: Talpa CHESELDEN T. 2. 4. Simia MEYER tab. 13. 14. CHESELDEN in icon. ad *introd.* TYSON p. 68. Urſus MEYER tab. 27. CHESELDEN ad c. 4.
(*i*) FABRIC. *de greſſu* p 64. ALDROVANDUS *Ornithol.* p. 311. Non ergo uni homini juguli, ut PLINIUS L. XI. c. 8. aut κλειδες ut RUFUS *appell.* L. I. p 29.
(*k*) In genere canum, felium, viverrarum, ſuum, ruminantium, equorum, elephantum, lacertorum. Claviculæ lacertorum deſcriptæ in crocodilo, & dictæ in *Obſ de mathem. & de phyſ.* p. 29 & in chamæleonte PARISINIS, videntur potius eſſe ſcapulæ. Vide icones crocodili t. 3. & chamæleontis tab. 6. apud CHESELDENIUM.
(*l*) p. 410. 411.
(*m*) p. 410.

arcum: ea vero longitudo repugnat decurtationi (*o*), in qua ipſa natura omnis actionis muſcularis eſt.

Ergo flexionem partim quidem natura evitavit, dum fibra muſculi una brevior fit (*o**), quando artum flectit. Majores tamen muſculorum longorum flexiones natura coercuit vaginis illis tendineis extrinſecus circumjectis, quæ ab oſſibus ortæ, & in oſſa redeuntes, muſculos contra oſſa adprimunt. Quare ubicunque muſculi longi ſunt, ibi ejusmodi vaginas invenies, in dorſo (*p*), humero (*q*), cubito (*r*), femore (*s*), tibia (*t*), abdomine denique. Sed cum in eo longiſſimo intervallo natura nullum os (*t**) habuiſſet, ad quod rectum muſculum firmaret, non uno adminiculo uſa eſt. Primum enim incluſit eum vagina tendinea (*u*), quæ ab obliquis muſculis producitur. Deinde ad eam vaginam, ejusque anteriorem faciem, muſculum tribus quatuorve locis firmiſſimo fibrarum tendinearum textu (*x*) adnexit; eoque in loco omnino, ut in parte muſculorum oſſi innata, natura muſculi tendinea facta eſt. Ita quisque rectus muſculus in quatuor vel quinque nonnunquam breviores muſculos dividitur, quorum extremi in oſſibus, medii in vagina fundantur, quam ipſam diſtendentes obliqui muſculi firmam præſtant.

§. XXXIX. *Pinguedo.*

Adipis multiplex utilitas eſt, cujus aliqua genera diximus (*y*), irrorare nempe fibram muſculoſam molli, lubricoque unguine, quo frictio in omni genere motorum corporum minuatur, & flexilitas ad motum neceſſaria conſervetur. Hinc aut deſtructo adipe (*z*), aut congelato (*a*) motus muſculorum, & ipſa vis irritabilis, tolluntur. Negatum eſt equi-

(*o*) p. 472.
(*o**) p. 494.
(*p*) p. 437.
(*q*) Ibid.
(*r*) Ibid.
(*s*) p. 436.
(*t*) p. 437.
(*t**) Tendines intermediarii facti ſunt, quia omnes fibræ ab oſſe oriri nequeunt, CHESELDEN *anat.* p. 66.
(*u*) L. X. p. 71.
(*x*) p. 72.
(*y*) L. I. Sect. 4.
(*z*) Ibid. p. 46.
(*a*) L. XI. p. 449.

equidem (*b*), adipem ſuper fibras agentes muſculi effundi. Verum certe muſculus quisque, dum intumeſcit (*c*) agendo, omnem adipem ſibi circumfuſum & contra vicinos muſculos elidit, & efficacius etiam contra ſubjecta oſſa. Deinde dum in agendo lacerti, ex quibus muſculi conſtant (*d*), ad ſe invicem propius accedant, adeps etiam interior, interfuſus lacertulis minoribus, undique urgetur & comprimitur. Huic preſſioni cum paulo poſt laxatio muſculi ſuccedat, videtur in omnibus muſculi partibus & exprimi in ſingula muſculi actione oleum, & paulo poſt diffundi, dilabi, & extendi.

Frictionem etiam oſſium ſuper oſſa motorum lenit. Huc folliculus pinguis, qui inter femur, tibiam & patellam eſt (*d**).

Quod adeps muſculis rubris, idem fere humor viſcidus, unguinoſus, ſed albuminoſæ (*e*) naturæ, tendinibus præſtat. Eſt tamen in adipe aliquid, quod propius ad noſtrum finem faciat. Dum enim ſpatia muſculis interpoſita replet (*f*), interjecit ſe plurimis locis oſſa inter muſculos, eosque cogit, ut ſe de oſſibus removeant, aque axi oſſis diſcedant, hactenus aliquanto plus habituri roboris. Ejusmodi celluloſa tela in rotundos magnosque, cum mollitie reſiſtentes globos, congeritur, in quibus & adeps eſt, & intus albuminoſum aliquid, liquoris articularis ſimilius. *Burſas* vocat Ill. ALBINUS (*g*), qui varias enumerat. Præcipuæ ſunt in poplite, & flexoribus tibiæ ſubjiciuntur.

§. XL. *Cartilagines. Unguen articulare.*

Unico verbo facilitatem tango, qua oſſa ſuper ſe invicem, absque ulla frictione, moventur, cruſtas nempe cartilagineas, adeo immutabilis naturæ, ut vix unquam oſſeſcant (*h*), & rariſſime deterantur. Cum aneurysma oſſa, perioſteum, tendines, cutem deſtruxiſſet, ſola coſtarum cartilago reſiſtere potuit. Fila (*i*) ſunt ſumme elaſtica, brevia, ad perpendiculum

(*b*) L. I. p. 65.
(*c*) p. 475.
(*d*) p. 479.
(*d**) ZAMBECCARI apud CORTE *Med. Mediol.* p. 223.
(*e*) p. 428.
(*f*) L. I. p. 47.
(*g*) p. 319. 694.
(*h*) MONROO p. 52.
(*i*) GAGLIARDI c. 11. obſ. 3. NESBIT p. 8. & inprimis HUNTER *philoſ. tranſ.* n. 470. t. 4. f. 1. de la SONE *Mem. de l'Acad.* 1752. p. 171.

cutum in oſſe fundata, denſiſſima, & ægre viſibili celluloſa tela (*k*) conjuncta; quæ paulum cedere poſſunt, dum oſſa ad ſe invicem adprimuntur, & paulo poſt ex propria vi reſiliunt (*l*).

Rariſſimum eſt, vidi tamen, in vetula, cartilagineam cruſtam de faciecula oſſis temporum, deſtinata recipiendæ maxillæ inferiori, ita detritam fuiſſe, ut numeroſæ glebulæ ſubrotundæ in capſula articuli continerentur.

Inter vertebras (*m*) proprium genus elaſticarum, radiatarum, cartilaginum eſt, quæ adeo potenter oſſa conjuncta dimovent, ut ſtatura hominis omni mane poſt quietem major; veſperi, poſtquam toto die eæ cartilagines compreſſæ ceſſerunt, iterum minor ſit.

Adjuvat cartilaginum integritatem humor articularis, ejusque generationem natura per motum muſculorum ipſum videtur augere. Copioſior eſt in animalibus, quæ magno itinere defuncta ſunt (*n*). Nempe medulla oſſis, per ipſum motum in cavum articulationis uberius effundi videtur (*o*).

§. XLI. *Trochleæ.*

Trochlea muſculi motum non auget, cæterum dirigit, ut ad fines vitæ humanæ aptius conſentiat. Eo vero nomine vocamus quodcunque firmum obſtaculum, circa quod muſculus reflexus contra priorem ductum altera ſua parte redit, ut emovendum corpus ad ſedem ejus contrariam trahat, ad quam duceret, ſi absque eo obſtaculo foret.

Simplicius id fit, quando per ſulcum, & eminentiam aliquam oſſis muſculi tendo ita ducitur, ut verſus eam plagam pergat redire, unde muſculus advenit. Exemplum eſt in circumflexo palati mollis muſculo, qui a tubæ de oſſibus prodeuntis ſede deſcendit, deinde per ſulcum, circa hamulum proceſſus proprii oſſis multiformis circumductus adſcendit, in palatum molle (*p*), id ut deprimat, qui absque eo artificio omnino levaſſet. Ita

(*k*) Conſpicua redditur inſolatione & calcinatione, tunc enim membranulæ adparent GAGLIARDI.

(*l*) Conf. la SONE p. 172. 173.

(*m*) Alibi L. ultimo rectius hæc contemplabimur.

(*n*) SENAC. *Eſſays de phyſique*, ed. 1753. T. I. p. 66.

(*o*) IDEM ad BERTIN. *oſteol.* p. 61.

(*p*) WINSLOW T. I. n. 498. ALBIN. tab. 10. f. 16.

Ita muſculus obturator internus ex ambitu ſui foraminis natus, ita extrorſum incedit, ut femur inſertus introrſum duceret Nunc reflectitur circa magnum & leviſſimum oſſis iſchii ſulcum, marginemque, & contrario ductu (*q*) ita introrſum flectitur, ut una cum ſodalibus, nondum enumeratis, femur vertat extrorſum (*r*).

Ipſe oculi globus ſua convexitate id præſtat muſculis, v. c. levatoribus (*s*), ut circa maximam diametrum globi reflexi deſcendant, atque oculum elevent palpebramve, unice retrorſum ducturi, niſi ea ars acceſſiſſet.

Magis compoſita fabrica eſt, quando præter ſulcum oſſi impreſſum ex ligamento & cartilagine canalis exſculpitur, per quem tendo mobilis tranſit, indeque mutato itinere contra originem ſuam revertitur. Exemplum eſt in obliquo oculo ſuperiori (*t*).

Alias non quidem contrarium, diverſum tamen iter ineunt muſculi, dum circa eminentiam aliquam oſſeam circumflexi alium nunc ductum ſequuntur. Ita muſculus mallei internus per ſulcum ab exterioribus introrſum tendentem ita incedit, ut malleum antrorſum duceret. Nunc hamulum offendit, circa quem tendo inflexus extrorſum nunc tendit, & malleum introrſum ducit (*u*).

§. XLII. *Vires compoſitæ. Antagoniſtæ muſculi.*

Maximum virium compendium, quæ a nervis accedunt, videtur eſſe in gubernandis muſculis antagoniſtis (*x*). Nulla nempe in corpore humano vis eſt muſculoſa, cui alia contraria non obnitatur. Cor, aliique cavi muſculi, vim diſtendentem, & ponderis nixum, & reſiſtentiam ſanguinis, aquæ, lotii, aeris, fæcum habent ſuperandas. Intercoſtalibus muſculis elater ipſe coſtarum renititur. Pondus capitis aliorumque artuum levatoribus & extenſoribus reſiſtit.

Plerique

(*q*) WINSLOW n. 909. *tr. des os ſecs* n. 690. vide ALBIN. T. 6. w. y. z. t. 7.
(*r*) WINSLOW n. 1084. Conf. VERDU *ſuite d'oſteologie.*
(*s*) Conf. L XVI. S. 2.
(*t*) *Faſcic.* VII. T. 6. f. 1. 2. WINSLOW T. t. I. n. 246. ZINN *hiſt. ocul.* t. 3. f. 1. 4. T. 5. f. 1. 2 4. T. 6. f. 1. 2.
(*u*) WINSLOW T. I. n. 402. DUVERNEY *tr. de l'org. de l'ouie* Tab. VI n. 1. F. ic. IV, D. ic. V. F. VIEUSSENS *traité de l'oreille* tab. x. f. 3 n 3
(*x*) Abſque antagoniſmo corpus non poſſe moveri SWAMMERDAM p. 847.

Plerique tamen muſculi alios habent muſculos, quorum contraria eſt actio, & quibuſcum potentiam ſuam librant. Extenſoribus contrarii obſiſtunt flexores, levatoribus depreſſores; ſphincteribus muſculi diſtrahentes, ſupinatoribus pronatores, & alii in eundem ſenſum. Dicimus autem in univerſum flexores, qui efficiunt agendo, ut duo oſſa, in quibus firmantur, angulum intercipiant in ſede muſculi agentis. Extenſores contra duo oſſa commiſſa reponunt, in eandem continuam rectam lineam.

Horum muſculorum vires ita NATURA contemperavit, ut omnes articulationes in aliquo plerumque mediocri gradu flexionis quieſcant, quando nulla vis nervea acceſſit, ut in dormientibus animalibus manifeſtum eſt. Id obtinuit natura, dum flexores plerumque aliquanto extenſoribus fortiores fecit (*y*). Ita in cubito flexores extenſoribus prævalent, & in manu, & in digitis, inque pede ejuſque digitis.

Eſt tamen ubi pondus partis ſuſtinendæ, ad partes flexorias inclinans, extenſores requirebat robuſtiores, ut in capite, cervice, dorſo. Robur etiam ſtationis, quod femora requirit reducta & extenſa, femoris extenſores fortiores poſtulavit, inque tibia natura articuli, qui antrorſum cedere neſcius faciilimam retrorſum flexionem permittit.

In univerſum tamen poſſumus admittere, inter ſe æquilibrari adverſantes ſibi muſculos: & ſi altera claſſis aliquid habet prærogativæ, pro ejus menſura artum ad eas partes flecti.

Nunc vis nervoſa accedit ad vim inſitam in altero adverſariorum, ut in extenſore. Quare, quaſi novo pondere lancium alteri injecto, ſuperatur reſiſtentia muſculi flexoris, & extenditur artus pro ea vi nervea nova, quæ extenſori adjecta eſt. Ita non ſubito naſcitur vis extenſorem inflatura, & omnia ejus elementa in contractionem excitatura. Verum aliquod ei virium ſuperpondium adjicitur: a quo non plena contractio extenſoris per omnia ejus elementa in tantillo tempore requiratur; ea enim vis dudum in muſculo fuit, ſed aliquis in viribus exceſſus (*z*). Eo tamen modo nullum hactenus obtinetur virium compendium, etſi velocitas actionis muſculoſæ forte augetur, ſola tamen vis nervoſa noviter generata, efficax ſupereſt.

Verum autem compendium fit virium, ſi præterea admiſeris, per vim nerveam extenſori ſuperadditam poſſe aliquid de vi contractili muſculi

(*y*) p. 447.
(*z*) BOERHAAVE *prælect.* T. III. p. 386. 387. 388.

flexoris demi. Ita enim, ſi flexorem quidem laxaveris, & una vi nervoſa extenſorem incitaveris, a minima nova portione adjecta, poterit magnos motus ſequi. Experimento oſtendimus ſequi (*a*); vidi ſæpe in cadavere. Per voluntatem de vi muſculi contractili aliquid demi poſſe, in ſe ipſo facile ſe experiri crediderunt (*b*), quando onus v. c. depoſiturus dorſum & caput antrorſum ſinit laxari: is enim motus non a pondere ſubito acturo, neque a flexorum aliqua vi, qui eo ipſo tempore quieſcunt, ſed ab extenſorum laxitate obtinetur. Quare ſi flexoris vis ſit a. extenſoris vis $b = a$. demta de a quacunque parte roboris nervei c. poterit, & absque nova vi, addita vi pari c ad muſculum b, mutari vis flexoris reſidua in $a - c$. vis extenſoris in $a + c$, atque adeo extenſoris ſuperpondium erit $= 2\,c$. nulla nova vi generata, eritque ſuperpondium eo majus, vis ergo muſculi extenſoris efficax tanto robuſtior, quo major ratio eſt potentiæ c ad a. Et ſi c fuerit $= a$. ſive vis flexoris tota deſtruatur, omnino dupla erit vis efficax, quæ nunc in extenſore tota ſedet conſpicua, ejus quæ prius in eo compenſata latuit.

Hac vel adfini ratione interpretandi motus muſcularis multi Cl. viri uſi ſunt (*c*).

Non alio hæc interpretatio vitio laborat, niſi quod vim nervoſam aut perpetuam facit, aut certe ei tantum tribuit, ut perinde vim inſitam minuere poſſit, uti augere apta eſt. Neutrum certe valde probabile fuerit. Nervis enim compreſſis, deletisque, vis muſculorum ad inſitam reducitur (*d*) & minuitur: ſed a virium nervoſarum integritate eam vim inſitam & minui poſſe & augeri, non videtur probabile, cum contrariorum effectuum contrarias cauſas eſſe par ſit.

Perpetuo

(*a*) p. 447.
(*b*) WINSLOW *Mem.* de 1720. p. 86.
(*c*) PERRAULT *mecan. des anim.* t. 3. f. 2. p. 75. ſeqq. & *du mouvem. periſtalt.* Verum is vir Clar muſculi laxitatem ſolum voluntati, contractionem vi innatæ muſculi tribuit. Absque ea hypotheſi MERY in du HAMEL *Hiſt. Acad. Reg* p. 421. 422. *Auguſtinus* BUDÆUS in *diſp. de mot muſc.* Leidæ anno 1724. excuſa. *Alex* STUARTUS T. 4. (iſte quidem mechanica neceſſitate, tanquam in bilance, antagoniſtas docet operari). HAMBERGER *de corde* quidem n. 185. &c. Sed etiam CARTESIUS non ſolum antagoniſtarum machina uſus eſt, verum canales communicatorios, & in iis valvulas excogitavit, per quas vias vis nervea a muſculo in antagoniſtam tranſeat, *de homme* edit. de la FORGE p. 40. 41. CRAANEN p. 458 459.
(*d*) p. 468. &c.

Perpetuo uti vis inſita, agit ita etiam vim nerveam (*d**) agere, alias repudiavimus.

Præterea certum ab experimento eſt, non voluntate, ſed a vi inſita, reſecto altero antagoniſta, alterum contrahi. In moribundo enim & mortuo animale idem phænomenon locum habet (*e*), quando nulla nunc vis nervea ſupereſt. Sed neque voluntas in vivo homine antagoniſtæ actionem ullo modo morari poteſt, exemplo ſpaſmi cynici, convulſionum in paraplegia, quando latus alternum reſolutum fuit, artus luxati, quem in articulum remotis impedimentis muſculi ſponte ſua & vi magna reponunt. Iterum, quando muſculus a ſcintilla electrica percuſſus contrahitur, ſubito agit idem, artumque ſuam in ſedem convertit (*f*), neque ullum voluntatis imperium exſpectat, quod antagoniſtas relaxet. Demum, cum muſculi potentiſſimi nullos ſibi habeant oppoſitos alios, quorum relaxatione eorum actio poſſit impediri, in cordis, & inteſtinorum exemplo, & cum nullum animæ in ſanguinem, in aerem, in faeces, corde & inteſtinis contentas, aut in coſtarum elaterem intercoſtalibus muſculis reſiſtentem ſit imperium, manifeſtum eſt, absque nerveæ vis adjumento perpetuos poſſe & maximos motus a muſculis produci.

Quare per antagoniſtas muſculos virium compendium fieri, nondum credo tuto admitti.

§. XLIII. *Vires compoſitæ.*

Id utique antagonismo muſculorum tribuimus, ut omnis generis ductusque motus anima edere poſſit, non ſolum, dum ſublata alterius adverſantium muſculorum poteſtate extenſionem ſuccedere jubet flexioni, ſed quod eodem tempore antagoniſtæ muſculi in tertium aliquem mediumque motum conſentiant conſpirentque.

Ergo primum motus varii in eundem ſenſum operari poſſunt, nati ex vi propria muſculi, qui ei motui præfectus eſt, & ex vi nervoſa negativa antagoniſtæ: flexio nempe, aucta vi muſculi flexoris, cum diminuta vi extenſoris, aut demum ex vi negativa antagoniſtæ ſolius. Nihil impedit, quin ejusmodi lenta remiſſione extenſorum dorſi, quorum frequen-

 tiſſima

(*d**) p. 469. Negavit jam BORELLUS L. II. prop. 6.
(*e*) p. 447.
(*f*) *Mem. de l'Acad.* 1749. p. 35. v. GEUNS p. 19. CALDANI Lett. III. p. 21. Diſp. *Sur le mecan. du mouvement* p. 91. 95. 96. Et ipſe ſæpe vidi.

tiſſima eſt actio, cum lentore & definito gradu, ad voluntatis imperium, neque unquam abſque firmitate & reſiſtentia, corpus antrorſum flectatur (*g*).

Porro muſculi ejusdem partis varie actiones ſuas componere poſſunt. Nihil ſimplicius eſt oculo, cujus muſculi recti, etſi non perfecte, quatuor plagas cardinales ſphæræ oculi tenent, tamen proxime ad eum ſitum accedunt. Poterit adeo ex duobus quibuscunque muſculis rectis una agentibus motus oculi fieri ſecundum diagonalem (*g**), cujus latera ſunt lineæ directionis duorum muſculorum rectorum. Ita una agente recto interno, & ſuperiori, oculus verſus naſum, & ſimul tamen ſurſum duci poteſt. Poterit autem aut obliqua per mediam diagonalem tractio effici, aut, magis tracto altero muſculo congenerum, altero minus, ad omnes angulos, qui in angulo recto comprehenduntur; ut ad arbitrium oculus magis elevetur, aut magis introrſum eat.

Idem exemplum in omnibus artubus locum habet. *Jacobus Benignus* WINSLOW (*h*) ad muſculum, qui recto v. c. ſuperiori reſponderet, medium in artu ſuo, muſculos laterales addebat pro moderatoribus. In digitis manus etiam evidentiſſima exempla ſunt, quos extenſor recta extendit, adjuncti interoſſei & lumbricales extendunt quidem, ſed una ad latus ulnare aut pollicare adducunt, ſicuti vel ulnaris interosſeus operabitur, relaxato radiali, aut radialis interoſſeus, ulnari laxato.

In muſculis compoſitis radiatis, ipſe idem muſculus poterit motus obliquos perficere, ejusque extremi lacerti erunt medii (*i*) tendinis directores. Deltoides poterit & retrorſum humerum elevare, fibris a ſcapula profectis ſolis, aut validius agentibus; & antrorſum, ſi fibræ a clavicula natæ prævaluerint. Certum enim eſt eorum muſculorum aliquos lacertos quieſcentibus reliquis poſſe contrahi (*k*).

Cum præterea muſculi non lineæ ſint, ſed corpora, cumque poſſint non in angulo recto plano, ſed in angulo recto ſolido moveri, & tres ſint lineæ, ſecundum quas artus moveri poteſt, ſurſum, antrorſum, introrſum, [aut quæ his contraria ſunt], poterunt utique tres muſculi congeneres una operari, ut artus ad quamcunque in eo angulo contineri aptam

(*g*) WINSLOW l. c. p. 86.
(*g**) V GRAVESANDE p. 360.
(*h*) p. 88.
(*i*) WINTER l. c.
(*k*) p. 471.

aptam obliquitatem moveatur. Ita in oculo poterit obliquus ſuperior oculum ducere antrorſum, ut ex orbita exeat; internus introrſum, & ſuperior una ſurſum. Iterumque ut quisque horum muſculorum vividius operabitur, ejusque antagoniſta perfectius laxabitur, ita ſecundum eam lineam oculus ducetur, quæ ſit in votis voluntatis, magis ſurſum quam introrſum, magis antrorſum quam ſurſum.

Has motuum compoſitiones, quæ ex muſculorum ſodalium ſitu & momento virium varie oriuntur, ſecundum leges combinationis calculis expreſſit *Joſias* WEITBRECHT: invenitque decem muſculis, & intenſitatibus, ut vocat, duobus, motus variatos produci non pauciores quam 1. 048. 575. ut de viginti muſculis, & de triginta omittamus repetere (*l*). Continuo autem adparebit, non eſſe præter opinionem, ſi numeroſi muſculi in eadem actione convenerint.

§. XLIV. *Actiones muſculorum variatæ ex firmitate partium mutata.*

Præter eos muſculos, qui ex oſſe profecti ad mollem aliquam partem ducuntur, ut ad oculum, ad linguam, ad pharyngem, reliqui muſculi raro habent finem alterum perfecte immobilem, & longe plerumque finis quidem alter firmior eſt, alter mobilior: firmior, qui ad truncum corporis ſpectat, pelvimque: mobilior, qui ad artus extremos.

Nunc per alios, etiam longe remotos, muſculos infinitis modis poteſt alterutrius muſculi finis firmior reddi, aut viciſſim mobilior, ut omnino pene totius corporis vires inter ſe conſentiant, ſeque mutuo aut adjuvent, aut impediant.

Ita in homine ſedente, & quieto, deltoides, dum humerum elevat, ſcapulam una, & claviculam deberet deprimere, cum utraque pars mobilis ſit. Ita vero, cum ad ſcapulam humerus dearticuletur, nulla fieret ejus robuſti muſculi actio, atque elevatio deſtrueret depreſſionem, atque viciſſim.

Quare, quoties humerum levare volumus, oportet ſcapulam & claviculam retinere, ne deſcendant, ut finis immotus ſit, quo deltoides ad ea oſſa adhæret. Una ergo neceſſe eſt contrahi levatorem ſcapulæ, rhomboideum, trapezium, ſcalenos aliquos.

Sed

(*l*) *Comm. Acad. Scient. Petrop.* T. X. p. 277.

Sed iſti quidem muſculi a variis colli vertebris proveniunt, quæ & ipſæ mobiles ſunt, & flecti poſſunt. Si vero adductis, quos citavi, muſculis eæ vertebræ flecterentur, punctum non firmum iis carnibus præberent, quæ debent deltoidem adjuvare, neque adeo in oſſibus, quibus inſeruntur, deltoides muſculus firmum fundamentum haberet. Oportet ergo extenſores cervicis una operari, multifidos, ſacrolumbales, longiſſimos, cervicales deſcendentes, totamque illam nationem muſculorum, parti dorſali vertebrarum, & lumbalium, & ſacrarum impoſitorum. Tum demum, ex tot muſculorum conjuncta vi, deltoides ſortietur plenum effectum ſuum, eaque vi, quam ſibi propriam habet, humerum levabit. Iterumque adparet, decrementum virium impenſarum evitari non poſſe, quod alias tetigimus.

Cum enim deltoides non poſſit non ſcapulam detrahere (*m*) claviculamque, perinde uti humerum elevat, & cum ſcapula & clavicula in elevatione humeri deſcendere non debeant, neceſſe eſt certe eam totam dimidiam vim deltoidis perire (*n*), quam ſuperare tenentur ii, quos excitavi, muſculi, qui claviculam ſcapulamque retinent. Et in deltoide ergo dimidia pars virium perit, & vis levatorum ei medietati æqualis.

Verum nunc homo humi decumbat, velitque ſe de aliquo arboris ramo arrepto erigere, aut de firmo quocunque corpore, quod manu comprehenderit. Immota nunc manus eſt, quæ per ſuos flexores retenta, parem induit cum ipſo arrepto ramo firmitatem. Inferiori tunc loco truncus corporis eſt, brachium ſuperiori.

Tunc deltoides & ſcapulam & claviculam elevabit, & una totum corporis truncum, deltoides, inquam, brevitatis cauſa, nam eadem in actione omnes muſculi conſentiunt, qui hinc ſcapulæ immittuntur, inde humero, nempe ſuperſpinatus, infraſpinatus, teres uterque, extenſor cubiti longus, pectoralis major, ipſe latiſſimus dorſi (*o*), etiam biceps; verum ſufficit nunc de deltoide vidiſſe. Is nempe dum contrahitur ad humerum, corpus elevat totum ſcapulamque, & claviculam ad humerum adducit. Omnes tunc muſculi ipſi firmitatem præſtant humerumque firmant, qui ſunt inter humerum, manumque extremam; ſcapulæ vero detractores, qui a trunco corporis oriuntur, laxantur omnes, habentque ſe ut mere mecha-

(*m*) Siquidem fibræ muſculi ad medium conveniunt. p. 492.

(*n*) Hic caſus reducitur ad eum, quem p. 492. 493. diximus.

(*o*) Aliud in ſtatione in cruris extenſoribus exemplum habet J. B. WINSLOW l. c. p. 91. & de bicipite cubiti p. 94.

mechanici; immoti, funiculi. Periit interim dimidia vis deltoidis, in detrahendo humero inpenſa, periit de vi muſculorum, qui humerum retinuerunt, tantum, quanta vis detrahens fuit deltoidis.

Exemplum dedi, res ipſa per omnes totius corporis humani muſculos poterit repeti. Longiſſimus dorſi in greſſu agit, ſpinamque dorſi confirmat, ut ſuper eam immotam femur flecti poſſit (*o**).

Naſcitur tamen ex alio caſu, aliquantum diverſa virium efficacium variatio, ſi uterque finis muſculi non mobilis ſolum ſit, ſed vere una moveatur. Poterit enim tunc aliorum muſculorum conjuncta vi effici, ut laxior alter finis majorem partem motus propoſiti deſcribat, alter firmior minus deſcendat. In Biventre exemplum eſt. Plerumque eo muſculo ita in deglutiendo utimur, ut elevet equidem os hyoides, & connexum pharyngem, ad maxillas adductas, tanquam ad finem immotum. Poſſumus tamen, etſi moleſtius, ſed poſſumus utcunque deglutire, osve hyoides & laryngem levare, ut una os apertum ſit; demum, ut una os aperiatur. Eo in caſu muſculi temporales, maſſeteres, & interni pterygoïdei, maxillam quidem retinent, ut tamen ex animæ arbitrio paulum laxati cedant; una percipias vires, quæ maxillam detrahunt, vehementer laborare, cutaneum colli, primumque biventris caput. Paulum ergo, & cum renixu deſcendit maxilla; adſcendit autem una os hyoides & pharynx, & larynx, multo liberius, per ſuas cauſas alioſque muſculos ſurſum ductus, inter quos & biventer ſecundus eſt, qui in actione ſua paulum maxillam aperit, & multo magis os hyoides elevat. Ita in diaphragmatis motu & ad coſtas diaphragma accedit, & coſtæ ad diaphragma adtrahuntur (*o***).

Alii mille modi ſunt, quibus muſculorum actio a mutata firmitate mutatur. Lumbricales muſculi, ſi flexores manus validius egerint, & ipſi primum digitorum articulum flectunt. Iidem, ſi potior fuerit vis muſculorum extendentium, extendunt ſecundum articulum & tertium. Iidem denique, ſi acceſſerit muſculorum interoſſeorum auxilium, digitos ad latera diducent.

SECT.

(*o**) COWPER. ad BIDL. tab. 28.
(*o***) *De reſpir. exp.* 48.

SECTIO III.

CAUSÆ MOTUS MUSCULORUM.

§. I. *Cauſæ elateris & contractionis mortuæ.*

IN hypotheſes iterum, etiam invitus, mergor, non quod propriam aliquam conjecturam habeam, quam exornem, ſed quod ad inveniendos fontes admirabilis illius potentiæ vivarum carnium potius per ſpeculationes aditum ſibi, quam per experimenta, fere ſcriptores phyſiologici paraverint. Eos audire certe oportet, cum præterea aliqua inter eos ſecta ſit, cujus imperium latiſſime per univerſam medicinam pateat. Oportet autem ſermonem ita partiri, ut cauſas ſingulorum motuum recenſeamus, qui a fibra muſculari exercentur, deinde etiam relaxationis, quæ ſingulis ſuccedit.

Utramque nunc potentiam elaſticam (*a*), & mortuam (*b*) phyſicis ſcriptoribus reddimus, quæ non proprie fibræ muſculari, ſed omnino omni & animali & vegetabili fibræ, communis ſit. Eam adtractio partium forte ſatis explicaverit, qua perpetuo ad propiores contractus nitantur. Hypotheſin ſi quæris, habet BELLINUS, moleculas nempe rectangulares laterculorum ſimiles, alterno ſitu partim ſe contingere, & partim eminere; easque conari intervalla ſua diminuere; poſſe etiam longo ductu parallelo extendi, non ſeceſſuras, niſi poſtquam ab omni contactu divulſæ fuerint (*c*).

§. II. *Cauſa motus inſiti fibræ muſcularis.*

Cauſam quidem neque mechanicam hujus poteſtatis quæro, neque omnino phyſicam, qui perſuadeor, propriam & innatam fibræ animali vim eſſe (*d*), cujus non aliam porro cauſam quærere oporteat, ſive nunc unice fortior fuerit contractionis mortuæ gradus, ſive alia vis, ut ex eo poſſis arguere, quod mortua vis omni fibræ animali & vegetabili, hæc certe

(*a*) p. 440.
(*b*) p. 441.
(*c*) *Opuſc.* prop. 52. f. 8. 9. 10. SANTOR. *de fibra.*
(*d*) *Prem. Mem.* p. 82. conf. p. 462. &c. PETRINI p. 294.

certe in animato corpore fibræ muſculari propria (*e*) ſit. Sit major, quam in reliquis fibris, naturalis tamen contractio partium (*f*), & elementi ſub elementum ſubductio (*g*). Non certe repugno. Etiam hypotheſin offert vir clar. Gluten terrea elementa partium uniens fortius ſecundum rotunditatem fibras revincire, eaque ſede eſſe uberius; minus fortiter ſecundum longitudinem: ita dum contrahitur muſculus, eum breviorem fieri (*h*). Mihi quidem ſimpliciſſima videtur contractio naturalis, quæ fit a glutine continuo in brevitatem, inque rotundam figuram tendente. Ab eo vinculo elementa terræ obſequioſa ad propiores contractus ducuntur. Nolim tamen aut pro hac opinione pugnare, aut contra quemquam, qui aliam poſtulaverit.

Verum, etſi parum ſum in remotis ætiologiis curioſus, omnino tamen non poſſum omittere quæſtionem, de ſede propria hujus poteſtatis, deque cauſa proxima.

Primo quidem, cum in non paucis muſculis perpetuo (*i*) operetur, etiam absque cognito ſtimulo, quæritur, ſi ſtimulum demſeris, unde demum in actum cieatur. Stimulus vero nullus videtur adeſſe in antagoniſtis (*k*), ſe ſua contractione æquilibrantibus, in corde vacuo (*l*), quod absque ſanguine ad motum nonnunquam rediit, in carnibus animalium mortuorum ſuſpenſis (*m*), ſibi permiſſis, in moribundorum animalium quietis (*n*) inteſtinis, quæ ſubito motum periſtalticum validiſſimum concipiunt.

Nolo uti experimentis, quibus hanc absque ſtimulo natam actionem rejicerem (*n**). Malo fateri, videri mihi vim inſitam perpetuam in muſculis eſſe (*n***), ut plerumque in ſtatum contractionis eos cogat (*n*†), nonnunquam ſub relaxatione lateat iners, cordis exemplo Exci-

Ttt 2 tari

(*e*) p. 455. BATTIE *princip.* p. 33. 34.
(*f*) PEMBERTON apud HARTLEY p. 89. 90. tum MORGAN. prop. 12. p. 148. CHEYNE *fibra morb.* p. 5. KNIGTH. *vindic.* p. 53,
(*g*) BOERHAAVE *de virib. med.* p. 143.
(*h*) KRAUSE in *le* CAT p. 48.
(*i*) p. 417.
(*k*) Ibid.
(*l*) L. IV. p. 490.
(*m*) L. XI. p. 446.
(*n*) Ibid. Agit absque cauſa externa BIKKER p. 48.
(*n**) CALDANI Lettr. I. p. 134. 135. 136. 137.
(*n***) p. 447.
(*n*†) Ibid.

tari plerumque a ſtimulo (*p*) cognito ſanguinis, aeris, ſeminis, bilis, urinæ, cibi, aquæ. Excitari tamen etiam a cauſa non ſatis nota: a ſtimulo forte (*p**) debili, quem repetere, & per aliquod temporis momentum quaſi colligi oporteat, ut in motum erumpat: aut non a ſtimulo, ſed a cauſa ſua ſibi propria, quæ & ipſa collecta ſenſim fiat valentior: uti, in hypotheſi, leniſſima adtractio elementorum demum poteſt in motum conſpicuum erumpere, ſi adtractionis vis fuerit in ratione inverſa, & utcumque multiplicata, diſtantiarum. Ita enim fiet, ut inconſpicua elementorum acceſſio ſubito evidentiſſima ſe efferat, poſtquam ad viciniam adtractionem reduplicantem pervenerunt.

§. III. *Sedes hujus motus & motus nervoſi partitæ.*

Ut facilius de cauſa aut inſiti motus aut nervoſi pronunciemus, neceſſe eſt inquirere, an omnino eadem utriusque ſit ſedes.

Ergo hactenus quidem eſt eadem, quod in fibra muſculari habitat utraque (*q*). Deinde nulla (*r*) eſt fibra muſcularis, in qua vis inſita non habitet, quando nervea quievit. Eſt tamen, & magni momenti, diſcrimen.

Vis inſita reſidet in corde, in inteſtinis, in œſophago, in ventriculo, in veſica urinaria, in penis erectoribus veris clitoridisve, in arteriis venisque magnis, in muſculis inconſpicuis ſphincterum minimorum, qui vaſa lactea, vaſa reſorbentia cutanea ambiunt.

Et absque nervis, his deſtructis, in his muſculis avulſis motus (*s*), & ad ſtimulum obſequium ſupereſt (*t*).

Si inſita eorum organorum vis eſt, cur accipiunt nervos? Ii niſi voluntatis imperia deferunt, quid agunt aliud? Primo ſenſum adferunt, qui absque nervis nullus eſt (*u*). Adferunt etiam ex cerebro efficacia imperia, non voluntatis, ſed legum, corpori animato ſcriptarum, quæ volunt, ad certos ſtimulos, certos naſci motus. Muſculi erectores penis, veri illi, quicunque ſunt, per nervos accipiunt eam vim, qua penem diſtendunt, eaque vis non eſt a voluntate, neque aut imperio animæ accerſi poteſt, aut

(*p*) L. IV. p. 467. ſeqq.
(*p**) Conjecturam habet de motu inteſtino Cl. HOUSSET. p. 410.
(*q*) p. 467.
(*r*) p. 446. 447.
(*s*) p. 451. 452.
(*t*) Ibid.
(*u*) L. X. p. 296. ſeqq.

aut deſtrui: ſed a cerebro tamen, ad ſpecies lubricas, & obverſantem animæ voluptatis imaginem naſcitur. Adferunt ad cor in ira motus præcipites, & palpitationes effecturos, non voluntatis juſſu, ſed tamen a cerebro, & ab obverſante animæ infeſtæ ſpeciei ſtimulo, quo ſe liberari vult quam celerrime. Sunt ergo nervi inter animæ officia & corporis partes internuntii, etſi in his exemplis non voluntatis dictata perferunt.

Pertinent etiam aliis forte modis nervi ad vim irritabilem augendam. Certum enim eſt, partes pleraſque cum dolore irritabiles fieri (*x*). Nervos non auctores, ſed moderatores virium irritabilium eſſe, & veri nominis antagoniſtas, nupera conjectura fuit (*y*).

§. IV. *Non ergo a voluntate regitur vis inſita.*

Diligenter audire oportet, quæ potens certe & olim & nuper Secta STAHLIANA ad cauſam motus inſiti partium perpetim agentium ſuæ animæ vindicandam profert (*z*). Nullum, ajunt, a corpore motum proficiſci poſſe, omnemque, ne gravitatione (*a*) quidem excepta, ab animato principio (*b*) motum naſci; eſſe enim immateriale quid, quod motus vocatur, & materiam motui reſiſtere (*c*), aque materie motum produci ridiculam eſſe adſertionem (*d*). Ergo & in corpore noſtro vim omnem ab anima repeti debere. Animam omnes in corpore humano motus, & generare, & ſapientibus conſiliis regere, ut fœdus cum corpore quam diutiſſime integrum ſit (*e*). Eandem, cum primum in materno utero ſibi corpus ipſa ſtruxerit (*f*), aptiſſime etiam huic

 corpori

(*x*) Non diu procedit abſque nervis motus vitalis v. GEUNS p 26 27. Aliquid, ſed parum, ad motum cordis nervi conferunt CALDAN. p. 471. Vis vitalis cum animali communicit GAUBIUS *pathol.* p. 75.

(*y*) ROGER p. 22. 23. 24. 25.

(*z*) Non potui hic aliquam repetitionis notam evitare. Cum enim ante ſex annos in L IV. *de cordis motu* agerem, STAHLII placita coactus ſum tangere p. 481. ſqq. ignarus certe, num omnino ad has chartas usque vita mihi ſuperfutura foret, neque tamen, quæ de corde dicenda habebam, nimis hiulca editurus.

(*a*) WHYTT *phyſiol. Eſſ.* p. 187. STAHL in σχιαμαχια & alibi.

(*b*) KRUGER *diat.* p. 523. c. 5. &c. CHEYNE *Engliſh malad.* p. 68. ſeqq. 94. &c. SAUVAGES *de inflamm. & ad fin. pathol. Med. Edit.* III. p. 190 CARRERE *de ſedere* &c. p. 56.

(*c*) SAUVAGES *Journal de Med.* l. c. T. III. n. 2.

(*d*) SAUVAGES ibid.

(*e*) STAHLIUS ubique. SAUVAGES *phyſiolog.* p. 145. PAPI *critica ſacra* p. 266.

(*f*) GALEN. *de form. fat.* PORTERFIELD *of the Eyes* T. II. p. 29. TABOR p. 238. Conf. PERRAULT *du toucher* p. 105.

corpori gubernando præeſſe. Eandem, poſt vulnera recepta pares amiſſis partes regenerare (*g*).

De muſculis voluntariis diſſidium nullum eſſe (*h*). Sed neque de iis debere dubitari, qui abſque voluntate, & abſque conſcientia adminiſtrari videantur, qualis cordis motus eſt (*i*), aut inteſtinorum, aut ſunt ſecretionum (*k*) officia.

In principio omnes motus, etiam cordis, voluntarios fuiſſe (*l*), & porro voluntarios in nonnullis animalibus, & hominibus, qualem ex militari ordine virum pro exemplo excitant. Nam & cochleam (*m*) cordis ictus præ metu ſupprimere, & tribunum militum TOWNSHEND (*n*) ante veram mortem pro arbitrio cordis pulſus diminuiſſe, & demum ſuſtuliſſe, poſtque ſemihoram nixu aliquo edito ſui cordis motum revocaſſe. Alium, qui moriens ſuſcitatus ſit, a magno animæ adfectu per horam revixiſſe; eumdemque cum jam animus requieviſſet, exſpiraſſe (*n**). Fuiſſe etiam, qui pro arbitrio ſudarent, vomerent.

Quod pleri que homines voluntatis imperium in cor amiſerint, id fieri a conſuetudine, quæ & iridis (*o*), & palpebrarum (*o**), aliarumque partium motus manifeſto arbitrarios arbitrii imperio eripiat, ut ſponte ſua naſci videantur: repetitis eorum actionibus demum *actum reflexum* amitti (*p*), & conſcientiam (*p**). Sunt etiam, qui duas voluntates faciant; vitalem, ſemper bonam, quæ ſit rationis, malam alteram natam a ratiocinio (*q*), quo trahunt illam in S. S. citatam luctam ſpiritus & carnis (*r*), & hydrophoborum phænomena, qui inviti ad mordendum ſtimulentur (*s*). Credunt

(*g*) STAHL *de autocratia naturæ.*

(*h*) SAUVAGES *Journal de Med.* l. c.

(*i*) LAWRENCE *prælect.* p. 75. PAPI *critica ſacra.* Concurrere KIRKPATRIK p. 4.

(*k*) LAWRENCE p. 71.

(*l*) RIDLEY *of the brain* p. 163. PORTERFIELD *Eſſays of a Societ. at Edimb.* T. IV, p. 214. 215. 216. *of the Eyes* T. II. p. 31. 152. BOND *of the nightmare* p. 70.

(*m*) LISTER *de conchyl. bivalv. exerc.* II. p. 249. *de hum.* p. 49. tum in girino *de hum.* c. 2. p. 43.

(*n*) Apud GHEYNE *engliſh malady* p. 307. PORTERFIELD l. c. p. 222 224. *of the Eye* T. II p. 153. SAUVAGES in *Journ. de Medec.* T. III. art 2. *phyſiolog.* p. 142.

(*n**) ROBINSON *Oecon.* prop. XXI.

(*o*) PORTERFIELD *on the Eye* T. II. p. 153. WHYTT *vit mot.* p. 283.

(*o**) WHYTT l. c.

(*p*) RIDLEY.

(*p**) SAUVAGES *phyſiolog.* p. 142.

(*q*) JUNKER p. 128. STAHL de *differ. ration. & ratiocin.*

(*r*) SAUVAGES *de imper. anim.* p. 7.

(*s*) SAUVAGES *phyſiol.* p. 153. Exempla habet CODRONCHUS p. 100. RIDLEY obſ. p. 110. SAVIARD. obſ 99. *Art de faire les raports* p. 221. RHOD Cent. I. obſ. 46. *Lond. Mag.* 1735. p. 391.

Credunt iidem, animam etiam pro arbitrio inteſtina & cor moturam, ſi videret (*t*).

Manifeſtum eſſe adfectuum animi (*u*) in cor imperium, cum terror, & ira, ad evitandum malum vires cordis (*x*), & univerſi corporis incitent: metus, deſperata fere ſalute, easdem remittat; neque cæcos eſſe motus, ſed certum utique finem habere, qui ab emoto animo ſequantur (*y*).

Sed febrem (*z*), motum nempe cordis (*z**) auctum, manifeſtum eſſe animæ contra objecta ſibi mala inſurgentis molimen. Nullam machinam cogitari poſſe (*a*), quæ contra reſiſtentiam auctam viribus auctis inſurgat. Vires enim, etſi ſint eædem, minores poſt obſtaculum objectum videri (*b*), quod earum major nunc pars a reſiſtentia deſtruatur, ut minor efficax ſuperſit, ſeque manifeſta efferat. Contra in corde contra reſiſtentias ſubnatas, & in vivo cane contra vinculum (*c*), vires manifeſto intendi. Uti vero animam ad vaſa regenda fibroſo textu, qui ea complectatur (*d*).

Providentis animæ conſilia (*e*) in criſibus, in ſecretionibus pro corporis ſui commodis auctis, in ſomno (*f*) demum adparere, quæ voluntaria quies ſit, quam ſuo corpori mens indulgeat, ne perpetuo labore celeriter fatiſcat; in apoplecticis vero vires voluntarias in vitalium ſubſidium reſervari (*g*), & in febre animam de iisdem viribus voluntariis demere, ut addat ad cordis vires (*h*).

Nervo-

(*t*) *Dav.* HARTLEY p. 177. Adde SAUVAGES *de animæ imperio in cor* p. 6. 7.
(*u*) SAUVAGES *de imper anim.* p. 8.
(*x*) Conf. SAUVAGES *de inflamm.* n. 283.
(*y*) SAUVAGES *pathol. Method.* p. 189.
(*z*) CAMPANELLA *medicinal.* p. 603. SAUVAGES *de la fièvre* c. 5. GODART *de l'ame* p. 69.
(*z**) SIMSON *muſc. mot.* p. 11.
(*a*) SAUVAGES *de imper. anim.* p. 10 11. 12. 13. ſeqq. &c.
(*b*) De motu ex nervi punctione KRAZENSTEIN *diabet.* n. 39.
(*c*) SAUVAGES *de inflamm.* p. 227.
(*d*) STAHL *de obſtructione vaſor. ſanguin. de motu tonico* &c.
(*e*) STAHL ubique. NICHOLLS. LAWRENCE *hydrops* p. 16. SAUVAGES *pathol. method.* Edit. III. p. 43.
(*f*) STAHL *Theor. Med.* p. 437. NENTER *phyſiol.* c. 10. p 316. JUNKER. SAUVAGES *de ſomno.* MORGAN. *princip.* p. 345. NICHOLLS *anim. med.* p. 26.
(*g*) SAUVAGES *de hemipleg.*
(*h*) SAUVAGES *de la fièvre* n. 128.

Nervorum imperia, ad adverſi cujusque veneni excuſſionem manifeſto conſentire, ut in ſternutatione (*i*), ad acre naribus objectum, in lacrumatione, quæ aſpera quæque objecta oculo detergeat: in iridis dilatatione, qua de arctata pupilla pars nimiæ lucis excludatur, in ſcabendo ad pruritum (*i**). Motus ſympatheticos, aliasque ex idea averſata naſcentes excretionum cupidines (*k*) adjiciunt.

Conſcientiam agentis in his motibus animæ a cordis efficacia abeſſe (*l*), ut ab aliis (*m*), quam maxime arbitrariis, motibus abſit, quoties valde familiares facti ſunt. Nam etiam meditantes homines gradi, edere, multa facere, quorum non ſint conſcii; quo etiam motus iridis, & muſculorum auditus tenſiones revocant, quæ fiant absque conſcientia. Eſſe nos ſæpe conſcios voluntatis in univerſum, non ſinguli muſculi, qui ex arbitrio tamen moveatur (*n*). Manifeſto voluntarios motus (*o*), ut digitorum in muſicis, cum obſcura voluntatis conſcientia peragi, neque bene ſonare fides, niſi anima oblita fuerit, ſe habere digitos (*p*). Ignarum etiam ſuarum arithmeticarum operationum tamen in aure numerare oſcillationes (*q*).

Animam etiam viſcera ſua intellectu puro regere, absque reflexione & ratiocinio (*r*): objecta vero extra ſe poſita ſola cum actu reflexo, ſive cum conſcientia ſuæ ſenſationis & actionis ſibi repræſentare (*s*).

Eſſe exempla, in quibus motus, qui in homine voluntarii fuerint, deſinant voluntate regi, aut ex deſuetudine mera (*t*); & alia, in quibus motus, qui neceſſarii fuerint, nunc fiant voluntarii (*u*); & contra, aucta tantum vi ſtimuli, omnes muſculos voluntarios poſſe involuntarios fieri (*u**).

Fuiſſe,

(*i*) SAUVAGES *action des medic.* p. 16.
(*i**) TABOR p. 239.
(*k*) STAHL *autocratia naturæ germ.* p. 296. ALBERTI *von der Seele*, p. 167. ut vomitus, & alvi citatio ex idea ingrata WHYTT *mot.* p. 253.
(*l*) Ex conjectura de corde BORELLUS *prop.* 80. SAUVAGES *Journ. de Medec.* l. c. PORTERFIELD *act. Edimb* l. c. p. 216. 217. RIDLEY p. 163. WHYTT p. 302 &c
(*m*) CRUSIUS *Naturlehre* p. 1089. WHYTT *vital. mot.* p. 300. STAHL *diff. rat. & ratioc.* Exemplo reſpirationis NICOLAI *Einbildungskraſt* p. 73.
(*n*) PORTERFIELD *of the Eye* T. II. p. 138.
(*o*) SAUVAGES *Journal de Medec* l. c.
(*p*) SAUVAG. *Journ. de Med.* l. c. Adde HARTLEY p. 108.
(*q*) Ibid.
(*r*) SAUVAGES *de imper. anim.* n. 11.
(*s*) STAHL *Theor.* p. 266. JUNKER *conſpect.* p. 126.
(*t*) WHYTT *vit. mot.* p. 25. 321.
(*u*) HARTLEY p. 104.
(*u**) ID. p. 283.

Fuiſſe feminas, quæ ſola pervicace voluntate in hyſtericos ſpasmos ſe conjecerint (*u***), uti quidem epilepſiæ ſimulatæ non raræ ſunt. Non ergo eas claſſes voluntariorum motuum, & ſpontaneorum, vere diſtinctas eſſe.

Sunt, qui fateri malint, animam eos, quos diximus motus, confuſis cogitationibus regere (*u*†).

Ex his omnibus, horumque ſimilibus perſuadent ſibi Cl. viri, quæ irritabilitas dicatur, & ipſam eſſe animæ (*x*) ſtimulorum impatientis tutelam, qua fibras ad amovendam ſenſus ingrati (*y*) cauſam adſtringat, aut obſcuro aliquo ſenſu emotam, ſi cauſa fuerit levior (*z*), aut omnino manifeſto cum ſenſu doloris, ſi gravior. Quare nullum absque ſenſatione motum (*a*), nullum demum absque anima omnino motum (*b*) naſci, ab anima vero eas contractiones proficiſci, quæ non in ſolo irritato muſculo, ſed late (*c*) in aliis, etiam ex ſola memoria odioſæ cauſæ naſcantur (*d*).

In eo vero diſſentiunt Cl. viri, quod *Robertus* WHYTT ſolam, neceſſariam (*e*), irreſiſtibilem (*f*), neque ſapientia (*g*) ulla præviſam fibræ contractione animæ tribuat, quæ ſtimulum ferre nolit: STAHLIUS autem & nuper Ill. de SAUVAGES, aliique multi, animam motus ſui corporis in futuros, præviſosque fines libere dirigere perſuadeantur. Sed etiam Cl. *Guilielmo* PORTERFIELD (*h*) diſplicet, quod WHYTTIUS de animæ ad ſtimulos operatione arbitrium ſuſtulerit. Plerique tamen nuperi,

(*u***) ROBINSON *on the ſpleen.* p. 222.

(*u*†) PERRAULT *du toucher* p. 102. 103. & p. 547. 548. SAUVAGES *anim. imp.* p. 14. STRUVE *anthrop. ſubtil.* p. 75. WHYTT p 322. CARRERE p. 61. 64. qui hos ab idea confuſa natos motus a claræ voluntatis effectibus ſeparat.

(*x*) WHYTT *vital. mot.* p. 241. 255. 265. &c.

(*y*) WHYTT p. 288. PORTERFIELD p. 139.

(*z*) Lucis in iridem, ſanguinis in cor WHYTT. p. 295. 322. Olim ita fere PERRAULT *tr. des ſens exter.* p. 38.

(*a*) p. 456. NICOLAI *Einbildungskraſt* n. 13.

(*b*) p. 517.

(*c*) WHYTT p. 249. & per cerebrum animamque, ut in vomitu *Eſſays* p. 178.]

(*d*) p. 253.

(*e*) HARTLEY prop. 21. CARRERE l. c.

(*f*) WHYTT *vital. mot* p. 306. 307.

(*g*) Ridet NICHOLLSIUM, neque credit, animam corpus ſuum ſtruere WHYTT *vit. mot.* p. 267. 279. 285.

(*h*) *On the Eye* T. II. p. 162.

ri, *Semiſtabliani*, fere WHYTTIUM ſequuntur, ut cauſa motum excitans in ſtimulo, cauſa efficax motus in anima ſit.

§. V. *Qui regi ſcripſerint.*

Plurimi & nuperi & novi hujus ſectæ auctores fuerunt, & HIPPOCRATIS ſapientem atque medicatricem NATURAM eo revocare amant: & GALENUM (*i*) manifeſtum habent adſtipulatorem.

Seculo decimo ſeptimo vergente, quo ipſo mechanica medicina cepit emergere, *Johannes* SWAMMERDAM (*k*), J. *Alphonſus* BORELLUS (*l*), *Claudius* PERRAULT (*m*) eo animum inclinarunt.

Paulo poſteriori (*n*) tempore *Georgius Erneſtus* STAHL (*o*), acris homo & metaphyſicus, magis quam priores ulli hanc ſectam ornavit, quam late per Germaniam J. *Daniel* GOHL (*p*), *Andreas Ottomar* GOELIKE, G. *Daniel* COSCHWIZ, J. *Samuel* CARL, *Georgius Philippus* NENTER, *Johannes* JUNKER, *Michael* ALBERTI, *Daniel* LONGOLIUS, & hac ipſa in opinione *Auguſtinus Fridericus* WALTHER ſecutus eſt (*q*): tum Cl. G. G. KRAZENSTEIN (*r*), J. *Gottlob* KRUGERUS, H. *Frid.* DELIUS, & alii. Eo etiam inclinabat E. CAMERARIUS (*s*).

In M. Britannia *Georgius* CHEYNE (*t*) primus, & *Johannes* TABOR (*t**), deinde *Thomas* MORGAN (*t***), *Richardus* MEAD, *Franciſcus* NICHOLLS (*u*), *Thomas* LAWRENCE (*x*); & nuper *Robertus* WHYTT animoſus auctor, & Cl. KIRKPATRIK (*y*), & *Bryan* ROBINSON (*z*).

In

(*i*) *De form. fetus.*
(*k*) *Bibl.* p. 844.
(*l*) *De motu anim.* L. II. Prop. 80.
(*m*) *Du toucher* p. 547. 548. *du mouvement des yeux* p. 587. 588. *du bruit* p. 277. &c.
(*n*) Cl. PERRAULT anno 1680. ſcripſerat: STAHLIUS anno 1685. *de motu tonico* p. 37.
(*o*) Ubique, & *de motu tonico & vitali*, *theor. Medica* p. 260. 567. &c.
(*p*) *Vom an Vorurtheilen kranken Verſtande*, inque *actis Berolinenſibus* &c.
(*q*) *De fibra motrica* n. 14.
(*r*) *Diabet.* n. 39.
(*s*) *De medio motus animalis.*
(*t*) In *exerc. med.*
(*t**) *English malady* p. 68. *Sanit. infirm.* p. 190.
(*t***) Homo impius, ut adpareat, religionem ſyſtema *animaſticum* non ſolam ſuadere.
(*u*) *Anim. medica.*
(*x*) L. c.
(*y*) *Analyſis* p. 4.
(*z*) *Of food and diſcharg.* p. 81. Excretiones ſapienti animæ tribuit.

In monſpelienſi academia cum adſtipulatorem inveniſſet STAHLIUS *Franciſcum* de SAUVAGES, late ſe ejus ſententia propagavit.

In Belgica ſchola, avertente eam ſectam BOERHAAVII auctoritate (*a*), & in Italica (*b*) eadem opinio *animaſtica* paucos cultores reperit.

Adfinis eſt eorum virorum ſententia, qui non quidem animam immortalem, ſed ſpiritum alium, ſenſitivam animam (*c*), ensve ſentiens, aut Archæum (*c**), aut Præſidem nervoſi ſyſtematis (*d*), his vitalibus motibus ita præficiunt, ut nihil valde ab animæ officiis diſtet.

§. VI. *Ad ea adverſariorum argumenta reſpondetur.*

Mihi quidem cum BOERHAAVIO & WERLHOFIO ſenſiſſe videtur apud poſteros decori fore, cum inprimis non poſſim ullo meo ab omni hypotheſi alieniſſimo animo mihi eripere, vera me ſentire, & ea, quæ mei me ſenſus in argumento doceant, in quo diu verſatus fuerim (*e*).

Facile dedero, quæ Cl. Viri de conſcientia cum voluntariis actionibus non ſemper conjuncta pro cauſa ſua excuſanda dixerunt (*f*). Anima, finitum ens, plerumque peculiare objectum habet, circa quod verſatur. Dum ei incumbit tota, etiam ea, quæ vere ſentit, quorum vere conſcia eſt, facillime obliviſcitur, ut non ſenſiſſe ſibi perſuadeat, eo facilius, quo levior eorum in ſenſus noſtros impreſſio fuit. Sæpe me ipſum meditatus, nunquam, ullo in corporis ſitu, me absque dolore fuiſſe memini, quæ ipſa cauſa eſt, cur etiam in molliſſimo lecto ſubinde ſedem mutemus, corporisque ſitum. Sed eos ipſos dolores, quos adtendens facillime percipio, nimisque, eos non percipio, aut me percepiſſe certe non memini, quamdiu cum ſtudio his ipſis in commentariis ſcribendis verſor. Certum eſt etiam, me voluntatis quidem meæ in gradiendo gna-

 rum

(*a*) Excepto HARTSOEKERO, qui animam cor movere credidit, *ſur les paſſions.*

(*b*) PAPI p. 266. *Criticæ ſacræ.*

(*c*) AMOS COMENIUS, GASSENDUS, HAMMOND, WILLIS, A. Q. RIVINUS, A. RIDIGER. Q. BIVMI *canalett.* c. XI. Cl. *Nic. le* CAT, THADDÆUS BAYER &c. Spiritus vitalis ſentit ideas, componit, animi pathemata experitur, motus omnes in corpore humano perficit RIVIN. *de ſpir. vit.*

(*c**) J. *Baptiſtæ* v. HELMONT.

(*d*) WEPFERI.

(*e*) GALEN. *mot. muſc.* L. II. c. 6.

(*f*) Argumento a defectu conſcientiæ uſus eſt *Guilielmus* BATTIE *princip. anim.* p. 119. & prior celeberrimus *Joſephus* PITTON (vulgo de TOURNEFORT) in theſi inaugurali ann. 1695. edita. *Non eſt anima corporis facultatum principium*, & in altera: *Ergo ex ſanguinis circuitu morbi.*

rum eſſe, cæterum qui motus ad eum finem ſint excitandi, quibusque muſculis corpus ſit antrorſum transvehendum, perfecte ignoro. Non ergo penitus repudiavero, ſenſum in corde eſſe poſſe, aut potuiſſe, ſtimuli, quem multa conſuetudo ſenſim deleverit.

Verum alia ſunt argumenta, quæ non ſinunt cum Cl. viris ſentire. Omnes muſculos, ajunt, pariter regi voluntate: etſi a nonnullis conſcientia abeſt volendi. Nihil vero hactenus, nam ni fallor legi fere, quæ protulerunt, pleraque, nihil, inquam, protulerunt Cl. viri, quo explicarent, quomodo idem voluntarius motus ſit, & tamen voluntati nunquam obediat: neque aut a voluntate excitari poſſit, neque ab eadem ſupprimi. Videntur mihi hic, ſi quidquam video, plane ſibi ipſis contraria verba proferre, voluntatem involuntariam.

Cordis actio ad vitam alendam neceſſaria eſt; ſic reſpiratio: etſi enim aliquanto ea lentius procedit, tamen uti absque reſpiratione, ita absque pulſu cordisve motu homo aliquamdiu, animal diu omnino eſſe poteſt.

Nunc experimur, quid interſit voluntario motui, & neceſſario. Reſpiratio, quæ ad vitam ſuſtentendam requiratur, tamen voluntati obedit (*g*). Eam poſſumus incitare, retardare, ſupprimere, vitam nobis, eo ipſo artificio, ipſis præcidere (*h*). Si minus facile eſt, aut vulgare, ea ratione inviſæ vitæ finem facere, anxietas id crimen rarum reddit (*i*), quæ retentæ reſpirationi ſupervenit, & cogit, ſed voluntatem cogit, præſentiſſimo ſubvenire incommodo, quod in nos intolerabile incumbit. Id incommodum qui ſpreverit, & reſpirationis dominus eſt, & ſuæ vitæ: Sed ſpernere poteſt, ſiquidem aliqui ſpreverunt.

Ergo omnes mortales, animalia omnia, voluntarie reſpirant; nihil hic conſuetudo demit de imperio: nihil neceſſitas; nihil inviſibilis diaphragmatis occulta fabrica. Poſſumus omnes, poſſumus ſemper, reſpirationis organa regere voluntate.

Cor, cujus adeo cum pulmone proxime connexum eſt officium, non videmus, motum tamen tangimus: Ejusdem cordis nemo ullus mortalium (*k*), unquam, ullo conatu potuit vel inhibere pulſum, vel concitare languentem. Nihil hic juvat, quod cor non videamus. Nam neque penem

(*g*) L. VIII. p. 262.
(*h*) p. 252. GALEN. *de mot. muſc.* L. II. c. 6.
(*i*) p. CIGNA *diſſ.* n. 3.
(*k*) L IV. p. 480. ſeqq. Vide Cl. GAUBIUM in ſermone academico anni 1747. SCHREIBER *almag.* p. 104.

penem voluntate regimus, neque homines, quibus inteſtina prolapſa de vulnere, aut inverſo ano, pendent, ea inteſtina voluntate ſua conſtringere poſſunt, aut laxare: vidi enim, in femina duas minimum ulnas inteſtini laxioris de ano elapſa: facile ea manu ſua prehendebat miſera. Obediebant ſtimulo, ad tactum acris corporis ſudabant aquulam, in rugas ſe colligebant; ſed ad propriæ animæ experturæ imperium, neque arctiora fiebant, neque laxiora viciſſim. In ſimili exemplo Cl. Chirurgus D. TENON pariter vidit, nihil quidquam voluntati in inteſtinum de hernia elapſum fuiſſe imperii.

Adeo hic a veritatis vi urgentur Cl. adverſarii, ut omnino partem fateantur (*l*) veri: non perinde nempe ut alium arbitrarium muſculum, cor a voluntate regi: aut quando volunt oſtendere regi tamen, per ambages, & per reſpirationem cauſasque animæ obnoxias regi doceant, de quibus non quæritur (*m*). TOWNSHENDI hiſtoriam forte nimis ornatam ad decubitum retulerim, in quo in univerſum ſanguis lentius ad cor redit, atque adeo id ipſum minus fortiter ſtimulatur (*n*). Cochleam reſpiratione mutata, & aere excluſo cor ad quietem reducere fatetur IDEM auctor phænomeni LISTERUS (*o*). Sed id & homo poteſt.

§. VII. *Aliæ objectiones.*

Verum, ajunt Cl. viri (*p*), ab animæ adfectibus mutatur cordis vis: in animæ adfectus animæ eſt arbitrium; eſt ergo in cor.

Hæc partim vere dicuntur, partim nequaquam. Certum eſt, ex alcohole vini, ex veneno, ex idea præſentis, quæ mihi offertur, indignitatis, motum cordis vehementer incitari. Non ideo verum eſt, voluntarias has adfectiones eſſe, aut in ira cor ab anima juſſum palpitare.

Non pendet a voluntate non inebriari, quando vinum intemperanter epotum eſt; non pendet ab eadem non iraſci, quando aliqua contra dignitatem noſtram facta pro malo recepimus, quod immerito patimur.

 Id

(*l*) SAUVAGES *in Journ. de Med.* T. III. p. 2. LAWRENCE *mot. muſc.* p. 80. Fatetur non pendere ab anima, quod rationalis ſit GODART p. 67. Motus cordis non eſt vitalis, ſed ab irritabilitate CARRERE p. 14.

(*m*) SAUVAGES de *anim. imper. in cor* p. 8. Conf. Cl. CRANZ in *ſolut. diffic.*

(*n*) *Eſſays of a Soc. phyſ. & litter. Edimb.* T. I. p. 439.

(*o*) *De humor.* p. 112.

(*p*) SAUVAGES l. c.

Id fuerat in arbitrio, non ſumere vinum: non habere pro magno malo, quæ nobis contra dignitatem offeruntur; obruere poſſimus id malum æquilibrando cum eo malo, quod ex ira ſequi aut ratio docet, aut religio minatur.

Quando ſemel nervi emoti ſunt, aut a vini vapore, aut a ſenſu offenſæ acceptæ, non plus eſt in anima arbitrii, quo cor vetet celerius ſalire, quam eſt in homine ſano & quieto, nullum nempe omnino eſt. Poſſumus impedire, ne animæ adfectus in nobis naſcatur: quando natus eſt, ejus ſocia in corpore phænomena inhibere non poſſumus.

Quæ in ira fiunt, ea omnia in corde, hepate, bile, facie, univerſo corpore, nullo conſilio noſtro, nullo propoſito fine, temerariis omnino motibus peraguntur, plane uti a nimia vi vini ſimilia non obnoxia rationi, ſed contraria ſequuntur (*q*). Sed etiam tunc, quando ex animi adfectu cor vehementius ſalit, etiam tunc ſalit præter voluntatem: Non impellimus id volendo, ut acrius micet, eaque omnia, quæ ab ira fiunt, pleaque contra voluntatem, repugnantibus nobis fiunt & invitis.

Vides hominem vini venenum ex voluntate bibere: ex ejusdem voluntatis imperio venenum ideæ inimicæ admittere: ea vero, quæ a vino, & ab ea idea in corde mutato fiunt, ea omnia præter voluntatem eveniſſe.

Neque unice voluntati nihil eſt in cor auctoritatis, nullum etiam eſt ipſis nervis, per quos animæ imperia ſolos & in omnes muſculos deferuntur. Iis enim irritatis (*r*) cordis motus non ſuſcitatur, ligatis (*s*) non tollitur.

Nunc vis, quæ nervos irritat, multo omni vi voluntaria fortior (*t*) eſt, quam facillime ſuperet, & muſculum arbitrariæ claſſis cogat invitiſſima voluntate contrahi (*u*). Et tamen ea vis, in nervo cordis exſerta, nihil in cordis motu mutat.

Per

(*q*) Ill. WERLHOF obſ. *de febrib.* p. 307.

(*r*) L. IV. p. 383. 384. *Second Mem.* p. 390. CALDANI Lettr. I. Lett. II. p. 470. FONTANA p. 213. 230. ROGER p. 23. 24.

(*s*) CALDANI p. 149. L. IV. p. 463.

(*t*) WHYTT *vital. mot.* p. 21. 23. L. IV. p. 461. 462.

(*u*) SPENGLER *epiſt.* p. 53.

Per ſolos autem nervos, quidquid alii Cl. viri ſuſpicantur potius (*x*), quam liquide pronuntiant, animæ ad partes motorias advenit imperium (*y*).

Ergo etiam ex eo argumento alterius juris cor eſt, quam muſculi voluntarii, in quod neque voluntati, neque nervis, aliquid ſit poteſtatis.

De corde certa experimenta habemus. Sed etiam nervi meſenterii irritati nullam in vivi animalis inteſtinis contractionem cient: & in veſica urinaria, aut ventriculo, nullum habemus experimentum, per quod conſtet, a nervis laceſſitis inaniri.

§. VIII. *Claſſes motuum voluntati obnoxiorum & non obnoxiorum ſtabiles ſunt.*

A conſuetudine claſſes motuum voluntariorum & vitalium turbari, præter verum omnino dictum eſt. Motus ii, qui in adulto homine voluntati obnoxii ſunt, fuerunt ſemper, & in puero, & in infante. Sphincteribus aliquibus non utitur puerilis anima; neque enim voluit. Quam primum reprehenſa, punita, maluit continere lotium, ſcivit uti ſuis muſculis. Sphincterum (*y**) ergo natura apta fuit, ut voluntati obedirent. Loqui utique diſcimus (*z*), quod tota res artificialis ſit, & *conventione* inter homines nitatur.

Imo vero eſt aliquid hac in re admirabile, & alibi fuſius meditandum. Adeo non conſuetudine adquirimus muſculorum voluntariorum uſum, ut & homo, & animal, ut in lucem prodierunt, iis muſculis, quos perfectos habent, nemine magiſtro, & absque experimento ſciant uti (*a*).

Nihil autem eſt in fallaci epilepſia, quod contra nos faciat (*b*). Soli enim muſculi agitantur, qui voluntati alioquin obediunt.

Iterum, muſculus voluntarius nunquam, dum vita ſupereſt, voluntatis imperio ſubripitur (*c*). Fruſtra citantur palpebræ, eæ nunquam non fuerunt volun-

(*x*) SAUVAGES *de imperio* &c p. 18. nulla addita via, per quam, præter nervos, anima operatur.

(*y*) p. 467. 468.

(*y**) LANGRISH *mot. muſc.* n. 12. 13.

(*z*) Huc exemplum iſtud miror adlegare *Davidem* HARTLEY p. 106. Senſim muſculorum officia diſcere, neque audire infantes, qui muſicam elegantiſſimam non ament, CARDANUS ſcripſit *de ſubtilitate* p. 490. & HAMBERGERUS *phyſiol.* p. 573. quem credas nunquam vidiſſe, cantu placari infantes.

(*a*) Add. n. 30.

(*b*) Idem monet Cl. de LIGNAC *lettre d'un americain* T. VIII. p. 153. & de muſca ex acaro SWAMMERDAM p. 716.

(*c*) REAUMUR *des inſect.* T. V. Mem. XI.

voluntati obnoxiæ, nunquam ei arbitrio deſinunt obſequi. Millies, centies millies nictamus, nulla idea animæ impreſſa. Sed poſſumus tamen & advertere animum, ſi placet, ut nictationem ſentiamus, & abſtinere nictando, & nictare præter tempus, ſola experimenti cauſa. Ille gladiator (*d*) vanos motus intentati in oculos gladii didicerat ſuperare, nempe volebat, & ipſe expertus tertia quintave vice præſtiti. Infantes non nictant, quia non metuunt, ignari periculi. Sed & ipſis ad lucem multam pupilla connivet.

Ergo nulla conſuetudo faciet, ut cor, quod voluntarium in fetu Cl. viri fuiſſe volunt, nunc deſinat voluntati obedire. Oſtendimus, multo tempore horarum, dierum, annorum, interruptos fuiſſe cordis motus: periſtalticum motum nobis ipſis ſæpiſſime interrumpi, in animalibus per hiemem dormientibus multis menſibus nullum eſſe; & iridis in obſcuro carcere, & penis in caſto homine, aut animale a feminarum conſpectu & memoria excluſo, totis annis nullum motum eſſe.

Nulla fuit conſuetudo, annis integris, nulla fuit cordis, iridis, inteſtinorum, penis actio. Adde animali calorem, æſtatem, aquam ſolam, lucem, cibum, feminæ adſpectum, redibit motus ille cordis, inteſtini, iridis, organorum genitalium. Erunt autem ea organa æque inobſequioſa animæ, ac quidem in nobis ſunt, quibus quotidie cor ſalit, inteſtina repunt, iris ad lucis vices laxatur, aut conſtringitur Ad ſectam ergo ornandam hæc omnia dicta ſunt, quæ de conſuetudine Cl. viri protulerunt.

Aeterna ergo lege ſeparatur voluntatis imperium ab irritabilitatis provincia. Nemo mortalium unquam, ullo exemplo, voluntate ſua aut in cor, aut in inteſtinum, aut in ventriculum, aut in arteriam, aut aliud in vitale organum arbitrium exercuit ullum, neque eos motus vel excitare didicit, vel retardare, vel accelerare, vel ſupprimere. Nemo mortalium in muſculis voluntati obnoxiis, ſi ſani fuerunt, deſideravit obſequium, quod præſtarent voluntati. Eos omnes muſculos & ad motum ciere novimus omnes, & in motu incitare, & viciſſim morari, ad quietem denique jubendo reducere.

§. IX.

(*d*) Plin. L. XI. c. 37. Porterfield *Eſſays of Edimb.* T. IV. p. 215.

(*e*) L. IV. p. 483. 484. imprimis in anguillis clavorum ſecalinorum & paſtæ librariorum Ledermuller *Fränk. Anmerk.* T. III. &c.

(*f*) Conf. Hofmann de *differ. ſyſtem. ſtabl. & mechan.* &c.

§, IX. *Alia.*

Febres ab animæ imperio (*f*) cieri abſque ullo producto teſtimonio dicitur, uti neque criſium in voluntate (*g*) poteſtas eſt, neque excretionum, ne alvi quidem, quam fruſtra muſculis abdominis urgemus, quando motus periſtalticus in principio febrium acutarum ceſſat. Oſtenſum eſt ab aliis, quam præpoſteri (*h*) plerique in morbis motus ſint, quos ex ſectæ amore animæ tribuunt. Eos cordis quidem incitatos tumultus, medici, quantum in ipſis eſt, venæ ſectione, laxantibus medicamentis; convulſiones, ſemper fruſtraneas, iisdem remediis & opio ſupprimere coguntur.

Motus ſympathici alii ex præſente ad organum ſtimulo oriuntur; alii a ſtimuli in cerebro veſtigio. Illius quidem generis exemplum eſt in colica nephritica, quando vomitus cietur occaſione ſtimuli ad ureterem fixi. Eadem hic fiunt, quæ alibi in majoribus nervorum ſollicitationibus, nempe convulſio (*i*) a proprio nervo ad vicinos, & connexos nervos, & demum ad omnes ſpargitur, quando fortiſſima eſt. Nullum hic voluntatis veſtigium, ſed neceſſarius nervi a nervo irritati conſenſus.

In altero exemplo, ut in vomitu a re turpi nato, alvi laxatione ex odioſo medicamento, ſequitur corpus humanum legem adſociationis idearum (*k*); & eodem modo agit, uti quidem renovato dolore lacrumæ ſuboriuntur. Nihil hic voluntati ſimile, & unice in veſtigio ideæ aut faſtidioſæ, aut triſtis, roboris eſt ſatis, ut motus inde iidem ſequantur, qui a præſente, & nunc in nos agente objecto ſequerentur, ex quo veſtigium natum eſt. Neque vomitus voluntarius eſt, neque ipſe fletus.

Senſum obſcurum cauſam eſſe, cur cor moveatur, aut inteſtinum, dicitur contra certiſſimum teſtem, ſenſum ipſum (*l*). Video, nos negligentes

(*g*) Naturæ nulla voluntas eſt cum ſemper eodem modo, & absque conſilio operetur Barker p. 25.

(*h*) Berger *de natur. morb. medic.* p. 47. Barker l. c. Sed fatentur Stahliani & eorum aliqui, ad animam ex Adami lapſu degenerem referunt, conf. Perrault *du toucher* p. 114. &c. Stahl de *anim. error. med.* Madai *von den Wechſelfiebern* p. 90. Sauvages de *anim. imper.* n. 20.

(*i*) L. X. p. 334. Conf. Bertier p. 334.

(*k*) De ea dicitur L. XVII.

(*l*) Erronea & periculoſa vox eſt, perceptio in actione ſtimuli v. Geuns p. 43. 44.

gligentes ſenſationes leviores non percipere, certe non retinere in animo. Sed adtenti, meditati, ſuſpenſo omni alio ſenſu, etiam eas leviores ſenſationes percipimus, flatumque leviſſimum, multo quam unciarum quatuor ſanguinis in cor inpulſarum momentum, leniorem. Et tamen eam in corde irritationem, aut diverſitatem ullam inter ſyſtolen & diaſtolen cordis nemo perceperit. Sed demum cor avulſum, inteſtina conciſa moventur, quando omnis ſenſus ſuſpicio abeſt.

Qui ajunt Cl. viri, conſuetudine deleri conſcientiam (*m*), & voluntatis poteſtatem, eos decuerat meminiſſe, imprimis ſtimulorum efficaciam a conſuetudine frangi (*n*). Et tamen poſt mille milliones pulſuum ſano in homine idem cor nihilo, quam ante 20. annos minus eſt irritabile.

Structricem animam quis credat, qui imperitiſſimum animalium incredibilis artificii corpus, perinde ut ſapientiſſimum mortalium, ſtruere videat; qui nullam diverſitatem in recta fabrica corporis infantis nunquam ſana mente uſi (*o*) videat, & infantis in NEWTONUM convalituri? Frequentiſſimum hic mihi obverſatur animo exemplum fatui generis hominum, quo vicina Valeſia abundat. Ii ad omne vitæ humanæ officium inepti, vel in aprico ſole humana dignitate manifeſto minores ſeſſitant, vel in lectis cubiculorum fere immoti, tota vita ſua decumbunt. Nihil unquam mihi vel a Poeta viſum eſt minus credibile dici, quam hanc animæ, adeo ſero, adeo modice ſapientis, æmulam divini Creatoris poteſtatem: ſi enim DEUS plantas (*p*) fabricatur, digniora plantis animata corpora ipſa ſtruit ſibi anima. Qui præterea magnam illam naſcentis plantæ, & naſcentis animalis analogiam, & parem in utroque fetu expediendo fere caloris potentiam cominus ſpeculatus fuerit, nunquam credet, absque anima plantas fabricari potuiſſe, animalia non potuiſſe.

§. X. *Motus aliunde quam ab anima oriri potuit.*

Sed denique etiam a ſapientibus viris dici potuiſſe miror, non eſſe in corpore

(*m*) p. 520.
(*n*) Vide, ut ſe in hoc argumento expediendo torqueat J. *Gottlob* KRUGER *diætet.* p. 63. 64.
(*o*) Fatetur WHYTTIUS p. 285.
(*p*) Conf. ſuaviſſ. noſt. TISSOT *Inocul. juſtif.* p. 130. BOROSNAY *diſp.* Anima non egere, quod pro iis aer, calor, terra, laborant PERRAULT *du toucher* p. 81. quaſi animalia caloris vim non ſentirent L. IV. p. 437. neque aut aere fruerentur, aut omnes plantæ ex terra alerentur.

corpore vim motus generatricem (*q*). Adeone & efferveſcentia (*r*), & putredo, & fermentatio, & gravitatio, & elater, & vis contractilis mortua, erunt animæ alicujus opificia, quæ in lapide cadat, multum in bullas agat, explicet horologii involutam laminam, vaporem de pulvere pyrio erumpentem doceat turres evertere? Et in plantis demum, non ſunt & motus liquorum, & ſecretiones, & maturatio, & regeneratio partium, & fetus productio; eruntne etiam in ſingulis fungis ſuæ animæ? & ſi non ſunt, cur adeo pigra ad motum erit animalis fibra, cum vegetabilis illa adeo expedita ſit? Cum tamen in animali fibra per experimenta irritabilitatem communem, conſtantem, fervidam: in plantis aliquam, rariorem, lentioremque obſervando percipiamus. Sed eſt in fibra muſculari de corpore revulſa, inciſa, ab omni anima & a voluntate diſſepta (*s*), pariter ad irritationem obſequioſa vis contractilis, adque motum adeo generandum æque valida virtus.

Denique Cl. virum (*t*) miror, argumentum a vi multiplicata effectus irritationis nerveæ repetito iterare, poſtquam a me dudum, ſæpius, & ab eo ipſo Cl. viro eſt reſponſum, quem coram oculis, dum ſcribit, habebat (*x*). Vis excitans in convulſione ab irritatione nervea naſcente, levis eſt acicula, granorum duorum, mota velocitate, qua percurrat in ſecundo minuto orgyam: ſequitur convulſio, qua pondera millenarum librarum elevantur, franguntur, ferramenta flectuntur, abrumpuntur. Erit, inquit vir Cl. effectus ſua cauſa major. Non erit. Cauſa eſt vis contractilis muſculorum machinæ humanæ, par omnibus iſtis ſublevandis ponderibus. Quod ea vis a tantillo corpore excitetur, ego non miror; nihil enim de viribus novimus, quam quæ per experimenta didicimus. Oſtendimus Cl. viro, fulmen pyrium. Delabitur de pedis altitudine ſilex drachmæ unius,

 in

(*q*) Materiæ potius innata eſt vis motrix BATTIE *princip.* p. 87.

(*r*) Multæ aliæ vires non pendent ab anima v. GEUNS p. 41. Enarrat eas KRAFT *phyſic. gener.* p. 50.

(*s*) p. 458. 459.

(*t*) SAUVAGES in nupera diſp. *de anim. imper. in cor*; & olim ſæpe in omnibus ſcriptis.

(*u*) J. *Pet.* EBERHARD *de motu cordis ex aucta vaſorum reſiſtentia* Hall. 1757. p. 19. 20. 21. add. F. FONTANA p. 239. & v. GEUNS p. 39.

(*x*) EBERHARDO, & me olim in recenſione commentarii Cl. *Franciſci* BOISSIER in *Stephani* HALES *hæmaſtatiks*, quæ non ad nuperam editionem italicam ejus operis, ut non oportebat in *Journ. de Medec.* T III. P. 2. dici, ſed ad priorem anni 1744. editionem facta eſt, in diario *Bibl. raiſonn.* T. 34. p. 116. Eam vir Cl., ſibi certe probatam, tribuit Cl. medico MASSUET. Sed mea eſt.

in ſilicem incidit, exit ſcintilla ab hac percuſſione, quæ montes impoſitos evertit, ſi pulveris pyrii ſatis fuerit. Eſtne aliqua inter ſilicis a lapſu adquiſitum momentum, & inter effectum inde natum proportio?

Non eſt (*y*); ſed fuit in pulvere pyrio materies ſponte mota, ea minimo momento excitata erumpit, vireſque ſuas intendit eundo.

Sit ita; verum ſi par eſt effectus ſcintillæ, quæ pulverem pyrium accendit, & lanceolæ, quæ nervum compunxit, eſt adeo, ut in pulvere pyrio, ita in nervoſo & muſculoſo ſyſtemate ſimilis ad motus maximos generandos apta cauſa: ipſa forte eadem in muſculo, quæ in pyrio pulvere, nam multi credunt, aut vaporem igne electrico (*z*) gravem, ut Cl. Boissier, aut fluidum certe mobiliſſimum & potentiſſimum muſculorum motum efficere. Illud in pulvere nitrato excitatur, hoc & a ſcintilla, & ab aliis definitis ſtimulis.

Non ſit demum elementum fluidum, ſit mera vis adtractilis propriis legibus circumſcripta, ignotæ originis. Poteſt fieri, ut ea vis adtractilis creſcat (*a*) in ratione inverſa multiplicata diſtantiarum, atque a ſtimulo primum excitato augeatur, non a momento ſtimuli, ſed a lege incrementi ſui, quale in gravitate per lapſum augeſcens incrementum eſt, & quale noſtro phænomeno ſuffecerit explicando, ſi majori in ratione vis muſculi ab accedentibus ad invicem elementis augetur, uti fere in magnete lapide exemplum eſt. Poterit alia cauſa ſub eſſe (*a**), neque ignorantia noſtra jus dat Cl. viro in animam transferendi motus cauſam, quamcunque nos ignoravimus.

Quid demum dictum eſt, quando animæ hi motus excitati erunt adtributi? Faſſus eſt (*b*) olim Stahlius, nihil eſſe dictum, potuiſſe ſe ſuperſedere hac tota diſputatione. Supereſt enim perinde ut prius, ut oſtendatur cauſa phyſica, non metaphyſica voluntas, quæ in muſculis motum producat. Si enim animam ipſam, cominus, absque cauſa corporea, in muſculo ajas tremorem, duritiem, brevitatem excitare, tribuis certe animæ corporis qualitates, extenſionem, reſiſtentiam, duritatem.

Non tribuo animæ eas vires, ſed ajo, has qualitates naſci imperante anima. Erit adeo materia aliqua, a qua naſcantur: ita fere vulgo fatentur,

(*y*) Inquit Cl. Boissier in *nupera diſp.* p. 16. 17.
(*z*) Conf. Bikker *nat. hum.* p. 56. 57. & L. X. p. 378. 379.
(*a*) p. 516.
(*a**) Ενορμουν cauſa motuum in corpore animali Gaubius *Sermo* 1740.
(*b*) In præf. ad Junkeri *conſpectum phyſiol.*

tentur. Si ea, materia ſufficit excitandæ dilatationi, reſiſtentiæ, brevitati muſculi, quid porro ſupra noſtra docetis, niſi cauſæ ſufficienti phyſicæ certæ, evictæ, a vobis adgnitæ, ſuperaddere ſecundam, non neceſſariam, ſi prima ſufficit: non ſuffecturam, ſed requiſituram aliam corpoream facultatem, ſi ea prima corporea cauſa non ſufficit.

Vidit jam Cl. ex STAHLII ſecta ſcriptor (*d*), fruſtra WHYTTIUM animam addidiſſe efficaciæ ſtimuli, quem abſque ſuo arbitrio cogatur motu inevitabili ſequi, & noſtris principiis ſupervacaneum aliud adjeciſſe. Nam data cauſa ſufficiente phænomeni, nihil ultra quærere oportet. Ea prima & NEWTONI lex eſt, & rationis.

Sed etiam materiem ex virium fontibus male excluſam fuiſſe docuit J. *Auguſtus* UNZERUS (*e*), cæterum hactenus STAHLII fautor, quod influxum phyſicum admittat, & STAHLIUM nimium ſuæ animæ tribuiſſe tum Clar. WHYTT (*f*), tum ipſe *Franciſcus* BOISSIER (*g*) faſſi ſunt.

Porro & olim ASCLEPIADES corporis viribus (*h*) in medicina contentus fuit, & ob eam laudem nuper ornavit a Cl. COCCHIO (*i*) cum ſummo decore citatus. Omittimus alios Cl. viros, qui minime pauci, & olim (*k*), & nuper auſi ſunt, absque ſuperſtitione, de natura loqui. Superſtitionem voco, quæ ex veneratione nata eſt, qua medici ſcripta HIPPOCRATICA perſecuti ſunt. Et tamen ii loci, qui tantum naturæ tribuunt, plerumque non ſunt ex genuinis magni Senis operibus. Demum STAHLIANAM theoriam ex irritabilitate conſtituta ſumi vidit Cl. CIGNA, cum aliam cauſam virium motricium (*l*), neceſſariam det, corpoream que. Neque etiam cauſam quæro, quare ejus ſectæ viri adeo in me deprimendo vehementes fuerint.

(*d*) PORTERFIELD l. c. p. 163. 164. 165.

(*e*) *Hamb. Magazin* T. X. n. 4.

(*f*) *On vital. motions* p. 267.

(*g*) Magis tamen fugere ſe materialiſtas, *phyſiolog.* p. 156. Nos verum ſequimur, errorem ſolum fugimus.

(*h*) Nullas animas medicatrices admiſit; ita neque BATTIE *princip.* p. 287.

(*i*) In nupera vita ASCLEPIADIS.

(*k*) Natura nulla eſt BONTEKOE L. I. p. 1. & ubique. Vis motrix non eſt in anima TARGIRUS p. 113. De BIKKER p. 38. Natura eſt vis tonica partium HECQUET *Medec. théologiq.* p. 8. 529. 530. &c. Conf. acutum virum SCHELHAMMERUM præf. ad *phyſiol.* p. LXXII. & in *opere* p. 432. & F. QUESNAI *Oecon. anim.* T. III. p. 185. 195.

(*l*) *Diſp.* n. 2. p. 18.

§. XI. *Cauſa, cur voluntati hæc claſſis irritabilium muſculorum non obediat.*

Poſt ea, quæ operoſe munivimus, non omnino difficile eſt reſpondere. Primum quidem, omnes muſculi a ſtimulo ad motum cientur (*m*). Sed viribus vitalibus, & involuntariis, ut agant, ſtimulos natura adplicat, cordi ſanguinem, & arteriis; aerem, cibum, ventriculo, inteſtinis; urinam veſicæ urinariæ: bilem felleæ veſiculæ; ſemen ſuis receptaculis: fetum utero: lucem iridi (*n*). Nunc ſi ſtimulantur ii muſculi, neceſſe eſt agere. Nam & voluntarii ſi forent, ſtimulo ſibi admoto operarentur (*o*).

Præterea hæc organa, certe cor (*p*), & ejus potiſſimum auriculæ (*q*), & inteſtinum (*r*), ſtimuli eſſe inpatientiſſima, diutiſſime in motu perſeverare, & muſculos involuntarios ea in prærogativa ſuperare, per experimenta oſtendimus. Etſi enim aliquoties (*s*) muſculi voluntarii contrahi viſi ſunt, quando cor & inteſtina quieverant, rarum id tamen eſt, & contra, ut toties oſtendimus (*t*), in pulli in ovo viventis, & frigidorum animalium, conſtanti exemplo, & plerisque etiam in calidorum animalium obſervationibus, cordis, & inteſtinorum vis ſuperavit. Si ergo vehementer irritabilia ſunt hæc organa, & ſi perpetuo irritantur (*u*), nihil omnino miri eſt, ſi moventur perpetuo. Demſeris irritationem, ut in inteſtinis, ut in corde inanito (*y*), oſtenditur etiam his a muſculis motum abeſſe.

Contra muſculi voluntati obnoxii minus irritabiles quidem (*z*), & contrariis antagoniſtarum (*a*) viribus contemperati, ſponte in conſpicuos motus

(*m*) p. 448.
(*n*) Nempe retinæ, cum iride conſentienti, admoto.
(*o*) Vide motus involuntarios in muſculis manducatoriis, in pollice pedis, in crure, in brachio &c. ap. *Marc.* DONATUM L. II. c. 3. Malleatio trimeſtris involuntaria TULP. I. obſ. 13.
(*p*) p. 463.
(*q*) Ibid.
(*r*) Ibid.
(*s*) Ibid.
(*t*) Ibid.
(*u*) L. IV. p. 505.
(*y*) L. IV. p. 490. ſeqq.
(*z*) p. 463.
(*a*) p. 506. 507.

tus non erumpunt. Iidem tamen ſtimulo admoto veneni, radentis chalybis, electrici torrentis, acrimoniæ cujuscunque perinde in contractiones involuntarias cientur (*b*).

Pro ſtimulo autem videntur in voluntatis (*c*) imperio, ſpirituum nervoſorum quamcunque efficaciam a natura adhiberi. Dum ſtimulus ſupereſt, contrahuntur, eo ſubducto quieſcunt.

Nihil adeo in diſcrimine muſculorum involuntariorum a reliquis arbitrio mentis ſubjectis muſculis, nodi eſt, quod anima vindice egeat.

§. XII. *Vis nervoſæ ſcaturigo.*

Muſculi voluntati obnoxii iidem etiam a nervis vim ſuam efficacem accipiunt. Ita interim mihi ſumo, non neglecturus, quæ contra ſcripta ſunt.

Sunt autem ii muſculi, artuum quidem omnes, & faciei, & oculorum, & colli, & faucium, & organi vocalis, & trunci corporis, demtis penis & clitoridis veris erectoribus.

De muſculis auris internæ dubitari poſſit, quod parvi, a ſenſibus remoti, nullum quem tangas motum edant.

His omnibus nervi ſui adveniunt, quibus irritatis convelluntur, ligatis aut reſectis voluntati deſinunt obedire, & ſolam vim inſitam retinent.

Per nervos adeo cauſam ejus motus advenire manifeſtum eſt, quem voluntas excitat, & per nervos ſolos. Nulla enim alia pars corporis aut irritata in muſculis iſtis motum excitat, aut ligata & reſecta voluntatis imperium tollit. Sed qua ratione nervi muſculum moveant, ipſi immoti, quærere liceat, etſi vix datur invenire. Oportet autem primum oſtendere, uti muſculum nervus in contractionem cieat: deinde uti relaxet; nam utrumque voluntatis opus eſt.

§. XIII. *Hypotheſes. Nervi tractores.*

Ita GALENUS, quem dum audimus, quatuordecim ſeculorum communem ſententiam diſcimus. Origo motus muſculorum eſt in principio nervorum, quod eſt in cerebro, ejusque ventriculis (*d*), atque a voluntate

(*b*) p. 448.
(*c*) Voluntas agit ut ſtimulus SIMSON *on muſcul. mot.* p. 93.
(*d*) *De mot. muſcul.* L. I. c. 13.

luntate (*e*) naſcitur. Inde per nervos propagantur in muſculos (*f*), ſpiritus, qui muſculos movent (*g*). Sed ex nervi in muſculo diviſione villi fiunt, qui in tendine iterum congregantur (*h*), quem nervi cum ligamento miſti conſtituunt. Porro nervus inſeritur in principium muſculi (*i*), & tendo finis eſt muſculi. Trahitur adeo muſculus & tendo verſus illud principium (*k*), & nervi, tanquam funes, muſculi, tanquam vectis, ope oſſa movent (*l*).

§. XIV. *Celeritas aucta ſpirituum & fibræ dilatatæ.*

Scripſerat C. Hofmannus ſpiritum a cerebro miſſum muſculum tumefacere, ita partes adtrahi movendas (*l**).

Simpliciſſima Cartesii theoria eſt, ſi canales demſeris, qui nervos antagoniſtarum muſculorum conjungunt (*m*), eorumque valvulas (*n*).

Celeriorem nempe (*o*) influxum liquidi nervei ſufficere perſuadetur, tum ejus ſchola, & Molinettus (*p*), & R. Hooke (*p**), & R. Vieussens (*q*), & H. Ridley (*r*), & *Abrahamus* Kaauw (*r**).

Sic vir Ill. *Iſaacus* Newton, ætherem a voluntate in fiſtulas nerveas inpulſum, motus animales efficere ſuſpicatus eſt (*s*). Nihil certe abſurdum videri debet, quod tantæ menti probabile viſum ſit.

Ita

(*e*) *De loc. adfect.* L. III. c. 6.

(*f*) De Hipp. & Plat. *decretis* L. II. c. 12. *de Utilit. part.* L. XVII. c. 2. *de mot. muſc.* L. I. p. 620.

(*g*) De *mot. muſc.* &c.

(*h*) *De mot. muſc.* l. c. Conf Fabricium p. 6.

(*i*) *De mot. muſc.* p. 620. in *aphor. hipp.* n. 66.

(*k*) *De loc. adfect.* l. c. Tanquam ferrum ad magnetum, muſculus ad tendinem contrahitur Fabricius p. 106.

(*l*) De Hipp. & Plat. *decret.* L. I. c. ult.

(*l**) *Apolog.* Galen. p. 79.

(*m*) p. 508.

(*n*) Ibid.

(*o*) *de homine* p. 21. 34. *Des* Forges ad Cartes. p. 31. Regius *phil. natur.* p. 410. Cranen p. 455. Targirus p. 209. 220. Lamy du *mouvem. volont.* p. 199.

(*p*) *Diſp.* p. 71.

(*p**) *Præf. ad poſth.* p. XIX.

(*q*) *De cerebro* p. 246. tum Cl. Deidier, & Fantonus *diſp.* p. 14.

(*r*) c. 12.

(*r**) *Impet. fac.* n. 271. 272.

(*s*) *Query* 24 poſt L. III. *opticor.*

Ita porro SANTORINUS motum muſculorum interpretatus eſt, ut fibram quidem pro nervi haberet propagine (*t*); ſed adderet, eam fibram ſponte tenſam non eſſe (*u*), a ſpiritu vero nerveo turgere (*x*), inque finem cæcum terminari (*y*), hinc a ſpiritu diſtendi impulſo: cui fibra vi ſua contractili propria renitatur (*z*). Ita habet & contractionis cauſam a diſtendente ſpiritu, & relaxationis cauſam, a fibra poſt diſtenſionem ſe in priorem rectitudinem reddente.

Aliquanto ſubtilius *Johannes* TABOR (*a*) fibram nerveam non unice cæco fine dixit terminari, ſed præterea oſtendit, magnum in ea fabrica eſſe compendium ſpirituum: cylindrum enim cum exiguo augmento duodecimæ partis latitudinis in brevitatem tertiæ partis reduci, cum in hypotheſi veſicularum, quæ vulgo proponitur, ad adbreviationem fibræ enormis dilatatio requiratur, & area pene 52. plo (*b*) major, quando decurtatio eſt quartæ partis.

Sed WILLISIUS (*c*) etiam turgere nervos vidit, dum muſculus intumeſcebat, & in limace viſibiles ad muſculum ſpiritus accedere, aque capite ad caudam moveri (*d*).

Contra a ſpiritu quidem villum diſtendente motum muſculi deducit *Richardus* JONES (*e*): ſed a ſpiritu retardato, qui ob ipſam retardationem preſſionem lateralem exſerat, quæ villum dilatet (*f*).

§. XV. *Veſicula, in quam fibra terminatur.*

Cum nerveus ſuccus lentiſſime (*g*) ſecundum ipſos hujus ſententiæ patronos fluat, ejusque copia & pondus neceſſario exigua ſint, in tanta fibrarum

(*t*) Tr. I. poſt BAGLIVUM p. 759. SIMSON *muſc. mot.* p. 25.
(*u*) SANT. p. 760.
(*x*) p. 769.
(*y*) n. 29.
(*z*) n. 39.
(*a*) p. 212.
(*b*) p 198.
(*c*) *De motu muſc.* p. 143.
(*d*) H REGIUS apud G. CHARLETON p. 220.
(*e*) Diſp. de *motu muſc.* p. 18.
(*f*) Conf MUSSCHENBROECK *eſſays* p. 381.
(*g*) Vide L. X. p. 384.

fibrarum ſubtilitate (*h*), metus erat, ne influxus ſpiritus nervei, etiam aliquanto celerior, tamen generandæ immani vi non ſufficeret, quam experimenta & calculi in fibra muſculari inveniunt. Cum præterea ad integram totius muſculi longitudinem inflandam, donec in ſphæram abeat, incredibilis ſpirituum copia requireretur, & in muſculo mutatio phænomenis contraria, ad modicam tamen decurtationem neceſſaria; & cum hæc perſpicaces viderent, Ill. viri uſi ſunt *paradoxo* illo BOYLEI (*i*) *hydroſtatico*, in quo tubulus utcunque exiguus, in ciſternam utcunque amplam liquorem pondere ſuo nitentem dimittens, urget fundum ejus ciſternæ eadem preſſione, qua urgeretur, ſi tubuli iidem, quod ciſternæ in baſi ſua, lumen eſſet. Fundamentum paradoxi in celeritate eſt, qua humor per tubulum in ciſternam illabitur, manifeſto tanto majori, quanto amplior ciſterna eſt pro tubuli ratione.

Ergo ut in minutiſſimis fibrarum tubulis momentum augeretur, poſuerunt Cl. viri (*k*), finem fiſtulæ in veſicam dilatari, multo quam fiſtula latiorem. Ea, dum inanis eſt, & compreſſa, parum habet latitudinis. Nunc illabitur humor, eamque diſtendit, donec in ſphæram abeat. Ita vis quidem exigua in humore diſtendente requiritur, cum preſſio in parietes veſicæ tanto major poſſit cogitari tubulo, quantum neceſſe eſt ad ſuperandum pondus fere quodcunque. Dum vero veſica in ſphæram abit, decurtatur eadem (*l*), equidem non multum ſupra tertiam ſuæ longitudinis partem, & pondus ejus cæco fini adpenſum adſcendit, is autem cæcus finis hic ponitur eſſe in tendine. In ſphæram vero proxime abibit (*m*), quod liquor in æque diſtenſilem cylindrum illapſus, eam undique pari robore diſtendat.

Res ipſa vera eſt, & BOYLEUS (*n*) facile ſuum paradoxum demonſtravit. Experimento etiam multiplici confirmatum eſt. Fit ciſterna cubica, laminis chalybeis undique clauſa, cujus operculo maxima pondera imponun-

(*h*) L. XI. p. 415.

(*i*) BOYLE *Paral. hydroſt.* VI. VARIGNON *Mem. avant* 1699. T. X. p. 14. NOLLET *leçons de phyſique* T. II. p. 253 269. f. 17. BOERHAAVE *de uſu rat. mech.* &c.

(*k*) ASTRUC in MANGETI *theatr.* & *de mot. muſc. Monſp.* 1718. 12. Sed MANGETUS ASTRUCIANA aliquantum mutavit.

(*l*) p. 473. ASTRUC ap. MANG. p. 30. 31.

(*m*) BERNOULLI *mot. muſc.* p. 12. ſeqq. HAMBERGER p. 597.

(*n*) MARIOTTE *tr. du mouvem. des eaux* p. 368. tab. 14 f. 20. ed. Batav. WOLF *nützliche Verſuche* T. III. n. 69. T. I. n. 53. *Elem. hydroſtat.* theor 13. s'. GRAVEZANDE n. 1451. 1452. T. 47. f. 5. MUSSCHENBROECK *eſſays* n. 731.

imponuntur. Ex latere ciſternæ longus & gracilis tubulus exit, & aeri exitus paratur. Infunditur per tubulum aqua, ad unciam unam alteramve. Ita operculum ciſtæ cum 500. libris (*o*) impoſitis elevatur: & ſi longior foret, & aquæ plus poſſet in ciſternam demitti, mille omnino. Nam in ciſternis ædium belgicarum, quæ per tubum ex ferro ſtannato ferruminatum de tecto aquam pluviam recipiunt, quando ſuperior pars aquæ in ciſterna in glaciem abit, & inmobilis reſiſtit, ſol autem de tecto (*p*) aliquantum ſolutæ nivis fundit, quæ in aquam tabefacta in ciſternam deſcendit, integræ domus utique ſublevantur.

Propius ad exemplum muſculi accedit veſica (*q*), cujus inferiori fundo pondera adnectuntur. In eam veſicam fiſtula adaptatur, & aer inflatur. Ita levi conatu 36. (*r*), 50. 60. (*r**), 70. 80. (*r***), 150. (*s*), 160. (*t*), libræ elevantur. Quo anguſtior vero fiſtula fuerit pro veſicæ amplitudine, eo plus elevabit ponderis (*u*). Etiam hoc commodum in hac theoria eſt, quod non ſit neceſſe, vires muſculorum pro ratione reſiſtentiæ augeri, neque duplum ſpirituum requiratur ad elevandum duplum pondus (*x*).

§. XVI. *Fibra ſeries veſicularum.*

Facile apparet, ſi unica ejus modi veſica in extrema fibra muſculari adſumatur, incredibiliter parvam fore elevationem, non majorem nempe, quam eſt tertia pars longitudinis ejus veſicæ. Verum multo majorem phænomena requirunt.

Accedebat, quod omnino perſuaderentur clariſſimi ſcriptores, fibram muſcularem ex cellulis componi.

(*o*) Octingentas WOLFIUS.
(*p*) BOERHAAVE T. III. *Prælect.* p. 456.
(*q*) CROONE p. 35.
(*r*) STURM *colleg. phyſ.* ex. II.
(*r***) D. HOFMANN tent. 26.
(*s*) STURM ibid.
(*t*) BERNOULLI l. c. n. 14.
(*u*) CAMERAR. *de med. mot.. anim* p. 16. Ope veſicæ ponderis potentia fuit ſeptupla IDEM ibid.
(*x*) BERNOULLI n. 18. POLENUS *epiſt. mathem.* ad *Guid.* GRANDI.

Quare J. *Alphonſi* BORELLI (*y*) theoria facile fidem invenit. In ea quælibet fibra muſcularis poteſt haberi pro ſerie veſicularum, quas alii, ut in paradigmate facilius explicarentur, rhombos dixerunt. Ita unum planum muſculi fiet lineis veſicularum ſecundum ſe invicem ſibi adplicatis, totus vero muſculus ſolidum erit, in quo infinitæ ejus modi veſicarum catenæ cogitantur ineſſe. Inanes vero veſicæ graciles ſunt, rhombisque exprimuntur obliquangulis.

Impellatur nunc ſpiritus: mutabuntur graciles ellipſes in ſphæras. Vires autem augebuntur multiplicatis veſicularum ſeriebus (*y**).

Quæſiverunt porro Cl. viri virium compendium in gracilitate (*z*) veſicarum (*a*), ne nimia copia ſpirituum ad dilatationem requireretur. Facile enim intelligitur, veſiculam unicam pollicem longam, ut abeat in ſphæram, requirere multo plus liquidi, quam catena veſicularum, quæ quidem pollicis longitudinem conjunctæ efficiant, ſingulæ vero eſſent centeſimam partem pollicis latæ. Et cum proprie in ſphæras abeant, incredibilis eſt diverſitas. Nam ſphæra illa major erit, ut 1100.³ ſive 1000. 000. ſphæræ minores erunt 10×1. ſumtis ſphæris ut ſunt cubi diametrorum (*b*).

Ad experimenta etiam rem revocavit Cl. STURMIUS (*c*) & ex ſacculo linteo expreſſit ſeriem veſicularum, in quo flatu modica cum expanſione ſatis magna pondera elevavit. Exſtant etiam *Roberti* HOOKE ejusmodi experimenta (*c**).

§. XVII. *Ad Hypotheſes iſtas animadverſiones.*

Primum quicunque Cl. viri fibras muſculoſas dixerunt nervorum eſſe propagi-

(*y*) J. *Alph.* BORELL. *propoſ.* 113. 114. 117. G. CROONE. R. HOOKE. in *Philoſ. collect.* BIRCH. T III. p. 40. &c. J BERNOULLI n. 2 MAZIN. *mechan. inſt.* p. 180. KEIL p. 139. GOTTSCHED *mot muſc.* c. 3. REGIS *phyſique* L VII. P I p. 536. VERDUC *nouv. myolog.* p. 5. SENAC *Eſſays de phyſiq* ed 1735 p 97. STUART p. 49. SEGNER ad NIEUWETYDT l. c. p. 108 ſeq. le CAT p. 55. ſeqq. FLEMYNG *phyſiolog.* p. 168.

(*y**) STURM l. c p. 197.

(*z*) Non majores $\frac{1}{20}$. digiti BORELL. *Prop.* 115.

(*a*) CROONE l. c. STURM *colleg. phyſ* exp. II. p. 159. F BAYLE *oper.* p. 81. 82. KEIL *muſc. mot.* p. 140. le CAT *Mem.* p 52 53. *Pr.* de MOLIERES *Mem. de l'acad. des Sciences* 1724. p. 48. SENAC *Eſſ. de phyſ.* ed. 1735. p. 97.

(*b*) Conf. KEIL l. c.

(*c*) *Coll. phyſ. exp.* T. II. p. 200.

(*c**) *Poſthum.* p. XX.

propagines; ad eorum opiniones alias reſpondimus (*d*). Tota natura enim diverſæ ſunt, irritabiles illæ, hæ nequaquam.

Veſicularis fibrarum fabrica nullo vero experimento confirmatur (*e*). Veſicula unica elevationem faceret minimam.

Compendium illud virium in veſicis inflatis unice obtinetur, quia pondus parum levatur, dum eæ multum dilatantur; ſive quod diameter transverſa fibræ vehementer increſcat, dum perpendicularis multo minus minuitur. Erit ergo idem hic, quod in rivo, qui in lacum infunditur, tanto lentius ituro, quanto lacus rivo amplior eſt (*f*).

Nempe amittendum eſt in tempore, quod in momento compendii fit, ſive fit motus in veſicis tanto lentior (*g*), quanto vis inflans pondere movendo minor eſt, & in univerſum, omnis preſſio lateralis lentum effectum ſortitur, qui lenſim augetur. Verum hæc celeritatis diminutio omnino a rebus humanis aliena eſt, in quibus oportet, non virium compendium quæri, ſed temporis. Summa enim & incredibili celeritate motus muſculorum peragitur.

Veſicularum demum catenæ immenſum faciunt virium diſpendium. Cum enim veſicula ab inflante vi tantundem ad utrumque latus diſtrahi debeat, quantum a pondere detrahitur, in qualibet veſicula, quæ in quadratam figuram mutari debet, requiritur potentia ponderis dupla (*h*); cumque in ſingula catenæ integræ veſicula idem virium decrementum repetatur, requiritur demum ad elevandum pondus potentia tanto major pondere, quanto numerus veſicularum bis ſumtus major eſt unitate.

Iterum, oſtenſum eſt, dilatationem (*i*) muſculi incredibilem requiri, ut exigua fiat decurtatio, & in BORELLIANA rhomborum hypotheſi, 70plo (*k*) augeri debere, ut decurtatio fit unius centeſimæ, & 25 oplo (*l*),

 ut

(*d*) p. 425.
(*e*) p. 427.
(*f*) L. VI. p. 176.
(*g*) SAUVAGES *de la fièvre* p. 303. 304. BERTIER *diſp.* p. 35 37. WINSLOW *Mem.* de 1720. p. 90. MOLIERES *Mem. de l'Acad.* l. c. p. 41. FRACASSINI *febr.* p. 59.
(*h*) Conf. ASTRUC l. c. p. 30. 31. SEGNER apud NIEUWETYDT p. 110. 111. 112. In experimento potentia ponderis dupla elevavit pondus ad partem longitudinis totius $\frac{2}{9}$. TABOR p. 199. 200.
(*i*) PEMBERTON l. c. p. XXIV. ſeqq.
(*k*) TABOR p. 188.
(*l*) p. 189.

ut ſit unius tertiæ, qualis, & ſæpe major eſt. Verum ejusmodi dilatatio a muſculo longe abeſt, neque debet multo plus quam tripla eſſe in decurtatione ad ſubtriplum, cum muſculus in univerſum mole aut non augeatur, aut quam minimum (*l**). Fruſtra vero ad parvitatem veſicularum confugitur, quæ dilatationem non ſinant reddi conſpicuam. Cum enim totus muſculus fiat, ex hypotheſi, ejusmodi catenis, oporteret etiam in eadem ratione muſculum dilatari, quæ eſt unius veſiculæ. Et minores veſiculæ majorem vim inflantem poſcunt (*l***).

Denique ex ipſis Cl. virorum hypotheſibus facile fieri poteſt, ut muſculus ex ea fabrica ita non brevior fiat, ut fiat longior (*m*). Cæci ſacci animales inflati omnes longiores fiunt, in pene (*n*), veſicula fellea, ventriculo. Cum enim membranæ ſint undique dilatabiles, non ſolum in latum, ſed perinde in longum eædem cedunt.

Quare ſi neque anatome veſiculas demonſtrat: neque in ea fabrica aut vires conſervantur: aut velocitas, aut anguſtia muſculi contracti, ſi non certum eſt, non contrarium inde naſciturum effectum, & tractionem abituram in repulſionem; nihil porro eſt, quare hanc hypotheſin admittamus (*o*).

§. XVIII. *Fibra muſcularis ſanguine plena.*

Etiam in iſta hypotheſi dominatur rhomborum & veſicarum amor. Differt fere a priori materie, qua fibra muſcularis repletur, eam enim Clar. viri faciunt ſanguine plenam (*p*). Deinde non quidem ut ii, quos continuo producemus, Cl. viri, cordis imperio eum ſanguinem permittunt, ſed nervorum. Primus *Daniel* TAUVRY (*q*) fibram fecit eſſe arteriolam; eamque, qua in venam reflectitur, nervo circumpoſito adſtrinxit: ita retento ſanguine, & nata preſſione laterali ſanguis fibram diſtendit.

Porro

(*l**) p. 479.

(*l***) CHESELDEN p. 62.

(*m*) GODDART *reg. of the Royal. ſoc.* T. IV. p. 95. MORGAN. princip. p. 132.

(*n*) Comparat BERTIER *diſp.* p. 60.

(*o*) Conf. contra eam hypotheſin Ill. WINTER p. 38. DESAGULIERS T. II. p. 392. *phyſiolog. Amſtelod.* p. 40.

(*p*) KING. *Philoſoph. transact.* n. 18. tum *Dan.* TAUVRY *anat raiſ.* P. II. c. 5. BAGLIVIUS p 405 406. VERHEYEN L. II. p. 156. R. VIEUSSENS in nuperis ſcriptis *du coeur.* J. ASTRUC p. 28.

(*q*) l. c. Prior fere theoriam ſimilem dederat J. B. v. LAMZWEERDE *reſpir. Swamm. exſpir.* p 138. Ea placuit VERHEYENIO L II p. 56 Fere ſimilia docuit Cl BIVMI p. 242. nervos a ſpiritu inflatos motum ſanguinis in vaſis capillaribus morantes. Similia iterum LANCISIUS tenuit *Corod. & an.* prop. 55. & de MOOR *inſtaur. med.* p. 76.

Porro fibras arteriis continuatas (*s*), cylindricas, cavas, ſanguine plenas, quas ſubinde fibræ transverſæ nerveæ ambirent & conſtringerent, inque veſiculas mutarent, quarum generatrix curva eſſet elaſtica (*t*), vir Cl. *Daniel* BERNOULLIUS recepit. Eandem in ſententiam tranſiit D. *Privat* de MOLIERES (*u*), aliique Cl. viri (*x*).

Hæ eædem fibræ transverſæ pro nervis habitæ fuerant a J. *Alphonſo* BORELLO (*x**) aliisque (*y*).

Experimento III. TEICHMEYERUS (*z*) etiam oſtenderat, inteſtinum per intervalla funiculis cinctum, qui adtraherentur, decurtari & pondus elevare.

Subtilius fere nuper Cl. *Joh.* ZIEGLERUS (*a*) his fibris uſus eſt. Poſuit enim eas curvas eſſe, & alternas habere convexitates, quarum illæ quidem v. c. orientem, aliæ occidentem ſpectent. Eas contrahi, ſic alternis flexibus fibram muſcularem interceptam ſerpentis in modum inflecti atque decurtari.

Cum motu ſanguinis motum nerveum conjunxit nuper Cl. BERTIER. Sanguinem quidem cauſam ejus motus facit (*b*), dum fibram muſculoſam humectat, uti aqua funem totum breviorem reddit (*c*). Nervuli vero ope fibras ad latera divellit, & ſanguinem retis muſcularis fibram tegentis introrſum cogit, ſic ut funicularis machina alterni ductus naſcatur, quæ brevior facta pondus elevet.

§. XIX. *Simplicior theoria Cowperi.*

Fibras etiam carneas ſanguinem ab arteriis recipere, & ſanguinem in eas ipſas

(*s*) *Comm. Acad. Petrop.* T. I. p. 299. MORGAN. *princip.* p. 124. FOURNEAU *an perturbationes animi motum cordis augeant, minuantve*, J. ASTRUC. l. c. p. 30. 31.

(*t*) p. 306.

(*u*) *Mem.* de 1724. p. 33.

(*x*) L. BELLINI in *diſcorſ. anat.* X. p. 231. 232. & *Joſephi* BRUN *otia phyſiol.* p. 30. HEUCHER *ſelect. anat.* p. 493. BERGER *phyſiolog.* p. 303. 304. FIZES *conſpect.* p. 88. 89. QUESNAI *Oec. Anim. Ed* I. p. 225. adde *Journal de Med.* 1756 Dec.

(*x**) *Propoſ.* I

(*y*) TAUVRY, WILLIS *mot. muſc.* p. 116. VERHEYEN l. c. p. 25. L. II. p. 196. GOTTSCHED *mot. muſc.* P. de MOLIERES. La CHARRIERE p. 29.

(*z*) *Anthropol.* p. 20

(*a*) *De mechaniſm. mot. muſculor.* Baſil. 1752.

(*b*) *Phyſique des corps animés* p. 249. 266.

(*c*) p. 278. 291. 307.

ipſas inruentem, neque inde redeuntem, motum muſcularem facere COWPERUS auctor fuit (*d*).

Sanguini in arteriam impulſo tribuit STUARTUS (*e*) ruborem & tumorem, quem ponit in primo ſtadio motus muſculi locum habere. Ea ſententia fuit *Johannis* SWAMMERDAM (*f*).

Similis utcunque eſt opinio BAGLIVI (*g*), ſanguinis globulos per fibrarum (*h*) muſcularium ſpatia trajectos, moveri uti ſcytalæ, & irritare fibras, ut ad puncta contactus criſpentur, atque breviores reddantur.

Qui Cl. viri ad ejus modi theorias inclinarunt, potuerunt quidem experimento uti, quod vulgo STENONIO (*i*) tribuitur. Ligata nempe arteria aorta, reſolvi artus poſteriores & viciſſim redire vires, quando vinculum removetur. Multi Cl. viri idem periculum repetierunt eventu ſimili (*k*).

In ſingulari etiam muſculo motus ligata arteria perit (*l*): inque tibia & crure (*m*) ſimilis eventus fuit. Sub aneurysmate artus fere ſtupet & reſolvitur (*n*), & debilior eſt, cui arteria oſſea (*n**), aut truncata fuit (*n***).

Viderunt alii Cl. viri, aqua per arteriam injecta muſculum etiam intumeſcere (*o*), & artum ſibi commiſſum adducere (*p*). De frigida ſola alii (*p**).

Adfinis

(*d*) Ad t. 64. BIDLOI *introduct. ad myolog.* ann. 1694. p. 11. ut ſanguis tanquam pondus muſculos moveret. Contra hæc monet BOULTON p. 20, ſeqq. ſanguinis copia in ſanguinem per ſitum derivata, potius minui vim motus.

(*e*) p. 62.

(*f*) *Biblior.* p. 856.

(*g*) *Oper.* p. 404. 405. *de fibra motrice* p. 7. 8. 9.

(*h*) p. 405.

(*i*) *Myolog. ſpec.* p. 87.

(*k*) J. SWAMMERDAM *de reſpir.* p. 62 ante STENONIUM C. BARTHOLINUS in Epiſt. ad *Jacobæum.* BRUNNER *de pancr.* p. 187. 188. VIEUSSENS *neurolog.* p. 161. 247. *du cœur* p. 130. KOENIG. *regn. anim.* p. 170. BOHN *Circul. anat.* p. 102. 103. 397. 398 KING. apud BIRCH T. III. p 261. 300. 306. COWPER l. c. p. 11. COURTEN *philoſ. tranſ.* n. 335. ASTRUC in diſſ. apud MANGET. p. 23. 24. & in diſſ. *de mot. muſc.* p. 87. KAAUW n. 291. PASCOLI *de homine* p. 33. B. LANGRISH *muſc. mot.* p. 17. &c. la MURE *quæſt.* XII. HINGANT. *Ergo mot. muſc a ſpir.* le CAT *Mem* p. 7. 8. 9. LORRY *Journ. de medec.* 1757. Janv. Ipſe etiam feci *de motu ſanguin.* Exp. 52.

(*l*) KAAUW n. 289. HAMBERGER p. 582.

(*m*) SCHWENKE p. 8.

(*n*) BAGLIV. p. 403.

(*n**) MORG. Ep. XV. fin.

(*n***) LANCIS. *de corde* p. 105.

(*o*) RIDLEY p. 109. BOHN. p. 69.

(*p*) VIEUSSENS *nov Syſtem* p. 105. le CAT *Mem.* p. 62. BERTIER p. 309.

(*p**) BOHN apud FORESTUM *de motu cordis.* VATER *phyſiol.* p. 18.

Adfinis eſt opinio Cl. le CAT, arteriolas in cellulas muſculorum lympham nerveæ analogam effundere (*p***), hinc animalia robuſta eſſe, quia plus ſanguinis habeant cum pauco cerebro.

§. XX. *Contra has hypotheſes.*

Nunc quidem a ſimplici cordis impulſu, & ſanguine in muſculum uberius projecto, motum muſculi deduci non poſſe manifeſtum eſt, cum cor voluntate minime regatur (*q*): muſculi vero pro arbitrio aut quieſcant, aut moveantur: & cum nullum artificium proponatur, quo fiat, ut in unum ſingularem muſculum alia lege ſanguis impellatur, quam in alios viciniſſimos, eodem de trunco ſanguinem habentes, & tamen contrarios muſculos, uti quidem frequentiſſime fit. Extenſores (*r*) enim cubiti ab interoſſeis arteriis ſanguinem habent, quæ ſunt propagines arteriæ radialis & ulnaris, a quibus etiam flexores muſculi ramos accipiunt. Lentior etiam multo ſanguinis, quam muſculorum motus eſt (*s*), & nimis debilis cordis vis (*s**). Sed etiam oſtenſum eſt, filum muſculare ſubtilius eſſe globulis rubris, neque ſanguinem in minimis ſuis elementis accipere (*t*).

Latius etiam patet imperium muſculare, quam arterioſum ſyſtema, cum inſecta muſculos plurimos & efficaciſſimos absque ſanguine habeant (*u*), & absque arteriis.

Summe porro irritabilis eſt muſculus (*x*), arteria obſcure (*y*).

Fibræ transverſæ, quas Cl. viri ad conſtringendam fibram muſcularem adhibuerunt, eæ quidem mera ſunt fila celluloſa, quorum non alia, niſi mortua, eſt contractio (*z*).

Denique

(*p***) *Mem.* p. 58.
(*q*) p. 530. &c.
(*r*) Conf. *Faſc. icon. anat.* VI.
(*s*) Diſſ. *ſur le mécan du mouv des muſcl.* p. 83. Moveri ad dimidium pollicem in ſecundo minuto, muſculum vero ad 2 pollices; Sed longe major eſt celeritas p. 8[illegible]. ſeqq.
(*s**) HALES *hæmaſtat.* p. 57. In arteria capillari columna 80. pollices alta conatum edit æqualem $\frac{1838}{1000}$ partibus grani.
(*t*) p. 418.
(*u*) Ex præſtantiſſimo LYONNETI opere.
(*x*) p. 455 &c.
(*y*) L. II. p. 71.
(*z*) p. 443.

Denique experimentum quidem & in aorta verum reperi, & in alicujus artus arteria: Verum non ſubito motus ejus partis perit, uti quidem a revincto nervo. Lente (*a*) paralyſis ſuccedit, cum animal cum ligata aorta ſæpe diu pergat incedere. Eſt ubi non ſucceſſit experimentum (*b*). Lente etiam in hominibus vidi paralyſin ſupervenire, quibus ob vulnera arterias neceſſe fuerat intercipere. Stupor aliquis in eo artu ſuboritur, & una cum motu ſenſus perit (*c*), & paulo poſt gangræna ſupervenit (*d*). Inſenſiles fuerunt digiti, cum ligaſſent arteriam radialem aneurysmaticam (*e*). Neque ideo ab arteria ſenſus eſt. Requiritur ad integritatem vitæ (*f*) arteria libera, & ſanguinis expeditum ad omnes partes iter. Eo intercepto, vitæ cauſa præcipua ablata eſt, atque adeo ea omnia diſpereunt, quæ a vita ſequuntur, motus, ſenſus, calor (*g*).

Ita & in muſculo, vel in ſingulari artu (*h*), a ligata arteria motus aut lente perit aut neutiquam, ne quidem ab arteria integri alicujus artus intercepta (*k*).

Injectio in vivo animale facit, ut etiam per venas, non per arterias, inpulſa aqua in vivo animale tremores in muſculis excitet (*l*).

Addi poteſt, vel ideo a ligata arteria effectu nihil ad influxum arterioſum non recte concludi, quod etiam venis ligatis, non ſemper (*m*), frequenter tamen ſimilis paralyſis (*n*) ſequatur.

Ob

(*a*) KAAUW *impet.* n. 291. B LANGRISH p. 17. LORRY l. c. BOHN. p. 102. Diſſ. *ſur le mouv. des muſcl.* p. 91. Tota die motus ſuperfuit SCHWENKE p. 8.

(*b*) ASTRUC l. c p. 23 BIRCH T II. p. 55. cum ſtupore. Biduo canis ab aortæ vinculo impotens fuit, & tertio motum recepit BOHN. p. 102.

(*c*) ALBIN. *de abortu* p. 5. ASTRUC apud MANGET. *theatr.* p. 22. KAAUW n. 294. 305. VANDELLI Ep II. p 235. Torpor inde aliquis PARISOT *Journ. Oecon.* 1756.

(*d*) SCHWENKE p. 8.

(*e*) HEUERMANN *Oper.* T. III. p. 201.

(*f*) SCHWENKE, KAAUW n. 294. Plenitudinem aliquam vaſorum & fibrarum ſuo liquido turgentium requirit WHYTT *vit. mot.* p. 12.

(*g*) BOHN. p. 103.

(*h*) IDEM p 102.

(*i*) KAAUW n. 289.

(*k*) BRUNNER *de pancreat.* POZZI *Comm. Epiſt.* p. 79. la MURE *Quæſt.* XII. p. 5. B. LANGRISH *m. mot.* I. p. 14 15. HINGANT *theſ. inaug.* DEIDIER *mot. muſc.* p. 24. In neutro crure Exp. noſtr. 58. l. c.

(*l*) DUVERNEY apud du HAMEL l. c.

(*m* Negat VIEUSSENS *ſyſtem. vaſor.* p. 105. & POZZI p. 80. cum vena cava ligata eſſet.

(*n*) BATTIE *princip.* p. 58. 60. KAAUW n. 292. 293. add. ASTRUC l. c. p. 22.

Ob nervos autem una ligatos (*o*), aut ob interceptum medullæ ſpinalis (*p*) commercium ſanguineum, aortæ vincula paralyſin facere (*q*), non videtur analogiæ paralyſium reſpondere, quæ a peculiaribus & ſolis arteriis ligatis ſequuntur (*r*).

Tumor, rigor, motus artus alicujus a repleta arteria pertinet ad exhalationem impulſæ aquæ in celluloſam telam (*s*), quæ & tumorem facit & rigorem, & contractionem, in cadavere, quod ludicrum expedimentum ſæpe, in puerorum cadaveribus glutine piſcium repletis vidi. In recentiſſimo cadavere, aut in vivo animale (*s**), potuit cauſa excitati motus ad irritabilem naturam muſculi referri. Quare & venis aqua repletis ſimilia ſuccedunt (*s***).

§. XXI. *Aliæ hypotheſes.*

Alias conjecturas leviter tango, quibus tentatum eſt aliquam fabricam fibræ muſcularis invenire, a qua phænomena muſculorum commodius poſſint explicari.

Robertus HOOKE, cujus fertile hujusmodi in hypotheſibus ingenium fuit, alternum motum, & quietem, fibræ muſcularis repræſentabat inteſtino in helicem ducto, cui filum rectum adaptatum eſſet. Inteſtino inflato filum brevius fit, & helici ſimile. Eodem inanito filum rectum fit, & inteſtinum in ſpiræ naturam revolvitur (*t*).

Nuper Cl. CRUSIUS fibram comparavit cum cochlea, in cujus foveas filamenta nervea admitterentur, quæ cochleam conſtringunt, & pondus elevant (*u*).

Nuper etiam Cl. juvenis J. *Fridericus* KUHN (*x*) aliam conjecturam propoſuit, quæ non unice alternæ requiei muſculi, ſed diſcriminis inter muſculos voluntati ſubjectos, & muſculos ſola neceſſitate

 rectos

(*o*) La MURE l. c.
(*p*) ASTRUC apud MANGET p. 22. HINGANT in Theſ. *E. m. muſcularis a ſpiritu.* LALLEMANT *theſ.*
(*q*) MORGAGN. *adv.* II. *anim.* 8.
(*r*) Parum huic experimento tribuit SWAMMERDAM *bibl.* p. 850.
(*s*) Ita nobiſcum Ill KAAUW n. 303. 304. & Ill. WINTER p. 33. 34.
(*s**) SWAMMERDAM *de reſpirat. Coroll.* 3. 4.
(*s***) HALES p. 116.
(*t*) BIRCH T. III. p. 401. Habet fere KUHN *mot. muſc. momenta præc.* p. 28.
(*u*) In phyſ. germ. p. 1100.
(*x*) l. c. p. 32. ſeqq.

rectos & perpetuo agentes præterea rationem reddit. In voluntariis ergo muſculis fibræ in alternos & ſerpentinos flexus, ſibi tamen omnes parallelos, figurantur, inter quos nerveæ fibræ liberæ incedunt. Contra muſculorum ſoli neceſſitati ſtimuli parentium fibræ undulatæ quidem ſunt, ſed obverſis ſibi undarum jugis, quæ, dum ſe contingunt, nervum interpoſitum comprimunt, ſibique ipſis cauſas motus ſubripiunt.

Has, & ſi quæ aliæ forte ſunt conjecturæ, lectorum arbitrio permitto.

§. XXII. *Fibra intorta.*

Si quidquam ſimplex videtur, eſt fibræ tortæ hypotheſis. Ipſa anatome videtur omnino favere. Deinde mechanica docet, funes mortuos humectatos, a ſola vi ſubeuntis aquæ breviores reddi, atque incredibilia pondera ſublevare. Celebris hiſtoria eſt architecti Fontanæ (*y*), qui obeliſcum Sixti V. juſſu erecturus, cum vires elevantes non ſufficerent, & jam omnia ruinam minarentur, humectatis funibus enormem molem elevaverit, ſuamque in baſin callocaverit. Non ignoro eſſe (*z*), qui pro fabula habeant. Res tamen ipſa vera eſt: Et funes certe aqua contrahit, & lapides molares (*a*) findit, roris modo adſperſa. Centum libræ eo modo elevatæ (*a**).

Primus ad explicandam cauſam motus muſcularis hoc experimentum adhibuit J. Majow (*a***), tum *Gualtherus* Charleton (*b*), & nuper Cl. Bertier (*c*). Et quidem iſte vir ingenioſus etiam obviam ivit objectioni, quæ contra hanc intortæ fibræ efficaciam a tarditate motus repetitur. Invenit enim, calorem aquæ decurtationem funis adjuvare, cum frigida quidem adſperſa funis tortus per 8. uncias (*d*), fervida vero injecta per duos pedes brevior fiat: calorem adeo ſanguinis, quem dixit (*e*) fibram humectare, celeritatem huic motui addere poſſe adnotat.

Verum

(*y*) *Catalogue de* Bonnier *de la Moſſon.* Charleton *third lectur.* p. 94. 95. Taglini *de aere* p. 155.

(*z*) Nollet T. III. p. 168. Certe de Conſtantinopolitano obeliſco ſimilis eſt narratio ante Fontanam, Augerii de Busbeq *oper.* p. 70.

(*a*) Nollet *leçons de phyſique* T. I. p. 88. T. III. p. 164.

(*a**) Boyle *ſubtil. effluv.* p. 184.

(*a***) p. 78. a ſpiritibus fibrillas contorqueri.

(*b*) l. c. & Mistichelli *apopleſſ.* p. 26.

(*c*) p. 282. 285. 287. 288.

(*d*) p. 287. 288.

(*e*) p. 543.

Verum etſi calor fervidæ, multo certe, quam calor ſanguinis major, abbreviationem funiculi aliquantum juvare poſſit, nihili hoc tamen compendium ad incredibilem celeritatem eſt, qua muſculi operantur. Cum enim aqua per adtractionem in funiculum ſubeat & adſcendat, omnino ut inter vitrea plana adſcendit, aut in ſaccharum; nunquam poteſt, niſi lente id fieri, cum intortæ & intricatæ viæ ſint, per quas aqua ſubit, neque ea prius adtractricem vim alicujus elementi ſolidi percipiat, niſi quando proxima eſt, aut omnino ſecundum alios contigua. Vide quam lente in uncialem ſacchari pyramidem: in funiculum uncialem aqua ſubeat. Dum id ſpatii aqua relegit, cauſa motus muſcularis 1000. & ultra pedes percurrit (*f*).

Subit autem aqua celerius, quando corpora ſicca ſunt, a quibus adtrahitur; vix quidquam, quando humecta. Noſtræ fibræ utique ſemper humectæ ſunt.

Intorta denique figura fibrarum nondum certa (*g*) eſt, & mihi videtur potius a celluloſis filis ejus ſpecies naſci, quæ fila minima circumſtant.

§. XXIII. *Rhombi Stenoniani.*

Etiam hæc theoria hactenus ad fabricam muſculi pertinet. Eſt autem ſimpliciſſima. Quemlibet nempe muſculum, ait vir Ill. putat componi ex duobus tendinibus, exque carneis fibris, quæ obliquos cum utroque tendine angulos faciant (*h*), in omni omnino animalium genere (*i*).

Nunc mutatis iſtis angulis, & majoribus factis, omnia ſequi motus muſculoſi phænomena (*k*); nam & breviorem, & tumidiorem fieri muſculum, & tendines adtrahi.

Non fuit abſque ſequacibus (*k**) ingenioſa conjectura, & poterat etiam iis adjuvari, quæ nos de faſciculorum in muſculis intercoſtalibus (*l*) per ipſam actionem, contortione & majoribus cum coſtis angulis protulimus. Sed etiam *Stephanus* HALES in ranæ muſculo, quem luce in

(*f*) p. 483.
(*g*) p. 414.
(*h*) *Myolog. ſpec.* f. 10. tab. 1. f. 4.
(*i*) p. 23. &c.
(*k*) p. 470. ſeqq.
(*k**) Conf. BAGLIVI p. 400. VERHEYEN L. II. p. 156.
(*l*) p. 479.

foco ſpeculi uſtorii concentrata ad motum adegit, fibras tremere vidit, & ex parallelis ductibus mutari in rhomboideos (*m*) [etſi potius oportebat ex rhomboideis abire in parallelos].

Fabrica ipſa non vera eſt. Rarum eſt ejusmodi muſculos dari, quorum fibræ carneæ cum utroque tendine faciant angulos obliquos. Plerique cum tendine angulos faciunt acutiſſimos.

Qui eam fabricam aliquantum imitantur, iis non elementales fibræ, ſed lacerti magni & conſpicui eam obliquitatem ſequuntur.

Neque providet Ill. STENONIUS penui fluidæ materiæ, quam ex ejus hypotheſi oportet in fibrarum interſalla effundi, niſi velit inania fieri. Dum enim rhombi in quadrata abeunt, eodem tempore etiam eorum areæ dilatantur, fiuntque capaciores. Eos ergo rhombos repleri oportet (*n*).

§. XXIV. *Dura mater.*

In eo cerebri velamento vim contractilem (*o*) habitare; cumque ea ad omnes partes corporis propagines emittat (*p*), ipſæque fibræ muſculoſæ ſint a dura matre factæ (*q*); motus varios (*q**), etiam cordis (*r*), denique omnes (*s*), a vi contractili ejus membranæ fieri, dudum Cl. viri ex conjectura docuerunt.

Verum neque in dura membrana cerebri natura contractilis eſt (*t*); neque ab ea aut nervi (*u*) oriuntur, aut muſculares fibræ.

§. XXV. *Cauſæ motus muſculorum fluidæ.*

Hactenus theorias propoſuimus, quæ ſuper fabricam ſolidam fibrarum ſtructæ ſunt. Verum, cum pleræque eæ hypotheſes nihil habeant efficaciæ, a qua tantam potentiam ſperes, quanta a muſculis exercetur, ſeculo

(*m*) p. 61.
(*n*) Conf. BORELLUS *Propoſ.* 5.
(*o*) L. X. p. 177. 178.
(*p*) p. 93. WINTER apud LUPS *de irritab.* n. 35.
(*q*) LUPS n. 36.
(*q**) MAJOW p. 332. PICQUER *med. nov. anat.* p. 28.
(*r*) B. LANGRISH. p. 57. & olim MAJOW per conject. p. 332. FREMOND theſ. par. 1726. defenſ.
(*s*) LUPS n. 35. ex WINTERO.
(*t*) p. 179. 180.
(*u*) p. 186. 190.

ſeculo quidem præterito ſcriptores præcipui ad effervescentias ſalium contrariorum vulgo in tota phyſiologia explicanda confugerunt. Primus *Thomas* WILLIS (*y*), ſed modeſte, & ſui diffidens, propoſuit fervorem inter fluidum nerveum ſpirituoſo ſalinum, & ſanguinem ſulfureum vel nitroſum. Acidos ſpiritus cum alcalino ſanguine admiſit J. *Alphonſus* BORELLUS (*z*), eo majori neceſſitate ad hanc hypotheſin compulſus, quod ipſe fateatur, mechanismum muſculorum ad diminuendam eorum vim factum eſſe, non ad augendam. Quare vim expanſuram muſculos, a ſolidorum contractione alienam, fere neceſſario invocavit. Fere ſimilia, nempe pugnam inter liquidum nerveum & ſanguinem, indeque natam rarefactionem, & dilatationem villorum BELLINUS propoſuit (*a*), & *Guilielmus* CROONE (*b*), & alii (*c*). A ſpiritu nitroſo aereo cum ſanguinis alcalinis ſalibus confligente *Petrus* CHIRAC (*d*).

J. BERNOULLIUS hactenus magis mechanice effervescentiam deſcripſit, ut ſpicula ſpirituum cortices molecularum ſanguinearum ajat perterebrare, ut ætheri elaſtico in cavo globulorum latenti locum faciat, & ipſi nonnunquam aeri (*e*), quo erumpere poſſit & veſiculas expandere (*f*).

Fere ſimilis eſt *Jacobi* KEILII (*g*) theoria. Globulos ſanguinis aerem, cruſta ſanguinea obductum habere. In ultimis veſiculis occurrere iis globulis ſpiritus animales. Eorum moleculas fortiter ſanguinem (*h*) adtrahere, & cruſtam ſanguineam aeri eripere, ſibique adjungere. Ita liberatum aerem ſe expandere, quem modo bulla ſanguinea coercebat. Paulo poſt novum ex ſpiritu & ſanguine corticem naſci, qui ferocientem aerem includat.

Non longe ab iſta conjectura remotus G. *Ehrhardus* HAMBERGER (*i*) ſpiritus animales globulis ſanguineis adhærere docuit, eos penetrare, & minuere reſiſtentiam, quam cruſta ſanguinea contra aerem contentum exercet, ſic turgere globulos ſanguinis ſerive.

Ab

(*y*) *De motu muſcul.* p 134. *de morb. convulſ.* p. 3.
(*z*) L. II *Propoſ.* 27. 79.
(*a*) Ad *Lector. de mot. muſc.* n. 15. *diſ.* 10. p. 233.
(*b*) In ſpatia inter fibras effuſis p 23. 24.
(*c*) DUNCAN p. 109. BAYLE *oper* p. 72. PITCARNE *Elem.* II. c 29. n. 8.
(*d*) BESSE *Anal.* T. I. p. 132. PURCEL *of vapours* p. 105.
(*e*) n. 7.
(*f*) n. 5. 6.
(*g*) p. 135.
(*h*) p 136.
(*i*) p. 591. add. SCHRÖDER. *de convulſ. ex hæmorrhag.*

Ab ipſo aere, aucto impetu cellulas inflante, & reſiſtentiam aeri interſtitia replentis ſuperante J. PARSONS (*k*) vim muſcularem derivat, dum una venæ preſſæ ſanguine retento tumorem muſculi faciunt.

A fluido ſpirabili in intervallis fibrarum contento, ex noſtris humoribus & aethere miſto (*l*), alius Cl. vir.

A materie motrice minimis elaſtris (*m*) flexa, exſiliente ex nervulis in patulos fibrarum meatus, eosque dilatante alius: a partibus elaſticis aereis fibras diſtendentibus (*n*) iterum alius. Poſſis eo experimentum revocare, quo conſtat, bronchis obſtructis muſculorum in erucis paralyſin fieri (*o*).

Nuper omnino exploſionem cum contractione vir Cl. conjunxit (*p*).

Ætherem ad officium revocavit primus *Iſaacus* NEWTON (*q*), ea lege, ut animæ vis ea ſit, qua poſſit aetherem in muſculo denſare & rarefacere. Ita enim ſublato æquilibrio poterit in muſculo vel tumor excitari, vel idem comprimi, uti ſupra aetherem extus circumfuſum interior ille aether prævalebit, aut viciſſim cedet rarefactus. Addebat ab anima aethereum ſpiritum poſſe (*r*) in hunc vel illum nervum compelli, in corde vero motum abſque animæ auxilio ſuperſtitem fore, ſi in eo ejusdem generis aether per fermentationem humorum generaretur, qualis in cerebro naſcitur.

Ad aetherem nuperi angli (*s*), & Cl. KESLERUS (*t*) confugerunt, qui equidem humorem in fibris contentum ab eo elemento rarefieri perſuadetur.

In celluloſam telam nervos expanſos deſinere (*u*) *Jacobus* SHEBBEARE ſcripſit, & motum muſculorum fieri ab igne a voluntate eo miſſo (*x*), in

(*k*) *Muſcul. mot.* p. 51. 56.
(*l*) GEORGI *de homine* c. XI. *Prop.* 67. 68.
(*m*) LIEUTAUD *phyſiol* p 268.
(*n*) VIEUSSENS *du cœur* p. 135. VATER *phyſiol.* p. 132. TABOR p. 223.
(*o*) LYONNET *præf.* p. X.
(*p*) *Gerh. Andreas* MULLER *Entwurf eines Lehrgebäudes* n. 192.
(*q*) BIRCH T. III. p. 252. Simile quid excogitavit Cl. FLURANT *ſplanchnolog.* T. I. p. 180. quem lege.
(*r*) p. 252. 254.
(*s*) THOMSON *on muſc. mot.* p. 142. ROBINSON *œcon.* p 82. in fibrarum intervallis.
(*t*) In proprio libello.
(*u*) SHEBBEARE [illegible] *phyſiq.* P. V p. 268.
(*x*) p. [illegible]08.

in cellulas effuſo (*x**), & veſiculas diſtendente. Paulo poſt ignem (*y*) augere, & elaterem fibrarum priorem gracilitatem reſtituere (*z*), eumque celluloſæ telæ uſum eſſe (*a*). Inde fieri, ut celluloſa tela deſtructa motus muſculorum pereat (*b*).

Alio modo electricam materiam adhibuit Ill. de SAUVAGES. Duo fila carnis, aut cannabis, aut ſerici, altero fine connexa, & ad filum ferreum *electriſatum* adligata, a ſe invicem diſcedunt, quando vis electrica excitatur, & diſcedunt eo magis, quo major eſt vis electrica; diſcedunt etiam, ſi utrinque ligata fuerint, ita vides, dum ſimilia in toto muſculo undique fiunt, ventrem tumidum naſci (*c*). Partem ejus fluidi electri aufugere, & forte ab eo eſſe adipis naturam inflammabilem (*d*); partim, cum purus non ſit, retineri. Inde adeo manifeſto, percuſſo a ſcintilla electrica muſculo (*e*), ſequi eum motum, qui ſit ejus muſculi.

Huc forte trahas maximum illud momentum, quod in motu, etiam muſculari, etiam voluntario, caloris eſt. Nam inſecta & per hiemis frigora motum muſculorum voluntarium amittunt, & a verno calore recuperant (*f*), aut ab artificiali alio quocunque tepore. In cochleis id phænomenon olim ENTIUS (*g*), inque puncto ſaliente, HARVEIUS vidit, quæ omnia alio loco ſupra a nobis dicta ſunt. Sed lacerti pariter hieme immobiles, ad ignem admoti vires cum calore recuperant (*h*), inque genere calidorum animalium eadem muris montani (*i*), atque hirundinis (*k*) natura eſt, denique etiam hominis. Nam & ipſe a vi frigoris uſum digitorum pedumque amittit, & cum calore recuperat.

§. XXVI.

(*x**) p. 89.
(*y*) p. 84.
(*z*) Ibid.
(*a*) p. 89.
(*b*) p. 191.
(*c*) Diſſ. *ſur la cauſe du mouv. des muſcl.* p. 103. Conf. priorem Cl. DES HAIS *de hemeplegia* diſp.
(*d*) p. 107.
(*e*) p. 95. CALDANI Lett. III. p. 21.
(*f*) SWAMMERDAM p. 853.
(*g*) *Apolog.* p. 245.
(*h*) QUESNAI *Oecon* I. p. 181.
(*i*) L. IV. p. 437. 348.
(*k*) Ibid.

§. XXVI. *Hæc omnia minus firma videntur.*

Sales contrarios nullos in ſanguine eſſe (*l*), nulloſque inde motus generari, olim oſtendimus, & inter primos G Charleton (*l**).

Sed neque globuli ſanguinis aereæ bullæ ſunt (*m*), neque in ſanguine elaſticum elementum habitat (*n*), neque in nervis (*o*).

Æthereum principium putavimus (*p*) minus ſtabile eſſe, neque in noſtris nervis coerceri poſſe.

Ab electrica ſcintilla nervum emoveri certum eſt, quæ ſit ſtimulorum potentiſſimus. Naturam, quam electri, noſtrorum ſpirituum eſſe, non eſt probabile (*q*).

Calor utique ad motum omnem requiritur, & frigus naturam irritabilem ſubprimit (*r*); cæterum calor non per nervos, ſed per arterias ad partes corporis humani advenire videtur (*s*), neque adeo per ea, quæ non dudum diximus, poteſt motus muſculorum cauſa eſſe (*t*).

§. XXVII. *An omnino motus nervoſus nullus ſit, & muſculi ſola vi inſita contrahantur.*

Cl. viri, noſtro inprimis parum hypotheſium amante ſeculo non pauci ſunt, qui ab omni in muſculis generando motu cerebrum (*u*), & nervos (*x*) excludunt, etiam eo argumento, quod nullus neque ſenſus, neque irritatio ulla, ad excitandos motus maximos ſufficiant, qui a ſola depletione vaſorum ferociſſimi ſuperveniant (*y*).

Contra-

(*l*) L. VI. p. 291.
(*l**) *Third. lecture* p. 103. Addatur Deidier *in opuſculo* a. 1699. Monſpelis edito. Boerhaavius, aliique.
(*m*) L. V. p. 60.
(*n*) L. VIII. p. 336. ſeqq.
(*o*) L. X. p. 376. ſeqq.
(*p*) Ibid. p. 378. ſeqq.
(*q*) p. 380.
(*r*) L. XI. p. 449.
(*s*) L. VI. p. 305. ſeqq.
(*t*) p. 545.
(*u*) Simson *Eſſays* p. 211. Ent p. 559.
(*x*) Albin. *adnot.* III. p. 89. 90. Flurant T. I. p. 19. Battie *princip.* p. 128. 134.
(*y*) Battie *princ. anim.* p. 84. 124. add. Schwenke p. 77.

Contractionem adeo muſculi naturalem ejus ſtatum eſſe (*z*), aque ſolidis partibus ſolis pendere (*a*): relaxationem eſſe a nervis & ſpiritibus (*b*); neque ullum inter contractionem muſculi naturalem & voluntariam diſcrimen (*c*) eſſe, aliqui proponunt. Plus certe poſſe elaterem ſolidorum alii (*c**), & contractioni fibrarum membranacearum propriæ motum muſculi deberi STAHLIANÆ ſectæ auctor Cl. PERRAULT (*c***)

Simpliciſſima certe hypotheſium hæc ipſa eſt. Verum non ideo continuo vera eſt: & naſcitur ex confuſione motus inſiti, cum motu nervoſo. Neque ea theoria phænomenis reſpondet. Ea enim docent, irritato nervo fortiſſimos in muſculo motus (*d*) naſci, ligato compeſci (*e*), [ut omnino ſolæ palpitationes ſuperſint,] ſoluto reddi (*f*), reſecto non redire, niſi longo a tempore (*g*), nonnunquam. Etſi porro aliqui motus vel unice, vel præcipue, ab inſita illa vi irritabili abſque nervoſa vi peraguntur (*h*), etiam in exſciſſo muſculo, aut animale mortuo, non ideo tamen non maximi & potentiſſimi muſculorum motus a vi nervea pendent. Multo celerior, multo valentior motus eſt (*i*), quo voluntas deltoidem regit, languidior, quo idem palpitat, aut in reſecto artu, aut nervo ligato.

Oſtendit BORELLUS (*k*), & conſentit experimentum, muſculum cadaveris ab eo pondere paucarum librarum facile lacerari, quod pondus facillime vivus tuliſſet. Muſculi flexores tibiæ, qui totum corpus in gradiendo ſuſtinent, iidem pauciſſimis libris adpenſis (*l*) lacerantur.

(*z*) FABRICIUS p. 98. SWAMMERD. p. 856 BERTRAND *de motu muſculor.* STENONIUS p. 58 STUART p. 68. PERRAULT *Mecan. des anim.* L II. c. 2.

(*a*) KNIGTH. *vindication* p. 53. HEUERMANN *phyſiol.* T. III. p. 151. QUINCY *ſtat. med.* p. 387.

(*b*) STUART. PERRAULT. BERTRAND. ENT. p. 559. LOWER *de corde* p. 80. pro conjectura QUINCY.

(*c*) SWAMMERDAM *bibl.* p. 844. Sed vide diſcrimina L. XI. p. 468.

(*c**) CHEYNE *diſeaſes* p. 32.

(*c***) *Eſſ. de phyſ.* T. III. p. 72. *Mouvem. periſtalt.* p. 161. &c.

(*d*) L. X. p. 325.

(*e*) p. 323. 324.

(*f*) p. 324

(*g*) Alias oſtendetur.

(*h*) L. XI. p. 457. 458. &c.

(*i*) GALEN. *mot. muſc* L. I. c. 8 9,

(*k*) L. II. *prop.* 5. BERTIER *phyſiq. du corps anim.* p. 292.

(*l*) BERTIER.

Nunc in vivo rumpantur aliquando, ſed rariſſime, & ab enixiſſimis demum conatibus (*m*).

Denique animæ imperia ad muſculos veniunt. Sed ea generant, utcumque id fiat, generant certe eum motum, quo muſculi in actionem cientur, & quo pondus adeo elevant. Verum voluntatis imperia ad muſculos ſolos per nervos adveniunt, nullaque animæ in eos muſculos integerrimos eſt potentia, quorum nervi compreſſi ſunt aut reſecti, aut tunc demum quando cerebrum impeditum eſt. Non ergo anima in ipſis muſculis eam vim generat, qua agunt, ſed per nervos eo mittit, quæcunque ſit (*n*).

§. XXVIII. *Motus muſculorum eſt a contractione naturali aucta.*

Mihi quidem hactenus res liquida videtur, vim contractilem naturalem, & inſitam, muſculi a voluntatis imperio augeri. Cum autem corporeum aliquid requiratur, quod augeat molem muſculi, eumque duriorem reddat, & breviorem, omnium veri ſimillimum videtur, fluidum illud nerveum (*o*) ignotum quidem, ſed celerrimum, & ſubtiliſſimum, ſtimuli modo ſe habere, qui fibræ carneæ elementa undique pro ſua ſubtilitate penetrabili ad contractionem ſollicitat. Omnino ut electrica materies (*p*), etiam in muſculo, maximos motus, abſque voluntatis auxilio excitat, non quod penitus eadem utrique elemento natura ſit, ſed quod pariter (*q*) utrique velocitas ſumma, & expeditus ad omnina elementa acceſſus ſit. Ex iis vero, quæ alias diximus, potius gluten (*r*) a ſucci nervei irritatione, quam elementum terreum ſollicitari putaverim.

§. XXIX.

(*m*) Tibiæ muſculi a convulſione rupti CHESELDEN p. 207. Omnes ut perſuadetur vir Cl fibræ muſculoſæ laceratæ MEAD *of poiſons* p. 136. cum univerſalis paralyſis ſucceſſerit, in hydrophobia.

(*n*) Conf. etiam BELLIN præf. ad l. *de urin. & pulſ.*

(*o*) SCARBOROUGH apud CROONE p. 2 MORGAN. p. 137. STAHL *theor. med.* p. 538. CHEYNE *fibræ natur.* p 5. PEMBERTON apud HARTLEY p. 89. 90. B. LANGRISH p. 76. 78. n. 74. 75. BRUNN p. 35. *Fel.* FONTANA p. 214. CALDAN. L II. p 400. *Abhandl. vom Nervenſafte* p. 61. Similia utcunque docet CROONE p. 32. Conf. v. GEUNS p. 32. 33. A ſanguine irritari LAWRENCE *in mot.* p. 69.

(*p*) p. 448.

(*q*) F. FONTANA p. 206. CALDAN. p. 460. 478. 479.

(*r*) p. 464. 465.

§. XXIX. *Cauſa motrix hujus ſtimuli.*

Voluntatem impellere in nervos, inque muſculos adeo, elementum ſubtile, vulgo recipitur. Sed ut impellatur, vis requiritur, & *Entelechia*, cujus effectus eſt motus in fluido nerveo nuper enatus, quo id fluidum præter priorem modum potentius in muſculos irrumpit. Nunc poteſt quæri, quænam ejus potentiæ cauſa ſit.

Anima, ajunt STAHLIANI, & qui alii *influxum phyſicum* tuentur. Ejus eſt motum generare, vel ſolius (*s*), vel certe pariter, ut corporis. Generaretur adeo novus ab anima motus, quo in Deltoidem muſculum ſpiritus nerveus irrueret, quoties jubeo irruere.

Nolo me in has difficiles certe quæſtiones dimittere, breviter non tangere non poſſum. CARTESIUS & LEIBNIZIUS, & plerique mathematici, negant, aut oriri in rerum natura motum novum, aut diſperire: per circulum autem corpora impelli, & ſe impellere, ut tantum de motu in aliqua parte univerſi dematur, quantum in alia videtur accedere: cum contra NEWTONUS novum motum generari, veterem deſtrui, cum conſenſu totius naturæ ſtatuerit. Non ergo ab anima is motus generaretur, qui liquidum nervei mei *articulatorii* in deltoideum muſculum vehementer impellit.

Aliter conatum eſt, ut hujus *Entelechiæ* origo explicaretur. CARTESIUS *cauſam* equidem DEO (*t*) tribuit, qui *occaſione* cogitationum in anima natarum conjunctos cum iis cogitationibus motus produceret.

Cum videretur ea ratione DEUS ad impias cogitationes motus in corpore indecoros producere, *Gadofredus Guilielmus* LEIBNIZ non ad ſingulos motus corporis humani generandos, ſed ad omnes DIVINAM LEGEM latam eſſe docuit, ſecundum quam anima, animæque conjunctum corpus, ex *præſtabilita harmonia* a primis hominis primordiis unian-tur, ut ad cogitationem datam, animæve deſiderium, in corpore motus ad eam voluntatem exſequendam aptus naſcatur. Ad eam ſententiam noſter PRÆCEPTOR pronus fuit.

Dum ergo volo brachium, in exemplo, levare, non naſcitur ex anima motus, qui deltoidem muſculum contrahat, levetque brachium, ſed is

Aaaa 3 motus

(*s*) p. 517.
(*t*) QUESNAI *Oecon. anim.* T. II. p. 195.

motus utcunque, ex lege dudum ſtabilita in corpore generatur, absque animæ influxu phyſico.

Fateor mihi, phænomena ſpeculato, videtur hæc ſententia potior eſſe. Etſi negant aliqui STAHLIANÆ (*u*) theoriæ patroni, certum eſt tamen, diſtincte animam unicam rem ſibi repræſentare, cogitare unicam. Cogitans pronunciat literam poſt literam, omnino tanquam legeret, & ne duas quidem literas ſimul. Poteſt præterea obſcure percipere aliquid, dolore, voluptate adfici, diſtincte ſibi repræſentare nihil poteſt. Dum videt, unicum ſimul punctum diſtincte vidit, manifeſto, dum enim legit, literam poſt literam pronunciat, & diſtincte videt unicam: reliquas oculo & capite perſequitur ex ordine.

Hæc BOERHAAVIUS (*x*), tum ego, contra quem *Robertus* WHYTTIUS (*y*) ſcripſit. Eo autem ejus viri objectio redit, ut cum idea diſtincta aliæ confuſæ una animæ repræſentari queant. Id quidem certum eſt, dum enim unam literam lego, totum video librum. Verum nihil id demit ratiocinio noſtro.

Nunc dico, animam noſtram, quæ unicam ideam diſtinctam habeat, non videri poſſe in motum agere tot in corpore muſculos, quos una ad voluntatem aliquam in motum cieri conſtat. Saltus eſt meditandus; ſuperanda foſſa quatuor pedum; vult anima. Determinato motu flexi pedes terram, de qua ſalit, repellunt, extenſores tibiæ & flexores femoris corpus elevant, de terra removent, projicitur idem antrorſum, & fere deſtinatum adtingit locum, quo anima vult corpus conjicere.

Nulla animæ muſculorum, quos regit, cognitio (*z*) eſt, nulla difficillimæ *æquationis* idea, qua muſculorum univerſi corporis libratio, & tot artuum vel flexio vel extenſio, ad deſtinatum finem contemperatur.

Oporteret omnium organorum voluntati ſubjectorum mappam topographicam præ anima verſari, quam perfectiſſime ſibi præſentem haberet, ut in

(*u*) WHYTT *vital. mot.* p. 319. Tum Cl. BEAUMONT *pſycholog.* p. 123. Sed de ea quæſtione L. XVII. dicetur.

(*x*) *Prælect.* T. IV. n. 541. De viſu quidem nobiſcum Cl. HARTLEY p. 232. & le CLERC, & omnes.

(*y*) L. c.

(*z*) QUESNAI l. c. p. 125.

in illa plus quam Albiniana tabula muſculos acceſſorios, actores, directores, adjutores, ſtatores definito motu excitaret. Nunc adeo non tenemus eam topographiam, ut ne in dolore quidem ſedem accurate teneamus.

Omitto, quod ex adverſariorum theoria etiam involuntaria organa (*a*) perinde animæ nutu regantur, & motu tonico, quem alii nuper oſcillatorium vitalem dicunt, vaſcula omnia modo laxentur, modo ſtringantur, ut propria & legitima celeritas in humorum circuitione obtineatur.

Eam infinitam vim idearum adeo nobis non moleſtam incumbere oportet, ut præſentem perſpiciamus, regamusque, ne quidem gnari tantum nos pondus ferre, & ad meditationes ſublimiſſimas perfecte apti, quas minima ſenſuum emotio adeo facile de circulis turbatis dejicit, omnino contra experientiam eſt.

Conſuetudo facit facilitatem; didicimus ſalire cadendo, regerunt adverſarii. Non ita eſt (*b*). Animalia, quibus in univerſum duriora oſſa ſunt, quando de utero prodeunt, nihil didicerunt, nihil ſunt experta, & agnus tamen de matre natus curſitat, ſequitur matrem, & requiſita ubera ſugit; apis, artificioſa ceræ mellisque magiſtra, ut ex verme in muſcam facta eſt, ita omnibus viribus corpuſculi conjunctis ceram ſcit legere, & mel, & difficillimum problema ſolvere, ut nempe operculi angulus obtuſus ſit ejusmodi, quo cum minimo ceræ impendio hexagona cellula obſignetur (*b**). Papilionis anima, quæ in eruca, aliis cum organis habitavit, quam primum de chryſalide ſe expedivit, ſcit alas explicare, ætheremque ignotum pennis ſecare. Polypus nuper natus explicat cornua, captat animalcula, nihilo matre ſua ignavior, cujus de latere nunc cepit prominere. Aves, aliæ quidem aliis facilius, auditam cantilenam ſuis organis exprimunt. Ipſe puer nuperrime de matris alvo excluſus flet, ſugit, deglutit. Nempe numeroſiſſimis muſculis in inſpiratione conjunctis, neque unquam tentatis ita novit uti, ut lac depreſſa papilla, nunquam guſtatum, nunquam expetitum, in ventriculum deſcendat. Scit idem plorare, vocemque edere, dum in vagina ſemivivus hæret, innumeri autem muſculi ad vagitum conſentiunt. Demum in plantis hi motus ad ſecretiones humorem ad nutritionem, ad incrementum, ad ſpeciei propagationem requiſiti, motus alii quibus lucem aliæ plantæ fugiunt, aliæ quærunt, motus ad impatientiam ſtimuli manifeſto pertinentes,

(*a*) p. 518. ſeqq.
(*b*) p. 527.
(*b**) Reaumur.

tes, motus ad maturi ſeminis ejectionem neceſſarii, varii omnino adeo motus, eodem tempore ſuos ad uſus requiſiti, abſque animæ ſuſpicione naſcuntur (*c*), quæ quidem repetimus, ſed eſt neceſſe.

Nunc ſi quid de anima novi, & de *cauſæ* idea intelligo, non videtur anima cauſa poſſe ejusmodi motus eſſe, cujus inſtrumenta, menſuramque perfecte ignoret, quibus nunquam uſa tamen noverit uti; quæ infinito ſint numero, quæ eodem tempore, ſed diverſiſſimis menſuris, una agant omnia.

Proxima ergo vero mihi ea ſententia videtur, in qua non ex anima in corpus influente aliqua entelechia, cauſa efficax novi motus tranſit, ſed ad voluntatem animæ in nervis & muſculis ejusmodi motus naſcitur, qualis ad imperia animæ exſequenda pertinet. Quomodo nunc ea lex condita ſit, & num novus ſit motus, qui ex voluntate naſcitur; num motus elementi aliunde mobilis, unice in muſculum movendum congeſti, ego quidem penitus profiteor me ignorare. Motus effectum, corporum nempe translationem videmus, motus naturam ignoramus.

§. XXX. *Cauſa relaxationis.*

Uti naturale muſculo eſt contrahi, ita etiam magis laxari (*d*) naturale eſt. Vis nempe voluntaria brevis eſt plerumque, & continuo quaſi evaneſcit, cum omnibus ſuis phænomenis, atque fibra in laxitatem eam, & longitudinem reſtituitur (*e*), ex qua per voluntatem emota eſt, & quam & ſibi permiſſa recuperat, & in ipſa morte retinet. Ea laxitas (*f*) non eſt plena inertia: diſſectus enim in laxiſſimo ſtatu muſculus vehementer ſe retrahit. Sed eſt abſentia majoris ejus contractionis, quæ a voluntate nata eſt.

Cauſa dicenda eſt, quæ muſculum in eum ſtatum reſtituit. Antagoniſtis plerique (*g*) citant, qui moleſte extenſi a contractis adverſariis eos viciſſim ſua contractione extendant.

Alii

(*c*) p. 531.
(*d*) p. 480.
(*e*) Ibid
(*f*) Le Cat *Memoire* p. 48.
(*g*) p. 447. Langrish p. 51. Bertrand.

Alii ſanguinem paulo prius excluſum in muſculum viam ſibi aperire (*h*) ita muſculum longum reddere mollemque.

Conjungunt etiam utramque actionem (*i*).

Alii omnino ſpiritibus nerveis non contractionem tribuunt, ſed relaxationem (*k*).

Alii, qui veſiculas admiſerunt, in fibra carnea, quam diſtentionem a ſpiritibus repetunt, contractioni naturali (*l*) earum veſicularum relaxationem tribuunt.

Harum hypotheſium aliquas jam tunc expendimus, quando cauſas contractionis muſculi expoſuimus. Sanguis enim neque exit de contracto muſculo (*m*), neque magis ſubit laxatum (*n*).

Antagoniſmo nihil opus eſt. Cordis enim fibræ laxantur & conſtringuntur, adverſarium nullum nactæ. Et in eodem ſolitario muſculo, cui nullus ſupereſt adverſarius, alternæ ſunt contractionis & laxationis vices (*o*). Antagoniſtæ demum actio ſequitur, quando vis nervea contractrix de muſculo agente receſſit. Nunc in ſimpliciori, quam hactenus reliquis prætulimus hypotheſi laxitatem muſculi tribuas ſublato novo illo ſpiritus nervoſo commeatu, qui fibrarum gluten ad contractionem ſtimularet. Ita manebit quidem vis contractilis, ſed modica omnino, qualis eſt in muſculo relaxato. Poterit autem pro animæ arbitrio vel tota vis nervoſa de muſculo detrahi, ut integre laxetur, vel pars ejus poteſtatis auferri, ut dimidia vi, aut minori, muſculus porro contrahatur.

Supereſt tamen nodus, qui mihi permoleſtus videtur. Quonam abit ille ſpiritus nerveus, qui in muſculum uberius impulſus, fecerat in muſculo motum? ſubito autem quo ſe recipiat eſt oſtendendum, cum omni oculi ictu celerius a muſico perito muſculi digitorum alii laxentur, dum alios jubet operari.

Redeuntne ad cerebrum (*o**); aut certe in communem nervorum alveum, quem poſſis pro ſyſtemate aliquo electricarum chordarum habere, liquore ſpirituoſo ebrium, ut illæ electro.

Non

(*h*) SWAMMERDAM p. 856.
(*i*) SWAMMERDAM B LANGRISH *lectur.* n. 85.
(*k*) PERRAULT *mouv. periſt.* p 161. *mecan. des anim.* P. II. p. 76.
(*l*) KAAUW. l. c. n. 315. BERTIER p. 313.
(*m*) p. 476. 477.
(*n*) Ibid.
(*o*) p. 471.
(*o**) FLEMYNG l. c.

Non videtur hæc explicatio reſpondere certæ laſſitudini, quæ muſculorum motui ſupervenit, & quæ ita vires exhaurit, ut innumerabiles heroum hiſtoriæ exſtent, qui mera defatigatione fracti ictum fatalem poſt longam pugnam potius accipere maluerunt, quam brachiis nimis debilitatis uti.

Et videtur ea defatigatio a diſpendio liquoris ad motum muſculi neceſſarii pendere; reparatur enim cibo, potuque, eoque potiſſimum ſpirituoſo, multo celerius, quam quiete ſola.

Quare neque in venas minimas bibulas fibræ muſcularis ſpiritus vellem reſumi, quas Ill. KAAUWIUS (*p*) compreſſas in tumore muſculi, paulo poſt laxari, & ſpiritum reſumere, veniſque reddere ſcripſit. Nam etiam eo modo nulla fieret humoris motorii jactura.

In tendines (*q*), tanquam promptuaria, migrare mera conjectura eſt.

An omnino deſtruitur in agendo ſpiritus (*r*) nerveus, uti poſſis de ſalibus contrariis dicere, qui poſt conflictum non quidem evaneſcunt, tamen mutua pugna fracti iners in corpus abeunt. Sed nulla pugna contrariorum ſalium in actione muſculi locum habet (*s*).

An exhalant ſpiritus, quocunque, ut inter agendum tantum amittatur, quantum per poros fibræ motricis aufugere poteſt, minimos quidem, ut tamen fibra intumeſcere poſſit, etſi continuo aliquid amittitur (*t*).

An potius adhæret aliquid de ſpiritu nerveo ad gluten muſculi? cumque eo conjunctum abit in *ſtatum fixum*, uti aerem diximus glutini adhæreſcere (*u*). An ea ratio eſt, qua muſculi robuſtiores fiant, etiam craſſiores, quicunque frequentius in quoque vitæ genere laborant (*x*)? An inde ſpectabiles illi veterum athletarum tori? & dextræ manus prærogativa, quæ neque omnibus hominibus communis, neque nuper nato infanti, ab exemplo & frequentiori uſu dextri brachii videtur pervenire (*x**).

Utcun-

(*p*) n. 310. 313. add. BOULTON p. 63.
(*q*) WILLIS p. 118. 131.
(*r*) BORELL. L. II. *prop.* 28.
(*s*) p. 554.
(*t*) SANTORIN. l. c. n. 29.
(*u*) L. VIII. p. 184. 185. 352.
(*x*) Sect. IV. n. 5.
(*x**) Ita etiam ANDRY *Orthop.* p. 275.

Utcunque ſit, videtur certe elementum motorium diſperdi. Dolor in muſculo agente ex frequentibus alternis flexionis & extenſionis vicibus oriri poteſt, quo nihil fibræ cuique, etiam metallicæ toleratu eſt difficilius (*y*). Dolorem certe in rectis muſculis tibiæ extenſoribus fere intolerabilem paſſus ſum, cum duobus continuis diebus in Clauſthalienſes, & Goslarienſes cuniculos deſcendiſſem, perque ſcalas minimum 700. pedes altas ex imis fodinis emerſiſſem. Invenio in univerſum muſculos longos facillime fatigari: hinc animalia majora minus laborem ferre, quam minora (*z*). Tota die 300. l. bajuli Londinenſes ferunt (*a*), cum equus vix 240. l. aliquo tempore trahat (*b*), & cum 2000. l nullus equus ſuſtineat (*c*). Diutius aves in labore perſiſtunt. Aviculæ medio in mari longiſſime a littoribus ſæpe capiuntur (*d*). Iter longiſſimum ferunt piſces, ſed eos aqua pene ſuſtentat. Diutiſſime in omnibus animalibus, absque fatigatione & dolore cor ipſum motu ſuo fungitur. Nempe in ejus motu, nervi aut parum laborant (*e*), aut nihil quidquam.

SECTIO IV.

MOTUS MUSCULARIS UTILITAS.

§. I. *Motus progreſſivus.*

PRima utilitas muſculorum eſt, pro animæ arbitrio aut totum corpus, aut aliquas ejus partes de loco in locum transferre. Animalia, quæ immota quaſi radice interiora tenent alicujus plantæ marinæ, hactenus immobilia, tamen ſua cornicula (*f*), & organa capiendo cibo deſtinata ocyſſime movent, neque ullum adeo pigrum eſt zoophyti genus, quin & irritatum contrahatur, & ſe diſtendat viciſſim (*g*) arctetque. Hinc

Bbbb 2 motus

(*y*) BELLIN. *de vill. contract.* p. 263. Ut nervi nimia actione tonum amittant GAUBIUS p. 270.

(*z*) Equus minus diu ſuſtinet curſum, quam homo BUFFON T. II. p. 552.

(*a*) DESAGULIERS L. I. p. 282.

(*b*) p. 251.

(*c*) BUFFON T. II. p. 551.

(*d*) HUXHAM *Epidem.* II. p. 34. Fungus marinus informe animal contrahitur REDUS *inſect.* p. 95.

(*e*) p. 516. Quia magis irritabile CRANTZ *quæ ſint cauſæ motric. muſc.*

(*f*) Vide plurimis locis pulcherrimam ELLISIANAM *corallinarum hiſtoriam.* TREMBLEY p 27.

(*g*) Conf. Cl. DONATI *hiſtoriæ maris adriatici prodromum.*

motus ſpontaneus omnino nota eſt animalis vitæ, qua a vegetabili diſtinguitur. Hinc animalcula ſpermatica pro veris animalculis habentur, quod ejusmodi motu frui videantur, neque certam directionem teneant, neque ignara ſint cavendi, neque impingant in obvia. Hinc, cum arbitrarii in plantis nihil ſit, neque ulli ſint muſculi.

In eos nunc animalium motus non poſſumus his in elementis nos diffundere. Aliqua phyſiologia recipit, manducationem, deglutationem, loquelam, reſpirationem, fæcum & ſeminis excretionem, oculorum motum. Plurima eadem ſolita eſt negligere. Liceat tamen, breviter quidem, aliquos præcipuos motus, qui in vita humana frequentiſſimi ſunt, hactenus adumbrare.

§. II. *Statio.*

Solus homo cum aliqua conſtantia ſtat. Latum quidem pedem habet urſus, & corpus ad pugnandum erigit. Stat utcunque ſimia (*h*), & aliquanto melius pygmæus (*i*). Homini tamen pes latior, & potiſſimum ejus pars interior firmior, ſolique inter animalia hallux omni alio digito & firmior & longior eſt, cum etiam ſimiæ brevior ſit, manus pollici ſimilior. Nulla adeo unquam gens hominum non erecta ſtabit, & ſteterunt puellæ illæ barbaræ, quæ inter animalia in ſolitudine incerta ex cauſa educatæ, ab omni cultu humano alienæ nuperque in Gallia repertæ fuerunt.

Ut ſtet homo, neceſſe quidem eſt lineam perpendicularem, quæ inter os pubis natesque per centrum gravitatis (*k*) tranſiit, cadere in ſpatium quadrangulare, a duabus plantis pedis interceptum (*l*), aut in ipſam pedis plantam, ſi ei ſoli pedi homo inſiſtere maluerit, quem quidem motum nullum omnino quadrupes ne brevi quidem tempuſculo poteſt imitari.

Sed minime ſufficeret ad ſtationem, cadaver ita diſponere, ut plantis ſuis ſpatium comprehenderet, in quo eſſet ejus centrum gravitatis. Cum enim homo articulationes habeat mobiles, & cum ejus caput & abdomen

(*h*) Ob brevem calcem & pedem anguſtum RIOLANUS *oſteolog. ſimiæ* p. 533.
(*i*) TYSON *anat. of the pygmy* p. 79. ſeqq.
(*k*) BORELL. L. I. prop. 132. 137.
(*l*) IDEM ibid. prop. 137.

men antrorſum (*m*) magis emineant, quam ulla alia pars retrorſum recedit, continuo flexis & ſubſidentibus articulis, everteretur cadaver, & antrorſum caderet. Infinito numeroſiſſimorum muſculorum conſentiente labore opus eſt, ut erecti nos ſuſtineamus. Has poteſtates liceat breviter enumeraſſe.

Pedis ergo utriusque plantæ terræ, quam planiſſime, ſolent imponi: eo firmiorem præbituræ ſtationem, quando aliquantum diducti, extrorſum converſis hallucibus, amplius ſpatium comprehendunt. Videntur una, inprimis quando firmitas quæritur, flexores digitorum pedis ſuos digitos ad terram incurvare.

Cum vero pes non medius tibiam accipiat impoſitam, ſed omnino multo major pars anterior ſit eo articulo, alia poſterior retrorſum educatur, ad pedem tanquam ad fulcimentum corporis ita eſt firmanda tibia, ut ne antrorſum cadat. Id fit gaſtrocnemiorum muſculorum & ſolearis ope, qui tibiam & femur imum retrorſum reducunt, ne antrorſum poſſit labaſcere.

Porro eodem tempore, ne retrorſum reducatur tibia femurque, & retrorſum corpus recidat everſum (*n*), articulatio pedis cum tibia firmatur a tibiali anteriori muſculo, peroneo anteriori, & extenſoribus digitorum & hallucis, qui tibiam, quantum ſatis eſt, antrorſum ducunt, debiliores gaſtrocnemiis, qui a corporis propenſione adjuvantur. Ad latera demum, ne tibia ſuper pedem vacillet, firmatur ab eodem tibiali antico, & a poſtico, & a peroneo magno, aque oppoſitis viribus flexorum pollicis & digitorum. Ita tibia ſuper pedem quatuor in lateribus immota ſuſtinetur, quaſi totidem ex funiculis ad terram undique ductis.

Cum porro in ſtante homine pelvis poſteriori fere loco ponatur, quam genu, atque femora antrorſum ad tibias inclinentut, cavendum eſt, ne pelvis & femora retrorſum labeſcant. Vaſti adeo muſculi, & cruralis (*o*), femur contra tibiam per priores vires inmotam antrorſum ducunt retinentque, ne poſſit genu flecti, retrorſum ducto femore.

 Oppoſi-

(*m*) COWPER ad T. 88. adde HAMBERGER p. 642.

(*n*) Negare videtur BORELLUS L. I. prop. 136. Sed minime rarum eſt, hominem ſubito debilem ex vulnere aut ex terrore, retrorſum relabi, ut digiti pedum, & pes totus antrorſum elevetur, calx in terram deſcendat, occiput in terram illidatur. Id impediunt eæ, quas dixi, vires.

(*o*) Robuſtiſſimi extenſores tibiæ, ſexies lumborum muſculos ſuperant viribus DESAGULIERS I. p. 281.

Oppoſitum motum, quo impeditur, ne femur & pelvis antrorſum ducatur, & procumbat, edunt flexores tibiæ bicipites, ſemimembranoſus, ſemitendinoſus & gracilis, qui, quantum ſatis eſt, pelvim & femur retrorſum trahunt, ne antrorſum prolabatur (*p*). Iidem muſculi etiam latera genu defendunt, ne ad alterutrum latus femur labaſcat.

Femora homini magis, quam ulli animali divaricata ſunt, & angulus, quem collum femoris cum corpore ejus oſſis intercipit, ſoli homini ſemi recto vicinus eſt. Ita obtinetur, ut ampla baſis ſit, quæ pelvim ſuper oſſa femoris ſuſtineat. Ne vero pelvis antrorſum relabatur, a muſculis glutæis potiſſimum cavetur, qui eam ad firmata femora retrorſum reducunt. Ne eadem retrorſum inclinetur nimis, natesque terram feriant (*q*), ab iisdem extenſoribus tibiæ, recto potiſſimum, & a ſodali ejus iliacopſoa obtinetur.

Pelvis reliquum totum corpus ſuſtinet. Id ſibi permiſſum antrorſum labat, cum vertebræ lumborum antrorſum flecti poſſint, retrorſum flecti nequeant: cum præterea caput, & brachiorum plerumque ſolitus ſitus, & viſcerum abdominis tumor antrorſum corpus ducant. In faciem hinc fere cadunt, qui naturæ ſe permittunt.

Ergo fortiſſimi muſculi extenſores in pelvi fundati, ſuper eam immotam corpus retrorſum ducent, ſacrolumbales, longiſſimi, tot alii, quos enumeravimus (*r*). Antrorſum, cum eo ſponte pendeat, corpus ab unico muſculo iliacopſoa ducitur, & hactenus a rectis abdominis.

Vertebræ, per ſuos extenſores retrorſum (*s*) ductæ, demum fundamentum capiti præſtant. Id cum longe antrorſum ultra articulationem cum atlante producatur, & dormienti ſponte antrorſum ſemper labaſcat, plurimis iterum hic extenſoribus eguit, qui, a ſpinis & a transverſis proceſſibus colli dorſique nati, retrorſum caput ducunt: cum contra antrorſum a pauciſſimis, & multo debilioribus carnibus inclinetur, recto majori, minori, longo colli. Latera colli etiam ſcaleni tuentur, aliique a proceſſibus transverſis orti muſculi, qui oppoſito nixu vetant, ne in latus non ſuum collum aut caput nutet.

Tot

(*p*) Admittit BORELLUS *Prop.* 136. L. I.

(*q*) Negat BORELLUS l. c. Sed frequentiſſimum lapſus genus eſt, ut in terram inviti deſideamus.

(*r*) L. VIII *de reſpiratione.* Extenſores in ſtatione agunt magis GALENUS *de util. part.* L. 15. c. 8. aut ſoli BORELLUS l. c.

(*s*) Extenſores dorſi valentiſſimi COWPER ad T. 28.

Tot vires, neque tamen omnes recenſui, cum in ſtatione agant, nihil mirum eſt, eam actionem adeo vehementer delaſſare (*t*), etiam ideo magis, quod iidem muſculi perpetuo laborent. Quare ſolent, qui ſtant, modo dextro pedi præcipue inniti (*u*), dum ſiniſter quaſi otiatur, modo ſiniſtro, modo paulum progredi, ut certe aliqui muſculorum ſtationi præfectorum quieſcere poſſint.

§. III. *Greſſus.*

Facilior & homini, & deſcripturo auctori, ſtatu greſſus eſt. Pone ſtare (*x*). Pes ergo alter immotus relinquitur, qui ſit futurum punctum fixum earum virium, quibus alterum pedem oportet transferri. Sit is pes dexter, & per ſuas vires confirmetur. Tunc ſiniſter pes elevatur ipſe quidem per ſuos extenſores tibialem anticum, poſticum, peroneum, extenſores digitorum, pollicis. Deinde tibia modice per extenſores ſuos, quos diximus, levatur & ipſa; denique femur per iliacos & pſoas vehementer, ut pes magna ratione brevior fiat (*y*), & una genu antrorſum proferatur.

Id quando nunc ad perpendiculum ei loco imminet, in quem volumus pedem ſiniſtrum demittere, tunc laxatis viribus elevantibus permittitur & rectum fieri, & inſiſtere terræ (*z*), tamen ut femur antrorſum inclinatum maneat. Firmatur ita pes ſiniſter, & terram a ſuis flexoribus curvatus digitis ultimis continet.

Sequitur, ut gradiamur pede dextro, ſive eum pedem trans ſiniſtrum antrorſum promoveamus.

Calcem ergo pedis dextri retrorſum elevamus (*a*), ut ſolis primo apicibus digitorum terram contingat, deinde etiam iis deſerat. Una tibiam modice extendimus, femur vero (*b*) per iliacopſoam flectimus, ut pes brevior fiat, & ita totum eum artum inferiorem flexum antrorſum projicimus. Pelvis autem ſuper pedem dextrum firma ſtabilitatem præbet muſculis

(*t*) FABRICIUS *de greſſu* p. 16. COWPER l. c. BAYLE p. 213.
(*u*) BORELL. L. I. *Prop.* 143.
(*x*) p. 564. ſeqq.
(*y*) FABRIC. p. 86. *de greſſu.* Gradienti flexores magis operantur GALENUS *de util. part.* L. XV. c. 8.
(*z*) COWPER T. 12.
(*a*) ID. Ibid.
(*b*) IDEM ad t. 88.

muſculis femur levantibus. Solemus adjuvare eum motum, quando a ſola natura edocti, imaginarias decori leges non adfectamus. Totum nempe truncum corporis, ſuper femur pedis dextri immoti firmum, antrorſum inclinamus: tum per relaxationem determinatam extenſorum: tum iliaco pſoæ ſed firmi lateris actione, & recti abdominis (*c*), & demum obliquorum. Ita ſolent alpicolæ ſuos montes conſcendere, corpore antrorſum flexo, neque, uti nos fatigari, qui rectum corporis ſitum decori quid habere nobis perſuaderi ſivimus.

Nunc quidem corpore antrorſum inclinato neceſſario laberemur, linea per centrum gravitatis ducta nunc ante pedem fixum ad terram perveniente, & cadimus vere, ſi offenſum pedem (*d*) dextrum negligimus firmare. Verum ſani, & adtenti animo, pedem dextrum nunc, relaxatis muſculis elevatoribus, flexoribus contra agentibus, in terram dimittimus (*e*), ut linea perpendicularis inter eum pedemque ſiniſtrum cadat. Terram porro, ut prius, flexorum digitorum actione quaſi comprehendimus.

§. IV. *Curſus. Saltus.*

Non unice celeritate motus a greſſu differt, ſed etiam modo. Pes, qui elevatur per ſuralem muſculum, & ſodales gaſtrocnemios, ita retrorſum elevatur & adbreviatur, ut primo digitis ſolis terram contingat, deinde, ne digitis quidem (*f*), ſed totus retrorſum elevetur, atque planta poſteriora reſpiciat (*f**). Hinc animalia tarda ſunt, quæ toti pedi inſiſtunt, ut homo & urſus: celeriora, quæ digitis totis ut aves, celerrima quæ ſolis digitorum apicibus, ut canes & equi (*g*).

Sic & tibia, per ſuos flexores ſurſum ducitur, & genu magis antrorſum prominet, & femur valdius pariter levatur, ut anguli ab oſſibus in articulationibus pedis, tibiæ, femoris, inter ſe commiſſis alterni evidentiores fiant, & extenſa eadem majorem arcum circuli deſcribant ſuper ea, quæ ſibi ſunt pro puncto fixo, atque adeo majori ſpatio corpus promoveatur. Corpus una evidentius, & inevitabili indecoro, antrorſum libratur,

(*c*) Tauvry p. 415.
(*d*) Borell. *Prop.* 140.
(*e*) Borell. *Prop.* 158.
(*f*) *Shew the heels.*
(*f**) Cowper tab. 12.
(*g*) Fabric. p. 32.

tur & una brachia, ut corpus ipſo pondere antrorſum adproperet, quæ forte inter cauſas eſt anhelationis, neque enim bene reſpiratur. quando corpus antrorſum flexum eſt.

Saltus curſu ipſo tanto vehementior eſt, quanto curſus greſſu. In ſaltu primo flexiones magnæ fiunt (*b*). Pedes oblique ad terram flectuntur (*i*), tibiæ ſuper pedes per tibiales anticos, poſticos, peroneos digitorumque flexores antrorſum dimittuntur, atque terram comprehendunt, quaſi foveam impreſſuri: inque talo angulus evidentior naſcitur. Porro genu antrorſum inſigniter prominet, & tibia verſus femur ſuas per vires flectitur, & femora ſuper tibias per eosdem flexores ſubſident, pelvis vero & corpus univerſum ſuper femora. Tum femora in anteriora producuntur, ut totus homo multo ſe ipſo nunc brevior ſit (*k*).

Paulo poſt magna vi ſubito totum corpus extenditur (*l*): per ſoleares pedes retrorſum elevantur, tibiæ per extenſores antrorſum, femora pariter retrorſum per gluteos; corpus univerſum retrorſum; & una totum corpus a terra dura & reſiſtente, quam pedibus compreſſimus, nunc ſurſum repellitur. Ob magnas flexiones & extenſiones ſaltus vehementiſſime laſſat (*m*).

Verum omnino præfixi operis limites non ſinunt me eſſe in his uberiorem. Aliqua Veteres (*n*) habent. & qui eorum ſcholam ſecuti ſunt: nuperi (*o*), nonnulla, potiſſimum J. *Alphonſus* BORELLUS (*p*), qui ad mathematicam tamen ſimplicitatem magis compoſitam naturam revocavit; tum alii, & inter principes *Georgius Eberhardus* HAMBERGERUS (*q*), & J. *Rudolphus* STÆHELINUS (*r*). Nondum autem pulcherrima contemplatio exhauſta fuit.

Id

(*b*) BORELLUS L. I. *Prop.* 170. tab. 12. f. 4.
(*i*) FABRIC. p. 85.
(*k*) BORELLUS fig. cit.
(*l*) IDEM p. 173.
(*m*) Vim tantam facit BORELLUS ut 2900es major ſit conatus, quam pondus corporis elevati.
(*n*) ARISTOTELES *de inceſſu* n. 9. GALEN. *de util. part.* L. XV. c. 3. *de greſſu & ſtatione.*
(*o*) FABRICIUS *de greſſu*, non ſatis minute quidem.
(*p*) VERDUC tum BAYLE, REGIS L. VII. p. 612. De ſaltu MAJOW p. 378. *oper.*
(*q*) C. 13. ſect. 3. tot.
(*r*) Specimen Baſileæ ann. 1751. editum, imprimis ad erectionem corporis, quod ſupinum jacuit.

Id unice addo, multo plus latere in corpore humano motuum, quam vulgo ab hominibus educuntur. Ii demum eniteſcunt, quando ſumma neceſſitas cogit ſubſidia naturæ exhaurire. Nihil frequentius eſt hominibus (*s*), qui manubus deſtituti pedibus didicerunt ſcribere, nere, ea facere omnia, quæ nos ſolemus manibus. Vires ergo neceſſariæ in eorum corpore præſto fuerunt, vulgo vero neg iguntur. Ita etiam multa conſuetudo docet nos accuratiſſime æquilibrium tenere; de uno digito corpus ſuſtendere, ſaltus edere inſolitos, & quæ non alia, quæ equidem ille ingenii largitor venter docet, philoſophi tamen meditatione digniſſima, Sunt enim monumenta virium, quas absque iis exemplis ignoraremus.

§.V. *Utilitates aliæ quas præſtant muſculi. Sibi ipſis robur addunt.*

Non ſatis cognita eſt cauſa hujus commodi, quod in motu muſculari eſt utiliſſimum. Videtur ex comparatis fetuum, feminarum, athletarum, animalium cortinorum & ferorum exemplis, omnes muſculos, quo frequentius operantur, eo durioribus eſſe fibris (*t*). Hinc feri animalis caro dura, mollis cortini; fero enim, ut vitam alat, laborandum eſt, cicur alter ab homine cibum exſpectat. Hinc virorum forte robur, quo feminis ſuperant. In fetu certe nulla eſt feminæ a viro diverſitas, in adulto viro manifeſtiſſima, etiam in animalium quadrupedum claſſibus. Hinc forte manus dextræ prærogativa. Etſi enim ab arteria dextra majori ſunt qui repetierunt, certum tamen eſt, puerum perinde dextra manu uti, & ſiniſtra, perinde adeo ad ſuos fines idoneam eſſe utramque: & demum in adulto homine diſcrimen adparere (*t**).

Unde id ex motu muſculorum ſubnaſcens robur? an ab expulſa de fibris parte fluida, ut plus ſit ſolidi? certe tendinei fiunt muſculi ex carnoſis, ſolo vitæ robore, & ex tendineis oſſei (*u*). Adipis copiam minui, facile credas (*x*), tamen ſanguis adeo non excluditur de muſculo, dum agit laborioſus, ut rubor fiat intenſior, uti quisque muſculus magis laborat, exemplo muſculorum, qui alas in avibus movent, qui rubri ſunt

(*s*) FABRICIUS *de greſſu* p. 91. FABER ad HERNANDEZ p. 487. RHODIUS *Cent.* 3. obſ. 60. BLANCARD *Jaarregiſter* I. Cent. 3. n. 5.

(*t*) Duriſſima caro leonis BAGLIV.

(*t**) *Hiſt. de l'Acad. des inſcr. & des belles lettres* 1713. T. II. p. 82. ANDRY *Orthoped.* p. 275.

(*u*) p. 454.

(*x*) L. I. ſub fin.

ſunt, dum alii albent (*x**). Cor omni fere animali rubrum eſt. Sed & craſſiores ab exercitatione vehemente toros fieri veteres in athletis adnotabant (*y*). Ut non videatur adquiſiti roboris vera cauſa eſſe, in expulſo humore.

Elateres, & machinæ ab hominibus factæ, nihil habent ſimile. Ea enim omnes uſu debileſcunt, & repetita flexione fragiles fiunt.

Conjecturam aliquam innui. Suffecerit forte admiſiſſe, ad maximum muſculi robur requiri certam in glutine animali firmitatem, eam adquiri preſſione, quæ eſt in muſculi actione, dum lacerti ad ſe invicem accedunt. Hinc ſenes non exercendi, qui aliunde glutine ſint nimis rigido. Hinc vita nimis actuoſa ſenectutem præcocem facit (*z*).

§. VI. *Oſſa figurant.*

Magna eſt muſculorum in oſſium figuratione dignitas. Fetui rotunda fere omnia ſunt, & abſque eminentiis: Adultis oſſa longa fere omnia triquetra, ut ſæpe in humero, [equidem minus evidenter triquetro], facilius vero in femore, tibia, fibula, ulna, radio, & oſſibus metacarpi vidi. Figura porro proceſſibus & lineis aſpera in oſſibus a muſculorum viribus naſcitur.

Multis modis muſculi operantur. Dum oſſi accumbunt & frequenter in actione ſua intumeſcunt, depreſſiones in eo efficiunt, quacunque longi & teretes oſſibus longis adſident. Inde foſſæ temporum, in fetu leves, in homine adulto evidentiores, in animalibus ferocibus maximæ.

Non ſolum vero deprimunt oſſa, ſed indurant, atque eliſa tela cellulari laminas propiores ad contactus adigunt. Eo duriora ergo oſſa ſunt, quo majoribus muſculis exponuntur (*a*), ut femur, & tibia, & humerus; oſſaque longa in univerſum multo duriora brevibus, tarſique & carpi oſſa ſemper ſpongioſa, quibus tendines potius, quam carnes adjacent.

Alter modus eſt, quo non quidem oſſa adjecta comprimunt, ſed tamen impediunt, ne excreſcant, dum magis reſiſtunt, quam os reprimit.

(*x**) GREW *of the guts* p. 41.
(*y*) GREW ibid.
(*z*) CHEYNE *ſanit. infirm.* p. 225.
(*a*) JANKE *oſſ. maxill. ſeptenn. diſſ.* I.

Eo modo ipſi tendines paſſim ſulcos oſſibus inprimunt, inque ipſo tarſo & carpo potiſſimum, radioque infimo.

Tertius modus, quo oſſa figurant muſculi, eſt ab eductis laminis exterioribus, quas ſua tractione perpetua ab internis, muſculoſæ violentiæ inacceſſis laminis, abducunt, & in proceſſum cogunt exire. Ita proceſſus naſcitur mammillaris, ita aſperæ lineæ femoris, tibiæ, & reliquorum oſſium longorum.

Huc etiam pertinet oſſium incurvatio, quæ recta cum eſſent, potiores muſculi perpetua tractione in ſuas partes trahunt; curvum adeo femur eſt, dum ſupra & infra medium vires trahentes potiores admoventur, retrorſumque os alias validiſſimum reducunt, & pars media non mutata ſupereſt. Ita fibula, & in nonnullis cadaveribus fere in ſpiræ formam contorquetur (*b*). Morboſe vero ſæpe curvatur, a ſitu ſedentario, iisdem muſculis perpetuo agentibus (*b**), & a convulſione (*b***). Cæterum tanta eſt neceſſitas motus muſcularis, ut in femina, cui pars cruris contracta motum amiſerat, brachium vero ſuorum muſculorum uſum conſervaverat, in crure quidem muſculi confuſi, oſſa tenuia, brevia, pellucida, non ſine fractura forent in femore: in parte ſanos habente muſculos, oſſa etiam recte ſe haberent (*b* †). Inde oſſa dextri brachii ſiniſtris ponderoſiora (*b* ††).

Non ideo omnem oſſium figurationem & indurationem muſculis tribuo; memor dentium, & oſſiculorum auditus, quæ abſque preſſione muſculoſa in duriſſima, & figurata oſſa abeunt. Quæ tamen diximus, ea utique certa ſunt; & pauciſſima ſunt oſſium adulti hominis ab oſſibus fetus diſcrimina, quorum rationem in muſculis non invenias.

§. VII.

(*b*) Lineæ aſperæ in fibula adulti hominis tres ſunt, contortæ omnes. Anterior aſpera deſcendendo fit interior.

Interior ſuperne valde inæqualis ad ima fere evaneſcit.

Exterior, quæ paulatim fit poſterior.

Sic plana tria in eo oſſe ſunt interius, quod eundo anterius fere fit; exterius, quod demum fit poſterius; poſterius, quod nunc fit interius.

(*b**) LORRY *des alimens* T. II. p. 227.

(*b***) SEIDEL *obſ.* 4.

(*b*†) HEUERMANN. *Phyſiolog.* T. IV. p. 37.

(*b*††) AMAT. *Cent.* IV. *cur.* 100.

§. VII. *Humores corporis humani promovent.*

Quomodo muſculorum motus ſanguinem impellat, aliquoties (*c*) diximus, tum venoſum (*d*), tum arterioſum ipſum (*e*). Ita muſculoſum cingulum abdominalium obliquorum cum transverſo, totum abdomen & omnina ejus viſcera diximus (*f*) coercet, & comprimit, ut ſanguis minus ad inferiora, ad ſuperiora magis, adque cor & caput tendat (*g*). Inde in vomitu rubra & cærulea facies, & tumida, & ruptæ facile venæ. Eo & aliæ exſpirationis vires conſentiunt.

Ita hepar evacuatur, & lien, quorum viſcerum ſanguis lentiſſime movetur, & ſanguis per meſenterii vaſa accelerari videtur, per experimentum illud BOERHAAVIANUM, quo oſtenditur, diſſectis abdominis muſculis vaſa meſenterii craſſiora reddi & varicoſa (*h*). Viciſſim diaphragma, deorſum quidem viſcera urget, & abdomen inanit (*h**). Sed etiam reſpiratio ſubmiſſa ad pulmones copia ſanguinis majori, frequentior fit, indeque ſanguinis circuitus nova & acceſſoria vi incitatur (*i*). Inde cor athleticis animalibus & vehementer corpus exercentibus majus (*k*).

Motum cibi fæcumque, & fetus, vis periſtaltica promovet.

Sunt etiam minutiora muſculorum in ſanguine retinendo, & incitando officia, exemplo partium genitalium, in quibus tumor, rubor & calor, & alia incitati motus ſanguinei phænomena adnotantur, quæ creduntur ex muſculis naſci.

Ipſæ demum teneriores carneæ fibræ ſanguinem paſſim promovent: & uterus, quem graviditas ſanguine venoſo implevit, a fibrarum ſuarum vi contractili inanitur, ut ejus venæ undecuplo ſe ipſis minores reddantur.

Contractilis telæ celluloſæ vis, etſi exigua, perpetuo tamen dum operatur, vaſa viſcerum omnium, & fere corporis totius ita religat, ut cum determinato lumine neque nimis humoribus ſuis reſiſtant, neque nimis

(*c*) L. III. p. 205. L. VI. p. 216. 217. 327.
(*d*) L. VI. p. 327.
(*e*) L. VI. p. 216. 217.
(*f*) p. 218.
(*g*) Hinc cerebrum intumeſcit *de motu ſanguinis* Sect. IX.
(*h*) *Exp.* 45. 103.
(*h**) L. VIII. p. 360.
(*i*) L. VIII. p. 296. 297.

parum. Hinc continuo aneurysma naſcitur, quando celluloſa tela reſecta eſt (*l*). Inde vaſorum conflexiones, ipſaque cordis lenta naturæ manu in fetu mutata fabrica.

Ipſe involuntarius motus pariter ſanguinem incitat. In epilepſia ſanguis ad cerebrum congeritur, ut tota facies violacea turgeat (*n*). A ſpasmis hyſtericis maculoſum corpus, & arteriæ venæque capitis tumidiſſimæ (*o*).

Electrico adeo ictu non unice muſculis motus reſtituitur, ſed una macilentis artubus alimentum (*p*) redditur.

Eſt ergo in muſculis vis cordis adjutrix (*q*), quæ præter ejus labores ſanguinem incitat. Et videtur NATURA, dum muſculos nobis dedit, inter calculos ſuos hoc auxilium recepiſſe, neque absque eo ſubſidio virium eſſe ſatis, quæ ſanguinem in ambitum urgeant. Inde, uti diximus, nimius adeps (*r*), œdema, in hæmorrhoideas venas collectus ſanguis, & debilis ex vitio viſcerum abdominis ciborum coctio, & hypochondriacus morbus (*s*). Hinc cruda magna pars literatorum (*t*).

Quare id vitium corporis potiſſimum motu ſanatur, labore nempe, qui gratiam conjunctam habeat & amœnitatem. NATURA hominem agricolam fecit, & hortulanum. Multos, ait HOFMANNUS, ſtupidos (*u*) ſe accepiſſe, quos motu muſculari prudentes factos eſſe norit.

Talem, puto, hypochondriacam HERODICUS motu corporis ſanavit (*x*). STRATON (*y*) ex ſplene laborans addixit ſe exercitiis: & convaluit, ut etiam inter olympionices fuerit. HYSMONEUS (*z*), cum ex nervorum imbecillitate laboraret, ad quinquertium animum adplicuit, & morbum ita vicit ea exercitatione, ut multas coronas meruerit. LAOMEDON,

(*k*) ROBINSON *diſcharges* p. 118. 119.
(*l*) Exper. *de motu ſanguinis* 93. 94. 96. 97. 98. 101. 230.
(*n*) LAWRENCE *prælect.* p. 229. BOERHAAV. *morb. nerv.* p. 781.
(*o*) MATANI *aneuryſm.* p. 110.
(*p*) *Phyſ. Beluſtig.* T. II. p. 512. 513. &c.
(*q*) L. VI. p. 217. 326.
(*r*) L. c.
(*s*) L. c.
(*t*) CELS p. 21.
(*u*) *De motu opt. med.* p. 11.
(*x*) PLATO.
(*y*) ÆLIAN *var.* L. IV. c. 15.
(*z*) PAUSANIAS *Eliac.* L. II.

MEDON, cum ob morbum ex medicorum præſcripto corpus exercuiſſet, ita convaluit, ut curſu excelleret (*a*).

Electricitate ſanatus eſt morbus hyſtericus (*b*).

Pro reducenda pariter pinguitudine (*c*) muſculorum motu corpus carere nequit (*d*). Hinc obeſa animalia cortina, macra vero, quæ fera; ſed ea alias vidimus. Mirum tamen phænomenon addo ex STAHLIO (*e*). Alaudæ noctu pinguiſſimæ, quando bene ſaturæ ſomno ſe dederunt, interdiu macriores fiunt, & ne ſub crepuſculum quidem ſatis pingues ſunt: adeo continuo muſculorum motus adipem diſſipat.

§. VIII. *Secretiones. Excretiones.*

Ab irritabili natura organorum ſecretionem humorum pendere, non quidem noſtra theoria eſt; habet tamen auctoritatem a phænomenis. Cum enim certum ſit irritatione (*f*) ſola immenſum augeri lactis, lacrumarum, humoris narium, ventriculi, inteſtinorum, urethræ, cutis ipſius ſecretionem, non videtur improbabile, etiam absque nimia illa acrimonia, eſſe tamen in acri (*g*) indole horum humorum aliquid, quo organa propria ad ſecretionem ſtimulent.

Excretio manifeſtior ſtimuli effectus eſt. Non enim dubium eſt, quin irritatio (*h*) ad quodcunque organum ſecretorium admota, excretionem cujuscunque liquoris præcipitet, ſive is humor de ſolis vaſculis ſecernatur, ut ſaliva, lacruma, ſive de folliculis, ut mucus urethræ, aut narium; ſive in folliculum cavum congregetur, ut urina, ſemen. Quare irritabilem naturam late patere, neque facile absque ea organa excretoria eſſe probabile ſit.

Adnotatum eſt, non ad omnes ſtimulos eodem modo ſe fibras irritabiles habere (*h**). Ab inflato aere cor & inteſtina vehementius conſtringuntur

(*a*) PLUTARCHUS in Demoſthene.
(*b*) *Hamb. Mag.* T. XIX. p. 228.
(*c*) L. I p. 39. 40 41.
(*d*) FULLER *gymnoſtic.* p. 20.
(*e*) *Theor.* p. 374.
(*f*) L. VII. p. 438. 439. 440.
(*g*) p. 442.
(*h*) L. VII. p. 455 ſeqq. 138. ſeqq. CIGNA p. 281.
(*h**) WHYTT *vital. mot.* p. 50. de MAN *de natur.* p. 4.

guntur, quam ab aqua ullove veneno: Veſica acrem urinam tolerat, non perinde aut pus, aut ſanguinem (*i*). Oculi acria ex antimonio medicamenta patiuntur, non ita fumum, aut vaporem acrem cepæ. Nares non ad omnia, neque ad acerrima ſternutant, ut ad helleborum quidem. Ventriculus convellitur, & vomit a ſuis medicamentis; inteſtina ab aliis. Aſpera arteria ne molliſſimam quidem aquam fert. Huic peculiari ad ſtimulos habitui alii Cl. viri Idioſyncraſiæ theoriam ſuperſtruxerunt (*k*). Nondum certe hic ager ſatis excultus eſt, & plus ab eo ſpes eſt nos carpturos fructuum. Multum interim in diverſo ad ſtimulos habitu faciunt diverſa earum partium velamenta, quæ ab aliis aliisque partibus facilius penetrentur.

Eadem ad ſtimulorum ſollicitationem vigil impatientia etiam reſorbtiones humorum gubernat. Chylus in vaſa lactea ſorbetur, non alcohol, non acria venena animalium mordacium.

(*i*) Cheselden p. 261.
(*k*) Cigna.

INDEX

INDEX
ELEMENTORUM PHYSIOLOGIÆ
TOMI QUARTI
LIBER X.
CEREBRUM ET NERVI.

SECTIO I.

CEREBRUM PROPRIE DICTUM.

1. UT ſe habeat in inſectis 1
quibus nullum ſit ibid.
in quibus cerebrum reperiatur 2
ſemibifidum ibid. 3
2. In piſcibus 3
ex multis fit tuberculis ibid. 4
3. In quadrupedibus & avibus 4. 5
Quinque partitum eſt 5
Piſcibus frigidis exiguum ibid.
thynno minimum 6
Quadrupedibus rapacibus parvum ibid.
herbivoris paulo majus ibid. 7
animalibus minutis minus 8
Cetis non magnum 9
4. Avibus rapacibus parvum ibid.
majus gallinaceo generi ibid.
& inprimis paſſeribus 9. 10
5. Homini quantum 10
tamen fere maximum 11
6. Figura: ellipſeos ibid.
accuratior 11. 12
7. Cerebrum proprie dictum 12. ſeqq.
Figura dimidii ovi ibid.
Hemiſphæria 13
Eorum diviſio ibid.
confuſio Ibid.
Gyri 14
Foſſa ſylvii ibid.
Lobus anterior & poſterior pag. 15
8. Involucra cerebri 15. ſeqq.
Membrana arachnoidea ibid.
Ejus ſitus ibid
amplitudo 16
celluloſa indoles ibid.
ut oſtendatur 17
non eſt piæ matris lamina ibid.
Inventor VAROLIUS ibid.
Qui deinde viderint 17. 18
9. Pia mater 18. ſeqq.
quam late regnet ibid.
ut ad intima cerebri penetret 19
Velum inde natum ibid.
Membrana ventriculorum ibid.
Vaſcula piæ membranæ 20
utilitates ibid.
cerebro eſſe pro meſenterio 20. 21
cerebri partes inter ſe colligare 21
10. Cerebri cortex 21. ſeqq.
ſitus 21
natura mollis 22
& exhalabilis ibid.
Vaſcula rubra 22. 23. 24
11. De fabrica inviſibili quæritur 24
MALPIGHIUS glanduloſum fecit ibid.
quibus argumentis 25
Non videtur firma fuiſſe ibid. 26
12. Num cortex cerebri vaſculis fiat 26
Quæ RUYSCHII eſt ſententia ibid.
& *Antonii* v. LEEUWENHOECK 27
& VIEUSSENII 28

Omnino

Omnino rubra vaſa habet pag. 28
& minora rubris 29
An totus fiat vaſculis ibid.
Non improbabile videtur ibid.
13. Medulla cerebri in univerſum 30
Fibroſa amat fieri 31
non ſpongioſa ibid.
Analyſis chemica 32
14. Regiones cerebri ibid.
Centrum ovale ibid.
15. Corpus calloſum 33
ejus deſcriptio 33. 34.
finis anterior 33
poſterior 34
in Hippocampos ibid.
Raphe ibid.
nervus ibid. 35
ſtriæ medulloſæ ibid.
16. Fornix 35. 36
Crura anteriora 36
poſteriora 37
taenia ibid.
Inter crura Pſalterium 37
17. Septum lucidum 38
Ejus laminæ duæ ibid.
intervallum medium ibid.
Inferior raphe corporis calloſi 39
ſtriæque ibid.
18. Ventriculi cerebri ibid.
unice imaginabilia ſunt intervalla 40
Figura ibid.
Cornua anteriora 41
—— poſteriora ibid.
—— deſcendentia 41. 42
Num ventriculi communicent ibid.
Dubitatur ibid
19. Aqua ventriculorum 43
ex arteriis generatur ibid.
ſorbetur in venas ibid.
augetur in morbis copia 44
Ingenium ei gelatinoſum 45
20. Tubera anonyma ventriculi anterioris Unguis 45. 46
21. Plexus Chorioidei 46
initium ibid.
fabrica 47
bullæ 48
22. Corpora ſtriata ibid.
unum utrinque 49
ſtriæ medullares internæ ibid.
& micæ 50
23. Geminum centrum ſemicirculare ibid.
finis anterior 51
finis poſterior pag. 51
24. Thalami nervorum opticorum ibid.
ſæpe connati ibid.
finis inferior 52
tuber addititium ibid.
linea alba ibid.
ſtria ad conarium 53
In avibus cavi ſunt thalami ibid.
25. Crura medullæ oblongatæ 53. 54
ut ad medullam oblongatam veniant ibid.
26. Eminentiæ mammillares ibid. 55
27. Ventriculus tertius 55
pariter imaginabilis ibid.
28. Commiſſura cerebri anterior 56
29. Finis ventriculi tertii ibid.
oſtium anterius 57
ducit ad infundibulum 57. 58
Id quid ſit 58
ſolidum eſſe videtur ibid.
30. Glandula pituitaria 59
lobus ejus anterior ibid.
—— poſterior 60
membranæ ibid.
vaſa ibid.
Num aqua ventriculorum in eam defluat 60. 61
Argumenta adfirmantium 61
Non videtur ibid. 62
Utilitas ignoratur 62
31. Eminentiæ quadrigeminæ ibid. 63
Nates 63
Teſtes ibid.
32. Conarium 64. 65
frequenter morboſum 65
Ejus pedicelli 66
33. Commiſſura cerebri poſterior 67
aquæductus ſylvii ibid. 68

SECTIO II.

CEREBELLUM.

1. *Cerebellum*, quibus in animalibus reperiatur 68
Cerebro mollius eſt ibid.
minusque 69
in homine proportione minimum ibid.
ſulcis inciditur ellipticis ibid.
Medulla ejus colligitur ad modum radiorum 70
2. *Lobi.* Dexter. Siniſter 70. 71
lobus medius, ſive vermis 71

finis

finis anterior, ſuperior pag. 71
eminentiæ ad ejus latera 72
3. Crura cerebelli ibid.
In ea colliguntur radii medullares de cerebello orti ibid.
Pons Varolii 73
4. Proceſſus a cerebello ad teſtes 74
Valvula magna cerebri 74. 75
Fibræ medullares ea ſede ortæ 75
5. Proceſſus a cerebello ad medullam ſpinalem 76
6. Ventriculus Quartus ibid.
Ejus plexus chorioideus 77
Fibræ medullares in ventriculo Quarto 78

SECTIO III.

MEDULLA SPINALIS.

1. Medulla oblongata 79
corpora olivaria ibid.
pyramidalia ibid.
pyramidalia poſteriora 80
interjecta rima ibid.
2. Medulla ſpinalis univerſe conſiderata ibid.
quibus animalibus grandior ſit 81
finitur in lumbis ibid.
duobus tuberculis 82
Ejus figura ibid.
3. Fiſſura anterior 82. 83.
An etiam poſterior 83
Cortex interior ibid.
vaſa ibid.
4. Pia mater 84
5. Arachnoidea tunica ibid. 85
ligamentum denticulatum 85
ejus initium ibid.
finis 86
6. Cauda equina ibid.
7. Vapor in medullæ ſpinalis dura matre 87
Inde ſpina bifida ibid.

SECTIO IV.

DURA MEMBRANA ENCEPHALI.

1. Eadem in medulla ſpinali 88
Ejus diverſa a medulla ipſa figura ibid.
filamenta in oſſa immiſſa 89
ſpatium circumjectum ibid.
2. Dura membrana encephali 90
fit ex celluloſa tela ibid.
nervos non accipit 90. 91
3. Ejus laminæ pag. 91
lamina exterior ibid.
cavæ calvariæ adplicata 92
per vaſcula ibid.
& celluloſa fila ibid.
4. Unde duræ membranæ nomen 93
5. Undique adhæret cranio 93. ſeqq.
Qui liberam fecerint 94
Sed certo adhæret 94. 95
non perinde firmiter undique 96
6. Lamina interior ibid.
Ejus productiones ibid.
Falx 97
Oſſea in dura membrana vitia ibid.
Tentoria 98
Utilitas 99
Falx cerebelli ibid.
7. Fibræ duræ membranæ ibid.
in univerſum ibid.
ex Pacchiono 100. 101
ex Ridleyo ibid.
noſtra deſcriptio 102
Fibræ ſunt ligamentoſæ ibid.
8. Vapor, inter duram membranam & arachnoideam ibid. 103
nimis auctus 103
9. Glandulæ duræ membranæ 103. 104.
Duræ, verrucarum ſimiles 104
ſecundum ſinum falcis poſitæ ibid. 105
Molles aliæ 105. 106
In cerebelli tentoriis 106
incertæ utilitatis ibid.

SECTIO V.

ARTERIÆ ET VENÆ ENCEPHALI ET MEDULLÆ SPINALIS.

1. Arteriæ 107
Carotides ibid.
Dextra potius major 107. 108
faſciculus tela celluloſa obvolvitur 108
2. Carotidis diviſio 108
Ramus externus ibid
3. Arteria pharyngea 109
Rami ejus ad duram membranam cerebri 110
4. Arteria occipitalis 111
rami ad duram membranam 112
5. Arteria auricularis poſterior 113
ejus propago ſtilomaſtoidea 113. 114
Hujus cum meningea conjunctio 114

6. Arteria

6. Arteria maxillaris interna pag. 114
Rami ad duram membranam minores 115
—— major ibid.
ejus ſulci cranio impreſſi 116
ejus ſurculi ad aquæductum ibid. 117
7. Carotis cerebralis ſive interna 117
in collo ibid.
Ejus anfractus ſub cranio 118
foramen, quo cranium adit ibid.
Vagina a dura membrana 119
ejus finis ibid.
os ſeſamoideum ibi poſitum ibid.
Arteria Carotis ſubit receptaculum ad latus ſellæ equinæ ſitum 120
anfractus ultimus ibid.
8. Rete mirabile veterum ibid.
nullum eſt 120. 121
arteriæ receptaculi: poſterior ibid.
anterior ibid. 122
9. Arteria ophthalmica 122
Ramus lacrumalis ibid.
& inde meningeæ ibid.
Ramus Ethmoideus poſterior 123
anterior ibid.
10. Carotidis cum vertebralibus ramus communicans 124
circulus Willisii 124. 125
Ob eum carotides impune ligantur 125
11. Arteria corporis calloſi 125. 126
12. Arteria foſſæ ſylvianæ 127
13. Arteria vertebralis 128
Ejus origo varia ibid.
ſubit vertebras ibid.
Rami ad medullam ſpinalem 129. 130
14. Inde a tertia vertebra ut flexa adſcendat 130. 131
duo anfractus 131
rami ad duram membranam cerebri ibid.
arteria baſilaris 132
inferior Cerebelli ibid.
15. Profunda Cerebelli 132. 133
ejus trunci tres 134
16. Arteria profunda cerebri 135
ejus rami 135. 136
Quo vertebralis arteriæ rami abeant 136
17. Arteria ſpinalis anterior 136. 137
nervus male impar dictus 137
18. Arteria ſpinalis poſterior ibid.
19. Arteriolæ exteriores medullæ ſpinalis ibid.
Arteriæ medullæ ſpinalis ipſius 138
arteriæ duræ membranæ 139
arteriæ perioſtei ibid.
20. Sanguinis, qui cerebrum adit copia pag. 139
Æſtimatur ad partem totius ſanguinis tertiam 140
aliquanto minor eſt 140
Num aliqua ſanguinis cerebri ſit prærogativa 141
Non definitur ibid.
21. Sanguis ex arteriis cerebri facile tranſit in venas 142
in ſinus ibid.
Non tamen in ſinus arteriolæ patent 143
22. Neque pulſu alterno ſinus agitantur ibid. 144
Etſi id dictum eſt ibid
23. Venæ cerebri 144
Utique in cerebro interiori aliquæ ibid.
Sinus ſunt venæ 145
ut ab aliis venis differant ibid.
24. Sinus falcis ſuperior 145. ſeqq.
ſitus 146
trabeculæ ibid.
initium ibid.
progreſſus ibid.
finis varius 147
ſinus transverſi ibid.
ſiniſtri a dextro diſcrimen ibid.
Venæ, quæ in eos ſinus aperiuntur 148
ſub quibus angulis 149
Venæ duræ membranæ ibid.
& cranii ibid.
cerebri & cerebelli ibid.
25. Vena magna Galeni 150
Sinus quartus ibid.
Sinus quintus ibid.
Torcular 151
26. Sinus petroſi 152
Superiores 152. 153
Inferiores 153
27. Receptacula ad latus ſellæ equinæ poſita 154. 155
ſanguine plena 155
28. Sinus circularis ſellæ equinæ 156. 157
29. Sinus occipitales anteriores 157. 158
30. Poſteriores 158. 159
31. Vena jugularis interna 160
Ramus cerebralis ibid.
ejus foramen 161
Bulbus ibid.
Sinus, qui in eam venam coeunt ibid.
32. Rami externi Venæ jugularis 162
thyreoidea ibid.
lingualis ibid.
labialis

labialis 162
plexus pterygoideus ibid.
cum vena ophthalmica conjunctio ibid.
Vena temporalis 163
occipitalis ibid.
33. Vena jugularis externa ibid.
Ramus temporalis ibid.
ramus maſtoideus 164
34. Vena vertebralis ibid.
Ramus exterior 164. 165
Ramus profundus 165
Ejus venæ finis ibid
35. Emiſſaria SANTORINI 166
Ad latera ſuturæ ſagittalis ibid.
infundibulum carotidis ibid.
ex dura membrana ibid.
Emiſſaria cum ſecundo ramo quinti paris ibid.
cum tertio ibid.
Canalis Pterygoidei vena 167
& tympani ibid.
& oſſis cribroſi ibid.
nariumque ibid.
36. Sinus medullæ ſpinalis longi ibid.
Semicirculares 168
37. Motus ſanguinis venoſi ex cranio in venas externas capitis 169
—— valvulæ earum venarum ibid.
—— qua via ſanguis ex ſinubus ad cor veniat 170
38. Motus ſanguinis venoſi retrogradus 171
Refluxus in exſpiratione ibid.
& cerebri tumor ibid.
Depletio per inſpirationem 172
Cauſa ejus motus ibid.
39. Is dudum innotuit 173
40. An ſit ab aere per inſpirandum hauſto 174
non poteſt 175
41. Motus cerebri, qui eſt ab arteriis 176
Elevatio in cordis ſyſtole ibid.
42. An dura mater a ſe ipſa motum habeat. 177
Sitque muſculus cordis antagoniſta ibid.
Qui hanc ſententiam protulerint 178
43. Quare non poſſit admitti 179
Fibræ duræ matris non ſunt muſculoſæ ibid.
Dura mater irritata non movetur ibid.
neque ſuſcitat convulſiones ibid. 180
Adgnovit vim veri PACCHIONUS ibid.
44. Sinuum cerebri utilitas 181
an ad retardationem ibid.
Potius quia ſanguine refluo turgent, robur eſt additum 182
45. Vaſa cerebri lymphatica pag 182
Qui de iis ſcripſerint 183
Nondum certo de iis conſtat 184

SECTIO VI.

NERVI.

1. Quibus in animalibus reperiantur 185
2. Continent medullam cerebri 186
& ſimiles ſunt ſtriis pure medullaribus cerebri 187
3. Pia membrana nervi 187. 188
& ſinguli funiculi in nervo ibid.
4. Celluloſa tela nervi 189
& vaſcula ibid. 190
cuique nervo ſua 190
5. Num duram membranam quiſque nervus ſibi circumpoſitam habeat 190
Non habet, optico ſolo excepto 191
Sed celluloſam telam duram vaginæ ſimilem 192
6. Nervi non ſunt elaſtici 193
neque diſſecti ſe retrahunt 194
7. Nervi non ſunt irritabiles 194. ſeqq.
neque ſollicitati contrahuntur 195
8. Liquor nervoſus 195. 196
eſt vapor 196
Analyſis nervorum chemica 197
9. Nervi non diminuuntur, ut a corde recedunt 197
neque ad angulos dividuntur ad cerebrum obtuſos 198
Plexuoſi ſunt ibid.
in fetu majores ibid.
Unde abſint 199
10. Fines nervorum ibid.
ſunt molles ibid. 200
quam ſint tenues ultimi nervuli 200
11. Ganglia 201
Quibus in nervis reperiantur ibid. 202
perpetua, ubi plures nervi conveniunt 202
aut ſecedunt ibid.
Fabrica. Duritas ibid. 203
nihil in iis eſt muſculoſi ibid.
12. Nervi ſingulatim 204
13. Par primum. Olfactorium ibid.
Non eſt continuum ventriculi anterioris cavum ibid.
Sed unus nervus 205
Ejus duæ radices ibid.

Progreſſus

Progreſſus pag. 206
14. Nervi optici. Origo ex thalamis opticis ibid.
ex cruribus medullæ oblongatæ 207
15. Paris tertii origo ibid.
& Quarti 208
Utriusque progreſſus per duram membranam ibid.
16. Par Quintum 209
Origo ibid.
iter per receptaculum ibid.
rami tres ibid.
Nihil in receptaculo dat ad nervum Intercoſtalem 210
17. Ramus Maxillaris ſuperior. Propago infra orbitalis 211
rami ibid.
temporalis 211. 212
18. Palatinus 212
Ganglion 213
19. Ramus pterygoideus ibid.
inſertus in nervum durum 214
in truncum intercoſtalem ibid.
20. Dentales ſuperiores ibid.
Poſterior 215. 216
Anterior 216
21. Ramus tertius paris Quinti 216. ſeqq.
Ejus truncus maxillaris inferior 217
22. Lingualis 217. 218
ganglion 218
23. Auricularis 219. 220
ejus ſurculus temporalis 219
24. Maſſetericus 220
Temporales profundi ibid.
Buccinatorius 221
Pterygoideus ibid.
25. Par ſextum 222
origo ibid.
nervus Intercoſtalis inde prodit ibid.
26. Naſcitur omnino a pare ſexto 223
neque viciſſim inſeritur 224
27. Par ſeptimum 225
Mollis nervus ibid.
Durus ibid.
Inde nata chorda tympani 226. 227
28 Duri nervi rami faciales 227
ſuperiores ibid. 228
auriculares 228
Pes anſerinus 229
Ramus transverſus ibid. 230
Rami inferiores 230
29. Octavum par 231
Via, qua exit ibid.
trunci tres ibid.
Gloſſopharyngus 232
Rami pharyngei ibid.
linguales 232. 233
Alius pharyngeus 233
30. Truncus in ſummo collo ibid. 234
—— in ſummo thorace 235
31. Plexus œſophageus anterior 235. 236
—— Poſterior 236. 237
32. Par nonum 238
Ramus deſcendens noni ibid.
Rami linguales 239
33. Nervorum ſpinalium communia 239. 240
34. Nervus cervicis primus 240. 241
Radices anteriores & poſteriores ibid.
truncus anterior 241
poſterior 242
35. Cervicis nervi octo 243
Auricularis truncus 243. 244
Acceſſorius 244. 245
36 Brachiales plexus duo vel tres 245
Rami: ſuperſcapularis 246
Axillaris ibid.
Cutaneus internus 246. 247
Muſculo cutaneus 247
Medianus ibid.
Cubitalis ibid.
Radialis ibid.
Alii nervi brachii 248
37. Nervi dorſales ibid.
Intercoſtales veri 249
38 Lumbales ibid.
Femoralis magnus ibid.
obturator 250
Cutanei femoris ibid.
39. Iſchiadicus ibid.
Tibialis anterior 251
—— poſterior 251. 252
Plantares ibid.
40. Sacri 252. 253
Nervi ceteri, veſicæ: penis ibid.
41. Nervus ſympathicus magnus 254
Ganglion cervicale ſupremum 254. 255
Conjunctio cum nervo octavo 255
Nervi molles 256. 257
42 Ganglion cervicale medium 257
Rami inde nati 258
43. Ganglion cervicale infimum 258. 259
44. Nervus idem in pectore 259
Radices a coſtalibus 259. 260
Ramus ſplanchnicus 260. 261
45. Ganglion magnum ſemilunare 261. 262
46. Nervi inde orti; phrenici 262
gaſtrici ibid.
lienales

lienales pag. 263
hepatici varii ibid. 264
47. Plexus Meſentericus ſupremus 264
48. Plexus renalis 264. 265
—— ſpermaticus 265
49. —— Meſocolicus ibid. 266
50. —— hypogaſtricus 266. 267
51. Finis nervi intercoſtalis 267. 268

SECTIO VII.

PHÆNOMENA VIVI CEREBRI. 269

Senſus ibid.
1. Quid ſit ibid.
Nervus ſentit 269. 270
2. Non omnia adeo in corpore ſentiunt 271
cum non ubique nervi ſint ibid.
3. Oſſa non ſentiunt 272
Sentire poſſunt nervi oſſium medullares ibid. 273
4. Tendines inſenſiles ſunt 273
olim paſſim innotuit obtuſi eſſe ſenſus ibid.
etiam chirurgorum experimentis 274
& per morbos 275
tum quod tendines nervos non accipiant ibid.
5. Denique per experimenta noſtra 276
& aliorum Cl. virorum 277. 278
etiam in hominibus capta 278. 279
6. Contraria opinio 280
experimenta noſtris adverſa in homine ibid.
in animalibus ibid.
Rationes variæ ibid. 281
7. Ad eas objectiones reſpondetur 281
Novum vulnus tamen percipitur ibid.
ſtupor in experimentis non adfuit 281. 282
experimenta pauca fuerunt ibid.
Animal etiam absque vulnere queritur 283
Nervi in experimentis læſi ſunt 283. 284
Adverſarii nimis largiter ſunt uſi venenis chemicis 284
Nulla in verioribus experimentis ſymptomata tendinum læſiones ſecuta ſunt ibid.
8. Ligamenta ſunt inſenſilia 285
Ad experimenta contraria reſponſio 286
9. Perioſteum eſt inſenſile 286. 287
Experimenta 287
Reſpondetur ad objectiones 288
Pericranium etiam ſenſile viſum eſt 289
& quare ibid.
10. Aliæ etiam membranæ inſenſiles ſunt 289. ſeqq.
ut pleura pag. 290
peritonæum ibid.
mediaſtinum ibid.
Reſpondetur ad contrariam ſententiam ibid.
Cornea oculi membrana inſenſilis eſt 291
11. Viſcera parum ſentiunt 292
12. Quæ ergo partes ſentiant ibid.
Num arteriæ ibid.
Sentit cutis 293
& membranæ ei continuæ ibid.
ſenſus unde acrior ibid.
ab ætate diminuitur 294
13. Quid ſentiat in nervo ibid.
Non membranæ ibid. 295
Sed medulla ſola ibid.
14. Num anima ſentiat in parte quacunque corporis, quæ impreſſiones externas patitur 295. 296
Qui adfirmant 295
Experimenta contraria 296
Nervus ligatus aut reſectus tollit ejus partis ſenſum 296. 297
etiam plures ſenſus 297. 298
& omnes ibid.
& redeunt iidem, remota cauſa, quæ compreſſit 298
15. Porro cerebri vitia, etiam integris manentibus nervis, delent ſenſus 299
ut alia natura ſit cauſæ a nervis motricis & facultatis ſentientis ibid.
Etiam medulla ſpinalis compreſſa ſenſum tollit partium inferiorum ibid.
cerebrum vero preſſum omnes ſenſus aufert 300. 301. 302
& demum ſoporem facit 301
tum ſanguis unice in cerebrum congeſtus 303
& redeunt ſenſus ea preſſione remota 303. 304
16. Senſus & dolor ſequitur iter nervi 304
Nervus dolorem facit, quem mens amputato artui tribuit 305
17. Num ſedes ſenſus ſit in meningibus 306
Experimenta adfirmantium ibid. 307
Morbi 306
Experimenta in vivis animalibus 307
18. Experimenta iſtis contraria ibid.
Duram meningem dudum notum fuit, non valde ſentire 308
Doloris capitis alia poteſt ſedes eſſe. ibid.
In vivis animalibus læſa dolorem non facit 309
neque in hominibus ibid.

Cauſæ erroris p. 310
Etiam adverſarii duram membranam inſenſilem viderunt 310
Alii penitus erronea experimenta protulerunt 310
19. Objectio repetita a titillationis effectu 311
Reſpondetur ibid.
20 Num cerebri medulla ſentiat 312
a cerebri malis dolores ibid.
aque vulneribus & compreſſione 313
21. Adverſariorum experimenta 314
Negant, ex cerebri vulneribus dolorem ſequi ibid.
Quid reſpondeatur 314
Noſtra experimenta 315
Cerebri profundiora vulnera utique dolorem faciunt ibid.
& abſque duræ meningis malis 316
22. Senſuum impreſſiones in cerebrum fieri confirmatur ibid.
quia morbi cerebri earum memoriam dolent ibid.
& ſanati reſtituunt 317
Et mentis uſus a morbis cerebri vitiatur 318. 319
23. An etiam alio, quam ad cerebrum, ſenſuum impreſſiones ferantur 320
Dolores ſympathetici ibid.
Nervos alii negant communicare 321
niſi in cerebro ibid.
24. Nervi ſunt etiam organa motus 322
Experimenta, quibus id evincitur ibid.
Convulſiones ibid.
25. & Paralyſis a ligatis nervis 323. 324
26. Medulla ſpinalis irritata facit convulſionem 324. 325
reſecta & compreſſa paralyſin 326
27. Cerebro læſo convulſiones fiunt 327
& Epilepſia 328
& remoto cerebri malum tollitur 329
28. Compreſſo cerebro fit paralyſis 330
& levato tollitur ibid.
29. Paralyſis lateris alterni a cerebri malis 331. 332
etiam in experimentis 333
non perpetua eſt ibid.
In medulla ſpinali locum non habet 334
30. A nervo in alium nervum convulſionum cauſa tranſit ibid.
& in totum nervorum ſyſtema 335
Phænomena auræ epilepticæ & convulſivae 335. 336
quæ vinculis poteſt intercipi 336. 337
31. Etiam ſeparati a cerebro nervi, irritati convulſionem faciunt pag. 337. 338
32. An aliqua cerebri particula peculiari privilegio ſenſus ſit ſedes aut motus ſcaturigo 338
Qui adfirment ibid.
Cerebri vulnera & jactura integro cum ſenſu 338. 339. 340
& diu tolerata vita integra 340. 341
33. An ſit in corpore calloſo ea ſedes 342
Qui credant ibid.
argumenta cauſæ 343
In glandula pineali frequentia vitia ibid.
inque corporibus ſtriatis ibid.
34. Quæ contra eam opinionem dici poſſint 344
Nihil eſt peculiare in vulneribus corporis calloſi ibid.
35. Cerebelli prærogativa 345
Eo adfecto continuo vitam adfici ibid. 346
35. Quæ in his experimentis deſiderentur ibid.
Etiam medullæ ſpinalis vulnera ſubito funeſta ſunt ibid. 347
& tamen in ea anima non habitat 347
Etiam cerebro adfecto animal perit 347. 348
& vires vitales patiuntur 348. 349
Neque adeo certo cerebelli vulnera vitam auferunt 349
aut adeo ſubito ibid. 350
Diu vivitur cum vitiis Cerebelli 350. 351
37. Neque adeo ſemper ſubito funeſta ſunt medullæ ſpinalis mala 351. 352
38 Quomodo abſque cerebro vivatur 352
In animalibus frigidis ibid.
in calidis 353
Fetus acephali ibid.
39. Quid reſponderi poſſit 354
Inſectis utique tamen in capite voluntas eſt ibid.
& in calidis animalibus 355
& homine ibid.
Cerebrum ſenſim contabeſcit ibid.
& ſuo tempore adfuit 356
& ſæpe adfuit, cum nullum ajerent adeſſe 356. 357

SECTIO VIII.

CONJECTURÆ.

1. Harum difficultas 357
2. Senſus non adveniunt per membranas 358

3. Neque

3. Neque per ſolidam nervorum naturam 358. 359
Qui ajant tenſos eſſe nervos 359
& oſcillare ibid. 360
aliæ hypotheſes 360
4. Cur in eam ſententiam non liceat deſcendere 361
Nervi ab omni elatere alieni ſunt 361
& undique revinciuntur ligamentulis 362
& nervi origo & finis ſunt molliſſimæ ibid. 363
totaque animalia ibid.
a duris gangliis interrumpuntur 363
nervorum functiones non reſpondent naturæ chordarum 364
Nam ſenſus adſcendit unice ibid.
motus deſcendit ibid.
alia varia 364. 365
5. Num ergo ſenſus & motus a fluido elemento pendeant 365
Spiritum hypotheſis ibid. 366
6. Quæ contra proferantur 366
nervi non ſunt cavi ibid.
7. Ligati non tremunt 367
8. Humor nullus conſpicuus eſt 368. 369
9. Aliæ objectiones ibid.
10. Alia gravior. Senſus non poteſt ſedere in ſpiritu 369. 370
neque motus inde oriri 370
Reſpondetur 370. 371
11. Conditiones ſpiritus nervei 371. ſeqq.
oportet eſſe mobiliſſimum 371. 372
abſque cordis vi moveri 372
fluidiſſimum eſſe ibid.
tenuiſſimum 373
tamen adhærere nervo ibid.
nulla eminente qualitate præditum ibid. 374
12. Non ergo poſſunt aquei eſſe & albuminoſi 374. 375
13. Neque acidi, ſulfurei, ſpirituoſi 375. 376
14. An ſint aerei 376
ſententia veterum ibid.
Aer, num per nares adveniat 377
Non videtur ibid.
15. Num æthere ſpiritus conſtent 378
aut igne ibid.
aut electro ibid. 379
Cur non ſint ignei 379
neque electrici 379. 380
16. Quale ergo ſit ſpirituum elementum 381
17. Num nerveæ fibræ fiſtuloſæ ſint ibid. 382
num ſpongioſæ 382
Potius fiſtuloſæ videntur ibid.
18. Quare & cerebri medulla vaſculoſa erit pag. 383
& cum arteriis corticalibus conjungitur ibid.
ex majoribus vapor naſcitur 384
19. Spirituum motus duplex ibid.
ab arteriis & corde lentus ibid.
Alter motus eſt rapidiſſimus 385
20. Ergo fiſtulæ nerveæ ex arteriolis corticis cerebri proveniunt ibid.
non alibi in corpore 385. 386
neque ex corde 386
21. An dentur ſpiritus animales, vitales, diverſi 387 ſeqq.
Nervi ex cerebri & cerebelli medulla miſti 387
Nihil hic firmi 388
& cerebellum nervos animæ regit ibid.
& cerebri in nervos vitales eſt imperium ibid.
Ridleyi theoria non reſpondet ſomni phænomenis 389
22. An diverſi ſpiritus ſenſorii, & motorii 389. 390
Variæ hypotheſes 390
Non videtur 391
ut ſenſus abſque motu intereat, aut ſuperſit ibid.
23. Animæ ſedes 392
non in arteriolis ibid.
Sed in univerſa medulla encephali 393
Non in medulla ſpinali ibid.
24. Neque in univerſi corporis habitu 394
lis eſt ex ſenſationis vocabulo ibid.
25. Num in peculiari cerebri particula anima habitet 395
Opiniones 396
26. Num regna quædam ſint & provinciæ diverſarum ſenſationum ibid.
tamen nondum firmum eſt 397
Tubercula aliqua mechanice oriuntur 397. 398
27. Utilitas funiculorum transverſorum 398. 399
aut rectorum ibid.
quibus cerebri diſtantes partes conjunguntur ibid.
Videntur ſuppetias ferre ſibi invicem 399
& chiasmum facere 400
Nondum certa res eſt ibid.
28. Ventriculorum utilitas ibid.
neceſſarius ortus 401
fila medullæ breviora reddunt 401. 402

29 Gyrorum faciendorum cauſa pag. 402
Augere continuitatem medullæ cum cortice ibid.
30. Nervorum ultimi fines 403
Quid de ſpiritu fiat nerveo ibid.
an redeat ad cerebrum 404
an nutriat 405
Non videtur ibid.
partem reſorberi probabile eſt ibid.
in venas parvas 406
31. Conjectura de laqueis nervorum ibid.
non poteſt admitti 407
32. De gangliorum utilitate conjecturæ ibid. 408
33. Duri cranii utilitas ibid.

LIB. XI.

MUSCULI ET MOTUS ANIMALES.

SECTIO I.

FABRICA MUSCULI.

1. Nomen 409
2. Communia muſculorum ibid.
In lacertos dividuntur ibid.
Venter. Cauda 410
3. Fibra in univerſum ibid.
non eſt longa ibid.
Raro ramoſa 411
Obſervationes *Antonii* v. Leeuwenhoeck 411
G. *Wilhelmi* Muys 412
Antonii de Heyde ibid.
Hic aliqua arbitraria ſuperſunt 413
4. Rugæ fibrarum 413. 414
5. Fibrarum diviſio in fibras minores 414. ſeqq.
Muysii inventa 415. ſeqq.
Fibræ 415
fibrillæ ibid.
Fila ibid.
Leeuwenhoeckii & aliorum 416
6. Fabrica fili minimi ibid.
Num celluloſum ſit ibid.
Creditum eſt in experimentis fuiſſe 417
Non eſt probabile ibid.
neque fibra carnea videtur celluloſæ eſſe indolis 418
neque vaſculoſæ ibid. 419
7. Celluloſa tela in muſculis 419
In minimis ibid. 420
Hæ fibrillæ transverſæ auctorum 420. 421
Fibræ muſculorum artuum omnes ſunt parallelæ & diſtinctæ 420. 421
In viſceribus intricatæ 421
8. Adeps in cellulis muſculorum 422
Vitia nimii ibid.
nimis parci ibid.
9. Arteriæ muſculorum ibid.
earum habitus 422. 423
finis verus 423
10. Venæ muſculorum 423. 424
11. & lymphatica vaſa 424
22 Nervi 424. ſeqq
ut in nuſculum dividantur 425
13. Nulla caro a fibris muſculi diverſa datur 426
neque membrana muſculorum communis ibid.
14 Tendo 426. ſeqq.
unde abſit 426
ubi reperiatur 427
fibræ tendineæ habitus ibid. 428
15. Ejus tela tendinoſa 428
adeps ibid.
16. Tendinum arteriæ 429
Venæ ibid.
nervi nulli ſunt ibid. 430
17. Origo earum fibrarum ex perioſteo 430
nullæ in cutem, membranas eunt 431
18. An continuæ cum carneis 431
ab aliis rejicitur ibid. 432
Non videntur continuæ ibid.
19 Ut tendineæ fibræ cum carneis conjungantur 433
Variis modis. Videntur quaſi continuari ibid.
alternari 434
ad pennarum modum coaleſcere ibid.
Aponeuroſis 435
Tendines a diverſis muſculis orti ibid.
20. Vaginæ tendineæ ſulcorum oſſeorum 435. 436

Armillæ

Armillæ pag. 436
21. Vaginæ muſculorum latæ 436. 437
22. Muſculi analyſis chemica 438. 439

SECTIO II.

PHÆNOMENA MUSCULI VIVI.

1. Vis contractilis in univerſum 440
Plurimis corporibus communis ibid.
Ejus leges 441
2. Ubi reſideat ibid 442
fere in toto corpore animali ibid.
Vires per experimenta 442
3. Contractio fibræ animalis mortua 443
Ubi reſideat ibid.
Perpetua eſt 444
Nihil habet cum vita commune ibid.
Ea eſt, quam excitant venena 444 445
& frigus 445
Eſt abſque alterna relaxatione ibid.
4. Vis contractilis muſculis inſita 446
Num perpetuo operetur ibid.
Non videtur in vivo animale ibid.
tamen probabile eſt 447
5. Excitatur ab irritatione 448
& durat aliquamdiu a remoto ſtimulo ibid.
6. Differt ea vis a vi mortua 449
Cur conjuncta fuerit ibid.
Supereſt a morte ibid.
etiam diutiuſcule 450. 451
7. Et in muſculo de corpore animalis ſeparato 451
& in particulis diſſecti muſculi ibid. 452
etiam calidorum animalium 452
eſtque vehementior, quando mors ſupervenit ibid.
Excuſationes adverſariorum 453
8. Differt imprimis ſede 453. ſeqq.
Nam ſoli muſculo propria eſt ibid.
Quibus rationibus toti corpori communis facta eſt 454
Non eſt ibid.
Sedet unice in muſculis 455
partibusque muſculoſis ibid.
9. An ſit eadem cum vi ſentiente 456
10. Non eſt eadem 457
Quæ maxime irritabilia ſunt, non ſentiunt acute, ut cor ibid
quæ acerrime ſentiunt, nont ſunt irritabilia, ut nervi ibid.
Irritabilia ſunt animalia, quibus neque caput eſt, neque ſunt nervi 458
Tollitur irritabilitas a cauſis, quæ ſenſum non tollunt pag. 458
ſupereſt deſtructo ſenſu ibid.
& in partibus ab animale avulſis 458. 459
De opio WHYTTII objectio 459
Sed non tollit irritabilitatem cordis ibid.
Non ſunt vires irritabiles, ut ſtimuli 460
11. Irritabilitas, a quo dicta ſit 460. 461
GLISSONII merita 461
Aliorum 461. 462
Propria HALLERI 462. 463
Mavult *vim* dicere *inſitam* 464
12. Num in glutine reſideat ibid.
probabile videtur ibid. 465
dormit in embryone ea vis ibid.
major in junioribus 466
certisque a ſtimulis ibid.
13. Gradus irritabilitatis ibid.
& inde temperamenta 466. 467
14. Propagatio 467
15. Vis nervoſa ibid.
Non debet a motu muſculi removeri ibid.
Diverſa eſt a vi inſita 468
& cum vita perit ibid.
16. Non agit perpetuo 469
per experimenta ibid. 470
17. Phænomena motus nervoſi 470. ſeqq.
Tremunt fibræ ibid.
trahuntur ibid.
rugas contrahunt ibid. 471
18. Et breviores fiunt 471
Menſura ejus decurtationis 472
Mathematici ex theoria muſculi decurtationem metiti ſunt 474
19. Fines ergo, quibus muſculus innaſcitur, accedunt ad ſe invicem 474
per experimenta 474
in ratione reciproca firmitatum ibid.
20. Muſculus, dum agit, tumet 475
& dureſcit ibid.
21. Non pallet 476
quare dictus ſit pallere ibid.
22. Num mole augeatur muſculus dum agit 477
Experimenta ad eam quæſtionem facta 478
Non videtur augeri 479
23. Tendo non motus carni unice obſequitur 480
24. Phænomena muſculi, qui relaxatur 480. ſeqq.
25. Tempus, in quo muſculus contractionem ſuam abſolvit 481

æſtimatum

æſtimatum in pullo, qui ovo continetur pag. 481
in equo curſore ibid. 482
homine 482
cane ibid.
literarum pronunciatione 483
Volatu ibid
26. Robur contractionis muſculoſæ ibid.
Obiter æſtimatum 484
Torpedinis effectus 484. 485
Accuratiores calculi de muſculis definitis ibid.
Maxillæ inferioris 486
Extenſoribus femoris ibid. 487
flexoribus tibiæ 487
Extenſoribus dorſi 487. 488
Brachii muſculis 488
& unius digiti ibid.
& inſectorum ibid.
27. Sed muſculi, quam impendit vis, non tota effectum ſortitur 489
1. Ob diſtantiam ponderis ab hypomochlio non faventem 489. 490
28. 2. Ob angulum quem muſculus cum oſſe intercipit, cui inſeritur 490
alio modo Borellus contemplatus eſt 491
29. 3. Ob angulum, quem fibræ muſculi cum tendine intercipiunt 491. 492
30. 4. Ob firmitatem vecti præſtandam 492. 493
31. 5. Ob inceſſum ſuper aliquot articulationes 493. 494
32. Decrementa non vera 494
Ob ſitum ſuper flexum articulum 394
33. Ob numerum veſicularum interiorum 494. 495
34. Menſura virium muſculo impenſarum ut ſumatur 495. 496
Accedit ſuperpondium. ibid
Vis relativa num æſtimari poſſit 496
Amplitudo motus a longitudine 497
35. Quare ejuſmodi decrementa virium natura admiſerit 497
quia celeritas in motu requirebatur ibid.
& amplitudo 498
& artus oportebat trunco minores eſſe ibid.
tereteſque ibid.
36. Adminicula motus muſculorum 498. ſeqq.
Aliquando muſculus longius ab hypomochlio inſeritur 499
Cauſa faciendorum proceſſuum ibid.
& oſſium ſeſamoideorum 500
ut per ipſum vitam robur creſcat 501
37. Anſæ oſſium. Trochanteres ibid.
Claviculæ 502
38. Vaginæ muſculorum longorum 502. 503
Inſcriptiones 503
39. Pinguedinis utilitas ibid. 504
& burſarum 504
40. criſtarum cartilaginearum ibid.
Cartilagines ligamentoſæ inter vertebrales 505
humor articularis ibid.
41. Trochleæ ibid.
varii generis ibid.
etiam convexitas partis alicujus pro trochlea eſſe poteſt 506
trochleæ compoſitæ ibid.
42. Vires muſculorum compoſitæ ibid.
Antagoniſtæ 507
ut vis nervoſa eorum actionem mutet ibid.
num poſſit de vi inſita demere 508
Non videtur ibid.
Antagoniſtarum altero deſtructo, vis inſita alterum inmotum ciet 509
43. Vires multorum muſculorum compoſitæ 509
Vires duorum muſculorum in diagonalem planam conſentientes 510
& trium in diagonalem ſolidi ibid.
ut ex iis principiis motus naſcantur compoſiti 511
44. Actiones muſculorum mutantur ex partium ſolidarum mutata firmitate 512
Exempla 512
& actio muſculi prioris actionis contraria producitur ibid.
Uterque etiam finis nonnunquam movetur 513

SECTIO III.

MOTUS MUSCULARIS. CAUSÆ ET SCATURIGINES.

1. Omittitur cauſa elateris 514
& vis contractilis mortuæ ibid.
2. Cauſa motus inſiti ibid.
Eſt propria muſculi poteſtas 515
Perpetim agit aut occulta 515
aut conſpicua 515
3. Sedes partitæ vis inſitæ 516
& mortuæ ibid.

Quod

Quid nervi faciant ad vim inſitam pag. 516. 517
4. Vis inſita non regitur a nervis 517
STAHLIANA theoria ibid.
ejus rationes & argumenta ibid. ſeqq.
Animam ajunt omnis motus in animale cauſam eſſe 518
& omnes motus fuiſſe voluntarios ibid.
ut abierint in ſpontaneos ibid.
Argumenta ſumta ex adfectubus animi 519
a febre ibid.
a criſibus ibid.
a ſcopo utili motuum corporis animalis 520
Etiam a voluntario motu ſæpe abeſſe conſcientiam ibid.
& exempla ſunt motuum voluntariorum qui abierint in ſpontaneos ibid.
ergo irritabilitatem eſſe animæ ſe vindicantis molimen 521
Diſſenſus adverſariorum ibid.
5. Auctores ejus ſectæ per ſuas ſcholas 522. 523
6. Ad eorum argumenta reſpondetur 523
Utique nullam memoriam leves impreſſiones relinquunt ibid.
Sed voluntas in alios muſculos ſemper, in alios nunquam imperium habet 524
ut differat muſculus voluntarius ab involuntario ibid.
Conſuetudo non facit, ut voluntas imperium amittat ibid.
neque conſpectus reddit imperium 525
Unde voluntatis in cor, quod adducitur imperium ibid.
7. Adfectus animi ibid.
Sed in phænomena, quæ eos natos comitantur, nullum eſt voluntatis imperium 525. 526
Cor a nervis irritatis non mutatur 526. 527
8. Voluntariorum muſculorum claſſis a natura definita eſt 527
Sphincteres ſunt voluntarii ibid.
Voluntarii muſculi nunquam animæ imperio ſe ſubripiunt 528
Conſuetudo nihil poteſt in mutandis muſculorum claſſibus ibid.
9. Febres non ſunt ab animæ imperio 529
neque ſympathiæ convulſionum ibid.
ſenſationes leves non ſunt nullæ 529. 530
Anima corpus ſuum non ſtruit ibid.
10. Corpus etiam abſque anima motum generat pag 531
Cur effectus irritationis poſſint cauſa eſſe majores 531. 532
Etiam in aliis exemplis 532
STAHLII theoria nihil explicat, quia cauſam corpoream effectibus parem non adſignat 532. 533
Confeſſiones adverſariorum 533
11. Quare muſculi alii ſponte moveantur 534
alii non moveantur abſque voluntate ibid.
Illi quidem & magis ſunt irritabiles ibid.
& perpetuo irritantur ibid.
Et iſti involuntarie moventur, quando ſtimulus acceſſit 534. 535
12. Cauſæ virium nervoſarum 535
13. Hypotheſes ibid.
Nervi trahentes muſculos ad partes ſuas 536
14. Spiritus celerius in aliquem muſculum miſſi ibid.
in cæcam fibram 537
cylindricam ibid.
15. Veſiculam 537. ſeqq.
Inde augmentum effectus 538
Exempla 539
16. Fibra ſeries veſicularum 539. ſeqq.
Theoria BORELLI 540
17. Animadverſiones ad eas hypotheſes ibid ſeqq.
Repugnant veſiculæ celeritati motus muſculorum 541
Virium faciunt diſpendium ibid.
& fibras non decurtant 542
18. Hypotheſis fibræ muſcularis ſanguine plenæ 542. ſeqq.
Varie aucta ibid.
19. Theoria COWPERI 543. 544.
Nititur experimento, quod fit in arteria aorta ligata 544
20. A cordis impulſu muſculi motus non poteſt eſſe 545
Unde paralyſis a ligata arteria 546
aut tumor a repleta 547
21. Hypotheſes variæ ex fabrica arbitraria muſculi natæ 547, 548
22. Irroratio fibræ intortæ 548. 549
23. Rhombi STENONIANI 549. 550
24. Duræ matris vis irritabilis 550

25. Cauſæ

25. Cauſæ motûs muſculorum ab humoribus repetitæ 550. 551. 552.
Ab efferveſcentia varia 551
ab aere liberato ibid.
ab æthere compreſſo aut laxato 552
Alia de electrico elemento hypotheſis 553
Caloris efficacia ibid.
26. Quæ in iſtis deſiderantur 554
27. Num omnino nullus ſit motus nervoſus ibid.
num relaxatio a ſpiritibus 555
ſola vis inſita non ſufficit ibid
& animæ imperia non perfert 556
28. Sed motus muſculorum eſt vis contractilis naturalis aucta ibid.
29. Cauſa ejus ſtimuli motrix 557
Num anima ibid.
num DEUS ad cauſas occaſionales ibid.
num lex ſemel a DEO lata ibid.
Id probabilius videtur 558. 559. 560
Anima non tenet topographiam muſculorum 558
neque eget conſuetudine, ut muſculis diſcat uti. 559
30. Relaxationis cauſæ 560. 561
Repudiantur 561
Quonam abeat ſtimulus, qui muſculum in motum excivit 562
Forte adhæret glutini ibid.
Homo minus, quam beſtiæ, fatigatur 563

SECTIO IV.

UTILITATIS MOTUS MUSCULARIS.

1. Greſſus, & promotio animalis in alium locum 563. 564
2. Ejus genera. Statio 564
Fuſe deſcribitur 564. ſeqq.
3. Greſſus 567. 568
4. Curſus 568
Saltus 569
plus in corpore eſt habilitatis ad motum, quam exercetur 570
5. Muſculi agendo robuſtiores fiunt ibid.
Conjectura ut id fiat 571
6. Oſſa figurant accumbendo & premendo ibid.
accumbendo abſque preſſione ibid.
trahendo 572
oſſa incurvant ibid.
7. Promovent iter ſanguinis 573
celluloſæ telæ vis contractilis ibid.
Quare muſculorum motus ad ſanitatem requiratur 574
Exempla, qui eo remedio convaluerint 574
Reducit pinguedinem 575
8. Auget ſecretiones irritatio ibid.
& excretiones ibid.
Stimulorum alii alias partes efficacius irritant 576.

ADDENDA.

Anatomen comparatam cerebri paſſim excitavi. Viſum eſt eam hic in addenda conjicere, cum paſſim oporteat aliqua primum ex his meis novis adnotationibus emendare. Solos piſces quidem lacuſtres, & fluviatiles, qui hieme capiuntur, incidere licuit, Salmones, troctam lacuſtrem, troctam torrentium alpinorum, troctam, quæ *Ombre Chevalier* in lacu Lemano dicitur; Percam, Cyprinum grandem, Cyprinum, qui capito; Tincam; Muſtelam fluviatilem [Aalraupe], Coregonum Ferra.

Cyprini equidem potiſſimum cerebrum deſcribo, ut tamen reliquorum piſcium fabricam cum cyprini ſtructura comparem.

Omnibus, quos incidi, piſcibus commune eſt cerebrum habere longum, parum craſſum, in cranio multo, quam cerebrum eſt majori, poſitum. Spatium id nimium inter duram membranam, cerebrumque in cyprini genere textus celluloſus replet nigris percurſus vaſculis, in aliis gelatina, tamen etiam in celluloſum textum diffuſa, ut in muſtela. Dura membrana prædura eſt, pia ab humana parum differt. Diſcrimen medullaris naturæ a corticea aliquanto minus evidens eſt, tamen in thalamis opticis, inque ventriculis olivaribus medullæ ſpinalis, inque ipſo cerebello ſatis manifeſtum. Sed etiam medulla cerebri minus, quam in nervis alba eſt.

Encephalon longitudinem habet, minus tamen convexum eſt, minusque craſſum, quam vel avium, vel quadrupedum, qua nota, & tuberculis, quæ educit, ad inſectorum naturam accedit.

In univerſum poteſt pro duabus columnis haberi, dextra, & ſiniſtrâ, ſimilibus & æqualibus, quæ & ſuperne, & inferne perpetua fiſſura diſtinguuntur, non adeo profunda, quin utraque columna in unam maſſam connaſcatur. Earum columnarum finis anterior eſt in nervum olfactorium, poſterior in ſpinalem medullam.

Sed eas columnas *tubercula* undique tegunt, ut columnæ nusquam nudæ appareant Eorum tuberculorum *quinque* in omnibus piſcibus continuo ſe oculis offerunt; in aliis etiam plura: ea oportet deſcribere.

Prima tubercula ſunt *olfactoria ſuperiora*, a re ipſa dicta, corticeæ naturæ, ovata, vel ex ovatis conica, quæ radicem ſuperiorem exteriorem

 nervi

nervi olfactorii producunt, & transverſa virga medullari uniuntur, cæterum opticis nervis inſident.

Secundorum tuberculorum magis compoſita eſt natura. Etſi enim ſimplicia videntur, & hactenus olivaria, tamen quando pauciſſima, in tria fere paria tuberculorum reſolvuntur. Oportet autem piam membranam removere, quæ interiora tegit.

Prima pars exterior nuda, verus *Thalamus opticus*, anteriora & latera tenet, ſimilis conchæ. Convexus exterius, intus concavus eſt, & ſe adaptat ad cornu, quod continuo dicetur, Ammonis. Ad columnas adfigitur anteriori fine ſecundum calamum, indeque porro ex iiſdem naſcitur retrorſum, & poſterius a tuberculis inferioribus exterioribus prodit, & a columnarum inferiorum faſcia interiori, quæ poſteriorem in finem columnarum ſe inmittit. Etiam utraque tubercula inferiora ad transverſam nervorum opticorum commiſſuram fibras dant.

Idem alternis albis fibris egregie intus pingitur & extus, quæ cum corticea natura alternas ſtrias efficiunt. Interiores ex ſemicirculari arcu natæ, quem dicemus, in nervum opticum abeunt omnes. Exterius ejusmodi fibræ ex convexo thalami dorſo in nervi optici radicem poſteriorem colliguntur.

Oritur autem ex hoc thalamo nervus opticus anteriori radice, quæ vicina eſt tuberculis olfactoriis, & altera poſteriori majori, quæ inter thalamum & tuberculum inferius majus antrorſum tendit. Illa interiora, & cavá, hæc exteriora tenet, & dorſum.

Eosdem thalamos & anterius particula commiſſuræ anterioris conjungit, & poſterius magna illa duorum nervorum opticorum unio.

Ab anteriori radice thalami *virga alba* naſcitur, quæ ſecundum totam longitudinem cerebri ad latus calami ſcriptorii deſcendit.

Cornua Ammonis eminus idem videntur cum thalamis corpus conſtituere; ſed omnino facile ab iis ſecedunt, ſuntque corticea, anterius tamen filo albo marginem percurrente diſtincta. Habent finem anteriorem & poſteriorem curvum utrumque & nomine dignum, quod inpoſui.

Anteriora cornua oriuntur a cordiformi tuberculo, ejusque parte altera dextrumque ſiniſtro adplicatur; ita quaſi fornicis ſimilia antrorſum tendunt; denique extrorſum utrinque reflectuntur, continuantur poſterioribus. Poſteriora craſſiora oriuntur a columnis cerebri, inter eminentem arcum & tuberculum cordiforme, & aliqua parte a crure cerebelli, & ſimili arcu antrorſum

trorſum circumflexa in priorem occurſum flectuntur In eorum cavo, nam ad modum concharum cava ſunt, anterius linea alia conchiformis brevior eminet.

Exterior cornuum convexitas thalamis opticis tanquam vagina continetur & occultatur, ut ſola poſterior pars nuda emineat, tum pars recta anterioris cornu. Rubella vallecula inter anteriorem finem eſt & poſteriorem.

In eodem porro cavo ventriculo, quem cum thalamis cornua Ammonis facere credas, eſt *arcus ſemicircularis*, colliculi in modum elevatus, qui oritur ex latere columnæ inferioris cerebri, aque ejus internæ faſciæ parte exteriori, & eſt eadem radix nervi optici poſterior. Ab eo colliculo naſcuntur fibræ interiores thalami, pulcherrimæ, alternæ, albæ & cinereæ.

Sequitur, ſemper in eadem regione, *tuberculum cordiforme.* In cyprino mediam ovalem partem cineream habet, & duas ad latus graciliores. Ab iſtis cornu ammonis poſterius naſcitur. Poſſis etiam, ob ſitum & ſimilitudinem cum animalibus quadrupedibus vermem dicere. Inſidet cruribus cerebelli medium, & magna radice a columnis oritur ad thalami latera. Partes ejus laterales albæ dant acceſſoriam radicem anteriorem ad cornu ammonis. Cæterum pontis ad modum inſternitur aquæductui, & deorſum quidem verſus calamum ſcriptorium ſimili rima inſcribitur, cumque eo canalem efficit, quem dixeris *aquæductum.* Habet etiam inſcriptos & eminentes arcus medullares a dextra cerebri columna in ſiniſtram fere ſemicirculo deſcripto continuatos.

Superius idem pons in cyprino capitone inſcribitur duobus *tuberculis abſconſis*, quæ nempe demum aperto ventriculo & remotis thalamis adparent, & hemiſphærica ſunt.

In trocta, muſtela & perca quatuor; minus tamen diſtincta ſunt tubercula.

In piſce *Ferrat*, qui de cyprini genere eſt, nihil mammillare, ſed tribus lineis ſulciſque profundis inſcriptus vermis eſt, qui quadrupedum fabricam æmulatur.

Denique inter thalamos *commiſſura cerebri anterior*, ante tubercula mammillaria adparet, quæ a dextra columna in ſiniſtram non minima fertur, & columnas, indeque ortas radices anteriores thalamorum unit.

Inter eam commiſſuram & tubercula abſcondita eſt aditus in aquæductum.

Et tunc *calamus ſcriptorius* conſpicitur, qui duas columnas ſeparat, &

Ffff 3 cujus

cujus partem poſteriorem vermis tegit, aut pons mammillaris. In eo multæ fibræ tranſverſæ columnas uniunt, nullæ decuſſatæ.

Hæc nunc, quæ deſcripſi, corpora Ventriculum faciunt, ſive caveam imaginabilem, triplicem omnino.

Ventriculus uterque anterior inter thalamos cogitari poteſt, & inter cornua Ammonis.

Inter cornua ammonis eminentia & cordiforme tuberculum ſimilis eſt conchæ ſimiliis intercapedo. Inter fornicem demum & columnas eſt hiatus ventriculi tertii ſimilis. Aquæductus erit, qui ab eo ventriculo ſub ponte mammillari ad quartum Ventriculum tendit.

Denique *cerebellum* quintum eſt tuberculorum conſpicuorum, conſtans, oblongum, quaſi anſatum, & de ſuis cruribus ſuſpenſum, imminens ponti mammillari, & ab eo intervallo aliquo diſtinctum, quod tamen nolim ventriculum vocare, cum non ſit undique clauſum. Corticale cerebellum eſt, & axin habet medullarem medium, a cruribus, quæ dicam, ortum. Multo plus, quam medullæ habet corticis.

Crura habet anteriora & poſteriora. *Anteriora* antrorſum horizonti parallela procurrunt, inque columnas ſe immittunt, cum cornubus ammonis poſterioribus, & cum verme.

Crura cerebelli poſteriora & majora columnas, ut in homine amplectuntur, deinde deſcendunt per cerebri latera, abeuntque in medullæ ſpinalis crura lateralia, quæ in ſagittæ ſpeciem confluentia, cum ſuperioribus columnis coaleſcunt, quas medias in angulum ſuum recipiunt.

Poſt adhæſionem eam crurum cerebelli eſt *pons mammillaris*, verus iterum pons, qui a dextra columna in ſiniſtram ſuper aquæductum tranſit, & ſuperius quaſi duabus mammis elevatis conſpicuus eſt. Ad cerebellum antrorſum dat aliqua additamenta. Inter eas mammas poſterior ſedet *Glandula pinealis*, quam genus cyprini habet, & tinca; non perinde neque trocta, neque muſtela, neque perca.

Ea glandula ſubrotunda pedunculos habet inſignes a tuberculis ſtriatis, quæ continuo dicam, & ipſa medulla ſua ex columnis cerebri prodit, medullaris tota.

Tubercula ſtriata, reniformia, intus cava, inſident cruribus cerebelli ad medullam ſpinalem deſcendentibus, unum utrinque, & iis ſuam dant medullam, præter pedicellos, quos ad glandulam pinealem addunt. Tota parallelis lineis eleganter varia ſunt. Non habent niſi cyprini & capitones.

Ad

Ad partem imam eorum tuberculorum commiſſura in cyprino infima eſt, quæ columnas unit, in muſtela duplex, anterior ſimplex, poſterior duobus tuberculis inſignata.

Nunc inter ſinem tuberculi cordiformis poſteriorem, & ſagittam, qua uniuntur crura cerebelli inferiora cum columnis, intercapedo eſt, latiuſcula ſenſim diminuta in apicem, quam dicas *ventriculum quartum*, cujus partem tegit pons mammillaris; poſterius enim nudus eſt. Anterius, ſub verme, advenientem aquæductum ad ejus finem poſteriorem ſibi continuatum accipit.

Ei ventriculo in tructa, (ombre Chevalier) plexus choroides egregius triangularis inter cerebellum & ſagittæ medullaris finem prætenditur. In perca ventriculus multo anterius terminatur, & brevior eſt. Cyprinus plexus nullus eſt.

Inferior facies cerebri aliqua habet ſimilia ſuperioris, multa diſſimilia. Primumque adparent nervi optici, longe inter tubercula reniformia, & thalamos retrorſum producti, natique a thalami fine poſteriori.

Hi & dum ea in vallecula latent, & quando nunc de cerebro exierunt, latiſſima, fibroſa, tranſverſa *commiſſura* uniuntur, quæ & thalamos, & radices eorum nervorum conjungit, accurate ante anteriorem finem tuberculorum olfactoriorum inferiorum, quæ ipſa ab ea commiſſura coercentur, & conjunguntur. Ea ſede, & a tuberculis olfactoriis inferioribus, & a reniformibus, medullæ aliquid thalamo optico accedit, plus quidem ab illis. Hæc eſt altera opticæ medullæ conjunctio. Namque nervi optici ſibi impoſiti ſe decuſſant, non vero, ne fibra quidem miſcentur.

Remota hac commiſſura adparet *olfactorii nervi* origo, quam hæc animalia partim habent inferiorem, poſteriorem, inferioribus ex tuberculis ortam, partim ſuperiorem, anteriorem, ex tuberculis ſuperioribus. Origo ejus prima eſt in *tuberculis* ſuis corticeis *inferioribus*, *interioribus*, inter tubercula reniformia poſitis. Ea in nervum continuantur, in principio craſſum, & bulbi ſimilem; idemque dexter cum ſiniſtro, & in muſtela, qua a thalamorum unione coercetur, commiſſura inferiori unitur.

Poſtquam vero de commiſſura optica emerſit nervus olfactorius, accipit idem acceſſoriam partem a tuberculis ſuperioribus, quæ deſcripſi, hanc magis cineream, cum illa a tuberculis inferioribus alba ſit.

Verum non hic totus eſt nervus. Habent piſces *glandulam pituitariam*, certe ſitu, & pene figura ſimilem, poſitam in propria cranii fovea, quam vaſcula ſanguinea elegantiſſime ad melonis modum rotunda in juga ſecant.

Ejus

Ejus pars inferior in fovea ovalis & cinerea, pars ſuperior gemella & alba eſt, ſcroto ſimilis.

Ab ea porro glandula duo *pedunculi corticei* antrorſum adſcendunt, & eorum quiſque accedit ad nervum olfactorium, de ſuo tuberculo inferiori prodeuntem, qua nunc maxime commiſſura magna optica adaptatur, ut omnino triplex olfactorii nervi origo ſit, a glandula pituitaria, tuberculo inferiori, & ſuperiori.

In omnibus, quos vidi, piſcibus adſident utrinque tuberculis olfactoriis inferioribus duo alia, quæ dico *reniformia*; habent enim obliqui renis figuram, cava eadem, & intus, ut thalami, vaſculoſa. Medullam ſuam ad medias columnas inferiores addunt.

Non alia porro tubercula ſunt inferiora, ſed columnæ duæ, ut ſuperius, interque eas columnarum ſuperiorum & inferiorum intervalla, ſive latera cerebri, de quibus poſterius, quam thalami, nervorum paria quinque prodeunt.

Columnæ vero *mediæ inferiores* pariter calamo diſtinguuntur, quem paſſim fibræ transverſæ ſupergrediuntur, & ſub ipſis tuberculis reniformibus luculentam habent commiſſuram inferiorem. Latiores anterius ſunt hæ columnæ, & in quatuor faſcias dividuntur. Earum interiores iterum partim interius teguntur tuberculis, quæ modo nominavi, aque ipſis ex parte naſcuntur, partim exterius deſinunt in thalamos veros, & ea ſede deſinunt. Exteriores finem habent circa originem nervorum poſteriorum. Inferius hæ eædem columnæ uniuntur, qua ſuperius tubercula ſtriata ad crura cerebelli adnaſcuntur, ibique aliquo ſpatio calamus inferior interrumpitur, ponte quaſi facto, quo faſciæ exteriores in arcum circumductæ ſub calamo ſe decuſſant. Idem calamus paulo poſt reſtitutus, per medullam ſpinalem pergit, & ubi nunc medulla ſpinalis incipit. Obtuſe quadrangularem faciunt columnam, cujus ſuperiores columnæ ſunt a cruribus cerebelli; inferiores, quas diximus.

FINIS TOMI QUARTI.

HAND BOUND BY
TALIN BOOKBINDERY
CAPE COD.